

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi EB sutarties 248 straipsnio 1 ir 4 dalimis, 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1525/2007, 129 ir 143 straipsniais, bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsniais,

Europos Bendrijų Audito Rūmai 2008 m. rugsėjo 24 ir 25 d. posėdyje priėmė

2007 finansinių metų

METINES ATASKAITAS

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (Pirmininkas), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, Máire GEOGHEGAN-QUINN, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Július MOLNÁR, Vojko Anton ANTONČIČ, Gejza HALÁSZ, Jacek UCZKIEWICZ, Josef BONNICI, Irena PETRUŠKEVIČIENĖ, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO MASSANET, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN.

METINĖ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

(2008/C 286/01)

TURINYS

Puslapis

Bendrasis įvadas	7
1 skyrius – Patikinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija	9
2 skyrius – Komisijos vidaus kontrolės sistema	39
3 skyrius – Biudžeto valdymas	65
4 skyrius – Pajamos	81
5 skyrius – Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai	101
6 skyrius – Sanglauda	139
7 skyrius – Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	157
8 skyrius – Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	175
9 skyrius – Švietimas ir pilietybė	195
10 skyrius – Ekonomikos ir finansų reikalai	209
11 skyrius – Administracinės ir kitos išlaidos	227
I priedas – Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą	245
II priedas – Specialiųjų ataskaitų, kurias Audito Rūmai priėmė po paskutiniosios metinės ataskaitos, sąrašas	271

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai yra Steigimo sutartimi įsteigta institucija įgaliota atlikti ES finansų auditą. Kaip išorinis ES auditorius ji padeda tobulinti ES finansų valdymą ir veikia kaip nepriklausoma Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtoja. Daugiau informacijos apie Audito Rūmus galima rasti jų metinės veiklos ataskaitoje, kuri kartu su specialiosiomis ataskaitomis konkrečiomis temomis ir jos nuomonėmis apie siūlomus teisės aktus, yra skelbiama Audito Rūmų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

0.2. Šis 2007 finansiniams metams skirtas dokumentas yra 31-ji Audito Rūmų metinė ataskaita dėl Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo. Ataskaitoje yra pateikti Komisijos, o prireikus ir kitų ES institucijų bei įstaigų atsakymai. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas priima sprendimą dėl ES bendrojo biudžeto. Audito Rūmų metinė ataskaita remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kuria yra užbaigiamas metų biudžeto vykdymo procesas. Svarbiausioji šios ataskaitos dalis yra Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

0.4. Šis patikinimo pareiškimas kartu su papildoma įrodomąja informacija sudaro pirmą ataskaitos skyrių. 2 skyriuje nagrinėjama Komisijos vidaus kontrolės sistema, o 3 skyrius skirtas Komisijos vykdytam 2007 m. biudžeto valdymui. Likę 4–11 skyriai skirti biudžeto pajamoms ir įvairioms išlaidų sritims pagal politikos sričių grupes.

0.5. Kiekvieną skyrių nuo 4 iki 11 sudaro šie elementai:

- su patikinimo pareiškimu susijusio audito darbo, atlikto specialiujų atitinkamos biudžeto srities įvertinimų forma, rezultatų suvestinė ir analizė,
- ataskaitos apie padarytą pažangą, įgyvendinant Audito Rūmų ir biudžeto institucijų rekomendacijas, susijusias su ankstesniais auditais.

0.6. Specialieji įvertinimai visų pirma yra paremti pagrindinių su pajamomis ir išlaidomis susijusių priežiūros ir kontrolės sistemų veikimo įvertinimu ir Audito Rūmų atlikto operacijų testavimo rezultatais. Audito Rūmų atliktas bendras visų šių elementų įvertinimas sudaro patikinimo pareiškimo pagrindą.

0.7. Be rekomendacijų, susijusių su konkrečiomis sritimis, nagrinėjamos atskiruose pajamų ir išlaidų skyriuose, 1.52–1.54, 2.41, 2.42, 3.29, 3.32 ir 3.33 dalyse Audito Rūmai pateikia bendresnes rekomendacijas.

Platesnius apibendrinimus Audito Rūmai pateikė dėl 2007 m. Komisijos pradėtos ES biudžeto peržiūros. Savo išvadose jie teigia, kad atliekant šią peržiūrą, vertėtų panagrinėti ES biudžetinių operacijų kokybę, t. y. teisėtumą, tvarkingumą ir ekonomiškumą, taip pat lėšų panaudojimo prioritetus ir nešališkumą. Be to, Audito Rūmai:

- pritaria Komisijos požiūriui, kad ES išlaidos turi atitikti įvertinimą, kad jos prideda vertės Europos Sąjungai, ir ragina šį kriterijų išreikšti aiškiau,
- nustato pagrindinius principus, kurių derėtų laikytis rengiant susitarimus dėl ES lėšų panaudojimo: tikslų aiškumas, supaprastinimas, realumas, skaidrumas ir atskaitomybė,
- rekomenduoja politinėms institucijoms būti pasirengusioms radikaliam permastyti išlaidų programų rengimą, pavyzdžiui, reformuoti jas išdirbių požiūriu, kritiškai peržiūrėti nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis suteikiamą laisvę savo nuožiūra valdyti ir geriau išnaudoti toleruotinos rizikos sąvokos teikiamas galimybes,
- pažymi, kad yra didelės galimybės supaprastinti ir padaryti aiškesnes nuosavų išteklių sistemas, per kurias yra finansuojamas biudžetas.

0.8. Už biudžeto vykdymą yra atsakinga Komisija. Tačiau valstybės narės bendradarbiauja su Komisija siekdamos užtikrinti, kad lėšos panaudojamos laikantis patikimo finansų valdymo principų. Yra tendencija didinti valstybių narių ir dažnai jų aukščiausiųjų audito institucijų (AAI) vaidmenį prižiūrint ir kontroliuojant ES lėšas. Pavyzdžiui, 2007 m. buvo pirmieji metai, kai iš valstybių narių buvo reikalaujama parengti metinį užbaigtų auditų ir deklaracijų apibendrinimą.

0.9. Kaip pažymėta Audito Rūmų nuomonėje Nr. 6/2007, metiniai apibendrinimai, taip pat savanoriška valstybių narių iniciatyvos rengti deklaracijas ir kai kurių nacionalinių audito įstaigų sprendimai jas audituoti galėtų prisidėti gerinant ES lėšų valdymą ir kontrolę. 2007 m. Audito Rūmai nustatė, kad Komisija

vykdė adekvačią metinių apibendrinimų proceso priežiūrą (žr. 2.19–2.20 dalis). Tačiau kadangi apibendrinimai pateikiami nevienoda forma ir dažnai nėra nurodoma kiek jos yra išsamios ir tikslios, kol kas jų negalima laikyti patikimu kontrolės sistemų veikimo įvertinimu.

0.10. Audito Rūmai stengiasi panaudoti su nacionalinėmis deklaracijomis susijusį nacionalinių AAI darbą, jei šis atitinka jų nuomonėje išdėstytas sąlygas. Apskritai Audito Rūmai siekia gerinti bendradarbiavimą su nacionalinėmis AAI tiek rengdami kartu su jomis bendrus audito standartus pritaikant juos ES sričiai, tiek plėtodami dvišalį bendradarbiavimą su atskiromis AAI. Pavyzdžiui, neseniai paskelbtoje Specialiojoje ataskaitoje

dėladministracinio bendradarbiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje (Nr. 8/2007) buvo pasiremta kelių nacionalinių AAI ataskaitomis.

0.11. Nuo 2005 m. bendrojo biudžeto struktūra yra paremta išskirtinai Biudžeto sudarymo pagal veiklą (BSV) politikos sritimis. Šiais metais Audito Rūmai pakeitė savo ataskaitos struktūrą taip, kad ji atspindėtų šį pokytį ir naujos finansų programos įdiegimą. Šiais metais pirmą kartą kiekvienas specialusis įvertinimas yra visų pirma paremtas BSV politikos sričių grupėmis, kurios yra pateiktos 1.2 lentelėje. Dėl to buvo įvesti du nauji specialieji įvertinimai: vienas „švietimo ir pilietybės“, kitas „ekonomikos ir finansų reikalų“ (juos anksčiau apėmė „vidaus politikos“), taip pat du ankstesni įvertinimai („pasirengimo stojimui pagalbos“ ir „išorės veiksmų“) buvo sujungti į vieną – „išorės veiksmų, vystymosi ir plėtros“.

1 SKYRIUS

Patikrinimo pareiškimas ir patvirtinanti informacija

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktas Audito Rūmų patikrinimo pareiškimas	I–XII
Nuomonė apie finansinių ataskaitų patikimumą	VII–VIII
Nuomonė apie finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą	IX–XII
Patikrinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	1.1–1.54
Įvadas	1.1–1.5
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.6–1.31
Bendro pobūdžio informacija	1.6–1.8
Audito apimtis ir metodas	1.9
Tolesni veiksmai, kurių buvo imtasi siekiant sustiprinti perėjimą prie kaupimo principu vykdomos apskaitos	1.10–1.18
Konsoliduota finansinė atskaitomybė 2007 m. gruodžio 31 d.	1.19–1.20
Konsoliduotas 2007 m. gruodžio 31 d. balansas	1.21–1.26
Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita	1.27–1.28
Kiti klausimai	1.29–1.31
2007 m. finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	1.32–1.54
Nauja specialiųjų DAS vertinimų struktūra	1.32
Audito Rūmų metodas	1.33–1.37
Bendra 2007 m. audito rezultatų apžvalga	1.38–1.41
Pažangos, siekiant nustatyti veiksmingą Bendrijos vidaus kontrolės sistemą, įvertinimas	1.42–1.54

EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI PATEIKTAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS

I. Laikydami Sutarties 248 straipsnio nuostatų, Audito Rūmai išnagrinėjo

- a) 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų „Europos Bendrijų metines finansines ataskaitas“ ⁽¹⁾, kurias sudaro „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ ⁽²⁾ ir „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“ ⁽³⁾;
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Vadovybės atsakomybėII. Pagal Sutarties 268–280 straipsnius ir Finansinį reglamentą, vadovybė ⁽⁴⁾ yra atsakinga už „Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų“ parengimą ir teisingą pateikimą bei jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) Su „Europos Bendrijų metinėmis finansinėmis ataskaitomis“ susijusi vadovybės atsakomybė apima vidaus kontrolės koncepcijos nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų; tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles ⁽⁵⁾ ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Pagal Finansinio reglamento 129 straipsnį Komisija patvirtina „Europos Bendrijų metines finansines ataskaitas“ po to, kai jas konsoliduoja Komisijos apskaitos pareigūnas, atsižvelgdamas į kitų institucijų ⁽⁶⁾ ir įstaigų ⁽⁷⁾ pateiktą informaciją, ir parengia su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis pateikiamą aiškinamąjį raštą, nurodymas, *inter alia*, kad jis turi pakankamą patikinimą, jog jos tikrai ir teisingai atspindi Europos Bendrijų finansinę būklę visais reikšmingais aspektais.

⁽¹⁾ „Europos Bendrijų metinės finansinės ataskaitos“ yra pateiktos 2007 finansinių metų Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų I tome.

⁽²⁾ „Konsoliduotą finansinę atskaitomybę“ sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita (su segmentų informacija), pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai.

⁽³⁾ „Konsoliduotas biudžeto vykdymo ataskaitas“ sudaro konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos, biudžeto principų santrauka ir kiti aiškinamieji raštai.

⁽⁴⁾ Europos institucijų ir įstaigų lygmenyje vadovybė yra institucijų nariai, agentūrų direktoriai, įgalioti ar perigalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių narių ir valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai bei mokėjimo, sertifikavimo institucijų bei įgyvendinančių agentūrų vadovai.

⁽⁵⁾ Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) arba Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Pagal Finansinį reglamentą 2007 finansinių metų „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ yra parengta pagal šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles (kaip tai yra daroma nuo 2005 finansinių metų), kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Bendrijų kontekstui, o „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“ ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynųjų pinigų judėjimu.

⁽⁶⁾ Prieš institucijoms priimančioms metines finansines ataskaitas, įvairūs apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga institucijų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

⁽⁷⁾ Metines finansines ataskaitas parengia atitinkami direktoriai ir jas nusiunčia Komisijos apskaitos pareigūnui kartu su atitinkamos valdybos nuomone. Be to, atitinkami apskaitos pareigūnai jas pasirašo, tuo patvirtindami, kad jie turi pakankamą patikinimą, jog finansinėse ataskaitose pateikta tikra ir teisinga įstaigų finansinė būklė (Finansinio reglamento 61 straipsnis).

- b) Tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius įsipareigojimus, priklauso nuo biudžeto vykdymo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Pasidalijamojo valdymo atveju vykdymo užduotys yra patikimos valstybėms narėms, decentralizuoto valdymo – trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Bendro valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotimis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos (Finansinio reglamento 53–57 straipsniai). Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma veiksminga ir efektyvi vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei, prireikus, teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo biudžeto vykdymo metodo, Komisija yra paskutinė institucija, kuri atsako už Europos Bendrijų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą (Sutarties 274 straipsnis).

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito rezultatais, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko vadovaudamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais tiek, kiek jie yra pritaikomi Europos bendrijos kontekstui. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikimas, jog „Europos Bendrijų metinėse finansinėse ataskaitose“ nėra reikšmingų netikslumų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir informaciją konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo Europos Bendrijų teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Atlikdamas šiuos rizikos įvertinimus, auditorius tikrina su konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir teisingu jų pateikimu susijusią vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal atitinkamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. Nagrinėjant pajamas Audito Rūmų audito darbo apimtis buvo ribota. Pirma, PVM ir BNPj nuosavi ištekliai yra pagrįsti makroekonominė statistika, o ją sudarančių duomenų Audito Rūmai negali audituoti tiesiogiai. Antra, tradicinių nuosavų išteklių auditai negali apimti importo, kuriam nebuvo taikytos muitinės priežiūros procedūros.

VI. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė apie finansinių ataskaitų patikimumą

VII. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, „Europos Bendrijų metinėse finansinėse ataskaitose“ visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikti Bendrijų finansinė būklė 2007 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susijusių operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

VIII. Neprieštaraujant VII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai pažymi, kad dėl apskaitos sistemų trūkumų, kuriuos iš dalies sąlygojo sudėtinga teisinė ir finansinė sistema, vis dar išlieka kai kurių Komisijos generalinių direktoratų finansinės informacijos (visų pirma išankstinio finansavimo, susijusio atskyrimo ir sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų atveju) ir decentralizuotų įstaigų, kurių finansinės ataskaitos yra konsoliduojamos (visų pirma Europos GNSS ⁽⁸⁾ priežiūros institucijos ilgalaikio turto atveju), finansinės informacijos kokybei kylanti rizika. Dėl šių trūkumų reikėjo atlikti kai kuriuos pataisymus po negalutinių finansinių ataskaitų pateikimo.

Nuomonė apie finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą

IX. Audito Rūmų nuomone, administracinių ir kitų išlaidų bei ekonomikos ir finansų reikalų srityse nėra reikšmingų su pajamomis, išpareigojimais ir mokėjimais susijusių klaidų. Šiose srityse priežiūros ir kontrolės sistemos įdiegtos užtikrinant tinkamą neteisėtumo ir netvarkingumo rizikos valdymą.

X. Audito Rūmai mano, kad kitose išlaidų srityse klaidų poveikis mokėjimams, nors ir skirtingu lygiu, vis dar yra reikšmingas, o Komisija, valstybės narės ir kitos valstybės naudos gavėjos ir toliau turi dėti pastangas įdiegiant tinkamas priežiūros ir kontrolės sistemas, siekiant geriau valdyti neteisėtumo ir netvarkingumo riziką. Šios sritys yra žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai, sanglauda, moksliniai tyrimai, energetika ir transportas, išorės pagalba, vystymas ir plėtra bei švietimas ir pilietybė.

- a) Žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityje Audito Rūmai nustatė, kad iš esmės su šia politikos grupe susijusių deklaruotų išlaidų operacijas veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito darbu, daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos apskritai yra tik iš dalies veiksmingos suteikiant patikinimą dėl atitikties ES taisyklėms. Tačiau Audito Rūmai daro išvadą, kad integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) ir toliau išlieka veiksminga mažinant neteisėtų išlaidų riziką, jei ji yra teisingai įdiegta ir jei į sistemą yra įvesti tikslūs ir patikimi duomenys.
- b) Sanglaudos srityje Audito Rūmai nustatė, kad sanglaudos politikos projektų išlaidų kompensavimą veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito darbu, daro išvadą, kad Komisijos priežiūros sistema ir valstybių narių kontrolės sistemos apskritai yra tik iš dalies veiksmingos užkertant kelią padidintų ar netinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimui.
- c) Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto srityje Audito Rūmai nustatė, kad šios politikos grupės mokėjimus veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito darbu, daro išvadą, kad nepaisant kai kurių patobulinimų, Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos yra tik iš dalies veiksmingos mažinant padidintų ar netinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimo riziką.
- d) Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros srityje Audito Rūmai nustatė, kad su šios politikos grupės išlaidomis susijusias operacijas veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis, daugiausia įgyvendinančių organizacijų lygmenyje. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito darbu, daro išvadą, kad nepaisant kai kurių Komisijos atliktų patobulinimų, priežiūros ir kontrolės sistemos yra tik iš dalies veiksmingos suteikiant patikinimą, kad išlaidos yra tinkamos finansuoti ir kad jos yra pagrįstos tinkamais įrodymais.

⁽⁸⁾ GNSS: Pasaulinės navigacijos palydovų sistemos.

- e) Švietimo ir pilietybės srityje Audito Rūmai nustatė, kad šios politikos grupės mokėjimus veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmai, remdamiesi savo audito darbu, daro išvadą, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra tik iš dalies veiksmingos suteikiant patikinimą, kad išlaidos yra tinkamos finansuoti ir kad jos yra pagrįstos tinkamais įrodymais.

XI. Audito Rūmai pabrėžia, kad:

- a) Bendrą žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityje nustatytą klaidų lygį nulėmė neproporcingai didelis klaidų lygis kaimo plėtros srityje. Audito Rūmų vertinimu, su EŽŪGF išlaidomis susijęs klaidų lygis yra šiek tiek mažesnis už reikšmingumo ribą, o EŽŪFKP išlaidų atveju nustatyta, kad ši riba yra ženkliai viršyta.
- b) Sudėtingi arba neaiškūs teisiniai reikalavimai (kaip antai tinkamumo finansuoti taisyklės) turi didelės įtakos su išlaidomis žemės ūkio ir gamtinių išteklių, sanglaudos, mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto bei švietimo ir pilietybės srityse susijusių operacijų teisėtumui ir (arba) tvarkingumui.

XII. Audito Rūmai nustatė, kad Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos ir toliau buvo tobulinamos, visų pirma kiek tai susiję su išlygų poveikiu generalinių direktorių deklaracijose pateiktam patikinimui ir didesniu šių deklaracijų ir Audito Rūmų nustatytų faktų atitikimu. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija vis dar negali įrodyti, kad jos veiksmai, kurių ji imasi siekdama pagerinti priežiūros ir kontrolės sistemas, yra veiksmingi mažinant klaidų riziką didelėse biudžeto srityse.

2008 m. rugsėjo 24–25 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI INFORMACIJA

Išvadas

1.1. Pagal EB sutarties 248 straipsnį Audito Rūmai Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą (DAS). Be to, Sutartis įgalioja Audito Rūmus šį pareiškimą papildyti specialiaisiais kiekvienos svarbios ES veiklos srities įvertinimais.

1.2. Darbo, tikrinant Europos Bendrijų finansinių ataskaitų patikimumą, tikslas – gauti pakankamų ir tinkamų įrodymų, kad pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai buvo tinkamai įrašyti, o metinės finansinės ataskaitos tiksliai atspindi finansinę būklę 2007 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusį finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus (žr. 1.6–1.31 dalis).

1.3. Audito Rūmų darbo, tikrinant 2007 metų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, tikslas – sukaupti pakankamai tinkamų tiesioginių ar netiesioginių įrodymų, skirtų pateikti nuomonę, kad operacijos neprieštarauja taikomiems teisės aktams ar sutarčių nuostatomis, ir yra teisingai apskaičiuotos (kai dėl horizontaliųjų klausimų, žr. šio skyriaus 1.32–1.54 dalis, o išsamesnės informacijos rasite 2 ir 4–11 skyriuose).

1.4. Audito Rūmai dar kartą įvertino Komisijos pažangą stiprinant savo vidaus kontrolės sistemą ir tęsiant veiksmų planus, patvirtintus atsižvelgiant į integruotos vidaus kontrolės sistemos gaires (žr. 2 skyrių).

1.5. Kadangi kelerius metus iš eilės Komisija nerengė rodiklių ir siekdami papildyti 2007 m. pateiktus rodiklius ⁽⁹⁾, Audito Rūmai teikia tam tikrus rodiklius, padedančius tiek bendrai, tiek kiekvienoje pajamų ir išlaidų srityje sekti vidaus kontrolės priemonių tobulinimo pažangą (žr. šio skyriaus bei 2 ir 4–11 skyrių priedus).

⁽⁹⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.5 dalį ir šios metinės ataskaitos 2 skyrių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansinių ataskaitų patikimumas***Bendro pobūdžio informacija***

1.6. Audito Rūmų pastabos yra skirtos 2007 finansinių metų metinėms finansinėms ataskaitoms, kurias rengia Komisijos apskaitos pareigūnas ir patvirtina Komisija pagal 2002 m. birželio 25 d. Finansinio reglamento ⁽¹⁰⁾ 129 straipsnio nuostatas, ir kurios 2008 m. liepos 28 d. buvo nusiųstos Audito Rūmams. Finansines ataskaitas sudaro „konsoliduota finansinė atskaitomybė“, visų pirma apimanti balansą, kuriame pateikiamas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje, ir ekonominių rezultatų ataskaitą, bei „konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos“, apimančios finansinių metų pajamas ir išlaidas.

1.7. 2007 finansinių metų metinės finansinės ataskaitos buvo trečią kartą parengtos pagal kaupimo principu vykdomos apskaitos taisyklės, kurias Europos Bendrijos pradėjo taikyti 2005 m. atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas (visų pirma, 123–138 straipsnius). Palyginus su 2005 ir 2006 finansinių metų metinėmis finansinėmis ataskaitomis, pagrindiniai pokyčiai yra šie:

- buvo padidinta konsolidavimo apimtis – nuo 16 agentūrų 2005 m. iki 26 agentūrų 2007 m. (2006 m. buvo 24 agentūros);
- buvo iš naujo suskirstyta informacija apie įvairias Komisijos įdiegtas neteisėtų išlaidų susigrąžinimo formas;
- ekonominiai rezultatai buvo suderinti su biudžeto rezultatais;
- pirmą kartą šiais metais kitų institucijų ar įstaigų apskaitos pareigūnui pateikė Komisijos apskaitos pareigūnui tinkamai pasirašytus „informacijos perdavimo raštus“, kurių dauguma buvo labai panašūs į Komisijos apskaitos pareigūno teikiamą vadovybės pareiškimą ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 248, 2002 9 16, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006 (OL L 390, 2006 12 30, p. 1) reikalaujama, kad galutinės finansinės ataskaitos būtų išsiųstos iki sekančių finansinių metų liepos 31 d.

⁽¹¹⁾ Šie raštai yra skirti vadovybei patvirtinti, jog finansinės atskaitomybės dokumentai yra tinkami, juose pateikta informacija yra pakankama bei juose nėra praleista reikšmingų faktų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.8. Komisijos apskaitos pareigūnas Audito Rūmams pateikė vadovybės pareiškimą, kuriame patvirtinama, kad, su tam tikromis išlygomis, konsoliduotos finansinės ataskaitos yra išsamios ir patikimos (tačiau žr. 1.29 ir 1.31 dalis) ir kad dauguma Komisijos vietinių sistemų buvo patvirtintos (tačiau žr. 1.13–1.16 dalis).

Audito apimtis ir metodas

1.9. Dėl perėjimo prie kaupimo principu vykdomos apskaitos ir juo susijusių ženklių Europos Bendrijų finansinių ataskaitų struktūros ir turinio pokyčių Komisija turi vykdyti daugiamečio pritaikymo procesą. Tikrindami 2007 m. finansines ataskaitas Audito Rūmai kreipė ypatingą dėmesį į pakeitimus, atliktus tebevykdant Bendrijų apskaitos sistemos modernizavimą ⁽¹²⁾. Audito metu buvo susitelkta ties ⁽¹³⁾:

- vertinimu, ar Komisijos taikytos priemonės, skirtos ištaisyti nustatytus naujos finansinės informacijos pateikimo sistemos ir kai kurių institucijų bei generalinių direktoratų ⁽¹⁴⁾ apskaitos sistemų trūkumus, prisideda prie pakankamo patikinimo dėl finansinių ataskaitų tikrumo ir teisingumo. Tai buvo padaryta visų pirma išanalizavus leidimus duodančių pareigūnų atliktų jų kompetencijai priklausančių 2007 finansinių metų finansinių ataskaitų tvirtinimų pagrindą (pagal Finansinio reglamento 61 straipsnį), taip pat išnagrinėjus apskaitos pareigūno atliktą atskyrimo (*cut-off*) metodikos ir vietinių finansų valdymo sistemų, teikiančių duomenis rengiant Komisijos finansines ataskaitas, pasirengimo darbui būklės tvirtinimą (žr. 1.13–1.18 dalis);
- 2007 finansinių metų finansinių ataskaitų patikimumo tikrinimu, susitelkiant ties tais aspektais, dėl kurių 2006 finansinių metų patikinimo pareiškimo kontekste ⁽¹⁵⁾ buvo pateikta pakeistoji nuomonė (išankstinis finansavimas, sąskaitos faktūros/išlaidų ataskaitos ir atskyrimas). Tai buvo padaryta atlikus analitines peržiūras ir reprezentatyvių statistinių imčių savarankiškus testus (žr. 1.23, 1.24, 1.25 ir 1.26 dalis).

⁽¹²⁾ Žr. Komisijos komunikatą dėl Europos Bendrijų apskaitos sistemos modernizavimo (COM(2002) 755 galutinis, 2002 12 17).

⁽¹³⁾ Audito Rūmų su ankstesniais modernizavimo etapais susiję audito metu nustatyti faktai buvo pateikti 2004 finansinių metų metinėje ataskaitoje (žr. 1.21–1.45 dalis), 2005 finansinių metų metinėje ataskaitoje (žr. 1.5–1.58 dalis) ir 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje (žr. 1.6–1.36 dalis). Tolesnių etapų rezultatai bus pateikti vėlesnėse metinėse ataskaitose.

⁽¹⁴⁾ Žr. Audito Rūmų 2006 finansinių metų patikinimo pareiškimo IX dalį.

⁽¹⁵⁾ Žr. Audito Rūmų 2006 finansinių metų patikinimo pareiškimo VIII ir IX dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tolesni veiksmai, kurių buvo imtasi siekiant sustiprinti perėjimą prie kaupimo principu vykdomos apskaitos**Bendro pobūdžio rezultatai**

1.10. Siekiant sustiprinti perėjimą prie modernizuotos kaupimo principu vykdomos apskaitos, Komisijos apskaitos pareigūnas patvirtino keletą priemonių. Bandomasis tyrimas dėl apskaitos duomenų kokybės buvo pradėtas vykdyti 2006 m. liepos mėn. ir yra užbaigtas. Tokiu būdu Komisijos apskaitos pareigūnas baigė vykdyti keletą priemonių, apie kurias informacija visiems generaliniams direktoratomis buvo išplatinta 2007 m. kovo mėn. Jų tikslas – pagerinti apskaitos kontrolės aplinką atskirų generalinių direktoratų lygmeniu. Jos apima apskaitos rizikos analizės parengimą, rizika pagrįstos apskaitos peržiūros vykdymą, specialių apskaitos vadovų sudarymą ir finansinių metų pabaigos sąskaitų uždarymo bylų dokumentaciją. Projektas pirmą kartą vykdomas rengiant 2007 finansinių metų metines finansines ataskaitas.

1.11. Šios priemonės padėjo sustiprinti finansinės informacijos pateikimo sistemą ir apskaitos sistemas. Tačiau tam tikrų trūkumų vis dar yra; dėl jų apskaitos duomenų kokybei kyla rizika (žr. 1.13–1.18 dalis). Be to, buvo pažymėta, kad ribotas vykdomųjų generalinių direktoratų skaičius atskyrimo apskaičiavimui ne visiškai pritaikė Komisijos apskaitos pareigūno paskelbtas apskaitos kontrolės aplinkos gaires.

1.12. **1.1 lentelėje** nurodyti tolesni veiksmai atsižvelgiant į Audito Rūmų išlygas dėl finansinių ataskaitų patikimumo, kurias jie pateikė 2006 finansinių metų patikinimo pareiškime, bei kiti Audito Rūmų iškelti klausimai, kurie buvo iš dalies išspręsti arba kuriuos vis dar reikia spręsti vykdant priemones, kurių ėmėsi Komisija, siekdama sustiprinti perėjimą prie modernizuotos kaupimo principu vykdomos apskaitos.

Vietinių sistemų tvirtinimas

1.13. Daugelis generalinių direktoratų finansų valdymui ir operacijų, kurios siunčiamos į centrinę apskaitos sistemą (ABAC) varotojo sąsaja, įrašymui naudoja savo vietines IT sistemas.

1.11. Nors nustatyta kai kurių apskaitos duomenų kokybės trūkumų, jie neturėjo esminio poveikio finansinių ataskaitų patikimumui.

1.13. Kadangi padėtis nuolat kinta, už patvirtinimą atsakinga apskaitos tarnybų grupė privalo ją stebėti, taigi, kaip minėta praėjusiais metais, šiuo tikslu ji parengė vietinių sistemų pakeitimų tvirtinimo tvarką.

1.1 lentelė – Tolesni veiksmai dėl išlygų, pateiktų Audito Rūmų 2006 finansinių metų patikrinimo pareiškime dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir kelios kitos 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje pateiktos pastabos

2006 finansinių metų patikrinimo pareiškime pateiktos išlygos	Komisijos atsakymai 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje	Pokyčiai 2007 m.
Buvo nustatytos klaidos į apskaitos sistemą įrašytose sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų ir išankstinio finansavimo sumose, dėl to mokėtinos sumos buvo padidintos maždaug 201 milijonu eurų, o bendra ilgalaikio ir trumpalaikio išankstinio finansavimo suma – maždaug 656 milijonais eurų.	Audito Rūmų aptiktų mokėtinų sumų klaidų skaičius buvo ribotas.	Buvo nustatytas žemas su šiais balanso straipsniais susijusių finansinio poveikio klaidų lygis. Tačiau šių klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų patikimumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoratuose.
Kelios kitos 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje pateiktos pastabos		
Iš dalies dėl sudėtingos finansų valdymo sistemos ir nepaisant atliktų patobulinimų, dėl kai kurių institucijų ir Komisijos generalinių direktoratų apskaitos sistemų trūkumų vis dar išlieka finansinės informacijos kokybei kylanti rizika (visų pirma atskyrimo ir išmokų darbuotojams atveju). Dėl to reikėjo atlikti kai kuriuos pataisymus po negalutinių finansinių ataskaitų pateikimo.	Komisija pareiškė, kad stengsis ir toliau gerinti savo finansinių metų pabaigoje vykdomas apskaitos procedūras. 2006 m. Komisija, atlikusi keletą veiksmų, pagerino savo su atskyrimu susijusių sumų apskaičiavimą. Kiek tai susiję su kai kuriems Europos Parlamento nariams skirta pensijų schema, kadangi nėra atliktas aktuarinis įvertinimas, finansinėse ataskaitose negalima numatyti atitinkamo atidėjimo.	Dėl kai kurių Komisijos generalinių direktoratų ir kitų įstaigų apskaitos sistemų trūkumų vis dar išlieka finansinės informacijos kokybei kylanti rizika (visų pirma išankstinio finansavimo, susijusio atskyrimo ir sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų atveju). Dėl to reikėjo atlikti pataisymus po negalutinių finansinių ataskaitų pateikimo. Kai kurių Europos Parlamento narių teisių į pensiją atidėjimas dabar yra pateikiamas konsoliduotame balanse.
Komisijos apskaitos pareigūnas negalėjo patvirtinti trijų vietinių pagalbinių apskaitos sistemų. Be to, problemų ir kitų klausimų, kuriuos reikėtų papildomai nagrinėti, skaičius ir svarba ir toliau išlieka labai panašūs kaip ir ankstesniais metais. Todėl atsižvelgiant į šias neišspręstas problemas, Biudžeto generalinis direktorius turėjo pateikti specialią su šiais klausimais susijusią išlygą.	2006 m. buvo pasiekta ženklios su trimis atitinkamomis tarnybomis susijusios pažangos. 2007 m. bus išnagrinėtos jų sistemos siekiant nuspręsti, ar jos pakankamai patobulintos, kad būtų galima jas patvirtinti. Atsižvelgiant į padarytą pažangą, išlyga 2006 m. metinėje veiklos ataskaitoje nebuvo būtina.	Komisijos apskaitos pareigūnas vis dar negalėjo patvirtinti dviejų vietinių sistemų ir besąlygiškai patvirtinti trečiosios sistemos. Kaip ir ankstesniais metais, horizontalių problemų ir kitų klausimų, kuriuos reikėtų nagrinėti, skaičius ir svarba ir toliau išlieka labai panašūs.
Nors prie konsoliduotų finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose yra pateikta informacijos apie galimus pataisymus, šiuose raštuose nėra nurodytos išlaidų sumos ir sritys, kurioms gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų patvirtinimo procedūros.	Teisė atlikti išlaidų patikras praėjus daug metų po to, kai jos buvo patirtos, neturėtų reikšti, jog visas atitinkamas išlaidas tereikia priimti. Kiekybiškai įvertinamos galimų susigrąžinimų sumos pateikiamos konsoliduotų finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose.	Kaip ir ankstesniais metais, prie finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose nėra pateiktos išlaidų sumos ir sritys, kurioms gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų patvirtinimo procedūros.
Reikia papildomų priemonių, kad būtų užtikrintas apskaitos duomenų ir aiškinamuosiuose raštuose pateiktos informacijos apie susigrąžintas sumas dėl neteisėtų ar netvarkingų operacijų išsamumas ir patikimumas.	Apskaitos sistema yra adaptuojama siekiant padidinti įrašomos informacijos apie susigrąžinimus kiekį. Numatoma, kad šie patobulinimai bus veiksmingi rengiant 2008 m. finansines ataskaitas.	Nepaisant paminėtų patobulinimų, reikia papildomų priemonių, kad būtų užtikrintas apskaitos duomenų ir aiškinamuosiuose raštuose pateiktos informacijos apie susigrąžintas sumas dėl neteisėtų ar netvarkingų operacijų, visų pirma valstybių narių lygmeniu, taip pat apie atskaitymus iš vėlesnių mokėjimų išsamumas ir patikimumas.
Biudžeto rezultatų ir ekonominių rezultatų suderinime vis dar yra nepaaiškintų nedidelių skirtumų. Jei metinėse finansinėse ataskaitose būtų pateiktas šis suderinimas, jos būtų suprantamesnės.	Komisija sutinka, kad suderinimo procedūra turi būti gerinama. Ji apsvaistys klausimą dėl visiško suderinimo įtraukimo į metines finansines ataskaitas.	Komisija pagerino savo taikomą suderinimo procedūrą ir biudžeto rezultatų bei ekonominių rezultatų suderinimą pateikė konsoliduotose metinėse finansinėse ataskaitose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.14. 2007 finansiniais metais Komisijos apskaitos pareigūno tarnybos atliko ankstesniais finansiniais metais nustatytų faktų⁽¹⁶⁾ tolesnę peržiūrą. Be to, pagal ciklinį metodą, vidurio laikotarpiu apimsiantį visas Komisijos tarnybas, buvo išsamiai tikrinamos kitos šešios tarnybos⁽¹⁷⁾. Taip pat buvo tikrinamos kitos dvi tarnybos⁽¹⁸⁾, tačiau jų ataskaitos nebuvo laiku užbaigtos rengiant 2007 m. Komisijos apskaitininkų bendrąją tvirtinimo ataskaitą.

1.15. Komisijos apskaitos pareigūnas vis dar negalėjo patvirtinti Švietimo ir kultūros generalinio direktorato⁽¹⁹⁾ ir Išorės santykių generalinio direktorato⁽²⁰⁾ 2007 finansinių metų vietinių sistemų, kaip nurodyta jo vadovybės pareiškimė (žr. 1.8 dalį), ar be išlygų patvirtinti EuropeAid bendradarbiavimo tarnybos⁽²¹⁾ 2007 finansinių metų vietinės sistemos. Jungtiniam tyrimų centrui⁽²²⁾ 2006 m. pateikta neapskaitinio pobūdžio išlyga

⁽¹⁶⁾ Žr. 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 1.20 ir 1.21 dalis bei 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.15–1.17 dalis. 2006 m. pabaigoje apskaitos pareigūnas vis dar nebuvo pateikęs savo trijų vietinių apskaitos sistemų patvirtinimo ir vis dar reikėjo išnagrinėti daugelį kitų klausimų.

⁽¹⁷⁾ Vystymosi, Plėtros, Aplinkos, Žuvininkystės ir jūrų reikalų generaliniai direktoratai, vidaus audito tarnyba, Vertimo žodžiu generalinis direktoratas.

⁽¹⁸⁾ Ekonomikos ir finansų reikalų, Sveikatos ir vartotojų apsaugos generaliniai direktoratai.

⁽¹⁹⁾ Švietimo ir kultūros generalinio direktorato tvirtinimo ataskaita nebuvo laiku užbaigta rengiant bendrąją tvirtinimo ataskaitą. Naująją SYMMETRY sistemą dabar planuojama įdiegti 2009 m., 2008 m. įvykdžius ribotą bandomąjį etapą.

⁽²⁰⁾ Išorės santykių generalinio direktorato tvirtinimo ataskaita nebuvo laiku užbaigta rengiant bendrąją tvirtinimo ataskaitą. Į 2008 m. gegužės pabaigoje persiūtą tvirtinimo ataskaitą vėl buvo įtrauktas atidėtas tvirtinimas.

⁽²¹⁾ 2007 m. EuropeAid bendradarbiavimo tarnybai vis dar buvo taikoma su ataskaitų teikimo nuoseklumu susijusi išlyga dėl sistemingo duomenų suderinimo su centrine sistema trūkumo. Tačiau šis klausimas buvo išnagrinėtas 2008 m. liepos mėn. pabaigoje.

⁽²²⁾ 2007 m. pabaigoje Jungtinis tyrimų centras įdiegė naują vartotojo sąsają, skirtą įtraukti su sutartimis susijusią informaciją į ABAC sutarčių sistemą. Į sistemą įtraukti 2007 m. naujų sutarčių duomenys, tačiau joje dar nėra duomenų apie 2006 ir 2005 m. sutartis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.14. Už patvirtinimą atsakinga apskaitos tarnybų grupė stebi, kaip sprendžiami klausimai, kurie buvo iškelti ankstesnėse ataskaitose, kad užtikrintų pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą, taigi taip užtikrinama, kad vietinių finansų valdymo sistemų kokybė nuolat gerėtų.

Planuojama, kad pirmasis visas patvirtinimo kriterijų laikymosi patikrinimų ciklas visuose generaliniuose direktoratuose ir tarnybose bus baigtas iki 2008 m. pabaigos arba 2009 m. pradžios.

Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato ataskaita Audito Rūmams perduota 2008 m. birželio 4 d. Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinio direktorato ataskaita Audito Rūmams perduota 2008 m. rugsėjo 2 d.

1.15. Darbas tebevyksta ir siekiama gauti patvirtinimą Išorės ryšių bei Švietimo ir kultūros generaliniams direktoratom.

Išlyga dėl EuropeAid bendradarbiavimo tarnybos patvirtinimo jau pašalinta, nes šis generalinis direktoratas sugebėjo pateikti pakankamai savo apskaitos nuoseklumo įrodymų, o CRIS ir ABAC sistemos sistemai derinamos.

Trūkstant Jungtinio tyrimų centro (JRC) vietinės IT sistemos, JIPSY ir ABAC sąsaja, kuria JRC sutartys perduodamos į centrinę ABAC Contracts bazę, jau įdiegta ir visos 2007 m. sutartys jau yra centrinėje duomenų bazėje. Į centrinę bazę dar turi būti nusiųstos likusio laikotarpio, t. y. 2005–2006 m., sutartys ir tai planuojama padaryti iki metų pabaigos.

RELEX sistema nepatvirtinta dėl vietinės apskaitos sistemos (BCC-NT/Rai-Web), kuri neatitiko patvirtinimo kriterijų. ABAC IT sistema įdiegta visose Komisijos delegacijose per numatytą laikotarpį, o nuo 2007 m. sausio mėn. delegacijų administracinės išlaidos tvarkomos naudojant ABAC sistemą. Taigi, palyginti su 2006 m., padėtis pagerėjo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

liko galioti ir 2007 finansiniais metais. Horizontalių problemų ir kitų klausimų, kuriuos reikėtų nagrinėti, skaičius ir svarba ir toliau išlieka labai panašūs kaip ir ankstesniais metais ⁽²³⁾.

1.16. Audito Rūmų auditas patvirtino, kad Komisijos apskaitos pareigūno sprendimai buvo pagrįsti: neišspręstos problemos ir klausimai buvo svarbūs.

Atskyrimo procedūrų stiprinimas

1.17. Siekiant patikrinti taikomų metodų tinkamumą, nuo pat perėjimo prie kaupimo principu vykdomos apskaitos dienos, Komisijos apskaitos pareigūnas ragino Komisijos tarnybas, prirėkus ⁽²⁴⁾, atlikti savo atskyrimo metodikos, apimančios duomenis iš biudžetinių šaltinių ir bendrosios apskaitos, *ex post* testus. Iš devynių patikrintų generalinių direktoratų ⁽²⁵⁾ šeši generaliniai direktoratai buvo iš dalies susiję su šiais testais (jie sudarė mažiau nei 20 % visos atskyrimo sumos), vienas generalinis direktoratas patobulino savo taikomas procedūras atlikęs atskyrimo procedūrų testus ir jų pataisymus ⁽²⁶⁾, kiti patikrino savo metodiką, bet taisomųjų veiksmų vykdymas buvo atidėtas ⁽²⁷⁾, o kai kurie generaliniai direktoratai ⁽²⁸⁾ vis dar nėra atlikę savo atskyrimo metodikų *ex post* testų. Dėl to gali atsirasti apskaitos duomenų netikslumų.

1.18. Kai kurie generaliniai direktoratai (sudarantys apie 20 % visos atskyrimo sumos) atlieka savo sukauptų sąnaudų atskyrimo apskaičiavimus pagal *pro rata temporis* metodą ⁽²⁹⁾. Tačiau jei apskaitos sistemose įvestos sutarčių datos, naudojamos kaip atskyrimo apskaičiavimų pagrindas, yra netikslios arba jei nėra atnaujinami sistemoje padaryti pakeitimai, tai turi neigiamos įtakos finansinių ataskaitų patikimumui.

1.17. Apskaitos pareigūno manymu, galutinėms ataskaitoms skirti apskaitos duomenys pakankamai tikslūs.

1.18. Pagrindinio generalinio direktorato kokybės kontrolės plane daugiausia dėmesio skirta veiklos trukmei. Peržiūrėtos 935 sutartys, įskaitant visas ilgalaikes sutartis. Dėl šios priežasties likusios klaidos veiklos trukmės datose yra susijusios su trumpalaikėmis sutartimis, kurių poveikis atskyrimui mažesnis nei ankstesniais metais. Audito Rūmų imtyje, kurią sudarė 20 šio generalinio direktorato operacijų, yra 3 klaidos dėl neteisingų veiklos trukmės datų. Tai jau pagerėjimas, palyginti su ankstesniais metais.

⁽²³⁾ Visų pirma bendro pobūdžio klausimai, susiję su atskyrimo procedūromis, pavėluotu išankstinio finansavimo tvirtinimu ir klaidomis registruojant išankstinio finansavimo sumas, savalaikiu operacijų įrašymu, ABAC sutartimis, garantijų registravimu, skirtingomis žiniomis apie kaupimo principu vykdomą apskaitą skirtingose tarnybose, duomenų vietinėse ir ABAC sistemose suderinamumu.

⁽²⁴⁾ *Ex post* testai yra reikalingi tik tada, kai naudojamas *pro rata temporis* metodas ir kai atskiras pažangos ataskaitas skiria ilgas laiko tarpas.

⁽²⁵⁾ Taip pat žr. Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.18 dalį.

⁽²⁶⁾ Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinis direktoratas.

⁽²⁷⁾ Pvz., Mokslinių tyrimų, Švietimo ir kultūros generaliniai direktoratai bei EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba.

⁽²⁸⁾ Pvz., Energetikos ir transporto bei Plėtros generaliniai direktoratai.

⁽²⁹⁾ *Pro rata temporis* metodas – tai skaičiavimo metodas, leidžiantis atitinkamiems laikotarpiams priskirti proporcingas vertes.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

**Konsoliduota finansinė atskaitomybė
2007 m. gruodžio 31 d.****Bendros pastabos**

1.19. 2007 m. Komisija ėmėsi priemonių užtikrinti naujų išankstinio finansavimo mokėjimų ir susijusių garantijų bei naujų neapmokėtų sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų įrašymo į apskaitą išsamumą ir tikslumą bei atskyrimą.

1.20. Audito Rūmų audito metu nebuvo nustatyta jokių reikšmingų su paskolomis, atsargomis, ilgalaikėmis gautinomis sumomis, grynaisiais pinigais ir jų ekvivalentais, išmokomis darbuotojams, atidėjimais, finansiniais ir kitais ilgalaikiais įsipareigojimais bei rezervais susijusių faktų. Tačiau buvo nustatytos kelios su kitais elementais susijusios klaidos, kurios pateikiamos toliau.

Konsoliduotas 2007 m. gruodžio 31 d. balansas**Neišspręsti su Europos palydovinės sistemos finansinėmis ataskaitomis susiję klausimai**

1.21. Europos GNSS ⁽³⁰⁾ priežiūros institucija, 2004 m. įsteigta ES agentūra ⁽³¹⁾, iš buvusios bendros įmonės „Galileo“ (GJU) oficialiai perėmė atsakomybę ⁽³²⁾ 2007 m. sausio 1 d. Ši nauja įstaiga iš pradžių turėjo veikti kaip viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės subjektas. 2007 m. lapkričio mėn. Tarybai priėmus sprendimą, „Galileo“ programa dabar turi būti finansuojama iš ES biudžeto. 2007 m. pabaigoje, nepaisant tarp suinteresuotųjų šalių (GJU, Europos kosmoso agentūros ir Institucijos) pasirašytų susitarimų ⁽³³⁾, GJU nebuvo visiškai perdavusi Institucijai su projektų turto susijusių nuosavybės teisių, ir nebuvo sudarytas Europos kosmoso agentūros turimo „Galileo“ turto sąrašas. Todėl Audito Rūmai nepareikšė nuomonės dėl Institucijos 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinių ataskaitų patikimumo.

1.21. 2007 m. pabaigoje, nepaisant suinteresuotųjų šalių (GJU, Europos erdvės agentūros (ESA), GSA) pasirašytų susitarimų, ESA ne iki galo perleido projektų turto nuosavybę Europos Bendrijoms. Kadangi perduodant turtą yra tam tikro neapibrėžtumo ir vėlavimo, atsargumo sumetimais Europos Bendrijos į savo balansą programos turto neįtraukė. Manoma, kad turtas bus įtrauktas išsprendus perdavimo klausimus.

⁽³⁰⁾ GNSS – Pasaulinės navigacijos palydovų sistema.

⁽³¹⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1321/2004 (OL L 246, 2004 7 20, p. 1), išplėstas Reglamentu (EB) Nr. 1942/2006 (OL L 367, 2006 12 22, p. 18).

⁽³²⁾ Priežiūros institucija administruoja viešuosius interesus, susijusius su Europos GNSS programomis, ir atlieka programos reguliavimo institucijos vaidmenį programos parengimo darbui ir eksploatavimo etapuose. Ji atlieks pagrindinę funkciją įgyvendinant „Galileo“ programą.

⁽³³⁾ 2007 m. rugsėjo 19 d. Komisija pateikė pasiūlymą iš dalies pakeisti Steigimo reglamentą Nr. 1321/2004. Šiame pasiūlyme neapaiskinamas naujasis Institucijos vaidmuo. Jame nepateikiant jokios išsamesnės informacijos nurodomi įgaliojimų perdavimo susitarimai, kuriuos turi pasirašyti Institucija ir Europos kosmoso agentūra (EKA) dėl programos lėšų valdymo ir su jos turto susijusių nuosavybės teisių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rizikos kapitalo operacijos

1.22. Europos Bendrijų konsoliduotoje finansinėje atskaitomybėje visos rizikos kapitalo operacijos (2007 m. gruodžio 31 d. sudariusios 218 milijonų eurų) klasifikuojamos kaip „ilgalaikės investicijos“ (pardavimui skirtas turtas). Jos yra vertinamos pradinėje verte, atėmus bet kokius atidėjimus vertės sumažėjimui, nes šiuo metu negalima tiksliai nustatyti jų tikrosios vertės. Nors šis vertinimo metodas yra priimtinas esamomis aplinkybėmis, jis nėra nuosekliai taikomas. Audito Rūmai nustatė, kad vertės sumažėjimai yra grindžiami tik nurašymais ir kad operacijų valdytojo (Europos investicijų banko) turimos su vertės sumažėjimu susijusios negalutinės sąmatos nebuvo pateiktos Komisijai ⁽³⁴⁾.

1.22. Ataskaitų teikimo ir apskaitos standartai MEDA mandatų, kurie apima šias rizikos kapitalo operacijas (RKO), laikotarpiu labai keitėsi. EIB ir Komisija stebėjo pokyčius ir šiuo metu kartu apžvelgia padėtį – ieško ekonomiškiausio sprendimo ir atsižvelgia į informaciją, turimą pagal prieš daug metų su galutiniais paramos gavėjais pasirašytas sutartis (į kurias dabartiniai ataskaitų teikimo standartai neįtraukti). Ši apžvalga patvirtino, kad dabartinė rizikos kapitalo operacijų vertės nustatymo tvarka užima daug laiko ir yra sudėtinga dėl didelio skaičiaus RKO sandorių ir jų sudėtingos pakopinės struktūros. EIB taip pat pabrėžė, kad RKO sandoriai kiek įmanoma yra pagrįsti atitinkamais tarptautiniais apskaitos principais, visų pirma 39-uju TAS.

Išankstinis finansavimas ir susijusios garantijos

1.23. Audito Rūmams atlikus apskaitos sistemoje įrašytų 150 išankstinio finansavimo operacijų reprezentatyvios statistinės imties auditą, buvo nustatytas žemas su šiuo balanso straipsniu susijusių finansinio poveikio klaidų lygis. Tačiau šių klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų tikslumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoratuose. Dažniausios klaidos:

- išankstinio finansavimo sumos nebuvo įrašytos atsižvelgiant į skirtingas valdymo rūšis, kaip tai yra pateikta prie finansinės atskaitomybės pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose;
- išankstinio finansavimo sumos liko nepatvirtintos, nors nepasibaigus finansiniams metams jas buvo panaudoję naudos gavėjai.

1.24. Be to, atlikus papildomą išankstinio finansavimo nustatymo ir tvirtinimo audito darbą rasta balanso išsamumo (tikslumo) problemų:

- kai kurie mokėjimai ekonominių rezultatų ataskaitoje buvo įrašyti kaip išlaidos, nors jie turėjo būti įrašyti į balansą kaip išankstinio finansavimo sumos;

1.24.

⁽³⁴⁾ Taip pat žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.26 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— kai kurios išankstinio finansavimo sumos vis dar įrašytos balanse, nors buvo galima pasinaudoti svarbia informacija, pvz., audito sertifikatais, kad galima būtų atlikti jų tvirtinimą į ekonominių rezultatų ataskaitą įrašant atitinkamas išlaidas. Be to, buvo nustatyta, kad išankstinio finansavimo sumų tvirtinimas buvo traktuojamas nenuosekliai. Tuo atveju, kai prašymai padengti išlaidas nepateikiami kartu su audito sertifikatais, Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinis direktoratas teisingai pradeda išankstinio finansavimo sumų tvirtinimą, o Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas, esant toms pačioms aplinkybėms, išankstinio finansavimo sumą palieka nepatvirtintą.

— Komisija sutinka su Audito Rūmais, kad geriausia praktika – kuo greičiau patvirtinti neišmokėtas išankstinio finansavimo sumas ir Komisija siekia, kad visos tarnybos tai padarytų, kai tik turės pakankamus patvirtinamuosius dokumentus. Kol kas metų pabaigos apskaitos operacijomis užtikrinama, kad kritikuojama praktika neturėtų poveikio finansinių ataskaitų patikimumui.

Be to, Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinis direktoratas ir Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas bendradarbiauja, kad rastų bendrą būdą šiam klausimui spręsti pagal apskaitos tarnybų pateiktas rekomendacijas.

Mokėtinės sumos

1.25. Atlikus apskaitos sistemoje įrašytų, iš mokėtinų sumų populiacijos atrinktų 150 sąskaitų faktūrų/išlaidų ataskaitų reprezentatyvios statistinės imties auditą, buvo nustatytas žemas su šiuo balanso straipsniu susijusių finansinio poveikio klaidų lygis. Tačiau šių klaidų dažnis rodo, kad būtina toliau gerinti pagrindinių apskaitos duomenų patikimumą vykdomuosiuose generaliniuose direktoratuose. Dauguma klaidų yra susijusios su įrašytomis neteisingomis sąskaitų faktūrų ar išlaidų ataskaitų sumomis.

1.26. Buvo nustatyti didelio vėlavimo apdorojant kai kurias sąskaitas faktūras ir prašymus padengti išlaidas atvejai. Tai turi įtakos finansinėms ataskaitoms, kadangi delsimo atvejai nagrinėjant sąskaitų faktūrų atitikimą reikalavimams užkerta kelią išankstinio finansavimo sumų tvirtinimo proceso pradžiai. Dėl to išipareigojimų trečiosioms šalims pozicija gali būti klaidinga, o išlaidų suma gali būti įrašyta į apskaitą remiantis atskyrimo kontekste atliktu apskaičiavimu, o ne vadovaujantis skaičiumi, kurį pagrindžia jau gautos sąskaitos faktūros.

Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

1.27. Mokėjimų registravimas juos priskiriant klaidingai valdymo rūšiai turi įtakos išlaidų pasiskirstymo pagal valdymo rūšį tikslumui prie ekonominių rezultatų ataskaitos pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose bei segmento atskaitomybėje (taip pat žr. 1.23 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nebalansinė informacija

1.28. Nors prie metinių finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose yra pateikta informacijos apie tai, kad tikėtina, jog kai kurias operacijas Komisijos tarnybos arba valstybės narės vėliau ištaisys, šiuose raštuose vis dar nėra nurodytos išlaidų sumos ir sritys, kurioms gali būti atliekamas papildomas tikrinimas ir sąskaitų patvirtinimo procedūros ⁽³⁵⁾.

1.28. Finansiniame reglamente ir sektorių reglamentuose, susijusiuose su žemės ūkiu ir struktūriniais fondais, Komisijai suteikta teisė patikrinti visas išlaidas praėjus daug metų po to, kai jos buvo patirtos. Ataskaitose neturėtų būti nurodyta, kad dėl šios teisės visas atitinkamas išlaidas tereikia priimti. Kai galimų susigrąžinimų sumos įvertinamos kiekybiškai, jos parodomos prie konsoliduotų ataskaitų pridedamuose 5.3 ir 5.4 aiškinamuosiuose raštuose.

Kiti klausimai

Neteisėtų išmokų susigrąžinimas

1.29. Rekomendavus Audito Rūmams, prie finansinės ataskaitos pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose buvo pateikta daugiau informacijos apie neteisėtų išmokų susigrąžinimą. Tačiau šiuose raštuose vis dar nėra pateikiama išsami ir patikima informacija apie valstybių narių vykdomą finansinių pataisymų veiklą. Visų pirma juose pateikiama su panaikinimais, susigrąžinimais ir tebevykdomais susigrąžinimais struktūrinių veiksmų srityje ⁽³⁶⁾ susijusi tokio pobūdžio informacija. Turėdami omeny didelę reikalavimų neatitinkančių išlaidų dalį (tai buvo ne kartą pažymėta Audito Rūmų metinėse ataskaitose), Audito Rūmai mano, kad prie finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose turėtų būti pateikta tinkama informacija apie šiuos taisymų mechanizmus, kad būtų įvykdyti tikro ir teisingo būklės atspindėjimo reikalavimai.

1.29. 2007 m. metinių ataskaitų 6 skyriuje apžvelgiamos procedūros, taikomos nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimui, ir pateikiamas tiksliausias bendros tokių susigrąžintų sumų, įskaitant valstybių narių susigrąžintas sumas, susijusias su žemės ūkio išlaidomis, įvertis.

Dėl informacijos pateikimo laiko ir poreikio išsiaiškinti su valstybėmis narėmis kai kuriuos duomenis prie finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuosiuose raštuose pateikiama tik apibendrinta informacija apie valstybių narių susigrąžintas struktūrinių fondų lėšas. Tačiau 2008 m. liepos mėn. Komisija Europos Parlamentui pateikė išsamesnę informaciją Komisijos priežiūros stiprinimo struktūrinių veiksmų išlaidų valdymo srityje veiksmų plano antrojoje ketvirčio ataskaitoje, o duomenis skelbia 2007 m. metinės struktūrinių fondų ataskaitos priede, kaip ir praėjusiais metais skelbė 2006 m. informaciją. Įgyvendindama veiksmų planus Komisija stengiasi padidinti iš valstybių narių gaunamos informacijos patikimumą ir išsamumą, be visa kita, atlikdama auditus valstybėse narėse.

1.30. Remdamiesi sertifikavimo įstaigų darbo patikrinimu ⁽³⁷⁾, Audito Rūmai pakartotinai ⁽³⁸⁾ išreiškia savo abejones dėl iš valstybių narių gautinų sumų tikslumo žemės ūkio srityje. Be to, Audito Rūmai pažymi, kad mokėjimo agentūros įvairiai traktuoja skolų pripažinimo datą, dėl to nėra nuoseklumo pateikiant bendrą skolų sumą (žr. 5.44 ir 5.45 dalis).

1.30. Komisija mano, kad informacija, kurią gavo apie sumas, gautinas iš valstybių narių žemės ūkio srityje, yra pakankamai patikima patvirtinimo ir apskaitos tikslais.

Komisija savo persvarstytose 2008 finansinių metų gairėse pateikė papildomų paaiškinimų apie tai, kaip mokėjimo agentūros pripažįsta skolas. Audito Rūmų minimas „įvairus traktavimas“ yra skirtingų nacionalinių nepagrįstai išmokėtų lėšų susigrąžinimo teisinių sistemų rezultatas.

Taip pat žr. atsakymus į 5.44 ir 5.45 dalių pastabas.

⁽³⁵⁾ Žr. 2002 finansinių metų metinės ataskaitos 1.10 ir 1.11 dalis, 2003 finansinių metų metinės ataskaitos 1.11 dalį, 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 1.12 ir 1.13 dalis, 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 1.57 dalį ir 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.34 dalį.

⁽³⁶⁾ Taip pat žr. 2007 finansinių metų Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų 6 skirsnį dėl neteisėtų išmokų susigrąžinimo, I tomas, 75–80 p.

⁽³⁷⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 (OL L 171, 2006 6 23, p. 90) III priedas.

⁽³⁸⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.61 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.31. Be to, prie finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuose raštuose nepateikiami susigrąžinimai, gauti atlikus atskaitymus iš vėlesnio mokėjimo (tarpusavio įskaitymus).

1.31. Kaip nurodyta prie finansinių ataskaitų pridedamuose aiškinamuose raštuose, 2007 m. informacinėmis sistemomis šios informacijos nebuvo galima nustatyti. 2008 m. Komisija pritaikė sistemas, kad būtų galima nustatyti ir paaiškinti visus susigrąžinimus, atliktus išskaičiuojant sumas iš vėlesnio mokėjimo.

2007 m. finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Nauja specialiųjų DAS vertinimų struktūra

1.32. Komisijai įdiegus biudžeto sudarymo pagal veiklos sritis (BSVS) ir valdymo pagal veiklos sritis (VVS) sistemą, Audito Rūmai nusprendė iš naujo apibrėžti specialiuosius vertinimus, kuriuose biudžetas DAS tikslais yra skirstomas į atitinkamas BSVS politikos sričių grupes (darinius) (žr. **1.2 lentelę**).

Audito Rūmų metodas

Šaltiniai ir metodai

1.33. Audito Rūmai naudoja patikinimo modelį, grindžiamą dviem pagrindiniais įrodymų šaltiniais:

1.33.

- a) ES institucijų, valstybių narių, regionų, trečiųjų šalių ir kt. priežiūros ir kontrolės sistemų, taikomų surenkant ir panaudojant ES biudžeto lėšas, veikimo įvertinimu, siekiant pateikti reprezentatyvią informaciją apie pagrindinių kontrolės priemonių vykdymą ir veikimą, atsižvelgiant į jų savybę užkirsti kelią klaidoms ar jas nustatyti ir ištaisyti;

1.2 lentelė – Išlaidų vykdymas 2007 m. pagal metinės ataskaitos skyrius

(milijonais eurų)

2007 m. biudžeto nomenklatūrą atitinkantys skirsniai (S) ir antraštinės dalys (T), suskirstytos pagal Audito Rūmų metinės ataskaitos skyrius	2007 m. atlikti mokėjimai
Metinės ataskaitos skyriai	
Pajamos ⁽¹⁾	38,1 ⁽⁷⁾
Mokesčiai ir muitų sąjunga (T.14)	
Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai ⁽²⁾	51 044,3
Žemės ūkis ir kaimo plėtra (T.05)	
Aplinka (T.07)	
Žuvininkystė ir jūrų reikalai (T.11)	
Sveikata ir vartotojų apsauga (T.17)	
Sanglauda ⁽¹⁾	42 015,2
Užimtumas ir socialiniai reikalai (T.04)	
Regioninė politika (T.13)	
<i>T.05 ir T.11 dalis yra įtraukta į šį 2007 finansinių metų metinės ataskaitos skyrių</i>	
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas ⁽¹⁾	4 483,8
Moksliniai tyrimai (T.08)	
Energetika ir transportas (T.06)	
Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (T.09)	
Tiesioginiai moksliniai tyrimai (T.10)	
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra ⁽³⁾	6 198,9
Išorės santykiai (T.19)	
Vystymasis ir santykiai su AKR valstybėmis (T.21)	
Plėtra (T.22)	
Humanitarinė pagalba (T.23)	
Švietimas ir pilietybė ⁽⁴⁾	1 453,0
Švietimas ir kultūra (T.15)	
Komunikacija (T.16)	
Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė (T.18)	
Ekonomikos ir finansų reikalai ⁽⁵⁾	489,9
Ekonomikos ir finansų reikalai (T.01)	
Įmonės (T.02)	
Konkurencija (T.03)	
Vidaus rinka (T.12)	
Prekyba (T.20)	
Administracinės ir kitos išlaidos ⁽⁶⁾	8 230,1
Parlamentas (S. I)	
Taryba (S. II)	
Komisija (S. III)	
Teisingumo Teismas (S. IV)	
Audito Rūmai (S. V)	
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (S. VI)	
Regionų komitetas (S. VII)	
Europos ombudsmenas (S. VIII)	
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (S. IX)	
Bendra suma	113 953,3

⁽¹⁾ Išlaidos, daugiausia susijusios su Finansinės programos 1 išlaidų kategorija „Tvarus augimas“.⁽²⁾ Išlaidos, daugiausia susijusios su Finansinės programos 2 išlaidų kategorija „Gamtinių išteklių apsauga ir valdymas“.⁽³⁾ Išlaidos, daugiausia susijusios su Finansinės programos 4 išlaidų kategorija „ES – pasaulinė partnerė“.⁽⁴⁾ Išlaidos, daugiausia susijusios su Finansinės programos 3 išlaidų kategorija „Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas“.⁽⁵⁾ Išlaidos, susijusios su Finansinės programos 1 ir 3 išlaidų kategorijomis.⁽⁶⁾ Išlaidos, visų pirma susijusios su Finansinės programos 5 išlaidų kategorija „Administravimas“ 6 išlaidų kategorija „Kompensacijos“ (dėl išsamesnės informacijos žr. 11.1 dalį).⁽⁷⁾ Šis skaičius nurodo veiklos išlaidas, o ne pajamų vertę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) pajamų ir išlaidų operacijų reprezentatyvių statistinių imčių patikromis iki galutinio naudos gavėjo lygmens, siekiant pateikti tiesioginius įrodymus apie mokėjimų teisėtumą ir tvarkingumą.

- b) Pagal galiojančius teisės aktus ⁽¹⁾, Komisija naudoja kontrolės ciklą Bendrijos finansuojamų išlaidų atžvilgiu ir toks ciklas vykdomas daug metų. Pavyzdžiui, Komisija taiko sąskaitų patvirtinimo procedūras žemės ūkyje, finansinių pataisymų mechanizmus struktūrinėse priemonėse ir susigrąžinimą vidaus politikos ir išorės veiksmuose. Su klaidomis, kurios nustatomos vykdant daugiamečius projektus, susijusios nepagrįstai išmokėtos sumos gali būti susigrąžintos vėlesniais metais nei tie, kuriais atliekamas tyrimas, pvz., sumažinant galutinę išmoką atsižvelgiant į nustatytus trūkumus.

Valstybėms narėms ir Komisijai taikant šias procedūras ir kitas kontrolės priemones (su 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose aprašytais apribojimais) užtikrinamas pagrįstas patikrinimas, kad Komisijos veiklai skirti ištekliai panaudojami pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansų valdymo principų. Įdiegtomis kontrolės procedūromis suteikiamos būtinos operacijų teisėtumo ir tvarkingumo garantijos.

Taigi Komisija prisiima galutinę atsakomybę už biudžeto įvykdymą, kaip nustatyta EB sutarties 274 straipsnyje.

Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai išsamiau nagrinėjo priemones, kurių imamasi klaidoms nustatyti ir ištaisyti, daugiausia darant finansinius pataisymus, atliekant patvirtinimą ir susigrąžinimą. Komisija labai stengėsi pagerinti valstybių narių teikiamų duomenų apie susigrąžinimus kokybę ir dabar dirba, siekdama patikrinti tokių duomenų išsamumą ir tikslumą.

Padaryta pažanga pateikiant patikimų įrodymų apie daugiamečių taisomųjų mechanizmų veikimą. Komisija į aiškinamąjį raštą, pridėdamą prie Europos Bendrijų 2007 m. finansinių metų metinių ataskaitų, įtraukė naują skyrių apie nepagrįstai išmokėtų sumų susigrąžinimą. Šio skyriaus tikslas – pateikti procedūras, kuri taikoma susigrąžinant nepagrįstai išmokėtas sumas, apžvalgą ir pateikti geriausią bendrosios susigrąžintos sumos įvertį.

Pagal nustatytą patikrinimo modelį yra pateikiama nuomonė apie patikimumą, gaunamą vertinant priežiūros ir kontrolės sistemų veikimą ir atliekant tiesioginius operacijų teisėtumo ir tvarkingumo testus, kad būtų gautas aukšto lygio patikrinimas, kurio reikia tvirtai išvadai pateikti.

⁽¹⁾ Finansinio reglamento 53 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.34. Be šių pirmiau aprašytų pagrindinių šaltinių dar gali būti naudojami kiti du šaltiniai:

- a) Komisijos generalinių direktorių metinių veiklos ataskaitų, deklaracijų ir jų suvestinių ataskaitų, kuriose nurodoma, ar Komisija turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos sistemos užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, analizė;
- b) kitų auditorių, kurie nėra susiję su Bendrijos valdymo ir kontrolės procesu, darbo nagrinėjimas (pavyzdžiui, aukščiausiųjų audito institucijų valstybėse narėse ar trečiosiose šalyse) ⁽³⁹⁾.

Klaidų apibrėžimas ir traktavimas

1.35. Klaidos gali būti susijusios su „mokėjimo sąlyga“ arba „kitu atitikties kriterijumi“. Paprastai mokėjimo sąlygos pažeidžiamos, kai neįvykdomi atitinkamos pagalbos schemos arba sutarties teisiniai reikalavimai. O kiti atitikties kriterijai – tai konkrečios sąlygos, kurias reikia įvykdyti ir kurios yra susijusios su atitinkamais politikos tikslais (aplinkos apsauga, gera žemės ūkio praktika ir t. t.) ar sistemų reikalavimais (minimaliu kontrolės priemonių skaičiumi, nustatytomis struktūromis ir procedūromis ir kt.).

1.36. Audito Rūmai skirsto klaidas į „kiekybiškai įvertinamas“ ir „kiekybiškai neįvertinamas“. Pirmoji kategorija – tai klaidos, kurios turi tiesioginį ir išmatuojamą finansinį poveikį iš ES biudžeto finansuojamų operacijų sumai ⁽⁴⁰⁾.

1.37. Apskaičiuojant klaidų finansinį poveikį visai populiacijai atsižvelgiama tik į kiekybiškai įvertinamas klaidas. Šioje ataskaitoje klaidų dažnis yra susijęs su kiekybiškai įvertinamomis ir kiekybiškai neįvertinamomis klaidomis ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Išsamesnės informacijos galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

⁽⁴⁰⁾ Jos apima, pavyzdžiui, rimtus viešųjų pirkimų procedūrų nesilaikymo atvejus, turinčius įtakos mokėjimo sąlygoms (žr., pavyzdžiui, 6.17 dalį).

⁽⁴¹⁾ Kiekybiškai įvertinamos ir kiekybiškai neįvertinamos klaidos pagal savo pobūdį, kontekstą, finansinę svarbą ir (arba) paveiktos operacijos dalį yra skirstomos į rimtas ir ribotas. Rimtos kiekybiškai įvertinamos klaidos – tai klaidos, kurių lygis siekia daugiau nei 2 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendra 2007 m. audito rezultatų apžvalga

1.38. Pajamų, ekonomikos ir finansų reikalų bei administracinių ir kitų išlaidų srityse, kuriose priežiūros ir kontrolės sistemos iš esmės yra taikomos tinkamai ir teisingai (žr. 4.40, 4.41, 10.32, 10.33 ir 11.25 dalis), Audito Rūmai apskaičiavo, kad klaidų finansinis poveikis sudaro mažiau nei 2 % bendros sumos (žr. **1.3 lentelę**). Be to, Audito Rūmams atlikus generalinių direktorių ir įgaliotų leidimus duodančių pareigūnų deklaracijų įvertinimą pasitvirtino, kad nereikėjo pateikti jokių išlygų arba jos buvo nereikšmingos (žr. 2.6, 2.7 ir 2.9 dalis bei **2.1 lentelę**).

1.38. 2007 m. suvestinės ataskaitos išvadoje teigiama, kad įdiegtomis vidaus kontrolės sistemomis (su 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose aprašytais apribojimais) užtikrinamas pagrįstas patikrinimas, kad Komisijos veiklai skirti ištekliai panaudojami pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansų valdymo principų.

Tačiau Komisija pripažįsta, kad reikia daugiau pastangų, kad būtų pašalinti kai kurie trūkumai, visų pirma tai trūkumai, nurodyti įgaliotų leidimus duodančių pareigūnų išlygose, ir trūkumai, susiję su biudžeto sritimis, kurių Audito Rūmai neįvertino patenkinamai.

1.3 lentelė – 2007 finansinių metų su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusių DAS rezultatų santrauka

Specialieji 2007 finansinių metų metinės ataskaitos vertinimai	Metinės ataskaitos dalys	Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas	Klaidų lygis
Pajamos ⁽¹⁾	4.40 ir 4.41		
Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai	5.50–5.55	⁽²⁾	⁽³⁾
Sanglauda	6.32		
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7.40 ir 7.41		
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	8.31 ir 8.32		
Švietimas ir pilietybė	9.24		
Ekonomikos ir finansų reikalai	10.32 ir 10.33		
Administracinės ir kitos išlaidos	11.25		

Šioje lentelėje apibendrinamas bendras atitinkamuose skyriuose aptartų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ir pateikiami pagrindiniai Audito Rūmų atliktų savarankiškų testų rezultatai. Lentelėje išryškinti svarbiausi komponentai, tačiau joje negali būti pateikta visa atitinkama išsami informacija (visų pirma susijusi su priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumais ir klaidų tipais). Jos reikia ieškoti pagrindinėje ataskaitos dalyje, atsižvelgiant į su Audito Rūmų audito metodu susijusią metodiką (žr. 1.33–1.37 dalis).

Paaiškinimai:**Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas**

	Veiksmingos
	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾
	Neveiksmingos

Klaidų lygis ⁽⁵⁾

	Mažiau nei 2 % (žemiau reikšmingumo ribos)
	2 %–5 %
	Daugiau nei 5 %

⁽¹⁾ Dėl apimties apribojimų žr. 4.4 ir 4.9 dalis.

⁽²⁾ Audito Rūmai daro išvadą, kad IAKS ir toliau išlieka veiksminga mažinant neteisėtų išlaidų riziką, jei ji yra teisingai įdiegta ir jei į ją yra įvesti tikslūs ir patikimi duomenys apie BIS išmokas, pagrįstas suteiktomis teisėmis į išmokas (žr. 5.52 dalį).

⁽³⁾ Bendrą klaidų lygį nulėmė neproporcingai didelis klaidų lygis kaimo plėtros srityje: Audito Rūmų vertinimu, su EŽŪGF išlaidomis susijęs klaidų lygis yra šiek tiek mažesnis nei 2 % (žr. 5.13 dalį).

⁽⁴⁾ Sistemos yra iš dalies veiksmingos, nustačius, kad kai kurios kontrolės priemonės veikia tinkamai, tuo tarpu kitos – ne. Tokiu būdu jos iš esmės gali neleisti išlaikyti priimtino klaidų operacijose lygio.

⁽⁵⁾ Klaidų lygis negali būti aiškinamas kaip patikimumo intervalas (statistinė prasme). Tai – Audito Rūmų atliekamas klaidų kiekio skalės su-skirstymas į tris intervalus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.39. Žemės ūkio ir gamtinių išteklių, sanglaudos, mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, išorės pagalbos, vystymo ir plėtros bei švietimo ir pilietybės srityse, kuriose priežiūros ir kontrolės sistemos yra, geriausiu atveju, tik iš dalies veiksmingos (žr. 5.50–5.55, 6.32, 7.40, 7.41, 8.31, 8.32 ir 9.25 dalis), Audito Rūmai apskaičiavo, kad šiose srityse klaidų finansinis poveikis sudaro daugiau nei 2 % bendros išlaidų sumos ⁽⁴²⁾ (žr. **1.3 lentelę**). Be to, Audito Rūmams atlikus generalinių direktorių ir įgaliotų leidimus duodančių pareigūnų deklaracijų įvertinimą pasitvirtino, kad šiose srityse buvo ar, Audito Rūmų nuomone, turėjo būti pateiktos pagrindinės išlygos (žr. 2.6–2.11 dalis ir **2.1 lentelę**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.39. Komisija siekia užtikrinti, kad priežiūros ir kontrolės sistemos leistų veiksmingai nustatyti ir ištaisyti klaidas, deramai atsižvelgiant į patikrų, kurios turi būti atliekamos vietoje, sąnaudų ir naudos santykį. Jos veiksmų planas dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos iš esmės įgyvendintas ir akivaizdu, kad padėtis laipsniškai gerėja. Jo visas poveikis yra ilgalaikis.

Kalbant apie žemės ūkį ir kaimo plėtrą, Komisija atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastebėjimą, kad tikėtinas bendras klaidų lygis pernelyg nesiskiria nuo praėjusių metų lygio, kaip teigiama 2006 m. patikrinimo pareiškime. Valstybių narių atsiųsta statistinė kontrolės informacija taip pat rodo, kad klaidų lygis, nustatytas galutinių paramos gavėjų lygmeniu pagal Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF), kuris sudaro apie 85 % bendrų žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, neviršija reikšmingumo lygio. Tai dar kartą patvirtina teigiamus 2007 m. rezultatus, numatytus 2006 m., kuriuos Audito Rūmai pripažino 2006 m. ataskaitoje ⁽²⁾. Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje pateikiama daugiau informacijos.

Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kuri taikoma beveik visoms žemės ūkio išlaidoms, veiksmingai apribojama neteisėtų išlaidų rizika, jei į sistemą įvedami tikslūs ir patikimi duomenys ir ji yra tinkamai taikoma.

2007 m. žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidos tikriausiai nebus finansuojamos iš Bendrijos lėšų remiantis būsimais sprendimais dėl atitikties, kurios sudaro apie 439 mln. EUR, kartu su 152 mln. EUR susigrąžinimų iš galutinių paramos gavėjų ⁽³⁾.

Sanglaudos srityje Komisija įgyvendina veiksmų planą (COM(2008) 97 galutinis), kad sustiprintų savo vykdomą valstybių narių sistemų priežiūrą ir taip sumažintų klaidų skaičių.

Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto srities kontrolės strategija siekiama nustatyti ir ištaisyti klaidas. Kai per ketverius metus ši strategija bus iki galo įdiegta, ji turėtų užtikrinti, kad likutinių klaidų lygis (klaidos, kurios lieka neištaisytos) bus žemiau reikšmingumo lygio, kaip išsamiai aprašyta Mokslinių tyrimų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose.

⁽⁴²⁾ Žemės ūkio ir gamtinių išteklių srityje bendras klaidų lygis žymiai nesiskiria nuo pereinamais metais apskaičiuotos vertės, tačiau skaičiuojant nebuvo atsižvelgta į kai kurias rimtas klaidas, kurių nebuvo galima kiekybiškai įvertinti (žr. 5.13 dalį).

⁽²⁾ OL C 273, 2007 11 15.

⁽³⁾ 2007 m. padarius finansinius pataisymus susigrąžinta 607 mln. EUR; 247 mln. EUR iš galutinių paramos gavėjų susigrąžino valstybės narės (žr. 2007 m. metinių ataskaitų aiškinamųjų raštų 6 skyrių).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros srities klaidos dažniausiai yra susijusios su išlaidomis, kurias patiria organizacijos, įgyvendindamos projektus iš Komisijos avansinių išmokų. Pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytas privalomas finansinis auditas prieš atliekant galutines išmokas turėtų leisti Komisijai nustatyti ir ištaisyti tokias klaidas.

Klaidos, susijusios su Švietimo ir kultūros generaliniu direktoratu (DG EAC), yra susijusios su galutiniais mokėjimais veiklai pagal ankstesnę teisinę sistemą. Kuriant naujas 2007–2013 m. programas atsižvelgta į ankstesnių metų Audito Rūmų rekomendacijas supaprastinti taisyklės ir plačiai naudoti finansavimą išmokant vienodo dydžio išmoką. Tai ateityje turėtų sumažinti klaidų lygį.

Be to, Švietimo ir kultūros generalinio direktorato atliktų ex post patikrų rezultatai, pateikti jo 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje, rodo, kad reikšmingas klaidų lygis nenustatytas.

Taip pat žr. atsakymus į 2.8, 2.11, 5.50–5.55, 6.32, 7.41–7.42, 8.31–8.33 ir 9.25 dalių pastabas.

1.40. Lyginant su praėjusiais metais buvo pastebėti šie pokyčiai: klaidų kiekio, apskaičiuojamo remiantis imtimi, sumažėjimas politikos srityse, anksčiau nagrinėtose kaip vidaus politikų⁽⁴³⁾ ir išorės veiksmų sritys⁽⁴⁴⁾ (žr. **1.3 lentelę**). Žemės ūkio išlaidų, kurioms taikoma IAKS, vertė ženkliai išaugo įtraukus kai kurias didesnės rizikos išlaidų sritis, įskaitant alyvuogių aliejų. Tačiau Audito Rūmai daro išvadą, kad IAKS ir toliau išlieka veiksminga mažinant neteisėtų išlaidų riziką, jei ji yra teisingai įdiegta ir jei į ją yra įvesti tikslūs ir patikimi duomenys apie BIS išmokas, pagrįstas suteiktomis teisėmis į išmokas. Neseniai į BIS įtrauktos pagalbinės schemos, kaip antai schemos, susijusios su alyvuogių aliejumi, yra teigiamas pokytis, nors artimiausiu laiku dėl jų gali padidėti klaidų dažnis (žr. 5.52 dalį).

1.40. Komisija taip pat norėtų nurodyti, kad sanglaudos srityje padaugėjo projektų, kuriuose nerasta klaidų, o Audito Rūmų bendrasis priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas pagerėjo nuo „neveiksmingos“ iki „iš dalies veiksmingos“.

Dėl IAKS Komisija mano, kad į BIS įtraukus paramos schemas, kuriose seniau buvo aukštas rizikos lygis, pvz., alyvuogių aliejaus sektoriuje, ir panaikinus seną paramos gamybai sistemą, sumažėjo neteisėtų išlaidų rizika.

⁽⁴³⁾ Ankstesnę vidaus politikų sritį dabar apima mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, švietimo ir pilietybės, ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės (žr. **2.1 lentelę**).

⁽⁴⁴⁾ Ankstesnė išorės veiksmų sritis dabar yra išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės dalis (žr. **2.1 lentelę**).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.41. Audito Rūmai pabrėžia, kad žemės ūkio ir gamtinių išteklių, sanglaudos, mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, taip pat švietimo ir pilietybės srityse atlikti jų auditai rodo, jog sudėtingi arba neaiškūs tinkamumo finansuoti kriterijai arba sudėtingi teisiniai reikalavimai turi didelės įtakos operacijų teisėtumui ir (arba) tvarkingumui ⁽⁴⁵⁾.

Pažangos, siekiant nustatyti veiksmingą Bendrijos vidaus kontrolės sistemą, įvertinimas

Išvadas

1.42. 1.39 dalyje ir **1.3 lentelėje** parodyta, kad daugumos išlaidų pagal jų vertę atveju taikomos tik iš dalies veiksmingos arba visiškai neveiksmingos priežiūros ir kontrolės priemonės, o operacijose išlieka reikšmingas klaidų lygis. Tačiau 2007 finansinių metų metinėje ataskaitoje ir ankstesnėse metinėse ataskaitose buvo nustatyta, kad:

- a) Komisijos vidaus kontrolės priemonės ir toliau tobulėja (t. y. metinės veiklos ataskaitos – žr. 2.8, 2.10–2.12. ir 2.37 dalis) arba jų lygis išlieka aukštas (t. y. vidaus kontrolės standartų laikymasis – žr. 2.25 ir 2.39 dalis);
- b) Komisija padarė pažangą įgyvendindama savo veiksmų planą dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos (žr. 2.29–2.36 ir 2.39 dalis);
- c) Komisijos vykdomas biudžeto valdymas per pastaruosius kelerius metus pagerėjo (žr. 3.4, 3.6, 3.11, 3.15 ir 3.30–3.32 dalis).

Šios iš pirmo žvilgsnio viena kitai prieštaraujančios pastabos analizuojamos tolesnėse dalyse.

1.41. Supaprastinimas – tai pagrindinė Komisijos geresnio reguliavimo programos dalis. Reikalaujama, kad valstybės narės savo nacionalinėse programose taip pat supaprastintų tinkamumo kriterijus. Tačiau tam tikro lygio sudėtingumas neišvengiamas, todėl reikėtų atsižvelgti į būsimas diskusijas dėl toleruotino rizikos lygio.

1.42. Audito Rūmų vertinimas yra susijęs su priežiūros ir kontrolės veiksmingumu užkertant kelią klaidoms. Bendrijos vidaus kontrolės sistema apima tas kontrolės priemones, kurios yra būtinos klaidoms nustatyti ir ištaisyti, taip pat priemones, skirtas neleisti klaidoms atsirasti. Komisija vertins šios sistemos poveikį sistemų, kaip visumos, veiksmingumui.

Pavyzdžiui, kontrolės strategija mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto srityje, kaip išsamiai aprašyta Mokslinių tyrimų generalinio direktorato metinėse veiklos ataskaitose, siekiama nustatyti ir ištaisyti klaidas taip, kad strategiją galutinai įgyvendinus per ketverius metus būtų užtikrinta, kad likusių klaidų lygis būtų žemiau reikšmingumo lygio.

Likutinės rizikos (klaidų, kurios lieka neištaisytos) lygis, kuris gali būti priimtinas, bus nagrinėjamas Komisijos komunikate 2008 m. pabaigoje.

⁽⁴⁵⁾ Pavyzdžiui, dėl dažnai sudėtingų tinkamumo finansuoti sąlygų klaidų dažnis buvo žymiai didesnis Audito Rūmų patikrintose su Europos žemės ūkio fondų kaimo plėtrai (EŽŪFKP) susijusiose operacijose nei iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) finansuotose ir Audito Rūmų patikrintose operacijose. Audito Rūmų vertinimu, su EŽŪGF išlaidomis susijęs klaidų lygis yra šiek tiek mažesnis nei 2 %, o EŽŪFKP išlaidų atveju nustatyta, kad ši riba yra ženkliai viršyta (žr. šios metinės ataskaitos 5.13 dalį ir 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 1.42 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistema ⁽⁴⁶⁾

1.43. Iš ES biudžeto mokėjimai atliekami milijonams atskirų galutinių naudos gavėjų. Mokėjimai yra atliekami atsižvelgiant į tai, ar galutiniai naudos gavėjai laikosi teisinių ar teisės aktų sąlygų (pvz., ar naudos gavėjai ar išlaidos atitinka neretai sudėtingas tinkamumo finansuoti taisykles), ir ar operacijos ir (arba) išlaidos yra tikslios ir jos iš tikrųjų egzistuoja. Kai kurios šios finansavimo sąlygos yra nustatytos Bendrijos taisyklėse, įskaitant visuotinai taikomas taisykles, kaip antai viešųjų pirkimų direktyvos, o kitas nustato valstybės narės. Galutiniams naudos gavėjams sumokama tiesiogiai (pvz., tiesioginio valdymo atveju) arba jiems sumoka valstybių narių valdžios institucijos, kurios padengia deklaruotus reikalavimus atitinkančias išlaidas (visų pirma pasidalijamojo valdymo atveju).

1.44. Mokėjimai yra teisėti ir tvarkingi, kai įvykdomos šios sąlygos, ir reikalavimus atitinkantys naudos gavėjai tinkamu laiku gauna jiems priklausančias sumas, o tam yra būtina adekvati priežiūra ir kontrolė. Komisija yra atsakinga už užtikrinimą, kad biudžeto lėšos būtų tinkamai išleistos, t. y., kad išlaidos būtų teisėtos ir tvarkingos bei būtų panaudotos racionaliausiu būdu. Maždaug 80 % (sanglaudos ir žemės ūkio) išlaidų atveju įgyvendinimo užduotis vykdoma kartu su valstybėmis narėmis, o tai faktiškai reiškia, kad jos yra prisiėmusios konkrečius įsipareigojimus atrinkti finansuotinus projektus, atlikti mokėjimus ir naudoti veiksmingai riziką valdančias kontrolės sistemas bei pranešti apie gautus rezultatus.

1.45. Yra daug veiksnių, leidžiančių nustatyti klaidas ar užkertančių kelią tam, kad kontrolės sistemos neleistų joms atsirasti arba jas aptiktų ir ištaisyti. Šie veiksniai yra: tinkamumo finansuoti taisyklių ir įsipareigojimų, kurių naudos gavėjai turi laikytis, sudėtingumas ir šių taisyklių bei įsipareigojimų išmanymas; būdas, kaip paraiškos yra parengiamos ir tvarkomos; atliktų patikrų skaičius ir mastas; sankcijų, taikomų naudos gavėjams, kurie prašė kompensuoti per didelę sumą, dydis aptikus klaidų ir informacija apie kontrolės procedūras bei susijęs atgrasomasis poveikis. Todėl tinkamai sukurta taisyklės ir teisės aktai, kuriuos galima aiškiai interpretuoti ir lengvai pritaikyti, sumažina klaidų atsiradimo riziką.

⁽⁴⁶⁾ Audito Rūmų nuomonė Nr. 2/2004 dėl vieno bendro audito modelio (ir pasiūlymo dėl Bendrijos vidaus kontrolės sistemos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.46. Kad ir koks būtų taikomas valdymo metodas, priežiūros ir kontrolės priemonės atitinka tris pagrindinius funkcinius lygmenis apimančią sistemą:

- a) *pirminio lygio* kontrolę siekiant patikrinti, ar galutiniai naudos gavėjai vykdo teisės aktuose nustatytus išpareigojimus;
- b) *antrinio lygio* kontrolę siekiant patikrinti pirminės kontrolės veiksmingumą;
- c) *bendrą* Komisijos vykdomą *priežiūrą* siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir (arba) Komisijos generaliniai direktoratai vykdytų savo su biudžeto valdymu susijusias prievolės ir pareigas ⁽⁴⁷⁾.

Kaip veikia skirtingų lygių kontrolė

1.47. ES išlaidų pobūdis apsprendžia tai, kad pagrindinė klaidų rizika kyla galutinio naudos gavėjo lygmeniu, kai jis tyčia, netyčia ar dėl aplaidumo pateikia paraiškas padengti išlaidas, kurios yra netinkamos apmokėti, nes jos neatitinka reguliavimo sąlygų, arba jos nėra tinkamai patvirtintos dokumentais ar neteisingai apskaičiuotos. Tai patvirtina Audito Rūmų ankstesnių auditų metu nustatyti faktai, taip pat šioje metinėje ataskaitoje pateikti faktai (žr. 5.12–5.16, 6.22–6.27, 7.14–7.22, 8.9, 9.8–9.11 ir 10.16–10.19 dalis). Be to, kad šiame lygmenyje kyla didžiausia rizika, dažnai klaidos patikimai gali būti aptiktos tik vietoje, tokiu būdu dokumentų patikros tampa tik iš dalies veiksmingos. Tai, turint omeny, kad kiekvienais metais atliekama daug milijonų mokėjimų, reiškia, jog vykdyti pirminio lygio kontrolę yra brangu – jos bendros išlaidos tiesiogiai priklauso nuo jos taikymo srities.

1.48. Šiame lygmenyje atliekamos patikros vietoje dažnai sudaro tik mažą atskirų paraiškų dalį (paprastai 5–10 % per metus, priklausomai nuo srities). Audito Rūmai nustatė su patikromis žemės ūkio srityje (žr. 5.27, 5.28, 5.30–5.32 ir 5.34–5.36 dalis) ir sanglaudos politikos srityje (žr. 6.29 dalį) susijusių trūkumų, kurie atitinka trūkumus valstybių narių valdžios institucijų lygmeniu. Prastos kokybės pirminės kontrolės atvejai taip pat buvo nustatyti esant tiesioginiam valdymui, įskaitant tai, kad Komisijos lygmeniu vykdomos su kompensacijomis naudos gavėjams mokslinių tyrimų srityje susijusios patikros nebuvo pakankamos (žr. 7.29 ir 7.30 dalis), o nepriklausomų auditorių atliktų su atskiromis paraiškomis susijusių auditų kokybė buvo prasta (žr. 7.32, 7.33, 10.29 ir 10.30 dalis).

1.47. Komisija sutinka, kad paraiškų dokumentų patikromis galima tik iš dalies veiksmingai užkirsti kelią klaidoms. Todėl Komisijos vidaus kontrolės sistema, atliekant daugiau auditų vietoje, pagerinamas daugiametis išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimas.

Taip pat žr. atsakymus į 5.12–5.16, 6.23–6.27, 7.15–7.22, 8.9, 9.8–9.10 ir 10.16 dalių pastabas.

1.48. Nors tiesa, kad patikros vietoje retai atliekamos visiems schemos paramos gavėjams, kiekvienos paraiškos atžvilgiu visada atliekamos teisės aktų taikymo administracinės patikros. Taip yra dėl to, kad patikros vietoje yra per brangios.

Rekomenduojamas struktūrinių veiksmų išlaidų pirminių patikrų vietoje dažnis yra daug didesnis nei Audito Rūmų nurodytas 2000–2006 m. valdymo patikrinimų gerosios praktikos gairėse.

Audito Rūmų pastabos daugiausia susijusios su klaidomis, kurias galima nustatyti tik per patikras vietoje, kurios yra per brangios, kad jas būtų galima vykdyti prieš išmokant lėšas pagal kiekvieną paraišką. Gali būti reikalaujama, kad paramos gavėjai su savo galutine paraiška pateiktų nepriklausomo autoriaus išduotą sertifikatą.

⁽⁴⁷⁾ Bendra Komisijos vykdoma priežiūra taip pat gali remtis pirminio ir antrinio lygio kontrole.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto srityje kontrolės sistemos gerokai sustiprėjo įvedus audito sertifikatus, kaip 6-ojoje pagrindų programoje.

Komisija sutinka, kad 6-osios pagrindų programos audito sertifikavimo patikimumas nėra visiškai priimtinas atsižvelgiant į atliekant auditą pastebėtų likusių klaidų lygį. Nepaisant to, bendras klaidų lygis 6-ojoje pagrindų programoje yra žemesnis už nepatvirtintose išlaidų paraiškose, susijusiose su 5-ąja pagrindų programa, pastebėtų klaidų lygį. Tai rodo, kad audito sertifikatai prisidėjo prie išlaidų paraiškų tikslumo didinimo.

7-ojoje bendrojoje programoje Komisija dar labiau padidino audito sertifikatų patikimumą taikydama „sutartas procedūras“, išsamiai nustatydama audito darbą, kurį turi atlikti sertifikuojantys auditoriai, ir skatindama taikyti neprivalomą išlaidų metodikos sertifikavimą.

1.49. Pirminio lygio kontrolės pobūdis yra toks, kad prasto jos atlikimo šiame lygmenyje negali tiesiogiai kompensuoti antrinio lygio kontrolė. Todėl pastarosios veiksmingumą apsprendžia jos gebėjimas skatinti tinkamų kontrolės priemonių veikimą pirminės kontrolės lygmeniu, o ne aptikti ir ištaisyti pavienes klaidas. Su 2007 finansiniais metais susijusio Audito Rūmų darbo metu vėl buvo nustatyta, kad vis dar nėra pasiektas norimas valstybių narių vykdomų antrinių patikrų ir Komisijos ⁽⁴⁸⁾ atliekamų priežiūros patikrų veiksmingumas. Pavyzdžiui, Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su:

- a) Komisijos atliekamų atitikties patvirtinimu žemės ūkio srityje (žr. 5.47 ir 5.48 dalis);

1.49. Komisijos vykdoma priežiūra siekiama pagerinti valdymo ir kontrolės sistemas, kad jos leistų užkirsti kelią klaidoms arba klaidas nustatyti ir ištaisyti, kaip rekomenduoja Audito Rūmai, ir taip pat užtikrinti, kad būtų imtasi taisomųjų priemonių. Pačia sistema nesiekiama nustatyti pavienių klaidų.

- a) Audito Rūmų nustatyti faktai, minimi 5.47 ir 5.48 dalyse, yra būdingi atitikties patvirtinimo mechanizmui žemės ūkyje ir todėl negali būti laikomi to mechanizmo trūkumais. Komisija mano, kad mechanizmas veikia gerai ir kad juo visiškai pasiekiamas tikslas, dėl kurio jis ir sukurtas, t. y. iš Bendrijos finansavimo pašalinti išlaidas, kurios patirtos nesilaikant Bendrijos taisyklių.

Be to, kai atliekant atitikties patvirtinimą nustatoma, kad paramos gavėjams nepagrįstai išmokėtos lėšos, reikalaujama, kad valstybės narės tokiems paramos gavėjams pritaikytų išieškojimo priemones. Tačiau, net jei susigrąžinti išmokų iš paramos gavėjų nereikia dėl to, kad finansiniai pataisymai yra susiję tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais, bet ne su nepagrįstomis išmokomis, tokie pataisymai yra svarbi priemonė, siekiant tobulinti valstybių narių sistemas ir taip užkirsti kelią nepagrįstoms išmokoms paramos gavėjams, arba jas nustatyti ir susigrąžinti.

Taip pat žr. atsakymus į 5.47 ir 5.48 dalių pastabas.

⁽⁴⁸⁾ Tai nesusiję su Komisijos vidaus audito tarnyba ir vidaus audito skyriais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

b) sanglaudos išlaidų auditais (žr. 6.30 ir 6.31 dalis);

c) *ex post* finansiniais auditais mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto srityje (žr. 7.34 dalį);

d) *ex ante* patikinimo pareiškimu dėl valdymo kokybės ir susijusių priežiūros vizitų (žr. 9.16, 9.17 ir 9.20 dalis).

1.50. Komisijos vykdoma priežiūra negali kompensuoti silpnos pirminės ir antrinės kontrolės. Šios priežiūros tikslas – užtikrinti, kad būtų įdiegtos tinkamos pirminės ir antrinės kontrolės priemonės ir kad jos efektyviai veiktų. Trūkumai žemesniuose lygiuose turi būti nustatyti (pavyzdžiui, generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose) ir imtasi priemonių siekiant ištaisyti padėtį (žr. 2.40 dalį). Priežiūra vykdoma skirtinguose Komisijos lygmenyse, tiek už pasidalijamojo valdymo išlaidas atsakinguose generaliniuose direktoratuose, tiek aukščiausiu Komisijos lygmeniu – atskiruose generaliniuose direktoratuose.

1.51. Šį procesą stabdo veiksniai, tiesiogiai susiję su naudos gavėjų skaičiumi, taisyklių sudėtingumu, atitikties patikrinimo sunkumais ir atgrasomuoju finansinių pataisymų bei sankcijų poveikiu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

b) Komisija mano, kad daugelio Audito Rūmų nagrinėtų auditų sanglaudos politikos srityje rezultatas – veiksmingos taisomosios priemonės ir veiklos požiūriu naudingi rezultatai. Be to, kompetentingo generalinio direktorato metinėse veiklos ataskaitose išsamiai aprašyti audito veiklos rezultatai, visų pirma taisomosios priemonės, sustabdymas ir finansiniai pataisymai.

Taip pat žr. atsakymus į 6.30 ir 6.31 dalių pastabas.

c) Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai gerokai padidino savo audito pastangas 2007 m. ir įvykdė metinius tikslus.

Dabar dėmesys sutelkiamas į nustatytų klaidų ištaisymą. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai aktyviai stengiasi pagerinti valdymo priemones ir skelbia tikslesnes administracines ir finansines gaires. Tikimasi, kad jos padidins susigrąžinimo proceso veiksmingumą ir išsamumą (įskaitant ekstrapoliaciją ir tolesnius veiksmus, susijusius su Audito Rūmų nustatytais faktais).

d) Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinis direktoratas (DG JLS) pagerino teikiamas rekomendacijas ir sukūrė savo stebėsenos vizitų veiksmų planą. Žr. atsakymus į 9.16, 9.17 ir 9.20 dalių pastabas.

1.50. Žemės ūkio srityje atliekant atitikties patvirtinimo procedūras nustatyti valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai ir dėl to valstybėms narėms gali reikėti padaryti finansinius pataisymus. Tokie pataisymai yra svarbi priemonė, leidžianti pagerinti valstybių narių sistemas ir taip užkirsti kelią nepagrįstam lėšų išmokėjimui paramos gavėjams arba nustatyti ir susigrąžinti jau išmokėtas sumas.

Sanglaudos sektoriuje Komisija veikia laikydamasi Audito Rūmų rekomendacijų. Savo audito veikla ji siekia didinti pirminės kontrolės veiksmingumą ir kartu investuoja į prevencinę veiklą, kaip antai gerosios praktikos rekomendacijas ir nacionalinių institucijų mokymą. Komisija taip pat imasi veiksmų ir darydama finansinius pataisymus siekia sumažinti sistemų trūkumų riziką. Komisija konkrečių generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose nustato sistemas, kuriose yra reikšmingų trūkumų, ir pasiūlo taisomuosius veiksmus pastariesiems ištaisyti.

Taip pat žr. atsakymą į 2.40 dalies pastabas.

1.51. Tai tam tikroms politikos sritims būdinga rizika, į kurią reikia atsižvelgti nustatant kontrolės strategiją, visų pirma rengiant daugiamečių programas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Turėtų būti subalansuotos ir patvirtintos kontrolės sąnaudos ir gaunama nauda

1.52. Audito Rūmų nuomonėje Nr. 2/2004 rekomenduojama, kad taikant Bendrijos išlaidų kontrolės sistemas, būtų sudaryta tinkama pusiausvyra tarp kontrolės sąnaudų ir gaunamos naudos, iki priimtino lygio sumažinant klaidų riziką operacijose (išliekančią riziką). Todėl būtina, kad visi biudžeto proceso dalyviai suvoktų, kad:

- a) ne visi galutiniai naudos gavėjai gali būti patikrinti vietoje, todėl visuomet išliks tam tikra klaidų rizika. Pagrindinis tikslas – atsižvelgiant į įvairių išlaidų tipų pobūdį, esamų taisyklių sudėtingumą ir atgrasomąjį taikomų sankcijų poveikį, nustatyti tinkamą (toleruotiną) tos rizikos lygį;
- b) kontrolės sąnaudos yra svarbios ir ES biudžetui, ir valstybėms narėms ar valstybėms naudos gavėjoms;
- c) pusiausvyra tarp sąnaudų ir atskirose išlaidų srityse išliekančios rizikos yra tokia svarbi, kad ji Europos Sąjungos piliečių vardu turėtų būti patvirtinta politiniu lygmeniu (t. y. tai turėtų padaryti biudžeto valdymo arba biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos);
- d) jei schemos negalima tinkamai įgyvendinti nustačius priimtina sąnaudų lygį esant toleruotinai rizikai, tokia schema turėtų būti iš naujo apsvastyta.

1.53. Nustačius šiais racionaliais principais grindžiamą vidaus kontrolės sistemą, būtų galima apibrėžti kontrolės sistemas atsižvelgiant į siektinus tikslus ⁽⁴⁹⁾ (rezultatų tikslinius rodiklius) ir į patvirtintus kriterijus, kuriais remiantis būtų galima įvertinti ir tikrinti, kaip jos veikia.

1.54. Audito Rūmai skatina Komisiją užbaigti savo vykdomą kontrolės sąnaudų ir skirtingų išlaidų sritims būdingos rizikos lygių analizę ⁽⁵⁰⁾. Audito Rūmų nuomone, vadovaujantis tikrovišku, skaidriu, racionalių ir ekonomiškų rizikos valdymo požiūriu, naudos gautų ir mokesčių mokėtojai, ir paramos gavėjai.

1.52. Komisija sutinka su rekomendacijomis, pateiktomis Audito Rūmų nuomonėje Nr. 2/2004, ir įgyvendina jas savo Veiksmų plane dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos, kaip nurodyta jos pažangos ataskaitoje (COM(2008) 110 galutinis). Komisija tęsia savo darbą, susijusį su patikrų sąnaudų ir naudos santykio vertinimu, pagal šio veiksmų plano 10 punktą ir dar kartą 2008 m. pabaigoje pradės debatus dėl toleruotinos rizikos.

b) Būtent patikrų vietoje sąnaudos ir yra didelės.

1.53. Komisija apsvarstys šią idėją. Dabartinėse rekomendacijose sanglaudos politikos srityje jau skatinamas į rezultatus orientuotas požiūris į kontrolę remiantis klaidų lygio nustatymu ir jo kitimu laikui bėgant, o reikalavimas stebėti klaidų lygius ir teikti ataskaitas apie juos yra privalomas 2007–2013 m. teisės aktuose. Žemės ūkio srityje atidžiai stebimi patikrų, kurių reikalaujama pagal IAKS, rezultatai.

⁽⁴⁹⁾ Taip pat su išliekančia rizika susijusių rezultatų tikslinių rodiklių, o ne indėlių (t. y. tikrintinų paraiškų procentinės dalies), kurie yra naudojami šiuo metu, prasme (žr. 2.42 dalies b punktą).

⁽⁵⁰⁾ Komunikatą šiuo klausimu Komisija turi paskelbti 2008 m. spalio mėn.

2 SKYRIUS

Komisijos vidaus kontrolės sistema

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	2.1
Audito metu nustatyti faktai, susiję su Komisijos vadovybės pareiškimais	2.2–2.23
Komisijos suvestinė ataskaita	2.2–2.5
Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių deklaracijos	2.6–2.23
Rengimo procesas	2.8
Generalinių direktorių deklaracijos	2.9–2.14
Teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai	2.15
Patikrinimas, gautas iš metinių apibendrinimų	2.16–2.20
Reikšmingumo kriterijai ir išlygų nustatymo kriterijai	2.21–2.23
Komisijos vidaus kontrolės standartai	2.24–2.28
Bazinių reikalavimų vykdymas	2.25
Veiksmingumas 2007 m. pabaigoje	2.26
Veiksmingumas ir perėjimas prie peržiūrėtų standartų taikymo	2.27–2.28
Veiksmų planas	2.29–2.36
Bendras įvertinimas	2.29
Įvertinimas pagal veiksmus	2.30–2.33
Vykdamą veiklą daroma pažanga ...	2.30
... išskyrus vieną svarbią sritį	2.31–2.33
Pirmasis veiksmų plano poveikio įvertinimas	2.34–2.36
Bendros išvados ir rekomendacijos	2.37–2.42
Išvados	2.37–2.40
Rekomendacijos	2.41–2.42

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

2.1. Šiame skyriuje kalbama apie Komisijos pažangą 2007 metais didinant savo generalinių direktoratų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą, siekiant užtikrinti iš ES biudžeto finansuojamų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Konkrečiai jame nagrinėjama, koku mastu:

- a) generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose ir deklaracijose, taip pat Komisijos suvestinėje ataskaitoje pateiktus vadovybės pareiškimus patvirtina Audito Rūmų auditų metu nustatyti faktai (2.2–2.14 dalys);
- b) Komisijai pavyko padidinti patikinimą dėl teisėtumo ir tvarkingumo naudojant rodiklius, atitinkamus reikšmingumo kriterijus ir metinius apibendrinimus (2.15–2.23 dalys);
- c) Komisija padarė pažangą įgyvendindama vidaus kontrolės standartus ir integruotą vidaus kontrolės sistemą ir koku mastu ji galėjo įrodyti jų poveikį 2007 m. išlaidoms (2.24–2.36 dalys).

2.1.

- c) Įdiegtos vidaus kontrolės sistemos (su 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose aprašytais apribojimais) suteikia pagrįstą patikinimą, kad Komisijos veiklai skirti ištekliai panaudoti pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansų valdymo principų. Įdiegtos kontrolės procedūros ir tolesni veiksmai atsižvelgiant į Audito Rūmų nustatytus faktus suteikia būtinas garantijas dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

Komisija imasi veiksmų, kad dar labiau pagerintų savo vidaus kontrolės sistemą atsižvelgdama į savo patirtį ir sprendama auditorių iškeltus klausimus. 2007 m. imtasi tokių veiksmų: pataisyti vidaus kontrolės standartai, taikomi siekiant veiksmingo valdymo, nuolat įgyvendinamas Veiksmų planas dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos, pataisytos metinių veiklos ataskaitų gairės.

Komisija sprendžia klausimus, pavyzdžiui, tuos, kurie pabrėžti įgaliotųjų leidimus duodančių pareigūnų išlygose. Komisija aiškiau paaiškins priežastis tais atvejais, kai Audito Rūmų metinė nuomonė, kurios reikalaujama EB sutartyje, ir vadovo daugiametė nuomonė, kuria atsižvelgiama į priemones, kurių imtasi per metus atsirančioms klaidoms nustatyti ir ištaisyti, skiriasi.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

AUDITO METU NUSTATYTI FAKTAI, SUSIJĘ SU KOMISIJOS
VADOVYBĖS PAREIŠKIMAIŠ**Komisijos suvestinė ataskaita**

2.2. Patvirtindama suvestinę ataskaitą Komisija prisiima politinę atsakomybę už savo generalinių direktorių praktinį biudžeto vykdymą⁽¹⁾. Komisija mano, kad „esamos kontrolės procedūros leidžia suteikti būtiną patikinimą dėl operacijų, už kurias Komisija yra atsakinga pagal EB sutarties 274 straipsnį, teisėtumo ir tvarkingumo“.

2.3. Tačiau ji pripažįsta, kad norint pašalinti trūkumus, visų pirma tuos, kuriuos savo išlygose pabrėžė deleguotieji leidimus duodantys pareigūnai ir kurie yra nustatyti biudžeto srityse, kurių Audito Rūmai nelaiko patenkinamomis, būtinos papildomos pastangos. Taigi Audito Rūmai mano, kad kai kurių išlygų apimtis turėtų būti didesnė nei pateikė Komisijos generaliniai direktoriai (2.12 dalis ir **2.1 lentelė**).

2.3. Komisija džiaugiasi, kad 2.1 lentelėje Audito Rūmai geriau įvertino generalinių direktorių 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose pateiktus įrodymus, skirtus Audito Rūmų patikinimo pareiškimo išvadoms.

Komisija mano, kad galimų išlygų apimtis atitiko jos nustatytus kriterijus (žr. atsakymą į 2.12 dalies pastabas).

Suvestinėje ataskaitoje atsižvelgiama į generalinių direktorių išlygas, pateiktas 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose, ir Audito Rūmų pastabas, pateiktas 2006 m. metinėje ataskaitoje. Taigi Komisija gali daryti išvadą, kad įdiegtos vidaus kontrolės sistemos (su 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose aprašytais apribojimais) suteikia pagrįstą patikinimą, kad Komisijos veiklai skirti ištekliai panaudoti pagal paskirtį ir laikantis patikimo finansinio valdymo principų.

⁽¹⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams – Komisijos vadovybės veiklos 2007 m. suvestinė, COM(2008) 338 galutinis, 2008 6 4.

2.1 lentelė – Komisijos generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitose pateiktų įrodymų, skirtų Audito Rūmų patikinimo pareiškimui, raida

Politikos grupė ⁽¹⁾	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2005 m.	2006 m.	2007 m.		Šių svarbiausių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽²⁾			Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2005 m.	2006 m.	2007 m.		Metinės veiklos ataskaitose pateikti duomenys, skirti Audito Rūmų išvadoms ⁽³⁾		
						2005 m.	2006 m.	2007 m.						2005 m.	2006 m.	2007 m.
Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai	— Nepakankamas IAKS įgyvendinimas Graikijoje	×	×	×	}				— Kaimo plėtros valdymo ir kontrolės sistemos valstybėse narėse — Dėl kontrolės, patikrų ir sankcijų sistemų, susijusių su žuvininkystės ištekliais: pagavimų duomenys yra neišsamūs ir nepatikimi, patikrų sistemos nesuteikia patikinimo		×		}	B ⁽³⁾ C ⁽⁶⁾	B ⁽³⁾ C ⁽⁶⁾	B
	— Kaimo plėtros išlaidos			×		B	B	B				×				
Sanglauda	— ESF: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	×	×	×	}				— Rizika, susijusi su 1994–1999 m. programavimo laikotarpio pabaiga, ir (arba) reikšmingi trūkumai įgyvendinant Reglamentą (EB) Nr. 2064/97 — 2000–2006 m. Valdymo ir kontrolės sistemos valstybėse narėse ⁽⁴⁾	×			}			
	— ERPF: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	×	×	×						×	×			C	C	B
	— INTERREG: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos		×	×												
	— Sanglaudos fondai: 2000–2006 m. valdymo ir kontrolės sistemos	×	×	×		B	B	B								
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	— Nepakankamas patikinimas dėl valdymo per nacionalines agentūras/įo trūkumai	×	×	×	}				— Klaidų dažnis 6 mokslinių tyrimų bendrojoje programoje ^(*)	×			}			
	— Trūksta įrodymų, kurie leistų nustatyti likutinį klaidų, susijusių su išlaidų deklaracijų tikslumu, lygį	×	×	×		B	B	B						B	B	B
	— Klaidų dažnis (atitiktis reikalavimams) su mokslinių tyrimų sutartimis susijusių išlaidų deklaracijose	×	×	×												

Politikos grupė ⁽¹⁾	Svarbiausios generalinių direktorių išlygos (įtrauktos į deklaracijas)	2005 m.	2006 m.	2007 m.		Šių svarbiausių išlygų poveikis generalinio direktoriaus patikinimui Audito Rūmų požiūriu ⁽²⁾			Kiti Audito Rūmų ir (arba) Komisijos auditų metu atskleisti reikšmingi trūkumai (neįtraukti į deklaracijas)	2005 m.	2006 m.	2007 m.		Metinės veiklos ataskaitose pateikti duomenys, skirti Audito Rūmų išvadsoms ⁽³⁾		
						2005 m.	2006 m.	2007 m.						2005 m.	2006 m.	2007 m.
Išorės pagalba, vystymasis ir plėtra	- Sutarties partnerio juridinis statusas ir atsakomybė įgyvendinant ES paramą UNMIK IV-jam ramsčiui Kosove - PHARE: Potencialūs pažeidimai tam tikroms įgyvendinančioms agentūroms Bulgarijoje valdant PHARE fondus	×		×	}	A	A	A	Reikia papildomų patobulinimų tam, kad įgyvendinančiose institucijose visiškai veiktų ūkinų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo priežiūros ir kontrolės sistemos		×	×	}	B	B	B
Švietimas ir pilietybė	- Nėra struktūriškai apibrėžtos <i>ex post</i> kontrolės sistemos ir patikrų vietoje generaliniuose direktoratuose, taip pat patikrų atstovybėse didžiąją metų dalį – 10 iš 12 mėnesių - Europos pabėgėlių fondo valdymo ir kontrolės sistemos trūkumai Italijoje 2000–2004 m. ir 2005–2007 m. - Ribotas patikrinimas dėl operacijų, kurias 14 valstybių narių įgyvendino Europos pabėgėlių fondo II (2005–2007 m.) srityje, teisėtumo ir tvarkingumo - Europos pabėgėlių fondo valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai	n.d. ⁽¹⁾ .		× × × × (Italija)	}	n.d.		B	Komisijos atlikto <i>ex ante</i> deklaracijų, kurias pateikia valstybės narės, įvertinimo trūkumai „Mokymosi visą gyvenimą“ programos srityje	n.d.		×	}	n.d.	B	
Ekonomikos ir finansų reikalai	- Tikėtina, kad vienos išorės įstaigos įgyvendinamos finansinės veiklos atveju nebuvo pakankamai laikomasi papildomumo reikalavimų - Likutinis klaidų, susijusių su 6 bendrosios programos FP6 išlaidų deklaracijų tikslumu, lygis - Nepakankamas finansavimo, skirto europiniam standartizavimui, veikimas	n.d. ⁽¹⁾ .		× × ×	}	n.d.		B		n.d.			}	n.d.	A	
Administracinės išlaidos	Vidaus kontrolės standartų įgyvendinimas ES delegacijose	×	×		}	A	A	A	Priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumai ES delegacijose ⁽⁴⁾		×		}	A	A	A

Paaškinimai:

⁽¹⁾ Audito Rūmai nusprendė DAS specialiuosius įvertinimus sugrupuoti pagal politikos grupes. Jos atitinka skirtingus šios metinės ataskaitos skyrius, tačiau 2006 finansinių metų Audito Rūmų metinėje ataskaitoje pateiktoje atitinkamoje lentelėje esantys duomenys ne visada gali būti tiesiogiai palyginami.

⁽²⁾ Šių svarbiausių išlygų poveikis generalinio direktoriaus deklaracijai Audito Rūmų požiūriu:

A: pakankamas besąlygiškas arba su nereikšmingomis išlygomis patikrinimas, kad vidaus kontrolės sistemos užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

B: pakankamas patikrinimas, tačiau su išlygomis, kurios yra susijusios su vidaus kontrolės sistemos trūkumais.

C: nėra jokio patikinimo.

⁽³⁾ Metinės veiklos ataskaitose pateikti duomenys, skirti Audito Rūmų audito išvadsoms:

A: pakankami (aiškūs ir nedviprasmiški) įrodymai, patvirtinantys Audito Rūmų DAS išvadas.

B: įrodymai, patvirtinantys Audito Rūmų DAS išvadas po pataisymų.

C: Audito Rūmų DAS išvadsoms nėra patvirtinančių įrodymų.

⁽⁴⁾ Tačiau įtraukti į metinės veiklos ataskaitas.

⁽⁵⁾ BŽŪP išlaidoms ten, kur tinkamai taikoma IAKS.

⁽⁶⁾ BŽŪP išlaidoms, kurioms IAKS netaikoma arba ten, kur IAKS taikoma netinkamai.

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.4. Komisija nurodo, kad ji pateikė bendrus su struktūriniais fondais susijusių finansinių pataisymų, kuriuos nacionaliniu lygmeniu padarė valstybės narės atlikdamos išėmimus ir išieškojimus, skaičius ⁽²⁾. Tačiau suvestinėje ataskaitoje Komisija turėtų didesnę dėmesį kreipti į valstybių narių duomenyse esančius „trūkumus ir neatitikimus“. Todėl informacijos kokybės gerinimo priemonės neturėtų būti skirtos tik Komisijai, kaip nurodoma suvestinėje ataskaitoje, o turėtų būti išplėstos į valstybes nares (taip pat žr. 1.42, 2.31–2.33 ir 3.26–3.28 dalis).

2.5. Kai kurių Komisijos daugiamečių tikslų atveju jos įvertinimas nesutampa su Audito Rūmų įvertinimu. Pavyzdžiui, Komisija mano, kad ji pasiekė tiek veiksmingos vidaus kontrolės sistemos, tiek atskaitomybės didinimo teikiant metinės veiklos ataskaitas tikslus. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad kai kurių priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumas užkertant kelią klaidoms ar jas aptinkant ir ištaisant dar nėra įrodytas, nors vidaus kontrolės standartai ir buvo įgyvendinti (taip pat žr. 2.26 dalį), ir kad kai kurių išlygų apimtis ir mastas metinės veiklos ataskaitose turėtų būti platesni, siekiant visiškai atsižvelgti į jų potencialų poveikį (žr. 2.12 dalį).

2.4. 2006 m. metinės struktūrinių fondų ataskaitos priede, į kurį daroma nuoroda suvestinėje ataskaitoje (COM (2008) 338 galutinis), ir 2007 m. metinėse finansinėse ataskaitose pripažįstama, kad iš valstybių narių gautuose duomenyse esama trūkumų ir neatitikimų.

2007 m. suvestinėje ataskaitoje pakartojama, kad Komisija įsipareigojusi (žr. 3.1 dalį) Europos Parlamentui teikti ketvirčio pažangos įgyvendinant Komisijos dalijamojo struktūrinių veiksmų išlaidų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų planą (COM (2008) 97 galutinis) ataskaitas. Tokiose ketvirčio ataskaitose pateikiama informacija apie finansinius pataisymus ir išieškojimus, kuriuos Komisija skyrė pasidalijamojo valdymo srityje, o antroje ketvirčio ataskaitoje pateikta informacija apie išėmimus ir išieškojimus, apie kuriuos valstybės narės pranešė 2008 m. ir kurie buvo atlikti ankstesniais metais. Komisijos veiksmų planas apima priemones, kuriomis siekiama gerinti valstybių narių teikiamos informacijos kokybę.

Taip pat žr. atsakymus į 2.32, 2.33, 3.26, ir 3.27–3.28 dalių pastabas.

2.5. Komisijos suvestinėje ataskaitoje (COM (2008) 338 galutinis, 3 priedas) kai kurios iniciatyvos, skirtos tikslams pasiekti, laikomos baigtomis. Tai nereiškia, kad Komisija mano, jog daugiau nebereikia imtis veiksmų siekiant ateityje pagerinti vidaus kontrolės sistemas ar metinės veiklos ataskaitas. Komisija įsipareigojusi nuolat gerinti savo vidaus kontrolės sistemą.

Antai 2007 m. Komisija užbaigė dvi specialiąsias iniciatyvas, susijusias su tikslu skatinti atskaitomybę per metinės veiklos ataskaitas, ir pradėjo įgyvendinti naują priemonę – skatinti vienodai traktuoti su reputaciją susijusių riziką, aiškiau vertinti klaidų lygio, reikšmingumo ir išlygų sąsają.

Imtasi veiksmų, susijusių su metinėmis veiklos ataskaitomis ir suvestine ataskaita. Generaliniai direktoriai dabar pateikia išsamesnį savo aplinkos, rizikos, su kuria susiduria, ir bendro poveikio patikinimui paaiškinimą. Pavyzdžiui, sanglaudos ir žemės ūkio srityse generalinių direktorių 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose pateiktos išlygos, Komisijos nuomone, atitiko nustatytus reikšmingumo kriterijus ir apėmė visas sistemas, kuriose buvo reikšmingų trūkumų, o galimas išlygų poveikis buvo tinkamai įvertintas.

Prieš pasirašydami savo pareiškimus generaliniai direktoriai svarsto visos kontrolės sistemos, ne tik klaidų prevencijos, veiksmingumą.

Taip pat žr. atsakymus į 2.12, 2.25 ir 2.26 dalių pastabas.

⁽²⁾ Nurodydama ataskaitos dėl Struktūrinių fondų priedą, SEC(2007) 1456.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos ir generalinių direktorių deklaracijos

2.6. Nagrinėdami generalinių direktorių metinės veiklos ataskaitas ir deklaracijas Audito Rūmai įvertino, koku mastu jos teisingai (t. y. be didesnių iškraipymų) atspindi esamų procedūrų veiksmingumą. Kitaip sakant – ar priežiūros ir kontrolės sistemos leidžia suteikti būtiną patikinimą, kad operacijos yra teisėtos ir tvarkingos.

2.7. Buvo atlikta visų metinės veiklos ataskaitų peržiūra ir buvo išsamiai išnagrinėtos 15 generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitų.

Rengimo procesas

2.8. 2007 m. metinės veiklos ataskaitų rengimo gairėse ⁽³⁾ pabrėžiamas Komisijos centrinių tarnybų pageidavimas, kad būtų išryškinta sąsaja tarp vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo ir to pagrindo, kuriuo remiantis deklaracijos yra parengiamos. Iš tiesų dauguma generalinių direktorių išsamiai paaiškino „sudedamąsias dalis“ ar pagrindinius elementus, kuriais jie grindė savo patikinimą.

Generalinių direktorių deklaracijos

2.9. Visi generaliniai direktoriai pareiškė gavę pakankamą patikinimą, kad jiems paskirti ištekliai buvo panaudoti numatytiems tikslams ir kad jų įdiegtos vidaus kontrolės priemonės leido užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, išskyrus kai kuriuos atvejus, kai teko pareikšti išlygas. Audito Rūmai įvertino šių tvirtinimų pagrindą, palygindami jų aprėptį ir poveikį su Audito Rūmų atlikto audito rezultatais.

⁽³⁾ Komisijos centrinių tarnybų (SEC GEN, DG BUDG ir DG ADMIN) raštas generaliniams direktoriams ir tarnybų vadovams – 2007 metų metinių veiklos ataskaitų rengimo instrukcijos, SEC(2007) 1645, 2007 12 12.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.10. Iš keturiasdešimties 2007 m. pateiktų deklaracijų trylikoje (*) deklaracijų yra viena ar daugiau išlygų, kurių daugumoje nurodomi su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susiję trūkumai. 2007 m. (17 išlygų) lyginant su 2006 m. (20 išlygų) bendras išlygų skaičius sumažėjo, nors jų bendras finansinis poveikis padidėjo.

2.11. Regioninės politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinio direktorato atvejais jų išlygų bendras įvertintas finansinis poveikis padidėjo nuo maždaug 140 milijonų eurų 2006 m. iki beveik 725 milijonų eurų 2007 m. (5). Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato atveju nauja 2007 m. išlyga dėl kaimo plėtros išlaidų yra pagrįsta valstybių narių informacija, kurios klaidų lygis viršija 3 %. Tačiau šios informacijos nepatvirtino sertifikavimo įstaigos ir nepripažino generalinis direktoratas. Svarbiausios išlygos operacijų teisėtumo ir tvarkingumo kontekste pateiktos **2.1 lentelėje**.

2.12. Lentelėje parodyta, kad tik administracinių išlaidų bei ekonominių ir finansinių reikalų srityse metinėse veiklos ataskaitose pateikti aiškūs ir nedviprasmiški įrodymai, kuriais remiantis galima padaryti Audito Rūmų DAS išvadas. Daugelyje politikos sričių metinės veiklos ataskaitos yra artimesnės atitinkamo DAS specialiojo įvertinimo išvadoms nei ankstesniais metais, visų pirma žemės ūkio ir sanglaudos politikos srityse. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad šių išlygų apimtis ir mastas turėtų būti platesni, siekiant atspindėti visą jų potencialų poveikį, ir kad daugelyje politikos sričių generalinių direktorių išvados dėl ES išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo vis dar palankesnės nei rodo pačių Audito Rūmų nustatyti faktai.

2.11. Regioninės politikos generalinio direktorato ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių generalinio direktorato metinėse veiklos ataskaitose pateiktos rizikingos sumos, visų pirma išmokos, susijusios su sistemomis, kuriose yra trūkumų, ir finansinio poveikio kiekybinis įvertinimas. Toks įvertinimas pagrįstas valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų fiksuoto dydžio pataisymų normomis. Komisija mano, kad taikant tokį metodą nustatytų trūkumų galimas finansinis poveikis pakankamai gerai įvertinamas.

2007 m. kaimo plėtros išlaidoms skirta išlyga pagrįsta valstybių narių iki 2008 m. kovo 31 d. pateikta informacija ir Audito Rūmų audito rezultatais.

2008 m. biudžeto atveju, Komisija tikisi iki 2009 m. kovo mėn. pabaigos turėti patvirtintą informaciją iš valstybių narių.

2.12. Nors Audito Rūmai pateikia metinę audito nuomonę apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą (kaip reikalaujama EB sutartyje), generalinių direktorių nuomonėje dėmesys kreipiamas į tai, ar lėšos panaudotos pagal paskirtį, atsižvelgiant į daugiametį kontrolės pobūdį ir į jos veiksmingumą nustatant ir ištaisant klaidas. Generaliniai direktoriai pareiškia vadovybės nuomonę, pagrįstą informacija, kuri apima pačios Komisijos atliktą auditą, Audito Rūmų ataskaitas ir pastabas o prirėkus – valstybių narių kontrolės rezultatus.

Kaip jau minėta atsakant į 2.3 ir 2.5 dalių pastabas, Komisija mano, kad generalinių direktorių 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose padarytos išlygos arba jų nebuvimas rodo, kad laikomasi nustatytų reikšmingumo kriterijų ir atsižvelgiama į visas sistemas, kuriose buvo reikšmingų trūkumų, o galimas išlygų poveikis buvo tinkamai įvertintas.

(*) AGRI, REGIO, EMPL, RTD, INFSO, ENTR, TREN, ENV, JLS, ECFIN, ELARG, COMM ir DIGIT generaliniai direktoratai.

(5) Bendra mokėjimų, susijusių su sistemomis, dėl kurių kyla rizika, suma sudaro 10 200 milijonų eurų (apie 28 % sanglaudos išlaidų). Generaliniai direktoriai šių išlygų poveikį kiekybiškai įvertino 726 milijonais eurų (2006 m. – 140 milijonų eurų), remdamiesi 5 ar 10 % vienodos normos patikslinimu.

Prieš pasirašydami savo pareiškimus generaliniai direktoriai svarsto visos kontrolės sistemos, ne tik klaidų prevencijos, veiksmingumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.13. Generalinių direktorių teikiamas patikinimas dėl švietimo ir pilietybės politikos srities kai kuriais reikšmingais aspektais neatitinka Audito Rūmų nustatytų faktų. Audito Rūmai nustatė ženklių trūkumų atliekant *ex ante* deklaravimo procedūras, už kurias atsako Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas (žr. 9.17 ir 9.25 dalis), tačiau šie trūkumai nėra parodyti kaip generalinio direktoriaus išlyga. Komunikacijos generalinio direktorato atveju padaryta išlyga dėl struktūriškai apibrėžtų *ex post* patikrų nebuvimo, tačiau Audito Rūmai taip pat mano, kad yra ženklių trūkumų vykdant *ex ante* patikras (žr. 9.23 ir 9.25 dalis).

2.14. Audito Rūmai mano, kad išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros srityje operacijas veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų, kurios daugiausia buvo nustatytos įgyvendinančių organizacijų valdomose operacijose, lygis (žr. 8.31 dalį) ir kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. 8.32 dalį). Generaliniai direktoriai šių nustatytų faktų adekvačiai neatspindi savo išlygose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.13. Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas pagrindė savo patikininą išsamiais kontrolės priemonėmis, o ne vien *ex ante* deklaravimo vertinimo procedūra.

2007–2013 m. Mokymosi visą gyvenimą programos teisinėje bazėje numatyta valdymo ir kontrolės sistema patobulinama 2000–2006 m. sistema atsižvelgiant į Audito Rūmų rekomendaciją. Komisijos ankstesniais metais vykdyta kontrole (kartu su 2007 m. vykdyta kontrole) prisidėta prie Švietimo ir kultūros generalinio direktorato išvados, kad kontrolės sistemomis suteikiamas pagrįstas patikinimas, nors kontrolės sistemos taikymą nacionalinių institucijų vykdomų patikrų lygmeniu dar reikia gerokai pagerinti.

Be to, Švietimo ir kultūros generalinio direktorato atliktų *ex post* patikrų rezultatai, pateikti jo 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje, rodo, kad reikšmingas klaidų lygis nenustatytas.

Kalbant apie visą sistemą, Komunikacijos generalinis direktoratas savo metinėje veiklos ataskaitoje jau įrašė išlygą dėl priežiūros trūkumo ir pavirtino priemones, kurių reikia, kad reikalai pagerėtų, o 2007 m. lapkričio 1 d. įsteigė stebėsenos skyrių, kuris dabar vykdo antrojo lygmens *ex ante* kontrolę.

Taip pat žr. atsakymus į 9.17, 9.20, 9.23 ir 9.24 dalių pastabas.

2.14. Audito Rūmai daro išvadą dėl reikšmingumo remdamiesi operacijų, kurios apima kelis generalinius direktoratus, imtimi. Tačiau kiekvienas generalinis direktorius gali daryti išvadas ir pranešti apie reikšmingumą tik savo srityje.

Išnagrinėjusi Audito Rūmų nustatytas klaidas ir atsižvelgusi į galimus pataisymus ateityje, visų pirma po privalomo audito, Komisija mano, kad likutinė klaidų rizika yra nereikšminga.

Audito Rūmų nustatytos klaidos daugiausia susijusios su išlaidomis, kurias patyrė organizacijos, įgyvendindamos projektus iš Komisijos avansinių išmokų. Pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytas privalomas finansinis auditas prieš atliekant galutines išmokas turėtų leisti Komisijai nustatyti ir ištaisyti tokias klaidas. Komisija mano, kad likutinė klaidų rizika pakankamai sumažinta.

Vis dėlto Komisija yra įsipareigojusi toliau gerinti savo sistemas ir 2007 m. ėmėsi papildomų priemonių, kad toliau būtų stiprinama kontrolė įgyvendinančių organizacijų lygmeniu, įskaitant pataisytas projektų auditų technines užduotis.

Taip pat žr. atsakymą į 8.31 dalies pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai

2.15. Komisija pabrėžė, kad 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose turi būti pateikti tvarkingumo rodikliai ⁽⁶⁾. Dauguma generalinių direktorių naudojo orientacinius vidaus kontrolės modelius, siekdami įrodyti, kaip buvo laikomasi atitinkamų teisiinių, norminių ir sutartinių nuostatų ir kaip jos gali būti susietos su pagrįstu patikiniu ⁽⁷⁾. Tačiau vieno generalinio direktorato atveju pagrindiniai panaudoti duomenys nėra patikimi ir (arba) sąsaja su teisėtumu ir tvarkingumu nėra aiškiai nustatyta ⁽⁸⁾. Beveik visi generaliniai direktoriai neįtraukė ankstesnių metų palyginamųjų rodiklių ir nenustatė teisėtumo ar tvarkingumo tikslinių rodiklių ⁽⁹⁾.

2.15. Komisija sukūrė kelis vidaus kontrolės modelius, kuriais siekiama suderintai pateikti kontrolės strategijas, tačiau tokie modeliai yra pritaikyti skirtingiems valdymo klausimams ar būdams. Teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai, kuriais siekiama palengvinti operacijų teisėtumo ir tvarkingumo stebėjimą ir ataskaitų teikimą, yra privalomi 2007 m. metinėms veiklos ataskaitoms. Komisija mano, kad tai yra svarbus pirmasis žingsnis, bet pripažįsta, kad kai ką dar reikės patobulinti, kad rodikliai būtų patikimesni ir aiškesni. Jie turėtų būti visapusiškai ir lengvai naudojami tolesnių veiksmų ir stebėjimo tikslais.

Patikinimas, gautas iš metinių apibendrinimų

2.16. Peržiūrėto finansinio reglamento ⁽¹⁰⁾ 53b straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „Valstybės narės tinkamu nacionaliniu lygiu parengia atliktų auditų ir pateiktų deklaracijų metinį apibendrinimą“ ⁽¹¹⁾. Pagal Komisijos centrinių tarnybų instrukcijas generaliniai direktoriai 2007 metų metinėse veiklos ataskaitose turėjo pateikti preliminarų patikinimo, kuris gali būti gautas remiantis metiniais apibendrinimais, įvertinimą ⁽¹²⁾.

⁽⁶⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 2.37 dalies a punktą.

⁽⁷⁾ SEC(2007) 1645, 2007 12 12. Šių modelių naudojimas yra privalomas, nors jie gali būti pritaikyti metinę veiklos ataskaitą ruošiančių generalinio direktorato ir (arba) tarnybos konkrečiai situacijai.

⁽⁸⁾ Pavyzdžiui, DG TRADE pateikė pagrindinės veiklos ir administracinių asignavimų įsipareigojimų lygio rodiklius, tačiau tinkamai nepaaiškino, kodėl jie reikalingi.

⁽⁹⁾ Jie taip pat savo metiniuose valdymo planuose vis dar nenustatė teisėtumo ir tvarkingumo tikslų, kurie yra siektini ateityje ir pagal kuriuos sudaryti rodikliai turėtų būti pateikti 2008 m. metinėse veiklos ataskaitose.

⁽¹⁰⁾ 2006 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (OL L 390, 2006 12 30, p. 1).

⁽¹¹⁾ Pirmą kartą buvo taikoma 2008 m. pateikiant ataskaitą apie 2007 m. patvirtintas išlaidas ir audito veiklą.

⁽¹²⁾ SEC(2007) 1645, 2007 12 12, p. 12.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.17. Audito Rūmai jau anksčiau pripažino, kad metiniai apibendrinimai yra papildomas vidaus kontrolės elementas ir paragino Komisiją patobulinti procesą išryškinant bendras problemas, galimus sprendimus ir geriausias praktikas bei naudojant šią informaciją kaip Komisijos vykdomos priežiūros priemonę ⁽¹³⁾.

2.18. Audito Rūmų auditas parodė, kad 2008 m. kovo 31 d. metinį apibendrinimą buvo pateikusių 25 iš 27 valstybių narių. Iš šių 25 valstybių narių aštuonios nesilaikė minimalių Finansinio reglamento ir jo įgyvendinimo taisyklių ⁽¹⁴⁾ reikalavimų, o 12 valstybių narių jų laikėsi tik iš dalies. Be to, tik 15 iš šių 25 valstybių narių perdavė pateiktos informacijos išsamumo ir tikslumo ataskaitą, o ji dviem atvejais buvo susijusi su 2007–2013 programavimo laikotarpiu, kurio metu buvo sumokėti tik avansai ir susijusi rizika nebuvo didelė.

2.19. Pateikimo skirtumai ir dažnas duomenų išsamumo ir tikslumo ataskaitų nebuvimas reiškė, kad metiniai apibendrinimai vis dar neleidžia patikimai įvertinti priežiūros ir kontrolės sistemų darbo ir efektyvumo.

2.20. Audito Rūmai mano, kad pirmaisiais metinių apibendrinimų metais Komisija tinkamai prižiūrėjo procesą nustatydama aiškias gaires ir aiškindamasi terminų bei apimties ar kokybės kriterijų nesilaikymo priežastis.

2.18. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad Komisija tinkamai prižiūri metinio apibendrinimo procesą pateikdama aiškias gaires ir greitai nustatydama nesilaikymo atvejus.

Komisija ėmėsi atitinkamų veiksmų dėl visų minimalių reikalavimų nesilaikymo atvejų ir su pateikiamos informacijos kokybe susijusių klausimų.

Prieš valstybę narę, kuri nepateikė metinės deklaracijos pagal reglamento reikalavimus, pradėta pažeidimo procedūra.

2.19. Apskritai, pirmojo metinių apibendrinimų teikimo etapo rezultatas buvo teigiamas, nes beveik visos valstybės narės galiausiai atitiko reikalavimus ir Komisija mano, kad tai yra geras pagrindas kito etapo apibendrinimų kokybei gerinti. Komisija pateiks pataisytas gaires valstybėms narėms su rekomendacijomis, kuriomis siekiama geresnės 2008 m. metinių apibendrinimų kokybės.

⁽¹³⁾ Audito Rūmų nuomonė Nr. 6/2007 dėl valstybių narių metinių apibendrinimų, valstybių narių nacionalinių deklaracijų ir su ES lėšomis susijusio nacionalinių audito institucijų audito darbo.

⁽¹⁴⁾ Administracinio lygio apimties ar tinkamumo atžvilgiu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Reikšmingumo kriterijai ir išlygų nustatymo kriterijai

2.21. Dauguma generalinių direktorių reikšmingumo kriterijus ⁽¹⁵⁾ nustatė vadovaudamiesi Komisijos gairėmis ir jas pritaikė savo konkretiems valdymo metodams, vidaus kontrolės aplinkai ir kontrolės sistemoms valstybėse narėse ⁽¹⁶⁾.

2.22. Vadovaujantis Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje ⁽¹⁷⁾ pateikta rekomendacija, keturi pagrindiniai generaliniai direktoratai, atsakingi už ES biudžeto vykdymą pasidalijamuoju valdymu ⁽¹⁸⁾, peržiūrėjo valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų darbo struktūrinių veiksmų srityje įvertinimo metodą. Generaliniai direktoriai visas programas ar sistemas, kurių atžvilgiu atitinkama įstaiga pateikė neigiamą audito nuomonę, dabar laiko turinčiomis „ženklų trūkumą“, nebent iš kito šaltinio gaunami patikimi priešingi įrodymai ⁽¹⁹⁾.

2.23. Vienas generalinis direktoratas taikė reikšmingumo ribas, kurios neatitiko kitose metinės veiklos ataskaitos vietose pateiktos informacijos ir patikinimo ⁽²⁰⁾.

2.23. Komisijos centrinės tarnybos įsipareigojo suvestinėje ataskaitoje pateikti daugiau gairių generaliniams direktoratoms, kad aiškiau būtų nustatoma klaidų lygio, reikšmingumo ir išlygų sąsaja.

Tačiau 20 išnašoje minimu atveju išlaidos buvo labai nereikšmingos Komisijos operacijų visumos atžvilgiu, o taikytas metodas atitinka principą, kad generaliniai direktoratai kurdami savo kontrolės sistemas turi rasti sąnaudų ir naudos pusiausvyrą. Tai suderinama su kitais teiginiais apie aukšto lygio patikinimą.

⁽¹⁵⁾ Jais nustatomos sąlygos, kurių nesilaikymas reiškia, kad trūkumą ar kelis trūkumus galima laikyti pakankamai svarbiais tam, kad atsirastų pagrindas padaryti išlygą.

⁽¹⁶⁾ Komisijos komunikatas – 2002 m. veikla pagrįsto valdymo Komisijoje įgyvendinimo apžvalga su metinių veiklos ataskaitų rengimo metodikos paaiškinimu (COM(2003) 28 galutinis, 2003 11 21) *et seq.*

⁽¹⁷⁾ Žr. 2.35 dalį ir 2.37 dalies a punktą.

⁽¹⁸⁾ DG AGRI (Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Orientavimo skyriaus išlaidos), DG EMPL, DG REGIO ir DG MARE.

⁽¹⁹⁾ Žemės ūkio srityje (EŽŪGF ir EŽŪKPF) naudoti reikšmingumo kriterijai buvo galutinių naudos gavėjų lygmenyje aptiktų klaidų lygis ir, kaip papildomas kriterijus, – įvertinta valdymo ir kontrolės sistemų ženklų trūkumų finansinė rizika.

⁽²⁰⁾ DG DGT nustatė 5 % reikšmingumo lygį. Taip padaryta nepaisant to, kad visą 2007 m. nediferencijuotų asignavimų biudžetą, kuris sudarė apie 17 milijonų eurų, naudojo tiesioginė centrinė vadovybė, ir generalinis direktorius buvo pareiškęs nuomonę, kad esama vidaus kontrolės sistema leidžia suteikti pagrįstą patikinimą dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo bei yra „pakankamai atspari ir veiksminga užkertant kelią klaidoms, jas aptinkant ir (arba) ištaisant.“ (2007 m. metinė veiklos ataskaita, DG DGT, p. 25).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

KOMISIJOS VIDAUS KONTROLĖS STANDARTAI

2.24. Audito Rūmai išnagrinėjo pasirinktų vidaus kontrolės standartų (VKS) taikymą įvairiose Komisijos tarnybose. Šio tyrimo tikslas buvo ne tik įvertinti minimalių (bazinių) reikalavimų įgyvendinimo lygį, bet taip pat nustatyti sistemų, užtikrinančių operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, veiksmingumą. Pastarasis tikslas 2007 m. buvo ypač svarbus, nes jis leidžia daryti išvadas apie Komisijos pastangų sėkmę šioje srityje prieš bendrąją 2008 m. įsigaliojusių standartų peržiūrą.

2.24. Komisija siekia parodyti, kad standartų įgyvendinimu veiksmingai prisidedama prie valdymo patikinimo. Dėl šio principo 2007 m. pataisyti vidaus kontrolės standartai (galiojantys nuo 2008 m.).

Bazinių reikalavimų vykdymas

2.25. Audito Rūmų atliktas vidaus kontrolės standartų įgyvendinimo 2007 finansiniais metais įvertinimas rodo, kad generaliniai direktoratai vidutiniškai įvykdė 96 % (2006 m. – 95 %) bazinių reikalavimų (žr. **2.2 lentelę**). Taigi nuo 2004 m. Komisija nuolat įgyvendino aukštą VKS lygį.

2.25. 2000 m. Komisija priėmė vidaus kontrolės standartus, vykdydama tais pačiais metais pradėtą reformą. Taikant standartus ir su jais susijusius minimalius reikalavimus turėjo būti įmanoma įvertinti Komisijos vidaus kontrolės sistemų užbaigtumą. Šio metodo sėkmę rodo nuolat aukštas reikalavimų laikymosi lygis, apie kurį pastaraisiais metais praneša ir tarnybos, ir Audito Rūmai.

Veiksmingumas 2007 m. pabaigoje

2.26. Nepaisant šio pasiekimo, Komisija negalėjo pateikti aiškių įrodymų, kad priežiūros ir kontrolės sistemos yra pakankamai veiksmingos mažinant klaidų riziką tam tikrose politikos srityse, kaip antai žemės ūkio ir gamtinių išteklių (5.51 dalis), san-glaudos (6.32 dalis) ⁽²¹⁾, mokslinių tyrimų, energetikos ir trans-porto (7.41 dalis), išorės pagalbos, vystymosi ir plėtros (8.32 dalis) bei švietimo ir pilietybės (9.25 dalis) srityse.

2.26. Komisija pripažįsta, kad reikia imtis priemonių vidaus kontro-lės ir priežiūros sistemų tam tikrose politikos srityse veiksmingumui di-dinti. Tai tęstinis procesas, apimantis tolesnį kontrolės sistemų tobulinimą visais kontrolės lygmenimis.

Taip pat žr. atsakymus į 5.51, 6.33, 7.42, 8.31 ir 9.25 dalių pastabas.

⁽²¹⁾ Nustatyti faktai, kuriuos Komisijos vidaus audito tarnyba paminėjo 2007 m. gruodžio 19 d. ataskaitoje „Sukčiavimo struktūrinių fondų srityje prevencija ir nustatymas“. Tačiau Audito Rūmai taip pat pažymi galimą veiksmų, išdėstytų Komisijos komunikate Europos Parla-mentui, Tarybai ir Audito Rūmams „Veiksmų planas, siekiant stiprinti Komisijos priežiūros vaidmenį taikant pasidalijamąjį struktūrinių veiksmų valdymą“, švelninantį poveikį, COM(2008) 97 galutinis, 2008 2 19.

2.2 lentelė – Audito Rūmų atlikta vidaus kontrolės standartų įgyvendinimo analizė (tiesiogiai susijusi su pasirinktų generalinių direktoratų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu, būklė 2007 m. gruodžio 31 d.)

Generalinis direktoratas arba tarnyba	11 standartas „Rizikos analizė ir valdymas“		12 standartas „Adekvati valdymo informacija“		14 standartas „Pranešimas apie pažeidimus“		17 standartas „Priežiūra“		18 standartas „Išimčių registravimas“		20 standartas „Vidaus kontrolės trūkumų registravimas ir šalinimas“		21 standartas „Audito ataskaitos“		22 standartas „Vidaus audito struktūra“	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Bendrosios tarnybos																
Leidinių tarnyba	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Politikos sritys																
Žemės ūkio ir kaimo plėtros	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Ekonomikos ir finansų reikalų	B	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Energetikos ir transporto	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Žuvininkystės ir jūrų reikalų	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	B
Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Regioninės politikos	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Mokslinių tyrimų	B	A	B	B	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Išorės ryšiai																
Plėtros	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
EuropeAid	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Išorės ryšių	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Humanitarinės pagalbos	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Vidaus santykiai																
Biudžeto	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Administracijos ir išmokų pagal individualias teises biuras;	B	B	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A
Infrastruktūros ir logistikos biuras Briuselyje.	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A
Infrastruktūros ir logistikos biuras Liuksemburge.	B	B	A	A	A	A	B	B	A	A	A	A	A	A	A	A

2007 finansiniais metais dalinė atitiktis taip pat buvo nustatyta: VKS 11 – EuropeAid, DG EAC, DG DEV ir DG ENTR; VKS 12 – DG TAXUD ir DG BEPA bei VKS 18 – DG ENV ir DG SANCO.

Įvertinimas:

Atitiktis

A: Atitinka bazinius reikalavimus.

B: Iš dalies atitinka bazinius reikalavimus.

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Veiksmingumas ir perėjimas prie peržiūrėtų standartų taikymo

2.27. 2007 m. Komisija nusprendė dabartinių VKS struktūrą pakeisti pagrindiniais principais ir susijusiais išsamesniais reikalavimais, kurie iš esmės atitiktų buvusius VKS ir bazinius reikalavimus ⁽²²⁾. Aštuonių VKS, susijusių su 2007 m. Audito Rūmų atliktu įvertinimu, analizė nerodo, kad įdiegus naują formatą, įvyko reikšmingų pasikeitimų.

2.28. Vienas iš peržiūrėtų VKS komponentų yra vidaus kontrolės veiksmingumo įvertinimas, kurio metu Komisijos tarnybos privalo įvertinti ir įrodyti savo vidaus kontrolės sistemų veiksmingumą praktiškai. Tuo tikslu vadovybė suteiks pirmenybę kai kuriems standartams ir atliks metinį rizikos įvertinimą. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad VKS yra tarpusavyje priklausomi ir kartu sudaro kontrolės sistemą, Komisija taip pat privalo kasmet sugėbėti įrodyti vidaus kontrolės sistemos, kaip visumos, veiksmingumą.

2.27. Standartų taisymo tikslas buvo paaiškinti ir supaprastinti jų įgyvendinimą: naujieji standartai apima tas pačias sritis, bet yra lengviau suprantami visiems darbuotojams. Iš naujosios sistemos taip pat pašalintos ankstesnių standartų spragos, pabrėžiamas kontrolės sistemų veiksmingumas.

Taip pat žr. atsakymą į 2.28 dalies pastabas.

2.28. Atsiskaityti dėl veiksmingumo reikalaujama atsižvelgiant į du aspektus:

- parodant, kad patys standartai (apimantys finansinius ir nefinansinius klausimus) veiksmingai įgyvendinami Komisijos tarnybose, ir
- parodant, kad Komisijoje įdiegtomis sistemomis veiksmingai valdoma operacijų klaidų rizika, kaip to ir siekiama šiuo stebėjimu.

Apie pasirinktų prioritetinių standartų įgyvendinimą kiekvienoje tarnyboje bus pranešta 2008 m. metinėse veiklos ataskaitose, nes reikalavimas apima daugiau nei vien standartų laikymąsi. Igaliojimų leidimus duodančių pareigūnų deklaracijose, kurių teikimas su metinėmis veiklos ataskaitomis nustatytas 2001 m., kalbama apie visos vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą užtikrinant operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

VEIKSMŲ PLANAS

Bendras įvertinimas

2.29. 2007 m. gruodžio mėn. baigėsi dvejų metų laikotarpis, per kurį turėjo būti įgyvendintas Komisijos nustatytas veiksmų planas, skirtas įdiegti Integruotą vidaus kontrolės sistemą ⁽²³⁾. 2007 m. Komisijos suvestinėje ataskaitoje ⁽²⁴⁾ gerai vertinama iki tos dienos padaryta pažanga įgyvendinant veiksmus, tačiau nurodoma, kad veiklos veiksmingumo mažinant operacijų klaidų lygį įrodymų dar negalima pateikti.

2.29. Veiksmų plane siekiama spręsti, kaip pašalinti konkrečius vidaus kontrolės sistemos trūkumus. Per dvejus metus iki 2007 m. gruodžio 31 d. ketinta įgyvendinti 16 veiksmų. Šis tikslas buvo iš esmės pasiektas (likusius veiksmus planuojama užbaigti iki 2008 m. pabaigos).

Veiksmų įgyvendinimą reikėtų atskirti nuo poveikio, kurį jie turės (žr. 2008 m. vasario 27 d. Komisijos komunikatą ⁽¹⁾): „... tačiau užtruks, kol pasijus priemonių poveikis pagrindinėms kontrolės sistemoms ir sumažės klaidų bei pagerės patikimumas“. Komisija įsipareigojo paskelbti metinę poveikio ataskaitą, apimančią įvairius veiksmus.

⁽²²⁾ Komunikatas Komisijai „Vidaus kontrolės standartų ir sistemos peržiūra – kontrolės veiksmingumo stiprinimas“, SEC(2007) 1341, 2007 10 16.

⁽²³⁾ COM(2007) 86 galutinis, p. 11.

⁽²⁴⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Audito Rūmams. Komisijos Veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos ataskaita, COM(2008) 110 galutinis, {SEC(2008) 259}, 2008 2 27.

⁽¹⁾ Komisijos veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos ataskaita, COM(2008) 110 galutinis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Įvertinimas pagal veiksmus

Vykdant veiklą daroma pažanga ...

2.30. Audito Rūmų analizė parodė (žr. **2.3 lentelę**), kad Komisija 2007 m. įgyvendindama veiksmų planą padarė pažangą. Apskritai 2007 m. pabaigoje buvo įvykdyti 21 poveiksmiai (2006 m. – 7), o 14 (2006 m. – 19) buvo įvairiuose vykdymo etapuose.

2.30. Audito Rūmų analizė iš esmės patvirtina pačios Komisijos analizę jos 2008 m. vasario 27 d. pateiktoje pažangos ataskaitoje (COM(2008) 110 galutinis). Veiksmų įgyvendinimas yra tęstinis procesas ir yra energingai vykdomas. Veiksmų poveikis yra tikrai vėlesnis už jų įgyvendinimą 2006 ir 2007 m. Pirmoji poveikio ataskaita bus pateikta 2009 m. pradžioje.

1 veiksmas turi būti laikomas užbaigtu, nes 2007–2013 m. taisyklės jau beveik patvirtintos. Procedūros jau šiek tiek supaprastintos, ypač struktūrinių fondų programavimo srityje, taip pat supaprastintas vieno dydžio išmokų atlyginimo patvirtinimas keliose politikos srityse.

Dėl 7c veiksmo (taikyti sertifikavimo auditų kriterijus kitose valdymo srityse, pagrindinį dėmesį skiriant „sutartų procedūrų“ naudojimui), Komisija pabrėžia, kad jis dar vykdomas. Sutartos procedūros taikomos teikiant išorės pagalbą, svarstoma jas pradėti taikyti švietimo ir kultūros srityje.

Dėl 8N veiksmo (ryšiai su aukščiausiomis auditų institucijomis (AAI) siekiant nustatyti, kaip panaudoti jų darbą rengiant patikinimą ir svarbiausių klausimų, su kuriais AAI susiduria tikrindamos Bendrijos išlaidas, precedentų tyrimą, pradėjimas), pagal veiksmų planą suplanuotas darbas beveik atliktas, kaip pranešė Komisija. Palaikomi ryšiai su keliomis AAI, įskaitant ryšius su tomis valstybėmis narėmis, kurios teikia nacionalines deklaracijas. Precedento tyrimas Slovėnijos AAI atveju leido gerokai pagerinti finansines ataskaitas, kurias Komisija teikia visoms nacionalinėms AAI.

Dėl 12 veiksmo (nustatyti priemonės vidaus kontrolės sistemos trūkumams pašalinti panaudojant metinius valdymo planus ir metines veiklos ataskaitas), Komisija mano, kad jis jau įgyvendintas, nes generaliniams direktoratams nustatytas reikalavimas analizuoti jiems tenkančią riziką rengiant metinius valdymo planus ir atsiskaityti dėl savo vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo metinėse veiklos ataskaitose. Nors už tokią analizę ir ataskaitas ir toliau atsakinga vadovybė, Komisija mano, kad veiksmų plane nustatyti trūkumai sprendžiami vykstant įprastiniam ataskaitų teikimo procesui.

2.3 lentelė – Komisijos veiksmų plano, skirto kurti integruotą vidaus kontrolės sistemą, įgyvendinimo bendra apžvalga

Nuoroda	Sritis/veiksmai (poveiksmiai)/veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos įvykdymo įvertinimas 2007 12 31	Audito Rūmų atliktas įgyvendinimo būklės 2007 12 31 įvertinimas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾	Audito Rūmų preliminarus poveikio įvertinimas 2007 12 31 ⁽²⁾
Supaprastinimas ir bendrieji kontrolės principai (1–4 veiksmai)					
1	Numatyti taisyklių supaprastinimą 2007–2013 metų laikotarpiui, ypač struktūrinių fondų išlaidų tinkamumo finansuoti ir mokslinių tyrimų programų srityse (2006 12 31).	Baigtas	Užbaigtas	■□□□□	Neišmatuojama
2	Peržiūrint Finansinį reglamentą pasiūlyti vidaus kontrolę kaip biudžetinį principą, remiantis tarpinstitucinėmis konsultacijomis (2006 6 1).	Atšauktas	Neįgyvendintas	—	—
3a	Įdiegti vidaus kontrolės modelius griežtai apibrėžiančius įvairius kontrolės komponentus, kurie gali būti naudingi atitinkamoje kontrolės aplinkoje (2006 5 31).	Baigtas	Įgyvendintas	■■□□□	Neišmatuojama
3b	Pademonstruoti kaip generaliniai direktoratai gali gauti patikinimą dėl vidaus kontrolės struktūrų pasidalijamojo valdymo ir vidaus politikų srityse, atsižvelgiant į Komisijos lygmenyje parengtus modelius ir strategijas (2006 9 30).	Baigtas	Įgyvendintas		
3c	Organizuoti kolegų vykdomas peržiūras siekiant sukurti darnesnes ir nuoseklesnes kontrolės strategijas kiekvienoje GD šeimoje (2007 3 31).	Baigtas	Įgyvendintas		
3d	Pademonstruoti kaip generaliniai direktoratai gali gauti patikinimą dėl vidaus kontrolės struktūrų išorės politikos, administracinių išlaidų, pasirengimo stojimui pagalbos, EPF ir nuosavų išteklių srityse, atsižvelgiant į Komisijos lygmenyje parengtus modelius ir strategijas (2007 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas		
3e	Organizuoti kolegų vykdomas peržiūras siekiant sukurti darnesnes ir nuoseklesnes kontrolės strategijas kiekvienoje GD šeimoje (2007 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
3N	Pradedant 2006 m. suvestine ataskaita Komisija aiškiai išdėstys bendro patikinimo išlygas ir supažindins su jomis biudžeto valdymo instituciją, pridėdama, kur reikia, pasiskirstymą pagal sektorius ir valstybes nares, taip pat informaciją apie atitinkamus finansinius pataisymus arba mokėjimų sustabdymus (2007 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas		
4	Pradėti tarpinstitucinį dialogą apie bazinius principus, kuriais remiantis turi būti nustatomas operacijose toleruotinas rizikos laipsnis ir rengiamos bendros šios rizikos valdymo gairės (2006 3 31).	Atšauktas	Neįgyvendintas	—	—
Vadovybės deklaracijos ir audito patikinimas (5–8 veiksmai)					
5	Derybose dėl 2007–2013 metų laikotarpio teisės aktų siekti, kad būtų skatinama vadovybės deklaracijas netiesioginio centralizuoto valdymo srityje naudoti operatyviniu lygiu bei steigti nacionalinės koordinavimo įstaigas, galinčias teikti turimo patikinimo apžvalgą, pvz. operatyvinių deklaracijų suvestinių pagal politikos sritis forma (2006 6 30).	Baigtas	Įgyvendintas	■■□□□	Neišmatuojama
6a	Parengti gaires, skirtas padidinti vadovybės deklaracijų veiksmingumą mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų srityje (2006 9 30).	Sujungta su 7 veiksmu	—	—	—

Nuoroda	Sritis/veiksmai (poveiksmiai)/veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos įvykdymo įvertinimas 2007 12 31	Audito Rūmų atliktas įgyvendinimo būklės 2007 12 31 įvertinimas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾	Audito Rūmų preliminarus poveikio įvertinimas 2007 12 31 ⁽²⁾
6b	Papildyti gaires siekiant padidinti vadovybės deklaracijų veiksmingumą išorės veiksmų srityje (2007 12 31).	Atšauktas	Atšauktas	—	—
7a	Nustatyti sertifikavimo auditų kriterijus mokslinių tyrimų ir vidaus politikų srityje, akcentuojant „sutartas procedūras“ (2006 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas	□□□□□	Neišmatuojama
7b	Priimti sertifikavimo auditų kriterijus, ten kur jie dar nebuvo įdiegti, 2007–2013 metų laikotarpiui pasidalijamojo valdymo srityje, taip pat numatant „sutartų procedūrų“ panaudojimą (2007 3 31).	Atšauktas	Atšauktas	—	—
7c	Prireikus išplėsti sertifikavimo auditų kriterijus, akcentuojant „sutartas procedūras“ ir pritaikant jas kitoms valdymo formoms (2007 12 31).	Vykdomas	Įgyvendinamas	□□□□□	Neišmatuojama
8	Analizuoti galimą papildomą iš AAI gautą informaciją apie su ES lėšomis susijusią dabartinę praktiką (2006 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
8N	Pasinaudodama šio veiksmo sukurtu postūmiu Komisija ir toliau palaikys ryšius su aukščiausiomis auditu institucijomis siekdama nustatyti, kaip panaudoti jų darbą rengiant patikinimą dėl programų vykdymo valstybėse narėse. Ji taip pat pradės svarbiausių klausimų, su kuriais AAI susiduria tikrinamos ES išlaidas, precedentų tyrimą (2007 12 31).	Beveik baigtas	Įgyvendinamas		
Bendras audito metodas: keitimasis rezultatais ir pirmenybės teikimas ekonominei naudai (9–11 veiksmai)					
9a.1	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi auditu ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą vidaus politikų, įskaitant mokslinius tyrimus, srityje (2006 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
9a.1N	Kad galėtų kontroliuoti bendro duomenų įvedimo į centrinę apskaitos sistemą ABAC pradinį etapą, Komisija prižiūri, kaip šeštosios pagrindų programos srityje keitimasis duomenimis ir valdymo ataskaita panaudojami siekiant nustatyti pagrindinius veiksmius, leidžiančius keitimąsi duomenimis geriau integruoti į bendrą kontrolės procesą (2007 12 31).	Baigtas	Įgyvendinamas		
9a.2	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi auditu ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą struktūrinių fondų srityje 2007–2013 m. (2007 5 31).	Beveik baigtas	Įgyvendinamas		
9a.3	Įvertinti galimus veiksmus, reikalingus skatinant keitimąsi auditu ir kontrolės rezultatais ir registruojant jų tolesnę priežiūrą kitų politikų srityje (2007 12 31).	Žr. poveiksmį 9b	Žr. poveiksmį 9b		
9b	Išlaidoms, susijusioms su tiesioginiu valdymu, sukurti įrankį, susietą su ABAC, kuris leistų Komisijai keistis informacija apie visas kontrolės ir audito misijas pas visus juridinius asmenis (2007 12 31).	Baigtas	Įgyvendintas		
9c	Viešo konkurso keliu sudaryti sutartį dėl Komisijos lygmens sutarčių sistemos, siekiant suteikti generaliniams direktoratams pagalbą, susijusią su metodikos, patikrų diegimo ir kontrolės veiksmingumo priežiūros klausimais (2007 4 30).	Baigtas	Įgyvendintas		

Nuoroda	Sritis/veiksmai (poveiksmiai)/veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos įvykdymo įvertinimas 2007 12 31	Audito Rūmų atliktas įgyvendinimo būklės 2007 12 31 įvertinimas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾	Audito Rūmų preliminarus poveikio įvertinimas 2007 12 31 ⁽²⁾
10a.1	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: nustatyti bendrą metodiką (2006 5 31).	Baigtas	Igyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
10a.2	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: pradėti iniciatyvą paraginti valstybės nares teikti informaciją (2006 9 30).	Baigtas	Igyvendinamas		
10a.3	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: Sumos, kurias yra skolingos valstybės narės (2007 2 28).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		
10a.4	Įvertinti kontrolės sąnaudas pasidalijamojo valdymo srityje: gautos informacijos analizė (2007 9 30).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		
10b	Atlikti pirmąjį kontrolės sąnaudų su tiesioginiu valdymu susijusių išlaidų srityje įvertinimą (2007 6 30).	Baigtas	Igyvendinamas		
10N	Siekdama toliau tirti kontrolės ekonominę naudą, Komisija išnagrinės programų koncepcijos ir jų tinkamumo reikalavimų poveikį kontrolės sąnaudoms, kad galėtų parengti išsamią praktikoje toleruotinos rizikos analizę (2007 12 31).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		
11	Atlikti bandomąjį privalumų įvertinimą vidaus politikų kontrolės srityje (2007 6 30).	Beveik baigtas	Igyvendinamas	□□□□□	Neišmatuojama
11N	Siekdama nustatyti, ar išieškojimo ir kompensavimo sistemos veikia efektyviai, Komisija, nustačiusi, kokios sumos buvo išieškotos 2005 ir 2006 metais ir kaip jos sutiko su Komisijos patikrų metu nustatytais klaidomis, tiesioginio valdymo srityje parengs klaidų tipologiją ir nustatys jų santykį su išieškojimais, finansiniais pataisymais ir mokėjimų korekcijomis, o pasidalijamojo valdymo srityje ji išnagrinės nacionalinių priežiūros ir atskaitomybės sistemų patikimumą (2007 12 31).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		
Sektoriui būdingi trūkumai (12–16 veiksmai)					
12	Imtis šalinti šiuos trūkumus, panaudojant metinius valdymo planus, pateikiant duomenis apie pasiektą pažangą metinėse veiklos ataskaitose (2007 6 15).	Baigtas	Igyvendinamas	■□□□□	Neišmatuojama
12N	Siekdama efektyviai teikti papildomą patikinimą, Komisija 2007 metais atliks 300 auditų šeštosios pagrindų programos srityje – 2006 m. jų buvo atlikta 45. Be to, Komisija, pagal 16b veiksmą parengusi sistemingą šeštosios pagrindų programos naudos gavėjų populiacijos analizės ir imties sudarymo metodiką, imsis nustatinėti ir taisyti klaidas, susijusias su didžiausią biudžeto dalį gaunančiais naudos gavėjais. Tai taip pat leis 2007 metų pabaigoje susidaryti reprezentatyvų trūkumų lygio ir pobūdžio vaizdą visame mokslinių tyrimų biudžete (2007 12 31).	Baigtas	Igyvendintas		
13.1	Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos prašymu užbaigti dabartinių sektorinių ir regioniniu lygiu vykdomų struktūrinių fondų patikrų bei esamų ataskaitų ir deklaracijų vertės analizę, atsižvelgiant į metinių ataskaitų, kurios turi būti pateiktos 2006 m. birželio mėn., 13 straipsnį, bei Komisijos auditų rezultatus (2007 3 31).	Baigtas	Igyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
13.2	Metinėse veiklos ataskaitose atnaujinti informaciją, atspindinčią kaip generaliniai direktoratai gauna patikinimą iš vidaus kontrolės struktūrų dėl struktūrinių fondų ir žemės ūkio 2007–2013 metų laikotarpiu (2007 12 31).	Baigtas	Igyvendinamas		

Nuoroda	Sritis/veiksmai (poveiksmiai)/veiksmų plane nustatytas terminas	Komisijos įvykdymo įvertinimas 2007 12 31	Audito Rūmų atliktas įgyvendinimo būklės 2007 12 31 įvertinimas	Komisijos poveikio įvertinimas (2008 m. vasario mėn.) ⁽¹⁾	Audito Rūmų preliminarus poveikio įvertinimas 2007 12 31 ⁽²⁾
14a	Skleisti pirmojo lygmens patikrų gerosios praktikos patirtį, siekiant valdyti klaidų riziką vykdomose operacijose, ir rekomenduoti valstybėms narėms suintensyvinti jų vykdomą naudos gavėjų informavimo veiklą, įskaitant informavimą apie patikras ir paramos atšaukimo riziką (2006 6 30).	Baigtas	Igyvendintas	□□□□□	Neišmatuojama
14b	2007–2013 metų laikotarpio struktūrinių fondų ir netiesioginio centralizuoto valdymo srityse parengti naudos gavėjams ir (arba) tarpininkaujančioms įstaigoms kontrolės ir atsakomybės kontrolės grandinėje gaires (2007 12 31).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		
15	Struktūrinių fondų srityje su 8 (jei pakaks norinčiųjų) valstybėmis narėmis sudaryti „pasitikėjimo sutartis“, kurios būtų patikimas pagrindas naujųjų teisinių aktų įgyvendinimui ir patikinimo dėl išlaidų pagal dabartinius teisinius aktus pagerinimui (2007 12 31).	Beveik baigtas	Igyvendinamas	■□□□□	Neišmatuojama
16a	Pasiremiant esama patirtimi parengti išorės auditorių akreditavimo, mokymo ir priežiūros gaires mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų srityje (2007 6 30).	Baigtas	Igyvendintas	■□□□□	Neišmatuojama
16b	Parengti bendrus rizikos ir reprezentatyvios imties sudarymo metodus mokslinių tyrimų ir kitų vidaus politikų bei išorės veiksmų srityse (2007 12 31).	Baigtas	Igyvendintas		
16c	Koordinuoti audito standartus ir informavimą apie klaidų lygį struktūrinių fondų srityje (2007 12 31).	Beveik baigtas	Igyvendinamas		

⁽¹⁾ Remiamasi Komisijos vertinimo sistema užpildant nuo 1 iki 5 langelių.

⁽²⁾ Komisija taip pat konstatuoja, kad priemonių (papiemonių) poveikis klaidų mažinimui ar patikinimo didinimui pasireišk tik po kurio laiko, kai jos padarys poveikį atitinkamoms kontrolės sistemoms.

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

... išskyrus vieną svarbią sritį

2.31. 2007 m. kovo mėn. buvo apibrėžtas poveiksmis 11N, skirtas įvertinti, ar išieškojimo ir įskaitymo sistemos buvo veiksmingos, apskaičiuojant 2005 ir 2006 m. išieškotas sumas bei nustatant jų sąsają su patikrų metu pastebėtomis klaidomis.

2.32. Nepaisant nemažų pastangų, Komisija negalėjo pateikti išsamų ir patikimų 2005 ir 2006 m. skaičių. Be to, Komisija negalėjo įrodyti, kad galiausiai pateikti skaičiai buvo susiję su atitinkamais metais, apėmė visus valstybių narių vykdomus išieškojimus ir galėjo būti aiškiai sutikrinti su paskelbtomis finansinėmis ataskaitomis.

2.33. Komisijos iniciatyva nuo 2008 m. centrinėje finansų ir apskaitos sistemoje registruoti išsamūs Komisijos išieškojimų duomenis yra teigiamas poslinkis. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad šia galimybe nebuvo galima pasinaudoti 2007 m.

2.32. Prie 2007 m. metinių finansinių ataskaitų pridedamo aiškinamojo rašto 6 skyriuje pateikiami geriausi išieškotų sumų įverčiai (taip pat žr. atsakymą į 3.29 dalies pastabas). Sanglaudos politikos srityje Komisija skelbia finansinių pataisymų, padarytų vykdant savo pačios kontrolės veiklą, skaičių. Šių duomenų patikimumas jau pagerintas. Komisija imasi priemonių, kad pagerintų valstybių narių atsiskaitymą apie po jų kontrolės veiklos padarytus finansinius pataisymus, kad užtikrintų šių ataskaitų išsamumą ateityje.

2.33. Buvo laikoma, kad visų 2007 m. kreditinių dokumentų įrašų ir vykdomųjų raštų sumoms išieškoti įrašų retrospektyvus atnaujinimo išlaidos buvo pernelyg didelės.

Pirmasis veiksmų plano poveikio įvertinimas

2.34. Komisija atliko pirmąjį veiksmų plano poveikio 2008 m. vasario mėn. įvertinimą ⁽²⁵⁾. Apskritai ji veiksmus vertina kaip pradedančius daryti poveikį, nors skirtingų poveiksmių atveju pastebi nedidelius skirtumus (žr. **2.3 lentelę**). Siekiant padidinti skaidrumą, Komisija turėtų aiškiau išdėstyti, kuo remiasi vertindama poveikį.

2.34. Nuo 2009 m. ataskaitose bus pabrėžiamas nebe įgyvendinimas, bet poveikio vertinimas. Komisija savo pirmojoje poveikio ataskaitoje 2009 m. pradžioje pateiks daugiau informacijos apie įvertintą kiekvieno veiksmo poveikį, kiekvienam veiksmui nurodydama konkrečius poveikio rodiklius. Tačiau tikrą kai kurių veiksmų poveikį Komisija gali parodyti jau dabar, pvz.:

- (3 veiksmas) vidaus kontrolės modeliai ir tarpusavio vertinimo procesas, kartu su aiškesnėmis gairėmis generaliniams direktoratoms, leido akivaizdžiai pagerinti metines veiklos ataskaitas, kaip parodyta Audito Rūmų 2.1 lentelėje,
- (8N veiksmas) precedentų tyrimas leido pagerinti ataskaitas, teikiamas aukščiausios audito institucijoms, todėl daugiau AAI jomis galėjo pasinaudoti savo darbe,
- (12 veiksmas) Audito Rūmai pripažino, kad 6-osios mokslinių tyrimų pagrindų programos audito strategija „greičiausiai prisidės prie veiksmingesnio šios (ex post) kontrolės veikimo“.

⁽²⁵⁾ COM(2008) 110 galutinis, p. 2.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.35. Nors Audito Rūmai pripažįsta, kad didelė veiksmų plano dalis buvo įgyvendinta, jie neranda pagerėjimo įrodymų, kuriuos būtų galima tiesiogiai ir išmatuojamai susieti su veiksmais, kurie visų pirma yra susiję su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Audito Rūmai mano, kad jei poveikis gali būti objektyviai išmatuotas, jis gali būti įvertintas tik per ilgesnį laikotarpį.

2.36. Audito Rūmai pažymi, kad Komisija 2009 m. pradžioje ketina pristatyti pirmą metinę ataskaitą dėl veiksmų plano poveikio.

BENDROS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

2.37. Audito Rūmai nustatė, kad 2007 finansiniais metais Komisija toliau darė pažangą gerindama priežiūros ir kontrolės sistemas, konkrečiai pagerėjo metinių veiklos ataskaitų ir deklaracijų rengimo procesas (2.8 dalis), atitinkamos išlygos darė didesnę poveikį generalinių direktorių deklaracijose teikiamam patikinimui (2.10–2.11 dalys) ir padidėjo atitiktis DAS specialiųjų vertinimų išvadoms (2.12 dalis).

2.38. Tačiau Audito Rūmų auditų metu kai kurių metinių veiklos ataskaitų ir deklaracijų atveju nustatyta, kad vis dar pasitaiko išlygų apimtys ir masto bei priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo ir veikimo trūkumų (2.13–2.14 dalys).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.35. Praeis laiko, kol taisyklių supaprastinimas ir visi Komisijos kontrolės patobulinimai turės poveikį klaidų prevencijai. Be to, daugelis priemonių yra susijusios su ex post patikromis ir klaidų ištaisymu praėjus keleriems metams po jų padarymo. Komisija sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad poveikis gali būti įvertintas tik per ilgą laiką, kaip sakoma Komisijos 2008 m. vasario mėn. veiksmų plano ataskaitoje (COM(2008) 110); taip pat žr. atsakymą į 2.29 dalies pastabas.

Kai kurie veiksmas iš veiksmų plano ir toliau bus Komisijos veiksmų plano, kuriuo siekiama pagerinti valstybių narių priežiūrą struktūrinių fondų srityje, dalis.

2.37. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų nustatytą pažangą ir yra pasirengusi toliau dirbti šia linkme. Pavyzdžiui, vidinis kolegų vykdomo vertinimo procesas prieš galutinį metinių veiklos ataskaitų užbaigimą padėjo užtikrinti ataskaitų nuoseklumą ir išsamumą. Šis procesas bus toliau gerinamas rengiant 2008 m. metinės veiklos ataskaitas, kaip skelbiama suvestinėje ataskaitoje.

2.38. Komisija savo tarnyboms nurodė imtis ryžtingų veiksmų sprendžiant 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose paskelbtų išlygų priežastis ir atidžiau stebės procesą, ypatingą dėmesį skirdama pasikartojančioms išlygoms. 2008 m. tarnyboms bus pateikta dar daugiau gairių, siekiant skatinti vienodą su reputacija susijusios rizikos traktavimą ir klaidų lygio, reikšmingumo ir išlygų sąsajos vertinimą.

Generaliniai direktoriai vertina visas kontrolės sistemas, ne tik klaidų prevencijos, veiksmingumą. Jie atsižvelgia į priemones, kuriomis siekiama nustatyti ir ištaisyti klaidas ir deramai atsižvelgia į kontrolės, visų pirma patikrų vietoje, sąnaudų ir naudos santykį. Komisija ėmėsi

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

tam tikrų priemonių, kad 2007 m. metinės veiklos ataskaitose būtų geriau parodyta vidaus kontrolės sistemų veiksmingumo ir patikimumo pagrindas. Pavyzdžiui, generaliniai direktoriai buvo pakviesti apibūdinti sudedamąsias dalis, kuriomis jie grindė savo patikimumą, ir paaiškinti bet kurių Audito Rūmų ir jų pačių nuomonės skirtumų priežastis. Šie skirtumai bus nagrinėjami 2008 m. ir šiuos klausimus generaliniai direktoriai įtrauks į savo 2008 m. metinės veiklos ataskaitas.

Išlygos, pateiktos generalinių direktorių 2007 m. metinėse veiklos ataskaitose, Komisijos nuomone, atitiko nustatytus reikšmingumo kriterijus ir apėmė visas sistemas, kuriose buvo reikšmingų trūkumų, o galimas išlygų poveikis buvo tinkamai įvertintas.

2.39. Nuo 2004 m. Komisija galėjo nuolat įrodyti aukštą vidaus kontrolės standartų įgyvendinimo lygį (žr. 2.25 dalį) ir 2007 m. pabaigoje buvo įgyvendinusi daugiau kaip du trečdalius savo veiksmų plano, skirto kurti integruotą vidaus kontrolės sistemą, poveiksmių (2.30 dalis).

2.40. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad Komisija negali įrodyti, kad jos priežiūros ir kontrolės sistemų gerinimo veikla buvo veiksminga mažinant klaidų riziką didelę biudžeto dalį apimančiose srityse. Audito Rūmai dar neturi įrodymų, kurie paremtų Komisijos tvirtinimus apie veiksmų plano poveikį.

2.40. Pastaraisiais metais patobulinta Bendrijos finansavimo programų teisinė sistema, pagerėjo kontrolės sąlygos, supaprastėjo finansinės taisyklės, į pasidalijamąjį ir centralizuotą netiesioginį valdymą įtraukti metiniai apibendrinimai – tai iniciatyvos, kuriomis siekiama pagerinti vidaus kontrolės sistemą ir sumažinti operacijų klaidų riziką.

Sunku vertinti kiekvieno veiksmo, vykdyto 2007 ir 2006 m., poveikį klaidų rizikai. Praeis laiko, kol taisyklių supaprastinimas ir visi Komisijos kontrolės patobulinimai turės poveikį klaidų prevencijai. Be to, daugelis priemonių yra susijusios su ex post patikromis ir klaidų ištaisymu praėjus keleriems metams po jų padarymo. Komisija sutinka su Audito Rūmų nuomone, kad poveikis gali būti įvertintas tik per ilgą laiką. Komisija žino apie poreikį parodyti savo veiksmų plano poveikį: suvestinėje ataskaitoje daroma išvada, kad Komisija dės visas pastangas, kad parodytų savo kontrolės veiksmingumą. Suvestinėje ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad labai svarbu išsiaiškinti ir pašalinti klaidų priežastis ir kad Komisijos tarnybos pateiks rekomendacijas šiuo klausimu.

Veiksmų planas parengtas tam, kad būtų pašalinti konkretūs trūkumai, o Komisija imasi daugelio kitų priemonių, kad dar labiau pagerintų savo vidaus kontrolės sistemas. Audito Rūmų vertinimas rodo, kad vidaus kontrolės sistemos tobulėja (pavyzdžiui, kai kuriais atvejais geriau įvertintos metinės veiklos ataskaitos).

Komisija gali parodyti kai kurių veiksmų poveikį net šiame ankstyvame etape ir 2009 m. pradžioje pateiks pirmąją metinę poveikio ataskaitą. Taip pat žr. atsakymus į 2.26, 2.35, 5.51, 6.33, 7.42, 8.31, 8.32 ir 9.25 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

2.41. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai toliau tęsti savo pastangas užtikrinant ir įrodant savo generalinių direktoratų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą bei ypatingai stengtis:

- a) užtikrinti, kad metinėse veiklos ataskaitose ir deklaracijose būtų pateikiamas nuoseklus priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas, kuris atitiktų padarytas išlygas (2.12–2.14 dalys);
- b) bendradarbiauti su valstybėmis narėmis gerinant metiniuose apibendrinimuose pateiktą informaciją ir parodyti, kaip ši informacija buvo panaudota siekiant gauti patikinimą ar prisiėmimą prie metinėse veiklos ataskaitose teikiamo patikinimo (2.19 dalis);
- c) tinkamai vykdyti tolesnius veiksmus, atsižvelgiant į atitinkamas veiksmų plano, skirto kurti integruotą vidaus kontrolės sistemą, priemones, siekiant užtikrinti tikrą jų poveikį priežiūros ir kontrolės sistemoms (2.35 dalis), visų pirma kiek tai susiję su poveiksmiu 1 (paprastinimas), poveiksmiais 10a ir 10b (ekonomiškumas) bei poveiksmiu 11N (išieškojimo sistemos) (2.31 dalis);

2.42. Audito Rūmai rekomenduoja, kad teisės aktus leidžiančios institucijos ir Komisija būtų pasirengusios persvarstyti būsimų išlaidų programų koncepciją bei ypatingai stengtis:

- a) supaprastinti reikalavimus atitinkančių išlaidų apskaičiavimo pagrindą ir dažniau naudoti vienodo dydžio sumų ar vienos normos mokėjimus užuot atlyginus „tikrąsias išlaidas“;

2.41.

- a) Nors generaliniai direktoriai ir toliau išimtinai atsakingi už metinę veiklos ataskaitą ir bet kurias išlygas, 2007 finansiniais metais buvo daugiau naudojamosi metinių veiklos ataskaitų projektų tarpusavio vertinimo priemone. Metinėse veiklos ataskaitose ir deklaracijose dabar iš esmės pateikiamas ne tik veiksmingumo užkertant kelią klaidoms, bet ir nuoseklus priežiūros ir kontrolės sistemų, kaip visumos, vertinimas. Tai atitinka išlygas. Be to, Komisija gerina metinių veiklos ataskaitų procesą kai kuriose srityse, visų pirma užtikrindama, kad tarnybose jis vyktų vienodai, ir toliau dės pastangas šioje srityje.

Taip pat žr. atsakymus į 2.12–2.14 dalių pastabas.

- b) Komisija pateiks pataisytas gaires valstybėms narėms su rekomendacijomis, kuriomis siekiama pagerinti 2008 m. metinių apibendrinimų kokybę.

Taip pat žr. atsakymą į 2.19 dalies pastabas.

- c) Veiksmų plano poveikio 2008 m. gruodžio pabaigoje ataskaita bus pateikta 2009 m. pradžioje. Komisija taip pat toliau aptars 4, 10 ir 11 veiksmų rezultatus 2008 m. lapkričio mėn. komunikate, kuriuo bus siekiama dar kartą pradėti diskusijas dėl toleruotinos rizikos.

Sanglaudos politikos srityje Komisija labai stengėsi pagerinti valstybių narių teikiamų duomenų kokybę ir dabar dirba, siekdama patikrinti šių duomenų išsamumą ir tikslumą.

Taip pat žr. atsakymus į 2.31 ir 2.35 dalių pastabas.

2.42.

- a) Komisija sutinka, kad reikia labiau supaprastinti išlaidų tinkamumo klausimus.

Komisija savo Veiksmų plane dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos įsipareigojo būsimuose teisės aktų rengimo etapuose pateikti pasiūlymus dėl supaprastintų taisyklių. Tačiau ji neveikia viena, todėl reikės, kad teisės aktų leidėjas užtikrintų supaprastinimo priemonių įtraukimą į būsimus teisės aktus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija ėmėsi užtikrinti, kas būsimuose teisės aktų pasiūlyimuose būtų aiškios ir nesudėtingos taisyklės, susijusios su dažnesniu vienodo dydžio sumos ar vienodos normos išmokų taikymu.

Dabartinėse sanglaudos politikos taisyklėse jau leidžiama taikyti vienodą normą tam tikromis aplinkybėmis ir Komisija išnagrinės šios praktikos, kuri dabar taikoma tik ribotam skaičiui išlaidų kategorijų, išplėtimo galimybes. Kapitalo projektams tai netinka dėl konkurso taisyklių bei ekonominės naudos aspektų.

Dėl mokslinių tyrimų Komisija sutinka, kad reikia labiau supaprastinti išlaidų, ypač išlaidų darbuotojams ir netiesioginių išlaidų, tinkamumo klausimus. Komisija atkreipia dėmesį į teisinius 7-osios bendrosios programos apribojimus ir sunkumus nustatyti orientacines vienodo dydžio ar vienodos normos sumas.

Be to, ex ante išlaidų apskaičiavimo metodikos sertifikavimas, pradėtas taikyti 7-ojoje bendrojoje programoje, yra svarbus žingsnis siekiant supaprastinimo. Komisija nurodo klausimus, aptartus savo atsakyme į 7.20 ir 7.21 dalių pastabas.

b) iš naujo apibrėžti kontrolės sistemas, remiantis jų rezultatais (rizikos tikslu ir apskaičiuotu priimtiniu klaidų lygiu), o ne indėliais, kurie naudojami šiuo metu (atliktinų patikrų skaičius),

c) daryti pažangą svarstant toleruotinos rizikos sąvoką.

b) *Komisija sutinka su šia rekomendacija ir išnagrinės, kaip ją įgyvendinti praktikoje.*

c) *2008 m. rudenį Komisija pateiks komunikatą šiuo klausimu, siekdama dar kartą pradėti tarpinstitucines diskusijas toleruotinos rizikos klausimu.*

3 SKYRIUS

Biudžeto valdymas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Išvadas	3.1–3.2
Pastabos	3.3–3.29
Biudžeto vykdymo nepakankamumo valdymas taisomaisiais biudžetais	3.3–3.6
Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai yra 5,2 % didesni nei praėjusiais metais	3.7–3.11
„n + 2 metai“ taisyklė spartina mokėjimų vykdymą	3.12–3.17
Komisijos ataskaita dėl biudžeto ir finansų valdymo	3.18–3.20
Finansiniai pataisymai ir (arba) išieškojimai, kaip biudžeto proceso dalis: geresnė informacija apie reikalingus finansinius pataisymus ir jų valdymas	3.21–3.29
Teisinė ir organizacinė sistema	3.21–3.24
Valstybių narių teikiamos išsamios ir patikimos informacijos stoka	3.25–3.29
Išvados ir rekomendacijos	3.30–3.33

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

3.1. Šiame skyriuje nagrinėjami ES bendrojo biudžeto vykdymo 2007 m., t. y. pirmaisiais daugiametės 2007–2013 m. finansinės perspektyvos metais, klausimai. Skyrius visų pirma skiriamas biudžeto įvykdymo lygiui ir neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų lygiui aptarti, atkreipiant dėmesį į „n + 2“ taisyklės taikymą. Šiame skyriuje taip pat aptariami finansiniai pataisymai ir išieškojimai, atlikti dėl ankstesnių metų sistemos trūkumų arba neteisingų mokėjimų, į kuriuos būtina atsižvelgti biudžeto procese.

3.2. Pagrindinė Komisijos biudžeto valdymo užduotis yra užtikrinti, kad lėšos, kurias Taryba ir Parlamentas paskirstė pagal ES politinius prioritetus, būtų išleistos pagal taisykles ir vadovaujantis patikimo finansų valdymo principais. Biudžeto vykdymo analizė yra tik vienas teisingo biudžeto įvykdymo aspektas. Biudžetas taip pat turi atitikti ekonomiško, efektyvumo ir rezultatyvumo principus, kurie yra Audito Rūmų teikiamų specialiųjų ataskaitų, o ne šios metinės ataskaitos, objektas.

PASTABOS

**Biudžeto vykdymo nepakankamumo valdymas
taisomaisiais biudžetais**

3.3. Patvirtinti 2007 m. biudžetiniai asignavimai (patvirtintas biudžetas ir taisomieji biudžetai) iš visos sudarė 126,4 milijardo eurų įsipareigojimų ir 113,8 milijardo eurų mokėjimų, t. y. atitinkamai buvo 5 % ir 6 % didesni nei 2006 m. galutiniame biudžete. Bendri metiniai biudžetiniai įsipareigojimų asignavimai buvo 2,5 milijardo eurų mažesni nei finansinės programos riba, o mokėjimų asignavimai – ir toliau 10 milijardų eurų mažesni nei ši riba (žr. **I priedo III** ir **IV diagramas**).

3.4. Dėl patvirtintų septynių taisomųjų biudžetų finansiniais metais asignavimai įsipareigojimams iš viso sumažėjo 0,167 milijardo eurų, o asignavimai mokėjimams – 1,65 milijardo eurų. Pastarąjį sumažėjimą daugiausia lėmė mažesnės, nei tikėtasi, išlaidos konkurencingumo (0,5 milijardo eurų), sanglaudos politikos (0,7 milijardo eurų) bei žemės ūkio ir gamtinių išteklių (0,5 milijardo eurų) srityse. Toks asignavimų mokėjimams sumažėjimas atspindi gerą biudžeto valdymą, nes parodo gebėjimą reaguoti į pokyčius bei sumažėja biudžeto perteklius ⁽¹⁾ (sudarant sąlygas valstybėms narėms sugrąžinti nuosavus išteklius).

⁽¹⁾ Biudžeto perteklius (biudžeto rezultatai) yra biudžeto vykdymo rezultatas. Tai nėra rezervas, kurį galima kaupti ir panaudoti išlaidoms finansuoti ateinančiais metais. Nepanaudotos pajamos, kurios ir sudaro perteklių, yra išskaitomos iš nuosavų išteklių sumos, numatytos surinkti kitais metais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.5. Išsami informacija apie asignavimus išsipareigojimams ir mokėjimams, taip pat jų atitinkama faktinė suma 2007 m. finansinėje programoje pagal antraštinės dalis ir pagal ABB politikos sritį, pateikta **I priedo III** ir **IV diagramose**.

3.6. Komisija teikia dokumentus (iš dalies besidubliuojančius), kuriuose taip pat nurodoma ši informacija apie Europos Bendrijų biudžeto vykdymą ⁽²⁾:

- biudžeto pertekliaus sumažėjimas nuo 1,9 milijardo eurų 2006 m. iki 1,5 milijardo eurų 2007 m.,
- tiek išsipareigojimų, tiek mokėjimų panaudojimo lygis, atitinkamai 96 % ir 98 %, išlieka panašaus aukšto lygio kaip ir 2006 m. (99 % ir 96 %),
- panašiai kaip ir praėjusiais metais 1,2 milijardo eurų nepanaudotų mokėjimų asignavimų (išskyrus asignuotąsias pajamas) nebuvo panaikinti, o perkelti iš 2007 m. į 2008 m. arba iš naujo įtraukti į programą,
- sanglaudos srityje (į kurią įeina 04, 05, 11 ir 13 antraštinės dalys ⁽³⁾) mokėjimų asignavimams sumažėjus 0,745 milijardo eurų, galutinis panaudojimo lygis siekė beveik 100 % (be taisomojo biudžeto jis būtų buvęs 97 %). Pastaraisiais metais pagerėjo valstybių narių mokėjimų prognozės. Bendras vertinimas sumažėjo nuo 33 % 2006 m. iki 18 % 2007 m.

3.6. *Audito Rūmų minimi dokumentai rengiami skirtingais tikslais (žr. atsakymą į 3.20 pastraipos pastabas).*

- Nors valstybės narės ir toliau gerina prognozių tikslumą, šios prognozės išlieka gana nenuoseklios, kad jas būtų galima naudoti biudžeto sudarymui. Tačiau dar labiau pagerinus, jos taptų naudinga aukšto panaudojimo lygio užtikrinimo priemone.

⁽²⁾ Su išsamią informaciją apie 2007 m. biudžeto vykdymą galima susipažinti Europos Bendrijų 2007 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų II dalyje ir Europos Komisijos (DG Budget) dokumentuose „2007 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ataskaita“ bei „2007 m. struktūrinių ir sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizės ataskaita“, p. 57 ir 58. Tačiau būtina pažymėti, kad skirtinguose dokumentuose nurodyti skaičiai nevisiškai sutampa ir truputį skiriasi.

⁽³⁾ Antraštinė dalis apima 04 politikos sritį „Užimtumas ir socialiniai reikalai“, 05 sritį „Žemės ūkis ir kaimo plėtra“, 11 sritį „Žuvininkystė ir jūrininkystės reikalai“ bei 13 sritį „Regioninė politika“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai yra 5,2 % didesni nei praėjusiais metais

3.7. Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai yra tiesioginė diferencijuotų išlaidų pasekmė, kai išlaidų programos vykdomos kelerius metus iš eilės, o įsipareigojimai prisiimami kelerius metus anksčiau, nei atliekami atitinkami mokėjimai. Dėl vienkartinių įsipareigojimų padidėjimų (pavyzdžiui, vienas po kito vykdomų plėtros etapų) ir biudžeto vykdymo nepakankamumo (nesugebėjimo panaudoti visų biudžete numatytų mokėjimų asignavimų) gali padidėti neįvykdytų įsipareigojimų lygis. Kadangi įsipareigojimai panaikinami mokėjimais, mokėjimus labai viršijančių įsipareigojimų ilgalaikiškumas yra struktūrinis neįvykdytų įsipareigojimų pagrindas ir tokia situacija kartojasi metai iš metų ⁽⁴⁾.

3.8. Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai (pvz., nepanaudoti įsipareigojimai, perkelti būsimų išlaidų finansavimui) daugiausiai daugiamečių programų atveju padidėjo 6,855 milijardo eurų (5,2 %) iki 138,6 milijardo eurų. Išimtinai nurodytose politikos srityse, finansuojamose diferencijuotais asignavimais, neįvykdytų įsipareigojimų suma iš viso siekia 136 milijardus eurų, kuri lygi 1,9 metų įsipareigojimų vertei arba 2,1 metų mokėjimų vertei pagal 2007 m. biudžeto įvykdymo lygį atitinkamose politikos srityse.

3.9. Struktūriniai fondai sudaro didžiausią neįvykdytų įsipareigojimų dalį. Šioje srityje neįvykdytų įsipareigojimų suma siekė 84 milijardus eurų ⁽⁵⁾ (apie 66 % visos sumos), kuri yra lygi 1,9 metų įsipareigojimų arba 2,3 metų mokėjimų vertei pagal 2007 m. biudžeto įvykdymo lygį. Tačiau 2007 m. buvo pirmieji naujo programavimo laikotarpio metai. Todėl išankstiniai mokėjimai sudaro maždaug 20 % bendros mokėjimų sumos. Dėl to dvejų praėjusių metų galimų rodiklių orientacinės vertės lyginimas (neįvykdytų įsipareigojimų, esančių metų pabaigoje, palyginimas su tais metais įvykdytais įsipareigojimų asignavimais arba mokėjimais) nėra toks reikšmingas kaip ankstesniais metais.

3.7–3.9. Sudarant biudžetą įsipareigojimai visuomet numatomi didesni už mokėjimus, nes mokėjimai atliekami per ilgesnį nei įsipareigojimų laiką. Todėl įsipareigojimai paprastai kasmet didėja.

Sanglaudos politikos srityje taikoma $n + 2$ metų/ $n + 3$ metų taisyklė užtikrinama, kad didžioji dalis įsipareigojimų bus panaudoti per 2–3 metus.

⁽⁴⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės 3.9–3.11 dalis.

⁽⁵⁾ Apie sanglaudą žr. Europos Komisijos (DG BUDG) ataskaitą „2007 m. struktūrinių ir Sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizė“, p. 35.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.10. 13 % neįvykdytų įsipareigojimų (18,1 milijardo eurų) yra su Sanglaudos fondu susiję įsipareigojimai, nepriklausomai nuo to, kad jie sudaro tik apie 5 % visų patvirtintų įsipareigojimų asignavimų 200 m. Jie padidėjo 2,7 milijardo eurų arba maždaug 15 % palyginti su 2006 m. Aukštas neįvykdytų biudžetinių Sanglaudos fondo įsipareigojimų lygis sudaro 2,5 metų įsipareigojimų arba 4,2 metų mokėjimų vertę pagal 2007 m. biudžeto įvykdymo lygį ir taip pat atspindi tai, jog šiam fondui netaikoma „n + 2“ taisyklė (žr. 3.12–3.17 dalis). Sanglaudos fondo biudžeto įvykdymo lygis buvo žemesnis nei tikėtasi, ypač projektų Ispanijoje, Čekijoje ir Slovėnijoje atžvilgiu. Taisomuoju biudžetu mokėjimų asignavimai buvo sumažinti 0,67 milijardo eurų (14 %).

3.11. Neįvykdytų struktūrinių fondų įsipareigojimų senuoju 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu atveju galima pastebėti 41 % sumažėjimą nuo 78 milijardų eurų (2,4 metų mokėjimų vertės pagal 2007 m. biudžeto įvykdymo lygį) iki 46 milijardų eurų (1,5 metų mokėjimų vertės pagal 2007 m. biudžeto įvykdymo lygį ⁽⁶⁾) ⁽⁷⁾. Tačiau lėšas gaunantys paramos gavėjai mokėjimus turi atlikti tik iki 2008 m. pabaigos, kad Komisija galėtų sumokėti likusią sumą. Šiomis aplinkybėmis Komisija turi užtikrinti, kad senojo 2000–2006 m. programavimo laikotarpio pabaiga nebus uždelsta ir tai neturės neigiamos įtakos patvirtintų naujų 2007–2013 m. programų įgyvendinimui. Audito Rūmai pažymi, kad naujas programavimo laikotarpis yra daug geresnis, nes, laiku patvirtinus programas, šioje politikos srityje 2007 m. buvo įsipareigota dėl daugiau nei 98 % asignavimų ⁽⁸⁾, palyginti su maždaug 50 % 2000 m. senuoju programavimo laikotarpiu.

3.10. Daugumos iš Sanglaudos fondo finansuojamų projektų išlaidų patyrimo terminas – 2010 m. Nauju programavimo laikotarpiu Sanglaudos fondui bus taikoma n + 2 metų/n + 3 metų taisyklė.

3.11. Komisija dės visas pastangas, kad 2000–2006 m. programos būtų užbaigtos laiku, t. y. daugiausia 2010–2011 m. Rengdamasi užbaigti programas, 2006 m. Komisija paskelbė gaires, taip pat surengė programų užbaigimui skirtus seminarus valstybėse narėse. Ji taip pat atliko valstybių narių pasirengimo programų užbaigimui auditus (žr. 2008 m. vasario 19 d. Komisijos dalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plano 3.1 veiksmą (COM(2008) 97 galutinis). Jei nesilaikoma išlaidų patyrimo termino, užbaigdama programas Komisija panaikina nepanaudotas fondų lėšas.

⁽⁶⁾ Žr. Europos Komisijos (DG BUDG) ataskaitą „2007 m. struktūrinių ir Sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizė“, 5 ir 6 lentelės, p. 13.

⁽⁷⁾ Žr. Europos Komisijos (DG BUDG) ataskaitą „2007 m. struktūrinių ir Sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizė“, 10 lentelė, p. 37.

⁽⁸⁾ Dėl pavėluoto veiklos programų pateikimo ir (arba) ilgų derybų su atitinkamomis valstybėmis narėmis 130 milijonus eurų sudarantys įsipareigojimų asignavimai, susiję su viena konvergencijos veiksmų programa, devyniomis teritorinio bendradarbiavimo programomis ir šešiomis PNPP tarpvalstybinio bendradarbiavimo programomis, perkelti į 2008 m. Kai kurie susiję techninės pagalbos veiksmai taip pat buvo atidėti 2008 m. ir 2009 m. Žr. EB (Biudžeto generalinio direktorato) ataskaitą dėl 2007 finansinių metų biudžeto ir finansų valdymo ir 2007 m. struktūrinių ir Sanglaudos fondų biudžeto įvykdymo analizę (3 lentelė, p. 12).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

„n + 2 metai“ taisyklė spartina mokėjimų vykdymą

3.12. Struktūriniams veiksams, paprastai įgyvendinamiems daugiamečiu laikotarpiu, pagal 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų ⁽⁹⁾ 2000–2006 m. laikotarpiu, 31 straipsnį buvo įdiegta automatiškai panaikinamų įsipareigojimų sistema, siekiant išvengti didėjančio galimų nenormalių neįvykdytų įsipareigojimų susikaupimo, kuris kartojasi kiekvienais metais. Šis mechanizmas taip pat žinomas kaip „n + 2 metai“ taisyklė.

3.13. Neįvykdytų įsipareigojimų analizė („RAL“ ⁽¹⁰⁾) pagal metus, kaip paskelbta metinėse finansinėse ataskaitose ⁽¹¹⁾ atspindi pastangų mokėjimais sutvarkyti neįvykdytus įsipareigojimus, prieš taikant automatiškai panaikintų įsipareigojimų taisyklę, poveikį struktūrinių fondų sričiai. Metinėse finansinėse ataskaitose paskutiniųjų trejų metų neįvykdyti įsipareigojimai 2000–2006 m. laikotarpiu sudaro apie 95 % jų visos sumos. Ir tik 5 % neįvykdytų įsipareigojimų, kurie dar yra neįvykdyti struktūrinių fondų srityje, yra ankstesnių finansinių metų įsipareigojimai.

3.14. Nors spartaus mokėjimo procesas buvo skatinamas „n + 2“ mechanizmu (žr. 3.15 dalį), struktūrinių fondų srityje (žr. **3.1.diagramą**) galima stebėti nuolatinį bendros neįvykdytų įsipareigojimų sumos didėjimą, 2007 m. pabaigoje siekiantį 79 milijardus eurų (taip pat žr. 3.7 dalį).

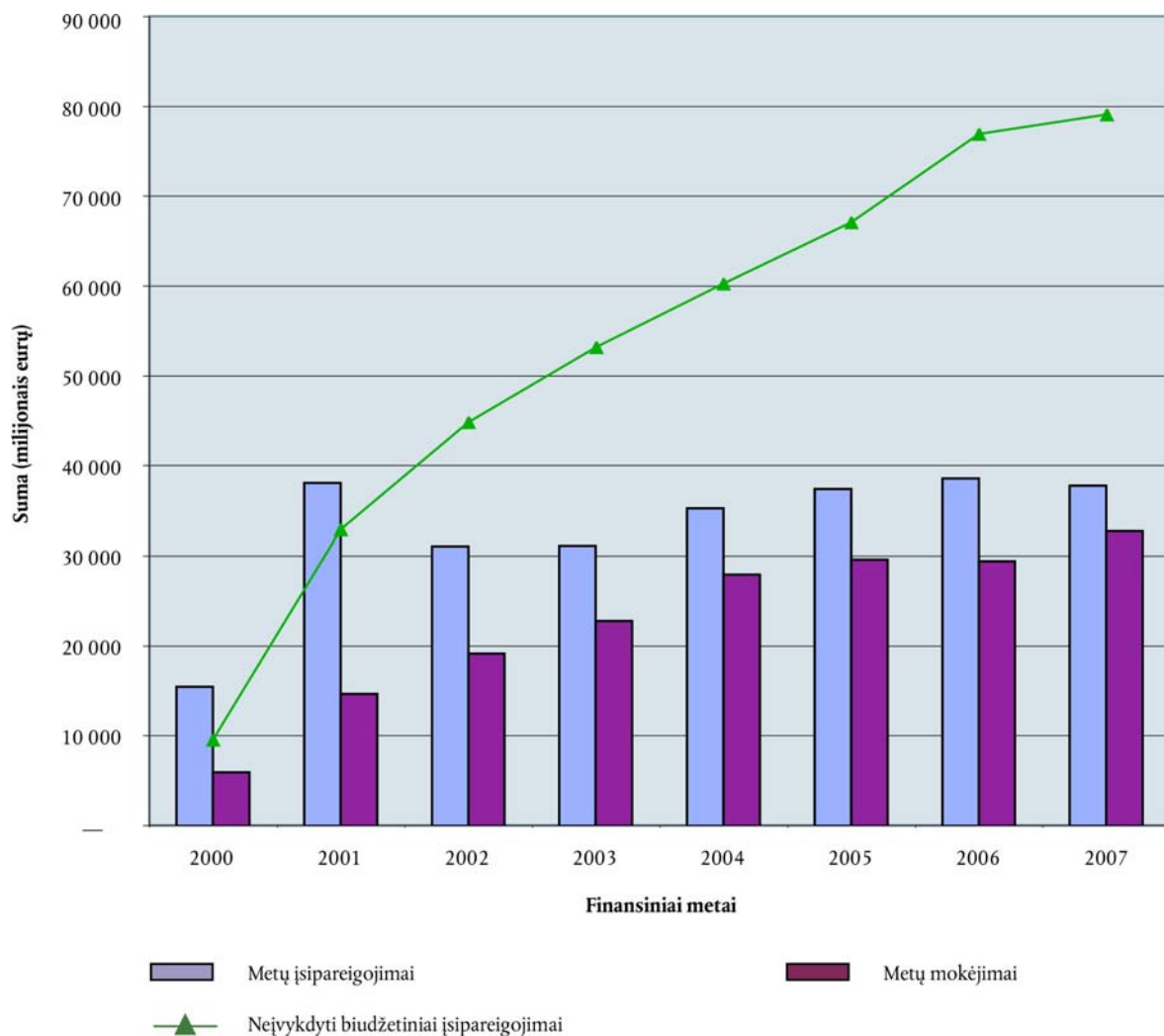
3.14. Kaip pažymėta Komisijos atsakymuose į 2006 m. metinę ataskaitą (3.9–3.10 dalys), nuo 1994 m. susikaupė neįvykdytų įsipareigojimų, iš dalies dėl 2000–2006 m. atlikto įsipareigojimų bei mokėjimų sistemos pertvarkymo ir plėtros. 2008 m. gegužės mėn. Komisijos paskelbtos 2007 m. Struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo biudžeto vykdymo analizės ataskaitos 38 puslapio 21 diagramoje aiškiai nurodyti atskirų programavimo periodų rezultatai, taip pat matyti, kad neįvykdytų įsipareigojimų (RAL) laikui bėgant natūraliai mažėja.

⁽⁹⁾ Žr. OL L 161, 1999 6 26, p. 1.

⁽¹⁰⁾ Neįvykdytiems įsipareigojimams dažnai naudojamas prancūziškas akronimas „RAL“ („restant à liquider“).

⁽¹¹⁾ Žr. Europos Bendrijų 2007 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų 13b lentelę.

3.1 diagrama. Neįvykdyti įsipareigojimai struktūrinių fondų srityje 2000–2007 m.

Šaltinis: Europos Bendrijų metinės finansinės ataskaitos II dalis: konsoliduotos Europos Bendrijų biudžeto vykdymo ataskaitos.

3.15. Tik kai kuriais atvejais „n + 2“ taisyklė automatiškai panaikino įsipareigojimus (vidutiniškai 200 milijonų eurų per praėjusius 3 metus). Kitaip tariant, taikant galimų gresiančių automatiškai panaikinamų įsipareigojimų „n + 2“ sistemą, buvo pasiektas norimas poveikis – skatinama laiku panaikinti įsipareigojimus. Tačiau kyla nepageidaujamo šalutinio poveikio grėsmė, jeigu spartaus mokėjimo procesas, skirtas sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus, bus įgyvendinamas taikant ne tokias griežtas vidaus kontrolės procedūras, tai didės operacijų teisėtumo ir tvaringumo rizika ⁽¹²⁾.

3.15. Savo audito veikloje Komisija atsižvelgia į nurodytą riziką, o nustačiusi, kad valstybės narės ėmėsi nederamų priemonių įsipareigojimų panaikinimui pagal n + 2 metų taisyklę, imasi atitinkamų veiksmų.

⁽¹²⁾ Taip pat žr. 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 2.25 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.16. Naujojo 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu sustiprintas automatiškai panaikinamų išpareigojimų mechanizmas, įvedant taisyklę, kai kuriose valstybėse narėse ateinančiais metais gali iš dalies panaikinti šią tendenciją ⁽¹³⁾. „Su $n + 3$ metais“ taisykle susijusių valstybių narių išpareigojimai pagal naują finansinę programą 2007–2010 m. sudaro 61 % visų išpareigojimų.

3.17. Kitose politikos srityse, kuriose įgyvendinami daugiamečiai projektai ir nėra analogiškos „ $n + 2$ “ taisyklės (pavyzdžiui, Tyrimų, Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos bei Energetikos ir transporto generaliniuose direktoratuose), neįvykdyti išpareigojimai nėra vykdomi taip greitai, kaip struktūriniuose fonduose ⁽¹⁴⁾.

3.16. Kaip nurodyta Audito Rūmų 2006 m. ataskaitoje (3.17 dalyje), šie rezultatai gali būti sušvelninti 2007–2013 m. laikotarpiu Sanglaudos fondui taikant $n + 2$ metų/ $n + 3$ metų taisyklę. Naujajam kaimo plėtros fondui ir toliau taikoma $n + 2$ metų taisyklė.

3.17. Iš ES lėšų finansuojamoje mokslinių tyrimų veikloje kiekvienas konkretus išpareigojimas turi savo „galutinę įvykdymo datą“ (GID), kuri priklauso nuo projekto trukmės. Projekto trukmė gali būti nuo kelių mėnesių iki keleto metų, atsižvelgiant į veiklos pobūdį. Remiantis Finansinio reglamento 77 straipsniu, kiekvienas neįvykdytas išpareigojimas automatiškai panaikinamas praėjus 6 mėn. po GID. Panaikintos sumos atitinka nepanaudotas projektui skirtas lėšas arba, tikrai ypatingais atvejais, nenumatytą projekto pabaigą dėl mokslinių arba finansinių problemų.

Komisijos ataskaita dėl biudžeto ir finansų valdymo

3.18. Kaip nurodyta ankstesniais metais, Komisijos ataskaitoje dėl biudžeto ir finansų valdymo pateikta daug informacijos apie išsamų biudžeto vykdymą, neįvykdytus biudžetinius išpareigojimus ir mažesnių, nei tikėtasi, išlaidų priežastis. Tačiau galima pasiekti didesnės pažangos, visų pirma analizuojant su neįvykdytais išpareigojimais („RAL“) susijusius duomenis.

3.18. Komisija sutinka, kad padėtį dar galima pagerinti.

3.19. Be to, pateiktoje informacijoje turėtų būti geriau atskiriami skirtingi programų laikotarpiai.

3.19. Informacija pateikta 2007 m. struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo biudžeto vykdymo analizės ataskaitoje.

3.20. Kituose dokumentuose, pavyzdžiui, metinėse finansinėse ataskaitose, taip pat pateikiama svarbi informacija apie biudžeto vykdymą, kurios trūksta ataskaitoje dėl biudžeto ir finansų valdymo (pavyzdžiui, apie biudžeto rezultatus). Papildomą dėmesį būtina skirti šiuose skirtinguose dokumentuose nurodytų duomenų nuoseklumui ⁽¹⁴⁾.

3.20. Komisija nemano, kad biudžeto įvykdymo rezultatai taip pat turėtų būti pateikiami biudžeto ir finansų valdymo ataskaitoje, kadangi logiška, kad metų asignavimų apibrėžimas apskaitoje skiriasi nuo įprastoje vykdymo analizėje pateikiamo apibrėžimo. Be to, kalbant apie įplaukas, ataskaitoje nagrinėjami tik nuosavi ištekliai.

⁽¹³⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25) 93 straipsnio 2 dalis.

⁽¹⁴⁾ Pavyzdžiui, su biudžeto įvykdymu susijusios sumos skiriasi metinėse finansinėse ataskaitose ir „Ataskaitoje dėl biudžeto ir finansų valdymo“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija stengiasi užtikrinti, kad įvairiuose jos dokumentuose skelbiami duomenys būtų itin nuoseklūs. Tačiau šie dokumentai rengiami skirtingais tikslais. Rimta vykdymo ir biudžeto koregavimų analizė, kaip biudžeto valdymo dalis, turi būti pagrįsta finansine programa, pirmenybę teikiant numatytiems ir perkeltiems asignavimams. Ši sistema neįnagrinėjama nei metinėmis ataskaitomis (kuriose didžiausias dėmesys skiriamas vykdymui, nurodant visų patvirtintų asignavimų naudojimą, panaikinimą ir perkėlimą), nei biudžetu (pagal politikos sritis sudaryta nomenklatūra, kuri apima ir administracines, ir veiklos išlaidas). Tai reiškia, kad duomenys apie vykdymą Komisijos dokumentuose turi būti sisteminami skirtingais būdais, o kai kurie skaičiai, net jei atrodo, kad jie priklauso tai pačiai sričiai, iš tiesų paremti (šiek tiek) skirtingais apibrėžimais.

Finansiniai pataisymai ir (arba) išieškojimai, kaip integrali biudžeto proceso dalis: geresnė informacija apie reikalingus finansinius pataisymus ir jų valdymas

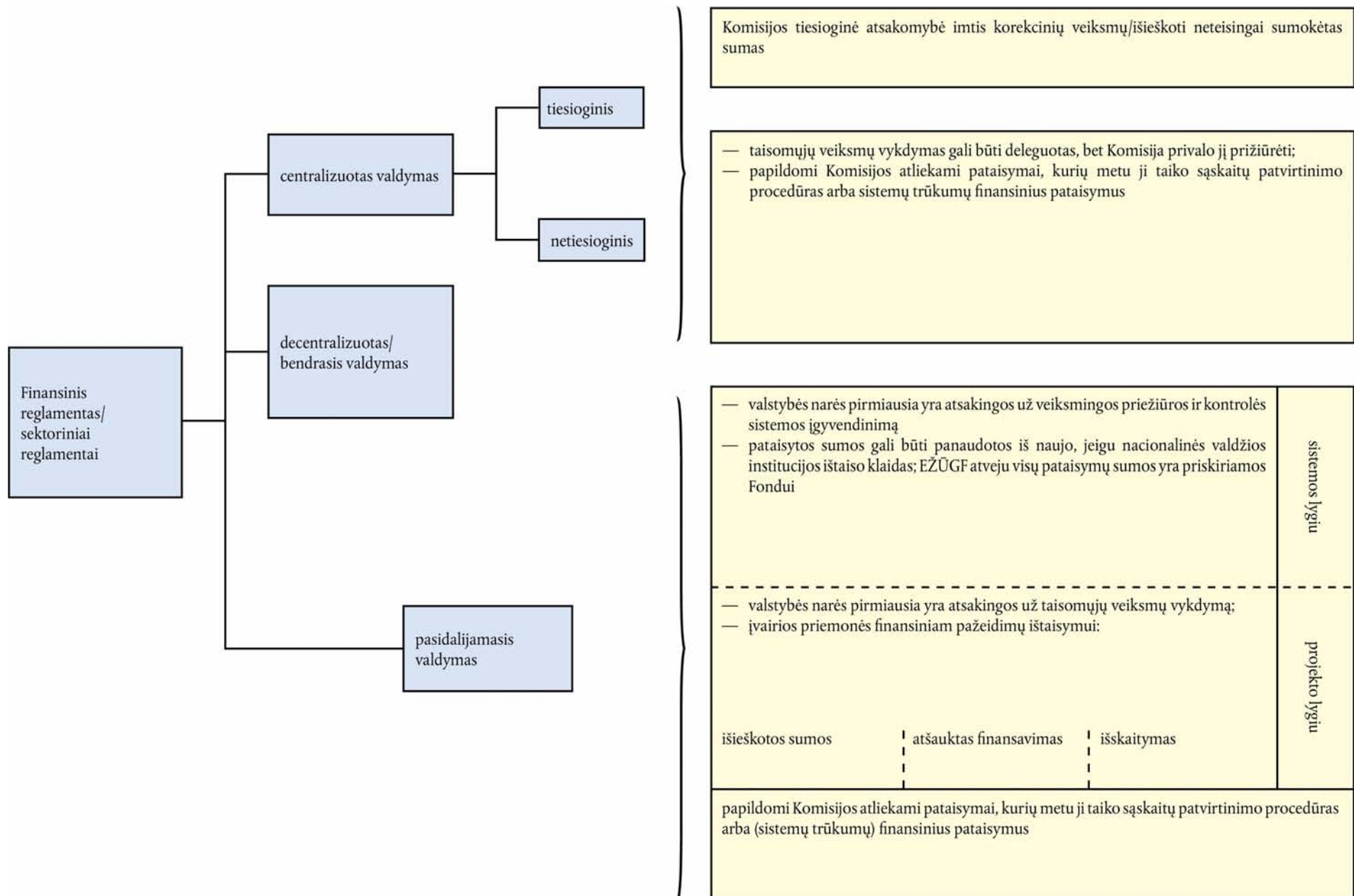
Teisinė ir organizacinė sistema

3.21. EB sutarties 274 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta, kad „biudžetą vykdo Komisija [...] savo pačios atsakomybe [...]“. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija“. Taigi Komisija prisiima didžiausią atsakomybę už teisingą biudžeto vykdymą.

3.22. Finansiniame reglamente atskiriami skirtingi biudžeto vykdymo valdymo metodai, kuriems atskirai būtina taikyti atitinkamas priežiūros ir kontrolės sistemas, kad būtų užkirstas kelias klaidoms mokėjimuose arba jos būtų nustatytos ir ištaisytos.

3.23. Dėl Sutarties, Finansinio reglamento ir sektorinių reglamentų teisinių reikalavimų sąsajos finansų valdymo ir kontrolės srityje pareigų struktūra ir įvairių finansinių taisymo priemonių sistema yra ypač sudėtinga. **3.2 diagramoje** pateikiama supaprastinta skirtingų teisinių elementų ir jų sąveikos apžvalga.

3.2 diagrama. Teisinė sistema ir sukurti mechanizmai finansiniams koregavimams atlikti

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.24. Vykdam tiesioginį centralizuotą valdymą (Komisijos tarnybos vykdo biudžetą, pavyzdžiui, prižiūri administracines išlaidas bei mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto išlaidų dalis) ir netiesioginį centralizuotą valdymą (biudžetą vykdo deleguotos institucijos, pavyzdžiui, vykdomosios agentūros), Komisija yra išimtinai atsakinga už vykdymą, įskaitant atitinkamų taisomųjų priemonių taikymą. Dėl išlaidų vykdam pasidalijamąjį valdymą – visų pirma žemės ūkio ir sanglaudos srityse – atsakomybė už teisingą biudžeto vykdymą, įskaitant neteisingų mokėjimų išieškojimą, pirmiausia tenka valstybėms narėms⁽¹⁵⁾. Tačiau kai valstybės narės neištaiso neteisėtų išlaidų ir netaiko veiksmingų valdymo ir kontrolės sistemų, kurios padėtų išvengti šių išlaidų apmokėjimo ar atlikti pataisymus, Komisija taiko finansinius pataisymus, vykdydama sąskaitų patvirtinimą arba panašias procedūras⁽¹⁶⁾.

Valstybių narių teikiamos išsamios ir patikimos informacijos stoka

3.25. Kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmų auditas parodė, kad pagrindinėse ES išlaidų srityse pasidalijamojo valdymo atveju daromos reikšmingos klaidos ir kad dauguma klaidų padaroma galutinių paramos gavėjų lygmeniu. Išieškojimo mechanizmai ir įvykdytų išieškojimų lygis turėtų atspindėti gresiančios rizikos tipą ir apimtį. Nors dėl sudėtingo ir įvairiapusiško ES pagalbos schemų pobūdžio sunku bendrai įvertinti veiksmingą taisymo mechanizmų veikimą valstybių narių lygiu, Audito Rūmai nerado pakankamų įrodymų, kad daugiamečiai tam tikrų ES veiksmų taisymo mechanizmai (pavyzdžiui, užimtumo ir socialinių reikalų, regioninės politikos srityse) yra susiję su gresiančia rizika.

3.25. *Išieškoti galima tik tuomet, kai audito išvados patvirtinamos prieštarų nuomonių derinimo su audituojama šalimi procedūroje, kuriai vykstant kartais audito išvadų atsisakoma arba jos iš dalies pakeičiamos. Todėl įprasta, kad išieškojimai atliekami rečiau, nei audito metu nustatoma rizika.*

Komisija įdėjo daug pastangų, kad pagerintų valstybių narių teikiamų duomenų apie išieškojimą kokybę, o dabar tikrina šių duomenų išsamumą ir tikslumą. Taigi padaryta pažanga teikiant patikimus daugiamečių taisomųjų mechanizmų veikimo įrodymus.

⁽¹⁵⁾ EŽŪGF atveju visi pataisymų sumos yra priskiriamos Fondui. Struktūrinių fondų atveju valstybės narės iš atitinkamos programos ar projekto deklaruotų išlaidų atima kontrolės ar audito metu nustatytas neteisėtas išlaidas. Tai jie padaro nedelsiant nustatę neteisėtas išlaidas arba po to, kai neteisėtos lėšos buvo susigrąžintos iš paramos gavėjo. Taip grąžintos struktūrinių fondų lėšos gali būti panaudotos iš naujo.

⁽¹⁶⁾ Analogiškos taisyklės pasidalijamajam valdymui taikomos decentralizuoto arba jungtinio valdymo atvejais, kai Komisija vykdo biudžetą kartu su tarptautinėmis organizacijomis arba kitomis nepriklausomomis įstaigomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.26. Šiuo metu nėra pateikta informacija apie valstybių narių taikomus taisymo mechanizmus yra neišsami ir nepatikima sanglaudos politikos srityje. Žemės ūkio politikos atveju Audito Rūmai abejoja dėl pateiktos informacijos patikimumo (žr. 5.44 dalį). Komisija dar neturi išsamios ir (arba) labai patikimos informacijos apie padarinius ES lėšų gavėjams, ES biudžetui ir nacionaliniams biudžetams.

3.27. Taisymo mechanizmai nebūtinai apima sumokėtų per didelių sumų išieškojimą iš atskirų paramos gavėjų. Pavyzdžiui, jeigu per didelių sumokėtų sumų vertė yra maža, jas išieškoti gali būti neveiksminga arba gali būti nenustatyti atskiri per dideles sumas deklaruojantys paramos gavėjai, taikant kontrolės procedūras (pavyzdžiui, kai ekstrapoliuotų klaidų lygis pagal intymi grindžiamus metodus yra naudojamas kaip pataisymų pagrindas). Be to, kai valstybės narės finansinius pataisymus turi atlikti dėl trūkumų jų priežiūros ir kontrolės sistemose, sumos iš paramos gavėjų paprastai nėra išieškomos.

3.28. 3.27 dalyje minėtais atvejais pataisymus finansuoja valstybių narių mokesčių mokėtojai, o ne per dideles sumas deklaruojantys paramos gavėjai. Taip tiesioginis kontrolės ir baudų sistemų atgrasomasis poveikis yra sumažinamas, todėl klaidos ir vėl gali būti daromos. Tačiau išieškojimo procedūrų veiksmingumas taip pat turėtų būti vertinamas pagal jų poveikį priežiūros ir kontrolės sistemų tobulinimo skatinimui (taip mažinant klaidų riziką ateityje).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.26. Į pastabas, pateikiamas kartu su 2007 finansinių metų Europos Bendrijų metinėmis ataskaitomis, Komisija įtraukė naują skyrių apie nepagrįstai išmokėtų sumų išieškojimą. Šio skyriaus tikslas – apžvelgti taikomą nepagrįstai išmokėtų sumų išieškojimo procedūrą ir pateikti tiksliausią visos išieškotos sumos įvertį.

Apie finansinius pataisymus, padarytus valstybių narių lygmeniu sanglaudos politikos srityje, Komisijai pranešama kasmet, o duomenys skelbiami metinėje struktūrinių fondų ataskaitoje. Kaip nurodyta atsakyme į 3.25 dalies pastabas, Komisija deda daug pastangų, kad ši informacija būtų patikimesnė ir išsamesnė. Informacija apie individualius pagalbos išieškojimo iš gavėjų atvejus perduodama remiantis Reglamente (EB) Nr. 1681/94 numatyta privalomo pranešimo procedūra, ir saugoma valstybių narių kontrolės sistemose. Komisija skiria didelį dėmesį išsamios ir patikimos informacijos gavimui, kad galėtų įrodyti, jog ES biudžetas apsaugotas nuo neteisėto finansavimo.

Dėl žemės ūkio išlaidų Komisija laikosi nuomonės, kad iš valstybių narių gauta informacija yra išsami ir pakankamai patikima, nes nebuvo pastebėta jokių nesutapimų, galinčių turėti reikšmingą poveikį. Tačiau Komisija sutinka, kad padėtį galima dar gerinti, ir atitinkamai peržiūrėjo susijusias gaires 2008 finansiniams metams. Ji ir toliau atidžiai kontroliuos padėtį (žr. atsakymą į 5.44. pastraipos pastabas).

3.27–3.28. Jei reikia, valstybės narės turi išieškoti iš paramos gavėjų išmokėtas per dideles sumas, ir paprastai jos tai daro. Kai nustatoma, kad klaidos padarytos dėl valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, sumų nederėtų išieškoti iš paramos gavėjų, kadangi tai ne jų klaida. Kai taikomi fiksuoto dydžio arba ekstrapoliuoti pataisymai, nacionalinės valdžios institucijos gali išieškoti sumas tik iš atskirų paramos gavėjų, kai įrodyta, kad jie padarė pažeidimą. Taisymo mechanizmu siekiama, kad iš Bendrijos lėšų nebūtų finansuojamos išlaidos, kurios neatitinka Bendrijos taisyklių, taip apsaugant Bendrijos biudžetą nuo išlaidų, kurios neturėtų būti jam priskirtos. Kai valstybės narės administracija padengia išlaidas, fiksuoto dydžio arba ekstrapoliuoti pataisymai apsaugo Bendrijos biudžetą ir skatina institucijas užkirsti kelią tokiems trūkumams. Taigi fiksuoto dydžio arba ekstrapoliuoti pataisymai yra svarbi valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų gerinimo priemonė, padedanti išvengti neteisėtų išmokų galutiniam paramos gavėjui arba užtikrinti tokių mokėjimų nustatymą bei taisymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.29. Remdamiesi išieškotų sumų užtikrinimo ir jų ataskaitų teikimo sistemų ir procedūrų peržiūra, Audito Rūmai daro išvadą, kad Komisija turi ⁽¹⁷⁾:

- išvardyti ir aprašyti visas valstybių narių ir Komisijos naudojamąs procedūras sumoms išieškoti, siekiant padidinti galiojančių taisymo mechanizmų skaidrumą;
- nustatyti aiškų ryšį tarp patikrinimų metu nustatytų klaidų ir paramos gavėjų deklaruotų sumų išieškojimo arba pataisymo (išskaitymo) bei užtikrinti atitinkamą proceso priežiūrą ir ataskaitų teikimą;
- susieti išieškotas sumas ir pataisymus su deklaruotomis sumomis pagal metus, kuriais padarytos klaidos arba pažeidimai, taip suteikiant pagrindą įvertinti daugiamečių taisymo mechanizmų veiksmingumą;
- nustatyti sumas, išieškotas iš per dideles sumas deklaravusių galutinių paramos gavėjų, ir iš nacionalinio biudžeto, t. y. mokesčių mokėtojų, sumokėtas finansinių pataisymų sumas;
- užtikrinti, kad valstybės narės laiku pateiktų išsamią ir patikimą informaciją apie atšauktą finansavimą, išieškotas sumas ir išieškomas sumas, visų pirma struktūrinių fondų atveju;
- įvertinti, kiek finansiniai pataisymai yra veiksmingi, skatinant tobulesnes priežiūros ir kontrolės sistemas valstybėse narėse;

3.29. Komisija patvirtina, kad toliau gerins informacijos, teikiamos apie jos pačios arba valstybių narių atliktus išieškojimus ir finansinius taisymus, kokybę.

- Informacija Komisijos ataskaitose:

Į pastabas, pateikiamas kartu su 2007 finansinių metų metinėmis ataskaitomis, įtrauktas naujas skyrius apie nepagrįstai išmokėtų sumų išieškojimą, kuriame apžvelgiamos procedūros, taikomos sumoms išieškoti.

Skyriuje taip pat pateikiamas tiksliausias visų išieškotų sumų įvertis, nustatytas remiantis šiuo metu turima informacija. Į šią informaciją dar neįtraukti visi išieškojimai, atlikti išskaičiuojant sumas iš vėlesnio mokėjimo, tiesiogiai valdomo Komisijos. Ji apima tik preliminarinius duomenis apie valstybių narių išieškotas lėšas sanglaudos politikos srityje.

Siekdama labiau pagerinti informaciją apie Komisijos ištaisytas klaidas, 2008 m. Komisija iš dalies pakeitė finansinės apskaitos sistemą ABAC, kad galėtų nustatyti aiškų ryšį tarp kontrolės metu nustatytų klaidų bei pažeidimų ir po to atlikto išieškojimo arba koregavimo, apie kuriuos praneša paramos gavėjai. Dėl šių pakeitimų deklaruotų sumų išieškojimus ir koregavimus taip pat bus galima susieti su metais, kuriais klaidos arba pažeidimai buvo padaryti; tai leis Komisijai įvertinti daugiamečių išieškojimo sistemų veiksmingumą, kaip siūlo Audito Rūmai.

- Iš valstybių narių gauta informacija:

Žemės ūkio srityje apie sumas, išieškotas iš galutinių paramos gavėjų, pranešama Komisijai ir jos įtraukiamos į 2007 m. ataskaitas bei su 2007 m. ataskaitomis teikiamas pastabas, kartu su finansiniais pataisymais skirtais valstybėms narėms. Visi sprendimai, susiję su finansiniais pataisymais, skelbiami Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato metinės veiklos ataskaitoje. Juose pateikiama išsami informacija apie Komisijos ir valstybių narių finansinius santykius ir apie valstybių narių iš galutinių paramos gavėjų išieškotas nepagrįstai išmokėtas sumas.

Kalbant apie struktūrinių priemonių išlaidas, Komisijos priimti sprendimai dėl finansinių pataisymų skelbiami ataskaitose. Dėl pataisymų nacionaliniu lygmeniu – valstybės narės privalo teikti Komisijai metines pataisymų, padarytų atšaukiant finansavimą ir išieškant paramą, ataskaitas bei metų pabaigoje dar nebaigtų išieškojimų ataskaitas. 2006 m. iš valstybių narių gautą informaciją Komisija pateikė 2006 m. struktūrinių fondų metinės ataskaitos

⁽¹⁷⁾ Kai kurios šių pastabų buvo paminėtos pirmininko pavaduotojo Kalas atsakyme į raštu pateiktą Europos Parlamento (COCOBU) klausimą Nr. 21 vykdant 2006 finansinių metų biudžeto patvirtinimo procedūrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

(SEC(2007) 1456) priede, o 2007 m. informaciją paskelbs 2007 m. ataskaitoje. Komisijos dalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų plane (COM(2008) 97 galutinis) numatyti konkretūs veiksmai, siekiant pagerinti šį ataskaitų teikimą. Tarp numatytų veiksmų – patikrinimai vietoje, vertinant pateiktos informacijos patikimumą ir išsamumą.

Komisija nuolat vertina priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą valstybėse narėse ir teikia savo išvadas, visų pirma susijusių generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose. Kai nustatomi rimti trūkumai, Komisija, kaip ir anksčiau, nutrauks mokėjimus, o jei valstybė narė nesiims sutartų veiksmų sistemoms gerinti, Komisija lieps padaryti finansinius pataisymus.

Kalbant apie žemės ūkio išlaidas, Audito Rūmai jau anksčiau pripažino, kad valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos pagerėjo (žr. 2006 m. Audito Rūmų metinę ataskaitą). Komisija mano, kad ši pažanga – bent jau iš dalies – padaryta valstybėms narėms įgyvendinus jos rekomendacijas ir dėl valstybėms narėms nustatytų finansinių pataisymų.

— atsižvelgiant į ekonomiškumą įvertinti Komisijos ir valstybių narių taikomų taisymo mechanizmų tipų tinkamumą ir jų taikymo dažnumą ⁽¹⁸⁾.

— Kontrolės sąnaudos:

Komisija baigia vertinti žemės ūkio, ERPF ir tiesioginio centralizuoto valdymo kontrolės sąnaudas. Šio vertinimo rezultatai bus 2008 m. pabaigoje pateiksimo Komisijos komunikato pagrindas. Komunikato tikslas – atnaujinti institucijų diskusiją apie toleruotiną riziką.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

3.30. Palyginus ankstesnio programavimo laikotarpio pradžia, 2007 m. nustatytas didelis pagerėjimas įgyvendinant išpareigojimų asignavimus pirmaisiais naujojo programavimo laikotarpio metais. Finansavimo lygis 2007 m. išliko aukštas. Sanglaudos politikos srityje pradiniai mokėjimų asignavimai taisomaisiais biudžetais sumažėjo 0,745 milijardo eurų.

⁽¹⁸⁾ Žr. Europos Bendrijų Audito Rūmų nuomonę Nr. 2/2004 dėl vieno bendro audito modelio (ir pasiūlymo dėl Bendrijos vidaus kontrolės sistemos) (OL C 107, 2004 4 30, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.31. Valstybės narės pagerino savo išlaidų prognozes struktūrinių fondų srityje, 2007 m. sumažindamos pervertinimo lygį nuo 33 % 2006 m. iki 18 % ⁽¹⁹⁾.

3.32. Diferencijuotų išlaidų neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai išlieka labai aukštame lygyje, kuris viršija 2007 m. bendrus biudžetinių įsipareigojimų asignavimus. Automatiškai panaikinaimų įsipareigojimų sistema santykinai pagerino struktūrinius veiksmus. Tačiau yra rizikos, kad dėl pagreintų mokėjimų bus taikomos ne tokios griežtos vidaus kontrolės procedūros, susijusios su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Komisija turi atsižvelgti į šį aspektą, svarstydamą panašių taisyklių įvedimą kitose srityse, kuriose vykdoma daugiametė veikla, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto, informacinės visuomenės ir žiniasklaidos srityse.

3.33. Būtina žymiai patobulinti informaciją apie taisomųjų veiksmų valdymą ir jų poveikį, kad būtų galima įvertinti ES išlaidoms taikomų daugiamečių taisymo mechanizmų veiksmingumą.

3.31. Nors valstybės narės ir toliau gerina prognozių tikslumą, šios prognozės išlieka gana nenuoseklios, kad jas būtų galima naudoti biudžeto sudarymui. Tačiau dar labiau pagerinus, jos taptų naudinga aukšto panaudojimo lygio užtikrinimo priemone.

3.32. Savo audito veikloje Komisija atsižvelgia į nurodytą riziką, o nustačiusi, kad valstybės narės ėmėsi nederamų priemonių įsipareigojimų panaikinimui pagal $n + 2$ metų taisyklę, imasi atitinkamų veiksmų.

3.33. Komisija pagerino ir toliau gerina teikiamos informacijos kokybę (žr. 2007 m. ataskaitų 6.5 pastraipą).

2007 m. ataskaitose pateikiama išsami informacija apie Komisijos padarytus pataisymus struktūrinių fondų srityje. Trumpa informacija taip pat pateikiama 2006 m. struktūrinių fondų metinės ataskaitos priede. 2007 m. ataskaita bus pagerinta, ypač jos dalis, susijusi su valstybių narių padarytais pataisymais.

Visa su žemės ūkio sritimi susijusi informacija jau paskelbta ir gali būti nagrinėjama bei patikrinta. Ši informacija apima Komisijos nurodymu valstybių narių padarytus pataisymus ir valstybių narių iš galutinių pataisymų gavėjų išieškotas nepagrįstai išmokėtas sumas.

⁽¹⁹⁾ Kadangi 2007 m. Sanglaudos fondo pervertinimo lygis nuo 32 % 2006 m. padidėjo iki 54 %.

4 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	4.1–4.3
Pajamų ypatumai	4.1–4.3
Specialusis vertinimas patikrinimo pareiškimo kontekste	4.4–4.45
Audito apimtis	4.4–4.10
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.4–4.7
PVM ir BNPj nuosavi ištekliai	4.8–4.10
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	4.11–4.15
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.11–4.14
PVM ir BNPj nuosavi ištekliai	4.15
Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas	4.16–4.39
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.16–4.19
PVM nuosavi ištekliai	4.20–4.25
BNPj nuosavi ištekliai	4.26–4.39
Bendros išvados ir rekomendacijos	4.40–4.45
Tradiciniai nuosavi ištekliai	4.42
PVM nuosavi ištekliai	4.43
BNPj nuosavi ištekliai	4.44–4.45
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	4.46

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

Pajamų ypatumai

4.1. Europos Sąjungos biudžeto pajamas sudaro nuosavi ištekliai ir kitos pajamos. Pagrindinis skirtumas lyginant su 2006 m. yra tai, kad 2007 m. su Europos žemės ūkio garantijų fondu, Europos žemės ūkio kaimo plėtros fondu bei laikinąja restruktūrizavimo suma susiję pataisymai ir išieškotos sumos yra užregistruoti ne kaip išlaidas mažinanti suma, bet kaip asignuotosios pajamos (2 448 milijonai eurų arba 2,1 % pajamų) ⁽¹⁾.

4.2. Kaip parodyta **4.1 lentelėje**, **4.1 diagramoje** ir **4.2 diagramoje**, nuosavi ištekliai yra pagrindinis biudžeto išlaidų finansavimo šaltinis (93,5 %).

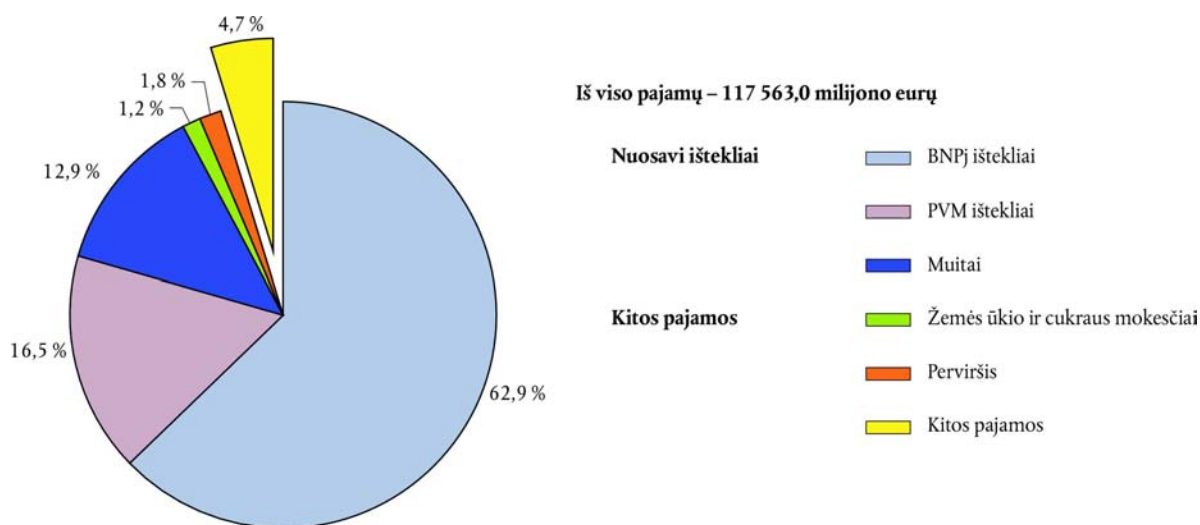
4.1 lentelė. 2006 ir 2007 finansinių metų pajamos

(milijonais eurų)					
Pajamų tipas ir atitinkama biudžeto išlaidų kategorija	Faktinės pajamos 2006 m.	2007 metų biudžeto kaita		Faktinės pajamos 2007 m.	Pokytis % (2006–2007 m.)
		Pirminis biudžetas	Galutinis biudžetas		
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)
1 Tradiciniai nuosavi ištekliai (neto, be 25 % surinkimo sąnaudų)	15 028,3	17 307,7	16 532,9	16 573,0	10,3
— Žemės ūkio mokesčiai (1 0 skyrius)	1 291,8	1 486,7	1 486,8	1 404,0	8,7
— Cukraus ir izogliukozės mokesčiai (1 1 skyrius)	151,6	533,1	– 37,7	– 31,0	– 120,4
— Muitai (1 2 skyrius)	13 584,9	15 287,9	15 083,8	15 200,0	11,9
2 PVM ištekliai	17 206,2	17 827,4	19 478,5	19 441,0	13,0
— Einamųjų finansinių metų PVM ištekliai (1 3 skyrius)	17 219,8	17 827,4	18 517,2	18 468,0	7,2
— Ankstesnių finansinių metų likučiai (3 1 skyrius)	– 13,6	0,0	961,3	973,0	7 254,4
3 BNPj ištekliai	70 132,1	79 152,8	74 022,0	73 914,0	5,4
— Einamųjų finansinių metų BNPj ištekliai (1 4 skyrius)	68 602,1	79 152,8	71 153,1	71 057,0	3,6
— Ankstesnių finansinių metų likučiai (3 2 skyrius)	1 530,0	0,0	2 868,9	2 857,0	86,7
4 Likučiai ir patikslinimai	– 15,3	0,0	0,0	59,0	485,6
— JK pataisymas (1 5 skyrius)	– 6,0	0,0	0,0	61,0	1 116,7
— JK pataisymo galutinis apskaičiavimas (3 5 skyrius)	– 4,0	0,0	0,0	– 2,0	50,0
— JK pataisymo tarpinis apskaičiavimas (3 6 skyrius)	– 5,3	0,0	0,0	0,0	100,0
5 Kitos pajamos	6 071,7	1 209,3	3 812,3	7 576,0	24,8
— Perviršiai, likučiai ir patikslinimai (3 0 skyrius)	2 502,8	0,0	2 108,5	2 109,0	– 15,7
— Įvairios pajamos (4–9 antraštinės dalys)	3 568,9	1 209,3	1 703,8	5 467,0	53,2
Bendroji suma	108 423,0	115 497,2	113 845,7	117 563,0	8,4

Šaltinis: 2007 metų biudžetai ir taisomieji biudžetai; 2007 metų Europos Bendrijų metinės finansinės ataskaitos.

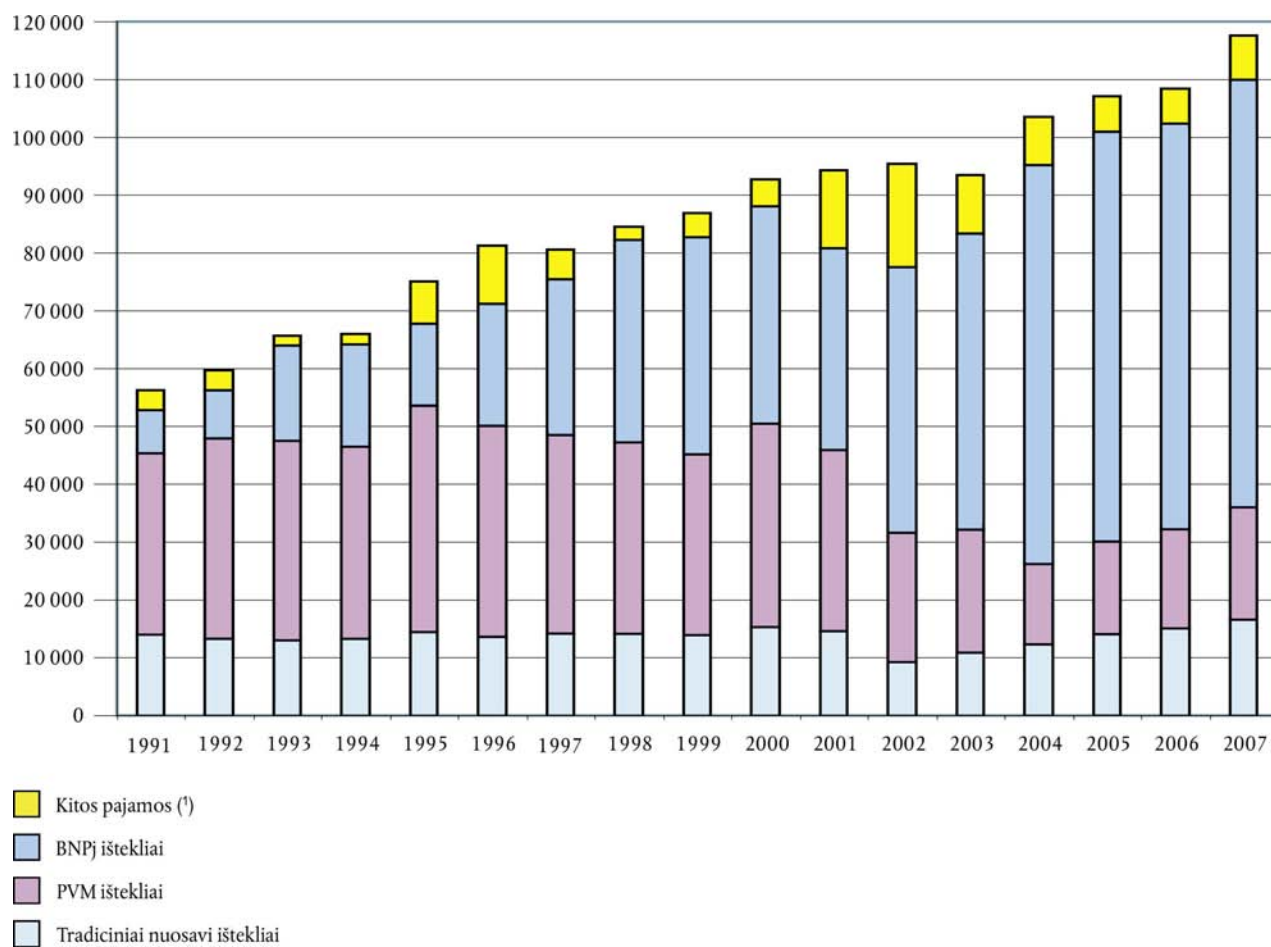
⁽¹⁾ 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo 34 straipsnis (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

4.1 diagrama. Faktinių pajamų pasiskirstymas 2007 metais

Šaltinis: 2007 metų Europos Bendrijų metinės finansinės ataskaitos.

4.2 diagrama. Faktinių pajamų šaltinių raida 1991–2007 metais

(*) Apima ankstesnių finansinių metų perviršį ir įvairias pajamas.

Šaltinis: 2007 metų Europos Bendrijų metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.3. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai ⁽²⁾ (muitai, žemės ūkio mokesčiai ir cukraus mokesčiai) (14,1 %), nuosavi ištekliai, apskaičiuoti pagal valstybių narių surinktą pridėtinės vertės mokestį (PVM), (16,5 %) ir nuosavi ištekliai, apskaičiuoti pagal valstybių narių bendrąsias nacionalines pajamas (BNPj) ⁽³⁾, (62,9 %).

SPECIALUSIS VERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis***Tradiciniai nuosavi ištekliai***

4.4. Pagrindinę tradicinių nuosavų išteklių surinkimo riziką sudaro mokesčių mokėtojų vengimas mokėti mokesčius, neteisingas mokesčio apskaičiavimas ar negalėjimas jo nustatyti dėl neaptiktų klaidų, taip pat valstybių narių apskaitoje padarytų apskaičiuotų mokesčių registravimo klaidų, dėl kurių sumažėja ar vėluoja Komisijai pateikiamos sumos. Audito Rūmų atliekamas finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų auditas negali apimti importo, kuris nebuvo deklaruotas ar kuriam nebuvo taikyta muitinės priežiūra.

4.5. Kiekvienoje iš šešių valstybių narių ⁽⁴⁾ Audito Rūmai auditavo atsitiktinę 30 importo deklaracijų imtį. Šiose valstybėse narėse bei Komisijoje jie taip pat atliko priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą.

4.6. Audito metu buvo patikrinta, kaip organizuojama muitinės priežiūra ir tradiciniams nuosaviems ištekliais skirtos nacionalinės apskaitos sistemos, bei įvertintas ACOR ⁽⁵⁾ priežiūros vaidmuo. Taip pat buvo nagrinėjamos tradiciniams nuosaviems ištekliais skirtos Komisijos finansinės ataskaitos bei analizuojamas mokesčių srautas, siekiant gauti pagrįstą patikinimą, kad sumos buvo registruojamos išsamiai ir teisingai.

⁽²⁾ Tradicinius nuosavus išteklius Europos Sąjungos vardu surenka valstybės narės, kurios surinkimo sąnaudoms padengti pasilieka 25 % bendros jų sumos.

⁽³⁾ PVM ir BNPj nuosavi ištekliai – tai lėšos, gaunamos taikant vienodus tarifus visų valstybių narių suderintoms PVM apskaičiavimo bazėms arba valstybių narių BNPj, apskaičiuotoms pagal Bendrijos nustatytas taisykles.

⁽⁴⁾ Audito Rūmai išsamų auditą atlieka cikliška atrinkdami valstybes narės, iš kurių dažniau tikrinamos didžiausius įnašus skiriančios valstybės. 2007 m. buvo audituojamos Bulgarija, Danija, Vokietija, Ispanija, Rumunija ir Portugalija.

⁽⁵⁾ Bendrijų nuosavų išteklių patariamasis komitetas, nurodytas Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 20 straipsnyje (OL L 130, 2000 5 31, p. 1). Komitetas, kurį sudaro Komisijos ir valstybių narių atstovai, nuosavų išteklių srityje užtikrina Komisijos ir valstybių narių sąveiką. Jame nagrinėjami klausimai, kurie yra susiję su nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimu bei nuosavų išteklių apskaičiavimu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.7. Be to, Komisijoje ir septyniose valstybėse narėse ⁽⁶⁾ buvo atliktas specialusis muitinės sandėliavimo tyrimas.

PVM ir BNPj nuosavi ištekliai

4.8. Didžiausia su šiomis dviejomis išteklių rūšimis susijusi rizika atsiranda dėl to, kad nacionalinės sąskaitos yra pagrįstos statistiniais duomenimis ir įvertinimais, bei dėl teisinės sistemos sudėtingumo.

4.9. PVM ir BNPj nuosavi ištekliai yra pagrįsti makroekonominė statistika, kurios atspindimi duomenys negali būti audituojami tiesiogiai. Dėl šios priežasties PVM/BNPj audito išeities taškas pasirinktas tada, kai Komisija gauna valstybių narių parengtus visuminius makroekonominius duomenis. Tuomet buvo įvertintos Komisijos sistemos, skirtos apdoroti duomenis prieš juos įtraukiant į galutines finansines ataskaitas. Taigi audito metu buvo nagrinėjami metinio biudžeto sudarymas bei valstybių narių įnašų teisingumas. Audito metu taip pat buvo nagrinėjami Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos, skirtos suteikti pagrįstą patikinimą, kad šie ištekliai yra teisingai nustatyti ir surinkti, bei ACOR ⁽⁷⁾ ir BNPj ⁽⁸⁾ komitetų vaidmuo.

4.10. 2007 m. birželio 7 d. Taryba priėmė naują sprendimą dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (2007/436/EB, Euratomas) ⁽⁹⁾, kuris atgaline data įsigalios 2007 m. sausio 1 d. Šiuo sprendimu buvo nustatytas 0,30 % dydžio vienodas PVM pagrįstų išteklių pareikalavimo tarifas bei pakartotinai sumažinti kai kurių valstybių narių 2007–2013 m. PVM ir BNPj pagrįsti įnašai ⁽¹⁰⁾. Todėl pasibaigus ratifikavimo procedūrai, o ją tikimasi baigti 2009 m. pradžioje, 2007 m. valstybių narių PVM ir BNPj pagrįsti įnašai bus perskaičiuoti atgaline data.

⁽⁶⁾ Belgija, Čekijos Respublika, Prancūzija, Italija, Slovakija, Švedija ir Jungtinė Karalystė.

⁽⁷⁾ Žr. 5 išnašą.

⁽⁸⁾ BNPj komitetas nurodytas Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003: BNPj reglamentas 4 straipsnyje (OL L 181, 2003 7 19, p. 1). Komitetą sudaro Komisijos ir valstybių narių atstovai. Kasmet Komitetas nagrinėja valstybių narių perduotus BNPj duomenis ir pateikia nuomonę dėl šių duomenų tinkamumo apskaičiuoti nuosavus išteklius, atsižvelgiant į jų patikimumą, palyginamumą ir išsamumą.

⁽⁹⁾ OL L 163, 2007 6 23, p. 17.

⁽¹⁰⁾ Sumažinti Austrijos, Vokietijos, Nyderlandų ir Švedijos PVM pagrįstų išteklių pareikalavimo tarifai bei sumažinti Nyderlandų ir Švedijos BNPj pagrįstų išteklių bendri įnašai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas**Tradicioniai nuosavi ištekliai**

4.11. Tradicinius nuosavus išteklius surenka valstybės narės ir įrašo į atskirą apskaitos sistemą („A sąskaitos“), kurią valdo jų nacionaliniai išdo skyriai, ir kuri padaro išteklius prieinamus Bendrijoms. Tais atvejais, kai muitai ar mokesčiai yra nesumokėti ir kai nepateikiama jokių garantijų, arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau užginčytos, valstybės narės gali suspenduoti šių išteklių prieinamumą ir įrašyti juos į atskirą sąskaitą („B sąskaitą“).

4.12. Audito Rūmai nustatė, kad valstybių narių deklaracijose Komisijai nebuvo reikšmingų teisėtumo ir tvarkingumo klaidų. Tačiau buvo pastebėta trūkumų, kurie, nors ir nebuvo tiek reikšmingi, kad paveiktų bendrą išvadą, turi būti ištaisyti.

4.13. Danijoje į elektroninę informacijos apdorojimo sistemą ūkinės veiklos vykdytojų įvesti A sąskaitų duomenys dažnai neatspindėjo tikrojo importo ir todėl buvo nepatikimi. Dėl šios priežasties Komisijai buvo sumokėta per maža bendra suma. Portugalijoje buvo sistemingai vėluojama Komisijai pranešti apie priverstinio išieškojimo būdu surinktus muitus ir juos perduoti.

4.14. Kaip ir ankstesniais metais, Audito Rūmų audito metu buvo nustatytos su B sąskaitomis susijusios problemos, būtent:

- pasitaikė atvejų, kai prekės buvo išleistos į laisvą apyvartą nesumokėjus muitinės skolos ar nesuteikus garantijos;
- neginčijamos muitinės skolos, kurioms bent iš dalies buvo suteiktos garantijos, buvo įrašytos į B sąskaitas, nors skolos dalys, kurioms buvo suteikta garantija, turėjo būti prieinamos;

4.13. Komisija su atitinkamomis valdžios institucijomis atsižvelgia į šias išvadas. Bus imamasi veiksmų susigrąžinti visus neperduotus nuosavus išteklius ir dėl vėlavimo susikaupusius delspinigius.

4.14. Dažnai B sąskaitas vietos lygiu tvarko atskiros muitinių tarnybos, todėl gali būti didelė viena kartą pasitaikančių klaidų rizika. Todėl patikrų metų Komisija nuolatos tikrina B sąskaitų tikslumą. Be to, 2007 m. Komisija pateikė valstybėms narėms specialias teisingo sąskaitų naudojimo gaires.

- Komisija aptars šią išvadą su atitinkama valstybe nare.
- Komisija jau sprendė šį klausimą su viena valstybe nare, kurioje 2007 m. atlikus patikrą išvada nuolat kartojosi. Likę trys individualūs Audito Rūmų nurodyti atvejai bus sprendžiami su atitinkamomis valstybėmis narėmis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

— kadangi sandėlininko suteikta visapusė garantija nebuvo pripažįstama kaip tokia, po muitinės procedūrų atlikimo išieškotos skolos buvo sistemingai klaidingai įrašomos į B sąskaitas.

— Komisija su atitinkama valstybe nare atsižvelgs į šį klausimą, tačiau mano, kad klaida gali būti vietos lygio. 2005 m. Komisijai patikrinus muitinės sandėliavimą panašių klaidų nebuvo rasta, be to, patvirtinta, kad nacionalinės taisyklės šioje srityje atitiko Bendrijos teisę.

PVM ir BNPj nuosavi ištekliai

4.15. Audito Rūmai audito metu nustatė, kad valstybių narių įnašų apskaičiavimuose ir jų mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų.

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas**Tradiciniai nuosavi ištekliai**

4.16. Audito Rūmų audito vietoje metu nustatyta, kad apskritai audituotos muitinių ir tradicinių nuosavų išteklių apskaitos priežiūros ir kontrolės sistemos veikė gerai. Audito Rūmai taip pat peržiūrėjo Komisijos atliktas patikras, kurios patvirtino, kad nuosavų išteklių surinkimo sistemos iš esmės buvo patenkinamos. B sąskaitų valdymas ir toliau išlieka sritis, kurioje Komisija nustato trūkumų.

Muitinės sandėliavimas

4.17. Taikant muitinio sandėliavimo sąlyginio neapmokestinimo režimą ne Bendrijos prekes leidžiama laikyti jų neapmokestinant importo muitais ar joms netaikant prekybos politikos priemonių, jei jos laikomos patalpose ar joms taikoma inventoriaus sistema, kurioms yra suteiktas muitinės sandėlio leidimas ⁽¹¹⁾.

4.18. Remdamiesi iš valstybių narių gauta informacija, Audito Rūmai vertina, kad 20 % tradicinių nuosavų išteklių surenkama apmokestinant prekes, kurios prieš tai buvo saugotos Bendrijoje esančiame muitinės sandėlyje. Pagrindinė rizika yra ta, kad gali būti išvengta muitinės priežiūros ir prekęs nukreiptos į vidaus rinką nesumokant reikiamų muitų ar netaikant kitų su importu susijusių priemonių. Siekiant apriboti šią riziką, muitinės sandėlio veikla turi būti leidžiama tik patikimiems prekiautojams ⁽¹²⁾ bei šią veiklą turi prižiūrėti valstybių narių muitinė. Tačiau Bendrijos teisinėse nuostatose neapibrėžtas minimalus patikrų lygis, kuris turi būti atliekamas siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi muitinės teisės aktų.

4.18. Rizika dar labiau apribota, nes muitinės gali reikalauti garantijos (Bendrijos muitinių kodekso 88 straipsnis). Jei valstybė narė nusprendžia to nedaryti ir po to negali išieškoti muitinės skolos, Komisijos požiūriu, valstybė narė bus atsakinga už nuosavus išteklius.

Be to, pati valstybė narė turi nustatyti, koku būdu ir kaip dažnai bus atliekama muitinės kontrolė. Bendrijos teisinėse nuostatose minimalus patikrų lygis apibrėžtas tik nedaugeliu atvejų, kai, manoma, kad yra didelė rizika.

⁽¹¹⁾ Bendrijos muitinės kodekso (Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 (OL L 302, 1992 10 19, p. 1)) 84–90 ir 98–113 straipsniai bei Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų (Komisijos reglamentas (EEB) Nr. 2454/93 (OL L 253, 1993 10 11, p. 1)) 496–535 straipsniai.

⁽¹²⁾ Bendrijos muitinės kodekso 86 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.19. Audito Rūmai nagrinėjo veikiančias muitinės sandėlių leidimų davimo ir priežiūros sistemas. Apskritai Audito Rūmai nustatė, kad šios sistemos veikė gerai. Tačiau buvo nustatyti šie trūkumai:

- Trečdalyje patikrintų leidimų davimo dokumentų nebuvo įrodymų, kad atsargų apskaitos sistemos atitiko Bendrijos reikalavimus ⁽¹³⁾. Audito Rūmai nustatė atsargų apskaitos trūkumų bei neatitikimų tarp apskaitoje įrašytų ir muitinės sandėliuose esančių atsargų.
- Keturioje iš septynių aplankytų valstybių narių audito metu nustatyta, kad atrinkdama prekes patikrai muitinė ne visada atsižvelgė į riziką ⁽¹⁴⁾, į kompiuterinę muitinės deklaracijų sistemą įtraukiant rizikos profilius.
- Buvo aptikti šie vidaus kontrolės sistemų trūkumai, dėl kurių į vidaus rinką galėjo be leidimo pakliūti prekės ir būti prarastos pajamos. Du muitinės sandėliai per klaidą naudojo tą patį sandėlio licencijos numerį ir todėl importuojamos prekės galėjo būti patalpintos kitame muitinės sandėlyje nei buvo deklaruota muitinei. Kitu atveju muitinės sandėlininkas, kuris turėjo kiekvieną kartą išleisdamas prekes jas pateikti muitinei, apeidamas patikras naudojo nepatvirtintas supaprastintas prekių išvežimo procedūras.
- Audito Rūmai nustatė, kad muitinės sandėlių auditų po muitinės procedūrų atlikimo dažnis buvo toks mažas, kad padidėjo pajamų praradimo rizika dėl laiko apribojimo ⁽¹⁵⁾. Be to, buvo mažai įrodymų, kad šie auditai buvo atliekami atsižvelgiant į riziką atrinktuose sandėliuose.

4.19.

- Komisija aptars šią išvadą su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Jei nebus panaikinti atsargų neatitikimai, prireikus, atitinkamų valstybių narių bus paprašyta imtis taisomųjų veiksmų.
- Ši išvada bus nagrinėjama su atitinkamomis valstybėmis narėmis.
- Valstybė narė ištaisė dvigubo leidimo numerio klaidą, jos atlikto audito metu visos prekės buvo rastos ir padaryta išvada, kad visi mokėtini mokesčiai tinkamai nurodyti. Be to, valstybė narė tobulina vidaus kontrolės sistemas, kad išvengtų klaidų pasikartojimo. Atitinkamos valstybės narės buvo paprašyta imtis taisomųjų veiksmų dėl nepatvirtintų supaprastintų procedūrų naudojimo.
- Po 2006 m. patikrinimo Komisija jau pradėjo nagrinėti šį klausimą su viena iš susijusių valstybių narių ir imtasi tolesnių veiksmų. Ji aptars šią išvadą su likusiomis trimis valstybėmis narėmis.

PVM nuosavi ištekliai

Išlygos

4.20. Išlygos yra mechanizmas, kuris leidžia pasibaigus Bendrijos teisės aktais nustatytam ketverių metų terminui ištaisyti abejones keliančius duomenis valstybių narių teikiamose PVM apyskaitose. Iš 2007 m. panaikintų 35 išlygų ⁽¹⁶⁾ devynios buvo

4.20. Tikimasi, kad netrukus bus panaikintos dar dvi iki 1998 m. pateiktos išlygos, o 2008 m. bus surengtas specialus vizitas, pirmiausia siekiant su atitinkama valstybe narė parengti 1989 m. išlygai panaikinti skirtą strategiją.

⁽¹³⁾ Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1875/2006 (OL L 360, 2006 12 19, p. 64), 515–516 straipsniai.

⁽¹⁴⁾ Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatų 4 straipsnio f punktas.

⁽¹⁵⁾ Pagal Bendrijos muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalį, pranešimas skolininkui neb gali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos.

⁽¹⁶⁾ Taip pat šešiais atvejais, trimis Vokietijoje ir trimis Italijoje, išlyga buvo panaikinta iš dalies.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

susijusios su 1997 m. ar ankstesniais metais. 2007 m. gruodžio 31 d. galiojo dvidešimt viena su 1997 m. ar ankstesniais metais susijusi išlyga (įskaitant dvi, susijusias su 1989 m. ir 1993 m.) (žr. **4.2 lentelę**).

4.2 lentelė. PVM išlygos 2007 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės	Galiojančių išlygų skaičius 2006 m. gruodžio 31 d.	2007 m. nustatytos išlygos	2007 m. panaikintos išlygos	Galiojančių išlygų skaičius 2007 m. gruodžio 31 d.	Seniausi metai, kuriems taikomos išlygos
Belgija	8	4	4	8	1989
Danija	1	0	1	0	
Vokietija	17	9	8	18	1999
Graikija	16	3	9	10	1998
Ispanija	5	1	0	6	1999
Prancūzija	3	1	0	4	1993
Airija	12	0	0	12	1998
Italija	13	3	2	14	1995
Liuksemburgas	1	0	0	1	1997
Nyderlandai	1	1	0	2	2002
Austrija	8	1	1	8	1995
Portugalija	10	2	5	7	1996
Suomija	6	1	0	7	1995
Švedija	11	1	3	9	1995
Jungtinė Karalystė	4	3	2	5	1998
Kipras	0	3	0	3	2004
Čekijos Respublika	0	1	0	1	2004
Estija	0	0	0	0	
Latvija	0	1	0	1	2004
Lietuva	0	2	0	2	2004
Vengrija	0	5	0	5	2004
Malta	0	6	0	6	2004
Lenkija	0	3	0	3	2004
Slovakija	3	2	0	5	2004
Slovėnija	0	0	0	0	
Bulgarija	0	0	0	0	
Rumunija	0	0	0	0	
Iš viso	119	53	35	137	

Šaltinis: Europos Komisija.

4.21. Nėra veiksmingos priemonės, kuri užtikrintų, kad valstybės narės per tiksliai nustatytą laikotarpį pateiktų adekvačią informaciją ir tokiu būdu leistų Komisijai nuspręsti dėl galiojančių išlygų panaikinimo. Savo rekomendacijoje dėl 2006 m. finansinių ataskaitų patvirtinimo Taryba pakartojo savo raginimą Komisijai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis toliau dėti pastangas užtikrinant, kad išlygos būtų panaikintos per priimtina laikotarpį.

4.21. Dabartiniais teisinais susitarimais yra sukurta pusiausvyra, rodanti bendradarbiavimą, kuris turėtų vykti tarp Komisijos ir valstybių narių. Tačiau Komisija nuodugniai peržiūri išlygų valdymo susitarimus, kad padarytų juos veiksmingesnius. Išlygos bus suskirstytos į kategorijas, kad būtų lengviau nustatyti, kurių atžvilgiu pirmiausia reikia imtis veiksmų. Pradedami vykdyti apsilankymai pas vadovus, kurių pagrindinis tikslas – išlygų naikinimo proceso pažangą skatinančios strategijos. Komisija taip pat aktyviau svarstys, ar konkrečiais atvejais būtų naudinga pradėti pažeidimo procedūrą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.22. 2007 m. dėl ES-27 PVM bazės pakeitimų, padarytų Komisijai atlikus patikras valstybėse narėse, bendri PVM ištekliai padidėjo apie 50 milijonų eurų suma. Be to, dėl Graikijos BNPj padidinimo (žr. 4.28 dalį), kuris padarė poveikį viršutinės ribos nustatymui ⁽¹⁷⁾, šios valstybės narės PVM įnašas padidėjo apie 300 milijonų eurų.

4.23. Audito Rūmai nagrinėjo įrodymus, pagrindžiančius 35 išlygų 2007 m. panaikinimą. Apskritai Komisijos darbas naikinant išlygas buvo patenkinamas. Tačiau buvo nustatyta ši problema: kai Komisija patvirtina peržiūrėtus valstybės narės duomenis ir panaikina atitinkamą išlygą, ji turi nedelsdama įrašyti patikslintus duomenis į savo finansinę duomenų bazę ir pataisyti gautinų nuosavų išteklių sumą. Su keturių išlygų panaikinimu susiję pataisymai nebuvo įrašyti į šią duomenų bazę ir todėl PVM pagrįsti nuosavi ištekliai nebuvo teisingai apskaičiuoti.

PVM direktyvos taikymo priežiūra

4.24. DG Taxud yra atsakingas už teisingo PVM direktyvos taikymo užtikrinimą. Kai Komisija nusprendžia, kad valstybė narė nevykdo šioje direktyvoje nustatytų prievolių, po ikiteisminio etapo ji gali perduoti šį reikalą svarstyti Teisingumo Teismui (Europos bendrijos steigimo sutarties 226 straipsnyje nustatyta pažeidimo procedūra). 2007 m. buvo penkios tokios bylos, iš kurių trys turėjo neigiamą poveikį PVM nuosaviems ištekliams. Dviejų bylų, kurios 2007 m. iš tikrųjų buvo perduotos Teisingumo Teismui, vidutinis laikotarpis nuo registravimo iki ieškinio pareiškimo siekė 29 mėnesius. 2003–2005 m. laikotarpiui priskiriamos trys kitos bylos 2007 m. pabaigoje dar nebuvo perduotos Teisingumo Teismui, nors toks sprendimas buvo priimtas 2007 m. birželio mėn.

4.23. Padarius duomenų bazės pakeitimus bendras finansinis poveikis per penkerius išlygų galiojimo metus yra šiek tiek mažesnis nei 12 mln. EUR. Be to, įvestos naujos procedūros, pailginančios tarnybų tarpusavio konsultacijas dėl kontrolės ataskaitų turinio. Jos turėtų padėti apsaugoti nuo panašių atvejų ateityje.

4.24. Valstybių narių teisinis kontekstas dažnai yra detalus ir sudėtingas, jį reikia išsamiai išnagrinėti. Komisija skiria ypatingą dėmesį bylų dėl netiesioginio apmokestinimo teisės aktų aiškinimo parengimui, nes tai susiję su „nuosavais ištekliais“ ir vienbalsio pritarimo reikalavimu siekiant pakeisti teisės aktus. Be to, Komisijai sekasi užtikrinti maždaug vienodą su nuosavais ištekliais susijusių bylų ir kitų sudėtingesnių ir detalesnių netiesingo Bendrijos teisės taikymo bylų pažangą. Nors tai neturi įtakos Komisijos bylų valdymui, taisydama pažeidimus, ji sugrąžina priklausancias sumas ir delspinigius.

Apskritai neseniai Komisija pakeitė procedūras, kad padažnintų sprendimų priėmimą ir sumažintų vėlavimą, kai valstybės narės pranešimai būdavo gaunami jau rengiantis atlikti kitą procedūrinį veiksmą. Tai suteikia galimybę tęsti bylą, kai tik išnagrinėjama nauja informacija. Komisija rizikuoja dėl procedūrinių priežasčių pralaimėti bylą, jei visiškai neatsižvelgia į valstybės narės pateiktą informaciją. Be to, kartais rengiant prašymą Teisingumo Teismui gali kilti sunkumų dėl veiksmų sudėtingumo, taikomų teisės aktų arba iškeltų teisinių klausimų.

⁽¹⁷⁾ Remiantis Sprendimo 2000/597/EB, Euratomas 2 straipsnio 1 dalies c punktu (OL L 253, 2000 10 7, p. 42), apmokestinimo bazė, į kurią reikia atsižvelgti skaičiuojant valstybių narių PVM įnašus, turi sudaryti ne daugiau kaip 50 % kiekvienos valstybės narės BNPj/BNP.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.25. Per šiuos laikotarpius PVM direktyva nebuvo tinkamai taikoma. Tai galėjo gerokai sumažinti valstybių narių gaunamą PVM ir galėjo paveikti PVM pagrįstus nuosavus išteklius.

4.25. Teisingumo Teismui bylose priėmus sprendimus bus atgaline data atsižvelgta į bet kokią poveikį PVM pagrįstiems ištekliams.

BNPj nuosavi ištekliai**Metiniai BNPj duomenys**

4.26. Prieš kiekvienų metų rugsėjo 22 d. valstybės narės Komisijai (Eurostatui) pateikia duomenis apie ankstesnių metų visuminės BNPj ir jų sudėtinės dalis (BNPj klausimynas) ir bet kuriuos ankstesnių metų duomenų pataisymus. Kartu su šiais duomenimis valstybės narės turi perduoti BNPj duomenų kokybės ataskaitą (BNPj kokybės ataskaita), kurioje nurodoma, kaip buvo apskaičiuotas visuminis dydis, ir aprašyti bet kurie žymūs procedūrų ir pagrindinės naudojamos statistikos pakeitimai bei paaiškinti ankstesnių BNPj duomenų pataisymai ⁽¹⁸⁾. Valstybės narės pateikus metinius BNPj duomenis, gali būti koreguojami ankstesnių metų BNPj likučiai ⁽¹⁹⁾.

4.27. 2007 m. spalio 25 d. posėdyje BNPj komitetas konstatavo, kad tinkamai atsižvelgiant į esamas išlygas, ES-15 valstybių narių duomenys buvo tinkami naudoti apskaičiuojant nuosavus išteklius. ES-12 valstybių narių atveju BNPj komitetas negalėjo susidaryti nuomonės apie duomenis, nes BNPj inventorių ⁽²⁰⁾ analizė dar tik buvo pradedama (žr. 4.38 dalį).

4.28. Į 2007 m. Graikijos BNP ⁽²¹⁾/BNPj klausimyną įtraukti su 1995–2005 m. susiję duomenys atgaline data padidėjo nuo 8,5 iki 9,9 %. 2006 m. BNP/BNPj klausimyne Graikija pateikė peržiūrėtus duomenis, kurie rodė nuo 13 % iki 26 % siekčius padidėjimus, atspindėjusius ypač ženklų peržiūrą. Kadangi BNPj komitetas manė, kad jis negavo pakankamos informacijos apie peržiūrėtus duomenis ir Graikijos nurodytus susijusius metodologinius pakeitimus, jis nusprendė, kad tol, kol Komisija išsamiai nepatikrino naujų duomenų ir BNPj komitetui nepaskelbė patikros rezultatų, apskaičiuojant nuosavus išteklius turėtų būti naudojami esami neperžiūrėti BNP/BNPj duomenys ⁽²²⁾.

⁽¹⁸⁾ BNPj reglamento 2 straipsnio 2 ir 3 dalys.

⁽¹⁹⁾ Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 10 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad esant bet kokiems praėjusių finansinių metų BNP/BNPj pasikeitimams, atitinkama valstybė narė patikslina apskaičiuotą likutį. Jame taip pat nustatyta, kad po ketvirtųjų metų, einančių po atitinkamų finansinių metų, rugsėjo 30 d., į BNP/BNPj pasikeitimus daugiau neatsižvelgiama, išskyrus atvejus, apie kuriuos per šį laikotarpį praneša Komisija arba valstybė narė.

⁽²⁰⁾ BNPj reglamento 3 straipsnis: „<...> valstybės narės pagal ESS 95 inventorių pateikia Komisijai (Eurostatui) procedūrų ir pagrindinių statistinių duomenų, naudojamų BNPj bei jų sudėtinėms dalims apskaičiuoti, aprašą. <...>“.

⁽²¹⁾ Bendras nacionalinis produktas.

⁽²²⁾ Žr. Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 4.24–4.26 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.29. 2007 m. Graikija pateikė tik BNP/BNPj klausimyno santauką, nenurodydama BNP/BNPj komponentų, ir trumpą aiškinamąjį raštą vietoj Kokybės ataskaitos. Nors BNPj komitetas manė, kad tinkamai atsižvelgiant į esamas išlygas 2007 m. Graikijos pateikti naujieji BNP/BNPj duomenys buvo adekvatūs siekiant apskaičiuoti nuosavus išteklius (žr. 4.27 dalį), jis skatino Graikijos nacionalinį statistikos institutą (NSI) ir Eurostatą toliau tęsti bendradarbiavimą nebaigtais klausimais, įskaitant kai kuriuos išsamesnius apskaičiavimus.

4.30. Anksčiau, 2007 m. birželio ir rugsėjo mėn., Komisija buvo atlikusi apsilankymus vietoje, skirtus patikrinti Graikijos inventorių, ir apskaičiavo ataskaitinių 2000 m. patikslintus BVP⁽²³⁾ duomenų įvertinimus. Bendras padidėjimas atitiko 2007 m. BNP/BNPj klausimyne pateiktą patikslinimą.

4.31. Komisija ir Graikijos NSI parengė veiksmų planą, skirtą tolesniam darbui, susijusiam su nacionalinių sąskaitų komponentų apskaičiavimo užbaigimu. 2007 m. lapkričio mėn. Komisija pabrėžė, kad svarbu patikrinti, ar bendros peržiūros yra suderintos su pakeitimais, kurie yra susiję su specialiosiomis išlygomis, ir tai, kad Graikijos NSI privalo pateikti visus su peržiūromis susijusius dokumentus. Veiksmų plane taip pat numatyta, kad iki 2007 m. gruodžio 10 d. Graikijos NSI privalo pateikti oficialius išsamius duomenis, nustatytus ESA95 nacionalinių sąskaitų duomenų perdavimo nuostatose⁽²⁴⁾.

4.32. Kadangi nebuvo pateikta BNPj reglamente nustatyta išsami BNP/BNPj informacija (žr. 4.29 dalį) ir 2008 m. vasario mėn. nebuvo išsamios informacijos apie BNP/BNPj komponentus bei su išlygomis susijusių dokumentų, kurie buvo nustatyti veiksmų plane (žr. 4.31 dalį), Audito Rūmai negalėjo peržiūrėti 1995–2006 m. BNP/BNPj apskaičiavimų ir patikrinti, ar Graikijos patikslinti BNP komponentai yra susiję su 1995–2001 m. laikotarpiui nustatytomis specialiosiomis išlygomis. Todėl Audito Rūmai negalėjo įvertinti šių ankstesnių metų BNPj likučių pataisymų tikslumo.

4.29.–4.32. Po delegacijos apsilankymo Graikijoje Komisija pasiūlė pagrindinius Graikijos BVP duomenų pataisymus, kurie buvo išsamiai pateikti (daugiausia dokumente GNIC/094) ir aptarti BNPj komiteto susitikime 2007 m. rugsėjo 6 d. Valstybių narių nacionalinių sąskaitų ekspertai BNPj komitete pritarė pasiūlytiems pataisymams. 2007 m. spalio mėn. Graikijos paskelbti 1995–2006 m. BNP/BNPj duomenys atitinka šiuos pataisymus. 2007 m. spalio 25 d. BNPj komitetas susitikime pritarė procesui ir Eurostato patikros, atliktos bendradarbiaujant su valstybių narių BNPj ekspertais ir glaudžiai konsultuojantis su BNPj komitetu, rezultatams. Komisija atsižvelgia į įgyvendintą veiksmų planą, skirtą pabaigti apskaičiuoti Graikijos nacionalinių sąskaitų komponentus. 2007 m. gruodžio 14 d. Graikijos nacionalinis statistikos institutas (NSI) išsiuntė duomenis į Eurostato ESS 95 duomenų perdavimo programą. Eurostatas patikrino duomenis ir pateikė pastabas, į kurias atsižvelgęs 2008 m. kovo 4 d. Graikijos NSI išsiuntė pataisytus duomenis, įtraukdamas 2007 m. duomenis. Eurostatas paskelbs per patikras neišspręstų klausimų rezultatus BNPj komitetui ir Audito Rūmams. Atsižvelgdama į BNPj prašymą Komisija tęsė bendradarbiavimą su Graikijos nacionaline statistikos tarnyba dėl kai kurių išsamesnių apskaičiavimų ir tikisi, kad daugumą išlygų bus galima netrukus panaikinti. Komisija ir toliau teiks informaciją BNPj komitetui ir Audito Rūmams apie šios situacijos vystymąsi.

⁽²³⁾ Bendras vidaus produktas.

⁽²⁴⁾ 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1392/2007 iš dalies keičiantis Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 2223/96 dėl nacionalinių sąskaitų duomenų perdavimo (OL L 324, 2007 12 10, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išlygos

4.33. 2007 m. pradžioje buvo 43 galiojančios specialiosios BNP/BNPj išlygos ⁽²⁵⁾, susijusios su 1995–2001 m. laikotarpiu. 2007 m. Komisija panaikino 18 išlygų, metų gale palikdama galioti 25 išlygas (žr. **4.3 lentelę**). Šios galiojančios išlygos yra susijusios su pasenusiais šaltiniais, kuriais buvo grindžiami kai kurie įvertinimai, arba metodologiniais ar duomenų jungimo aspektais ⁽²⁶⁾. Išskyrus Graikijos atvejį (žr. 4.29 dalį), į daugelį išlygas sąlygojusių veiksmų valstybės narės atsižvelgė 2007 ar ankstesniais metais perduodamos metinius BNPj duomenis.

4.3 lentelė. BNP/BNPj specialiosios išlygos 2006 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės	2006 m. gruodžio 31 d. galiojusių specialiųjų išlygų skaičius	2007 m. nustatytos specialiosios išlygos	2007 m. panaikintos specialiosios išlygos	2007 m. gruodžio 31 d. galiojusių specialiųjų išlygų skaičius
Belgija	0	0	0	0
Danija	3	0	3	0
Vokietija	0	0	0	0
Graikija	7	0	0	7
Ispanija	5	0	5	0
Prancūzija	3	0	3	0
Airija	4	0	4	0
Italija	4	0	0	4
Liuksemburgas	8	0	0	8
Nyderlandai	0	0	0	0
Austrija	0	0	0	0
Portugalija	0	0	0	0
Suomija	3	0	3	0
Švedija	0	0	0	0
Jungtinė Karalystė	6	0	0	6
Iš viso	43	0	18	25

Šaltinis: Europos Komisija.

4.34. Kiek tai susiję su 2002–2004 m. laikotarpiu, kol nėra atlikta atnaujintų BNPj inventorių analizė, lieka galioti ES-15 valstybių narių BNPj duomenų bendrosios išlygos. ES-10 valstybių narių atveju bendrųjų išlygų iki 2007 m. pabaigos nebuvo nustatyta, nes jų 2004 m. BNPj duomenis, reikalingus apskaičiuoti nuosavus išteklius, bus galima keisti iki 2008 m. rugsėjo mėn.

4.34. 2008 m. birželio mėn. Komisija padarė bendrąsias išlygas dėl 10 naujų ES valstybių narių BNPj duomenų ataskaitiniais 2004–2006 m.

⁽²⁵⁾ BNPj nuosavų išteklių išlygos leidžia praėjus 4 metų terminui pakeičiant BNPj duomenis. Bendroji išlyga apima visus valstybės narės duomenis, o specialioji išlyga – atskirus BNPj inventoriaus elementus.

⁽²⁶⁾ Pavyzdžiui, Europos sąskaitų sistemos (ESS) 95 (nuo 2002 m.) ar ESS 79 (1995–2001 m.) nesilaikymas, su perėjimu iš ESS 95 į ESS 79 susiję klausimai ir prasti tam tikrų komponentų apskaičiavimo metodai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.35. Audito Rūmai išnagrinėjo dešimties 2007 m. panaikintų specialiųjų išlygų imtį, susijusią su Ispanija, Danija ir Prancūzija. Jie nustatė, kad Komisijai atliekant darbą, skirtą panaikinti specialiąsias išlygas, nebuvo atliktos dokumentų patikros, kuriomis būtų galima pagrįsti valstybių narių pateiktos informacijos patikimumą ją palyginant su išorės šaltiniais, bei nebuvo atlikti kontroliniai apsilankymai vietoje, siekiant tiesiogiai patikrinti nacionalinių sąskaitų visuminius dydžius. Todėl Audito Rūmai mano, kad šios patikros nebuvo pakankamos tam, kad būtų galima suteikti pagrįstą patikinimą dėl atitinkamų pateiktų duomenų tikslumo.

4.36. Komisija daugeliu atvejų delsė pateikti papildomos informacijos ar duomenų užklausas valstybėms narėms ir vėliau gautą informaciją išanalizuoti.

4.37. Eurostato BNPj išlygų valdymo procedūra nenumato specialios taisyklės, kuriose būtų apibrėžti nustatant specialiąsias išlygas taikytini reikšmingumo kriterijai, siekiant nuosekliai atsižvelgti į ekonominės naudos principą ⁽²⁷⁾.

BNPj inventorių valstybėse narėse patikrinimas

4.38. Kai kurios valstybės narės ⁽²⁸⁾ 2007 m. pabaigoje Komisijai nebuvo pateikusias galutinio atnaujintų ar naujų BNPj inventorių varianto (įskaitant proceso lenteles), nors terminas buvo 2006 m. gruodžio 31 d. ⁽²⁹⁾ Šis vėlavimas turėjo poveikį Komisijos 2007–2009 m. numatytų patikrų vietoje planavimui. 2007 m. apsilankymai buvo atlikti trijose valstybėse narėse (Griekijoje, Maltoje ir Estijoje).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.35. Komisija atliko dokumentų patikras, kurių metu gauta pakankamai informacijos, kad būtų galima panaikinti minėtas specialiąsias išlygas. Atlikus dokumentų patikras nebereikėjo rengti apsilankymų vietoje arba palyginti duomenų su išorės šaltiniais.

4.36. Audito Rūmų nurodytų specialiųjų BNPj išlygų naikinimo procesas buvo lėtas dėl ribotų išteklių. Nuo tada su išlygomis susijęs procesas vyksta sparčiau ir numatoma, kad likusios išlygos netrukus bus panaikintos.

4.37. Komisija pareiškia išlygas dėl konkrečių dalykų, remdamasi ekspertų vertinimu, kuriame atsižvelgiama į visą turimą kokybinę ir kiekybinę informaciją. Komisijos manymu, toks požiūris yra atsargus ir visiškai atitinka ekonomiškumo principą, kaip nurodyta Reglamente Nr. 1287/2003. 27 išnašoje Audito Rūmų nurodytuose pavyzdžiuose poveikį galima įvertinti tik valstybėms narėms pabaigus su išlygomis susijusį procesą, o ne anksčiau.

4.38. Komisija turėjo patikslinti BNPj patikrų planą, nes kai kurios valstybės narės vėlavo pateikti BNPj inventorių. Komisija nuolatos ragino valstybes nares, ypač BNPj komitete, perduoti BNPj inventorių ir proceso lenteles pagal sutartus terminus. Tai, kad BNPj patikrų misijų planas turėjo būtų patikslintas, nepaveikė nei BNPj kokybės, nei jų naudojimo biudžetinėje procedūroje atsižvelgiant į esamas BNPj išlygas.

⁽²⁷⁾ Pavyzdžiui, su pastatų prižiūrėtojais bei nekilnojamojo turto agentams mokamais komisiniais susijusių išlygų potencialus poveikis nebuvo reikšmingas. Valstybėms narėms atlikus analizę, poveikis buvo įvertintas apie 0,01–0,02 % BNP. Šie atvejai neatitinka BNPj reglamento 5 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyto principo vengti skirti neproporcingai didelius išteklius apskaičiuojant nereikšmingus elementus.

⁽²⁸⁾ Liuksemburgas neatsiuntė savo inventoriaus ir proceso lentelių; Austrija, Kipras, Prancūzija, Malta ir Jungtinė Karalystė neatsiuntė proceso lentelių.

⁽²⁹⁾ 2007 m. gruodžio 31 d. Švedijos atveju (ji inventoriaus ir proceso lenteles atsiuntė 2008 m. sausio mėn. pabaigoje) ir 2009 m. gruodžio 31 d. Rumunijos ir Bulgarijos atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.39. 2007 m. tiesioginis visuminių BNPj patikrinimas buvo atliktas tik konkrečiu Graikijos atveju. Apsilankymų Maltoje ir Estijoje tikslas iš esmės buvo gauti paaiškinimą apie apskaičiuojant BNPj naudotus šaltinius ir metodus. Audito Rūmai praeityje skatino Komisiją imtis tiesioginių patikrų, siekiant gauti patikinimą, kad valstybės narės iš tikrųjų naudoja procedūras, kurias jos apibrėžia BNPj inventoriuose ⁽³⁰⁾.

4.39. Komisijos pasirinktas patvirtinimo metodas yra daugiausia pagrįstas BNPj apskaičiavimui naudotų šaltinių ir metodų patikimumo bei tinkamumo ir jų atitikimo Europos sąskaitų sistemą (ESS 95) tikrinimu ir tobulinimu. 2008 ir 2009 m. Komisija ir toliau atliks tiesiogines patikras, kaip nurodyta Audito Rūmų.

Bendros išvados ir rekomendacijos

4.40. Remdamiesi savo audito darbu ir tinkamai atsižvelgdami į jo apimtį (žr. 4.4 ir 4.9 dalis), Audito Rūmai daro išvadą, kad:

- valstybių narių deklaracijose ir tradicinių nuosavų išteklių mokėjimuose,
- Komisijos atliktuose valstybių narių įnašų apskaičiavimuose, kuriuos ji atliko remdamasi iš valstybių narių gautais PVM ir BNPj duomenimis, ir
- kituose pajamų tipuose

nėra reikšmingų klaidų.

4.41. Audito Rūmų vertinimu susijusios priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos (žr. **4.1 priedą**). Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į šiame skyriuje išvardytus trūkumus, kurie nedaro reikšmingo poveikio visos sistemos veiksmingumui, bet juos verta atidžiau panagrinėti.

4.41. Nepaisant to, kad Audito Rūmų bendras sistemų vertinimas yra geras, 4.1 priede pateiktu vertinimu, PVM išlygų valdymas yra tik iš dalies veiksmingas. Tokio vertinimo priežastys yra daugiausia susijusios su seniai galiojančių išlygų valdymu. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su atitinkamomis valstybėmis narėmis, imasi priemonių šiam klausimui spręsti. Tačiau, jos manymu, Audito Rūmų vertinimas yra griežtas.

Nors Audito Rūmai vertina, kad apskritai BNPj sistemos yra veiksmingos, tačiau 4.1 priedo suvestinėje lentelėje išreiškia nuomonę, kad valstybių narių BNPj patikros turėtų būti labiau tiesioginės. Komisijos manymu, jos veiksmams, skirti valstybių narių BNPj išlygoms panaikinti, yra pagrįsti nuodugniu patvirtinamųjų duomenų ir informacijos tikrinimu (žr. atsakymą į 4.35 pastraipą). Tačiau 2007 m. Komisija pradėjo tiesioginę patikrą, kaip nurodyta Audito Rūmų, kuri yra naujo trejų metų BNPj patikrų ciklo dalis. Tokio požiūrio Komisija laikysis ir 2008 bei 2009 m.

⁽³⁰⁾ Žr. Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 4.1 priedą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tradiciniai nuosavi ištekliai

4.42. Komisija turi ir toliau dėti pastangas, skirtas užtikrinti, kad B sąskaitos būtų tinkamai panaudojamos (žr. 4.14 ir 4.16 dalis). Muitinės sandėliavimo procedūros auditas parodė, kad reikia stiprinti atitinkamas kontrolės priemones (žr. 4.19 dalį).

PVM nuosavi ištekliai

4.43. Komisija vis dar neturi veiksmingų priemonių, užtikrinančių, kad valstybės narės laiku suteiktų adekvačią informaciją, kuri jai leistų panaikinti galiojančias PVM nuosavų išteklių apskaičiavimo išlygas. Komisija turi toliau nagrinėti, kokių veiksmų ji gali imtis siekdama daryti spaudimą valstybėms narėms, turinčioms labai seniai galiojančias išlygas (žr. 4.21 dalį).

BNPj nuosavi ištekliai

4.44. Į atnaujintus Graikijos duomenis nebuvo įtraukta išsami informacija, kuri Audito Rūmams buvo būtina siekiant patikrinti BNPj likučių, visų pirma susijusių su 1995–2001 m. laikotarpiu, pataisymų tikslumą (žr. 4.32 dalį).

4.45. 2007 m. buvo panaikintos 18 išlygų, tačiau nebuvo atliktos valstybių narių pateiktos informacijos patikimumo dokumentų patikros šią informaciją palyginant su išorės šaltiniais ir kontroliniai apsilankymai vietoje, siekiant atlikti tiesioginę patikrą (žr. 4.35 dalį). Komisija šį kontrolės metodą turi taikyti savo apsilankymų vietoje metu tikrinant 2008 m. inventorių tam, kad būtų gautas geresnis vaizdas apie valstybių narių BNPj duomenų palyginamumą, patikimumą ir išsamumą (žr. 4.39 dalį).

4.42. Komisija nuolatos tikrina valstybių narių muitinės kontrolės sistemas ir jų B sąskaitų valdymą. Ji su atitinkamomis valstybėmis narėmis išnagrinės Audito Rūmų nustatytus trūkumus ir, jei prireiks, imsis priemonių susigrąžinti visas nuosavų išteklių arba delspinigių sumas.

4.43. Dabartiniais teisiniais susitarimais yra sukurta pusiausvyra, rodanti bendradarbiavimą, kuris turėtų vykti tarp Komisijos ir valstybių narių. Komisija suskirstys išlygas į kategorijas, apsilankymų pas vadovus metu sieks užtikrinti išlygoms panaikinti skirtas strategijas ir aktyviau svarstys, ar konkrečiais atvejais būtų naudinga pradėti pažeidimo procedūrą.

4.44. 2007 m. birželio mėn. Komisijos delegacija lankėsi Graikijoje. Dalyvavo kitų valstybių narių ekspertai. 2007 m. rugsėjo 6 d. BNPj komiteto susitikime buvo išsamiai paaiškinti Graikijos BVP duomenų detalūs pataisymai. Valstybių narių nacionalinių sąskaitų ekspertai BNPj komitete pritarė pasiūlytiems pataisymams (žr. visą atsakymą į 4.29–4.32 pastraipas).

4.45. Komisija atliko dokumentų patikrą, kurių metu gauta pakankamai informacijos, kad būtų galima panaikinti 4.35 punkte minėtas specialiąsias išlygas. Gavus dokumentų patikrų rezultatus nebereikėjo atlikti kontrolinių apsilankymų vietoje arba palyginti duomenų su išorės šaltiniais.

Komisijos pasirinktas valstybių narių BNPj patvirtinimo metodas yra daugiausia pagrįstas BNPj apskaičiavimui naudotų šaltinių ir metodų patikimumo bei tinkamumo ir jų atitikimo Europos sąskaitų sistema (ESS 95) tikrinimu ir tobulinimu. 2008 ir 2009 m. Komisija ir toliau atliks tiesiogines patikras, kaip nurodyta Audito Rūmų.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

4.46. Atsižvelgimo į Audito Rūmų pastarųjų metų metinėse ataskaitose pareikštas pastabas rezultatai pateikti **4.2 priede**.

4.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ⁽¹⁾

Pajamų tipas	Pagrindinės kontrolės priemonės					Bendras įvertinimas
	Komisijos patikros valstybėse narėse ⁽²⁾	Komisijos dokumentų patikros	Pajamų valdymas	Išlygų valdymas ⁽³⁾	Nacionalinė muitinės priežiūra audituotose valstybėse narėse	
TNI				n.d.		
PVM					n.d.	
BNPj					n.d.	

⁽¹⁾ Žr. 4.4 ir 4.9 dalyse nurodytus apimties apribojimus.

⁽²⁾ Komisijos BNPj patikrų valstybėse narėse atžvilgiu inventoriuose nustatytų šaltinių ir metodų peržiūra vertinama kaip veiksminga, nors tiesioginės patikros naudojamos nepakankamai ir todėl yra tik iš dalies veiksmingos.

⁽³⁾ Būtina gerinti PVM išlygų valdymą, visų pirma sudaryti galimybę panaikinti ilgai galiojusias išlygas.

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų

Atsižvelgimas į ankstesnes Audito Rūmų pastabas

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<i>Tradicioniai nuosavi ištekliai: žemės ūkio tarifinės kvotos</i>			
Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 4.13 dalyje Audito Rūmai pažymėjo, kad nusavinus garantijas, kurios buvo suteiktos su tarifinių kvotų sistema susijusiam ir per importo ar eksporto licenciją valdomam žemės ūkio importui ir eksportui, jos tampa atitinkamos valstybės narės ištekliais. Audito Rūmų nuomone šios garantijos turėtų tapti Bendrijos nuosavų išteklių dalimi, o jas sudarančios sumos turėtų būti atiduotos naudoti Komisijai. Audito Rūmai ragino Komisiją išsiaiškinti šį klausimą.	Komisija Audito Rūmams pateikė išsamius duomenis apie per paskutinius septynerius metus nusavintas garantijas, kurios buvo suteiktos per importo ar eksporto licenciją valdomam žemės ūkio importui ar eksportui. Remdamiesi šia informacija, Audito Rūmai vertina, kad jų metinis vidurkis sudaro apie 16 milijonų eurų, iš kurių 3 milijonų eurų suma yra susijusi su Tarifinių kvotų sistema (TKS).	Komisija, kaip išdėstyta jos atsakyme į 4.13 dalį, siekdama paaiškinti šį klausimą turi tinkamame forume Audito Rūmams suteikti daugiau informacijos. Šiuo metu tai planuojama atlikti 2008 m.	Šis klausimas buvo įtrauktas į 2008 m. liepos mėn. Bendrijų nuosavų išteklių patariamąjį komiteto darbotvarkę siekiant jį toliau aptarti su valstybėmis narėmis.
<i>Tradicioniai nuosavi ištekliai: Komisija ir Vokietija nesutaria dėl galimų mokesčių</i>			
Audito Rūmų 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 3.23 dalyje Audito Rūmai pažymėjo, kad 2003 m. Vokietija iš savo B sąskaitos panaikino įrašus, kurių bendra suma sudarė 40,1 milijono eurų, šio sumažinimo išsamiai nepaaiškina.	2007 m. vis dar buvo diskutuojama dėl 22,7 milijono eurų likučio. Komisija Vokietijos paprašė pateikti B sąskaitoje esančių garantuotų ir negarantuotų skolų dalis bei šiuos duomenis panaudoti įvertinant sumų, kurios galų gale gali būti atgautos, tikrumą.	Siekiant galutinai išspręsti šį klausimą, turi būti nustatyta galutinė atgautina suma.	Kaip Audito Rūmai nurodė, Vokietijos buvo paprašyta pateikti B sąskaitoje esančių garantuotų ir negarantuotų skolų santykį siekiant gauti patikinimą, kad nėra jokių papildomų mokėtinų sumų.
2005 m. Audito Rūmai nurodė, kad Komisija ir Vokietija vis dar nesutaria dėl 22,7 milijono eurų galimų mokesčių. 2006 m. situacija dar nebuvo pasikeitusi.			
<i>BNPj nuosavi ištekliai: peržiūros politika (įskaitant atsižvelgimą į Graikijos atliktą peržiūrą)</i>			
Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje Audito Rūmai pareiškė keletą pastabų dėl Graikijos atliktos peržiūros (4.24–4.26 dalys) ir 4.32 dalyje rekomendavo Komisijai:			
a) nustatyti informavimo taisykles, kurios leistų jai ir BNPj komiteiui iš anksto susipažinti su pagrindinėmis peržiūromis; b) įgyvendinti koordinuotą nacionalinių sąskaitų duomenų peržiūros politiką, užtikrinant reguliarią lyginamąją analizę;	a) b) BNPj komitetas 2007 m. balandžio 26 d. pareiškė teigiamą nuomonę apie Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos (CMFB) komiteto pasiūlytas gaires, visų pirma susijusias su informavimu apie pagrindines peržiūras, kurios atliekamos dėl Europos Sąjungoje vykstančių koncepcijų, apibrėžčių ar klasifikacijos pokyčių, ir šių peržiūrų koordinavimu (įskaitant kas penkerius metus atliekamą bendrą lyginamąją analizę). Vis dėlto kai kurios valstybės narės pageidauja išsaugoti teisę atlikti peržiūras nesilaikant sutarto kalendorinio plano. 2007 m. lapkričio 13 d. ECOFIN Taryba teigiamai įvertino CMFB nustatytas informavimo apie pagrindines statistines peržiūras gaires ir paragino valstybes nares šių gairių laikytis.	a) b) Nepaisant pažangos, padarytos nustatant informavimo apie pagrindines peržiūras taisykles, bendra peržiūros politika Europos Sąjungoje dar nėra įgyvendinta ir Eurostatas turi tęsti šio klausimo aptarimą su valstybėmis narėmis.	a) b) Komisija stebės, kaip taikomos Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto (CMFB) pasiūlytos gairės, susijusios su informavimu apie pagrindines valstybių narių atliekamas peržiūras. Komisija tęsia diskusijas su valstybėmis narėmis dėl bendros peržiūros politikos. 2008 m. gegužės mėn. Nacionalinių sąskaitų darbo grupės (NAWG) susitikime Eurostatas pateikė dar vieną dokumentą. NAWG pritarė dokumente, kuris taip pat bus pristatytas CMFB susitikime 2008 m. birželio mėn., nustatyties principams.

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
c) užtikrinti, kad Graikijos inventoriaus patikros išvados būtų padarytos pakankamai anksti, kad būtų galima įtraukti ištaisytus duomenis į 2007 finansinių metų finansines ataskaitas.	c) Žr. pirmiau pateiktas 4.28–4.32 dalis.	c) Nors naujus, 2007 m. pateiktus Graikijos BNP/BNPj duomenis BNPj komitetas laikė tinkamais apskaičiuoti nuosavus išteklius, šie duomenys dar nebuvo galutiniai (galioja su 1995–2001 m. susijusios specialiosios išlygos, su 2002–2004 m. susijusios bendrosios išlygos, o tolesnių metų atveju galioja 4 metų taisyklė). 2008 m. Eurostatas, bendradarbiaudamas su Graikija, turėtų tęsti darbą, siekiant užbaigti Graikijos BNPj inventoriaus ir duomenų patikrą bei panaikinti specialiąsias išlygas.	c) <i>Atsižvelgdamas į BNPj komiteto prašymą Eurostatas tęsė bendradarbiavimą su Graikijos nacionaline statistikos tarnyba ir tikisi, kad daugumą išlygų bus galima panaikinti 2008 m. Komisija ir toliau teiks informaciją BNPj komitetui ir Audito Rūmams apie šios situacijos vystymąsi.</i>

5 SKYRIUS

Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Išvadas	5.1–5.7
Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės specifinės ypatybės	5.3–5.7
Specialusis įvertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	5.8–5.58
Audito apimtis	5.8–5.11
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	5.12–5.16
Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas	5.17–5.49
Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritys	5.17–5.48
Aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys	5.49
Bendros išvados ir rekomendacijos	5.50–5.58
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	5.59–5.67
Bendras žaliavinio tabako rinkos organizavimas	5.59–5.60
Komisijos vykdytas kovos su snukio ir nagų liga priemonių valdymas ir priežiūra	5.61–5.65
Komisijos atliekamas ūkio pajamų įvertinimas	5.66–5.67

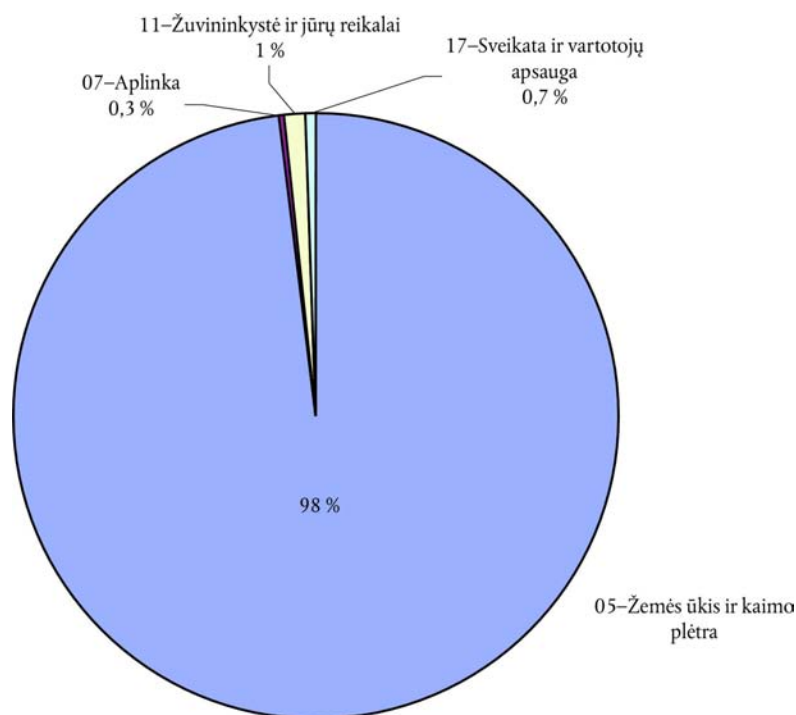
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IVADAS

5.1. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai, susiję su žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupe, apimančia šias politikos sritis: 05–žemės ūkis ir kaimo plėtra; 07–aplinka; 11–žuvininkystė ir jūrų reikalai; ir 17–sveikata ir vartotojų apsauga. 2007 m. visi įsipareigojimai sudarė 53 253 milijonus eurų, o visi mokėjimai – 51 044 milijonus eurų ⁽¹⁾. Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis pateiktas **5.1 diagramoje**. Išsamesnė informacija apie tų metų išlaidas pateikta šios ataskaitos **I priede**. Didžioji šių išlaidų dalis finansinės programos biudžete įrašytos į gamtinių išteklių apsaugos ir valdymo išlaidų kategoriją ⁽²⁾. Iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus 2007 m. išmokėtų 2000–2006 m. programavimo laikotarpio išlaidų (3 449 milijonai eurų) audito rezultatai pateikti 6 skyriuje – sanglauda.

5.1 diagrama – Žemės ūkis ir gamtiniai ištekliai (išskyrus administracines išlaidas) – mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Iš viso mokėjimų 2007 m.: 51 044 milijonai eurų

Šaltinis: Europos Bendrijų 2007 finansinių metų metinės ataskaitos, II tomas, B priedas.

⁽¹⁾ Šaltinis: Europos bendrijos 2007 m. finansinių metų metinės ataskaitos, II tomas, B priedas.

⁽²⁾ Sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritis taip pat apima išlaidas pagal finansinės programos 2 ir 3b išlaidų kategoriją.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.2. Pagal Sutartį visa atsakomybė už ES biudžeto įgyvendinimą tenka Komisijai. Beveik visos žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidos yra atliekamos taikant pasidalijamąjį valdymą. Kitose srityse biudžeto asignavimų panaudojimui taikomas tiesioginis ar netiesioginis centralizuotas valdymas, išskyrus Europos žuvininkystės fondą, kuriam taikomas pasidalijamasis valdymas pagal daugiametės programas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.2. Bendrijos teisės aktai nustato visapusę žemės ūkio išlaidų valdymo ir kontrolės sistemą, kuri pagrįsta keturiais papildomais lygmenimis:

- a) privaloma administracinė struktūra valstybių narių lygmeniu, kurios esmė – įsteigti akredituotas mokėjimo agentūras;
- b) išsamiomis kontrolės ir atgrasomųjų sankcijų sistemomis;
- c) ex post patikromis, kurias atlieka: nepriklausomos audito įstaigos (mokėjimo agentūrų metinių finansinių ataskaitų ir jų vidaus kontrolės procedūrų veikimo patikros) ir specialūs skyriai (pagalbos priemonių, išskyrus tiesiogines išmokas, kurioms taikoma integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), patikros);
- d) sąskaitų patvirtinimu, kurį atlieka Komisija (įskaitant ir metinį sąskaitų, ir daugiametį atitikties patvirtinimą).

Kartu šie keturi lygmenys sudaro pagrindą, kuriuo remdamasi Komisija gali gauti pakankamą patikinimą, kad žemės ūkio srities operacijų teisėtumo ir tvarkingumo klaidų rizika valdoma veiksmingai.

Žemės ūkio ir gamtinių išteklių politikos grupės specifinės ypatybės

5.3. Iš EŽŪGF finansuojama bendrosios išmokos schema (BIS) buvo įdiegta tam, kad būtų nutraukta sąsaja tarp žemės ūkio produkcijos ir ūkininkams mokamų išmokų („atsiejimas“). Kad būtų pripažinti tinkamais pagal BIS, ūkininkai pirmiausiai privalo gauti teises į išmokas. Kiekvieno ūkininko teisių į išmokas skaičių ir vertę nacionalinės institucijos apskaičiavo pagal vieną iš Bendrijos teisės aktuose pateiktų modelių ⁽³⁾. Kiekviena teisė į išmoką, susieta su vienu hektaru ūkininko deklaruotos reikalavimus atitinkančios bei geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės žemės, leidžia gauti BIS išmokas mažiausiai iki 2013 m. BIS išmokų dalis nuolat auga ir šiuo metu sudaro 55 % išlaidų (28 199 milijonus eurų), palyginti su 12 % (6 260 milijonų eurų) išlaidų neatsietiems mokėjimams ir 10 % (4 869 milijonais eurų) išlaidų

⁽³⁾ Taikant istorinį modelį, kiekvienas ūkininkas gauna teises į išmokas, kurios įvertinamos atsižvelgiant į 2000–2002 metų referenciniu laikotarpiu gautą vidutinę pagalbos sumą ir dirbtą žemės plotą. Taikant regioninį modelį, visų teisių į išmokas vertė yra lygi nustatyto dydžio sumai, o ūkininkui suteikiama teisė į išmoką už kiekvieną reikalavimus atitinkantį hektarą, kuris deklaruojamas pirmais paraiškos metais. Mišrusis modelis sujungia istorinį ir nustatyto dydžio sumos elementus, o jo dinamiame variante istorinis elementas kasmet mažėja, kol modelis beveik supanašėja su nustatyto dydžio sumos sistema.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

intervencijos į žemės ūkio rinkas priemonėms. BIS taikoma 17-oje valstybių narių ir nuo 2010 m. turėtų būti taikoma likusiose 10 valstybių narių ⁽⁴⁾.

5.4. Iš EŽŪGF finansuojami *tiesioginiai neatsieti mokėjimai*: įdiegus BIS dauguma ūkininkų gauna išmokas nepriklausomai nuo tikrosios jų produkcijos apimtys. Vis dėlto kai kurios pagalbos schemos išlieka ⁽⁵⁾ arba gali būti ⁽⁶⁾ susietos su produkcija, kad būtų išvengta gamybos apleidimo. Bendrosios išmokos schemai apimant naujus produktus ir valstybės nares išmokų dydis mažėja.

5.5. Iš EŽŪGF finansuojamos *intervencijos į žemės ūkio rinkas priemonės*: pagrindinės priemonės yra intervencinės atsargos ir eksporto grąžinamosios išmokos. Per keletą pastarųjų metų išlaidos smarkiai sumažėjo dėl politinių sprendimų, priimtų vykdant pastarojo meto BŽŪP reformas, taip pat dėl išaugusios žemės ūkio produktų paklausos.

5.6. *Kaimo plėtros* išlaidos yra finansuojamos iš EŽŪFKP ir apima daugelį priemonių, tokių kaip agrarinės aplinkosaugos schemos, kompensacijos už ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, investicijos į ūkius ir į kaimo vietovių infrastruktūrą.

5.7. *Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, taip pat sveikatos ir vartotojų apsaugos sritys* Komisija valdo naudodama specifines kontrolės sistemas. Jos yra susijusios su aplinkos ir vartotojų apsaugos, gyvūnų gerovės priemonėmis, taip pat su tarptautiniais žuvininkystės susitarimais ir Europos žuvininkystės fondu.

⁽⁴⁾ Valstybės narės, įstojusios į Europos Sąjungą 2004 ir 2007 metais, išskyrus Slovėniją ir Maltą, šiuo metu taiko supaprastintą BIS redakciją, vadinamą bendrą išmokų už plotą schemą (BIPS), kadangi per referencinį laikotarpį ūkininkai negavo ES subsidijų.

⁽⁵⁾ Specifinė priemoka už kietųjų kviečių kokybę, priemoka už baltyminčius augalus, specifinė išmoka už ryžius, išmoka už riešutmedžių plotą ir pagalba už energetinius augalus išlieka susieta. Pagalba už medvilnę ir už krakmolines bulves išlieka iš dalies susieta.

⁽⁶⁾ Šios schemos yra visų pirma susijusios su pagalba už lauko kultūras, avis ir ožkas, galvijus, apynius ir sėklas. Pagalba už tabaką gali būti iš dalies susieta, taip pat gali būti skirta speciali pagalba už alyvų giraičių išlaikymą jei taip nusprendžia valstybė narė.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SPECIALUSIS ĮVERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

5.8. Audito Rūmai, siekdami gauti patikinimą, kad Europos Sąjungos finansinėse ataskaitose atspindėtos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, testavo iš 196 atsitiktiniu būdu atrinktų operacijų sudarytą reprezentatyvią statistinę imtį, apimančią visas šiame skyriuje aptariamas išlaidas (žr. 5.1 dalį).

5.9. Kad įvertintų priežiūros ir kontrolės sistemas, Audito Rūmai atliko plačios apimties auditą, susijusį su BIS teisių į išmokas sistemos įsteigimu ir atitinkamų išmokų skaičiavimu visose BIS taikančiose valstybėse narėse, išskyrus Slovėniją ir Maltą. 2007 m. jie ištyrė su bendra išmokos schema susijusių paraiškų priežiūros ir kontrolės sistemas atrinktose mokėjimo agentūrose Suomijoje, Prancūzijoje, Graikijoje, Nyderlanduose, Italijoje, Portugalijoje, Švedijoje, Ispanijoje (Andalūzijoje) ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje) ⁽⁷⁾.

5.10. Audito Rūmai taip pat testavo tiesioginėms neatsietoms išmokoms taikomas priežiūros ir kontrolės sistemas šešiose valstybėse narėse ⁽⁸⁾. Audito metu buvo įvertinta, kaip veikia visoms paraiškoms taikomos administracinės kontrolės priemonės ir kaip mokėjimo agentūros atrenka priklausomai nuo schemos ne mažesnę nei 5 % paraiškų imtį bei atlieka šių paraiškų patikras ūkiuose. Be to, Audito Rūmų auditoriai pakartotinai atliko daugelį patikrų vietose.

5.11. Audito Rūmai taip pat peržiūrėjo sertifikavimo įstaigų sertifikatus ir ataskaitas, taip pat mokėjimo agentūrų direktorių patikinimo pareiškimus ir susijusių sertifikavimo įstaigų nuomones apie 34 mokėjimo agentūras. Buvo patikrintas kitų penkių kvalifikuotus sertifikatus turinčių mokėjimo agentūrų kvalifikacijos pagrindimas. Buvo aplankytos keturios sertifikuojančios institucijos ir įvertintos jų darbo apimtis ir kokybė. Be to, Audito Rūmai auditavo tris 2007 m. priimtus sprendimus dėl sąskaitų atitikties patvirtinimo ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Dešimt valstybių narių, kurios pirmos taikė BIS buvo audituotos 2006 metais. Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.15–5.38 dalis.

⁽⁸⁾ Vokietija (Bavarija), Italija (AGEA) ir Portugalija, kurios įdiegė BIS 2005 m.; Prancūzija, Graikija ir Ispanija (Kastilija ir Leonas), kurios įdiegė BIS 2006 m.

⁽⁹⁾ Komisijos sprendimas 2007/243/EB (OL L 106, 2007 4 24, p. 55), Komisijos sprendimas 2007/647/EB (OL L 261, 2007 10 6, p. 28) ir Komisijos sprendimas 2008/68/EB (OL L 18, 2008 1 23, p. 12).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

5.12. Remdamiesi savo atliktu audito darbo rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad iš esmės politikos grupės srityse vykdytas operacijas paveikė reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad klaidų mokėjimuose intensyvumas ir poveikis įvairiose politikos srityse yra nevienodai pasiskirstęs. Audito Rūmai pakartotinai teigia, kad kaimo plėtros išlaidos yra ypatingai pažeidžiamos klaidų ir ta proga pažymi, kad šių išlaidų atžvilgiu Žemės ūkio generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pareikšta bendra išlyga.

5.13. Iš 196 patikrintų operacijų 61 buvo paveikta klaidų. Apie du trečdaliai klaidų (40) buvo apibūdintos kaip „rimtos“. Tinkamumo finansuoti, tikslumo ir tikrumo klaidų lygis buvo reikšmingas, taigi įvertintasis bendras klaidų lygis svyruoja nuo 2 % iki 5 %. Šis įvertis žymiai nesiskiria nuo pereitais metais apskaičiuotos vertės, tačiau jį skaičiuojant nebuvo atsižvelgta į kai kurias rimtas klaidas, kurių nebuvo galima kiekybiškai įvertinti. Klaidų dažnis buvo žymiai didesnis Audito Rūmų patikrintose kaimo plėtros operacijose nei iš EŽŪGF finansuotose ir Audito Rūmų patikrintose operacijose. Bendrą klaidų lygį nulėmė neproporcingai didelis klaidų lygis kaimo plėtros srityje: Audito Rūmų vertinimu EŽŪGF išlaidų klaidos lygis yra šiek tiek mažesnis nei 2 %. Toliau pateikti pavyzdžiai parodo pagrindinių aptiktų klaidų pobūdį.

5.12–5.13. Komisija siekia užtikrinti, kad priežiūros ir kontrolės sistemomis būtų veiksmingai aptinkamos ir ištaisomos klaidos deramai atsižvelgiant į vietoje atliktinų patikrų sąnaudų ir naudos santykį.

Kalbant apie žemės ūkį ir kaimo plėtrą, Komisija atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastebėjimą, kad tikėtinas bendras klaidų lygis pernelyg nesiskiria nuo praėjusių metų lygio, kaip teigiama 2006 m. patikinimo pareiškimė. Valstybių narių atsiųsta statistinė kontrolės informacija taip pat rodo, kad klaidų lygis, nustatytas galutinių paramos gavėjų lygmeniu pagal Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF), kuris sudaro apie 85 % bendrų žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, neviršija reikšmingumo lygio.

Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad kaimo plėtros išlaidų atveju, visų pirma dėl agrarinės aplinkosaugos priemonių, kyla didesnė klaidų rizika, palyginti su EŽŪGF išlaidomis. Nors, Komisijai aiškiai paprašius, valstybės narės pirmą kartą pateikė išsamią kontrolės statistiką, šie duomenys neišsamūs ir jų dar nepatvirtino sertifikavimo įstaigos. Dėl šios priežasties ir laukiant ateityje įvyksiančių diskusijų su įvairiomis institucijomis dėl leistino klaidų lygio, DG AGRI Generalinis direktorius 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) pareiškė išlygą dėl kaimo plėtros.

2007 m. žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, kurios tikriausiai nebus finansuojamos iš Bendrijos lėšų remiantis būsimais sprendimais dėl atitikties, ir kurios sudaro apie 439 mln. EUR, kartu su 152 mln. EUR susigrąžinimų iš galutinių paramos gavėjų ⁽¹⁾.

Kaip nurodyta 2007 m. MVA, Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas (DG SANCO) įsitikinęs, kad jo operacijoms reikšmingos teisėtumo ir tvarkingumo klaidos įtakos neturi, atsižvelgiant į tai, kad likutinių klaidų lygis yra 1,6 % ir neviršija 2 % reikšmingumo ribos.

Kaip nurodyta Aplinkos generalinio direktorato (DG ENV) 2007 m. MVA, kontrolės sistemos ir trūkumų nustatymo mechanizmai nuolat plėtojami ir prirėkus papildomi. Šie įspėjimo mechanizmai neatskleidė jokių trūkumų, klaidų arba rizikos, kurie gali būti laikomi esminiais ir dėl kurių gali būti pateiktos išlygos, remiantis reikšmingumo kriterijų gairėmis, pateiktomis MVA aplinkraštyje, išskyrus ex post auditų srityje, kai dėl ex post auditorių rekomenduojamo vykdomųjų raštų sumoms išieškoti lygio ir jo pastovaus didėjimo per paskutinius keletą metų pareikšta išlyga dėl dotacijų veiklai gavėjų deklaruotų išlaidų, kadangi reikšmingumo lygis buvo viršytas 0,6 %.

⁽¹⁾ 2007 m. padarius finansinius pataisymus susigrąžinta 607 mln. EUR; 247 mln. EUR iš galutinių paramos gavėjų susigrąžino valstybės narės (žr. 2007 m. metinių ataskaitų aiškinamųjų raštų 6 skyrių).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.14. EŽŪGF srityje Audito Rūmų imtyje buvo nustatytos šios klaidos:

a) BIS: ūkininkai deklaravo per dideles sumas ir (arba) teisės į išmokas buvo blogai apskaičiuotos, dėl to išmokėtos klaidingos sumos.

b) BIS: kai kuriems pareiškėjams permokėta alyvuogių aliejaus sektoriuje dėl to, kad jiems buvo suteiktos papildomos teisės į išmokas iš nacionalinio rezervo, nors jie neatitiko finansavimo sąlygų (Ispanija); audituotam paramos gavėjui buvo išmokėta daug didesnė suma nei referencinio laikotarpio (1999–2002 m.) vidurkis, nors jis neatitiko programos, pagal kurią skiriamos papildomos teisės į išmokas, investavimo kriterijų.

c) BIS: savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje ⁽¹⁰⁾, Audito Rūmai pažymėjo, kad Graikijoje, Ispanijoje ir Italijoje alyvuogių auginimo geografinės informacinės sistemos duomenys nebuvo nei išsamūs, nei patikimi ir galėjo turėti poveikį integruojant pagalbos alyvuogių aliejaus gamybai schemą į bendrąją sistemą. Šie trūkumai išlieka Italijoje ir Graikijoje, kur keturiose iš penkių audituotų operacijų buvo klaidų, dėl kurių padaryta didelių permokų.

5.14. Nors patikrintos operacijos turėtų būti būdingos visai politikos grupei, nustatytos klaidos nebūtinai leidžia daryti išvadas dėl individualios pagalbos. Komisija ir atitinkamos valstybės narės tik iš dalies pripažįsta toliau išvardytas Audito Rūmų pastebėtas klaidas.

a) Komisijos tarnybų atlikti auditai parodė, kad iš esmės teisės į išmokas buvo skaičiuojamos laikantis taikytinų teisės aktų ir kad administracinės patikros bei patikros vietoje paprastai vyko patenkinamai. Tolesnių priemonių problemoms spręsti imamasi atliekant atitikties patvirtinimą.

Kalbant apie mokėjimus, atliktus klaidingai suteikus teisės į išmokas, taikytiname reglamente nustatyta, kad ūkininkas neprivalo sugrąžinti atitinkamos sumos, jei teisę į išmokas klaidingai suteikė nacionalinė administracija ir jei ūkininkas pagrįstai negalėjo aptikti tokios klaidos. Komisija mano, kad atitikties patvirtinimas yra gera priemonė Fondo rizikai padengti tuo pačiu nepažeidžiant ūkininkų teisėtų lūkesčių.

b) Su Audito Rūmų nustatytais faktais šiuo klausimu Komisija susipažino atlikusi auditus ir jie jau nagrinėjami atliekant atitikties patvirtinimą.

c) Remdamasi savo auditų išvadomis, Komisija jau pradėjo atitikties patvirtinimą dėl Graikijos kontrolės sistemos sisteminių trūkumų, įskaitant teisių į išmokas apskaičiavimą ⁽²⁾.

Alyvuogių auginimo geografinės informacinės sistemos (GIS) duomenys naudojami tik nuoseklumui patikrinti prieš sumokant už alyvuogių aliejaus gamybą. Suteiktos teisės pagrįstos išmokomis už alyvuogių aliejaus gamybą, todėl nėra tiesioginio ryšio tarp GIS ir priskirtų teisių vertės. Teisės į išmoką yra tvarkingos ir teisėtos, jei jos apskaičiuotos remiantis per ataskaitinį laikotarpį sumokėta suma ⁽³⁾. Audito Rūmams atlikus sistemos auditą dėl teisių į išmokas nustatymo Graikijoje paaiškėjo, kad alyvuogių aliejaus sektoriuje suteiktos teisės buvo sistemingai nepakankamai įvertintos.

⁽¹⁰⁾ 5.82–5.84 dalys.

⁽²⁾ 2006 m. birželio ir 2007 m. balandžio mėn. raštai.

⁽³⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1782/2003.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) tiesioginiai neatsieti mokėjimai: buvo aptikta didelių permokų dėl neteisingai deklaruoto ploto riešutų ir džiovintų vynuogių sektoriuose (Ispanija ir Graikija), o vienu atveju buvo aptikti dideli nepaaiškinti skirtumai ūkininko registre įrašyto avių skaičiaus, pagal kurį buvo mokama ES pagalba, ir tikrojo nustatyto skaičiaus (Ispanija).
- e) kitos schemos (ne IAKS): klaidos yra susijusios su neteisėtais išskaičiavimais iš išmokų ūkininkams ⁽¹¹⁾; palūkanų už skolas nebuvimu (įvairios valstybės narės); eksporto grąžinamųjų išmokų kontrolės trūkumais (Portugalija); ryžių atsargų dingimu iš viešojo saugojimo vietų (Graikija).

5.15. Kaimo plėtros operacijose Audito Rūmai aptiko šiuos klaidų tipus:

- a) agrarinės aplinkosaugos schemos: devyniais iš trylikos audituotų atvejų ūkininkai neatitiko visų tinkamumo finansuoti sąlygų (Prancūzija ir Airija);
- b) palūkanų normų subsidijos: taikomos procedūros neužtikrina adekvačios audito sekos ir dėl to neįmanoma patikrinti ES subsidijų mokėjimo galutiniais gavėjams tvarkingumo (Prancūzija); be to, apskaičiuojant Komisijai teikiamus mokėjimo prašymus, nebuvo atsižvelgta į trūkumus, aptiktus per valstybių narių atliktas patikras, dėl to buvo deklaruotos nepagrįstos išlaidos, kurios buvo padengtos iš ES sąskaitų.

5.16. Aplinkos, žuvininkystės bei sveikatos ir vartotojų apsaugos srityse audituotuose mokėjimuose buvo šių klaidų:

- a) per LIFE priemonę finansuojamuose projektuose buvo tinkamumo reikalavimų neatitinkančių išlaidų;
- b) įrodant, kad darbai buvo iš tikrųjų atlikti, buvo pateikta netinkama dokumentacija (Ispanija);

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) Įgyvendinant džiovintų vynuogių pagalbos schemą Graikijoje pakartotinai ir nuolat taikomos atitikties patvirtinimo procedūros.

- e) Komisija ir atitinkama valstybė narė nepritaria Audito Rūmų nuomonei, kad išmokų ūkininkams atskaitymai buvo neteisėti.

Kalbant apie eksporto grąžinamųjų išmokų atvejį, Komisija pažymi, kad kiekybiškai įvertinama klaida operacijai įtakos neturėjo.

5.15.

- a) Daugelis tokių klaidų, turinčių didelį finansinį poveikį, susijusios su duomenų apie nitratų mažinimą ūkio, o ne apskaitos barelio lygmeniu ir nuolatinių užtvarų vandentakiams apsaugoti nebuvimą registravimu. Kalbant apie užtvaras, Komisija mano, kad priemonės tikslą – užkirsti kelią galvijų judėjimui – galima pasiekti ir kilnojamos užtvaromis.

- b) Komisijai žinoma Audito Rūmų nurodyta problema ir ji pripažįsta palūkanų normų subsidijų programų patikimo finansų valdymo ir tinkamos audito sekos egzistavimo svarbą. Šią problemą ji nagrinėja su Prancūzijos valdžios institucijomis, visų pirma prireikus atliekant sąskaitų patvirtinimo procedūrą.

5.16.

- a) Tokias tinkamumo reikalavimų neatitinkančias išlaidas galima nustatyti tik atliekant galutinį mokėjimą arba ex post auditą.

- b) Tokias klaidas galima nustatyti tik atliekant ex post auditą.

⁽¹¹⁾ Žr. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1227/2000 23 straipsnį (OL L 143, 2000 6 16, p. 1), pagal kurį mokėtinos išmokos gavėjams išmokamos visos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) vienos ligai įveikti skirtos programos atveju mokėjimas buvo atliktas be atitinkamos patvirtinamosios dokumentacijos; be to, nesilaikyta kiekvienam testui nustatytos finansuoti tinkamų išlaidų viršutinės ribos ir neatliktos rekomenduotos techninės patikros (Vokietija).

- c) Neseniai priimtu Komisijos sprendimu ⁽⁴⁾ nustatomi griežtesni finansinės atskaitomybės reikalavimai ⁽⁵⁾. Komisija mano, kad minima aukščiausia riba yra riba, taikoma atliekant Elisa ⁽⁶⁾ tyrimą, kuris įgyvendinamas valstybių narių lygmeniu. Komisija nepritaria Audito Rūmų aiškinimui, kad ji turėtų būti taikoma kiekvienam tyrimui atskirai. Nors susijusi valstybė narė turėjo teisę gauti 50 % atitinkamos programos finansavimą, faktinė finansavimo suma Komisijos sprendimu buvo apribota iki gerokai žemesnio nei prašyme nurodyto lygio. Buvo atlikta rekomenduota patikra (siekiant išvengti dvigubo tyrimo išlaidų pagal likvidavimo ir skubių priemonių programas apmokėjimo) ir iš karto paaiškėjo, kad tokios išlaidos neatitiko tinkamumo reikalavimų pagal skubių priemonių programą. Todėl išsamesnės patikros neprireikė.

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos sritis

5.17. Žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidos yra vykdomos pasidalijamojo valdymo būdu ir yra tikrinamos šiomis pagrindinėmis kontrolės sistemomis:

- a) paraiškų ir mokėjimų patikromis ⁽¹²⁾ pagal integruotą administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS);
- b) specifinės sektorių, pvz., kaimo plėtros, kontrolės priemonėmis;
- c) žemės ūkio produkcijos, eksportuojamos pagal ES eksporto subsidijų schemą, fizinėmis patikromis ⁽¹³⁾;
- d) analitiniu komercinių dokumentų patikrinimu po mokėjimų žemės ūkio produktų prekybininkų ir perdirbėjų patalpose ⁽¹⁴⁾;
- e) *ex post* atliekama sąskaitų tvirtinimo procedūra, už kurią atsakinga Komisija (žr. 5.39 dalį).

5.17. Žr. atsakymą į 5.2 dalies pastabą.

⁽¹²⁾ Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3508/92 (OL L 355, 1992 12 5, p. 1) ir (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 270, 2003 10 21, p. 1), apimantis priemokas už gyvulius ir pagalbą už plotą.

⁽¹³⁾ Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 386/90 (OL L 42, 1990 2 16, p. 6).

⁽¹⁴⁾ Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4045/89 (OL L 388, 1989 12 30, p. 18), apimantis mokėjimus, viršijančius specifinę eksporto gražinamųjų išmokų ribą, gamybos ir perdirbimo subsidijas, medvilnę, alyvuogių aliejų, tabaką ir kai kurias kaimo plėtros priemones.

⁽⁴⁾ Sanco 1182/2008 rev.3.

⁽⁵⁾ Šiuo metu išdėstyti Komisijos sprendime 2002/677/EB.

⁽⁶⁾ ELISA tyrimas (angl. Enzyme Linked Immuno Sorbent Assay – imunofermentinis tyrimas) padeda diagnozuoti klasikinį kiaulių marą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.18. IAKS apima dvi pagrindines valstybių narių lygmeniu audituotas schemas – BIS ir tiesioginius neatsietus mokėjimus. Kai kurie elementai yra specifiški kiekvienai schemai, tuo tarpu kiti yra bendri joms abiems. Specifinės nuostatos, taikomos tokioms sritims kaip kaimo plėtra (kurios tam tikri elementai taip pat yra kontroliuojami IAKS), eksporto grąžinamosios išmokos ir *ex post* patikros po mokėjimų taip pat priklauso valstybių narių atsakomybei. Už ataskaitų tvirtinimo procedūras yra atsakinga Komisija, kad galėtų nustatyti sumas, kurias reikia galutinai įtraukti į ES finansines ataskaitas. Audito Rūmų atliktas kiekvienos šių kontrolės sistemų įvertinimas pateiktas 5.19–5.49 dalyse.

Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)

5.19. Kiekvienoje valstybėje narėje IAKS sudaro valdų ir paraiškų duomenų bazę, žemės ūkio paskirties sklypų atpažinimo ir, susietos priemokos atveju, gyvulių registravimo sistemos, o naująją IAKS komponentą BIS įgyvendinančiose valstybėse narėse – dar ir teisių į išmokas registras. Sistema apima keletą tinkamumo finansuoti kontrolės priemonių: mokėjimo agentūros atlieka visų paraiškų administracinę patikrą, kryžmines patikras su duomenų bazėmis, kad būtų išvengta atvejų, kai paraiška dėl to paties žemės ploto ar gyvulių teikiama du kartus, ir mažiausiai 5 % ūkių patikras vietoje.

5.20. IAKS yra efektyvi mažinant neteisėtų išlaidų riziką, tuomet, kai įvedami duomenys yra tikslūs ir patikimi ir kai sistema yra teisingai įdiegta. Taigi IAKS yra pagrindinė valdymo ir kontrolės priemonė šiose srityse:

- bendrosios išmokos schemas (BIS) (žr. 5.21–5.26 dalis),
- tiesioginių neatsietų mokėjimų (žr. 5.27 ir 5.28 dalis),
- bendrų elementų (žr. 5.29 ir 5.30 dalis).

Šiuo metu, į BIS įtraukus naujas pagalbos schemas, ji apima 85 % EŽŪGF. Šiuo IAKS išplėtimu numatoma pagerinti didelės rizikos sričių finansų valdymą. EŽŪFKP atveju ypač agrarinės aplinkosaugos ir mažiau palankių vietovių srityse, kai kuriuos pagrindinius elementus, kaip antai plotą, gyvulių skaičių, apima IAKS, kitus – specialiai numatytos kontrolės priemonės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendrosios išmokos schema (BIS)

5.21. Tam, kad pirmaisiais ir vėlesniais metais atskiri paramos gavėjai gautų teisingas BIS išmokas, nacionalinės institucijos visų pirma privalo *teisingai apskaičiuoti ir paskirstyti teises į išmokas*. Valsybės narės taip pat privalo laikytis savo bendros nacionalinės viršutinės ribos. Audito Rūmai pakartotinai nustatė ⁽¹⁵⁾, kad kai kurios valstybės narės nesugebėjo teisingai taikyti kai kurių esminių schemos elementų, susijusių su IAKS teisių į išmokas įdiegimu ir valdymu. Todėl Audito Rūmai mano, kad teisių į išmokas apskaičiavimo sistemos yra tik iš dalies veiksmingos ir kad kol kas jos neleidžia gauti pakankamo patikinimo, kad suteiktomis teisėmis į išmokas pagrįsti metiniai BIS mokėjimai yra teisingi.

5.22. Kaip iliustraciją pateikiame šiuos reikšmingus trūkumus, aptiktus skaičiuojant teises į išmokas, kurių finansinį poveikį yra sunku įvertinti:

a) Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje) keturios patikrintos teisės į išmokas buvo klaidingai apskaičiuotos, dažniausiai dėl to, kad nebuvo atsižvelgta į su žemės sklypais susijusius pokyčius; šios klaidos neturėjo reikšmingo poveikio 2007 m. mokėjimams, kadangi Anglija taiko „dinaminį“ modelį ⁽¹⁶⁾, tačiau jei šios pradinės teisės į išmokas nebus ištaisytos, ateinančiais metais dėl jų atsiras dideli permokėjimai ar nepri-mokėjimai;

b) Nyderlandai iš pradžių paskyrė teisių į išmokas, kurios 4,9 milijono eurų viršijo nacionalines viršutinės ribas, ir šiuo pagrindu vykdė individualius mokėjimus. Nors bendra atliktų mokėjimų suma buvo mažesnė už nacionalinę viršutinę ribą, atskiriems ūkininkams buvo permokėta. Audito Rūmų vizito metu (2008 m. sausio mėn.) dar nebuvo imtasi jokių susigrąžinimo veiksmų;

5.21. Jeigu dėl klaidingai apskaičiuotų teisių į išmokas nustatyta rizika Fondui, todėl Komisija šiam klausimui išspręsti atliks atitikties patvirtinimą. Ūkio subjektai turi teisėtą lūkesčių, todėl ne visada gali būti įmanoma ištaisyti klaidas, padarytas priskiriant teises į išmokas. Be to, teisių į išmokas mainams ir būsimo reformoms vykdyti būtina užtikrinti teisinį tikrumą, susijusį su priskirtomis teisėmis. Todėl šis klausimas nagrinėjamas atliekant bendros žemės ūkio politikos patikrą.

5.22.

a) Apie šią problemą Komisija jau žinojo atlikusi auditus ir ji jau sprendžiama atliekant 2006 m. pradėtą atitikties patvirtinimą.

Taisomieji veiksmai, kurių ėmėsi JK valdžios institucijos Audito Rūmų nurodytiems padariniams sumažinti arba užkirsti jiems kelią, yra šios procedūros dalis.

b) Remiantis Komisijos turima informacija, ūkininkams buvo išmokėta iš viso 294 mln. EUR ir ši suma neviršija 312 mln. EUR aukščiausios nacionalinės ribos. Kalbant apie atskiras permokas, Nyderlandų valdžios institucijos įsipareigojo susigrąžinti iš gavėjų nepagrįstai išmokėtas sumas.

⁽¹⁵⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.66 dalis.

⁽¹⁶⁾ Pagal šį modelį išmoką pagal kiekvieną teisę į išmokas sudaro dvi dalys: i) suma grindžiama kiekvieno ūkininko istoriniu referenciniu laikotarpiu ir ii) nustatyto dydžio suma, kuri yra vienoda visiems ūkininkams. 2005 m. šių dalių santykis buvo 90:10, tačiau kiekvienais metais nustatytoji suma didėja ir 2012 m. ji pasieks 100 %. Jei ūkininkui buvo suteikta per daug teisių į išmokas, tai pagal nustatytos sumos komponentą jis gaus vis didesnes pinigų sumas, kurių padidėjimas viršys individualiojo komponento sumažėjimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Nyderlandų ir Graikijos institucijos, apskaičiuodamos ūkininko referencines sumas, įtraukė galvijus, kurie referenciniu laikotarpiu nebuvo tinkami priemonoms gauti; be to Graikijos institucijos priskyrė referencines sumas ūkininkams už dirbamą žemę, neatsižvelgdamos į referenciniu laikotarpiu taikytus sumažinimus;
- d) Graikijos ir Ispanijos institucijos, apskaičiuodamos teises į išmokas, sistemingai netaikė pašarų plotams keliamų reikalavimų tiems ūkininkams, kurie referenciniu laikotarpiu gaudavo tik nesusijusias su jokiais sklypais priemokas, ir skyrė jiems *specialias teises į išmokas* ⁽¹⁷⁾ vietoje *su plotu susietų teisių į išmokas* ⁽¹⁸⁾, tokiu būdu jos padidino išmoką už hektarą ir atitinkamai sumažino plotus, kuriuose turi būti laikomasi geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės reikalavimų.
- e) be pagrindo atimtos teisės į išmokas, dėl to potencialūs gavėjai negavo paramos (Graikija).

- c) *Kalbant apie bendrosios išmokos schemą Graikijoje ir Nyderlanduose, atitikties patvirtinimas buvo pradėtas atitinkamai 2007 m. balandžio ir 2008 m. gegužės mėn.*
- d) *Su Audito Rūmų nustatytais faktais šiuo klausimu Komisija susipažino atlikusi auditus ir jie jau nagrinėjami atliekant atitikties patvirtinimą, kuris Graikijos atžvilgiu buvo pradėtas 2007 m. balandžio, o Ispanijos – 2007 m. liepos mėn.*
- e) *Ši problema jau sprendžiama atliekant 2007 m. balandžio mėn. pradėtą atitikties patvirtinimo procedūrą.*

5.23. Valstybės narės turi sukurti *nacionalinį rezervą* ⁽¹⁹⁾, iš kurio jos skirstytų teises į išmokas pradedantiesiems, ypatingoje padėtyje atsidūrusiems ar restruktūrizavimo arba vystymo programų paveiktiems ūkininkams.

5.24. Audito metu buvo aptikta keletas trūkumų naudojant nacionalinį rezervą:

5.24.

- a) nustatyti įvairūs piktnaudžiavimo nacionaliniu rezervu atvejais (Prancūzija): patvirtintos dvi netinkamos finansuoti programos (bendra vertė: 42,4 milijono eurų); keturių kitų programų atveju nesilaikyta teisės aktais nustatyto termino; kaip investicijos priimtose trumpalaikės įrangos nuomos operacijos; privalomos nuostatos netaikytos naujiems ūkininkams, pradėjusiems ūkininkauti per referencinį laikotarpį, dėl to buvo permokėta 20,8 milijono eurų;

- a) *Remdamasi savo auditų išvadomis, Komisija 2008 m. balandžio mėn. raštu jau pradėjo tų pačių išvadų atitikties patvirtinimą.*

⁽¹⁷⁾ Teisės į išmokas, kurioms taikomos specialios sąlygos, yra apibrėžtos Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 47 ir 48 straipsniuose; jos visų pirma skiriamos tais atvejais, kai ūkininkas gavo priemokas už gyvulius, bet neturėjo hektarų, arba jei jo teisė į išmoką už hektarą yra didesnė nei 5 000 eurų.

⁽¹⁸⁾ Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 3 skyriaus 1 skirsnis.

⁽¹⁹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 42 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) neteisėtai skirtos teisės į išmokas už naujus alyvmedžius, pasodintus po nustatyto termino ir neįtrauktus į specialią programą (Italija).

5.25. Skirdamos teises į išmokas alyvuogių augintojams, Italijos institucijos priėmė 153 000 išimtinių atvejų motyvuodamos vien tuo, kad regionas ar provincija pripažino, jog atitinkama teritorija patiria sunkumų. Turima informacija neleidžia įvertinti bendros neteisėtų išmokų vertės.

5.26. *BIS teisių į išmokas valdymo ir stebėjimo srityje* buvo nustatyti šie trūkumai:

- a) neteisingai taikomos baudos už pavėluotą prašymą (Nyderlandai, Portugalija ir Jungtinė Karalystė (Anglija));
- b) Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje) tą patį sklypą gali deklaruoti du „ūkininkai“ pagal skirtingas su plotu susijusias ES pagalbos schemas. Per 9 iš 12 vizitų vietoje pas ES tiesioginės pagalbos „naujuosius gavėjus“, kuriuos Audito Rūmai minėjo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje ⁽²⁰⁾, išmokai pagal BIS gauti deklaruotas plotas buvo visiškai ar iš dalies netinkamas finansuoti, kadangi jis nebuvo geros agrarinės ir aplinkosauginės būklės, arba pirmiausiai jis buvo naudojamas ne ūkininkauti arba paramos gavėjas nebuvo tinkamas finansuoti, nes savo plote nevykdė žemės ūkio veiklos;
- c) Portugalija skyrė teises į išmokas ir išmokėjo BIS pagalbą ūkininkams, deklaravusiems kolektyviniuose sklypuose (*baldio*) esančius plotus. Šie sklypai paprastai priklauso valstybei ir juos sudaro labai skurdžios ganyklos, kurių didžioji dalis apžėlusi krūmynais ir medžiais. Tokioje žemėje medžių skaičius nėra ribojamas ir ūkininkai neprivalo laikytis GAAB reikalavimų. 2007 m. Portugalija išmokėjo 3,5 milijono eurų už *baldio* žemę. Italijoje buvo nustatyta, kad plotai, pripažinti tinkamais SPS išmokoms kaip daugiametės ganyklos, buvo didesni nei reikalavimus atitinkanti žolė ir kitais žoliniais pašarais apaugusi jų dalis;

- b) Komisija šį klausimą nagrinės atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą.

5.25. Remdamasi savo auditų išvadomis, Komisija 2006 m. rugpjūčio mėn. raštu jau pradėjo tų pačių išvadų atitikties patvirtinimo procedūrą.

5.26.

- a) Portugalijai skirtos nuobaudos buvo per griežtos – Fondui rizikos nėra.

- b) Remdamasi savo auditų išvadomis, Komisija 2007 m. liepos ir 2008 m. balandžio mėn. raštais jau pradėjo tų pačių išvadų atitikties patvirtinimą.

Kalbant apie „naujus gavėjus“, paskelbus Audito Rūmų 2006 m. metinę ataskaitą, Komisija pradėjo specialius tyrimus dėl tų valstybių narių, kurios pasirinko regioninius modelius ir kurioms dėl šios priežasties gali būti aktualus Audito Rūmų iškeltas klausimas. Šie auditai dar nebaigti, o į Fondui tenkančią riziką bus atsižvelgta darant finansinius pataisymus. Be to, klausimas dėl tiesioginių išmokų neskyrimo tam tikriems gavėjams taip pat minimas Komisijos pasiūlyimuose atlikti bendros žemės ūkio politikos patikrą.

- c) Kalbant apie Portugaliją, Komisija nagrinės šį klausimą atlikdama atitikties patvirtinimo procedūrą. Italijos atžvilgiu Komisija, remdamasi savo auditų išvadomis, jau pradėjo tų pačių išvadų atitikties patvirtinimą.

⁽²⁰⁾ 5.25–5.27 dalys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- d) Prancūzijoje išmokėtos išmokos 275 ūkininkams, o Ispanijoje (Andalūzija) – 33 ūkininkams, neturėjusiems teisių į išmokas; nesiimta jokių susigrąžinimo veiksmų.

Tiesioginiai neatsieti mokėjimai

5.27. Pagal IAKS valdomi tiesioginiai neatsieti mokėjimai 2007 m. sudarė 5 500 milijonų eurų. Su gyvuliais susietų schemų atžvilgiu sistemos paprastai veikia patenkinamai ir tai rodo IAKS patikimumą šioje srityje. Tačiau Audito Rūmai aptiko šiuos sisteminių administracinės kontrolės ir patikrų vietoje trūkumus pagalbos už plotą srityje (žr. **5.1.1 priedą**):

- a) administracinės kontrolės trūkumus, dėl kurių randasi tokios klaidos kaip: neteisingai įvesti paraiškų duomenys (Graikija), už tą patį sklypą sumokėtos išmokos pagal kelias nesuderinamas pagalbos schemas (Italija), netinkamai taikytos baudos ir sankcijos, dėl to išmokėtos per didelės išmokos (Graikija, Italija, Ispanija ir Portugalija);
- b) nepakankami dokumentai, pagrindžiantys kodėl buvo pasirinkti tam tikri rizikos analizės kriterijai, mokėjimų agentūros neatlieka kasmetinio rizikos parametrų kartotinio įvertinimo, susijusio su 5 % patikrų ūkiuose atranka (Portugalija, Ispanija).

5.28. Audito Rūmai pakartotinai atlikę patikras aptiko konkrečių tikrinimo vietoje trūkumų ir nustatė netinkamų finansuoti plotų ar sklypų, kuriuos nacionaliniai tikrintojai privalėjo atmesti (Graikija, Italija, Ispanija ir Portugalija). Italijoje vienas ūkininkas gavo pagalbą už pistacijos medžių sklypą. Nepaisant to, kad 2005 m. sklypą vietoje tikrino Italijos institucijos, Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad sklypas buvo seniai registruotas kaip bendras miško plotas, ir todėl nėra tinkamas finansuoti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- d) Remiantis Komisijos turima informacija, Audito Rūmų nustatytus su Prancūzija susijusius skirtumus lėmė Audito Rūmų palygintų dviejų bylų išrinkimo parametrų skirtumai, o teisių į išmokas neturintys ūkininkai negavo jokių išmokų. Ispanijoje teisių į išmokas neturintys ūkininkai negavo jokių išmokų. Beveik visais atvejais šie ūkininkai buvo anksčiau pateikę prašymus ištaisyti duomenis, kurie mokėjimo dieną dar nebuvo išnagrinėti. Teisių panaikinimo atveju mokėjimo agentūra reikalavo grąžinti išmokėtas sumas.

5.27. Kalbant apie 5 lentelę, Komisija nesutinka su Audito Rūmų atliktu sistemų Italijoje įvertinimu.

Kaip pripažino Audito Rūmai, dauguma nustatytų sistemos trūkumų buvo taip pat aptikti atliekant Komisijos sąskaitų patvirtinimą ir buvo imtasi reikiamų tolesnių veiksmų.

- a) Remdamasi savo auditų išvadomis, Komisija jau pradėjo atitikties patvirtinimą dėl neteisingai pritaikytų sankcijų Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje.
- b) Būtinybė atlikti metinį įvertinimą nustatyta Reglamentu (EB) Nr. 796/2004. Atlikdama auditus, Komisija patikrina rizikos analizės pažangą, padarytą per keletą metų, ir jos veiksmingumą konkrečiais metais. Nustačius, kad rizikos analizė dažnai neveiksminga ir tai kelia grėsmę Fondui, valstybės narės prašoma imtis taisomųjų veiksmų ir taikoma atitikties patvirtinimo procedūra.

Be to, Komisija supaprastino reglamentą ir nuo 2008 m. rizikos veiksniai Komisijos reglamentu nebenustatomi.

5.28. Komisija atlieka valstybių narių kontrolės sistemų auditą ir dėl trūkumų, kurie kelia riziką Fondui, imamasi tolesnių priemonių atliekant atitikties patvirtinimą. Būtent toks yra valstybių narių atvejis, kurį mini Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Su IAKS susijusios priežiūros ir kontrolės sistemos

5.29. Kaip nurodyta 5.19 dalyje, į IAKS integruotų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumas yra esminis visos sistemos veiksmingumo elementas. Šis teiginys taikytinas visoms su IAKS susietoms sistemoms. Bendras dviejų pagrindinių schemų – BIS ir tiesioginių neatsietų mokėjimų – veiksmingumo aplangytose valstybėse narėse įvertinimas parodytas **5.1.2 priede** ir **5.1.1 priede**.

5.30. Administracinė kontrolė nustatant plotų tinkamumą finansuoti: administracinės kontrolės veiksmingumas priklauso nuo į žemės sklypų identifikavimo sistemą (LPIS ⁽²¹⁾) įvestų duomenų kokybės, nuo to, kokie geografinės informacijos būdai taikomi sudarant žemės sklypų identifikavimo sistemos grafinių sluoksnių, kitaip sakant nuo geografinės informacinės sistemos (GIS), ir nuo to kaip panaudojama naujausi erdviniai ortovaizdai ir aeronuotraukos:

- a) Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje) administracinės patikros neleidžia gauti patikinimo, kad ES pagalba yra išmokėta teisingai. Jungtinė Karalystė (Anglija) neišnaudojo galimybės papildyti GIS aeronuotraukomis ar erdviniais ortovaizdais. Anglijos žemės sklypų identifikavimo sistemoje (LPIS) ne visuomet yra informacija apie finansuoti tinkamą referencinio sklypo plotą;
- b) Graikijoje administracinės patikros taip pat nepakankamos; žemės ūkio sklypų identifikavimo sistema dar nebaigta kurti, o sklypai ženklinami su klaidomis;
- c) Prancūzijoje ir Nyderlanduose mokėjimo agentūros ne visuomet atima iš žemės ūkio sklypų identifikavimo sistemoje registruotų finansuoti tinkamų plotų finansuoti netinkamus plotus, kuriuos galima atpažinti ortovaizduose, ir neatnaujinama savo žemės ūkio sklypų identifikavimo sistemos patikrų vietose rezultatais. Portugalijoje atnaujinimas smarkiai vėluoja. Kai kurios Prancūzijoje ir Švedijoje naudojamos ortonuotraukos yra senesnės nei 5 metų;
- d) Prancūzijoje, Portugalijoje ir Švedijoje patikimai netikrinama, ar atitinka tinkamumo reikalavimus žemė, deklaruojama aktyvuojant teises į išmokas už atidėtą žemę ⁽²²⁾.

5.29. Komisija nesutinka su bendru IAKS veiksmingumo įvertinimu, kaip nurodyta 5 lentelėje, kiek tai susiję su Prancūzija, Nyderlandais ir Jungtine Karalyste.

5.30. Žemės sklypų identifikavimo sistemos (LPIS) kokybė yra iš tiesų labai svarbi. Komisija nuolat bendradarbiauja su Jungtiniu tyrimų centru (JRC) siekdama pasinaudoti geriausiais techniniais ištekliais, kurie padėtų atnaujinti LPIS sistemą valstybėse narėse ir taip optimizuoti administracinių patikrinimų veiksmingumą.

- a) Prievolė naudoti ortofotografinį vaizdavimą teisės aktuose nenustatyta. Kalbant apie kitus LPIS-GIS Anglijoje trūkumus, kuriuos mini Audito Rūmai, Komisija, remdamasi savo auditų išvadomis, jau pradėjo atitikties patvirtinimą.
- b) LPIS Graikijoje trūkumai yra nuolatinis sprendimų dėl atitikties dalykas. Komisijos prašymu Graikijos valdžios institucijos patvirtino veiksmų planą, pagal kurį, inter alia, iki 2008 m. gruodžio 31 d. ketinama įgyvendinti naują LPIS-GIS.
- c) Audito Rūmų minimi nustatyti faktai taip pat nustatyti Komisijai atliekant auditus. Valstybės narės prašomos imtis taisomųjų veiksmų ir pradėdamos atitikties patvirtinimo procedūros siekiant pašalinti tokių trūkumų keliamą finansinę riziką.
- d) Gavusi iš Audito Rūmų visą susijusią informaciją, Komisija imsis reikiamų tolesnių priemonių atliekant atitikties patvirtinimą.

⁽²¹⁾ LPIS – tai duomenų bazė, kurioje visos valstybės narės žemės ūkio plotas registruojamas pagal unikalią identifikavimo numerį.

⁽²²⁾ Teisės į išmokas už atidėtą žemę nustatytos Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 53 straipsnyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybių narių kontrolės priemonės IAKS srityje ir patikrų rezultatai

5.31. Komisijai teikiami mokėjimų agentūrų pagal IAKS atliktų patikrų rezultatai leidžia įvertinti ūkininkų teikiamų paraiškų teisingumą ir tvarkingumą; pirmą kartą sertifikuojančios institucijos šiuos rezultatus patikrino 2007 m. Tačiau šios institucijos neišplėtė savo darbų iki galutinių paramos gavėjų, kad patikrintų ir patvirtintų IAKS statistiką. Taip pat ir Komisija netikrino šios statistikos patikimumo. Be to, Audito Rūmai atlikta 28 sertifikavimo įstaigų šių patikrų darbų analizę parodė, kad dviejų sertifikavimo įstaigų įvertinimai buvo neigiami, o viena jų nesugebėjo įvertinti padėties. Audito Rūmai taip pat nustatė, kad sutikrinimai, kurie yra numatyti atitinkamoje Komisijos gairėje, buvo arba neatlikti, arba buvo atlikti ne taip, kaip nustatyta, arba pateikta informacija neleido padaryti išvados dėl darbų pakankamumo.

5.31. Komisijos gairėse nustatyta, kad nuo 2007 finansinių metų sertifikavimo įstaigos turi sistemingiau analizuoti mokėjimo agentūrų vidaus kontrolės sistemų veiksmingumą, įskaitant patikrinimus vietoje, ir patikrinti bei patvirtinti tokius statistinius duomenis. Todėl Komisija įgyvendino rekomendaciją, kurią Audito Rūmai pateikė savo 2005 finansinių metų metinėje ataskaitoje (5.46 dalis), pagal kurią sertifikavimo įstaigos turėjo aktyviau tikrinti ir patvirtinti statistinius duomenis.

Kalbant apie jų darbo išplėtimą iki galutinių paramos gavėjų lygmens, sertifikavimo įstaigos peržiūri aprobavimo ataskaitų pavyzdį ir patikrina, kad IAKS būtų įvesti bet kokie reikiami su paraiška susiję galutinio paramos gavėjo duomenų pakeitimai (po patikrinimo).

Maždaug 90 % atvejų sertifikavimo įstaigos atliko įvertinimą ir maždaug 85 % iš tokių atvejų pateikė teigiamas išvadas; tai reiktų laikyti patenkinamu rezultatu pirmaisiais šio naujo įpareigojimo kontroliuoti taikymo metais. Komisija pripažįsta, kad šioje srityje yra tobulintinų dalykų ir todėl atitinkamai pakeitė savo 2008 finansinių metų gaires.

Komisija sistemingai analizuoja IAKS statistinius duomenis siekdama užtikrinti suderinamumą su norminiais reikalavimais ir atitiktį jiems. Komisija patikrina duomenų patikimumą atlikdama atitikties auditus.

Kaimo plėtra

5.32. Tai, kad nacionaliniuose teisės aktuose netiksliai apibrėžtos kai kurios tinkamumo finansuoti sąlygos ir tai, kad taisyklės ir ypač tos, kurios susiję su žemės ūkio aplinkosaugos priemonėmis, dažnai būna sudėtingos, neigiamai paveikia ūkininkų atitikties atitinkamiems reikalavimams patikrų kokybę. Šios patikros ir vėl pasirodė esančios nepakankamos. Pagrindiniai nustatyti trūkumai buvo šie:

- a) Nepakankamai tikrinamos pasiūlymų, teikiamų privačiųjų pirkimų kontekste, tinkamumas. Atliktos patikros neleidžia gauti pakankamo patikinimo dėl privalomos privačiųjų pirkimų procedūros teisėtumo ir tvarkingumo, o tai vėliau gali paveikti viso projekto tinkamumą finansuoti (Rumunija);

5.32. Kalbant apie tinkamumo sąlygų apibrėžimą nacionalinės teisės aktuose ir jų sudėtingumą, Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad jos turėtų būti kuo paprastesnės, kad būtų sumažinta klaidų rizika ir apribotos kontrolės išlaidos. Tačiau agrarinės aplinkosaugos priemonės yra sudėtingo pobūdžio ir galimybių jas supaprastinti mažai, jei nenorima pakenkti šių priemonių tikslui.

Kalbant apie kontrolės sistemas, buvo imtasi priemonių šios srities kontrolės taisyklėms įtvirtinti ir griežtinti ir visi nustatyti tinkamumo kriterijai dabar turi būti tikrinami pagal valstybių narių nustatytinus rodiklius, kuriuos būtų galima patikrinti (⁷). Be to, Komisija parengė agrarinės aplinkosaugos priemonių patikrinimo gaires.

- a) Audito Rūmų pastaboje nurodytus nustatytus faktus Komisija nagrinės atlikdama atitikties patvirtinimą.

(⁷) Reglamento (EB) Nr. 1975/2006 5 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) nevykdomos kryžminės patikros su specialiomis (retų veislių) gyvulių duomenų bazėmis siekiant patvirtinti ūkininko deklaruojamų gyvulių skaičių, kuriuo remiantis mokamos agrarinės aplinkosaugos išmokos (Prancūzija);
- c) nebuvo deramai tikrinamas ploto, teikiamo agrarinės aplinkosaugos priemonėms, tinkamumas finansuoti tais atvejais, kai šis plotas neatitiko IAKS duomenų bazėje esančių duomenų. Dėl to nebuvo patikrintos visos paramai gauti privalomos sąlygos (Airija);
- d) nebuvo sistemingai tikrinama, ar konkrečiam ūkiui pritaikyti agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimai atitinka bendras priemonės sąlygas (pvz., maksimalus leistinas chemikalų kiekis);
- e) nepakankama ir netinkamai dokumentuojama administracinė kontrolė ir patikros vietoje dėl to, kad pernelyg pasitikima paramos gavėjų deklaracijomis iki patvirtinant galutines išmokas (Airija);
- f) nebuvo tinkamai atsižvelgta į rizikos veiksnius, minimus Bendrijos teisės aktuose, susijusius su ūkininkų imties atranka patikroms vietoje (Prancūzija ir Airija);
- g) nebuvo tinkamai tikrinama, ar yra privataus kofinansavimo galimybė. Projektai buvo dažnai patvirtinami be privalomo sertifikato iš finansų įstaigos, dėl to padidėjo rizika, kad ES lėšos bus išmokėtos paramos gavėjams, nepajėgiems susimokėti savosios investicijos dalies (Rumunija);
- h) kai kuriems projektams, kuriems yra suteikiamos palūkanų subsidijos, buvo taikoma nepakankama audito seka, dėl to buvo neįmanoma atsekti galutinių ES finansavimo gavėjų. Taigi auditoriai negalėjo patikrinti, ar deklaruotos sumos buvo teisingos ir ar paramos gavėjai atitiko visus tinkamumo finansuoti reikalavimus (taip pat žr. 5.15 dalies b punktą – Prancūzija).
- c) *Audito Rūmų c, d ir e punktuose nurodyti nustatyti faktai bus nagrinėjami atliekant atitikties procedūrą.*
- f) *Kalbant apie rizikos parametrus, Komisija supaprastino teisės aktus ir rizikos veiksniai nuo 2008 m. nebenustatomi.*
- g) *Rizika sumažėja dėl to, kad kiekvieno projekto, pagal kurį numatomas finansavimas savo lėšomis, atveju prie paraiškos pridedamas banko sąskaitos išrašas, apimantis ne ilgesnį kaip 5 darbo dienų iki mokėjimo paraiškos pateikimo laikotarpį.*
- h) *Komisijai žinoma Audito Rūmų nurodyta problema ir ji pripažįsta palūkanų normų subsidijų programų patikimo finansų valdymo ir tinkamos audito sekos egzistavimo svarbą. Šią problemą ji nagrinėja su Prancūzijos valdžios institucijomis, visų pirma prireikus atliekant sąskaitų patvirtinimo procedūrą.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mokėjimų prekybininkams ir perdirbėjams ex post patikros

5.33. Valstybės narės privalo vykdyti su eksporto grąžinamomis išmokomis, perdirbimo ir apdorojimo subsidijomis bei su kai kuriomis kaimo plėtros išlaidomis susijusias komercinės dokumentacijos patikrų po mokėjimų metines programas. Valstybės narės privalo įsitikinti, kad operacijos buvo iš tikrųjų ir teisingai atliktos bei imtis priemonių, kad dėl pažeidimų ir aplaidumo prarastos sumos būtų susigrąžintos. Šios patikros atliekamos pagal Reglamentą (EEB) Nr. 4045/1989. Komisija atlieka priežiūros ir koordinavimo vaidmenį.

5.34. 2007 m. buvo geriau laikomasi kontrolės programos vykdymo terminų. Tačiau nedidelio skaičiaus patikrų nebuvo spėta atlikti už kiekvieną praėjusį tikrinimo laikotarpį nuo pat 2000 ir 2001 m.⁽²³⁾.. Yra rizika, kad šios patikros ir nebus tinkamai atliktos, dėl to, kad paramos gavėjai teisiškai įpareigoti tik saugoti atitinkamus dokumentus tam tikrą ribotą laiką ir dėl to, kad paprastai per tikrinimo laikotarpį yra tikrinami 2 metais ankstesnio laikotarpio mokėjimai. Kitaip sakant, neatliktos 2000 ir 2001 m. laikotarpio patikros yra susijusios su 1998 ir 1999 m. atliktais mokėjimais. Be to, Komisija galės susipažinti su 2006 ir 2007 m. atliktų mokėjimų tikrinimo rezultatais ne anksčiau kaip 2009 m. gruodžio 31 d.

5.35. Audito Rūmai nustatė, kad kaimo plėtros priemonių kontrolės apimtis buvo nepakankama tiek Komisijos, tiek valstybių narių lygmenyse, nepaisant to, kad kaimo plėtra 2006 ir 2007 m. kontrolės laikotarpiu sudarė 11 % teisės aktais numatytų išlaidų ir 57 % visų glimų ataskaitose nurodytų pažeidimų.

5.36. Audito Rūmų atlikta sertifikavimo įstaigų ataskaitų analizė taip pat parodė, kad yra būtina gerinti mokėjimo agentūrų patikrinimus ir atskaitomybę, susijusius su ataskaitose nurodytų glimų pažeidimų šalinimu.

5.34. Bendrijos lygmeniu (remiantis 2006–2007 m. patikrinimo ataskaitomis) kiekvieno ankstesnio patikrinimo laikotarpio atžvilgiu buvo pasiektas reikalaujamas minimalus patikrinimų skaičius, išskyrus 2002–2003 m. ir 2004–2005 m. laikotarpius. Tokia situacija iš esmės susiklostė dėl vėlavimo Italijoje.

Remiantis 2008 m. gegužės 29 d. iš Italijos valdžios institucijų gauta informacija, Bendrijos lygmeniu kiekvieno ankstesnio patikrinimo laikotarpio atžvilgiu buvo pasiektas reikalaujamas minimalus patikrinimų skaičius. Tačiau valstybių narių įsipareigojimas atlikti neatliktas patikras tebegalioja.

5.35. 2007 m. už kaimo plėtrą atsakingas padalinys auditavo daugiausia tas priemones, kurioms netaikomas Reglamentas (EEB) Nr. 4045/89, pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos priemonės. Tačiau 2008 m. pradžioje horizontaliai už Reglamentą (EB) Nr. 4045/89 atsakingas padalinys kartu su už kaimo plėtrą atsakingu padaliniu pagal 2007 m. darbo programą atliko dvi misijas, susijusias su kaimo plėtra.

Dar svarbiau yra tai, kad valstybėse narėse apie 18 % visų patikrinimų per 2006–2007 m. patikrinimo laikotarpį buvo susiję su kaimo plėtros priemonėmis ir toks lygis laikomas patenkinamu.

5.36. Atitinkamų mokėjimo agentūrų atžvilgiu sertifikavimo įstaigos atliko įvertinimą 90 % atvejų ir 80 % iš tokių atvejų pateikė teigiamą išvadą dėl priemonių, kurių ėmėsi mokėjimo agentūros.

Valstybėms narėms pateiktose pakeistose 2008 finansinių metų gairėse atsižvelgiama į Audito Rūmų pastabas.

⁽²³⁾ 2007 m. pabaigoje iš maždaug 20 000 planuotų tikrinimų 916 buvo nebaigti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Eksporto grąžinamosios išmokos

5.37. Eksporto grąžinamosios išmokos mokamos ES žemės ūkio produktų eksportuotojams siekiant padengti skirtumą tarp ES vidaus ir pasaulinės rinkos kainų. Dėl politinių sprendimų, priimtų vykdamas pastarojo meto BŽŪP reformas, taip pat dėl išaugusių pasaulinių rinkos kainų, 2007 m. buvo išmokėta 1 445 milijonais eurų arba 42 % mažiau nei praėjusiais metais. Pagal Reglamentą (EEB) Nr. 386/90 valstybės narės privalo fiziškai patikrinti 5 % eksporto prekių, kad įsitikintų, jog jos yra teisingai aprašytos ir yra atitinka eksporto grąžinamųjų išmokų reikalavimus. Jos taip pat privalo atlikti sukeitimo patikras išvežimo iš ES punktuose, jei jie nesutampa su vieta, kurioje buvo atlikta prekių fizinė patikra. Komisija privalo užtikrinti šių patikrų kokybę ir skaičių.

5.38. Savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 4/2007 ⁽²⁴⁾ Audito Rūmai nurodė trūkumus fizinių ir sukeitimo patikrų sistemose tikrinant prekių siuntas, už kurias priklauso eksporto grąžinamosios išmokos. Į pateiktas rekomendacijas Taryba ir Komisija sureagavo greitai ir iš dalies pakeitė atitinkamus teisės aktus ⁽²⁵⁾. Tačiau liko dar neišspręstas konkretus trūkumas, susijęs su eksportuotų prekių grąžinimu į ES teritoriją, gabenant jas nereguliacijomis laivybos linijomis.

Komisijos sąskaitų patvirtinimo procedūros

5.39. Kadangi dauguma atvejų žemės ūkio išlaidų valdymas yra padalintas tarp valstybių narių ir Komisijos, pagalbą sumoka valstybės narės, o Komisija po to ją kompensuoja. Šios kompensacijos yra laikomos avansais, nors Komisijos teikiamose finansinės atskaitomybės dokumentuose jos yra įrašytos kaip mokėjimai. Išlaidoms galutinai pripažinti taikoma dviejų pakopų procedūra, vadinama sąskaitų patvirtinimu. Du etapus sudaro Komisijos priimamas metinis finansinis sprendimas ir daugiamečiai sprendimai dėl atitikties.

5.37. Fizinių ir sukeitimo patikrų kokybę ir skaičius patikrinami atliekant vietoje atliktų auditų tyrimus ir analizuojant visų valstybių narių pateiktas išsamias metines pajamų deklaracijas.

5.38. Komisija mano, kad nustačius, jog produktai, už kuriuos skiriamos grąžinamosios išmokos, buvo išvežti iš Bendrijos muitų teritorijos per 60 dienų, toliau produktai į trečiąją paskirties šalį transportuojami per tarptautinę arba trečiosios šalies teritoriją ir gali būti perkrauti pagal Reglamento (EB) Nr. 800/1999 9 arba 10 straipsnį arba vežami tranzitu per Bendrijos muitų teritorijos dalis prižiūrint muitinei; dėl ES plėtros nuo 2004 m. tokia situacija vis labiau tikėtina. Teisiškai neįmanoma, kad atitinkamos prekės arba produktai (nepaisant to, kad už juos buvo skirtos grąžinamosios išmokos) liktų muitų teritorijoje taikant kitokį muitų režimą.

5.39. Komisijos kompensacijos valstybėms narėms teisiškai apibrėžiamos kaip mėnesinės išmokos, o ne išankstiniai mokėjimai ⁽⁸⁾.

⁽²⁴⁾ Audito Rūmai ją priėmė 2007 m. birželio 21 d. (OL C 252, 2007 10 26, p. 1).

⁽²⁵⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 14/2008 (OL L 8, 2008 1 11, p. 1) ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 159/2008 (OL L 48, 2008 2 22, p. 19).

⁽⁸⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1258/1999 5 straipsnio 1 dalies pirmojoje pastraipoje nustatyta, kad „Finansinius išteklius, reikalingus [...] išlaidoms padengti, Komisija skiria valstybėms narėms **išankstiniais mokėjimais** [...]“. Tačiau 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo, kuriuo buvo panaikintas Reglamentas (EB) Nr. 1258/1999, 14 straipsnio 1 dalyje, kuri pakeičia 5 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą, nustatyta, kad „Asignavimus, reikalingus [...] išlaidoms padengti, valstybėms narėms Komisija skiria išmokėdama mėnesines kompensacijas (toliau – **mėnesinės išmokos**), remdamasi akredituotų mokėjimo agentūrų per ataskaitinį laikotarpį padarytomis išlaidomis.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansinis patvirtinimas

5.40. 2008 m. balandžio 30 d. Komisija priėmė tris finansinio patvirtinimo sprendimus dėl išlaidų, susijusių su EŽŪGF, EŽŪFKP ir LKPP, ir atliko mokėjimo agentūrų sąskaitų patvirtinimą, išskyrus **5.3 priede** parodytas išlaidas. Šie sprendimai paremti nepriklausomų auditorių (sertifikavimo įstaigų) pateiktais sertifikatais. Audito Rūmai nenustatė nė vieno Komisijos patvirtintų išlaidų atvejo, kuris turėtų būti neįtrauktas į finansinio patvirtinimo sprendimą (atsietas nuo jo).

5.41. Finansiniai sprendimai apima tik mokėjimo agentūrų sąskaitų tikrumą, išsamumą ir tikslumą. Sertifikavimo įstaigų savarankiški testai neapima mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo („atitikties klausimų“) ir paprastai šios institucijos neatlieka paraiškų ES pagalbai gauti patikrų vietoje. Taigi finansiniai sprendimai dar nereiškia, kad „patvirtintos“ išlaidos nėra susijusios su neteisėtomis išmokomis.

5.42. 2007 m. sertifikavimo įstaigų darbai buvo išplėsti. Be to, kad nuo šiol jos privalės atlikti IAKS statistikos patikrinimo ir patvirtinimo procedūrą (žr. 5.31 dalį), jos taip pat privalės teikti nuomones dėl mokėjimo agentūrų direktorių patikinimo pareiškimų ir vidaus kontrolės procedūrų. Audito Rūmai auditas parodė, kad šių naujų elementų pridėtinė vertė iki šiol buvo ribota. Be to, trim atvejais konstatuotas neišspręstas prieštaravimas tarp mokėjimo agentūrų direktorių patikinimo pareiškimo ir sertifikavimo įstaigos išduoto audito sertifikato su išlyga.

5.41. Suteikiamas audito patikinimas neapsiriboja vien tik apskaitos klausimais. Kiekviename pareiškime taip pat pateikiama nuomonė, kurioje nurodoma, ar atitinkamais finansiniais metais mokėjimo agentūros vidaus kontrolės sistema veikė patenkinamai ir tokiu atveju taip pat įvertinamos patikros vietoje.

Be to, sertifikavimo įstaigos pareiškia atskirą nuomonę apie patikinimo pareiškimą (DAS), kurį pateikia kiekvienos mokėjimo agentūros direktorius, ir atlieka patikrinimų vietoje veiksmingumo bei patikrų statistinių duomenų tikslumo analizę.

5.42. Kartu su kitais elementais, kuriuos savo pastabose mini Audito Rūmai, sertifikavimo įstaigų vykdoma tikrinimo ir tvirtinimo veikla, pradėta priėmus rekomendacijas, pateiktas Audito Rūmų 2005 (5.46 dalis) ir 2006 (5.8 dalis) finansinių metų metinėse ataskaitose, yra svarbus žingsnis siekiant dar labiau didinti mokėjimo agentūrų atskaitomybę ir taip užtikrinti daugiau skaidrumo bei atsakomybę už kontrolės rezultatus. Tokią raidą taip pat pripažįsta mokėjimo agentūrų direktorių konferencija ir nepriklausomos sertifikavimo įstaigos.

Kiekviena sertifikavimo įstaiga analizuoja, kaip kiekviena mokėjimo agentūra atitinka akreditavimo kriterijus, nustatytus Reglamente (EB) Nr. 885/2006, ir atitinkamai teikia apie tai ataskaitas bei nuomonę. DAS ir sertifikavimo įstaigos nuomonės išsiskyrimas įrodo pridėtinę nuomonės apie DAS vertę, kadangi sertifikavimo įstaiga įvertino DAS atsižvelgdama į savo atliktą auditą, kaip ir numatyta. Šiuo metu tikrinamos trys susijusios mokėjimo agentūros. Likusių 79 mokėjimo agentūrų atveju du dokumentai buvo nuoseklūs.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.43. Nors tais metais Ispanijos mokėjimo agentūros pirmą kartą atliko mokėjimus pagal bendros išmokos schemą, Ispanijos sertifikavimo įstaigos neįtraukė į savo darbus privalomo teisių išmokas tikrinimo.

5.44. Remdamiesi sertifikavimo įstaigų darbo patikrinimu ⁽²⁶⁾ Audito Rūmai pakartotinai ⁽²⁷⁾ išreiškia savo abejones dėl skolininkų sąskaitų tikslumo: dvi sertifikavimo įstaigos savo sertifikatuose pateikia išlygas, o 15 – nurodo trūkumus mokėjimo agentūrų skolos valdymo procedūrose; 12 sertifikavimo agentūrų pateikė nepakankamą informaciją apie atliktą darbą, o dvi – tinkamai neatliko sąskaitų testų. Nors Komisija inicijavo procedūrą, leidžiančią išaiškinti trūkumų atžvilgiu taikyti taisomąsias priemones ⁽²⁸⁾, finansinis šių veiksmų poveikis dar nėra žinomas. Be to, Audito Rūmai pastebi, kad mokėjimo agentūros įvairiai traktuoja skolų pripažinimo datą, dėl to nėra nuoseklumo pristančiant bendrą skolų sumą.

5.45. Komisija savo atsakyme į Audito Rūmų 2006 m. metinę ataskaitą ⁽²⁹⁾ išipareigojo tikrinti skolininkų lentelėse įrašytas ir ES biudžetui priskirtas sumas pagal pirmąjį finansinio patvirtinimo sprendimą dėl 2006 m., priimtą 2007 m. balandžio mėn. 27 d. Trys Komisijos 2007 m. atlikti auditai apėmė apie 7 % į šį finansinio patvirtinimo sprendimą įtrauktų sumų.

Atitikties patvirtinimas

5.46. Sprendimai dėl atitikties priimami po to, kai Komisija atlieka papildomus valstybių narių deklaruotų išlaidų patvirtinimus. Jie apima kelerius metus iš eilės, o jų tikslas – nefinansuoti iš ES biudžeto tų išlaidų, kurias Komisija nustatė esant „padarytas pažeidžiant ES taisykles“ ⁽³⁰⁾.

5.43. Sertifikavimo įstaigos patikrina autonominių bendruomenių pateiktus duomenis teisėms į išmokas apskaičiuoti, o ne bendrai nacionaliniu lygmeniu atliktus apskaičiavimus. Komisija pakeitė savo 2008 finansinių metų gaires siekdama patikslinti, kad jei sistema valdoma centralizuotai nacionaliniu lygmeniu, tačiau centrinė mokėjimo agentūra nevaldo BIS (kaip yra Ispanijos atveju), centrinės mokėjimo agentūros sertifikavimo įstaiga vis dėlto turėtų įtraukti šį aspektą į savo ataskaitą.

5.44. Komisija mano, kad bent jau vienu iš šių dviejų atvejų buvo atliktas pakankamas darbas. Komisija taip pat mano, kad ji gavo pakankamai informacijos apie skolininkus patvirtinimo ir apskaitos tikslais. Nė vienu atveju nebuvo nustatyta, kad finansinis poveikis buvo žymus bendrai visoms sąskaitoms (ir atitinkamai kiek tai susiję su sprendimu).

Tačiau Komisija pripažįsta, kad šioje srityje yra tobulintinų dalykų ir todėl pakeitė savo 2008 finansinių metų gaires. Ji ir toliau atidžiai stebės situaciją (2008 m. numatytos 7 audito misijos į mokėjimo agentūras ir 6 – į sertifikavimo įstaigas).

5.45. 2007 m. buvo atlikti du Italijos mokėjimo agentūros AGEA auditai, susiję su paskolomis. 2008 m. balandžio 30 d. buvo priimtas sprendimas patvirtinti AGEA sąskaitas, kurios buvo atskirtos nuo 2006 finansinių metų. Tai reiškia, kad 2007 m. atlikti auditai buvo susiję su maždaug 41 % sumų, įtrauktų į pirmąjį ir antrąjį sprendimus dėl patvirtinimo 2006 finansiniams metams (pastarasis priimtas po Audito Rūmų atlikto audito).

⁽²⁶⁾ Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 (OL L 171, 2006 6 23, p. 90) III priedas.

⁽²⁷⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.61 dalis.

⁽²⁸⁾ Reglamento (EB) Nr. 885/2006 11 straipsnis.

⁽²⁹⁾ 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.61 dalis.

⁽³⁰⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnis (OL L 209, 2005 8 11, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.47. Audito Rūmai savo 2006 finansinių metų ataskaitoje ir ankstesnėse metinėse ataskaitose nurodė apribojimus, kurie iš dalies yra būdingi tvirtinimo sistemai, pavyzdžiui, dėl to, kad atitikties patvirtinimas atliekamas atbuline data ir pagal daugiamečių principą, ar dėl to, kad faktiškai finansinių pataisymų našta uždedama ne galutiniams paramos gavėjams, o valstybėms narėms. Be to, Komisijos naudojamas šių pataisymų skaičiavimo metodas, kuris iš esmės yra grindžiamas nustatyto dydžio pataisymais, reiškia, kad negali būti nustatytas joks pagrįstas ryšys tarp tokiu būdu susigrąžintų sumų ir tikrosios neteisėtai išmokėtos sumos ⁽³¹⁾. Nustatyta, kad šitie apribojimai išlieka ir 2007 m.

5.48. Audito Rūmų atlikto 2007 m. sprendimų dėl atitikties audito metu nustatyta, kad:

- a) kai kurios išlaidos nebuvo atmestos iš ES finansavimo, nors iš tikrųjų turėjo būti atmestos, kitų išlaidų atžvilgiu nebuvo laiku atliktas atitikties auditas, kuris būtų leidęs susigrąžinti visą galimų nustatytų pažeidimų sumą;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.47. *Tai, ką Audito Rūmai vadina apribojimais, yra neatsiejama Bendrijos teisės aktais nustatytos sistemos dalis ir jiems, priėmus Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1290/2005, Audito Rūmai neprieštaravo.*

Nors finansiniai padariniai nustatomi tik procedūrų pabaigoje, konkrečiais metais Komisijos atliktų auditų preliminarios išvados jau žinomos iki tų metų pabaigos. Auditai apima valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemas, todėl jie ne tik suteikia informacijos apie audituotas išlaidas, bet netiesiogiai suteikia informacijos apie ateities išlaidas. Be to, paprastai taisymuose atsižvelgiama į išlaidas, patirtas po audito datos, todėl jie nėra vien tik retrospektyvūs.

Atitikties patvirtinimu siekiama, kad iš Bendrijos lėšų nebūtų finansuojamos Bendrijos taisyklių neatitinkančios išlaidos. Priešingai, tai nėra mechanizmas neteisėtai paramos gavėjams išmokėtoms lėšoms išieškoti – už tai pagal pasidalijamojo valdymo principą išimtinai atsakingos valstybės narės.

Jeigu neteisėti mokėjimai paramos gavėjams gali būti nustatyti atliekant atitikties patvirtinimą, valstybės narės privalo jų atžvilgiu imtis tolesnių priemonių ir galutiniams paramos gavėjams taikyti išieškojimo priemones. Tačiau net kai susigrąžinti lėšų iš paramos gavėjų nereikia, nes finansinis pataisymas susijęs tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistema, o ne su neteisėtais mokėjimais, šie pataisymai yra svarbi priemonė valstybių narių sistemoms tobulinti ir taip užkirsti kelią neteisėtiems mokėjimams paramos gavėjams arba juos nustatyti ir susigrąžinti.

Nustatant vienodo dydžio sumas, atsižvelgiama į nacionalinių kontrolės sistemų trūkumų sunkumą, siekiant atspindėti Bendrijai tenkančią finansinę riziką. Todėl Komisija mano, kad tarp tokio pobūdžio pataisymo ir galutiniams paramos gavėjams išmokėtų neteisėtų mokėjimų sumos nustatyta tikroji sąsaja.

5.48.

- a) *Komisija mano, kad išlaidų, kurių nuspręsta nefinansuoti iš Bendrijos lėšų atlikus atitikties auditus, pakanka Fondams keliamai rizikai padengti.*

Teisinė nuostata, pagal kurią apribojama galimybė laiko atžvilgiu padaryti finansinius pataisymus (24 mėnesių taisyklė), yra sąmoningas Bendrijos teisės aktų leidėjo pasirinkimas siekiant užtikrinti teisinį tikrumą valstybėms narėms. Šios taisyklės taikymo ypatybė yra ta, kad kai kurioms išlaidoms negali būti taikomi finansiniai pataisymai, nepaisant to, kad išlaidos gali būti veikiamos trūkumų. Komisija ne kartą siūlė pratęsti šį terminą, tačiau jos pasiūlymus ir Taryba, ir Europos Parlamentas atmetė.

⁽³¹⁾ Audito Rūmų 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 5.63 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) dviejų patikrintų pataisymų atveju buvo prabėgę šešeri metai tarp pradinio audito ir patvirtinimo sprendimo, dėl to netinkamos finansuoti išlaidos iš sąskaitų buvo išbrauktos tik baigiant šią procedūrą.

- b) *Du Audito Rūmų minimi atvejai buvo labai sudėtingi ir neatspindi Komisijos atlikto atitikties patvirtinimo.*

Aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos sritys

5.49. Aplinkos, žuvininkystės ir jūrų reikalų, taip pat sveikatos ir vartotojų apsaugos sritis Komisija valdo naudodama specialias kontrolės sistemas. Audito Rūmų atliktas šių politikos sričių auditas atskleidė šiuos sisteminius trūkumus:

5.49.

- a) aplinkos priemonių srityje į projektus, finansuojamus iš pagrindinio fondo (LIFE projektai) buvo įtrauktos netinkamos finansuoti išlaidos. Buvo ir toliau smarkiai vėluojama užbaigti auditus. Tačiau 2007 m. padėtis pagerėjo. Aplinkos generalinio direktorato (DG ENV) metinėje veiklos ataskaitoje šie trūkumai pripažįstami pateikiant specialią išlygą;
- b) žuvininkystės politikos srityje dėl to, kad nebuvo tinkamų teisinių taisyklių ir dėl to, kad buvo blogai dokumentuotos išlaidos, susijusios su žuvų išteklų valdymo duomenų surinkimu, padidėjo neteisėtų mokėjimų rizika. Kita vertus finansiniai įsipareigojimai, susiję su ypatingais atnaujintų žuvininkystės susitarimų atvejais, nebuvo laiku padengti skiriant atitinkamus asignavimus;

- b) *Audito Rūmų minimos teisinės nuostatos dėl duomenų rinkimo žuvininkystės valdymo srityje buvo pakeistos 2008 m.⁽⁹⁾. 2008 m. bus priimtas atitinkamas įgyvendinantis Komisijos reglamentas ir sprendimas. Naująjį teisinį pagrindą sudaro aiškos taisyklės ir jis turėtų išsklaidyti Audito Rūmų abejones. Kalbant apie dabartinę situaciją, sukurtos procedūros Audito Rūmų nustatytiems trūkumams, susijusiems su dokumentais, pašalinti.*

Biudžetinius įsipareigojimus, susijusius su žuvininkystės susitarimais, galima priimti tik priėmus teisinį pagrindą (Tarybos sprendimą ir (arba) reglamentą). Tai paaiškina, kodėl biudžetinis įsipareigojimas priimamas po teisinio įsipareigojimo (naujojo protokolo laikinas taikymas), kai nebuvo įmanoma priimti teisinio pagrindo, kol laikinai neįsigaliojo naujasis protokolas (kaip dažnai pasitaiko, nors ir numatomi ilgi derybų bei priėmimo terminai). Komisija ir toliau svarstys kitus galimus veikimo būdus siekiant atsižvelgti į Audito Rūmų pastabas, tuo pačiu turėdama omenyje konkrečius suvaržymus, susijusius su žuvininkystės susitarimais.

⁽⁹⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 199/2008.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Birželio 24 d. Taryba pasiekė politinį susitarimą dėl Komisijos pasiūlymo, susijusio su žvejybos ne Bendrijos vandenyse leidimais Bendrijos laivams. Naujajame reglamente numatoma laikinai tęsti žvejybos operacijas, kol Taryba oficialiai priims naująjį protokolą.

- c) sveikatos ir vartotojų apsaugos srityje buvo atvejų, kai veterinarinės priemonės buvo apmokėtos be visų būtinų patvirtinamųjų dokumentų.

- c) Audito Rūmų pareiškimas susijęs su vakcinų ir testų, kurių pristatymo rašytinio patvirtinimo Komisija nepareikalavo, gavimu. Nepaisant to, Komisija mano, kad atsižvelgiant į jos ryšius su valstybėmis narėmis ir jos vidaus kontrolės procedūras (įskaitant dviejų personalo narių pasirašytas antraštes „atitinka faktus“), šis oficialių dokumentų dėl šių prekių ir testų gavimo trūkumas nekelia rizikos jos mokėjimams.

Neseniai priimtas Komisijos sprendimas ⁽¹⁰⁾, kuriuo sugriežtinami finansinės atskaitomybės reikalavimai, nustatyti Komisijos sprendimu 2002/677/EB.

Bendros išvados ir rekomendacijos

5.50. Remdamiesi savo audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad iš esmės išlaidų, deklaruotų pagal politikos grupę, operacijos veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis (žr. 5.12 ir 5.13 dalis).

5.50–5.51. Komisija siekia užtikrinti, kad priežiūros ir kontrolės sistemomis būtų veiksmingai aptinkamos ir ištaisomos klaidos deramai atsižvelgiant į vietoje atliktinų patikrų sąnaudų ir naudos santykį.

Kalbant apie žemės ūkį ir kaimo plėtrą, Komisija atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastebėjimą, kad tikėtinas bendras klaidų lygis pernelyg nesiskiria nuo praėjusių metų lygio, kaip teigiama 2006 m. patikinimo pareiškime. Valstybių narių atsiųsta statistinė kontrolės informacija rodo, kad klaidų lygis, nustatytas galutinių paramos gavėjų lygmeniu pagal Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF), kuris sudaro apie 85 % bendrų žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, yra žemiau reikšmingumo lygio.

Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kuri taikoma beveik visoms žemės ūkio išlaidoms, veiksmingai apribojama neteisėtų išlaidų rizika, jei į sistemą įvedami tikslūs ir patikimi duomenys ir ji yra tinkamai taikoma.

2007 m. žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, kurios tikriausiai nebus finansuojamos iš Bendrijos lėšų remiantis būsimais sprendimais dėl atitikties, ir kurios sudaro apie 439 mln. EUR, kartu su 152 mln. EUR susigrąžinimų iš galutinių paramos gavėjų.

⁽¹⁰⁾ Sanco 1182/2008 rev.3.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaip nurodyta 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje (MVA), Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas įsitikinęs, kad jo operacijoms reikšmingos teisėtumo ir tvarkingumo klaidos įtakos neturi. Be to, kaip paaiškinta 2007 m. MVA, likutinių klaidų lygis yra 1,6 % ir neviršija 2 % reikšmingumo ribos.

Kaip nurodyta Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato 2007 m. MVA, galima suteikti pakankamą patikinimą, kad Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD išlaidos yra teisėtos ir tvarkingos, o nustatyti trūkumai nėra pakankamai esminiai išlygai pateisinti.

DG ENV metinėje veiklos ataskaitoje pateikė specialią išlygą dėl dotacijų veiklai gavėjų deklaruotų išlaidų tinkamumo.

5.51. Pagal bendrą Audito Rūmų atliktą priežiūros ir kontrolės sistemų, naudojamų šiame skyriuje aptariamose politikos srityse, įvertinimą šios sistemos yra iš dalies veiksmingos.

5.51. Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) daroma išvada, kad egzistuoja pakankamas patikinimas, jog GD vidaus kontrolės sistemos veikia veiksmingai.

Kaip nurodyta 2007 m. MVA, Aplinkos generalinio direktorato valdyba „pasitiki bendra vidaus kontrolės ir finansų bei veiklos valdymo Aplinkos generaliniame direktorate padėtimi“. Šią išvadą taip pat patvirtina pergalėtų leidimų duodančių pareigūnų analizės rezultatai ir valdymo ataskaitos generaliniam direktoriui, kurių iš kiekvieno jų buvo paprašyta 2008 m. sausio mėn. DG ENV vidaus audito grupė, atlikdama 2007 m. auditus, nenustatė finansų kontrolės sistemų esminių trūkumų arba rimtų valdymo sistemų pažeidimų. Valdybos 2007 m. nustatytus trūkumus lėmė ypatingos aplinkybės ir jie bus toliau nagrinėjami 2008 m.

5.52. Tačiau Audito Rūmai daro išvadą, kad IAKS ir toliau išlieka veiksminga mažinant neteisėtų išlaidų riziką, jei ji yra teisingai įdiegta ir jei į ją yra įvesti tikslūs ir patikimi duomenys apie BIS išmokas, pagrįstas skirtomis teisėmis į išmokas (žr. 5.20 ir 5.21 dalis). Neseniai į BIS įtrauktos pagalbinės schemos, kaip antai schemos susijusios su alyvuogių aliejumi (žr. 5.14 dalį), yra teigiamas pokytis, nors artimiausiu laiku dėl jų gali padidėti klaidų dažnis.

5.52–5.53. Komisijos tarnybų atlikti auditai parodė, kad iš esmės teisės į išmokas buvo skaičiuojamos laikantis teisės aktų ir kad administraciniai patikrinimai bei patikros vietoje paprastai vyko patenkinamai. Tolesnių priemonių iškilusioms problemoms spręsti imamasi atliekant atitikties patvirtinimą.

5.53. Apie 20 % mokėjimų, patikrintų galutinio paramos gavėjo lygmenyje, ir toliau buvo neteisingi, iš jų tam tikra dalis turėjo didelį finansinį poveikį. Be to Audito Rūmai nustatė neteisingo teisinių nuostatų aiškinimo klaidų. Jei tokios klaidos nebus ištaisytos, bendras per keletą metų susikaupęs jų poveikis bus reikšmingas.

Kalbant apie klaidų dažnumą ir poveikį, IAKS statistiniai duomenys, gauti iš valstybių narių (išskyrus Graikiją) ir patikrinti bei patvirtinti sertifikavimo įstaigų, rodo, kad klaidų, įskaitant 2007 finansinius metus, pasitaiko vis rečiau, o finansinis klaidų poveikis susijęs tik 0,83 % atitinkamų išlaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.54. Nors sąskaitų patvirtinimo sistemos (kaip ir patikros po mokėjimų) naudojamos tam, kad būtų atmestos ES taisyklių neatitinkančios išlaidos, šiuo metu to pasiekti nepavyksta mokėjimų galutiniams paramos gavėjams lygmeniu; iš tikrųjų šias išlaidas padengia valstybės narės, dėl to negalima nustatyti jokio pagrįsto sąryšio tarp atmetų sumų ir tikrosios neteisėtų mokėjimų sumos.

5.55. Komisijos sprendimai dėl atitikties nėra išsamūs kiekvienais finansiniais metais po 2000 m. Kadangi sprendimai dėl 2007 m. dar nepriimti, išlaidos po Komisijos patikrinimų ateityje gali būti taisomos. Tačiau iš esmės vėlesniais metais padaryti pataisymai paprastai smarkiai nekeičia mokėjimų, apie kuriuos praneša valstybės narės, sumos dydžio.

5.56. Audito Rūmai rekomenduoja šalinti sisteminius trūkumus, dėl kurių daromos tokio pobūdžio klaidos. Šiuo požiūriu aktualiausi sprendinių klausimai, susiję su mokėjimų, atliktų pagal BIS, patikimumu yra šie:

- a) pagerinti teisių į išmokas identifikavimą, registraciją ir valdymą;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.54. Atitikties patvirtinimu siekiama, kad iš Bendrijos lėšų nebūtų finansuojamos Bendrijos taisyklių neatitinkančios išlaidos. Priešingai, tai nėra mechanizmas neteisėtai paramos gavėjams išmokėtoms lėšoms išieškoti – už tai pagal pasidalijamojo valdymo principą išimtinai atsakingos valstybės narės.

Jeigu neteisėti mokėjimai gali būti nustatyti atliekant atitikties patvirtinimą, valstybės narės privalo jų atžvilgiu imtis tolesnių priemonių ir tokiems paramos gavėjams taikyti išieškojimo priemones. Tačiau net kai susigrąžinti lėšų iš paramos gavėjų nereikia, nes finansinis pataisymas susijęs tik su valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumais, o ne su neteisėtais mokėjimais, šie pataisymai yra svarbi priemonė valstybių narių sistemoms tobulinti ir taip užkirsti kelią neteisėtiems mokėjimams paramos gavėjams arba juos nustatyti ir susigrąžinti.

Komisija mano, kad tarp jos finansinių pataisymų ir galutiniams paramos gavėjams išmokėtų neteisėtų mokėjimų lygio nustatyta tikroji sąsaja.

5.55. 2007 m. pabaigoje buvo nebaigti tik 24 auditai iš maždaug 1 400 auditų, atliktų 2003 m. ir anksčiau, kuriais remiantis galima daryti išlaidų finansinius pataisymus laikotarpiui iki 2002 m. Su šiais auditais susiję išlaidų finansiniai pataisymai laikotarpiui iki 2002 m. apytikriais skaičiavimais sudaro apie 6 mln. EUR. Tai reiškia, kad 2001 m. ir anksčiau patirtų išlaidų atitikties vertinimo darbas iš esmės baigtas.

Kalbant apie finansinių pataisymų mastą, 2007 m. žemės ūkio ir kaimo plėtros išlaidų, kurios tikriausiai nebus finansuojamos iš Bendrijos lėšų remiantis būsimais sprendimais dėl atitikties, ir kurios sudaro apie 439 mln. EUR, kartu su 152 mln. EUR susigrąžinimų iš galutinių paramos gavėjų ⁽¹¹⁾.

5.56. Dauguma Audito Rūmų minimų trūkumų žinomi ir jie nagrinėjami atliekant atitikties patvirtinimą. Trūkumus lemia ne neaiškios teisės nuostatos, bet netinkamas jų įgyvendinimas.

- a) Valstybės narės raginamos tobulinti savo sistemas ir glaudžiai bendradarbiauti su Komisijos tarnybomis bei JRC minėtais klausimais.

⁽¹¹⁾ 2007 m. padarius finansinius pataisymus susigrąžinta 607 mln. EUR; 247 mln. EUR iš galutinių paramos gavėjų susigrąžino valstybės narės (žr. 2007 m. metinių ataskaitų aiškinamųjų raštų 6 skyrių).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) pašalinti iš duomenų bazės netinkamus finansuoti plotus bei atnaujinti informaciją apie žemės ūkio sklypus (pvz. ortonuotraumomis);
- c) aiškiau suformuluoti ir supaprastinti priemonėms taikomas taisykles, visų pirma dėl nacionalinio rezervo naudojimo.

5.57. Taip pat reikalingos didelės pastangos siekiant užtikrinti, kad paramos gavėjai laikytųsi savo įsipareigojimų kaimo plėtros srityje, kurioje dėl dažnai sudėtingų taisyklių ir tinkamumo finansuoti sąlygų yra ypatingai didelė klaidų rizika.

5.58. Pagaliau būtina pašalinti sisteminius trūkumus, nustatytus aplinkos, žuvininkystės, sveikatos ir vartotojų apsaugos politikos srityse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Komisijos tarnybos (DG AGRI ir JRC) dar 2002 m. paskelbė gaires dėl tinkamų sričių registravimo ir informacijos atnaujinimo. Šios gairės buvo ne kartą svarstomos su valstybėmis narėmis. Nuostata, kad dėl šių gairių nesilaikymo gali būti išmokėtos neteisėtos išmokos, imamosi veiksmų pagal atitikties patvirtinimą ir valstybės narės raginamos tiksliai apibrėžti veiksmų planą problemoms išspręsti. Tam Komisijos tarnybos (DG AGRI ir JRC) teikia visą reikiamą pagalbą.
- c) Pasiūlyme atlikti bendros žemės ūkio politikos patikrą siūlomas supaprastinimas – toliau atsiejant kai kuriuos dalinius mokėjimus ir suteikiant valstybėms narėms teisę palaipsniui pereiti prie vienos išmokų kiekvienos teisės gauti išmoką atveju, BIS taps veiksmingesnė, efektyvesnė ir paprastesnė.

5.57. Savo 2008 m. audito programoje Komisija pirmenybę teikė agrarinės aplinkosaugos priemonių auditui.

Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad kaimo plėtros priemonių atveju, visų pirma dėl agrarinės aplinkosaugos priemonėms būdingo sudėtingumo, kyla didesnė klaidų rizika, palyginti su EŽŪGF mokėjimais. Agrarinės aplinkosaugos priemonės dėl savo pobūdžio yra ypatingai sudėtingos ir galimybių jas supaprastinti mažai, jei nenorima pakenkti jų tikslams.

Todėl Komisija mano, kad dėl pridėtinės šių priemonių vertės ir jų didelio sudėtingumo, leistina klaidų rizika turėtų būti didesnė.

Nepaisant šių svarstymų, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtros (EŽŪFKP) 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui buvo įdiegti svarbūs kaimo plėtros kontrolės sistemos patobulinimai. Pavyzdžiui, valstybės narės turi užtikrinti, kad visi tinkamumo kriterijai, nustatyti Bendrijos teisės aktais arba kaimo plėtros programomis, dabar būtų tikrinami pagal valstybių narių nustatytinus rodiklius, kuriuos būtų galima patikrinti. Tinkamumo kriterijai dažnai sudėtingi, todėl Komisijos tarnybos parengė įvairių taisyklių ir gairių, siekdamas padėti valstybėms narėms juos aiškinti.

Be to, kaimo plėtros priemonėms, susijusioms su plotais ir gyvūnais pagal Axis 2 (2 prioritetinę sritį), kurios sudaro 44 % visų pagal programą numatytų išlaidų, IAKS buvo taikoma dar griežčiau.

5.58. Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas nurodo savo 5.51 dalyje pateiktą pareiškimą.

Dėl žuvininkystės žr. atsakymą 5.51 dalyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

Bendras žaliavinio tabako rinkos organizavimas

5.59. Savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 7/2004 ⁽³²⁾ Audito Rūmai nustatė įvairių trūkumų, kaip antai nepatikimi duomenys, netinkama rinkos padėties analizė, taip pat nebuvo pasiekti nustatyti tikslai, kaip antai paskatinti gamybos perkėlimą į kitus sektorius. Audito Rūmai pateikė keletą rekomendacijų, kurias parėmė Parlamentas ir Taryba.

5.60. Bendras žaliavinio tabako rinkos organizavimas nuo to laiko buvo reformuotas bendrame 2003 m. BŽŪP reformos kontekste. Komisija iš esmės atsižvelgė Audito Rūmų rekomendacijas, ypač dėl išsamesnių ir labiau patikimų duomenų rinkimo ir naudojimo. Be to, palaipsniui buvo įvykdytas visiškas pagalbos atsisiejimas nuo gamybos. Kartu su atkūrimo priemonių finansavimu ši sistema, ją visiškai įdiegus, leis šalinti rinkos priemonių trūkumus ir paskatins gamintojus savanoriškai atsisakyti tabako gamybos.

Komisijos vykdytas kovos su snukio ir nagų liga priemonių valdymas ir priežiūra

5.61. Savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 8/2004 ⁽³³⁾, Audito Rūmai pažymėjo, kad Komisija ir Taryba jau pašalino daugelį teisės aktų trūkumų, kuriuos buvo atskleidę Audito Rūmų auditai. Tačiau jie rekomendavo papildomas priemones, kaip antai:

- a) išskyrus krizės laikotarpius, reguliariai vertinti prevencijos ir kontrolės priemones ir sustiprinti šių priemonių įgyvendinimo priežiūrą;
- b) išnagrinėti galimybes paskatinti ūkininkus kuo greičiau pranešti apie ligą ir laikytis judėjimo apribojimų;

5.61.

⁽³²⁾ OL C 41, 2005 2 17, p. 1.

⁽³³⁾ OL C 54, 2005 3 3, p. 1.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) patikslinti finansinę programą, taikomą gyvulių ligoms, stengiantis kiek galima labiau sumažinti finansinę riziką ES biudžetui.

5.62. 2006 m. Komisija pradėjo nuodugną prevencijos ir kontrolės priemonių vertinimą ir ėmėsi iniciatyvų, kuriose iš dalies atsižvelgta į Audito Rūmų rekomendacijas.

5.63. Tačiau Audito Rūmai mano, kad reikalingos papildomos pastangos siekiant:

- a) supaprastinti teisės aktus, susijusius su gyvūnų sveikata ir gerove ⁽³⁴⁾;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Komisijos komunikate Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui „Naujoji Europos Sąjungos gyvūnų sveikatos strategija (2007–2013 m.), pagal kurią „prevencija geriau už gydymą““ (COM(2007) 539 galutinis) numatyta plėtoti ES suderintą atsakomybės ir išlaidų pasidalijimo kriterijų sistemą. Šio tikslo reikia siekti peržiūrint ES finansinę kovos su gyvūnų ligomis finansavimo priemonę (Tarybos sprendimas 90/424/EEB) pagal naujosios gyvūnų sveikatos strategijos veiksmų planą. Parengiamieji darbai jau prasidėjo. Planuojami tolesni veiksmai, įskaitant galimybių studiją, kuri apims konsultacijų procesą.

5.62. 2004 m. gruodžio mėn. Komisija pradėjo išorinį vertinimą siekdama išsamiai peržiūrėti ES veiksmų gyvūnų sveikatos srityje rezultatus ir apsarstyti, kuria linkme šiuos veiksmus plėtoti ateityje. Remdamasi įvertinimo rezultatais ir plačiomis konsultacijomis su suinteresuotosiomis šalimis, 2007 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl naujos gyvūnų sveikatos strategijos ⁽¹²⁾. Pirmą kartą Komisija nustatė savo strateginius siekius ir tikslus gyvūnų sveikatos srityje.

5.63. Taryba (2007 m. gruodžio mėn.), Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (2008 m. sausio mėn.) ir Europos Parlamentas (2008 m. gegužės mėn.) palankiai įvertino strateginio požiūrio į ES gyvūnų sveikatos politiką plėtojimą ir pritaria visiems Gyvūnų sveikatos strategijoje, kuri apima 2007–2013 m. laikotarpį, išdėstytiems siekiams, tikslams bei principams. Remdamasi diskusijų šiuose ES institucijų forumuose rezultatais ir siekdama nustatyti strategijos kryptį kitiems penkeriems metams ir tolesniam laikotarpiui, Komisija artimiausiu metu priims gyvūnų sveikatos veiksmų planą.

- a) Vykdamas geresnio reglamentavimo politiką jau imtasi svarbių veiksmų esamai teisei bazei supaprastinti, pavyzdžiui, naujoji Direktyva 2006/88/EB dėl akvakultūros gyvūnų ⁽¹³⁾ ir pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, supaprastinančios veterinarijos ir zootechnikos

⁽³⁴⁾ Nuoroda: Komunikatas dėl naujosios gyvūnų sveikatos strategijos (2007–2013 m.) COM(2007) 539/F, 2007 9 19.

⁽¹²⁾ COM(2007) 539, priimtas 2007 m. rugsėjo 19 d. http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/docs/animal_health_strategy_en.pdf.

⁽¹³⁾ 2006 m. spalio 24 d. Tarybos direktyva 2006/88/EB dėl gyvūnų sveikatos reikalavimų, taikomų akvakultūros gyvūnams ir jų produktams, ir dėl tam tikrų vandens gyvūnų ligų prevencijos ir kontrolės (OL L 328, 2006 11 24, p. 14).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

sričių informacijos atnaujinimo ir skelbimo taisyklės ir iš dalies keičiančios 22 galiojančias Tarybos direktyvas ⁽¹⁴⁾, kuris šiuo metu yra galutinėje Tarybos priėmimo procedūros stadijoje. Tačiau, kaip paaiškinta Komunikate dėl naujosios gyvūnų sveikatos politikos strategijos, Komisija taip pat ketina pateikti pasiūlymą dėl naujo gyvūnų sveikatos įstatymo, kuris gerokai supaprastintų galiojančius teisės aktus.

- b) padidinti žmogiškuosius išteklius, skirtus kontroliuoti ES teisės aktų taikymą, atsižvelgiant į Europos Sąjungos plėtrą;

- b) Maisto saugos ir gyvūnų sveikatos srityje Komisijos maisto ir veterinarijos tarnyba (MVT) siekia užtikrinti veiksmingas kontrolės sistemas ir įvertinti atitiktį ES standartams Europos Sąjungoje ir trečiojoje šalyse, kiek tai susiję su jų eksportu į ES, visų pirma atlikdama patikrinimus valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse, kurios eksportuoja į ES.

MVT atlieka apie 250–270 misijų per metus.

Šiuo metu įdarbinant darbuotojus, laikantis reikalavimų, pirmenybė teikiama ekspertams iš neseniai į ES įstojusių valstybių narių.

- c) šalinti išliekančius trūkumus rengiant nenumatytų atvejų planus, kaip tai pabrėžiama Maisto ir veterinarijos tarnybos ataskaitose;

- c) Šis punktas bus toliau nagrinėjamas.

- d) pagerinti pavojaus realiu laiku pratybų organizavimą ir priežiūrą;

- d) Komisija šiuo metu renka atnaujintą informaciją iš valstybių narių, siekdama užtikrinti, kad ši rekomendacija būtų tinkamai įgyvendinta.

- e) sumažinti dažną vėlavimą pranešant apie galvijų judėjimą ir jų registravimą centrinėje duomenų bazėje ir pagerinti kiaulių identifikavimo ir judėjimo reglamentavimą;

- e) MVT nustatyti trūkumai susiję su atitinkamų Bendrijos aktų dėl gyvūnų identifikavimo, ūkių registravimo ir judėjimo įrašų įgyvendinimu; atitinkamų reglamentų ir direktyvos nuostatos nesvarstomos.

⁽¹⁴⁾ Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, supaprastinančios veterinarijos ir zootechnikos sričių informacijos atnaujinimo ir skelbimo taisyklės ir iš dalies keičiančios direktyvas 64/432/EEB, 77/504/EEB, 88/407/EEB, 88/661/EEB, 89/361/EEB, 89/556/EEB, 90/428/EEB, 90/429/EEB, 90/539/EEB, 91/68/EEB, 92/35/EEB, 92/65/EEB, 92/66/EEB, 92/119/EEB, 94/28/EB, 2000/75/EB, Sprendimą 2000/258/EB ir direktyvas 2001/89/EB, 2002/60/EB ir 2005/94/EB. (COM (2008) 120 galutinis – 2008/0046 (CNS)).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- f) įtraukti 2004 m. priimtus maisto higienos reikalavimus į importuojamai mėšai taikomas nuostatas.

5.64. Iki šiol pasiekta tik nedidelė pažanga skatinant įtraukti ūkininkus į greito pranešimo apie ligą sistemą.

5.65. Pagaliau dėl finansinės programos išaiškinimo 2005 m. Komisija priėmė priemones, apribojančias rinkos kainomis grindžiamą kompensacijos dydį. Tačiau būtinos papildomos priemonės dėl to, kad valstybių narių teikiamos pagalbos dydis yra labai skirtingas.

- f) Komisija parengė atitinkamą pasiūlymą dar antroje 2007 m. pusėje (SANCO/10018/2007), o 2007 m. rugsėjo 10 d. SCoFAH posėdyje ⁽¹⁵⁾ valstybės narės pareiškė palankią nuomonę. Šiuo metu dokumentas yra toje teisėkūros proceso stadijoje, kai jį oficialiai turi priimti Komisija ir jis vėliau turi būti paskelbtas Oficialiajame leidinyje.

5.64. Visi pagrindinių užkrečiamųjų gyvūnų ligų (klasikinis kiaulių maras, snukio ir nagų liga, paukščių gripas) protrūkiai ES per pastaruosius 5 metus Bendrijos biudžetui kainavo labai nedaug ir buvo sėkmingai išnaikinti. Viena iš tokių rezultatų priežasčių yra tai, kad paprastai apie ligą buvo pranešta laiku. Valstybės narės dažnai ne (visiškai) atlygindavo nuostolius tiems ūkininkams, kurie nevisiškai bendradarbiavo su valdžios institucijomis arba laiku nepranešė apie ligą, siekdamos atgrasinti nuo tokio elgesio.

5.65. Teisės aktuose nustatytos aukščiausios ribos padeda susidaryti bendrą vaizdą apie valstybių narių mokamas kompensacijas.

Tačiau ir toliau taikoma pagrindinė taisyklė, pagal kurią kompensacijos suma neturėtų viršyti gyvūno rinkos kainos. Teisingai taikant teisės aktus galima išvengti pervertinimo arba nepakankamo įvertinimo.

Teisės aktai dėl kompensacijų ir valstybės pagalbos yra suderinti ir vieni visiems Europos Sąjungos valstybėms narėms. Šiuo atveju nustatytas skirtumas atsirado dėl skirtingo turimų priemonių naudojimo.

Komisijos atliekamas ūkio pajamų įvertinimas

5.66. Savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 14/2003 ⁽³⁵⁾ dėl Komisijos atliekamo ūkio pajamų įvertinimo Audito Rūmai padarė išvadą, kad ES statistika neteikia pakankamai išsamios informacijos apie žemės ūkio valdų disponuojamas pajamas, dėl to nebuvo įvertintas žemės ūkio bendruomenės gyvenimo lygis. Taip atsitiko nepaisant to, kad buvo trys atskiros priemonės, skirtos žemės ūkio pajamoms įvertinti, tačiau numatytos skirtingiems tikslams. Audito Rūmai rekomendavo Komisijai įvertinti turimas statistikas, susijusias su ūkių ir žemės ūkio namų valdų padėtimi, ir tiksliai nustatyti statistikos sistemą, kuri leistų stebėti, kaip pasiekiami bendrosios žemės ūkio politikos tikslai, ypač tikslas užtikrinti pakankamą ūkininkų gyvenimo lygį. Europos Parlamentas ir Taryba pritarė Audito Rūmų rekomendacijoms.

⁽³⁵⁾ OL C 45, 2004 2 20, p. 1.

⁽¹⁵⁾ SCoFAH – Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.67. Per tą laiką Komisija ėmėsi įvairių iniciatyvų, tarp kitų – tarpusavyje suderinti valstybių narių taikomus statistinius metodus, visų pirma susijusius su Ūkių apskaitos duomenų tinklu (FADN). Be to, Komisija ėmėsi įvairių iniciatyvų, siekdama pagerinti kitų turimų priemonių, pavyzdžiui, ekonominių žemės ūkio sąskaitų (EAA) ir šeimos ūkių sektoriaus pajamų (IAHS), patikimumą. Taip pat Komisija atliko galimybių studijas, siekdama sukurti labiau integruotą Europos statistikos sistemą. Tačiau iki šiol pažanga buvo lėta, nes valstybės narės nesutarė dėl to, kokį prioritetą suteikti projektui, turint omenyje, kad išsamesnės informacijos apie žemės ūkio pajamas, įskaitant kitą veiklą, surinkimas pareikalaus pernelyg didelių administravimo išlaidų. Audito Rūmai dar kartą pažymi, kad išsamesnė statistika ir rodikliai yra būtini, norint geriau stebėti, kaip sekasi vykdyti bendrąją žemės ūkio politiką, kurios apie du trečdaliai biudžetinių išteklių yra skirti ūkininkų pajamoms remti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.67. *Galimybių studijos įvertinimas įtrauktas į 2008–2012 m. Bendrijos statistikos programą. Pirmoji diskusija Nuolatiniaame žemės ūkio statistikos komitete parodė, kad valstybės narės yra apdairios dėl esamų konceptualių, techninių ir finansinių sunkumų. Nuspręsta, kad Ūkių apskaitos duomenų tinklas (FADN) ir ekonominės žemės ūkio sąskaitos (EAA) ir toliau bus pagrindinis informacijos apie žemės ūkio pajamas šaltinis.*

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas – Tiesioginiai neatsietieji mokėjimai – valdomi pagal IAKS

Valstybė narė	Pagalba už plotą				Priemokos už gyvulius				Bendras įvertinimas
	Administracinės procedūros ir kontrolė užtikrinant teisingas išmokas	Rizikos analizė ir patikrų imties sudarymo procedūros	Tikrinimo metodika, kokybės kontrolė ir atskirų rezultatų pateikimas	Statistikos apie patikras ir rezultatus rengimas ir patikimumas	Administracinės procedūros ir kontrolė užtikrinant teisingas išmokas	Rizikos analizė ir patikrų imties sudarymo procedūros	Tikrinimo metodika, kokybės kontrolė ir atskirų rezultatų pateikimas	Statistikos apie patikras ir rezultatus rengimas ir patikimumas	
Vokietija (Bavarija)					n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	
Ispanija (Kastilija ir Leonė)	1	2	3			14	4		
Italija (AGEA)	5	n.p.	3		n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	
Portugalija		n.p.	6		n.p.		7		
Prancūzija		8				9	10		
Graikija	1/11		12	13	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	

Legenda

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų
n.p.	Nėra patikrinta

Operacijų testų rezultatas

Operacijų, kurias paveikė klaidos, dalies įvertinimas remiantis imtimi	31 %
klaidų lygis	2 %-5 %

- 1 Į geografinės informacijos sistemą (GIS), kuria paremtos Bendrijos pagalbos schemas, ne visuomet įvesti išsamūs ir patikimi duomenys apie referencinių sklypų tinkamumą (netinkamumą) finansuoti.
- 2 Ispanijos institucijos nepateikė jokių įrodymų, kad 2006 m. buvo atliktas rizikos kriterijų ir jų specifinio lyginamojo svorio pagrįstumo vertinimas.
- 3 Nacionalinių patikrų vietose rezultatai ir jų įtraukimas į GIS nėra patikimi (tikrintojai neužregistravo įvairių žemės naudojimo tipų nuolatinių netinkamumo finansuoti požymių, tuo būdu GIS nebuvo atnaujinta ir ūkininkams buvo išmokėtos per didelės išmokos).
- 4 Trūkumų rasta administracinėse su gyvulių patikromis vietoje susijusiose informacinėse programose, kaip antai netinkamas patikrų ataskaitų bei ūkių registro formatai.
- 5 Italijos mokėjimo agentūros AGEA vykdomos priežiūros pobūdis neužtikrina jai suteiktų kontrolės ir valdymo įgaliojimų vykdymo veiksmingumo. Buvo išaiškinta atvejų, kai pataisos buvo priimtos po nustatyto termino, mokėjimai atlikti nesulaukus galutinių patikrų vietoje rezultatų.
- 6 Buvo nustatyta patikrų vietoje procedūrų trūkumų (neidentifikuoti finansuoti netinkami plotai, nepatikrinti tinkamumo finansuoti kriterijai).
- 7 Buvo nustatyta patikrų vietoje procedūrų trūkumų (netinkamai tikrinti arba nedokumentuoti gyvulių registrai).
- 8 Nebuvo įvertinti tradicinių patikrų vietoje rizikos parametrai. Šios patikros sudaro 20 % patikrų vietoje, likusios patikros buvo atliktos nuotolinio aptikimo būdu ir yra atliktas jų įvertinimas.
- 9 Neįvertintas ankstesniais metais naudotų rizikos parametrų veiksmingumas.
- 10 Kontrolės procedūros numato ūkyje esančių gyvulių registravimą nacionalinės kompiuterinės duomenų bazės (NKDB) archyve, o ne atskiroje visų esamų gyvulių grafoje.
- 11 Nustatyta paraiškų duomenų įvesties klaidų, paraiškų duomenys buvo keičiami po pateikimo datos.
- 12 Patikrų ataskaitose nebuvo dokumentuoti matavimo metodai, rezultatai ir taikomos leistinos paklaidos.
- 13 2008 m. balandžio 1 d. Komisijai dar nebuvo pateikta 2006 m. patikrų statistika (galutinis terminas buvo 2007 liepos mėn.).
- 14 Pagalbos už gyvulius schemų srityje atliktas įvertinimas apėmė tik konkretų įvairių rizikos veiksmų nagrinėjimą, o ne šių veiksmų prigimtį.

IAKS priežiūros elementai – bendros išmokos schema (BIS) (*)

Valstybė narė	Administracinės procedūros ir kontrolė užtikrinantis teisingas išmokas	Rizikos analizė ir patikrų imties sudarymo procedūros	Patikrų metodika, kokybės kontrolė ir atskirų rezultatų pateikimas	Statistikos apie patikras ir rezultatus rengimas ir patikimumas	Bendras įvertinimas
Suomija	4/13/15/21	23	25		
Prancūzija	2/4/6/7/11/12/13/15/17	22/23		26	
Nyderlandai	2/5/6/8/10/13/14/15/16	24			
Portugalija	3/5/6/14/15/17	22/23			
Ispanija (Andalūzija)	11/15	22			
Švedija	2/7/9/13/17	22			
JK (Anglija)	1/6/13/14/15/17/18/19/20	24		26	

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

- 1 Nėra administracinių kryžminių patikrų ortonuotaukų, kurios, nors ir neprivalomos, žymiai padidina kryžminėms patikroms naudojamų duomenų patikimumą.
- 2 Iš LPIS sistemoje registruoto finansuoti tinkamo ploto nepašalinti aeronuotaukose matomi ar ūkininko deklaruoti netinkami finansuoti plotai.
- 3 Iš tinkamo finansuoti ploto ne visuomet pašalinami miško plotai.
- 4 Nesisteningai tikrinamas naujų sklypų tinkamumas finansuoti.
- 5 Nenustatytas tinkamų finansuoti žemės ūkio sklypų minimalus dydis.
- 6 Žemės sklypų identifikavimo sistema nėra tinkamai atnaujinta patikrų vietoje rezultatais ir (arba) topografinių duomenų bazėse esamais duomenimis.
- 7 Atliekant administracines kryžmines patikras iš dalies buvo remiamasi pasenusiomis aeronuotaukomis.
- 8 Nepatikima IAKS tiesių į išmokas duomenų bazė, nepateikta jokių patikimų duomenų apie 2006 ir 2007 m. duomenų bazėje registruotų tiesių į išmokas skaičiaus ir vertės atnaujinimą, nebuvo panaikintos teisės į išmokas minimalių aktyvavimo reikalavimų nesilaikymo atvejais.
- 9 Prieš patvirtinant mokėjimą, nacionaliniu lygmeniu nebuvo atlikta galutinė administracinė kryžminė patikra.
- 10 Nyderlandai iš pradžių skyrė tiesių į išmokas, kurios viršijo nacionalinę viršutinę ribą 4,9 milijono eurų. Šiuo pagrindu kai kuriems ūkininkams buvo išmokėtos išmokos.
- 11 Buvo patvirtintos BIS išmokos tiesių į išmokas neturėjusiems ūkininkams.
- 12 Nesisteningai buvo blokuojami mokėjimai iki išsiaiškinant visus neatitikimus ar gaunant reikalingus dokumentus.
- 13 Paraiškų registravimo procedūroje nenumatytas pakankamas tikrosios paraiškos priėmimo datos ir (arba) nepakankamai tikrinamos paraiškos.
- 14 Neteisingai taikytos nuobaudos dėl pavėlavusių paraiškų.
- 15 Sistemai neteisingai apskaičiuojamos išmokos tais atvejais, kai nustatytasis plotas yra nepakankamas lyginant su visomis deklaruotomis teisėmis į išmokas.
- 16 Nebuvo taikomos ES nuostatos dėl sankcijų per didelio ploto deklaravimo atvejais.
- 17 Nebuvo kryžminiu būdu tikrinama, ar deklaruotas atidėjimo plotas atitinka teises sąlygas.
- 18 Nepakankama duomenų bazėje atliekamų pakeitimų valdymo kontrolė.
- 19 Skirtingi ūkininkai gali deklaruoti tą patį sklypą pagal skirtingas ES pagalbos schemas.
- 20 Referencinio sklypo plotas gali būti viršytas iki leistinos 2 % ribos.
- 21 Pagal vieną paraišką be tiesių į išmoką buvo mokamos išmokos už daržininkystės plotą, neviršijantį 0,3 ha (719,62 ha, 134 535,85 euro).
- 22 Patikrų imties sudarymas iš dalies paremtas pasenusiais paraiškų duomenimis ir (arba) ne visa paraiškų visuma.
- 23 Patikrų lygis per metus nebuvo padidintas.
- 24 Rizikos analizės pagrindu atrinktos patikros atskleidė mažesnę klaidų dažnį nei patikros paremtos atsitiktine atranka.
- 25 Nepakankamai tiksliai taikyti matavimo metodai.
- 26 Reikšmingi skirtumai tarp Komisijai pateiktų statistinių duomenų ir auditoriams pateiktų duomenų.

(*) Kompleksiniam susiejimui svarbūs aspektai neįtraukti.

Tolesnės priemonės atsižvelgiant į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

	Audito Rūmų pastaba 2006 m. metinėje ataskaitoje	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
IAKS	Penktus metus iš eilės generalinio direktoriaus deklaracijoje pareiškiami išlyga dėl nepakankamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje. Komisija ir Audito Rūmai patvirtino, kad ir 2006 m. pagrindinės kontrolės priemonės nebuvo įdiegtos (5.11 (*)).	Komisija atsakė, kad ji toliau vykdo intensyvaus audito programą ir kad Graikijos atžvilgiu ji taikys finansinius pataisymus tiek ilgai, kiek tai bus reikalinga. Be to, Komisija įdėmiai stebi ir prižiūri, kaip Graikija vykdo minėtiems trūkumams pašalinti skirtą veiksmų planą, kurį Graikijos institucijos parengė pagal Komisijos išsamų prašymą ir su ja glaudžiai bendradarbiaudamos. Šiems veiksams, kurie pirmuosius rezultatus turėtų duoti jau 2007 m. (prašymas pateiktas 2006 m.), priemonių plane numatyti griežti terminai.	Atliekant DAS 2007 m. auditą Graikijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Portugalijoje, buvo nustatyti administracinių patikrų trūkumai atliekant susietus mokėjimus: klaidingai įvesti paraiškų duomenys, išmokos už tą patį sklypą pagal skirtingas nesuderinamas pagalbos schemas ir netinkamas baudų ir sankcijų taikymas neteisėtų išmokų atvejais (5.27 a punktas (**)). Graikijoje žemės ūkio sklypų identifikavimo sistema dar nebaigta kurti, o sklypai ženklinami su klaidomis. Be to, kai kuriose šalyse žemės sklypų identifikavimo sistemos (pagal GIS) grafinį lygmenį sudaro daugiau kaip 5 metų senumo (Prancūzija ir Švedija) aeronuotraukos. Portugalijoje atnaujinimas smarkiai vėluoja (5.30 b ir c punktai (**)). Žemės ūkio generalinio direktoriaus 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje vėl yra išlyga dėl nepakankamo IAKS įgyvendinimo Graikijoje.	2007 m. metinėje ataskaitoje nurodyti klausimai paprastai jau nagrinėjami atliekant atitikties patvirtinimo procedūras.
BIS	Jungtinė Karalystė skyrė teises į išmokas žemės savininkams, išnuomojantiems savo žemę didžiąją metų dalį (5.20 (*)). Kai kurios valstybės narės prieštaraudamos taisyklėms išplėtė nuostatą dėl teisių į išmokas konsolidavimo į visus atvejus kai ūkininkai 2005 m. turėjo mažiau hektarų nei teisių į išmokas (5.24 (*)). BIS turėjo pašalinių padarinių: pagalba buvo suteikta ir žemės savininkams ir naujiems parmos gavėjams (5.28 (*)); daugelyje valstybių narių ūkininkams buvo leista pasilikti netikėtą pelną (5.30 (*)); dėl netinkamų investavimo kriterijų buvo paskirtos abejotinos papildomos teisės į išmokas (5.34 (*)).	Komisija atsakė, kad 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje keliama klausimai bus nagrinėjami atliekant atitikties procedūras.	Audito metu nustatyti sistemingi teisių į išmokas apskaičiavimo trūkumai, kuriuos nulėmė šios priežastys: — paskirtų teisių į išmokas vertė viršijo nacionalinę viršutinę ribą (Nyderlandai) (5.22 b punktas (**)), — skirtos teisės į išmokas už finansuoti netinkamą produkciją ir (arba) investavimą (5.26 b punktas, 5.22 c ir d punktai (**)), — nesilaikyta teisės aktų/specialųjų taisyklių arba jos buvo neteisingai taikomos (5.22 e punktas, 5.24 b punktas, 5.25 (**)). Audito Rūmai pakartotinai atlikę patikras nustatė specifinių patikrų vietoje kokybės trūkumų ir identifikavo netinkamus finansuoti plotus ar sklypus, kuriuos nacionaliniai tikrintojai privalėjo pašalinti (Graikija, Italija, Ispanija, Portugalija) (5.28 (**)). Tačiau Audito Rūmai daro išvadą, kad IAKS ir toliau išlieka veiksminga mažinant neteisėtų išmokų riziką, jei teisingai įdiegta ir jei į ją įvesti tikslūs ir patikimi duomenys apie BIS išmokas, paremtas suteiktomis teisėmis į išmokas. Neseniai į BIS įtrauktos galbinės schemas, kaip antai schemas susijusios su alyvuogių aliejumi, yra teigiamas pokytis, nors artimiausiu laiku dėl jų gali padidėti klaidų dažnis (žr. 5.52 dalį (**)).	Žr. atsakymą į 5.22 dalies b punkto pastabą. 2007 m. metinėje ataskaitoje nurodyti klausimai paprastai jau nagrinėjami atliekant atitikties patvirtinimo procedūras.

	Audito Rūmų pastaba 2006 m. metinėje ataskaitoje	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Alyvuogių aliejus	Apsilankymai vietose pagrindinėse valstybėse narėse gamintojose atskleidė bendras problemas, kurios veikia GIS patikimumą ir tikslumą, taigi ir teisingą teisių į išmokas apskaičiavimą pagal BIS (5.84 (*)).	Savo atsakyme į 2006 finansinių metų metinę ataskaitą Komisija pažymėjo, kad nuo 2000 metų jau buvo atlikta 180 milijonų eurų vertės finansinių pataisymų ir yra numatyti dar didesni pataisymai. 2006 m. sausio 1 d. pagalba alyvuogių aliejaus gamintojams buvo visiškai atsieta ir integruota į bendros išmokos schemą (tik Ispanija išlaikė nedidelį neatsietos pagalbos elementą).	Tai, kad alyvuogių aliejaus GIS tikslumas paveikė pagalbos gamybai schemos integravimą į BIS buvo patvirtintas Graikijoje ir Italijoje, kur keturioje iš penkių patikrintų alyvuogių aliejaus BIS operacijų buvo klaidų, iš kurių kai kurios tapo permokėjimo priežastimi. (5.14 c punktas (**)).	2007 ir 2008 m. buvo daromi nauji finansiniai pataisymai, susiję su pagalba alyvuogių aliejaus gamybai. Taip pat žr. atsakymą į 5.14 dalies c punkto pastabą.
Ex post patikros	Atitikties padalinys, atsakingas už kaimo plėtrą, neatliko jokių auditų, kurie apimtų Reglamente (EEB) Nr. 4045/89 nurodytus klausimus (5.50 (*)). Komisija vis dar nežino, kiek potencialių pažeidimų, apie kuriuos iš pradžių buvo pranešta pagal Reglamentą (EEB) Nr. 4045/89, pasibaigę susigrąžinimu arba kodėl taip neįvyko (5.52 (*)). Vėlavimas atlikti patikras po mokėjimų išlieka Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje (5.53 (**)).	n.d. Komisija įpareigojo sertifikavimo įstaigas tikrinti ir atsiskaityti, kaip mokėjimo institucijos atsižvelgia į galimas pastabas dėl trūkumų (5.40–5.45 (**)). Nuo 2000 ir 2001 m. vis dar išlieka šiek tiek nebaigtų atlikti patikrų iš kiekvienų ankstesnių tikrinimo laikotarpių (5.34 (**)).	Audito Rūmai pažymėjo (pakartotinai), kad kaimo plėtros priemonės nepakankamai tikrinamos tiek Komisijos, tiek valstybių narių lygmeniu (5.35 (**)). Audito Rūmų atlikta sertifikavimo įstaigų analizė parodė, kad būtina gerinti mokėjimo agentūrų patikras ir ataskaitas, susijusias su tolesniais veiksmiais atsižvelgiant į pastabas dėl galimų pažeidimų (5.36 (**)). 2007 m. buvo geriau laikomasi kontrolės programos vykdymo terminų (5.34 (**)).	Žr. atsakymą į 5.35 dalies pastabas. Žr. atsakymą į 5.36 dalies pastabas.
Sąskaitų patvirtinimas	Nors sąskaitų patvirtinimo sistemų (o taip pat – patikrų po mokėjimų) tikslas – nepatvirtinti išlaidų, kurios neatitinka Bendrijos taisyklių, šiuo metu to nepavyksta padaryti mokėjimų naudos gavėjams lygmenyje (5.76 (*)).	n.d.	Audito Rūmai pakartojo savo ankstesnės metinės ataskaitos nuomonę dėl sąskaitų patvirtinimo sistemos.	Komisija nesutinka ir nurodo savo atsakymą į 5.47 dalies pastabas.
Eksporto grąžinamosios išmokos	Pačių Audito Rūmų atliktas fizinių ir sukeitimo patikrų auditas (eksporto grąžinamosios išmokos) nagrinėjamas 2007 m. liepos 21 d. specialiojoje ataskaitoje Nr. 4/2007. Audito Rūmų atlikta analizė parodė, kad informacija apie fizines ir sukeitimo patikras yra nepatikima (5.55 (*)).	Taryba ir Komisija greitai reagavo į Specialiosios ataskaitos rekomendacijas, iš dalies pakeisdamos atitinkamus teisės aktus (5.38 (**)).	Iki šiol nepašalintas konkretus trūkumas susijęs su eksportuotų prekių grąžinimu į Bendrijos teritoriją, kai jos gabenamos nereguliariomis laivų linijomis (5.38 (**)).	Žr. atsakymą į 5.38 dalies pastabas.
Kaimo plėtra	Audito Rūmai ir toliau nustato aukštą klaidų lygį agrarinės aplinkosaugos srityje dėl to, kad ūkininkai nesilaiko savo įsipareigojimų arba dėl to, kad atsakingosios institucijos nepatikrina pagrindinių tinkamumo sąlygų (5.44 (*)).	Komisija mano, kad Audito Rūmų nustatytas didelis klaidų dažnis agrarinės aplinkosaugos priemonių srityje nėra reprezentatyvus visų kaimo plėtros išlaidų atžvilgiu.	Audito Rūmai pakartojo, kad kaimo plėtros išlaidos ypatingai pažeidžiamos klaidų ir ta proga pažymi, kad šių išlaidų atžvilgiu Žemės ūkio generalinio direktoriaus metinėje veiklos ataskaitoje pareikšta bendra išlyga (5.12 (**)). Taip pat reikalingos papildomos pastangos siekiant užtikrinti, kad paramos gavėjai laikytųsi savo įsipareigojimų kaimo plėtros srityje, kurioje, dėl dažnai sudėtingų tinkamumo finansuoti taisyklių ir sąlygų, yra ypatingai didelė klaidų rizika (5.57 (**)).	Žr. atsakymą į 5.12 dalies pastabas. Žr. atsakymą į 5.57 dalies pastabas.

(*) Audito Rūmų 2006 m. metinės ataskaitos dalies numeris.

(**) Audito Rūmų 2007 m. metinės ataskaitos dalies numeris.

5.3 PRIEDAS

Mokėjimo agentūrų 2007 m. atsietosios sąskaitos

Valstybė narė	Mokėjimo agentūra	Atsietosios sąskaitos ⁽¹⁾		
		EŽŪGF (milijonais eurų)	EŽŪFKP (milijonais eurų)	LKPP (milijonais eurų)
Austrija	AMA		79,00	
Belgija	ALV		25,00	
Belgija	Valonijos regionas		14,00	
Vokietija	Badenas-Viurtembergas		52,00	
Vokietija	Bavarija		159,00	
Estija	PRIA	38,00		41,00
Graikija	OPEKEPE	2 378,00	194,00	
Suomija	MAVI	580,00	217,00	
Italija	ARBEA	101,00		
Malta	MRAE	2,00		4,00
Nyderlandai	Dienst Regelingen	1 050,00		
Portugalija	IFADAP	6,00		
Portugalija	INGA	528,00		
Portugalija	IFAP	197,00	90,00	
Iš viso		4 868,00	830,00	45,00

⁽¹⁾ Sąskaitos, kurių Komisija manė negalinti patvirtinti savo 2008 m. balandžio 30 d. sprendimais. To priežastys yra susiję su atitinkamomis valstybėmis narėmis, dėl to būtinas papildomas tyrimas.

Šaltinis: Komisijos sprendimai 2008/395/EB, 2008/396/EB ir 2008/397/EB (OL L 139, 2008 5 29)

6 SKYRIUS

Sanglauda

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	6.1–6.20
Struktūrinių politikų ypatumai	6.2–6.20
Politikos tikslai ir priemonės: 2000–2006 m.	6.4–6.6
Kaip išleidžiami pinigai	6.7–6.8
Priežiūros ir kontrolės sistemos	6.9–6.14
Finansiniai pataisymai	6.15
Struktūrinių politikų projektų klaidų tipai	6.16–6.17
2007–2013 m. laikotarpis	6.18–6.20
Specialusis įvertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	6.21–6.36
Audito apimtis	6.21
Audito metu nustatyti faktai	6.22–6.31
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	6.22–6.27
Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas	6.28–6.31
Bendra išvada ir rekomendacijos	6.32–6.36
Bendra išvada	6.32
Rekomendacijos	6.33–6.36
Veiksmai atsižvelgiant į ankstesnes pastabas	6.37

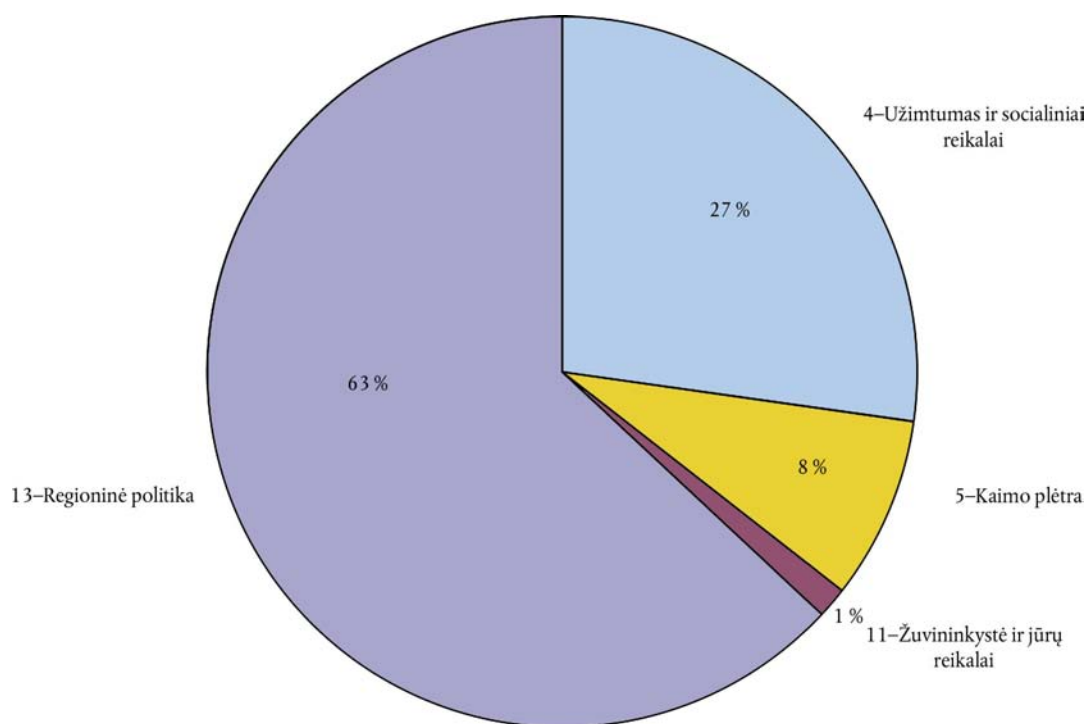
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikti Audito Rūmų nustatyti faktai dviejose ekonominės ir socialinės sanglaudos politikos srityse: 4 – Užimtumo ir socialinių reikalų ir 13 – Regioninės politikos. Jame taip pat nagrinėjamos 2000–2006 m. išlaidos kaimo plėtrai ir žuvininkystei (politikos sričių dalys: 5 – Žemės ūkis ir kaimo plėtra ir 11 – Žuvininkystė). Visi 2007 m. įsipareigojimai sudarė 45 575 milijonus eurų, o visi mokėjimai sudarė 42 015 milijonų eurų. Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis, parodytas **6.1 diagramoje**.

6.1 diagrama. Sanglauda – pasiskirstymas pagal politikos sritis

Iš viso mokėjimų 2007 m.: 42 015 milijonų eurų

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Struktūrinių politikų ypatumai

6.2. ES išlaidos sanglaudai planuojamos pagal daugiamečius „programavimo laikotarpius“; kiekvieno programavimo laikotarpio mokėjimai atliekami dar kelis metus po to, kai šis laikotarpis baigiasi. Šiame skyriuje nagrinėjami 2000–2006 m. programavimo laikotarpio mokėjimai, kadangi jie sudaro didžiąją visų išlaidų dalį (84 %) ⁽¹⁾. Klausimai, susiję su 2007–2013 m. laikotarpiu, nagrinėjami 6.18–6.20 dalyse.

6.3. Pagalbą sanglaudos politikoms ES skiria pagal vadinamąjį kofinansavimo principą: valstybės narės taip pat privalo prisidėti prie remiamų projekto išlaidų. Bendrijos paramą sudaro įvairūs biudžeto fondai: struktūriniai fondai (žr. 6.5 dalį) ir Sanglaudos fondas (žr. 6.6 dalį).

Politikos tikslai ir priemonės: 2000–2006 m.

6.4. 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu sanglaudos politikos išlaidos buvo sutelktos į tris tikslus:

- a) mažinti mažiau išsivysčiusių regionų struktūrinį atotrūkį (1 tikslas);
- b) skatinti teritorijų, kuriose iškyla struktūrinių sunkumų, ekonominę ir socialinę pertvarką (2 tikslas);
- c) modernizuoti švietimo ir užimtumo sistemas (3 tikslas);

bei į keletą konkretesnių Bendrijos iniciatyvų, skirtų, pavyzdžiui, tarpregioniniam bendradarbiavimui Europos Sąjungoje ir miestų atgaivinimui.

6.5. Finansavimas užtikrinamas per keturis struktūrinius fondus:

- a) Europos regioninės plėtros fondą (ERPF): iš jo remiami 1 ir 2 tikslo veiksmai, kofinansuojant investicijas į infrastruktūrą, darbo vietų kūrimą ir jų išlaikymą, taip pat į vietines vystymo iniciatyvas bei mažų ir vidutinių įmonių veiklą;

⁽¹⁾ Mokėjimus, susijusius su 2007–2013 m. laikotarpiu, sudarė tik avansai, kurie apėmė 16 % visų išlaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Europos socialinis fondas (ESF): iš jo remiami 1, 2 ir 3 tikslų veiksmai – teikiama finansinė pagalba nedarbo mažinimui, žmogiškųjų išteklių plėtotei ir integracijos į darbo rinką skatinimui;
- c) Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas (EŽŪOGF – Orientavimo skyrius): iš jo finansuojami kaimo plėtros projektai; ir
- d) Žuvininkystės orientavimo finansinį instrumentą (FIFG): iš jo kofinansuojamos priemonės, skirtos kurti tvarią pusiausvyrą tarp žuvų išteklių ir jų panaudojimo, stiprinti konkurencingumą ir plėtoti žuvininkystės sektorių.

6.6. Be to, iš Sanglaudos fondo remiami aplinkos gerinimas ir transporto infrastruktūra valstybėse narėse, kuriose BNP vienam gyventojui sudaro mažiau kaip 90 % Europos Sąjungos vidurkio ⁽²⁾.

Kaip išleidžiami pinigai

6.7. Struktūrinių fondų lėšomis kofinansuojami *projektai* pagal *veiklos programas*. 2000–2006 metų finansavimo laikotarpiu buvo 545 veiklos programos, kurių vertė svyravo nuo mažiau nei 500 000 eurų iki daugiau kaip 8 milijardų eurų. Su šiomis programomis susijusių projektų išlaidos svyravo nuo kelių šimtų eurų atskiram naudos gavėjui iki šimtų milijonų eurų stambiam infrastruktūros projektui. Iš Sanglaudos fondo veiklos programos nėra finansuojamos – tik 2000–2006 m. programavimo laikotarpio projektai. Šiuo laikotarpiu buvo priimti 1 094 Sanglaudos fondo projektai. Jų vertė svyravo nuo 50 000 eurų iki daugiau kaip 1 milijardo eurų.

6.8. Dažniausiai iš struktūrinių fondų ar Sanglaudos fondo projektai kofinansuojami *kompensuojant* projekto sąnaudas ⁽³⁾ pagal projekto teikėjo ⁽⁴⁾ *išlaidų deklaraciją*. Paprastai projekto teikėjas pateikia kelias tarpines išlaidų deklaracijas ir vieną galutinę deklaraciją projekto pabaigoje.

⁽²⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1164/94 (OL L 130, 1994 5 25, p. 1).

⁽³⁾ Priklausomai nuo projekto pobūdžio ir sudėtingumo paraiškos kompensuoti gali būti tenkinamos pagal įvairius išlaidų punktus ir tipus.

⁽⁴⁾ Projekto teikėjai yra galutiniai naudos gavėjai ir galutiniai recipientai; jais gali būti privatūs asmenys, asociacijos, privačios ar viešos bendrovės arba vietos, regiono ar nacionalinės institucijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistemos

6.9. Už lėšų panaudojimo tvarkingumą sanglaudos politikos srityje pirmiausiai atsako valstybė narė, tačiau galutinė atsakomybė už teisingą biudžeto vykdymą tenka Komisijai.

6.9. Valstybės narės pagal sektoriams taikomus reglamentus privalo užtikrinti, kad Komisijai deklaruotos bendro finansavimo išlaidos yra tvarkingos. Pagal pasidalijamojo valdymo principą Komisija atlieka priežiūros funkciją ir tikrina, ar valstybių narių kontrolės sistemos veikia efektyviai, o nustačiusi, kad taip nėra, imasi taisomųjų priemonių, kad galėtų prisiimti atsakomybę už biudžeto vykdymą (Finansinio reglamento 53b straipsnio 4 dalis). Komisija priežiūros funkciją atlieka ne tik vykdydama audito veiklą, bet ir vedama derybas dėl programų, kurdama stebėsenos komitetus, rengdama metinius valdymo ir audito institucijų posėdžius, skelbdama gaires ir organizuodama seminarus. 2008 m. vasario 19 d. Komisijos priimtame veiksmų plane jos vykdomą priežiūrą numatyta sustiprinti.

6.10. Struktūrinių politikų srityje projektų kontrolė vykdoma dviem lygiais. Pirmasis kontrolės lygis – kontrolės sistema valstybėje narėje. Ji skirta užkirsti kelią neteislingam projekto sąnaudų kompensavimui ir kitiems pažeidimams. Antrasis lygis – Komisijos priežiūra. Jos paskirtis – užtikrinti, kad valstybių narių kontrolės sistemos būtų įdiegtos ir veiktų pagal reikalavimus bei mažintų kontrolės spragų valstybėse narėse riziką.

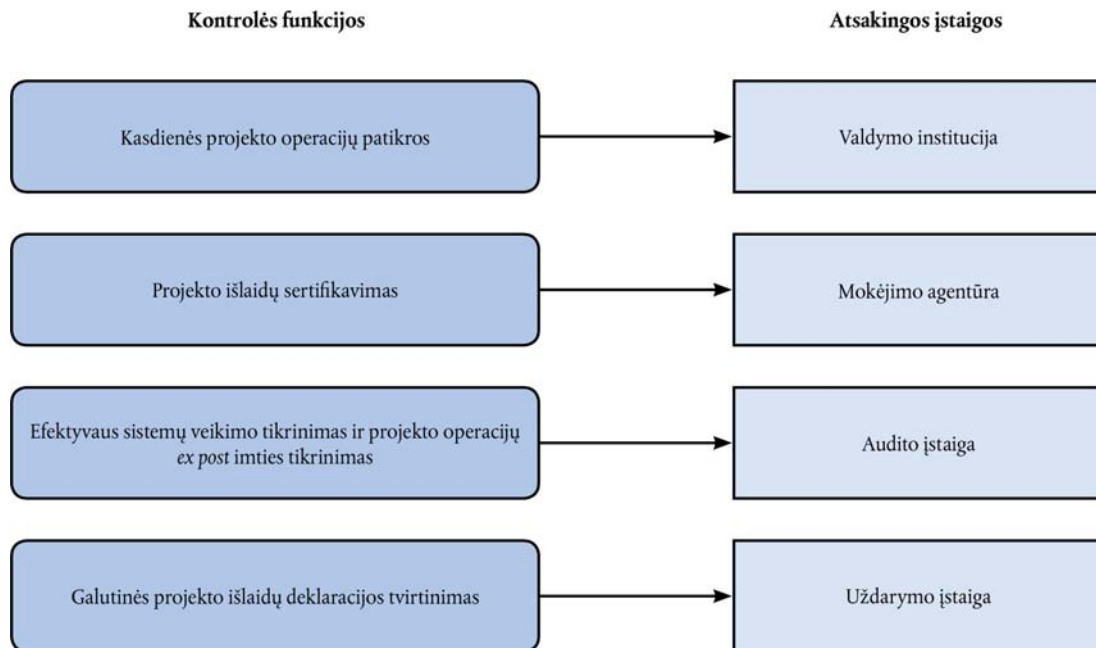
6.11. 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu valstybių narių kontrolės sistema apima keturias pagrindines kontrolės funkcijas. Jos turi būti aiškiai suformuluotos ir priskirtos įstaigoms, kurios, išskyrus audito įstaigą ir uždarymo įstaigą, privalo būti nepriklausomos viena kitos atžvilgiu. Žr. **6.2 paveikslą**.

6.12. Įvairios valstybės narės naudoja įvairias priemones. Vienose kontrolės funkcijos yra centralizuotos nacionaliniu lygiu. Kitose kontrolės funkcijos per tarpines įstaigas yra perduotos regioninio ar vietinio lygmens subjektui arba su konkrečiu sektoriumi susijusiam subjektui (decentralizuota kontrolė).

6.13. Komisija savo priežiūrą daugiausia vykdo atlikdama *ex post* auditus bei, nustačius rimtas kontrolės spragas, nurodydama atlikti finansinius pataisymus.

6.13. Komisija nurodo savo atsakymą į 6.9 dalies pastabas.

6.2 paveikslas. Pagrindinės kontrolės priemonės valstybėse narėse

6.14. Komisijos auditas gali būti veiksminga priežiūros priemonė:

6.14.

- a) jeigu jis grindžiamas valstybės narės kontrolės sistemos spragų rizikos įvertinimu;
- b) jei jis duoda operatyviniu požiūriu naudingą rezultatą; kitaip sakant, jei jo metu yra sukuriamas patikimas pagrindas taisomiesiems veiksams arba pateikiamas pagrįstas patikrinimas, kad tokie veiksmai nereikalingi;
- c) jei remiantis audito rezultatais laiku imtasi tinkamų taisomųjų priemonių.

- c) Atsižvelgiant į Komisijos auditų rezultatus gali būti imamasi tokių taisomųjų veiksmų: veiksmingas nacionalinių valdžios institucijų taisomųjų priemonių įgyvendinimas ir (arba) finansinių pataisymų darymas, taip pat finansiniai pataisymai, kuriuos Komisija daro įgyvendinant arba užbaigiant programą.

Audito Rūmai šiuos auditus vertina remdamiesi šiais aukščiau išvardytais kriterijais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansiniai pataisymai

6.15. Komisija iki šiol laikosi pozicijos, kad dauguma Audito Rūmų nustatomų ir jų metinėse ataskaitose nurodomų klaidų galėtų būti aptiktos ir ištaisytos taikant daugiamečę ištaisymo sistemą⁽⁵⁾. Tačiau Komisija nesugeba pateikti įtikinamų įrodymų, kad valstybės narės taisyms atliko. Finansinių pataisymų taikymo sistemos yra aptartos 3 skyriuje (žr. 3.21–3.29 dalis ir 3.2 diagramą), o iš tikrųjų atlikti finansiniai pataisymai – 1 skyriuje (žr. 1.36 ir 1.38 dalis).

6.15. Komisija įdėjo daug pastangų, kad pagerintų valstybių narių teikiamų duomenų kokybę, o dabar tikrina šių duomenų išsamumą ir tikslumą. Kaip nurodyta Komisijos atsakyme į 3.25 dalies pastabas, padaryta pažanga teikiant patikimus daugiamečių taisomųjų mechanizmų veikimo įrodymus.

Struktūrinių politikų projektų klaidų tipai

6.16. Egzistuoja didelė neteisingo struktūrinių politikų projektų sąnaudų deklaravimo, ir atitinkamai neteisingo jų kompensavimo, rizika. Šios ataskaitos kontekste neteisingas kompensavimas reiškia *per didelės sumos kompensavimą*. Jo priežastis gali būti:

- a) tinkamumo finansuoti klaida – kompensuotos išlaidos prieštarauja tinkamumo finansuoti taisyklei, nustatyta specialiais šias išlaidas reglamentuojančiais aktais;
- b) tikrumo klaida – kompensuotos išlaidos, kurių iš tikrųjų nebuvo arba kurios nebuvo dokumentuotos;
- c) tikslumo klaida – kai išlaidos neteisingai paskaičiuotos; arba
- d) mišri klaida – kai kompensuotas išlaidas paveikia daugiau nei vieno iš aukščiau minėtų tipų klaidos.

6.16. Mokėjimams sanglaudos politikos srityje būdinga didelė rizika, kylanti dėl įstaigų, dalyvaujančių įgyvendinant skirtingais lygmenimis, skaičiaus ir didelio paramos gavėjų bei bendrai finansuojamų operacijų, susijusių su bendru lėšų dydžiu, skaičiaus. Jeigu pirmojo lygmens valdymo tikrinimo ir sertifikavimo funkcijos atliekamos tinkamai, į šią riziką gali būti tinkamai atsižvelgta.

6.17. Projektą taip pat gali veikti *atitikties klaidos*. Dažniausiai tai viešųjų pirkimų procedūrų ir reklamos reikalavimų neatitikimo klaidos. Jos laikomos kiekybiškai neįvertinamomis klaidomis. Tačiau rimto viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimo atvejai, kai yra paveikiamos mokėjimo sąlygos, yra laikomi atitikties klaidomis (žr. 1.9–1.11 dalis).

⁽⁵⁾ Žr., pavyzdžiui, 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.39 dalį, Komisijos atsakymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2007–2013 m. laikotarpis

6.18. Yra trys 2007–2013 m. programavimo laikotarpio tikslai: konvergencijos, regionų konkurencingumo ir užimtumo bei Europos teritorinio bendradarbiavimo. Yra trys fondai: regioninės plėtros, socialinis ir sanglaudos. Programos skirtos stiprinti valstybių narių bei jų regionų ir miestų trauką; skatinti inovacijas, verslumą, užimtumą ir žinių ekonomiką; vystyti regionines ekonomikas ir kurti naujas, geresnes, darbo vietas.

6.19. 2007 m., pirmieji naujojo programavimo laikotarpio metai, iš esmės buvo parengiamasis etapas, kurio metu nebuvo deklaruojamos išlaidos kompensuoti. Tų metų mokėjimai sudarė 6,8 milijardo eurų, kurie atitiko išankstinio finansavimo mokėjimus, sudariusius 2 % patvirtintų programų vertės (2,5 % Sanglaudos fondo projektų naujosiose valstybėse narėse). Kadangi 2007 finansiniais metais kompensuojama nebuvo, Audito Rūmų išsamus audito darbas apėmė tik 2000–2006 m. laikotarpio projektus ir programas.

6.20. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui skirtuose reglamentuose ⁽⁶⁾ kontrolės nuostatos buvo dar labiau patobulintos ir sustiprintos, o atitinkami Komisijos ir valstybių narių įgaliojimai – dar geriau išaiškinti. Naujajam programavimo laikotarpiui numatytos audito nuostatos buvo smarkiai išplėtos. Iš valstybių narių reikalaujama teikti audito strategijos dokumentą ⁽⁷⁾ ir atitikties pareiškimą su kiekvienos veiklos programos sistemų aprašymu. Taip pat reikalaujama teikti metines kontrolės ataskaitas, parengtas remiantis sistemų auditais ir reprezentatyvių operacijų imčių auditais, pagal kuriuos teikiama metinė audito nuomonė.

⁽⁶⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 210, 2006 7 31, p. 25) ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1828/2006 (OL L 371, 2006 12 27, p. 1).

⁽⁷⁾ Šis reikalavimas netaikomas mažesnėms programoms (mažesnės vertės nei 750 milijonų eurų ir 40 % ES finansavimo).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SPECIALUSIS ĮVERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

6.21. Audito Rūmai patikrino 180 tarpinių kompensacijų ⁽⁸⁾, kurios buvo išmokėtos 2007 m. (pagal 2000–2006 m. programavimo laikotarpį) 176-iems struktūrinių fondų projektams (99 ERPF, 56 ESF, 21 EŽŪOGF) ir 4-iems Sanglaudos fondo projektams. 176 struktūrinių fondų projektai buvo vykdomi pagal 16 veiklos programų iš 10 valstybių narių. Kiekvienai veiklos programai atitinkama valstybė narė įdiegė mažiausiai vieną kontrolės sistemą, kaip parodyta **6.2 paveikslas**. Audito Rūmai įvertino šias kontrolės sistemas jų atitikties teisės aktams bei jų veiksmingumo valdant teisėtumo ir tvarkingumo riziką požiūriais. Išanalizavę 20 Komisijos atliktų auditų Audito Rūmai taip pat įvertino Komisijos priežiūros veiklą.

Audito metu nustatyti faktai**Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas**

6.22. **6.1 ir 6.2 lentelėse** apibendrinti nustatyti faktai, susiję su sanglaudos politikos projektams teikiamo ES finansavimo teisėtumu ir tvarkingumu.

6.23. **6.1 lentelėje** parodyta, kad Audito Rūmų reprezentatyvioje statistinėje imtyje tik 46 % projektų nebuvo paveikti teisėtumo ir tvarkingumo klaidų (2006 m. 31 %).

6.23. Tam tikrų su išlaidų tinkamumu susijusių taisyklių taikymas gali būti interpretuojamas skirtingai. Komisijos nuomone, iš 6.1 lentelėje nurodytų 97 projektų, kurie, Audito Rūmų teigimu, paveikti klaidų, septynių projektų atveju Audito Rūmų nustatytos klaidų aplinkybės nesuteikia pagrindo daryti finansinių pataisymų ar imtis kitų tolesnių veiksmų.

6.24. **6.2 lentelėje** pateikta kompensavimą paveikiančių klaidų analizė pagal tipą. Pasiskirstymas labai artimas 2006 m. padėčiai.

⁽⁸⁾ Atliekant kiekvienos atskiros kompensacijos auditą patikrinamas didelis skaičius atitinkamų sąskaitų faktūrų ir kitų patvirtinamųjų dokumentų.

6.1 lentelė. Kryžminė įvestis: kompensacijos atitiktis ir teisingumas ⁽¹⁾

Projektai, kuriuose atitiktis klaidų	Projektai, kurie buvo		Iš viso
	neteisingai kompensuoti	teisingai kompensuoti	
buvo	29 atvejai 16 %	27 atvejai 15 %	56 atvejai 31 %
nebuvo	41 atvejis 23 %	83 atvejai 46 %	124 atvejai 69 %
Iš viso	70 atvejų 39 %	110 atvejų 61 %	180 atvejų 100 %

(¹) Tikrumo klaidos yra kiekybiškai neįvertinamos klaidos (žr. 1.9–1.11 dalis).

6.2 lentelė. Kompensavimą paveikiančių klaidų analizė pagal tipą

Kompensacijų teisingumas	Fondas				Iš viso
	ERPF	ESF	EŽŪOGF	Sanglaudos fondas	
Tinkamumo finansuoti klaidos	18 atvejų 18 %	7 atvejai 13 %	3 atvejai 14 %	2 atvejai 50 %	30 atvejų 17 %
Tikrumo klaidos	5 atvejai 5 %	0 atvejų 0 %	3 atvejai 14 %	0 atvejų 0 %	8 atvejai 4 %
Tikslumo klaidos	8 atvejai 8 %	4 atvejai 7 %	0 atvejų 0 %	0 atvejų 0 %	12 atvejų 7 %
Mišrios klaidos	5 atvejai 5 %	15 atvejų 27 %	0 atvejų 0 %	0 atvejų 0 %	20 atvejų 11 %
Teisingos kompensacijos	63 atvejai 64 %	30 atvejų 54 %	15 atvejų 72 %	2 atvejai 50 %	110 atvejų 61 %
Iš viso	99 atvejai 100 %	56 atvejai 100 %	21 atvejis 100 %	4 atvejai 100 %	180 atvejų 100 %

6.25. Audito Rūmų imtyje dažniausia neteisingo kompensavimo iš ERPF priežastis buvo tinkamumo finansuoti klaidos:

a) išlaidų, kurios pagal savo pobūdį neturėjo būti kompensuojamos, įtraukimas ir;

b) rimti viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejai.

6.25. Komisija prižiūri, kaip atsižvelgiama į nustatytus faktus, kad užtikrintų, jog imamasi tinkamų priemonių.

b) Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas yra pagrindinė pažeidimų priežastis, todėl šiai rizikos sričiai skyrė savo pačios audito darbą ir ėmėsi kitų veiksmų, kaip antai valstybėms narėms paskelbė taikytino finansinių pataisymų dydžio nustatymo gaires.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Pavyzdys:

1 tikslo regione esantis universitetas užsakė atlikti kai kuriuos robotų technikos projekto darbus laboratorijai, nesančiai 1 tikslo regione. To daryti neleido valstybės pagalbą moksliniams tyrimams reglamentuojantys nacionaliniai teisės aktai, kuriais remdamasis ERPF kofinansavo projektą, dėl to išlaidos neatitiko reikalavimų.

Vienos poilsiavietės savininkai nesurengė viešo konkurso atnaujinimo darbams atlikti, kuriems jie gavo subsidijų, iš viso sudariusių 63 % išlaidų – iš jų 33 % mokesčių lengvatomis ir 25 % dotacija iš ERPF. Kadangi ES viešųjų pirkimų taisyklės privačių firmų projektams taikomos, jei ne mažiau kaip 50 % finansuojama valstybės lėšomis, projektas neatitiko ES finansavimo sąlygų.

6.26. ESF srityje dažniausiai pasitaikė šios klaidos:

- a) nebuvo įrodymų, kad papildomos ar personalo išlaidos buvo reikalingos projektui;
- b) personalo ar papildomų išlaidų pervertinimas;
- c) netinkamų finansuoti išlaidų įtraukimas (tinkamumo finansuoti klaidos).

Pavyzdys:

Vieno projekto atveju nebuvo pakankamų įrodymų, kad išorės personalo išlaidos buvo reikalingos projektui: buvo mėnesinė registracija, rodanti minėto personalo kasdienį buvimą, bet nebuvo kasdienių tabelių, su darbuotojų konkrečios kasdienės veiklos aprašymu. Nesant detalios laiko registracijos, kuri patvirtintų apmokėtas darbo dienas, minėtos išlaidos negali būti projektui priskirtos. Todėl buvo nuspręsta, kad išlaidos neatitinka reikalavimų.

Kito projekto atveju personalo išlaidos buvo pervertintos: visos su keliais personalo nariais susijusios išlaidos buvo priskirtos iš ESF kofinansuojamam projektui, tačiau minėtas personalas be šio kofinansuojamo projekto užsiėmė ir kita veikla.

6.26. Komisija prižiūri, kaip atsižvelgiama į nustatytus faktus, kad užtikrintų, jog imamasi tinkamų priemonių.

- a) ir b) Komisija dažnai susiduria su šio tipo klaidomis. 2007–2013 m. laikotarpio reglamentavimo sistemoje šį aspektą numatyta supaprastinti: papildomos išlaidos gali būti deklaruojamos kaip tiesioginių sąnaudų dalis taikant vienodo dydžio normą ir nereikalaujant jų pagrįsti išsamiau.
- c) Komisija jau rekomendavo valstybėms narėms suaktyvinti paramos gavėjams skirtą informavimo veiklą. Be to, pagerinus kasdienės valdymo patikrą, šio tipo klaidų turėtų sumažėti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.27. 2007 m. reikšmingas klaidų lygis buvo nustatytas 2000–2006 m. laikotarpio sanglaudos politikos projektams išmokėtose kompensacijose. Projektų, kuriuos paveikė kiekybiškai įvertinamos ir/arba neįvertinamos klaidos (žr. 1.9–1.11 dalis), santykinė dalis imtyje yra 54 % ⁽⁹⁾. Audito Rūmų vertinimu ne mažiau kaip 11 % visos kompensacijų sumos neturėjo būti išmokėta.

6.27. Daugelis kiekybiškai neįvertinamų klaidų, net jeigu jos būtų buvusios nustatytos iš anksto, nebūtų turėjusios poveikio kompensacijoms. Tokių klaidų pavyzdžiai: vėlavimai paskelbti pranešimus apie pirkimo sutarties sudarymą ir paraiškų vertinimo komitetų darbo dokumentavimo trūkumai.

Į Audito Rūmų pateiktą sumą, kuri neturėjo būti kompensuota, įvertį įtraukti atvejai, kuriais, Komisijos nuomone, Audito Rūmų nustatytos aplinkybės nesuteikia pagrindo daryti finansinių pataisymų, bent jau ne tokio dydžio, koks yra siūlomas.

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

6.28. Audito Rūmų nustatyti faktai, susiję su 16 patikrintų veiklos programų valdymo ir priežiūros sistemomis valstybėse narėse, pateikti **6.1 priede**. 11 atvejų Audito Rūmai įvertino valdymo sistemas kaip „iš dalies veiksmingas“, trim atvejais kaip „neveiksmingas“ ir dviem atvejais kaip „veiksmingas“. Tai, kad Audito Rūmų savarankiškais operacijų testais nustatytas klaidų lygis išlieka aukštas, taip pat leidžia manyti, kad sistemos yra tik iš dalies veiksmingos valdant kompensacijų teisingumo ir tvarkingumo riziką.

6.28. Audito Rūmų nustatyti faktai rodo, kad, palyginti su 2006 m., kai Audito Rūmai 13 iš 19 sistemų įvertino kaip neveiksmingas, padaryta reikšminga pažanga. Praėjusiais metais Audito Rūmai teigė, kad jų imtis parodė bendrą kontrolės sistemų veiksmingumo valstybėse narėse vaizdą ir kad kontrolės sistemos valstybėse narėse iš esmės buvo neveiksmingos arba riboto veiksmingumo. Remiantis Audito Rūmų imtimi, bendras vaizdas 2007 m. yra geresnis, ir tai rodo, kad ne visos sistemos yra neveiksmingos, kad yra aiški jų veiksmingumo gradacija.

Komisijos generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose trijų programų vertinimas yra geresnis, nei Audito Rūmų pateiktas 6.1 priede.

6.29. Pagrindiniai Audito Rūmų nustatyti trūkumai buvo:

- a) valdymo institucijos: nepakankamos kasdienės išlaidų tikrumo patikros, negebėjimas aptikti įrodymais nepagrįstas išlaidų deklaracijas ir negebėjimas nustatyti viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimus;
- b) mokėjimo agentūros: negebėjimas nustatyti atvejų, kai valdymo institucijos nevykdė adekvačių kasdienių patikrų;
- c) audito įstaigos: negebėjimas atlikti pakankamas patikras, leidžiančias patikinti, kad kontrolės sistemos veikia efektyviai.

6.29.

- c) Audito Rūmų vertinimu, 14-oje iš 16-os audituotų programų uždarymo įstaigų darbas yra veiksmingas.

⁽⁹⁾ Žr. **6.2 priedą**. 2006 m. ši dalis sudarė 69 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.30. Audito Rūmai įvertino 20 auditų, kuriuos atliko struktūrinių veiksmų generaliniai direktoratai (Regioninės politikos GD (DG REGIO), Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių GD (DG EMPL), Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD (DG AGRI) ir Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD (DG MARE). Dauguma atvejų auditai buvo tinkamai suplanuoti ir atlikti, tačiau šešiais atvejais atitinkamų taisomųjų veiksmų buvo imtasi per vėlai. Trimis atvejais dėl audito dokumentų trūkumų buvo sudėtinga įvertinti audito rezultatus. Tokie faktai rimtai sumažina šios esminės priežiūros priemonės efektyvumą.

6.31. Pagrindinis Komisijos priežiūros tikslas yra užtikrinti, kad valstybės narės įdiegia ir naudoja kontrolės sistemas pagal atitinkamus teisės aktus. Aukščiau išdėstyti nustatyti faktai rodo, kad šis tikslas pasiektas tik iš dalies.

Bendra išvada ir rekomendacijos**Bendra išvada**

6.32. Remdamiesi savo audito darbu (žr. 6.21 dalį) Audito Rūmai daro išvadą: sanglaudos politikos projektų išlaidas veikia reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Audito Rūmai įvertino, kad priežiūros ir kontrolės sistemos valstybėse narėse yra „iš dalies veiksmingos“ ir kad Komisijos priežiūros sistemos yra taip pat „iš dalies veiksmingos“ užtikrinant išlaidų kompensavimo teisėtumą ir tvarkingumą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.30. Komisijos nuomone, daugumoje atvejų siekiant atsižvelgti į audito rezultatus per tinkamą laikotarpį imtasi atitinkamų taisomųjų priemonių, auditai buvo tinkamai dokumentuoti, todėl auditų rezultatai turėjo operatyvinės vertės. Pagal struktūriniams priemonėms skirtą veiksmų planą Komisija yra įsipareigojusi imtis priemonių, kad sustiprintų savo audito darbo poveikį, ir paspartinti mokėjimų sustabdymo ir finansinių pataisymų procedūros taikymą.

6.31. Audito Rūmų nustatyti faktai rodo, kad Komisijos veiksmams dar neturi siekiamo poveikio, kad būtų išvengta kompensavimo klaidų. Nustatyti faktai nesulaukė su Komisijos veiksmų efektyvumu mažinančios rizikos, atsirandančios dėl silpnų kontrolės sistemų valstybėse narėse. Komisija tikrina, ar valstybių narių įdiegtos kontrolės sistemos veikia efektyviai. Radusi įrodymų, kad esama trūkumų, ji imasi priemonių rizikai sumažinti. Šios priemonės apima: reikalavimą valstybėms narėms įgyvendinti taisomuosius veiksmų planus, mokėjimų sustabdymą ir finansinius pataisymus. Atsakingi generaliniai direktoratai savo metinėse veiklos ataskaitose visų sistemų vertinimą išsamiai suskirstė pagal kategorijas ir nurodė taisomuosius veiksmus, kurių ėmėsi visų reikšmingų trūkumų paveiktų programų atžvilgiu.

6.32. Šiame 2000–2006 m. programų užbaigimo etape Komisija neturi daug galimybių imtis veiksmų, kad išvengtų klaidų, todėl daugiausia dėmesio skiria dėl silpnų nacionalinių valdymo ir kontrolės sistemų atsirandančios rizikos mažinimo priemonėms.

Už struktūrinę politiką atsakingi generaliniai direktoratai atitinkamose metinėse veiklos ataskaitose nurodė sistemų veiksmingumo 545 nacionalinėse programose vertinimo rezultatus; jie rodo aiškią gradaciją: apie 37 % sistemų veikia gerai, apie 51 % sistemų veikia, tačiau jas reikia tobulinti, o apie 12 % sistemų yra neveiksmingos. Komisija nemažai investavo, kad audito aprėptis būtų didelė, ir, taikydama „veiksmų plano“ procedūras, gerokai patobulino nacionalines sistemas, taip pat sustabdė mokėjimus ir padarė finansinius pataisymus. Įgyvendinant 2008 m. vasario mėn. priimtą veiksmų planą, toliau stiprinama Komisijos priežiūros funkcija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

6.33. Kaip ir praėjusiais metais, išlieka būtinybė sustiprinti klaidų prevenciją, ankstyvaisiais projektų etapais dirbant su projektų teikėjais ir užtikrinant efektyvų pirmojo lygmens kontrolės priemonių veikimą, kitaip sakant:

- a) valdymo institucijos/tarpinės įstaigos turėtų nuo pat pradžių užmegzti ryšį su projektų teikėjais, kad galėtų supažindinti juos su reikalavimais, padėti jiems įdiegti savas sistemas ir atkreipti jų dėmesį į klaidų rizikas;
- b) valdymo institucijos/tarpinės įstaigos turėtų taip atrinkti ir apmokyti darbuotojus, kad šie sugebėtų aptikti klaidas projektų išlaidų deklaracijose ir paramos gavėjų procedūrose, taip pat aprūpinti juos visus rizikas apimančiais patikrų lapais;
- c) Komisija, remdamasi rizikos analize, atlikta įvertinus įvairių valdymo institucijų/tarpiinių įstaigų kontrolės veiksmingumą, turėtų veiksmingai prižiūrėti pirmojo lygmens patikras valstybėse narėse;
- d) Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti efektyvų grįžtamojo ryšio mechanizmų veikimą (tarp valdymo institucijų/tarpiinių įstaigų ir paramos gavėjų, tarp mokėjimo agentūrų ir valdymo institucijų, tarp audito įstaigos, valdymo institucijos ir mokėjimo agentūros) siekiant pašalinti nustatytų klaidų sistemes priežastis.

6.34. Taip pat Audito Rūmai pakartoja savo rekomendaciją Komisijai kur tik įmanoma pasinaudoti išlaidas reglamentuojančių aktų ir taisyklių supaprastinimais, nepakenkiant lėšų panaudojimo efektyvumui. Tai leistų sumažinti klaidų riziką ir palengvinti projekto teikėjų administracinę naštą.

6.35. Be to, rengdama ir įgyvendindama 2007–2013 m. programavimo laikotarpio priemonės, Komisija turėtų maksimaliai panaudoti aukščiausiuoju audito institucijų darbą valstybėse narėse ir tuo pat metu užtikrinti to darbo priežiūrą ir atitiktį standartams, nagrinėdama konkrečius audito darbus pagal jai pateiktas ataskaitas bei juos pakartodama. Tai pareikalaus didelių pastangų ir atitinkamų išteklių.

6.33. Valdymo patikrinimų gairėse, Komisijos paskelbtose 2008 m. birželio mėn. atsižvelgiant į 2008 m. vasario mėn. veiksmų planą, pabrėžta, kaip svarbu, kad valdymo institucijos taikytų prevencines priemones ir priimtų veiksmingą komunikavimą su paramos gavėjais strategiją, taip pat kad būtų teikiamos išsamios gairės ir skleidžiama geroji administracinių patikrinimų ir patikrinimų vietoje praktika siekiant gauti pakankamą deklaruotų išlaidų tvarkingumo patikinimą.

a) ir b) Šios rekomendacijos įtrauktos į gaires ir Komisija prižiūri jų įgyvendinimą.

c) Komisija tai jau daro ir toliau darys, remdamasi veiksmų plano 1.1 punktu.

d) Atsižvelgiant į audito institucijos darbą, ši rekomendacija įtvirtinta 2007–2013 m. laikotarpio reglamentų reikalavimuose, o valdymo patikrinimams ir sertifikavimo institucijos funkcijoms skirtose gairėse jai skiriamas ypatingas dėmesys.

6.34. Ši rekomendacija įtraukta į Komisijos veiksmų plano 4.3 punktą ir yra įgyvendinama.

6.35. Baigus atitikties vertinimo procedūrą, kuria remiantis bus teikiamas patikinimas dėl 2007–2013 m. laikotarpio sistemų įdiegimo, Komisija šiam laikotarpiui skirtais audитаis siekia patikrinti audito institucijų darbą, kad galėtų nuspręsti, ar galima pasiremti jų darbu ir metinėmis audito nuomonėmis, kaip nurodyta Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 73 straipsnyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.36. Komisija turėtų efektyviai panaudoti turimas taisomąsias priemones užtikrinant teisingą ES lėšų panaudojimą:

- a) sistemingai taikydama teisines nuostatas klaidų ištaisymo ir sistemų atitikties atžvilgiu;
- b) panaudodama visus tam reikalui numatytus mechanizmus, kaip antai mokėjimų sustabdymą, finansinius pataisymus ir išieškojimus.

Šios priemonės padidins tiriamojo darbo valstybėse narėse poreikį, todėl, norint jas įgyvendinti, bus būtina peržiūrėti išteklių klausimą.

VEIKSMAI ATSIŽVELGIANT Į ANKSTESNES PASTABAS

6.37. **6.3 priede** pateikta veiksmų atsižvelgiant į ankstesnėse Audito Rūmų ataskaitose pateiktas pastabas suvestinė.

6.36. Atsižvelgdama į veiksmų plano 8 punktą, Komisija ėmėsi priemonių, kad sustiprintų savo audito darbo poveikį, ir paspartino mokėjimų sustabdymo ir finansinių pataisymų procedūros taikymą. 2007–2013 m. laikotarpiu ji pasinaudos galimybe taikyti papildomą procedūrą, pagal kurią mokėjimus galima nutraukti 6 mėnesiams.

- b) Komisijos 2007–2013 m. laikotarpio audito strategija – tikrinti audito institucijų valstybėse narėse darbą, kad būtų galima nuspręsti, ar jų darbu galima pasiremti. Jeigu bus padaryta teigiama išvada, jai nereikės dubliuoti šių institucijų darbo ir pačiai atlikti auditų naudos gavėjų lygmeniu (remiantis bendro audito principu).

6.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Programa	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė				Bendras įvertinimas:
	Valdymo institucija	Mokėjimo agentūra	Audito įstaiga	Uždarymo įstaiga	
EŽŪOGF – Portugalija					
EŽŪOGF – Ispanija					
ESF – Danija – 3 tikslas					
ESF – Graikija – sveikata					
ESF – Italija – Kampanija					
ESF – Portugalija – Šiaurės Portugalija					
ESF – Ispanija – verslo iniciatyva					
ERPF – Ispanija – konkurencingumas					
ERPF – Čekija – pramonė ir įmonės					
ERPF – Vokietija – Meklenburgas-Priešakinė Pomeranija – 1 tikslas					
ERPF – Graikija – informacinė visuomenė					
ERPF – Prancūzija – Martinika					
ERPF – JK/Airija – Taika II					
ERPF – Italija – moksliniai tyrimai					
ERPF – Čekija – infrastruktūra					
ERPF – Slovakija – pagrindinė infrastruktūra					

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

6.2 PRIEDAS

Operacijų testų rezultatai

Operacijų, kurias paveikė klaidos, dalis imtyje	54 %
Klaidų lygis	daugiau nei 5 %

Veiksmai atsižvelgiant į ankstesnes patikinimo pareiškimo pastabas

Audito Rūmų pastabos	Komisijos veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas															
1. Komisijos veiksmai gerinant sanglaudos projektų valdymą																		
Jau keletą metų iš eilės Audito Rūmai sanglaudos projektuose pakartotinai nustato reikšmingą klaidų lygį. Audito Rūmai įvertino, kad kontrolės sistemos valstybėse narėse yra neveiksmingos arba tik iš dalies veiksmingos, ir nustatė, kad pačios Komisijos priežiūra yra neveiksminga užtikrinant klaidų prevenciją valstybių narių lygmenyje. (Žr., pavyzdžiui, 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 6.37–6.45 dalis, 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 6.38–6.45 dalis, 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 5.47–5.54 dalis ir 2003 finansinių metų metinės ataskaitos 5.55, 5.56 ir 5.66–5.69 dalis).	2008 metų pradžioje Komisija priėmė Komisijos pasidalijamojo struktūrinių veiksmų valdymo priežiūros stiprinimo veiksmų planą (COM(2008) 97 galutinis, 2008 2 19).	Audito Rūmai palankiai vertina Komisijos iniciatyvą ir pažymi, kad veiksmai jau pradėti. Tačiau jie mano, kad dar anksti vertinti Komisijos veiksmų poveikį. Šiuos klausimus Audito Rūmai nagrinės savo 2008 finansinių metų metinėje ataskaitoje.																
2. 2005 m. patikinimo pareiškimas: Komisijos veiksmai atsižvelgiant į Audito Rūmų pastabas																		
2005 m. Audito Rūmai nustatė reikšmingą klaidų lygį visų tikrintų programų projektų išlaidų deklaracijose. Iš 95 per 2000–2006 m. programinių laikotarpį patikrintų projektų, 60 buvo paveikti reikšmingų klaidų. Panašiai 1994–1999 m. programose iš 65 projektų 33-uose buvo reikšmingų klaidų. (2005 finansinių metų metinės ataskaitos 6.13–6.15 ir 6.26–6.28 dalys).	Savo atsakyme Komisija įsipareigojo atsižvelgti į Audito Rūmų nustatytus faktus ir užtikrinti, kad būtų padaryti reikiami pataisymai. (2005 finansinių metų metinės ataskaitos 6.13 ir 6.26 dalys, Komisijos atsakymai).	Audito Rūmai išnagrinėjo Komisijos veiksmus atsižvelgdami į pastabas pateiktas Audito Rūmams atlikus 15 auditų ir pateikė savo išvadas 2005 finansinių metų patikinimo pareiškime. Aštuoni iš atliktų auditų buvo susiję su ERPF, vienas – su Sanglaudos fondu ir šeši – su ESF ⁽¹⁾. Audito Rūmų analizė rodo, kad tik aštuoniais atvejais buvo laiku atlikti patenkinami taisomieji veiksmai, šešiais atvejais jie buvo iš dalies patenkinami ir vienu atveju jie buvo nepatenkinami. <table><tr><th>Vertinimas: Veiksmai buvo</th><th>DG REGIO</th><th>DG EMPL</th></tr><tr><td>Patenkinami</td><td>5</td><td>3</td></tr><tr><td>Iš dalies patenkinami</td><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>Nepatenkinami</td><td>0</td><td>1</td></tr><tr><td>Iš viso</td><td>9</td><td>6</td></tr></table> Pagrindinės Audito Rūmų nustatytos problemos buvo šios: a) ilgas delsimas imantis taisomųjų veiksmų; b) nereaguota į pastabas dėl sistemų ir formalių klaidų.	Vertinimas: Veiksmai buvo	DG REGIO	DG EMPL	Patenkinami	5	3	Iš dalies patenkinami	4	2	Nepatenkinami	0	1	Iš viso	9	6	Komisija užtikrina, kad visais atvejais, susijusiais su Audito Rūmų auditais, imamasi atitinkamų taisomųjų priemonių. Nors Komisija pripažįsta, kad keliais atvejais tolesnių veiksmų buvo delsiama imtis, tam tikrais atvejais ji nesutinka su Audito Rūmų pateikta analize. Pavyzdžiui, Komisija negali valstybėms narėms skirti finansinių pataisymų dėl atskirų klaidų, kurias Audito Rūmai nustatė 2005 m. auditų metu, jeigu po audito valstybė narė pateikė pakankamų įrodymų ar argumentų.
Vertinimas: Veiksmai buvo	DG REGIO	DG EMPL																
Patenkinami	5	3																
Iš dalies patenkinami	4	2																
Nepatenkinami	0	1																
Iš viso	9	6																

(1) ERPF ir Sanglaudos fondą valdo DG REGIO, o ESF – DG EMPL.

7 SKYRIUS

Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Išvadas	7.1–7.11
Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos ypatumai	7.2–7.11
Specialusis įvertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	7.12–7.43
Audito apimtis	7.12–7.13
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	7.14–7.23
Sankcijos	7.23
Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas	7.24–7.39
Išlaidų deklaracijų dokumentų peržiūros prieš išlaidų kompensavimą	7.26–7.30
Išlaidų deklaracijų audito sertifikavimas	7.31–7.33
Komisijos <i>ex post</i> finansiniai auditai	7.34–7.39
Bendros išvados ir rekomendacijos	7.40–7.43
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	7.44–7.49
Atsižvelgimas į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas	7.44
Atsižvelgimas į specialiąją ataskaitą Nr. 6/2005 dėl transeuropinio transporto tinklo (TEN-T)	7.45–7.49

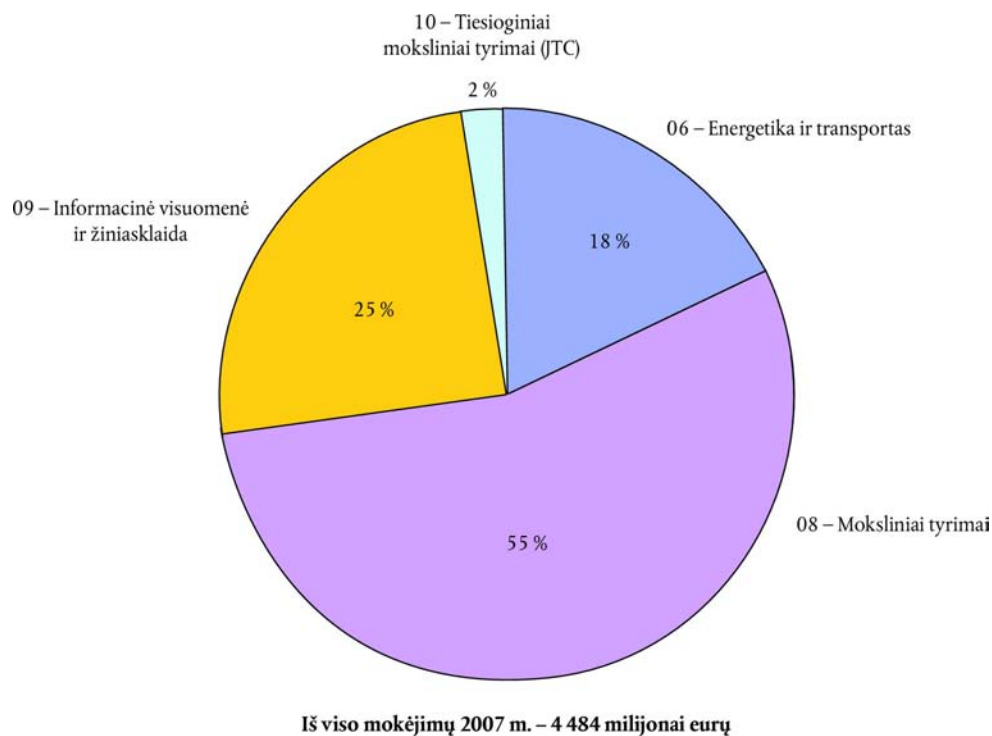
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

7.1. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai šiose politikos srityse: 06 – Energetikos ir transporto, 08 – Mokslinių tyrimų; 09 – Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos, 10 – Tiesioginių mokslinių tyrimų. 2007 m. išpareigojimai iš viso sudarė 6 795 milijonus eurų (2006 m. – 7 340 milijonų eurų), o mokėjimai – 4 484 milijonus eurų (2006 m. – 6 493 milijonų eurų). Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis yra pateikiamas **7.1 diagramoje**. Išsamesnė informacija apie išlaidas finansiniais metais yra pateikiama šios ataskaitos **I priede**.

7.1 diagrama. Moksliniai tyrimai, transportas ir energetika – mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

Mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos ypatumai

7.2. Mokslinių tyrimų politika yra skirta Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimui, prisidedant prie su darbu, tarptautine konkurencija bei ekonomine ir socialine sanglauda susijusios Lisabonos strategijos įgyvendinimo ir siekiant, kad ES taptų švietimo, mokymo, mokslinių tyrimų ir inovacijų erdve.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.3. Įgyvendinant energetikos ir transporto politiką siekiama, atsižvelgiant į aplinkosauginius apribojimus, remti ekonomikos augimą, tiekimo saugą ir saugumą, ypatingą dėmesį skiriant ES vidaus rinkos sukūrimui, tvarioms transporto rūšims ir vystant integruotą transeuropinį tinklą.

7.4. Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos politikos sritys yra susijusios su ES i2010 strategine iniciatyva ⁽¹⁾, kuria skatinamos inovacijos ir konkurencija, atliekant su informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis susijusius mokslinius tyrimus ir jas vystant bei prisidedant prie Europos audiovizualinio sektoriaus stiprinimo.

7.5. Didžioji išlaidų dalis yra skirta mokslinių tyrimų ir technologijų vystymo projektams visose politikos srityse ⁽²⁾. Moksliniams tyrimams skirtos lėšos yra numatomos daugiametėse bendrosiose programose (BP), kurias sudaro daug finansavimo schemų, apimančių įvairias temines sritis ir įvairius projektų tipus.

7.6. Finansavimas vykdomas tiesioginio centralizuoto valdymo forma ⁽³⁾: Komisija paprastai atlieka mokėjimus paramos gavėjams be jokio valstybių narių nacionalinių, regioninių ar vietinių institucijų dalyvavimo. Paramos gavėjai gali būti mokslinių tyrimų institutai, universitetai, valstybinės administracijos, privačios bendrovės ar asmenys.

7.7. Mokslinių tyrimų projektuose paprastai dalyvauja konsorciūmą sudarantys kelių valstybių narių paramos gavėjai arba „dalyviai“ ⁽⁴⁾. Visi projekto partneriai su Komisija pasirašo susitarimą dėl dotacijos. Kiekviename projekte vienas partneris skiriamas „projekto koordinatoriumi“. Jis palaiko ryšį su Komisija bei rūpinasi finansiniais ir administraciniais sutarties aspektais.

7.5–7.10. Vidaus kontrolės sistema, naudojama bendrosioms mokslinių tyrimų programoms valdyti, gali būti suskirstyta į keturis atskirus etapus:

Pasiūlymų vertinimas

Bendras kontrolės tikslas – atrinkti tik tuos pasiūlymus, kuriuose matyti mokslinė kompetencija ir kurie aiškiai atitinka veiklos tikslus, nustatytus Parlamento ir Tarybos priimtose konkrečiose darbo programose.

Pasiūlymų atranka ir derybos dėl sutarties

Derybų dėl sutarties etapo tikslas – susitarti dėl kiekvieno atrinkto mokslinių tyrimų pasiūlymo sutarties. Tokios sutartys yra juridinę galią turinčios priemonės, kuriomis užtikrinamas mokslinis ir finansinis projektų valdymas.

Projektų ir sutarčių valdymas

Šio etapo tikslas – užtikrinti, kad prieš bet kokią mokėjimą būtų laikomasi visų taikomų veiklos ir finansinio pobūdžio sutartinių ir norminių reikalavimų.

Finansiniai auditai ir kita ex-post kontrolė

Šio etapo tikslas – užtikrinti, kad daugiamečiu pagrindu būtų nustatomos ir ištaisomos pagrindinės pasikartojančios klaidos, kurios priešingu atveju nebūtų nustatytos ex-ante kontrolės metu. Ex-post kontrolė labai padeda daugiamečiu pagrindu užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvaringumą, o jos tikslas – užtikrinti, kad likutinių klaidų lygis neviršytų reikšmingumo ribos.

⁽¹⁾ i2010 strategija apima visas ES politikas, iniciatyvas ir veiksmus, kuriais siekiama skatinti vystymą ir skaitmeninių technologijų naudojimą. i2010 yra Lisabonos strategijos, pagal kurią Europa turėtų tapti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žiniomis pagrįsta ekonomika, dalis. Didžioji lėšų dalis skiriama pagal bendrąsias mokslinių tyrimų programas.

⁽²⁾ Tiesioginių mokslinių tyrimų išlaidos yra skirtos ES Jungtiniam tyrimų centrui (JTC) (JTC: 2 % visų mokėjimų 2007 m.), kuris yra Komisijos generalinis direktoratas. Jis turi septynis mokslinių tyrimų institutus bei teikia mokslinę ir techninę pagalbą, susijusią su ES politikų nustatymu, vystymu, įgyvendinimu ir priežiūra.

⁽³⁾ Komisijoje už mokslinių tyrimų finansavimo valdymą iš esmės yra atsakingi keturi generaliniai direktoratai: pagrindiniai šioje srityje Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas (DG RTD) ir Informacinės visuomenės ir žiniasklaidos generalinis direktoratas (DG INFSO) bei Energetikos ir transporto generalinis direktoratas (DG TREN) ir Įmonių ir pramonės generalinis direktoratas (DG ENTR). Septintosios bendrosios programos vykdymo metu Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas ketina dalį savo biudžeto įgyvendinti netiesioginio centralizuoto valdymo būdu.

⁽⁴⁾ Projektuose būna apie 20 dalyvių, tačiau jų skaičius gali siekti iki 95.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.8. Dotacijų mokslinių tyrimų projektams suma siekia maždaug 20 000 eurų, skirtų paremti atskirus tyrinėtojus ir apie 30 milijonų eurų, skirtų svarbiems dideliams partnerių konsorciams siejantiems integruotiems projektams. Nors paramos gavėjų yra daugiau nei 15 000, 200 pačių svarbiausiųjų gauna apie 40 % visų mokėjimų.

7.9. Transporto ir energetikos transeuropinių tinklų (TEN) programų išlaidos iš esmės yra skirtos energetikos ir transporto projektams (67 projektams 2007 m., kuriems vidutiniškai skirta 2,4 milijono eurų). Paramos gavėjai paprastai yra valstybių narių institucijos, bet taip pat gali būti valstybinės ar privačios bendrovės.

7.10. Mokslinių tyrimų ir TEN projektų atveju dotacijos paprastai yra mokamos dalimis: avansas susitarimo dėl dotacijos ar sutarties pasirašymo metu, vėliau tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais kompensuojamos tinkamumo reikalavimus atitinkančios išlaidos, apie kurias pranešė paramos gavėjai periodinėse išlaidų deklaracijose.

7.11. Pagrindinė teisėtumo ir tvarkingumo rizika yra ta, kad paramos gavėjai savo išlaidų deklaracijose gali padidinti turėtas išlaidas, o Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos (išlaidų deklaracijų audito sertifikavimas, dokumentų patikros prieš išlaidų kompensavimą, *ex post* auditai) neužkirs kelio šioms klaidoms ar vėliau jų neaptiks ir neištaisys.

7.11. Rizika, kad paramos gavėjai nurodys per dideles išlaidas, kyla dėl taikomoje reguliavimo sistemoje nustatytų finansavimo priemonių, pagrįstų faktinių išlaidų kompensavimu, sudėtingumo. Dėl šios priežasties atsirandanti klaida gali būti nustatyta auditų vietoje ar dokumentų patikrų metu. Todėl Komisija pritaikė savo vidaus kontrolės sistemą, kad padidindama auditų skaičių ir gerokai praplėsdama apimtį biudžeto atžvilgiu sustiprintų daugiamečio pobūdžio išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimą (žr. atsakymus į 7.15, 7.16, 7.20, 7.21, 7.26 ir 7.29 pastraipas).

Daugiametės audito programos poveikis pamažu didės per 4 metų įgyvendinimo laikotarpį.

SPECIALUSIS ĮVERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

7.12. Specialusis įvertinimas ⁽⁵⁾ yra pagrįstas:

- a) savarankiškais ⁽⁶⁾ reprezentatyvios statistinės 2007 m. Komisijos atliktų 180 mokėjimų ⁽⁷⁾ operacijų imties testais;

⁽⁵⁾ Šios ataskaitos 10 skyrius yra skirtas mokslinių tyrimų išlaidoms politikos srityje „Įmonės“.

⁽⁶⁾ Sąskaitų faktūrų ir kitų patvirtinančių įrodymų patikros. Komisijai kompensavimui pateiktos išlaidų ataskaitos yra iš esmės susijusios su personalo ir netiesioginėmis išlaidomis bei kelionių, vartojimo reikmenų ir kitomis tiesioginėmis išlaidomis.

⁽⁷⁾ Imtį sudarė 59 avansai (39 6-osios BP, 13 7-osios BP, 1 TEN-T, 6 kiti), kuriuos Komisija paramos gavėjams išmokėjo pagal susitarimo dėl dotacijos išvadą; 12 kitų, ne projektų, mokėjimų, pavyzdžiui, sąskaitos faktūros už projektų pasiūlymus vertinančių išorės ekspertų suteiktas paslaugas; 109 tarpiniai ir galutiniai mokėjimai (85 6-osios BP, 11 5-osios BP, 6 TEN-T, 1 TEN-E, 6 kiti).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) šių pasirinktų priežiūros ir kontrolės sistemų veikimo vertinimu:
- i) išlaidų deklaracijų dokumentų patikrų prieš DG TREN atliekamą išlaidų kompensavimą;
 - ii) išlaidų deklaracijų audito sertifikavimo;
 - iii) išlaidų deklaracijų *ex post* auditų.

7.13. Audito Rūmai taip pat tikrino, ar buvo atsižvelgta į anksčiau pastabas:

- a) pagrindines 2005 m. patikinimo pareiškime nurodytas klaidas;
- b) trūkumus audito sertifikavimo sistemoje;
- c) nuolatinį Komisijos vėlavimą atlikti mokėjimus paramos gavėjams.

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

7.14. Audito Rūmai nustatė reikšmingą teisėtumo ir tvarkingumo klaidų lygį tikrintų mokėjimų imtyje. Jų savarankiškų testų rezultatai yra apibendrinti **7.1 lentelėje** ir **7.1 priede**.

7.1 lentelė. Savarankiškų testų rezultatai

Mokėjimo rūšis	Mokėjimai su kiekybiškai įvertinamomis klaidomis	Mokėjimai tik su kiekybiškai neįvertinamomis klaidomis	Mokėjimai su teisinga kompensuota suma, bet su procedūriniais trūkumais	Iš viso mokėjimų su klaidomis	Mokėjimai be klaidų	Iš viso
Avansai	0	0	8	8	51	59
Tarpinės ir galutinės kompensacijos	61	6	10	77	32	109
Kita	0	0	1	1	11	12
Iš viso	61	6	19	86	94	180

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.15. Pagal lentelę matyti, kad klaidų buvo 86 Audito Rūmų imties mokėjimuose (48 %). Didžioji klaidų dalis yra susijusi su Komisijos kompensuojamomis per didelėmis tinkamumo reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis, kurias paramos gavėjai pateikė savo išlaidų deklaracijose.

7.16. Pagrindinės klaidų rūšys buvo:

- a) per didelės tinkamumo reikalavimus atitinkančios personalo ir netiesioginės išlaidos (45 % klaidų atvejų);
- b) kitų reikalavimų neatitinkančių išlaidų deklaravimas (20 % klaidų atvejų);
- c) nepagrįsti prašomas kompensuoti išlaidas patvirtinantys įrodymai (16 % klaidų atvejų);
- d) į biudžetą įrašytų sumų, o ne faktinių išlaidų deklaravimas (6 % klaidų atvejų);
- e) projektui nepriskiriamų išlaidų deklaravimas (13 % klaidų atvejų).

7.17. Kiekybiškai neįvertinamų klaidų atvejai yra susiję su tiesioginių finansinių poveikį turinčiu mokėjimu, kurio tikrosios sumos nebuvo galima nustatyti dėl deklaruotais išlaidas patvirtinančių įrodymų stokos, sąlygos nesilaikymo. Pavyzdžiui, vienu atveju audituotas paramos gavėjas nesugebėjo pateikti patvirtinančių įrodymų, kad pagrįstų deklaruotais išlaidas, o tai prieštarauja susitarimo dėl dotacijos nuostatoms. Kadangi nebuvo pagrindinių patvirtinančių dokumentų, nėra įmanoma kiekybiškai įvertinti klaidų poveikio.

7.18. Procedūras veikiantys trūkumai iš esmės yra susiję su išlaidų deklaracijų audito sertifikavimo problemomis (7.31–7.33 dalys) ir Komisijos vėlavimu atlikti mokėjimus paramos gavėjams (taip pat žr. **7.2 priedą**).

7.19. Klaidos atsiranda dėl sudėtingos teisinės sistemos su daug tinkamumo reikalavimų atitikimo kriterijų. Pagal pagrindinę sutartinę prievolę paramos gavėjai savo kompensavimo prašymuose privalo pateikti tik pagrįstas ir tinkamumo reikalavimus atitinkančias išlaidas, skirtas projekto įgyvendinimui. Šios taisyklės nesilaikymas yra bendras veiksnyss Audito Rūmų nustatytose klaidose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.15. ir 7.16. Komisijos audito rezultatai patvirtina, kad egzistuoja reikšmingas klaidų lygis, daugiausia susijęs su tuo, kad paramos gavėjai padidina tinkamas finansuoti išlaidas, kaip išsamiai aprašyta mokslinių tyrimų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose.

Kad išspręstų šią problemą, Komisija, vykdydama bendrąją audito strategiją, labai sustiprino ex-post kontrolę (žr. atsakymą į 7.11 pastraipą).

7.18. Komisija pritaria Audito Rūmų išvadai dėl audito sertifikatuose nustatytų trūkumų. Komisija ėmėsi įvairių taisomųjų veiksmų (žr. atsakymus į 7.32 ir 7.33 pastraipą).

Tačiau jau išryškėjo audito sertifikatų prevencinis poveikis. Pradėjus juos naudoti sumažėjo klaidų lygis 6-ojoje BP, palyginti su 5-ąja BP, kai audito sertifikatai nebuvo privalomi.

Padidėjo visų mokslinių tyrimų generalinių direktoratų laiku atliktų mokėjimų procentinis lygis. Ši problema atidžiai stebima ir jai skiriama daugiausia dėmesio siekiant užtikrinti tolesnę pažangą.

7.19. Komisija pritaria Audito Rūmų išvadai dėl taikytinos teisės sistemos ir tinkamumo kriterijų sudėtingumo. Dėl jo ir padaroma daugiausiai klaidų, nustatytų Komisijos patikrų metu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.20. Audito Rūmų mokėjimų imtį sudarė keli svarbūs paramos gavėjai, kurių kiekvienas dalyvauja daugelyje ES projektų. Šie paramos gavėjai paprastai turi sudėtingas apskaitos ir administravimo sistemas. Todėl taisyklės gali būti gana lanksčios, pavyzdžiui, projektui priskirtinų personalo išlaidų skaičiavimui gali būti naudojami vidutiniai dydžiai, su sąlyga, kad šie skaičiai nebus žymiai didesni nei tikros išlaidos.

7.21. Kadangi šie paramos gavėjai gali taikyti tą pačią vidutinių išlaidų metodiką visoms išlaidų deklaracijoms, klaidų nustatymas jų deklaracijose reiškia, kad yra rizika, jog Komisija nepagrįstai kompensavo reikšmingą tinkamumo reikalavimų neatitinkančių išlaidų sumą.

7.22. Pavyzdžiui, vieno svarbaus paramos gavėjo atveju (į Audito Rūmų imtį buvo įtrauktos penkios jo operacijos) buvo nustatyta, kad dėl personalo ir netiesioginių išlaidų skaičiavimo metodikos taikymo tinkamumo reikalavimus atitinkančios sumos buvo 10 % didesnės. Kito svarbaus paramos gavėjo atveju (Audito Rūmai tikrino du jo projektus) dėl išlaidų deklaracijų rengimui naudotos vidutinių išlaidų metodikos tinkamumo reikalavimus atitinkančios išlaidos buvo įvertintos 5 ar 6 % per didelę sumą.

Sankcijos

7.23. Viena pagrindinių taisomųjų priemonių, įdiegta 2002 m. 6-osios BP pradžioje, buvo išplėsta sankcijų taikymo sistema⁽⁸⁾. 6-osios BP vykdymo metu Komisija netaikė jokių sankcijų. Todėl paramos gavėjai gali pateikti išlaidų deklaracijas žinodami, kad per didelę sumą įvertindami savo išlaidas iš tiesų jie daugiausiai rizikuoja tik atlyginti per didelę sumą deklaruotas lėšas, nemokėdami jokių palūkanų ar papildomų finansinių baudų.

⁽⁸⁾ Be lėšų susigrąžinimo Komisija turi teisę prašyti kompensacijos (delspinigių) iš paramos gavėjo, kurio tinkamumo reikalavimus atitinkančios išlaidos buvo per didelės ir todėl jis gavo nepagrįstą ES paramą. Jei paramos gavėjas nuolat nesilaiko savo sutartinių prievolių, jo gali būti pareikalauta mokėti nustatyto dydžio finansines baudas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.20. ir 7.21. Paramos gavėjai gali apskaičiuoti personalo išlaidas naudodami vidutinius dydžius, jei tai yra jų įprasta apskaitos praktika.

Siekiant veiksmingai šalinti Audito Rūmų 7.21 punkte nurodytas rizikas, bendra 6-ąjai BP skirta audito strategija taikoma visiems 200 pagrindinių 6-osios BP programos dalyvių, kurie bendrai gauna 40 % 6-osios BP biudžeto lėšų.

Be to, vykdant ekstrapoliavimą į neaudituos sutartis turėtų sumažėti rizika, kad Komisija nepagrįstai kompensavo reikšmingą tinkamumo reikalavimų neatitinkančių išlaidų sumą.

Kai paramos gavėjai naudoja vidutinius dydžius, deklaruotos išlaidos savo pobūdžiu gali skirtis nuo faktinių išlaidų. Komisija turi išnagrinėti nukrypimus į abi puses (aukštyn ir žemyn) pakankamai dideleje šalių imtyje, kad galėtų teisingai įvertinti vidutinių dydžių tikslumą. Komisija ir Audito Rūmai nagrinėja šį klausimą, susijusį su operacijų tikrinimu vidutinių išlaidų sistemose.

7-ojoje BP Komisija inicijavo paramos gavėjo vidutinių išlaidų apskaičiavimo metodikos neprivalomo ex-ante sertifikavimo sistemą, kuri bus pirmiausia taikoma pagrindiniams paramos gavėjams. Šiuo metu baigiamos rengti šios ex-ante sertifikavimo sistemos praktinės įgyvendinimo priemonės.

7.22. Taikant Komisijos kontrolės sistemą taip pat buvo nustatytos problemos, susijusios su Audito Rūmų minėtu antruoju paramos gavėju. Šiuo metu abu atvejai yra atidžiai stebimi.

7.23. Komisija išskiria skirtingas sankcijų rūšis:

Pagrindinė sutartinė sankcija, jau numatyta ankstesnėse bendrosiose programose, yra sutarčių nutraukimas, kai pažeidžiami sutartiniai įsipareigojimai.

Pagal 6-ąją BP Komisija numatė galimybę imti delspinigius. Delspinigių išieškojimas įeina į audito strategiją, kurioje numatyta imti delspinigius tuo atveju, kai tolesniuose audituose nustatoma, kad rangovai po ankstesnių auditų neištaisė klaidų. 6-osios BP programos audito strategija pradėta įgyvendinti 2007 m., o pirmieji tolesni auditai rengiami 2008 m. Atsižvelgiant į rezultatus, atitinkamai bus imami delspinigiai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

7.24. Siekdama sumažinti neteisėtų mokėjimų riziką, Komisija vykdo įvairaus pobūdžio kontrolę kiekviename projekto ciklo etape (7.2 *diagrama*):

- a) atrankos procedūrų kontrolę, kad įsitikintų, jog dotacijos skiriamos tinkamumo reikalavimus atitinkantiems paramos gavėjams, atsižvelgiant į jų pasiūlymų vertingumą;
- b) mokėjimų paramos gavėjams patikras, siekiant kiek įmanoma sumažinti neteisėtų mokėjimų riziką.

7.25. Audito Rūmai įvertino išlaidų deklaracijų dokumentų peržiūras prieš Energetikos ir transporto generalinio direktorato (DG TREN) atliekamą išlaidų kompensavimą ir Komisijos atliktus kompensuotų išlaidų *ex post* auditus. Audito Rūmai taip pat įvertino audito sertifikavimo sistemos patikimumą teikiant patikinimą dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo. Rezultatų apžvalgą galima rasti 7.1 *priede*.

Išlaidų deklaracijų dokumentų peržiūros prieš išlaidų kompensavimą

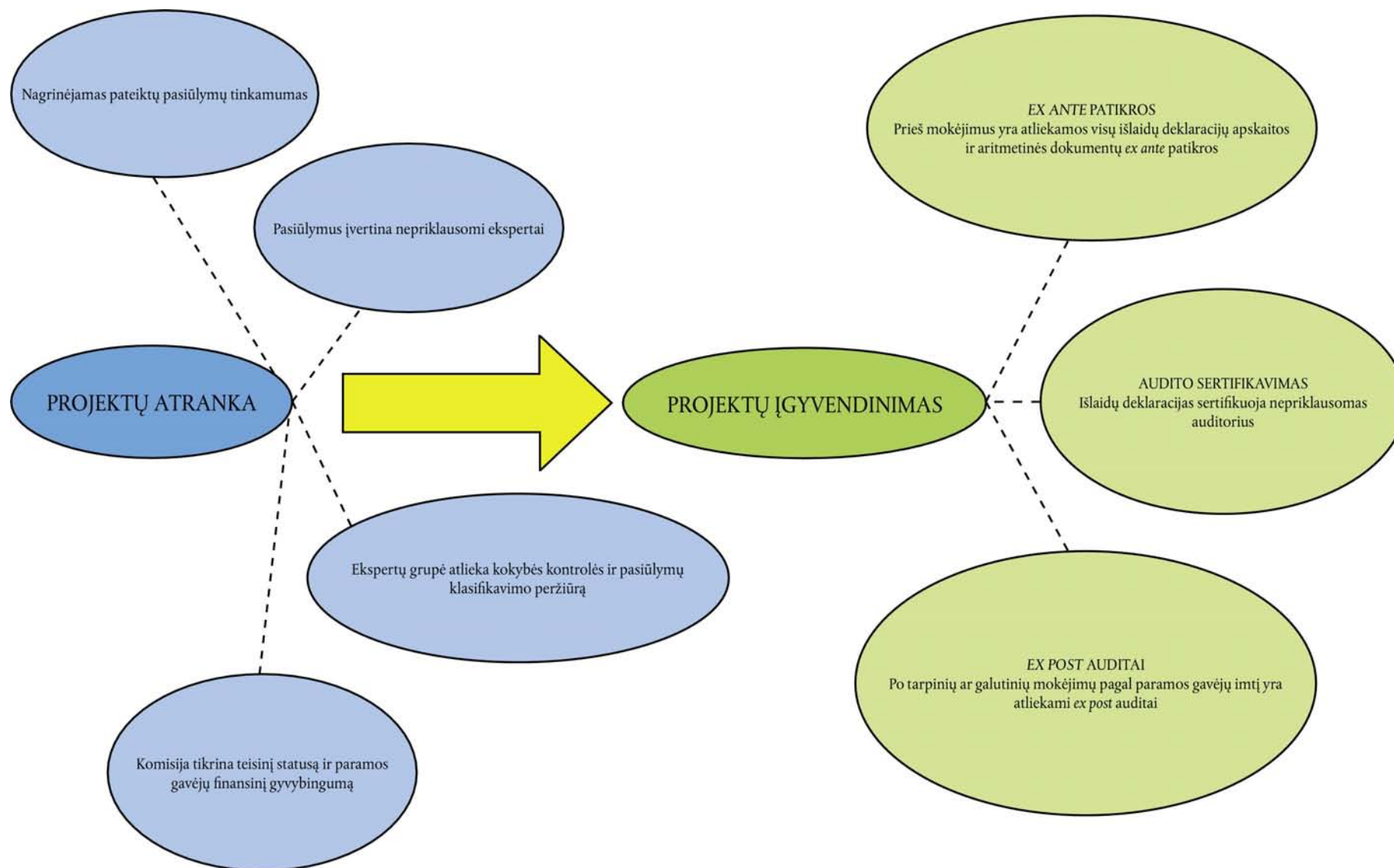
7.26. Komisija vykdo apskaitos ir aritmetines patikras, kad įsitikintų, jog išlaidų deklaracijos ir audito sertifikatai buvo pateikti atsižvelgiant į susitarimo dėl dotacijos nuostatas. Tam tikrais atvejais Komisija gali išplėsti patikras, įtraukdama atskirų išlaidų patikrinimą, pasiremiant papildoma informacija, kurios ji prašo paramos gavėjų, pavyzdžiui, sąskaitomis faktūromis ar algalaipiais.

7.27. Audito Rūmai išnagrinėjo DG TREN gaires, procedūras bei patikrų ataskaitų rengimo ir jų priežiūros tvarką. Audito Rūmai patikrino 15 DG TREN kompensacijų ⁽⁹⁾, įtrauktų į jų savarankiškų testų imtį, patikrų veikimą.

7.26. Dėl taikytinoje reguliavimo sistemoje numatytų finansavimo priemonių sudėtingumo apribojama dokumentų peržiūrų, kurias galima pagrįstai atlikti prieš išlaidų kompensavimą, apimtis. Todėl Komisija labai sustiprino *ex-post* kontrolę ir parengė bendrą audito strategiją (žr. atsakymą į 7.11 *pastraipą*).

⁽⁹⁾ 8 mokslinių tyrimų, 7 TEN.

7.2 diagrama. Bendrosios mokslinių tyrimų programos – pagrindinės kontrolės priemonės

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.28. DG TREN turi išsamias gaires, kurios apima imties sudarymo metodą ir išplėstinių patikrų metodiką. Jis taip pat turi išsamias rašytines procedūras ir naudoja standartinius kontrolinius sąrašus.

7.29. Su dokumentų patikrų ataskaitomis ir priežiūra susijusi tvarka DG TREN išlieka tokia pati, kokią Audito Rūmai buvo nustatę 2006 m. Pateikiama tik bendra informacija apie patvirtintas ar atmestas išlaidas, tačiau nėra jokios išsamios informacijos apie klaidų tipus ar lygį, kad būtų galima nustatyti daug tikslesnį metodą.

7.30. Audito Rūmai nustatė vieną atvejį (susijusį su kompensacija paramos gavėjui mokslinių tyrimų srityje), kai patikros nebuvo pakankamos. Paramos gavėjo išlaidų deklaracijose personalo išlaidos buvo grindžiamos biudžete numatytais dydžiais, o ne tikrais skaičiais, todėl jos buvo 16 % didesnės. Šis trūkumas galėjo būti nustatytas atliekant atitikties patikras prieš mokėjimo patvirtinimą.

Išlaidų deklaracijų audito sertifikavimas

7.31. Audito Rūmai tikrindami 62 paramos gavėjų operacijas, kurioms buvo išduotas sertifikatas, palygino savo pačių testų ir sertifikato rezultatus.

7.32. 32 (52 %) atvejais sertifikuojantis auditorius pareiškė besąlyginę nuomonę, tačiau Audito Rūmai išlaidų deklaracijose nustatė rimtų klaidų. Tai patvirtina anksčiau Audito Rūmų nustatytą faktą, kad ši kontrolė ne visuomet suteikia pakankamą patikinimą apie išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą.

7.33. Dėl sudėtingų 6-osios BP finansavimo taisyklių įvairaus interpretavimo galimybių paramos gavėjams ir sertifikuojantiems auditoriams atsiranda neaiškumų tinkamumo reikalavimų atitikimo klausimais (visų pirma dėl personalo ir netiesioginių išlaidų). Dėl šių abejonių ir dėl to, kad nėra privalomo 6-osios BP audito sertifikato modelio, ir toliau sumažėja šios pagrindinės sudedamosios priežiūros ir kontrolės sistemų dalies veiksmingumas. Dar tik pradėdamos įgyvendinti Komisijos priemonės, pavyzdžiui, privalomos procedūros ir ataskaita, skirtos pagerinti 7-osios BP audito sertifikavimo kokybę.

7.29. Taikant dabartinę kontrolės strategiją gerokai sumažėjo priklausomybė nuo ex-ante dokumentų peržiūrų. Kontrolės sistemos labai sustiprėjo 6-ojoje BP pradėjus naudoti audito sertifikatus, o ex-post kontrolė suintensyvėjo, pradėjus įgyvendinti 6-osios BP audito strategiją. Nuodugniai išnagrinėjus ex-post auditų rezultatus gauta tinkamos informacijos apie klaidų tipus ir lygius. Ši informacija pateikiama visų mokslinių tyrimų generalinių direktoratų atitinkamose metinėse veikos ataskaitose.

7.30. Komisija ištaisys klaidą, išduodama susigrąžinimo pavedimo raštą.

7.32. ir 7.33. Komisija pritaria, kad 6-osios BP audito sertifikavimo patikimumas nėra visiškai patenkinamas atsižvelgiant į auditų metu nustatytą likutinių klaidų lygį. Nepaisant to, bendras klaidų lygis 6-ojoje BP yra mažesnis, nei nustatytasis su 5-ąja BP susijusiose nesertifikuotų išlaidų deklaracijose. Tai rodo, kad naudojant audito sertifikatus pagerėja išlaidų deklaracijų tikslumas.

6-ojoje BP nėra privalomo sertifikato modelio. Tačiau dauguma pateiktų audito sertifikatų buvo parengti pagal pasiūlytą modelį.

7-ojoje BP Komisija dar labiau sustiprino audito sertifikatų patikimumą, taikydama „sutartas procedūras“, kuriomis išsamiai nustatoma sertifikuojančių auditorių audito veikla ir skatinamas neprivalomas išlaidų metodikos sertifikavimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos ex post finansiniai auditai

7.34. 2007 m. ex post auditų metu tikrinamų išlaidų apimtis padidėjo (7.2 lentelė), atsižvelgus į ankstesnę Audito Rūmų kritiką. Tačiau vis dar trūksta pažangos, kad būtų sumažintas neužbaigtų audito bylų skaičius ir be didelių vėlavimų grąžintos likusios per didelės deklaruotos sumos.

7.35. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai vis dar yra nepakankamai keičiasi audito rezultatais. Jie toliau naudojami savo vietinėmis IT priemonėmis ir informacijos reguliariai neįveda į centralizuotą Komisijos auditų priežiūros sistemą.

7.36. 2007 m. mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai pradėjo įgyvendinti bendrą 6-ajai BP skirtą ex post auditų strategiją, kuria siekiama sustiprinti išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo patikrinimą.

7.37. Strategiją sudaro kelios iniciatyvos, kurios galėtų prisidėti prie veiksmingesnio šios kontrolės vykdymo. Pagal šias iniciatyvas yra naudojami bendri rizikos kriterijai ir imčių sudarymo metodai, visų pirma atsižvelgiant į svarbius paramos gavėjus. Strategijoje taip pat yra numatyta sugriežtinti kokybės kontrolės procedūras, įsteigti keitimosi audito rezultatais darbo grupę, parengti bendro audito vadovą, sudaryti jungtines audito grupes ir kas mėnesį rengti koordinavimo posėdžius, kurių metu būtų aptariami tam tikri atvejai ir priimamos bendros pozicijos.

7.34. 2007 m. mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai gerokai sustiprino audito veiksmingumą ir įgyvendino metinius tikslus.

2007 m. sustiprinus audito veiksmingumą, dabar daugiausia dėmesio skiriama nustatytų klaidų taisymui. Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai aktyviai siekia pagerinti priežiūros priemones ir skelbia tikslesnes administracines ir finansines gaires. Tikimasi, kad jos pagerins susigrąžinimo proceso (įskaitant ekstrapoliavimą ir atsižvelgimą į Audito Rūmų išvadas) veiksmingumą ir baigtumą.

7.35. Dedama daug pastangų, kad būtų veiksmingai keičiamasi informacija apie audito rezultatus. Nuo 2008 m. gegužės mėn. veikia bendra audito rezultatų saugykla, skirta keistis informacija tarp mokslinių tyrimų generalinių direktoratų.

Šiuo metu 5-osios ir 6-sios BP auditų duomenys jau perkelti į centralizuotą Komisijos auditų priežiūros sistemą ir siekiama užtikrinti, kad nauji auditų duomenys būtų automatiškai perkeltami iš visų vietinių IT priemonių, kuriomis naudojasi mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai.

7.2 lentelė. 2005–2007 m. baigti bendrųjų mokslinių tyrimų programų ex post finansiniai auditai

Generalinis direktoratas	Baigtų auditų skaičius			Audituotų dalyvavimų skaičius			Vykdomų sutarčių skaičius			Audituotų dalyvavimų vertė (milijonais eurų)			Vykdomų sutarčių vertė (milijonais eurų)			Po auditų Komisijos nauda atliekami reikalavimų neatitinkančių išlaidų pataisymai						Audituotų dalyvavimų/vykdomų sutarčių vertė (%)		
	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2005 m.		2006 m.		2007 m.		2005 m.	2006 m.	2007 m.
																Vertė (mln. eurų)	Audit- tuotų sutarčių vertė (%)	Vertė (mln. eurų)	Audit- tuotų sutarčių vertė (%)	Vertė (mln. eurų)	Audit- tuotų sutarčių vertė (%)			
Energetika ir transpor- tas ⁽¹⁾	16	69	126	20	100	188	1 099	1 166	294	21,49	66,48	73,08	899,46	929,55	1 063,30	0,85	3,9	5,47	8,2	3,70	5,1	2,4	7,2	6,9
Informacinė visuomenė ir žiniasklaida ⁽²⁾	30	80	143	72	192	339	1 520	1 415	1281	32,61	79,45	167,67	1 809,00	1 889,00	2 022,00	2,57	7,9	3,59	4,5	6,86	4,1	1,8	4,2	8,3
Įmonės ir pramonė ⁽³⁾	1	44	108	8	69	127	1 672	2 369	224	22,28	28,66	29,67	305,75	1 179,00	332,11	1,38	6,2	0,64	2,2	0,78	2,6	7,3	2,4	8,9
Moksliniai tyrimai ⁽²⁾	23	151	305	35	198	565	8 906	12 070	9441	38,25	58,68	293,40	5 032,43	6 663,85	4 713,16	0,72	1,9	3,47	5,9	4,81	1,6	0,8	0,9	6,2
Iš viso	70	344	682	135	559	1 219	13 197	17 020	11 240	114,63	233,26	563,82	8 046,64	10 661,41	8 130,57	5,52	4,8	13,18	5,6	16,15	2,9	1,4	2,2	6,9

⁽¹⁾ Išskyrus transeuropinio (transporto) tinklo projektus. 2005–2006 m. skaičiai atspindi visas generalinio direktorato audituotas programas (mokslinių tyrimų ir kitas).

⁽²⁾ Audituotų dalyvavimų vertė apima visas išlaidas (ES ir dalyvių).

⁽³⁾ 2005–2006 m. skaičiai atspindi visas generalinio direktorato audituotas programas (mokslinių tyrimų ir kitas).

Šaltinis: Komisijos pateikti duomenys.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.38. Be to, pagal šią strategiją siekiama patobulinti audito sertifikavimo procesą teikiant nuolatinę pagalbą paramos gavėjams ir sertifikuojantiems auditoriams bei nustatant 7-osios BP išlaidų skaičiavimo metodikų *ex ante* sertifikavimą.

7.39. Nors nauja strategija yra rimtas pagrindas sprendžiant Audito Rūmų nustatytas problemas, jos potenciali nauda priklausoma nuo to, ar ji bus nuosekliai ir veiksmingai įgyvendinama nuo 2008 m.

Bendros išvados ir rekomendacijos

7.40. Atsižvelgdami į savo audito darbą Audito Rūmai daro išvadą, kad 2007 m. mokėjimuose mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupėje yra nustatytas reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis.

7.41. Pagal Audito Rūmų atliktą mokslinių tyrimų, energetikos ir transporto politikos grupės priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimą Audito Rūmai mano, kad jos yra iš dalies veiksmingos.

7.42. Audito Rūmai pakartoja savo rekomendaciją supaprastinti ir patikslinti taisykles, taikomas paramos gavėjų atliekamam išlaidų apskaičiavimui ir jų ataskaitų pateikimui, kiek įmanoma plačiau panaudojant finansavimo vienkartinėmis išmokomis būdą ir įdiegiant rezultatais, o ne ištekliais grindžiamą finansavimo sistemą.

7.43. Atsižvelgiant į dabartinę finansavimo sistemą, grindžiamą paramos gavėjų deklaruotų sumų kompensavimu, Komisija turėtų:

- a) ištaisyti nuolatinės mokėjimus veikiančias klaidas, veiksmingai panaudojant 6-osios BP taisyklėse numatytus sankcijų mechanizmus (7.14–7.23 dalys);
- b) užtikrinti, kad prieš mokėjimų atlikimą paramos gavėjams būtų griežtai taikomos dokumentų patikros ir atliekama išsamesnė jos nustatytų klaidų analizė (7.26–7.30 dalys);

7.39. Bendra 6-ajai BP skirta audito strategija yra visapusiškai įgyvendinama. Pirmieji rezultatai jau gauti 2007 m. (žr. atsakymus į 7.15, 7.16, 7.20, 7.21, 7.26 ir 7.29 pastraipas).

7.40. ir 7.41. Komisijos kontrolės sistema yra skirta klaidoms nustatyti ir ištaisyti, siekiant, kad ją visiškai įgyvendinus per ketverius metus būtų užtikrinama, jog likutinių klaidų lygis (neištaisytos klaidos) neviršytų reikšmingumo ribos, kaip išsamiai aprašyta mokslinių tyrimų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose.

7.42. Komisija pritaria, kad būtina dar labiau supaprastinti finansuoti tinkamų išlaidų, ypač personalo ir netiesioginių išlaidų, aspektus. Ji atkreipia dėmesį į 7-osios BP teisinius apribojimus ir sunkumus, kylančius nustatant vienkartinės išmokas ir nustatytus dydžius, kurie būtų tipiški.

Be to, 7-ojoje BP įvestas išlaidų apskaičiavimo metodikos *ex-ante* sertifikavimas yra didelė proceso supaprastinamo pažanga. Komisija remiasi atsakymuose į 7.20–7.21 pastraipas minėtais dalykais.

Komisija yra pasirengusi diskutuoti su Audito Rūmais ir kitomis suinteresuotomis šalimis apie alternatyvių finansavimo priemonių plėtojimą ateityje (pavyzdžiui, vienkartinį išmokų ir rezultatais pagrįsto finansavimo).

7.43.

- a) 6-osios BP audito strategijos paskirtis – šalinti nuolat mokėjimuose pasikartojančias klaidas. Sankcijos, pirmiausia delspinigiai, numatyti nuo 2007 m. įgyvendinamoje audito strategijoje.
- b) Pradėjus naudoti audito sertifikatus, gerokai sustiprėjo 6-osios BP *ex-ante* patikros, palyginti su ankstesnėmis bendrosiomis programomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito metu atliekamų išlaidų deklaracijų patikros vietoje ir toliau yra patikinimo strategijos pagrindas, jų metu gaunama svarbi informacija apie padarytas klaidas. Todėl Komisija, pradėjusi taikyti 6-osios BP audito strategiją, sustiprino ex-post kontrolę. Strategijoje numatyta gerokai didesnis audito veiksmingumas ir priemonės, skirtos nustatytoms klaidoms ištaisyti. Šios priemonės yra veiksminga alternatyva Audito Rūmų rekomenduotoms.

c) ir toliau paramos gavėjams ir sertifikuojantiems auditoriams teikti su audito sertifikavimo procesu susijusią paramą bei užtikrinti veiksmingą 7-osios BP išlaidų ataskaitų sertifikavimui gerinti įdiegtų priemonių įgyvendinimą (7.31–7.33 dalys);

c) Buvo imtasi nemažai veiksmų siekiant pagerinti 6-osios BP audito sertifikatų kokybę, pavyzdžiui, paskelbtos gairės paramos gavėjams ir sertifikuojantiems auditoriams, įsteigta audito sertifikatų tvarkymo darbo grupė ir sertifikuojantys auditoriai dalyvavo praktiniuose seminaruose bei mokymo kursuose.

7-ojoje BP Komisija padidino audito sertifikatų patikimumą, taikydama „sutartas procedūras“, kuriomis išsamiai nustatoma sertifikuojančių auditorių audito veikla.

Be to, Komisija skatina taikyti neprivalomą išlaidų metodikos sertifikavimą, remiantis šiuo metu baigiamomis rengti įgyvendinančiomis priemonėmis.

d) ir toliau įgyvendinti savo bendrą 6-osios BP ex post audito strategiją, visų pirma tobulinant bendras informacijos valdymo sistemas bei laiku ir veiksmingai įgyvendinant audito rezultatus (7.34–7.39 dalys).

d) Bus siekiama veiksmingai ir laiku įgyvendinti audito rezultatus. ABAC priemonės bus naudojamos auditams, susigrąžinimo pavedimo raštams ir kompensacijoms prižiūrėti.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

Atsižvelgimas į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

7.44. Atsižvelgimo į Audito Rūmų pastarųjų metų patikinimo pareiškimuose pateiktas pastabas rezultatų santrauką galima rasti 7.2 priede.

7.44. Žr. Komisijos atsakymus 7.2 priede.

Atsižvelgimas į specialiąją ataskaitą Nr. 6/2005 dėl transeuropinio transporto tinklo (TEN-T)

7.45. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 6/2005 dėl transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) ⁽¹⁰⁾ buvo nustatyti trūkumai, visų

⁽¹⁰⁾ OL C 94, 2006 4 21.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

pirma susiję su finansavimo skyrimu bei projektų atranka ir priežiūra. Audito Rūmai rekomendavo Komisijai:

- a) finansinę paramą sutelkti projektų atkarpoms su didžiausia ES pridėtine verte, prioritetą skiriant tarpvalstybiniams projektams ir padidinant finansavimo normas;
- b) taikyti efektyvesnę, skaidresnę ir griežtesnę finansuotinių projektų atrankos įvertinimo procedūrą;
- c) vykdyti griežtesnę projektų priežiūrą.

7.46. Komisija iš dalies atsižvelgė į Audito Rūmų rekomendacijas.

7.47. Pagal naujo teisės akto nuostatas didžiausia finansinės paramos tarpvalstybiniams projektams norma padidėjo iki 30 %, o minimali finansavimo riba nuo 1 milijono eurų padidėjo iki 1,5 milijono eurų.

7.48. Projektų atrankos įvertinimo procedūros vykdymas pagerėjo pradėjus dažniau naudotis išorės ekspertų paslaugomis ir patvirtinus paramos prašytojams skirtas gaires.

7.49. Priežiūra pagerėjo pradėjus taikyti reguliarias patikras vietoje ir pradėjus naudotis viena bendra projektų duomenų baze. Atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas Komisija patikslino atitinkamas „studijų“ ir „darbų“ apibrėžtis, tačiau nesuderino darbų aprašymo struktūros bei nestandartizavo techninės ir finansinės priežiūros.

7.49. Komisija ir TEN-T vykdomoji agentūra, kartu rengdamos naują pavyzdinį naujojo programavimo laikotarpio (2007–2013 m.) finansinį sprendimą, daugiausia svarstė, kaip pagerinti visus elementus, kurie padėtų užtikrinti geresnę pagal TEN-T programą finansuojamos veiklos techninę ir finansinę priežiūrą. Po to padaryti pavyzdinio finansinio sprendimo pakeitimai ir sukurta tvirtesnė priežiūros sistema, pagrįsta nauju išsamiau strateginiu projekto, kurį gavėjas turi pateikti ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą, įgyvendinimo veiksmų planu. Tikimasi, kad įvedus šį naują reikalavimą ir supaprastinus metinę atskaitomybės sistemą, pagerės projektų priežiūra ir anksti nustatant problemas padedama paramos gavėjams įgyvendinimo laikotarpiu.

7.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė			Bendras įvertinimas
	Dokumentų patikros prieš mokėjimą	Audito sertifikavimas	Ex post finansiniai auditai	
Šeštoji bendroji programa				

Paaiškinimas

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga

Operacijų testų rezultatai

Klaidingų operacijų dalis imtyje	48 %
Klaidų lygis	2–5 %

Tolesnės priemonės, atsižvelgiant į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. 2005 m. patikinimo pareiškimas: reikšmingas klaidų lygis paramos gavėjų deklaruotose išlaidose			
2005 m. Audito Rūmai nustatė reikšmingą klaidų lygį 17 iš 22 tikrintų operacijų paramos gavėjų lygmeniu. Dažniausios klaidų rūšys buvo: patvirtinamųjų faktų stygius, visų pirma susijusių su darbu skirtu laiku ar dvigubu išlaidų deklaravimu; vidutinių personalo išlaidų dydžių, kurie žymiai skyrėsi nuo tikrų išlaidų, naudojimas; nepagrįstas veiklai skirtų netiesioginių išlaidų skyrimas; prašymai atlyginti tinkamumo kriterijų neatitinkančias išlaidas. (2005 finansinių metų metinė ataskaita, 7.6–7.8 dalys).	Trimis atvejais Komisija nesutiko su Audito Rūmų nustatytais faktais ir nevykdė jokių taisomųjų veiksmų. Dešimčia atvejų Komisija atliko finansinius pataisymus, pateikdama susigrąžinimo pavedimus arba vėlesniais laikotarpiais pataisydama mokėjimus paramos gavėjams. Keturiais atvejais Komisija inicijavo korekcinis veiksmus, kurie iki šiol nebuvo įvykdyti.	Nors Komisija vykdė taisomuosius veiksmus atsižvelgdama į didžiąją Audito Rūmų nustatytų faktų dalį, kai kuriais atvejais finansiniai koregavimai užėmė daug laiko (iki 20 mėnesių) arba nebuvo baigti. Vėlavimas atlikti nepagrįstų mokėjimų koregavimus turi neigiamą poveikį patikimam išlaidų finansų valdymui.	Viena vertus, Komisija sutinka, kad dėl finansinių koregavimų, padarytų kompensuojant tolesnį mokėjimą, procesas gali vėluoti. Vis dėlto Komisija mano, kad sistema yra tinkama šiuo metu vykdomiems projektams. Kita vertus, Komisija ir toliau gerina po atliktų auditų taikomas tolesnes priemones, kad apribotų arba išvengtų nepagrįsto vėlavimo atvejų.
2. 6-osios BP audito sertifikavimo sistemos trūkumai			
Komisijos pavėluotai paskelbtos gairės ir sudėtingos 6-osios BP finansinės nuostatos neigiamai paveikė audito sertifikavimo sistemą. Reikalingos patobulintos gairės, kad būtų išnagrinėti tinkamumo reikalavimų neapibrėžtumo ir sertifikuojančių auditorių nepriklausomumo klausimai. Audito Rūmų atliktų auditų paramos gavėjų lygmeniu metu buvo nuolat nustatomos į išlaidų deklaracijas įtraukiamos reikalavimų neatitinkančių išlaidų sumos, dėl kurių sertifikuojančias auditorius pareiškė besąlyginę nuomonę. Problemos iš esmės yra susijusios su reikalavimų neatitinkančioms personalo išlaidomis ir sutarčių nuostatų neatitinkančių išlaidų skaičiavimo metodų naudojimu. (2004 finansinių metų metinė ataskaita, 6.11 dalis; 2005 finansinių metų metinė ataskaita, 7.15–7.17 dalys; 2006 finansinių metų metinė ataskaita, 7.14–7.17 dalys).	Komisija pagerino sertifikuojančiams auditoriams, paramos gavėjams ir savo pačios atsakingoms tarnyboms teikiamos pagalbos kokybę. 6-ajai BP skirta ex post audito strategija turėtų prisidėti prie audito sertifikavimo sistemos veiksmingumo įvertinimo. Su audito sertifikatais susijusius klausimus reguliariai aptaria Mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai Išorės audito koordinavimo grupės mokslinių tyrimų srityje posėdžiuose. 7-osios BP atveju Komisija nustatė papildomas priemones, skirtas pagerinti audito sertifikatų kokybę: „sutartas procedūras“, privalomą vidutinių personalo išlaidų skaičiavimo metodikos sertifikavimą bei neprivalomą personalo išlaidų ir netiesioginių išlaidų metodikų sertifikavimą.	Audito Rūmai ir toliau pastebi, kad daugeliu atvejų, kai jie nustatė reikšmingų klaidų išlaidų deklaracijose, sertifikuojančias auditorius pateikė besąlyginę nuomonę. 6-osios BP atveju audito sertifikatai vis dar neveikia kaip patikima kontrolės priemonė.	Komisija pritaria Audito Rūmams, kad 6-osios BP audito sertifikavimo patikimumas nėra visiškai patenkinamas atsižvelgiant į auditų metu nustatytą likutinių klaidų lygį. Nepaisant to, bendras klaidų lygis 6-ojoje BP yra mažesnis, nei nustatytasis su 5-ąja BP susijusiose nesertifikuotų išlaidų deklaracijose. Tai rodo, kad naudojant audito sertifikatus pagerėja išlaidų deklaracijų tikslumas. Be to, 7-ojoje BP Komisija dar labiau padidino audito sertifikatų patikimumą, taikydama „sutartas procedūras“, kuriose išsamiai nustatoma sertifikuojančių auditorių audito veikla.

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
3. Komisija ir toliau vėluoja atlikti mokėjimus			
Daugeliu atvejų Komisija nepagrįstai delsė atlikti mokėjimus paramos gavėjams; tokiu būdu ji nesilaikė Finansiniame reglamente nustatytų išlaidų operacijų terminų. 2005 m. 11 iš 69 Audito Rūmų tikrintų mokėjimų buvo atlikti per vėlai (16 %). 2006 m. Audito Rūmai nustatė 21 per vėlai atliktą mokėjimą iš 113 atvejų (18,6 %). 2007 m. Audito Rūmai nustatė 30 per vėlai atliktų mokėjimų iš 180 tikrintų atvejų (17 %). (2003 finansinių metų metinė ataskaita, 6.22 dalis; 2004 finansinių metų metinė ataskaita, 6.27 dalis; 2005 finansinių metų metinė ataskaita, 7.10 dalis; 2006 finansinių metų metinė ataskaita, 7.29 dalis ir 7.1 priedas).	Komisija patobulino vėlavimų priežiūrą, jie yra nuolat aptariamai vadovų posėdžiuose. Komisija išnagrinėjo vėlavimų priežastis. Buvo vykdomi mokymai ir finansų pareigūnams buvo pateiktos su mokėjimo procedūra susijusios instrukcijos.	Nors buvo imtasi veiksmų problemai spręsti, Komisija nepasiekė žymios pažangos sumažinant pavėluotų mokėjimų skaičių vykdant 6-ąją BP. Komisijos vidaus audito tarnybos taip pat pabrėžia, kad dėl išliekančių vėlavimų padidėja išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo rizika. Be finansinės rizikos (paramos gavėjai gali prašyti palūkanų) ir veiklos rizikos (vertinantys ekspertai gali nenorėti dalyvauti vėlesniuose įvertinimuose ir gali atsirasti projektų pinigų srautų problemų) iškyla nereikalinga rizika Komisijos reputacijai.	<i>Padidėjo visų mokslinių tyrimų generalinių direktoratų laiku atliktų mokėjimų procentinis lygis. Ši problema atidžiai stebima ir jai skiriama daugiausia dėmesio siekiant užtikrinti tolesnę pažangą.</i>

8 SKYRIUS

Išorės pagalba, vystymas ir plėtra

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Išvadas	8.1–8.6
Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos ypatumai	8.1–8.6
Specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	8.7–8.33
Audito apimtis	8.7–8.8
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	8.9–8.10
Priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas	8.11–8.30
<i>Ex ante</i> patikros	8.11–8.16
Įgyvendinančių organizacijų priežiūra	8.17–8.22
Prašymų dėl projektų išorės auditai	8.23–8.28
Vidaus auditas	8.29–8.30
Bendros išvados ir rekomendacijos	8.31–8.33
Išvados	8.31–8.32
Rekomendacijos	8.33
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	8.34–8.52
Atsižvelgimas į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas	8.34
Atsižvelgimas į specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2006 dėl pagal TACIS programą finansuojamų projektų vykdymo Rusijos Federacijoje pateiktas pastabas	8.35–8.52
Išvadas	8.35–8.38
Audito Rūmų pastabos	8.39–8.50
Išvados ir rekomendacijos	8.51–8.52

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

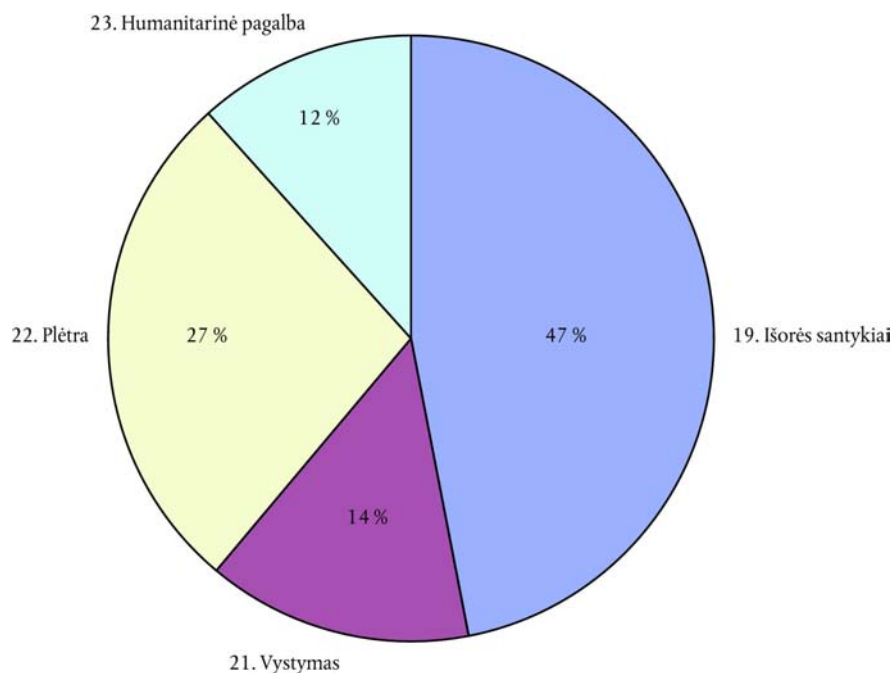
KOMISIJOS ATSAKYMAI

IVADAS

Išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos sričių ypatumai

8.1. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai politikos grupėje „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“, kurią sudaro šios politikos sritys: 19. Išorės santykiai; 21. Vystymas ir ryšiai su Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėmis ⁽¹⁾; 22. Plėtra; ir 23. Humanitarinė pagalba. 2007 m. įsipareigojimai iš viso sudarė 6 090 milijonų eurų (2006 m. – 7 153 milijonus eurų) o mokėjimai – 6 199 milijonus eurų (2006 m. – 6 292 milijonus eurų). Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis yra pateikiamas **8.1 diagramoje**. Išsamesnė informacija apie išlaidas finansiniais metais yra pateikiama šios ataskaitos **I priede**.

8.1 diagrama. Išorės pagalba, vystymas ir plėtra. Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Iš viso mokėjimų 2007 m.: 6 199 milijonai eurų

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

⁽¹⁾ Iš Europos plėtros fondų skiriama pagalba yra nagrinėjama atskirai, kadangi ji nėra finansuojama iš bendrojo biudžeto.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.2. Išlaidas išorės santykių ir vystymo srityje iš esmės vykdo EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba (EuropeAid). Jos apima:

- a) finansinę ir techninę pagalbą bei ekonominį bendradarbiavimą su Azijos ir Lotynų Amerikos šalimis;
- b) Europos kaimynystės politiką, įskaitant strateginę partnerystę su Rusija;
- c) temines programas, įskaitant maisto saugą, nevalstybinius subjektus ir vietines institucijas, aplinką, sveikatą ir švietimą, demokratiją ir žmogaus teises.

8.3. Didžioji išlaidų dalis įgyvendinama pasitelkiant tiesioginį centralizuotą valdymą, kurį, maždaug 80 % išlaidų atveju, vykdo Komisijos centrinės tarnybos arba jos delegacijos atitinkamose trečiojoje šalyse. Jungtinis valdymas taikomas tuomet, kai pagalbą teikia tarptautinės organizacijos.

8.4. Didžiąją mokėjimų dalį sudaro avansai (išankstiniai mokėjimai) vystymo projektus įgyvendinančioms organizacijoms, pavyzdžiui, vyriausybėms institucijoms, nevyriausybėms ir tarptautinėms organizacijoms. Remiami projektai yra įgyvendinami daugiau nei 150 šalių, o įgyvendinančios organizacijos labai skiriasi savo dydžiu ir kompetencija. Vykdamas kiekvieną projektą atliekama daug atskirų mokėjimų, kurių taisyklės yra sudėtingos, visų pirma konkursų ir tiekimo kilmės atveju.

8.4. Kadangi daugelis projektų ir kontrolės sistemų yra daugiamečiai, projekto metu nustatytos klaidos ir bet kurie susiję nepagrįsti mokėjimai gali būti ištaisyti kitais metais nei nagrinėjamieji. Iš tiesų kontrolės sistema yra sukurta taip, kad užtikrintų, jog paramos gavėjų mokėjimo prašymai būtų tikrinami pagrindiniuose projekto įgyvendinimo etapuose ir taip būtų galima nustatyti avansinių mokėjimų (išankstinio finansavimo) klaidas ir jas ištaisyti atliekant mokėjimus kitais metais nei nagrinėjamieji.

Galutiniai mokėjimai atliekami pasibaigus projektui ir Komisijai patvirtinus galutines projekto ataskaitas.

8.5. Plėtros generalinis direktoratas valdo su pasirengimo stojimui pagalbos priemone, PHARE programa, CARDS ⁽²⁾ ir bendradarbiavimu su Turkija susijusias išlaidas pagalbos pereinamuoju laikotarpiu ir institucijų stiprinimo srityje. Mokėjimai paprastai atliekami pagal decentralizuotą įgyvendinimo sistemą (DIS) arba išplėstinę decentralizuotą įgyvendinimo sistemą (EDIS). DIS atveju sprendimų dėl sutarčių sudarymo *ex ante* patikras atlieka Komisijos delegacija, o EDIS atveju *ex ante* kontrolė nėra vykdoma.

8.5. Kiti du būdai taikomi potencialioms kandidatėms. Albanijoje ir Bosnijoje ir Hercegovinoje pagalbą valdo EB delegacijos (centralizuotas tiesioginis valdymas dekoncentruotu būdu). Juodkalnijoje, BJR, Serbijoje ir Kosove pagalbą valdo Europos rekonstrukcijos agentūra centralizuotu netiesioginiu būdu.

Daugiašalės programos ir pagalba Kipro turkų bendruomenei valdomos centralizuotai.

⁽²⁾ PHARE buvo pagrindinė pasirengimo stojimui strategijos Vidurio ir Rytų Europos šalyse finansinė priemonė. CARDS programa yra Bendrijos parama rekonstrukcijai, vystymui ir stabilizavimui Balkanuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.6. Už humanitarinės pagalbos teikimą, įskaitant maisto saugą, yra atsakingas Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (ECHO). Išlaidas valdo Komisijos centrinės tarnybos. Maždaug pusė išipareigotų asignavimų yra susiję su nevyriausybinėmis organizacijomis (tiesioginis centralizuotas valdymas), o kita pusė – su JT ar kitomis tarptautinėmis organizacijomis (jungtinis valdymas).

SPECIALUSIS ĮVERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

8.7. Audito tikslas buvo pateikti išvadą dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo išorės pagalbos, vystymo ir plėtros srityje. Auditą sudarė dvi pagrindinės dalys:

- a) Komisijos ar jos delegacijų 2007 m. atliktų 145 operacijų reprezentatyvios statistinės imties savarankiški testai. Imtį sudarė mokėjimai įgyvendinančioms organizacijoms, biudžetinės paramos mokėjimai ir mokėjimai patikos fondams bei kiti Komisijos ar delegacijų atlikti tiesioginiai, su darbų, paslaugų ar tiekimo sutartimis susiję mokėjimai. Jei buvo būtina, įgyvendinančios organizacijos buvo aplankytos vietoje, siekiant patikrinti finansinėse ar audito ataskaitose deklaruotus mokėjimus;
- b) Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas jos centrinėse tarnybose ir delegacijose, kurį sudarė:
 - i) sutarčių ir mokėjimų *ex ante* patikros;
 - ii) įgyvendinančių organizacijų priežiūra;
 - iii) išorės auditai;
 - iv) vidaus auditas.

8.8. Siekiant išsamiai patikrinti operacijas aštuoniose šalyse buvo atlikti auditai vietoje (Indonezijoje, Nikaragvoje, Kosta Rikoje, Egipte ir Filipinuose buvo tikrinamos su išorės santykiais, o Bulgarijoje, Turkijoje ir Kroatijoje su plėtra susijusios išlaidos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

8.9. Atlikus visos politikos grupės savarankiškus testus buvo nustatytas reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis. Informacija apie klaidų ir klaidingų operacijų lygį, daugiausiai įgyvendinančių organizacijų lygmenyje, yra pateikta **8.1 priede**. Buvo nustatytos šios klaidos:

- a) tinkamumo finansuoti klaidos, pavyzdžiui, netinkamai taikomos sutarčių sudarymo procedūros, projektų išlaidos ar išlaidų kategorijos kitu nei nustatytas jų įgyvendinimo laikotarpiu, paramą gaunančios šalies atliekami mokėjimai neturint teisinio pagrindo ar prieš atitinkamų paslaugų suteikimą;
- b) tikrumo klaidos: kai kurių mokėjimų atveju trūko jų patvirtinimui reikalingų įrodymų (pavyzdžiui, sąskaitų faktūrų, kvitų ir bankų išrašų).

8.10. Be to, trijų Jungtinių Tautų organizacijoms skirtų mokėjimų atveju, atitinkamos organizacijos Audito Rūmams vis dar nebuvo pateikusios kai kurių reikalingų dokumentų.

8.9. Šios klaidos daugiausia susijusios su įgyvendinančių organizacijų patirtomis išlaidomis avansiniams (išankstinio finansavimo) mokėjimams. Atlikdama pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytus privalomus finansinius auditus prieš galutinius mokėjimus, Komisija galėtų nustatyti ir ištaisyti klaidas.

- a) Viename pavyzdyje Komisijos vertinimas skiriasi nuo Audito Rūmų išvados.

Nustatytos klaidos yra susijusios su sutartimis, sudarytomis su paramą gaunančiomis šalimis pagal programą, kurioje numatyta, kad paramą gaunanti šalis gali iš Komisijos gauti avansinius mokėjimus (išankstinį finansavimą). Komisija atidžiai patikrina išlaidų tinkamumą, kai tik iš pasirengimo narystei pagalbą gaunančios šalies gauna galutinę deklaraciją ir patvirtinamuosius dokumentus. Ji sustabdo arba nutraukia galutinį mokėjimą už šių taisyklių neatitinkančias išlaidas.

8.10. Komisija pateikė visą turimą informaciją ir visiškai pritaria Audito Rūmų prašymui gauti daugiau patvirtinančių įrodymų iš JT organizacijų.

Kai tik Audito Rūmai pranešė Komisijai apie susijusius sunkumus, ji susisiekė su analogiškoms institucijomis JT, kad rastų sprendimą ir užtikrintų, kad Audito Rūmai gautų pageidautą informaciją.

Priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas

Ex ante patikros

8.11. Nors buvo nustatytos kelios būdingos klaidos, Komisijos mokėjimų ir sutarčių ex ante kontrolės sistema iš esmės užtikrina veiksmingą operacijų, tiesiogiai susijusių su pačios Komisijos tarnybų veikla, kontrolę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.12. Tačiau Bulgarijoje buvo nustatyta, kad nepaisant to, kad buvo suteikta EDIS akreditacija (ir tokiu būdu atsisakyta delegacijų atliekamos *ex ante* kontrolės) šios sistemos turi reikšmingų trūkumų. Dviejose įgyvendinančiose agentūrose, kurios EDIS akreditaciją gavo 2007 m. birželio mėn., buvo trūkumų, susijusių su konkursų ir sutarčių procedūrų taikymu bei sutarčių sąlygų vykdymu. Tai patvirtino Komisijos tarnybos ir dėl to Plėtros generalinio direktorato generalinis direktorius savo metinėje deklaracijoje pateikė išlygą.

8.13. Biudžetinės paramos atveju buvo išnagrinėti septyni mokėjimai su atitinkamose delegacijose naudojamomis priežiūros ir kontrolės sistemomis.

8.14. Biudžetinė parama gali būti teikiama tuomet, jei šalies partnerės viešųjų išlaidų valdymas yra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas ir jeigu ji įdiegė tinkamai suformuluotą sektorių ar makroekonominę politiką, kuriai pritarė jos pagrindiniai paramos teikėjai ir, tam tikrais atvejais, tarptautinės finansų įstaigos⁽³⁾. Tuo remdamasi Komisija parengė specialias gaires, nustatančias lėšų išmokėjimo sąlygas, mokėjimą atskiromis dalimis, atsižvelgus į pasiektą pažangą įgyvendinant tikslus⁽⁴⁾. Tačiau ne visais nagrinėtais atvejais įvertinimams ir pažangos nustatymui naudoti veiklos rezultatų rodikliai turėjo laiko nuorodą, buvo aiškūs, nedviprasmiški ir pasiekiami.

8.15. Dviejų mokėjimų atveju daugiau nei pusė rodiklių (vienu atveju – šeši iš devynių) neturėjo laiko nuorodos, todėl nebuvo galima daryti pagrįstų išvadų apie sąlygos nesilaikymą konkrečiu momentu. Be to, daugiau nei 40 % rodiklių buvo neišmatuojami ar nekonkretūs, pavyzdžiui, miškų ploto dalis, nepatikslinant matavimo kriterijų, arba vyriausybės darbuotojų rezultatyvumo pagerėjimas, nepaaiškinant, kas turėtų būti įvertinta. Vienu atveju daugiau nei 70 % rodiklių buvo įvertinti remiantis dokumentais arabų kalba (nors pagal finansinį susitarimą buvo privaloma anglų kalba), todėl žymiai susiaurėjo visą informaciją suprantančiųjų ratas.

8.12. 2008 m. vasario mėn. buvo sustabdyti mokėjimai dviem įgyvendinančioms agentūroms. Jei nebus skubiai imtasi tinkamų priemonių, Komisija panaikins jų akreditaciją, kad jos nebegalėtų tvarkyti prieš įstojimą ir po įstojimo skiriamų lėšų.

Komisija ir toliau atidžiai prižiūrės paramą gaunančių šalių sistemas. Sudarytas veiksmų planas pažangai užtikrinti. Pažanga jau padaryta, tačiau nacionalinės valdžios institucijos turi imtis daugiau veiksmų.

8.14. Šiais atvejais mokėjimai atskiromis dalimis buvo pavadinti nepastoviais, o lėšos išmokamos, kai laikomasi sąlygos (-ų). Todėl veiklos rezultatų rodikliai ir apskritai sąlygos negalėjo turėti laiko nuorodos. Tokį modalumą taiko skirtingi paramos teikėjai. Pavyzdžiui, su SVKI susijusios sąlygos yra nepastovios ir skirtinguose etapuose neturi laiko nuorodos. Komisija pritaria bendro pobūdžio Audito Rūmų pastabai, kad ypatingais atvejais terminai yra būtini, kad būtų galima geriau numatyti, jog sąlygos bus laikomasi. Komisijos manymu, visais atvejais ji siekia būti aiški ir nedviprasmiška ir nori užtikrinti, kad veiklos rezultatų rodikliai būtų pasiekiami.

8.15. Kaip minėta, laiko nuoroda nėra būtina. Komisija gali sutikti, kad visada yra ką tobulinti ir kad kai kurie rodikliai ir sąlygos galėtų būti aiškiau apibrėžti ir būtų labiau orientuoti į rezultatą. Tačiau sektorių reformas reikėtų traktuoti kaip procesą, todėl kai kuriais atvejais būtina imtis veiksmų prieš parengiamuosius etapus, ir taip prisidėti prie viso proceso.

⁽³⁾ 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1638/2006, išdėstantis bendrąsias nuostatas, kurios nustato Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę (OL L 310, 2006 11 9, p. 1) (15 straipsnio 2 dalies e punktas) ir 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1905/2006, nustatantis vystomojo bendradarbiavimo finansinę priemonę (OL L 378, 2006 12 27, p. 41) (25 straipsnio 1 dalies b punktas).

⁽⁴⁾ *Guidelines on the Programming, Design & Management of General Budget Support* (Bendrosios biudžetinės paramos planavimo, nustatymo ir valdymo gairės), 2007 m. sausio mėn.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.16. Praktiškai Komisijos bendrosios biudžetinės paramos gaires galima gana laisvai interpretuoti ir net jei įvertinus rezultatus paaiškėja, kad jie nebuvo pasiekti 100 %, paramą gaunančios šalys ir toliau gali gauti 100 % skirtų lėšų.

Igyvendinančių organizacijų priežiūra

8.17. Klaidos įgyvendinančiose organizacijose dažnai yra susijusios su jų finansinių procedūrų trūkumais. Išorės santykių ir vystymo politikos srityje Audito Rūmai nustatė trūkumų penkiose iš devynių aplankytų įgyvendinančių organizacijų.

8.18. Pagrindiniai nustatyti trūkumai buvo netinkamos su patvirtinančiais dokumentais ir archyavimu susijusios procedūros bei apskaitos sistemos, negalinčios užtikrinti tinkamo išlaidų pateikimo, dažnai netgi nedidelės organizacijos atveju. Be to, buvo nustatytos netinkamos išlaidų įrašymo procedūros, – avansai į apskaitos sistemą nuolat buvo įrašomi kaip faktinės išlaidos bei buvo taikomi nesuderinti keitimo kursai. Audito Rūmai mano, kad šių trūkumų galima būtų išvengti delegacijoms tikslingiau vykdant priežiūrą ir teikiant pagalbą.

8.19. Tuomet, kai veiksmus vykde įgyvendinančios organizacijos, bendradarbiaudamos su vietiniais partneriais, Audito Rūmai taip pat nustatė tris atvejus, kai veikiančios sistemos neužtikrino, kad su įgyvendinančių organizacijų ir Komisijos sutarčių nuostatomis būtų susipažinę ir jas taikytų vietiniai partneriai.

8.20. Didžioji EuropeAid ir DG ECHO išlaidų dalis (2007 m. – 820 milijonų eurų vertės mokėjimai) paskirstoma per Jungtinių Tautų organizacijas. 2003 m. balandžio 29 d. pasirašytame bendrajame finansiniame ir administraciniame Europos bendrijos ir Jungtinių Tautų susitarime (FAFA) patikslinamos turėtų išlaidų patikrinimo sąlygos.

8.16. Siekiant nustatyti tiksliausias mokėjimo sąlygas, reikia turėti tam tikrą galimybę vertinant rodiklius priimti sprendimą savo nuožiūra. Tai daugiausia lemia išorės veiksniai, už kuriuos vyriausybės negali būti atsakingos. Tačiau bet kuriuo atveju būtinas kruopštus įvertinimas.

8.17–8.20. Įgyvendinančios organizacijos nepriklauso Komisijos vidaus kontrolės sistemai, bet su ja susijusios sutartiniu įsipareigojimu vykdyti konkrečius veiksmus. Komisija pirmiausia prižiūri, kaip laikomasi sutarties sąlygų, ir prireikus prižiūri pagrindinius įgyvendinančių organizacijų vidaus kontrolės sistemų aspektus. Kai įgyvendinančių organizacijų lygmeniu nustatomas trūkumas, nereiškia, jog Komisijos kontrolės sistema turi trūkumų ar kad šio trūkumo Komisija nepastebės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.21. 2007 m. Komisija inicijavo ar atliko 57 su FAFA susijusių patikrinimų, palyginus su vos 22 2004–2006 m. Šių patikrinimų rezultatai yra svarbi Komisijos patikinimo dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo sudedamoji dalis. Tačiau Audito Rūmų audito atlikimo metu buvo parengtos tik keturių vizitų (apimančių septynis projektus) galutinės ataskaitos. Todėl Audito Rūmai negali įvertinti jų naudos Komisijos priežiūrai ir kontrolei.

8.22. Plėtros politikos srityje trūkumų buvo nustatyta vienoje įgyvendinančioje agentūroje Turkijoje, t. y. nebuvo tinkamai atskirtos funkcijos bei buvo nustatyta personalo problemų. Šiuo atveju EB delegacijos konkursų ir sutarčių decentralizuoto valdymo atveju (DIS) *ex ante* patikrinimas buvo pakankamas užtikrinant operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Prašymų dėl projektų išorės auditai

8.23. EuropeAid tarnyba, siekdama įsitikinti, kad prašymai dėl projektų yra pagrįsti, taiko auditų sistemą. Pirmasis patikinimo lygmuo gaunamas atlikus projektų auditus, kai pateikiami prašymai dėl tolesnio finansavimo. Daugeliu atvejų audito ataskaitų prašoma prieš atliekant mokėjimus projektą įgyvendinančioms organizacijoms. Tokiu būdu, šių ataskaitų ir su jomis susijusio audito darbo kokybė yra ypač svarbi patvirtinant atitinkamus mokėjimus.

8.24. 2007 m. šie projektų auditai pagerėjo. Tačiau jų kokybė vis dar ne visuomet yra pakankama. Buvo nustatyti šie pagrindiniai trūkumai:

- trijose iš 11 patikrinimui delegacijose atrinktų ataskaitų Audito Rūmai nustatė tinkamumo reikalavimų neatitinkančių išlaidų, konkursų procedūrų neatitikimo atvejų ir du trūkumų atvejus vidaus kontrolės sistemoje, kurių nebuvo nustatę išorės auditoriai,

8.22. Patikrinimų ciklas ne visada atitinka metinį kalendorių ir dauguma patikrinimų buvo atlikta 2007 m. antroje pusėje.

Sudėtingos ir viena kita papildančios kontrolės priemonės, kurių tik vieną dalį sudaro patikrinimai, yra generalinių direktorių patikinimo pagrindas metinėje veiklos ataskaitoje. Yra galimybė naudotis ir kitais informacijos šaltiniais, tokiais kaip keturių ramsčių peržiūra (peržiūrėta daugiau nei 97 % įmokų Finansinio ir administracinio pagrindų susitarimo (FAPS) šalims), atskaitomybės reikalavimų laikymasis ir Komisijos tarnybų atliekamos patikros.

8.23. Komisijos prašymu Turkijos valdžios institucijos ėmėsi veiksmų, padėjusių išvengti numatyto decentralizuotos įgyvendinimo sistemos (DIS) sustabdymo. Viena iš priemonių buvo teisės aktai, priimti CFSA funkcijai sustiprinti. Dėl to buvo atliktas pareigų atskyrimas ir gerokai išaugo darbuotojų skaičius. Pagrindiniais prioritetais išlieka nuolatinė priežiūra ir tolesni veiksmai.

8.24. Išorės auditai atliekami operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikrų metu yra viena iš EuropeAid vidaus kontrolės sistemos sudėtinųjų dalių.

Komisija pritaria Audito Rūmų vertinimui dėl pastebėtos pažangos.

Šios audito ataskaitos yra susijusios su sutartimis, pasirašytais iki 2006 m. vasario mėn. Todėl naujos techninės užduotys, kurias išorės auditams parengė EuropeAid ir kurios įsigaliojo nuo šios datos pasirašytoms naujoms sutartims, nebegalioja nagrinėjamiems atvejams. Šių techninių užduočių tikslas yra neleisti atsirasti tokiems trūkumams, kokius nurodė Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- dviejose iš šių trijų ataskaitų nebuvo užtikrinta kokybė, nes auditorių atranka nebuvo skaidri,
- vienu atveju audito apimtis buvo netinkama, nes buvo pateikta tik viena organizacijos audito ataskaita, kurioje nebuvo jokios informacijos apie atitinkamą projektą.

Paramos gavėjų inicijuotų išlaidų patikrinimų atveju įsigaliojo naujos techninės užduotys, taikomos nuo 2006 m. vasario mėn. pasirašytoms sutartims. Tačiau jos nėra taikomos ankstesnėms sutartims ir dar reikės palaukti, kol bus galima iki galo įvertinti šių techninių užduočių naudą. Komisijos inicijuotų auditų atveju peržiūrėtos techninės užduotys yra privalomos nuo 2007 m. spalio mėn.

8.25. Siekdama gauti didesnę patikinimą, EuropeAid inicijuoja papildomus pagal rizikos analizę atrinktus projektų auditus. Tačiau vis dar nebuvo nustatytos išsamios procedūros, kurios padėtų iki galo pasinaudoti šiais auditais:

- a) pagrindiniuose geografiniuose direktoratuose papildomų planuotų auditų išlaidų taikymo sritis skyrėsi nuo 8 % iki 43 %. Dėl gairių techninių skirtumų EuropeAid negali konsoliduoti duomenų, todėl nėra aišku, ar buvo gautas papildomas tinkamo minimalaus lygio patikinimas;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Abi sutartys buvo pasirašytos 2005 m. ir pagal bendrąsias sąlygas, taikomas nuo 2003 m. vasario mėn. pasirašytoms dotacijos sutartims, išorės auditorius turi patvirtinti galutinę finansinę veiklos ataskaitą prieš ją perduodant Komisijai. Auditorių pasirenka paramos gavėjas, jį privalo patvirtinti Komisija. Jo vardas ir pavardė nurodomi konkrečiose sutarties sąlygose. Jis turi būti „tarptautiniu mastu pripažintos priežiūros įstaigos įstatymų numatytam auditui narys“.

Šią sutartį Komisija pasirašė 2002 m. Tuo metu paramos gavėjai galėjo kartu su finansinėmis aprašomosiomis ataskaitomis pateikti tik metinių sąskaitų audito ataskaitas. Nuo 2003 m. pakeistos dotacijos sutartims taikomos taisyklės ir dabar prieš galutinį mokėjimą privaloma pateikti specialiąją veiklos audito ataskaitą.

Komisija tikisi, kad įvestų naujovių rezultatai bus vis labiau matomi.

8.25.

- a) *Dauguma metinio audito plano auditų atliekami veiklos įgyvendinimo laikotarpiu ir daugiausia priklauso nuo įgyvendinimo spartos.*

Tai reiškia, kad atsižvelgiant į delegacijos valdomų finansų dydį, projektų portfelio sudėtį (skaičių ir tipą) ir jų įgyvendinimo būseną, audito veikla skirtingose delegacijose ir skirtingais metais gali skirtis. Tikslinį audito koeficientą nustatys kaip valdomų finansų dydžio procentą, nesutrikusių audito veiklos vyrvavimas skirtingais metais ir tai labai priklausytų nuo patikrintų projektų pobūdžio ir vertės.

EuropeAid sistemoje patikinimas nėra gaunamas užtikrinant tam tikrą iš anksto nustatytą audito aprėpties koeficientą, bet paprasčiausiai užtikrinant, kad auditas aprėptų visą atitinkamą audito subjektą, susijusį su tikėtina rizika.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) audito planas, kuriame pradžioje buvo numatyti 373 auditai, finansiniais metais buvo žymiai keičiamas (109 auditai buvo atšaukti, 99 pridėti, todėl liko 363 auditai). Dėl šių pakeitimų netrukus po plano patvirtinimo atsiranda abejonių dėl sistemingo ir rizika pagrįsto audito planavimo pobūdžio. CRIS-Audit kompiuterine programa, kuri užtikrina pažangos ir rezultatų priežiūrą, 2007 m. dar nebuvo nuosekliai naudojama. Galutinėje ataskaitoje nėra atsižvelgiama į planavimo kriterijus, pavyzdžiui, į tikslinę populiaciją ir taikymo srities procentinę dalį, todėl rezultatai negali būti palyginami su tuo, kas buvo planuota;
- c) metų pabaigoje buvo gauta tik 121 planuoto audito ataskaita. Šis žemas įgyvendinimo lygis sumažina patikrinimo, atsižvelgiant į atitinkamų finansinių metų išorės audito veiklą, kokybę;
- d) 2007 m. nebuvo išsamiai nustatyta išorės auditų rezultatų nagrinėjimo ir pažangos ataskaitų rengimo tvarka. Už audito metodiką atsakingas centrinis padalinys pateikė suvestinę ataskaitą, tačiau jos taikymo sritis nebuvo pakankama. Pavyzdžiui, nebuvo išnagrinėti vietinių įmonių atlikti auditai pagal sutartis su atskiromis delegacijomis, kur kokybės rizika gal būti didesnė nei su centrinėmis tarnybomis sudarytų bendrųjų sutarčių atveju.

8.26. Atrinktų neseniai baigtų programų plėtros politikos srityje *ex post* patikras (baigiamuosius auditus) atlieka pasamdyti išorės ekspertai. Dėl pasikeitusios metodikos 2007 m. buvo parengta ypač daug ataskaitų ir kai kurioms jų nebuvo laiku taikomi tolesni veiksmai. Plėtros generalinis direktoratas 2007 m. gavo 99 galutinės audito ataskaitas, kurių 66 tolesni veiksmai dar nebuvo baigti 2008 m. balandžio mėn. Audito Rūmų audito metu, taip pat vis dar trūksta šešių ataskaitų, kurios turėjo būti parengtos 2006 m. Kai kuriais atvejais nuo galutinės ataskaitos pateikimo iki paramą gaunančios šalies galutinio atsakymo praeina daugiau nei vieneri metai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Į audito planą įtraukta nemažai privalomų auditų, susijusių su projektais, kurių įgyvendinimo terminai labai skiriasi. Kai kurie šiais metais numatyti auditai bus perkelti į kitus metus, o kiti paankstinti pagal projekto trukmę.

Nuo 2008 m. sausio 1 d. taikant CRIS-Audit modulį galima atlikti pažangos ir audito rezultatų, įskaitant 2007 m. metinį audito planą, priežiūrą.

Komisija, gaudama nuolatinės ataskaitas ir naujienas iš delegacijų, reguliariai prižiūri, kaip per metus įgyvendinamas metinis audito planas.

- c) 2007 m. pabaigoje buvo užsakyta du trečdaliai 2007 m. audito plane numatytų auditų ir gauta trečdalis visų ataskaitų. Tokia pati situacija buvo ir ankstesniais metais. Iki tos pačios datos buvo gautos beveik visos 2006 m. metiniame audito plane numatytų auditų ataskaitos (171 iš 177 planuotų auditų). Tai patvirtina įprastą metinio audito plano, kuris baigiamas $n+1$ metais, ciklą.

- d) Kasmet rengiamoje suvestinėje ataskaitoje įtraukiami pagal audito bendrąjį susitarimą finansuojami auditai. Tai yra ir EuropeAid centrinių tarnybų bei delegacijų administruojami auditai, o jų rezultatai padeda susidaryti reprezentatyvų auditorių nustatytų problemų ir galimų sprendimų vaizdą.

8.26. Nepaisant to, kad buvo pateikta neįprastai daug ataskaitų, Komisija sugebėjo susidoroti su darbo krūviu: išnagrinėtų ataskaitų skaičius išaugo 70 %, palyginti su 2006 m.

Daugelio ataskaitų nebuvo galima išnagrinėti iki metų pabaigos, nes pirmausia audituojamas subjektas turi atsakyti į Komisijos pastabas ir bet kokių patikrintus netikslumus ir tik tada Komisija gali priimti galutinę poziciją. Tai užtrunka vidutiniškai 3–4 mėnesius.

Kartais ataskaitų nagrinėjimo procesas užtrunka ilgiau nei planuota, nes dėl nustatytų faktų sudėtingumo reikia tiksliai taikyti galimas finansines korekcijas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.27. DG ECHO inicijuoja auditus NVO, savo įgyvendinančių partnerių, centrinėse tarnybose ir projektų auditus vietoje. 2007 m. DG ECHO žymiai padidino auditų vietoje skaičių, tačiau kaip ir 2006 m. didžioji auditų dalis buvo atliekama partnerių centrinėse tarnybose, kuriose negalima išsamiai patikrinti tikrųjų išlaidų.

8.28. Šie centrinių tarnybų auditai apima maždaug trečdalis projektų mokėjimų imtis. 2007 m. 2,6 % audituotos sumos buvo įvertinta kaip potencialiai neatitinkanti reikalavimų. Nors NVO pateikė paaiškinimą, gali būti susigrąžinta tik dalis šios sumos. Nėra jokios rezultatus ekstrapoliuoti leidžiančios nuostatos ir audito sistema neturi jokios priemonės, kuria būtų galima įvertinti bendrą potencialiai reikalavimų neatitinkančių išlaidų mastą. Dviejų Audito Rūmų vietoje tikrintų NVO centrinių tarnybų atveju DG ECHO inicijuotose ataskaitose nebuvo atsižvelgta į konkursų procedūrų trūkumus ir reikalavimų neatitinkančias išlaidas.

Vidaus auditas

8.29. Pagalbą EuropeAid ir DG ECHO teikiantis vidaus audito skyrius (IAC) 2010 m. tikisi parengti bendrąjį metinį EuropeAid vidaus kontrolės būklės įvertinimą, pabaigus vykdyti daugiamečių audito planą, pagrįstą 2007–2009 m. laikotarpio vidine IAC rizikos analize. Vidinė IAC rizikos analizė ne visai atitinka pačios EuropeAid rizikos analizę ir kai kurių sričių, kurios buvo įvertintos kaip aukštos rizikos sritys, auditai 2007–2009 m. nėra planuojami.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.27. Kaip nurodyta Komisijos atsakyme į 2006 m. Audito Rūmų metinės ataskaitos pastabas, auditai turi būti nagrinėjami atsižvelgiant į bendrą kontrolės strategiją (žr. Komisijos atsakymų į 2006 m. Auditų Rūmų metinės ataskaitos 8.18 dalies pastabas). Komisija didelį dėmesį skiria priežiūros veiklai, kurią atidžiai stebi srities ekspertai ir Komisijos centrinių tarnybų darbuotojai. Be to, Komisija išsamiai nagrinėja įvairiose ataskaitose partnerių pateiktą informaciją.

Šia iš minėtų patikrų gauta informacija naudojasi išorės auditoriai, atlikdami centrinių tarnybų auditus. Taip jie gali įvertinti projektų išlaidų tikrumą ir teisėtumą.

8.28. Taikydamas įvairias kontrolės procedūras, tokias kaip partnerio įvertinimas prieš pasirašant pagrindų partnerystės sutartį, DG ECHO atliekamas metinis partnerių įvertinimas ir veikiančių kontrolės sistemų įvertinimas centrinių tarnybų audito metu, DG ECHO patikrina, ar jo partneriai naudoja kontrolės sistemas. Šiomis procedūromis suteikiamos lygiavertės mokėjimų garantijos pagal Finansinio reglamento 117 straipsnį ir jo įgyvendinimo reglamento 180 straipsnį, kuriais numatoma, kad atsakingas leidimus duodantis pareigūnas, atsižvelgiant į jo rizikos vertinimą, tam tikromis aplinkybėmis gali būti atleistas nuo prievolės suteikti sertifikatą dėl finansinių ataskaitų ir su jomis susijusių sąskaitų.

8.29. Vidaus audito skyrius (IAC) rizikos analizę atlieka nepriklausomai nuo EuropeAid atliekamos rizikos analizės. Tačiau sudarant IAC rizikos registrą atsižvelgiama į EuropeAid rizikos analizę. IAC rizikos registre tam tikra sritis gali būti įvertinta kaip aukštos rizikos, tačiau ji gali būti neįtraukta į konkrečių metų audito planą, nes generalinio direktorato veikloje arba tam tikrų programų valdymo cikle verslo procesas dar nevyksta. Be to, kadangi 2007–2009 m. IAC audito planas derinamas su IAS, kai kuriuos audituojamus punktus bus galima rasti IAS, o ne IAC audito plane.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.30. Atlikti 2007 m. DG ECHO auditą buvo paskirta labai mažai išteklių (vienas profesionalus auditorius) ir nebuvo patvirtintas ar įvykdytas joks išsamus audito planas. 2007 m. pabaigoje buvo įsteigtas naujas atskiras IAC, kuris turėjo atlikti DG ECHO skirtą vidaus audito darbą.

8.30. Komisija paskyrė du darbuotojus padėti DG ECHO atlikti vidaus auditą. IAC audito planas buvo pagrįstas rizika, jame atsižvelgta į didelės apimties humanitarinės veiklos auditą, atliktą vidaus audito tarnybos ir Audito Rūmų. Iš likutinės rizikos, kurią reikia įtraukti, matyti, kad 2007 m. IAC darbo planas buvo tinkamas.

Bendros išvados ir rekomendacijos

Išvados

8.31. Atsižvelgdami į savo audito darbą Audito Rūmai daro išvadą, kad su išorės pagalbos, vystymo ir plėtros politikos grupės išlaidomis susijusioms operacijoms būdingas reikšmingas teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygis (žr. 8.9 dalį).

8.31. Šios klaidos daugiausia susijusios su įgyvendinančių organizacijų patirtomis išlaidomis avansiniams (išankstinio finansavimo) mokėjimams. Atlikdama pagal Komisijos kontrolės sistemą numatytus privalomus finansinius auditus prieš galutinius mokėjimus, Komisija galėtų nustatyti ir ištaisyti klaidas.

Komisija atidžiai patikrina išlaidų tinkamumą, kai tik iš pasirengimo narystei pagalbą gaunančios šalies gauna galutinę deklaraciją ir patvirtinamuosius dokumentus. Ji sustabdo arba nutraukia galutinį mokėjimą už šių taisyklių neatitinkančias išlaidas.

8.32. Audito Rūmai mano, kad su išorės santykiais, vystymu, plėtra ir humanitarine pagalba susijusios priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos (žr. **8.1 priedą** ir 8.11–8.30 dalis).

Rekomendacijos

8.33. Kad šių trūkumų būtų mažiau, Audito Rūmai pateikia šias rekomendacijas:

- a) EuropeAid turėtų rengti daugiau mokymų ir teikti didesnę pagalbą su projektų finansinėmis operacijomis susijusiems darbuotojams, o delegacijų finansų ir sutarčių skyriai sustiprinti šių darbuotojų aktyvią veiklos priežiūrą;
- b) EuropeAid turėtų užtikrinti, kad rizika pagrįstų auditų planai yra tikroviški ir greitai įvykdomi, bei rinkti ir analizuoti visos auditų programos rezultatus, siekiant kontroliuoti kokybę, kad būtų galima kiek įmanoma geriau pasinaudoti įgyta patirtimi;

8.33.

- a) Operacijos laikotarpiu Komisijos tarnybos, bendraudamos su vietos valdžios institucijomis, dalyvaudamos techniniuose susitikimuose su paramos gavėjais ir atlikdamos auditus vietoje, prižiūri, kaip ji įgyvendinama. Nepriklausomų ekspertų kasmet atliekama į rezultatus orientuota priežiūra, papildo šią veiklą ir padeda prižiūrėti vykdomų projektų pažangą, rezultatų poveikį ir galimas problemas. Įvertinus riziką dar gali būti atliekami papildomi projektų veiklos ir finansiniai auditai.
- b) Metinio audito plano metodika yra kasmet tobulinama siekiant užtikrinti, kad rizika pagrįstų auditų planai būtų kuo tikroviškesni. 2008 m. bus atidžiai prižiūrima, kaip įgyvendinimas metinis audito planas, ir optimaliau naudojami audito rezultatai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

c) Komisijos vykdomas biudžetinės paramos programų valdymas turėtų būti pagrįstas išmatuojamais, pasiekiamais, turinčiais laiko nuorodą ir svarbiais rodikliais, reikalaujant patikimų ir patvirtinančių įrodymų šių rodiklių įvertinimui ir nustatant aiškią finansavimo ir veiklos rezultatų sąsają;

d) skubiai reikėtų imtis papildomų priemonių, kad būtų ištaisyti ES lėšų valdymo trūkumai Bulgarijoje ir užtikrinta būtina priežiūra Turkijoje;

e) turėtų būti sutrumpinti baigiamųjų auditų galutinių atsakymų gavimo terminai;

f) DG ECHO turėtų patobulinti savo audito strategiją, užtikrindamas geresnę operacijų taikymo sritį įgyvendinančių organizacijų lygmeniu ir, visų pirma, vietos lygmeniu visų kategorijų partnerių atveju.

c) Bendrijos lėšos, susijusios su biudžetinės paramos operacijomis, skiriamos pagal veiklos rezultatus. Į tai atsižvelgdama Komisija siekia naudoti išmatuojamus, pasiekiamus ir tam tikru laikotarpiu arba konkrečiu momentu svarbius rodiklius. Daugeliu atveju veiklos rezultatų vertinimą, pagrįstą patikimais įrodymais, atlieka paramos teikėjai pagal Paryžiaus deklaraciją. Šiuo atžvilgiu Komisija ypač stengiasi pradėti naudoti labiau į našumą ir rezultatus orientuos veiklos rezultatų rodiklius.

d) Komisija ir toliau atidžiai prižiūrės valdymo sistemas Bulgarijoje. Sudarytas veiksmų planas pažangai užtikrinti. Nacionalinės valdžios institucijos turi imtis skubių veiksmų situacijai ištaisyti. Pasiūlytos priemonės bus atidžiai prižiūrimos ir audituojamos siekiant patikrinti, ar jos duoda norimų rezultatų.

Remdamosi Komisijos prašymu Turkijos nacionalinės valdžios institucijos ėmėsi veiksmų. Buvo atliktas pareigų atskyrimas ir gerokai išaugo darbuotojų skaičius. Pagrindiniais prioritetais išlieka nuolatinė priežiūra ir tolesni veiksmai.

e) Nepaisant to, kad 2007 m. buvo gauta neįprastai daug ataskaitų, Komisija sugebėjo susidoroti su darbo krūviu: išnagrinėtų ataskaitų skaičius išaugo 70 %, palyginti su 2006 m.

Daugelio ataskaitų nebuvo galima išnagrinėti iki metų pabaigos, nes pirmiausia audituojamas subjektas turi atsakyti į Komisijos pastabas ir turi būti patikrinti visi pažeidimai, ir tik tada Komisija gali priimti galutinę poziciją. Tai užtrunka vidutiniškai 3–4 mėnesius. Kartais ataskaitų nagrinėjimo procesas užtrunka ilgiau nei planuota, nes dėl nustatytų faktų sudėtingumo reikia tiksliai taikyti galimas finansines korekcijas.

f) Komisija apsvarstys Audito Rūmų rekomendaciją, o 2007 m. jau padidino auditų vietoje skaičių.

Išplėtus audito aprėptį virš dabartinio optimalaus lygio, išaugtų sąnaudos ir tai pakenktų politikos įgyvendinimui. Tai taip pat galėtų sukelti Komisijos partnerių, pakviestų teikti humanitarinę pagalbą vietoje, nepasitenkinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

Atsižvelgimas į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

8.34. Atsižvelgimo į Audito Rūmų pastarųjų metų patikinimo pareiškimuose pateiktas pastabas rezultatų santrauką galima rasti **8.2 priede**.

Atsižvelgimas į specialiojoje ataskaitoje Nr. 2/2006 dėl pagal TACIS programą finansuojamų projektų vykdymo Rusijos Federacijoje pateiktas pastabas**Įvadas**

8.35. 2006 m. balandžio mėn. Audito Rūmai paskelbė specialiąją ataskaitą Nr. 2/2006 dėl TACIS projektų rezultatų Rusijos Federacijoje ⁽⁵⁾. Pagrindinė išvada buvo ta, kad per daug projektų nepasiekė savo tikslų iš dalies dėl Komisijos vykdomo valdymo trūkumų:

- a) nustatant tikrus poreikius, nebuvo dialogo su Rusijos valdžios institucijomis ir paramos gavėjais;
- b) projektų tikslai buvo netiksliai apibrėžiami ir neišmatuojami, o pagrindinės prielaidos netikroviškos (įskaitant laiko aspektą);
- c) siekiant gauti daugiau teisių valdyti projektus, iš esmės nebuvo pasinaudojama bendrojo finansavimo galimybe;
- d) nebuvo tinkamai atsižvelgta į projektų įvertinimo aspektus, projektų rezultatų sklaidą ir tvarumą.

8.36. Audito Rūmų rekomendacijos atitinkamai buvo skirtos su šiais aspektais susijusio Komisijos vykdomo valdymo tobulinimui. Europos Parlamentas ⁽⁶⁾ ir Europos Taryba ⁽⁷⁾ taip pat prašė išsamesnio Komisijos ir atitinkamų Rusijos institucijų dialogo, tiksliai nustatant nacionalinius poreikius, prioritetus ir kryptis. Biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija taip pat ragino finansuoti tik tuos projektus, kurie turėjo aiškius ir bendrus tikslus bei toliau rekomendavo vykdyti daugiau bendrojo finansavimo projektų, atlikti daug tikroviškesnį tvarumo vertinimą ir užtikrinti įvertinimų atlikimą bei projektų rezultatų sklaidą.

⁽⁵⁾ OL C 119, 2006 5 19.

⁽⁶⁾ Biudžeto kontrolės komiteto darbo dokumentas Nr. EP 374.332.

⁽⁷⁾ 2006 m. liepos 6 d. Tarybos sprendimų projektas Nr. 196/06 Rev. 1.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.37. Savo atsakymuose į specialiąją ataskaitą Komisija pripažino, kad Audito Rūmų nurodyti trūkumai didžia dalimi buvo akivaizdūs, tačiau pabrėžė, kad ji jau patobulino savo išorės pagalbos programų valdymą. Komisija tvirtino, kad didžioji trūkumų dalis buvo ištaisyta pasibaigus ES išorės pagalbos reformai, kuri buvo vykdoma 2002–2005 m., visų pirma dekoncentruojant įgaliojimus delegacijoms.

8.38. Šios nedidelės tolesnių veiksmų peržiūros, kuri buvo atliekama antroje 2007 m. pusėje, metu buvo siekiama išnagrinėti, kiek Komisija iš tiesų atsižvelgė į pagrindines rekomendacijas. Šiuo tikslu buvo nagrinėjami atitinkami dokumentai ir vykdomi pokalbiai su Komisijos tarnybomis. Taip pat vietoje buvo patikrinta 2006 m. gruodžio mėn. – 2007 m. birželio mėn. 10 TACIS projektų (iš 13), kurių bendroji vertė sudarė 27,3 milijono eurų, reprezentatyvi statistinė imtis.

Audito Rūmų pastabos**Produktyvesnis dialogas**

8.39. Valdymo įgaliojimų dekoncentracija iš Komisijos centrinių tarnybų į jos delegaciją Maskvoje taip pat turėjo teigiamą poveikį projektų nustatymo ir rengimo procesų kokybei. Yra ženklų, kad dialogas su Rusijos institucijomis pagerėjo, užtikrinant didesnę šalies partnerės įsipareigojimą. Daugiau paramos gavėjų dalyvavo Komisijos ir Rusijos centrinių vyriausybinių institucijų diskusijose dėl poreikių ir prioritetų nustatymo. Tokiu būdu iš esmės pagerėjo programavimas, projektų nustatymas ir rengimas bei buvo atkreiptas didesnis dėmesys į Rusijos ir ES partnerystės prioritetus.

8.40. Tačiau bendradarbiavimas su analogiškąs funkcijas atliekančiomis Rusijos institucijomis galėtų būti dar geresnis. Dėl per vėlai Rusijos pasirašomų veiksmų programų vis dar sutrumpėja efektyviam projektų įgyvendinimui skirtas laikas. Iš projektų naudą gaunančios Rusijos regioninės institucijos vis dar nepakankamai dalyvauja projektų rengime. Dėl to ypač apmaudu, nes šios regioninės institucijos prisiėmė daugiau įsipareigojimų ir skyrė daugiau žmogiškųjų išteklių nei įgyvendinantys partneriai centrinio lygmeniu.

8.39. Komisija pritaria Audito Rūmų pareiškimui, kad dėl dekoncentracijos proceso padaryta pažanga, kuri turėjo teigiamos įtakos.

8.40. Pradėta išorės pagalbos reforma (RELEX reforma), pirmiausia dekoncentruojant EB išorės pagalbos valdymą EB delegacijose nuo 2002 iki 2005 m., užtikrina geresnį dialogą su valstybe partnere ir aktyvesnį jos dalyvavimą nuo parengiamojo etapo iki galutinio įgyvendinimo. Nors per paskutiniuosius metus Rusijos Federacijai skirtos finansinės pagalbos dydis mažėjo, daugumos projektų pagrindinis tikslas yra skatinti konkrečių Rusijos sektorių teisės aktų, politikos krypčių ir (arba) praktinės plėtrą. Tokiuose projektuose įprasti partneriai yra centrinės (federalinės) valdžios institucijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Patobulintas tikslų nustatymas, bet vis dar per ilgi planavimo terminai

8.41. Naujas Komisijos centrinėse tarnybose sukurtas kokybės palaikymo procesas (QSG) ⁽⁸⁾, kuris nuo 2005 m. taip pat apėmė pagalbos Rusijai programas, turėjo teigiamą poveikį bendrajam planavimui ir tikslų nustatymui. Projektų tikslai buvo geriau suformuluoti ir labiau susiję su Rusijoje vykdomomis reformomis. Sudarydami ir vykdydami savo veiksmų planus kontrahentai naudojosi logiškais metodais. Iš esmės audito metu tikrintų projektų sėkmingumo lygis buvo aukštesnis nei pradinio audito metu.

8.42. Tačiau dėl sudėtingų programavimo procedūrų, kurias Komisija turi taikyti, iš esmės vis dar išliko ilgi planavimo laikotarpiai. Dviejų tikrintų projektų atveju tikslai nebebuvo ar buvo tik iš dalies aktualūs.

8.43. Audito Rūmai sutinka su kai kurių paramą gaunančių organizacijų kritika, kad ES procedūros nepadedą greitai ir „nebiurokratiškai“ atsakyti į Rusijos teikiamus pagalbos prašymus. Šis Rusijos prašymas teikti skubią ir nedidelės apimties reformoms skirtą pagalbą iš tikrųjų galėtų būti patenkintas taikant naują „bendrų erdvių priemonę“ dėl kurios nuostatų buvo deramasi 2007 m., siekiant greitai reaguoti į trumpalaikės ir vidutinės trukmės pagalbos prašymus ir palengvinti su keturiomis „bendromis erdvėmis“ susijusių jungtinių veiksmų vykdymą ⁽⁹⁾.

Bendrasis finansavimas išlieka problematiškas

8.44. Atsižvelgdamos į Audito Rūmų pastabas Komisija ir Rusijos vyriausybė kartu nagrinėjo techninius sprendimus, kad būtų galima taikyti nacionalinį bendrąjį finansavimą visoms būsimoms pagalbos priemonėms pagal Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę (EKPP) ⁽¹⁰⁾.

8.41. Komisija pritaria Audito Rūmų pastaboms, kad įvedus naujas kokybės kontrolės priemones pagerėjo projektų planavimas ir tikslų nustatymas.

8.42. Komisija pritaria programavimo ir konsultacijų procedūrų trūkmei, kaip nustatyta reglamente. Komisija nuo pradžių į formulavimo procesą įtraukia suinteresuotąsias šalis, kad gerokai sumažintų projektų pasenimo riziką. Ši tendencija patvirtinta Rusijos priežiūros ataskaitose, iš kurių matyti, kad projektų kūrimo vertinimo svarba ir kokybė nuo RELEX reformos įvedimo kasmet nuolat didėjo.

8.43. Komisija sukūrė „bendrų erdvių priemonę“, kad galėtų greitai reaguoti į Rusijos prašymus suteikti nedidelės apimties pagalbą.

8.44. Šiuo metu Komisija ir Rusija ieško galimybių sukurti projektų bendrojo finansavimo sistemą. Daug bendrojo finansavimo projektų jau vykdomi. Tai yra Europos studijų institutas bei Šiaurės dimensijos aplinkos partnerystė (NDEP) ir dotacijų programos, pavyzdžiui, Institucijų stiprinimo partnerystės programa (IBPP) bei kaimynystės programos. Ateityje Rusijos vyriausybė skirs 122 mln. EUR EKPP tarpvalstybinėms bendradarbiavimo programoms (tai būtų papildomos lėšos šalia lėšų, gaunamų iš Komisijos toms pačioms programoms).

⁽⁸⁾ iQSG (tarpžinybinė kokybės palaikymo grupė) buvo įsteigta siekiant pagerinti pagrindinių strateginių ir programavimo dokumentų, pavyzdžiui šalies strateginių dokumentų ir nacionalinių orientacinių programų kokybę. oQSG (kokybės palaikymo grupės biura) įsteigė EuropAid, siekiant pagerinti projektų rengimo ir formulavimo etapų kokybę, visų pirma atliekant atitinkamų dokumentų kolegialias peržiūras.

⁽⁹⁾ 2003 m. gegužės mėn. aukščiausiojo lygio susitikime Sankt Peterburge ES ir Rusija susitarė stiprinti bendradarbiavimą ilgalaikėje perspektyvoje pagal partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą sukurdamas keturias „bendras erdves“. Šios erdvės yra bendra ekonominė erdvė, apimanti ekonominius ir aplinkos klausimus; bendra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė; bendra išorės saugumo erdvė ir bendra mokslinių tyrimų ir švietimo erdvė, apimanti kultūrinius aspektus.

⁽¹⁰⁾ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1638/2006 (OL L 310, 2006 11 9, p. 1).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.45. Iki šiol be įnašų natūra nebuvo jokių svarbesnio centrinio, regioninio ir vietinio lygio subjektų finansinio dalyvavimo ženklų. Nuo praeito audito netgi reikalavimas paramos gavėjams skirti darbo patalpas yra retas reiškinys.

8.46. Kaip ir anksčiau, Rusijos Federacijai nepadidinus projektų nacionalinio bendrojo finansavimo vis dar sunku padidinti įsipareigojimų ir atsakomybės lygį.

Geresnis vertinimas, tačiau projektų rezultatų sklaida ir tvarumas vis dar yra silpni

8.47. Nors audito metu tikrintų projektų atskirai nevertino Komisija, Audito Rūmai pripažįsta, kad situacija iš esmės pagerėjo: nuo 2006 m. delegacijos inicijavo kelis sektorių *ex post* įvertinimus, pavyzdžiui, viešojo administravimo ir valstybės tarnybos reformos poveikio studiją ir ES paramos įvertinimus kai kuriose kitose srityse.

8.48. Tačiau šalyje vis dar nebuvo pakankamai užtikrinama gerų rezultatų sklaida. Pagrindinių centrinio vyriausybinių lygmenų projektų partnerių dalyvavimas šioje veikloje buvo ypač silpnas. Kai kuriais retais atvejais buvo vykdoma projektų sklaida, bet buvo vos keli jos atvejai projektams pasibaigus. Taip pat jiems pasibaigus buvo „apleistos“ beveik visos rezultatų sklaidos skatinimui sukurtos interneto svetainės.

8.49. Komisija 2007 m. nusprendė, kad išorės projektų priežiūros pareigūnai turėtų net tik prižiūrėti projektų eigą viso jų gyvavimo ciklo metu, bet taip pat rengti *ex post* priežiūros ataskaitas. Ateityje savo ataskaitose, bent bendrais bruožais, jie taip pat galėtų pateikti tvarumo aspektus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.45. Bendrasis finansavimas nebuvo teisiškai privalomas „Takis“ programoje 2000–2001 m. (kai vyko projektų, peržiūrėtų Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje 2/2006, nustatymas). Tuo programavimo laikotarpiu Rusija turėjo ribotas bendrojo finansavimo galimybes ir nebuvo įgyvendinusi tinkamų priemonių.

Komisija susidūrė su užduotimi, kaip suderinti projekto reikalavimus su įstatymais, kuriais draudžiama užsienio piliečiams dirbti Rusijos vyriausybės patalpose.

8.46. Pagal naująją finansinę priemonę – Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę (EKPP) – numatyta, kad dalį pagalbos bendrai finansuoja šalis partnerė, siekiant užtikrinti su įvairiais įgyvendinamais veiksmis susijusį įsipareigojimą ir atsakomybės jausmą.

8.47. Šiais atvejais Komisija nusprendė atlikti sektorių vertinimą, kad matytų visą EB pagalbos poveikį konkrečiuose sektoriuose.

8.48. Komisija visiems savo projektams taiko griežtas matomumo ir sklaidos gaires, atitinkančias EB išorės veiksmų ryšių ir matomumo vadovą.

Projekto paramos gavėjai yra atsakingi už tęstinę informacijos prieinamumą ir jos sklaidą pasibaigus projektui.

8.49. Įvertinusi *ex-post* priežiūros bandomąjį etapą Komisija nagrinėja jos įprastinį taikymą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.50. Projektų rezultatų tvarumas ir toliau buvo problematiškas. Nebuvo jokių ženklų, kad Komisija imtųsi konkrečių priemonių, siekdama pagerinti šį aspektą planavimo etape. Trūkumai buvo nustatyti didžiojoje tikrintų projektų dalyje. Jie, pavyzdžiui, buvo susiję su tuo, kad centrinio lygmens paramos gavėjai nesiėmė tinkamų priemonių rengti ir priimti įstatymus, norminius aktus ir taisykles, nustatančius tvarias administracines struktūras. Be to, dažnai trūkų tolesnių veiksmų vietinio finansavimo.

Išvados ir rekomendacijos

8.51. Be jokios abejonės Komisija ėmėsi priemonių tobulindama paramos Rusijai veiksmingumą. Todėl planavimo dokumentų kokybė yra žymiai geresnė ir nuo praeito audito pažangos buvo pasiekta projektų atitikimo Rusijos reformoms ir greitų rezultatų pasiekimo srityje. Tačiau Komisijos taikomos korekcinės priemonės vis dar yra nepakankamos, kad būtų sustiprinta atsakomybė ir užtikrintas geresnis projektų rezultatų tvarumas.

8.52. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai:

- a) užtikrinti, kad iš esmės pagal EKPP finansuojamoms priemonėms būtų taikomas bendrasis finansavimas su Rusijos paramos gavėjais ir būtų skiriami tinkami jų ištekliai;
- b) užtikrinti, kad iš esmės pagal EKPP finansuojamų priemonių nuostatos būtų susijusios su projektų rezultatų tvarumu ir kiek įmanoma didesne jų sklaida bei gerąja praktika Rusijoje;
- c) sutrumpinti projektų planavimo procesą, kad liktų kuo daugiau laiko jų vykdymui bei, prireikus, užtikrinti greitos pagalbos suteikimą atsižvelgiant į Rusijoje vykdomas reformas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.50. Komisija mano, kad dauguma peržiūrėtų projektų tikslų įgyvendinta. Komisija, naudodama kokybės peržiūros sistemą, planavimo etape ėmėsi priemonių tvarumo atžvilgiu. Nustatymo ir formulavimo etapuose kokybės užtikrinimo grupių atlikta kokybės peržiūra, kuri, Audito Rūmų nuomone, turėjo teigiamos įtakos visam projekto planavimui, taip pat yra skirta partnerės vyriausybės parodytos atsakomybės ir įsipareigojimo dėl pasiūlytų veiksmų įvertinimui. Todėl nuo 2005 m. didesnis projekto tvarumo patikrinimas yra numatytas jau planavimo etape.

8.51. Kiek tai susiję su atsakomybės jausmu Rusijos atveju, Komisija įgyvendinama bendradarbiavimo ir paramos iniciatyvas pagal 2005 m. veiksmų planus, rėmėsi bendrų erdvių politinių dialogu. Todėl po 2005 m. finansinio bendradarbiavimo tikslas – įgyvendinti abiejų šalių suderintus politikos tikslus. Iš paskutinių penkerių metų į rezultatus orientuota priežiūros ataskaitų rezultatų matyti, kad padidėjo projektų programavimo ir įgyvendinimo kokybė EKPP rytų regione. 2007 m. Rusijoje į rezultatus orientuotos priežiūra vidutiniškai buvo įvertinta 2,94 iš 4,00. Taigi, Rusijoje projektų įgyvendinimas yra vienas veiksmingiausių tarp EKPP rytų regiono šalių.

8.52. Komisija pritaria Audito Rūmų rekomendacijoms:

- a) Pagal naująją Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę numatyta, kad pagalbą paprastai bendrai finansuoja šalis partnerė. Kaip minėta, Rusijos Federacijos vyriausybė jau įsipareigojo skirti daug lėšų sutartoms programoms.

(Žr. 8.44, 8.45 ir 8.46 dalių pastabas).

- b) Komisija skiria didelį dėmesį projekto rezultatų paskelbimui plačiu mastu. Pastangos užtikrinti didesnę projekto partnerių atsakomybę (konsultuojantis su suinteresuotomis šalimis programavimo ir planavimo etape, taikant naujas kokybės užtikrinimo priemones) taip pat padės užtikrinti didesnę partnerių įsipareigojimą išplatinti projekto rezultatus projektams pasibaigus.
- c) Įtraukus suinteresuotąsias šalis į planavimo etapą, geriau įvertinama ir į bendrus planavimo parametrus integruojami laiko reikavimai, skirti užtikrinti veiksmingą projekto vykdymą. Įgyvendinant delegacijos iniciatyvą dėl bendrų erdvių priemonės, gali būti sukurta lanksti priemonė greičiau reaguoti į Rusijos prašymus suteikti pagalbą.

(Žr. 8.41, 8.42 ir 8.43 dalių pastabas).

8.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Sistema	Pagrindinės vidaus kontrolės priemonės (Komisijos tarnybos)				Pagrindinės nacionalinių administracijų vidaus kontrolės priemonės	Bendras įvertinimas
	Sutarčių ir mokėjimų <i>ex ante</i> patikros	Už projektų įgyvendinimą atsakingų organizacijų priežiūra	Išorės auditai/prašymų dėl projektų baigiamieji auditai	Vidaus auditas		
EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba					n.d.	
Plėtra		n.d.				
Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO)		n.d.			n.d.	

Paaiškinimas:

	Neveiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Veiksminga
n.d.	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

Pastaba. „Iš dalies veiksmingos“ kontrolės atveju ši lentelė turėtų būti nagrinėjama su **8.2 priedu**, kuriame nurodytos sritys, kuriose buvo pasiekta pažangos.

Operacijų testavimo rezultatai

Klaidingų operacijų dalis imtyje	11 %
Klaidų lygis	2 %–5 %

Tolėsnes priemonės, atsižvelgiant į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
Išorės santykiai ir vystymas			
<i>Su įgyvendinančiomis organizacijomis susiję trūkumai</i>			
Kaip ir ankstesniais metais Audito Rūmai nustatė reikšmingą klaidų lygį, atlikę įgyvendinančių organizacijų mokėjimų imties testus. (2006 finansinių metų metinė ataskaita, 8.9 ir 8.10 dalys)	Buvo peržiūrėtos paramos gavėjų rengtinų finansinių auditų techninės užduotys.	Tam tikras naujų techninių užduočių poveikis buvo pastebėtas jau 2007 m. Tačiau kadangi jos tapo privalomos tik nuo 2007 m. spalio mėn., jų tikroji nauda galės būti įvertinta tik ateityje.	Komisija pritaria Audito Rūmų pastaboms dėl pagerėjusios audito ataskaitų kokybės. Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad: — paramos gavėjų parengtos naujos finansinių auditų techninės užduotys galioja visoms naujoms nuo 2006 m. vasario mėn. pasirašytoms sutartims, — Komisijos parengtomis naujomis finansinių auditų techninėmis užduotimis galima naudotis nuo 2007 m. liepos mėn. Jos tapo privalomos nuo 2007 m. spalio mėn. Tačiau Komisija tvirtina, kad ankstesnės iki 2007 m. naudotos techninės užduotys buvo pakankamai kokybiškos, kad leidimus duodantys pareigūnai galėtų priimti tinkamus sprendimus.
<i>Informacija apie auditus ir jų rezultatus</i>			
Nei išorės pagalbos valdymo ataskaitose (EAMR), nei kompiuterizuotoje valdymo informacijos sistemoje CRIS (Common Relex Information System) nepateikiama išsami ir sisteminga informacija apie projektų auditus ir jų rezultatus. (2006 finansinių metų metinė ataskaita, 8.22 ir 8.23 dalys)	Buvo pakeistas delegacijų 2007 m. metinio audito plano ataskaitos modelis. Atlikti kiti su CRIS-Audit susiję patobulinimai.	Buvo atlikti patobulinimai. Tačiau CRIS-Audit 2007 m. dar nebuvo įdiegta iki galo ir projektus įgyvendinančių organizacijų prižiūrėti auditai vis dar nėra įtraukti į ataskaitas.	Informacija apie visus 2007 m. metinio audito plano auditus ir einamųjų metų auditus buvo įvesta į CRIS-Audit.
Plėtra			
<i>Išplėstinė decentralizuoto įgyvendinimo sistema (EDIS)</i>			
Trūkumai buvo nustatyti nacionalinės administracijos priežiūros sistemose Rumunijoje ir Bulgarijoje, kuriuos patvirtino Phare skirtas EDIS akreditacijos suteikimo atidėjimas Bulgarijoje. (2006 finansinių metų metinė ataskaita, 9.19 dalis)	Komisija atidžiai vykdė nacionalinių valdymo sistemų pažangos priežiūrą.	Nepaisant vykdytų atitinkamų veiksmų, Bulgarijos atveju atlikus audito darbą paaiškėjo, kad vis dar trūksta nacionalinių priežiūros ir kontrolės sistemų pažangos.	Komisija, bendradarbiaudama su Bulgarijos valdžios institucijomis, ir toliau atidžiai prižiūrės valdymo sistemas. Bus atliekama išsami pasiūlytų priemonių priežiūra ir auditas siekiant patikrinti, kad jos duoda norimų rezultatų.
Humanitarinė pagalba			
<i>Išorės auditai</i>			
Didžioji auditų dalis yra atliekama partnerių centrinėse tarnybose. Kadangi tikrosios su projektais susijusios išlaidos gali būti veiksmingiau patikrintos vietoje, reikėtų rimčiau atsižvelgti į auditus vietoje. (2006 finansinių metų metinė ataskaita, 8.18 dalis)	Nauja bendroji sutartis buvo sudaryta 2006 m. rugpjūčio mėn.	Nepaisant naujos bendrosios sutarties 2007 m. didžioji auditų dalis buvo atliekama partnerių centrinėse tarnybose.	Palyginti su 2006 m., Komisija padvigubino auditų vietoje skaičių. Manoma, kad dar labiau padidinti auditų skaičių nėra ekonomiškai efektyvu.

9 SKYRIUS

Švietimas ir pilietybė

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	9.1–9.4
Švietimo ir pilietybės politikos ypatumai	9.1–9.4
Specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	9.5–9.26
Audito apimtis	9.5–9.6
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	9.7–9.11
Priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas	9.12–9.24
Visą gyvenimą trunkančio mokymosi programa	9.13–9.18
Europos pabėgėlių fondas II ir Išorės sienų fondas	9.19–9.21
Komisijos išlaidų <i>ex ante</i> patikros	9.22–9.23
Išvada dėl priežiūros ir kontrolės sistemų	9.24
Bendra išvada ir rekomendacijos	9.25–9.26
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	9.27

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

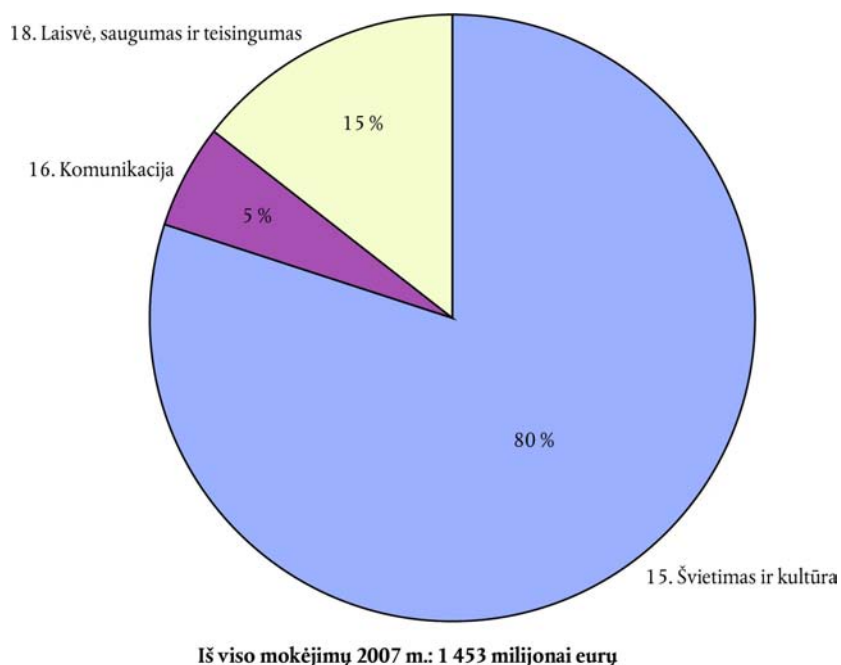
ĮVADAS

Švietimo ir pilietybės politikos ypatumai

9.1. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai politikos grupėje „Švietimas ir pilietybė“, kurią sudaro šios politikos sritys: 15. Švietimas ir kultūra, 16. Komunikacija ir 18. Laisvė, saugumas ir teisingumas. 2007 m. išpareigojimai iš viso sudarė 1 888 milijonus eurų (2006 m. – 1 649 milijonus eurų), o mokėjimai – 1 453 milijonus eurų (2006 m. – 1 569 milijonus eurų). Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis nurodytas **9.1 diagramoje**. Vykdam 2007 m. biudžetą buvo įvestos naujos daugiamečių programos, atsižvelgiant į 2007–2013 m. finansinę programą ⁽¹⁾.

9.1. Kalbant apie 15 ir 18 politikos sritis, dauguma teisės aktų buvo priimti 2007 m. pabaigoje, dėl to atsirado konkrečių apribojimų, susijusių su biudžeto vykdymu ir galimybėmis pradėti taikyti naujas finansines priemones.

9.1 diagrama. Švietimas ir pilietybė. Mokėjimų (*) pasiskirstymas pagal politikos sritis

(*) Išskyrus administracines išlaidas.

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

⁽¹⁾ Išskyrus 16 politikos srities išlaidas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.2. Didžiąją išlaidų dalį Komisija valdo netiesioginiu centralizuotu būdu arba pagal pasidalijamąjį valdymą, įgyvendindama veiksmus daugiamečių programų, kurių valdymas yra perduodamas nacionalinėms agentūroms ar panašioms valdymo struktūroms valstybėse narėse, forma ⁽²⁾. Atsakingos institucijos valstybėse narėse paskirsto dotacijas ir sutartis privačiųjų ir viešųjų naudos gavėjų įgyvendinamiems projektams arba priemonėms. Dažniausiai dotacijos yra mokamos dalimis: pasirašius susitarimą dėl dotacijos, mokant išankstinį mokėjimą, po to mokant tarpinį ir (arba) galutinį mokėjimus, kuriais kompensuojamos naudos gavėjų periodinėse išlaidų ataskaitose nurodytos finansavimo reikalavimus atitinkančios išlaidos.

9.3. Pagal naująją finansinę programą įgyvendinimo programų srityje pasikeitė vidaus kontrolės struktūra, perduodant daugiau atsakomybės valstybėms narėms ⁽³⁾. Nacionalinė valdžios institucija turi pateikti patikinimo pareiškimą dėl finansinio išlaidų valdymo atitinkamoje valstybėje narėje. Šiuo metu Komisijos, nacionalinės agentūros ir nacionalinės valdžios institucijos santykiai tapo aiškesni nei anksčiau kiekvienoje valstybėje narėje.

9.4. ES paramai švietimo ir pilietybės srityse yra būdinga daugybė finansavimo schemų, skirtų įvairioms teminėms sritims ir projektų tipams, pvz., dotacijos, skirtos pilietybės skatinimo veiksmams arba mobilumui švietimo ir mokymo sektoriuose. Projektus vykdo ne tik mokymo organizacijos, bet taip pat privačios įmonės ir viešojo administravimo institucijos. Galutiniai naudos gavėjai yra asmenys, dažniausiai ES piliečiai.

9.2. Kiek tai susiję su 15-a „Švietimo ir kultūros“ politikos sritimi, Komisija biudžetą vykdo netiesioginiu centralizuotu būdu, jo vykdymą perduodama nacionalinėms agentūroms (68 %) ir vykdomajai įstaigai (22 %); likusiąją dalį tiesiogiai vykdo Komisija (7 %) ir reguliavimo agentūros (3 %).

9.3. Įgyvendinant naują daugiamečią programą švietimo srityje, pradėtas taikyti bendro audito metodas ir Komisijos priimtos vidaus kontrolės struktūros gairės. Todėl Komisija turėjo plėtoti bendros kontrolės struktūrą, taip pat atnaujintą priežiūros strategiją.

Teisinėje ir sutarčių sistemoje apibrėžtos kontrolės formos, mažiausi būtinai vidaus kontrolės standartai, bendri procedūriniai reikalavimai, taip pat nacionalinių agentūrų atliktų patikrų klasifikacija ir mažiausias jų skaičius. Be to, DG EAC taip pat supaprastino procedūras, visų pirma, kiek tai susiję su finansavimo reikalavimus atitinkančių išlaidų apskaičiavimo pagrindu (ėmė plačiai taikyti finansavimo vienkartinėmis išmokomis būdą).

⁽²⁾ Tačiau kai kurios programos, pvz., Europos pabėgėlių fondas ir Išorės sienų fondas, valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

⁽³⁾ Ypač dėl Švietimo ir kultūros generalinio direktorato (DG EAC) valdomos visą gyvenimą trunkančio mokymosi programos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SPECIALUSIS VERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

9.5. Specialusis vertinimas yra grindžiamas:

9.5.

a) reprezentatyvios statistinės 150 ⁽⁴⁾ mokėjimų imties savarankiškais testais;

b) priežiūros ir kontrolės sistemų, taikomų komunikacijos politikos sričiai, taip pat numatytų atitinkamuose ES sprendimuose dėl visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų ⁽⁵⁾, kurios susijusios su švietimo ir kultūros politikos srities išlaidomis, bei sistemų, taikomų Išorės sienų fondo bei Europos pabėgėlių fondo (EPF) II ⁽⁶⁾, kurie susiję su laisvės, saugumo ir teisingumo politikos srities išlaidomis, veikimo įvertinimu. Buvo vertinami šie priežiūros ir kontrolės sistemų elementai:

i) Komisijos priežiūros patikros, kurių metu buvo tikrinamos valstybių narių institucijų vykdomas valdymo struktūrų *ex ante* sertifikavimas ar įvertinimas;

ii) Įdiegtos švietimo, kultūros ir komunikacijos išlaidų kontrolės sistemos;

c) tolesni veiksmai, atsižvelgiant į naujausiuose Audito Rūmų patikrinimo pareiškimuose pateiktas pagrindines pastabas.

b)

ii) 2007–2013 m. visą gyvenimą trunkančio mokymosi programos *ex-post* kontrolės sistema negalėjo būti įvertinta, nes 2007 m. nebuvo atlikta galutinių mokėjimų.

⁽⁴⁾ Imtį sudarė 104 mokėjimai švietimo ir kultūros srityje, 24 – laisvės, saugumo ir teisingumo srityje ir 22 – komunikacijos srityje. Ją sudarė 95 išankstiniai bei 55 tarpiniai ir galutiniai mokėjimai (kurių 19 – komunikacijos srityje) su daug didesne rizika.

⁽⁵⁾ Ši Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1720/2006/EB (OL L 327, 2006 11 24, p. 45) ir Komisijos sprendimu C(2007) 1807 (galutinis) pagrįsta programa 2007 finansiniais metais sudarė 84 % išipareigojimų asignavimų švietimo ir kultūros srityje.

⁽⁶⁾ Šios dvi programos, pagrįstos atitinkamai Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 574/2007/EB (OL L 144, 2007 6 6, p. 22), Tarybos sprendimu 2004/904/EB (OL L 381, 2004 12 28, p. 52) ir Komisijos sprendimu 2006/401/EB (OL L 162, 2006 6 14, p. 20), 2007 finansiniais metais sudarė 42 % išipareigojimų asignavimų laisvės, saugumo ir teisingumo srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.6. Pagal 2007 finansinių metų tikėtinų išlaidų struktūrą Audito Rūmų savarankiškiems testams atrinktų mokėjimų imtį sudarė 95 avansai ⁽⁷⁾, iš kurių 43 taikomos įprastos sąlygos, paprastai sutarties pasirašymas. Likusiems 52 avansams taikomos papildomos sąlygos ⁽⁸⁾. Pavyzdžiui, tokios papildomos sąlygos yra Komisijos atliekamas valstybių narių patikinimo pareiškimų, pateikiamų su už visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų valdymą atsakingų nacionalinių agentūrų valdymo sistemos aprašymu, *ex ante* vertinimas.

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

9.7. Svarbus operacijų teisėtumo ir tvarkingumo elementas politikos srityje „Švietimas ir pilietybė“ yra deklaruotų išlaidų teisėtumas. Dėl naudos gavėjų nurodytų didesnių išlaidų gali atsirasti klaidų, susijusių su:

- a) finansavimo reikalavimų atitikimu: išlaidomis, kurios nėra leidžiamos pagal taisykles;
- b) tikrumu: išlaidomis, kurioms trūksta atitinkamų pagrindžiamųjų įrodymų;
- c) tikslumu: neteisingai apskaičiuotomis išlaidomis.

9.8. Audito Rūmai nustatė reikšmingą teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų lygį 21 % mokėjimų, kurių 7 procentiniai punktai buvo kiekybinės klaidos ir 14 procentinių punktų – nekiekybinės klaidos. Kai kuriuose mokėjimuose buvo daugiau nei viena klaida. **9.1 lentelėje** nurodyta, kiek klaidų buvo nustatyta skirtinguose mokėjimų tipuose, o **9.2 lentelėje** – kiek klaidų yra kiekvienoje politikos srityje.

9.8. Dvi DG COMM nustatytos klaidos yra susijusios su aplinkybėmis, apie kurias Generalinio direktorato vadovai žinojo iš anksto. Kad būtų tęsiami jau pradėti veiksmai, jie negalėjo šių klaidų ištaisyti. Vienas iš šių dviejų atvejų yra „išimtis“; jis buvo nurodytas ankstesniame pranešime pagal 18-ą vidaus standartą.

9.1 lentelė. Kiek išankstiniuose, tarpiniuose ir (arba) galutiniuose mokėjimuose nustatyta klaidų ir kiek mokėjimų buvo atlikta be klaidų?

Mokėjimų tipas	Avansai	Tarpiniai (galutiniai) mokėjimai	Iš viso
Mokėjimai pagal tvarkingumą			
Mokėjimai su rimtomis klaidomis	9	16 (*)	25
Mokėjimai su ribotomis klaidomis	2	4	6
Mokėjimai, kuriuose nebuvo reikšmingų klaidų	84	35	119
Iš viso	95	55	150

(*) Už vieną šių mokėjimų buvo atsakingas Užimtumo generalinis direktoratas.

⁽⁷⁾ 2007 finansiniais metais pradėtos pagrindinės naujos programos pagal 2007–2013 m. finansinę programą.

⁽⁸⁾ Jos susijusios su išankstiniais mokėjimais nacionalinėms agentūroms valstybėse narėse, kurios atsakingos už visą gyvenimą trunkančio mokymosi ir veiklaus jaunimo programų valdymą.

9.2 lentelė. Kiek klaidų buvo nustatyta mokėjimuose arba kiek mokėjimų buvo atlikta be klaidų kiekvienoje iš trijų politikos sričių?

Mokėjimai pagal tvarkingumą	Mokėjimai pagal politikos sritis			
	EAC	FSJ	COMM	Iš viso
Mokėjimai su rimtomis klaidomis	13	7	5	25
Mokėjimai su ribotomis klaidomis	4	0	2	6
Mokėjimai, kuriuose nebuvo reikšmingų klaidų	87	17	15	119
Iš viso	104	24	22	150

Paaiškinimas:

EAC – Švietimas ir kultūra

FSJ – Laisvė, saugumas ir teisingumas

COMM – Komunikacija

9.9. Nustatytos klaidos apėmė:

- a) nepagrįstą netiesioginių išlaidų paskyrimą projektui (atitikimas reikalavimams);
- b) netinkamas išlaidas (atitikimas reikalavimams);
- c) nepakankamus pagrindžiamuosius įrodymus, reikalingus nurodytoms išlaidoms pagrįsti (tikrumas);
- d) dviejų generalinių direktoratų (Teisingumo, laisvės ir saugumo bei Švietimo ir kultūros) išipareigojimų prisiėmimą prieš priimančią finansinį sprendimą (šių generalinių direktoratų metinę darbo programą) penkių Bendrijos agentūrų atveju;

9.10. Klaidos padarytos esant sudėtingai teisei sistemai su daugybe (kartais neaiškių) atitikimo finansavimo reikalavimams kriterijų. Kaip ir praėjusiais metais, Audito Rūmai nustatė, kad naudos gavėjai dažnai nesugeba tinkamai pagrįsti su personalu susijusių išlaidų. Kaip nurodyta pirmiau pateiktose lentelėse, atliekant tarpinius ir galutinius mokėjimus padaroma daugiau klaidų nei atliekant išankstinius mokėjimus (beveik viename iš keturių patikrintų tarpinių arba galutinių mokėjimų buvo padarytos rimtos klaidos). Tai taip pat paaiškina, kodėl santykinai daugiau klaidų nustatyta mokėjimuose, patvirtintuose Komunikacijos politikos srityje, kurioje dauguma atrinktų mokėjimų buvo tarpiniai arba galutiniai mokėjimai.

9.11. Remdamiesi savo atliktu audito darbu Audito Rūmai daro išvadą, kad politikos srityje „Švietimas ir pilietybė“ vykdomuose mokėjimuose yra padarytos reikšmingos teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidos. Audito Rūmų įvertintas klaidų rodiklis siekia 2–5 % (žr. **9.1 priedą**).

9.10. DG EAC klaidos susijusios su pagal ankstesniąją teisinę sistemą vykdytų veiksmų galutiniais mokėjimais ⁽¹⁾.

Rengiant naujas 2007–2013 m. programas atsižvelgta į ankstesniais metais pateiktas Audito Rūmų rekomendacijas supaprastinti taisykles ir kuo plačiau naudoti finansavimo vienkartinėmis išmokomis būdą. Dėl to ateityje turėtų būti mažiau klaidų.

⁽¹⁾ DG EAC atliktos ex-post kontrolės rezultatuose, pateiktuose šio direktorato 2007 m. metinėje veiklos ataskaitoje, nenustatyta reikšmingų klaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistemų vertinimas

9.12. Komisija didelę jos dotacijomis finansuojamų projektų valdymo įgaliojimų dalį perdavė valstybių narių institucijoms. Daug teisėtumo ir tvarkingumo klaidų galima nustatyti (ir kartu pataisyti) tik atliekant patikras vietoje. Tačiau kiekvienais metais vykdant tokias kiekvieno projekto patikras gaunamos pernelyg didelės išlaidos. 2000–2006 m. programavimo laikotarpio švietimo ir kultūros išlaidų priežiūros ir kontrolės sistema iš esmės buvo grindžiama *ex post* patikromis vietoje. Audito Rūmams patikrinus pagal šią sistemą atliktas 2007 m. *ex post* patikras nebuvo nustatyta jokių reikšmingų trūkumų. 2007–2013 m. finansinės programos laikotarpiu Komisija siekia labiau pasitikėti valstybių narių vykdoma priežiūra ir patikromis savo priežiūros ir kontrolės sistemoje, ypač išlaidų švietimui ir kultūrai atžvilgiu. Nacionalinių valdžios institucijų pateikti *ex ante* ir metiniai *ex post* patikinimo pareiškimai dėl valstybių narių valdomų ES išlaidų yra svarbūs elementai šiame procese.

9.12. Dabartinė DG EAC priežiūros strategija grindžiama įvairiomis kontrolės rūšimis, įskaitant patikras vietoje.

Be to, pastaraisiais metais DG EAC atliko visų nacionalinių agentūrų sistemų auditus, taip pat keletą priežiūros vizitų. Po tokių apsilankymų vietoje Komisija galėjo susidaryti aiškų vaizdą apie nacionalinių agentūrų veiklą 2007 m., kai pradėta vykdyti visą gyvenimą trunkančio mokymosi programa.

Visą gyvenimą trunkančio mokymosi programa

9.13. Be kitų aspektų ⁽⁹⁾, dabartinė visą gyvenimą trunkančio mokymosi programai taikoma sistema grindžiama *ex ante* ir metiniais *ex post* patikinimo pareiškimais dėl nacionalinių agentūrų valdymo kokybės, kuriuos turi pateikti nacionalinės valdžios institucijos valstybėse narėse, ir susijusiais Komisijos priežiūros vizitais valstybėse narėse. Pagal ją Komisija gali priimti, sąlyginai priimti (t. y. su išlygomis) arba atmesti *ex ante* pareiškimus. Jeigu Komisija juos priima sąlyginai, ji gali nuspręsti imtis prevencinių priemonių, kurios būtų taikomos jos sutartiniams santykiams su nacionaline agentūra.

9.13. Rengdama naują priežiūros ir kontrolės sistemą ir vertindama nacionalinių valdžios institucijų pateiktas valdymo struktūras, Komisija atsižvelgė į ankstesniais metais pateiktas Audito Rūmų rekomendacijas ir rėmėsi savo patirtimi, įgyta atliekant sistemų auditą ir priežiūros vizitus.

9.14. 2007 m. Komisija atliko valstybių narių pateiktų *ex ante* patikinimo pareiškimų įvertinimą. Šią įvertinimo procedūrą buvo būtina baigti prieš užmezgant sutartinius santykius su nacionalinėmis agentūromis.

⁽⁹⁾ Kontrolės sistemą iš esmės sudaro nacionalinių agentūrų pirminių patikrų vykdymas, nacionalinių valdžios institucijų antrinių patikrų vykdymas ir Komisijos priežiūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.15. Audito Rūmai patikrino *ex ante* pareiškimų vertinimo procesą. Jie padarė išvadą, kad 2007 m. įdiegta *ex ante* pareiškimų procedūra suteikė nedidelį patikinimą dėl 2007 m. išlaidų valdymo kokybės (žr. 9.16 dalį). Tačiau Audito Rūmai mano, kad jei tokia, kokia buvo nustatyta, sistema bus įgyvendinta tinkamai, ateityje ji galės būti tinkamas patikinimo pagrindas.

9.16. Audito Rūmai nurodė šiuos *ex ante* pareiškimų procedūros trūkumus:

- a) įvairius nacionalinių valdžios institucijų metodus, kuriais nustatomas *ex ante* patikinimo pareiškimų pagrindas bei skirtingą pateiktos informacijos apie šių institucijų atliekamas procedūras lygį. Dėl to Komisijos pasitikėjimo pareiškimais lygis buvo skirtingas;
- b) Komisijos vertinimas apsiribojo sistemų ir patikrinimų dokumentų peržiūra; Komisija netikrino veiksmingo šių sistemų ir patikrinimų veikimo;
- c) Komisija visų valstybių narių pareiškimus patvirtino su įvairiomis išlygomis, kurios turėjo būti ištaisytos iki 2007 m. pabaigos. 39 agentūroms skirtų išlygų skaičius siekė 329 – vienai agentūrai skirta nuo 3 iki 13 išlygų. Tarp šių išlygų kelios buvo susijusios su pagrindinėmis vidaus kontrolės ypatybėmis, tokiomis kaip pareigų atskyrimas, vidaus audito funkcijos nustatymas ir finansinių sistemų veikimas. Į šias išlygas Komisija neįtraukė prevencinių priemonių, taikomų jos sutartiniams santykiams su aptariamomis agentūromis, kaip nurodyta atitinkamame Komisijos sprendime. Nebuvo tikslių tolesnių korekcinio veiksmų, galutinių terminų dažniausiai nebuvo laikomasi ir 2007 m. pabaigoje nebuvo panaikinta daug išlygų (240);

9.15. DG EAC priežiūros sistemą sudaro: a) priežiūros vizitai nuo 2007 m.; b) kasmet teikiamų patikinimo pareiškimų, įskaitant veiklos ir finansines ataskaitas, kurios turi būti pateiktos iki 2008 m. balandžio, peržiūra; c) nacionalinės kontrolės metodų patikros vietoje ir; d) finansiniai auditai.

2007–2013 m. visą gyvenimą trunkančio mokymosi programos teisiame pagrinde nurodyta sistema – pagal Audito Rūmų rekomendacijas patobulinta 2000–2006 m. sistema. Remdamasis 2007-aisiais ir ankstesniais metais atliktos Komisijos kontrolės rezultatais DG EAC padarė išvadą, kad kontrolės sistemos pakankamai patikimos, tačiau reikia labai pagerinti kontrolės sistemos taikymą nacionalinių valdžios institucijų atliekamų patikrų lygmeniu.

9.16.

- a) Pagal teisinę sistemą Komisija gali patvirtinti įvairias valstybių narių taikomas kontrolės sistemas, jeigu įgyvendinami tam tikri tikslai. Todėl Komisija nėra nustačiusi bendro visiems taikytino modelio. Vis dėlto atsižvelgdama į pirmąją su patikinimo pareiškimais susijusią patirtį, Komisija 2008 m. vasario mėn. valstybėms narėms pateiktose gairėse konkrečiau apibrėžė kontrolės tikslus, taikytinus nacionalinėms valdžios institucijoms atliekant patikras.
- b) DG EAC 2007 m. spalį pradėjo rengti apsilankymus vietoje, kurie toliau vykdomi 2008 m. ir bus vykdomi vėlesniais metais. Iš pirmųjų rezultatų, gautų atlikus patikras vietoje, galima spręsti, kad vykdyta bendra dokumentų peržiūra buvo veiksminga.
- c) Pagal DG EAC taikomą klasifikaciją ⁽²⁾ vidaus auditas yra naujas reikalavimas ir tokios kontrolės priemonės nebuvimas nėra laikomas svarbiu pradedant naujas programas. Kalbant apie pareigų atskyrimą ir finansinių sistemų veikimą, šios išlygos dabar yra nagrinėjamos ir per tinkamą laiką bus parengta susijusi ataskaita (žr. toliau). DG EAC aktyviai ėmėsi veiksmų ir, nustačius problemas, kad nebūtų skelbiama oficiali nepritarimo ataskaita, jos būdavo išaiškinamos, aptariamoms ir sprendžiamoms su nacionalinės valdžios institucijomis prieš nacionalinei agentūrai patvirtinant ir pasirašant teisinį įsipareigojimą.

Tam tikrais atvejais imtasi prevencinių priemonių, t. y. pirmoji iš ankstinio finansavimo suma buvo išmokama tik po faktinio korekcinio veiksmų, dėl kurių buvo susitarta su nacionaline valdžios institucija, įgyvendinimo.

⁽²⁾ Išlygų klasifikacija pagrįsta Nacionalinėms agentūroms skirtu vadovo nuostatais laikymusi ir svarbiausiomis kontrolės priemonėmis, nurodytomis EB ir nacionalinių agentūrų susitarimo 18.7 straipsnyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Dėl labai glausto tvarkaraščio (teisinis pagrindas priimtas 2006 m. gruodį, o susijusi teisinė ir sutarčių sistema – 2007 m.) daugelis ex-ante pareiškimų įvertinti 2007 m. antrąjį pusmetį. Todėl DG EAC mano, jog tai, kad iki 2007 m. pabaigos buvo galima panaikinti daugiau nei trečdalį išlygų, yra labai geras rezultatas. Išlygos bus nagrinėjamos atliekant metinio patikinimo pareiškimo vertinimą.

- d) nebuvo tinkamai apibrėžti kai kurie Komisijos naudoti vertinimo procedūros kriterijai paliekant neaiškumų, pavyzdžiui, ką reiškia vertinimo proceso pabaiga ir kokių turėtų būti imtasi prevencinių priemonių.

- d) DG EAC mano, kad valdymo sistemų kokybė turi būti nuolatos stebima ir šiuo tikslu ėmėsi tinkamų priežiūros veiksmų. Nacionalinė agentūra oficialiai pripažįstama Generalinio direktoriaus pasirašytu raštu.

Jeigu Komisija nustato riziką, susijusią su tuo, kad programa pradedama vykdyti tebegaliojant tam tikroms išlygoms, ji turi teisę savo nuožiūra imtis prevencinių priemonių, pavyzdžiui, sustabdyti pirmosios išankstinio finansavimo dalies išmokėjimą nacionalinėms agentūroms.

DG EAC pagal savo atliktų patikrų rezultatus ir vadovaudamasis rizikos vertinimo principu siekia pritaikyti sutarčių tvarkymo ir finansų valdymo priemones bei procedūras, kad būtų kuo labiau sumažinta Audito Rūmų nustatyta rizika.

9.17. Šie trūkumai sumažina *ex ante* pareiškimo procedūros, kaip priežiūros ir kontrolės sistemos dalies, vertę. Riziką galutiniams naudos gavėjams pervestų mokėjimų teisėtumui ir tvarkingumui ir būsimiems mokėjimams nacionalinėms agentūroms ypač rodo 9.16 dalies c punkte minėtos išlygose nurodyti vidaus kontrolės sistemų trūkumai. Reikalingos sistemingos tolesnės priemonės išlygoms, vykdomos priežiūros vizitų forma, ir atidi Komisijos atliekama metinių *ex post* pareiškimų procedūros priežiūra, siekiant ateinančiais metais užtikrinti, kad nacionalinės agentūros atitiks mažiausius reikalavimus dėl išlaidų valdymo ir kontrolės.

9.17. DG EAC neabejoja, kad nacionalinei kontrolei stiprinti taikomos priemonės bus visapusiškai veiksmingos, kiek tai susiję su metine deklaracija. Be to, finansinių koregavimų sistema įtvirtinta teisiniais dokumentais.

9.18. Valstybių narių nacionalinės valdžios institucijos 2007 m. metinius *ex post* patikinimo pareiškimus⁽¹⁰⁾ turėjo pateikti iki 2008 m. balandžio 30 d., todėl Audito Rūmai juos vertins kaip 2008 m. DAS audito dalį.

9.18. Iki 2008 m. birželio pabaigos DG EAC gavo 85 % visą gyvenimą trunkančio mokymosi programos ataskaitų ir 50 % metinių deklaracijų, kurios turėjo būti pateiktos, ir pradėjo jų vertinimą. Generalinis direktorius išsiuntė oficialius priminimo raštus įsipareigojimų neįvykdžiusioms nacionalinėms valdžios institucijoms ir nacionalinėms agentūroms. Be šių priemonių, tais atvejais, kai trūko galutinių ataskaitų, taip pat buvo sustabdytas dotacijos veiklai mokėjimas.

⁽¹⁰⁾ Šiuo pareiškimu užtikrinamas nacionalinės agentūros finansinių sistemų ir procedūrų patikimumas ir jos finansinių ataskaitų teisingumas; juo taip pat užtikrinama, kad išteklių buvo naudojami pagal paskirtį ir kad kontrolės sistemos garantuoja operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Europos pabėgėlių fondas II ir Išorės sienų fondas

9.19. Audito Rūmai patikrino Komisijos atliktą valstybių narių Europos pabėgėlių fondui (EPF) II, kuris buvo įsteigtas 2005 m. ir kuris vis dar veikė 2007 m., nustatytų priežiūros ir kontrolės sistemų preliminarų vertinimą.

9.20. Komisija vertinimą atlieka atsižvelgdama į valstybių narių siunčiamą informaciją ir vis dar vykdydama priežiūros vizitus į valstybes nares. Vizitų, kaip priemonės, skirtos užtikrinti, kad valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos atitinka reguliavimo sistemą, vertę sumažina:

- a) valstybių narių pateiktų valdymo ir kontrolės procedūrų aprašymų trūkumai;
- b) ribotas priežiūros vizitų į valstybes nares skaičius (iki 2007 m. pabaigos buvo aplankyta 10 valstybių narių iš 26 ⁽¹¹⁾) ir tai, kad dauguma jų nebuvo atlikti per 12 mėnesių po sistemų aprašymų pateikimo, kaip reikalaujama pagal ES teisės aktus;
- c) tolesnių veiksmų procedūra, skirta stebėti valstybių narių pasiektą pažangą įgyvendinant reikalingas taisomąsias priemones, turėtų būti sistemingesnė.

9.20.

- a) Komisija patobulino pagal 2007–2013 m. finansinę perspektyvą numatytų fondų valdymo ir kontrolės sistemų aprašo formą. Taip pat buvo nustatytos griežtesnės valstybėms narėms skirtos gairės ir sudaryta grupė, kurios užduotis – nagrinėti valstybių narių sistemų atitiktį nustatytiems reikalavimams.
- b) Veiksmų planas ⁽³⁾ vis dar įgyvendinamas, siekiant iki 2008 m. rugsėjo atlikti visus 2007 m. neatliktus vizitus. Tai, kad buvo atlikta tik dalis patikrų vietoje, turėtų būti vertinama atsižvelgiant ir į apribojimus, atsiradusius dėl naujų 2007–2013 m. fondų, valdomų pagal pasidalijamojo valdymo principą, įgyvendinimo, ir į pasirengimą sąskaitų patikrinimui ir patvirtinimui pagal Šengeno priemonę – finansinę priemonę, kuri siejama su didžiausia rizika 2004–2008 m. Be to, turint informacijos apie valstybių narių pagal EPF I įgyvendintas sistemas, gautos 2005–2007 m. atliekant patikras vietoje ir (arba) auditus, iš dalies kompensuojama tai, kad buvo atlikta tik dalis patikrų vietoje.

⁽¹¹⁾ Danija neįtraukta į EPF II.

⁽³⁾ Žr. DG JLS įgalioto leidimus duodančio pareigūno pateiktą 2007 m. metinę veiklos ataskaitą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.21. Kadangi valstybių narių Išorės sienų fondo priežiūros ir kontrolės sistemų aprašymai Komisijai buvo pateikti ⁽¹²⁾ tik paskutinį 2007 m. ketvirtį, Komisija iki 2007 m. pabaigos valstybių narių sistemų įvertinti negalėjo. Dėl to 2007 finansiniais metais lėšos nebuvo pervestos atsakingoms valstybių narių valdžios institucijoms ⁽¹³⁾.

Komisijos išlaidų ex ante patikros

9.22. Prieš kompensuodama deklaruotas išlaidas projektų tarpinių ir galutinių mokėjimų atveju Komisija atlieka naudos gavėjų pateiktų išlaidų ataskaitų patikras.

9.23. Komunikacijos srities išlaidų atveju, kai didžiąją imties dalį sudarė didesnės rizikos tarpiniai ar galutiniai mokėjimai, Audito Rūmai nustatė, kad 7 iš 12 jų nustatytų klaidų turėjo nustatyti Komisija, atlikdama ex ante patikras.

Išvada dėl priežiūros ir kontrolės sistemų

9.24. Audito Rūmams atlikus Komisijos vykdytų priežiūros patikrų švietimo ir kultūros išlaidų bei EPF II srityje vertinimą (žr. 9.12–9.23 dalis) nustatyta, kad jos yra iš dalies veiksmingos. Dėl Išorės sienų fondo išvados pateikti negalima, nes valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemų aprašymai Komisijai nebuvo pateikti tinkamu laiku. Ex ante patikrų sistema, taikoma komunikacijos srities išlaidoms, vertinama kaip neveiksminga ⁽¹⁴⁾. Audito Rūmų atlikto atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo rezultatų santrauką galima rasti **9.1 priede**.

9.22. Atliekamos visų mokėjimų, susijusių su komunikacijos srityje patiriamomis išlaidomis, ex-ante patikros.

9.23. Šios klaidos bus nagrinėjamos ir bus imtasi būtinų korekcinų priemonių. Kalbant apie sistemą bendrai, DG COMM, atsižvelgdamas į nepakankamą priežiūrą, į savo metinę veiklos ataskaitą jau įtraukė išlygą ir patvirtino padėčiai pagerinti būtinas priemones, visų pirma jis 2007 m. lapkričio 1 d. įsteigė priežiūros skyrių, kurio uždavinys – vykdyti antro lygmens ex-ante kontrolę. Šis skyrius taip pat imasi platesnio masto užduočių, susijusių su ex-post kontrole, įskaitant patikras vietoje.

9.24. Šis procesas pradedamas visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų ex-ante pareiškimo vertinimu ir užbaigiamas pateikus metinio (pradedant 2008-aisiais ir vėlesniais metais) pareiškimo vertinimą ir visiškai įgyvendinus visas prižiūrimąsias patikras.

Audito Rūmų pateiktas vertinimas, kad komunikacijos srities išlaidų ex-ante patikrinimai yra neveiksmingi, pagrįstas visų pirma tarpinių ir galutinių mokėjimų analize, o 63 % atrinktų mokėjimų politikos srityje „Švietimas ir pilietybė“ yra išankstiniai mokėjimai. Šį vertinimą reikėtų interpretuoti atsižvelgiant į tai, kad su galutiniais mokėjimais susijusi didesnė rizika nei su išankstiniais mokėjimais, kurie gali būti atliekami iš karto po sutarties pasirašymo.

Šiuo metu imamasi priemonių bendram patikrų lygiui gerinti; šios priemonės bus taikomos ir ateityje.

⁽¹²⁾ Išskyrus Italiją, Liuksemburgą ir Maltą, kurios reikalaujamų dokumentų nepateikė iki 2007 m. gruodžio mėn.

⁽¹³⁾ 2007 m. mokėjimų asignavimai siekia 95 milijonus eurų.

⁽¹⁴⁾ Ex post patikrų sistema buvo įdiegta tik 2007 m. lapkričio mėn. Nuo 2007 m. lapkričio 1 d. Komunikacijos generalinis direktoratas nustatė centralizuotą ex post kontrolės funkciją ir 2008 m. pradėjo atlikti patikras vietoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendra išvada ir rekomendacijos

9.25. Remdamiesi savo atliktu auditu Audito Rūmai daro išvadą, kad mokėjimuose pagal politikos sritį „Švietimas ir pilietybė“ padarytos reikšmingos teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidos. Audito Rūmų vertinimu, priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos.

9.26. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai imtis šių veiksmų:

- a) gerinti jos atliekamą valstybių narių sukurtų visą gyvenimą trunkančio mokymosi programų ir EPF ⁽¹⁵⁾ priežiūros ir kontrolės sistemų preliminarų vertinimą, vykdant daugiau priežiūros vizitų, kurių metu dėmesys būtų skiriamas valdymo procedūrų ir patikrų buvimui ir įgyvendinimui pagal valstybių narių aprašymą;
- b) ilgainiui gerinti komunikacijos srities išlaidų *ex ante* patikrų kokybę, nuolatos naudojantis atitinkamais kontroliniais sąrašais.

9.25. Daugelis Audito Rūmų nustatytų klaidų buvo susijusios su mokėjimais už priemones, numatytas pagal ankstesnes švietimo ir kultūros srities pagrindų programas. Rengiant naujas 2007–2013 m. šios srities programas buvo atsižvelgta į Audito Rūmų rekomendaciją supaprastinti taisykles ir kuo plačiau naudoti finansavimo išmokant vienkartinės išmokos būdą. Dėl to ateityje turėtų būti dar mažiau klaidų. Komisija žinojo, kad su komunikacijos srities išlaidomis susijusi priežiūra nepakankama ir metinėje veiklos ataskaitoje padarė išlygą. Dabar vykdomos *ex-post* patikros, įskaitant patikras vietoje.

9.26.

- a) Kalbant apie Europos pabėgėlių fondą II, šiuo metu įgyvendinamas DG JLS įgalioto leidimus duodančio pareigūno 2007 m. pateiktoje metinėje veiklos programoje apibrėžtas veiksmų planas, siekiant iki 2008 m. rugsėjo atlikti visus 2007 m. neatliktus vizitus.

Kalbant apie visą gyvenimą trunkančio mokymosi programą, šios rekomendacijos įgyvendinimas yra sudėtinė 2007 m. pradėtos vykdyti daugiametės priežiūros strategijos dalis. Ciklas bus užbaigtas tik 2008 m. atlikus metinio patikinimo pareiškimo analizę ir susijusias patikras.

- b) Jau naudojami kontroliniai sąrašai. Kad šie sąrašai būtų naudojami sistemingiau ir būtų pagerinta patikrų, atliekamų prieš inicijuojant mokėjimą, kokybė, bus rengiama daugiau perigaliojusiems leidimus duodantiems pareigūnams, administracijų vadovams ir darbuotojams skirtų mokymų.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

9.27. Tolesnių veiksmų, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į pagrindines naujausiuose patikinimo pareiškimuose pateiktas Audito Rūmų pastabas, rezultatai yra pateikti **9.2 priede**. Pastabos susijusios su tuo, kad nėra patikimos valdymo informacinės sistemos pavėluotiems mokėjimams DG EAC ir nesidalijama *ex post* patikrų rezultatais, kurie gali padidinti jų efektyvumą ir veiksmingumą.

9.27. Komisija daro nuorodą į 9.2 priede pateiktus atsakymus.

⁽¹⁵⁾ 2008 m. po EPF II veiksmų EPF III.

9.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė				Bendras įvertinimas
	Komisijos atliekamas <i>ex ante</i> patikrinimo pareiškimų vertinimas	<i>Ex post</i> patikrinimo pareiškimai	<i>Ex ante</i> mokėjimų patikros	<i>Ex post</i> patikros (auditai)	
Švietimo ir kultūros programos (2000–2006 m.)	n.d.	n.d.			
Visą gyvenimą trunkančio mokymosi programa (2007–2013 m.)		n.d.		n.d.	
Išorės sienų fondas	Negalėjo būti įvertintas				
Europos pabėgėlių fondas II		n.d.		n.d.	
DG COMM	n.d.	n.d.		n.d.	

Paaiškinimas

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

Operacijų testavimo rezultatai

Klaidingų operacijų dalis imtyje	21 %
Klaidų lygis	2–5 %

Tolėsni priemonės, atsižvelgiant į pagrindines patikinimo pareiškime pateiktas pastabas

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1. Pavėluoti Komisijos mokėjimai			
1.1. DG EAC neturi patikimos valdymo informacijos apie jo pavėluotus mokėjimus (2004 finansinių metų metinės ataskaitos 6.27 dalis; 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 7.10 dalis; 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.29 dalis ir 7.1 priedas)	Nuo 2007 m. pradžios DG EAC parengė „Finansinių rodiklių“ ataskaitą, kurioje yra skirsnis dėl pavėluotų mokėjimų. Ši mėnesinė ataskaita nusiųsta direktorių valdybai.	DG EAC turėtų užtikrinti, kad būtų laiku imtasi atitinkamų veiksmų atsižvelgiant į šioje ataskaitoje nurodytą informaciją.	Be ABAC sistemoje nurodytų statistinių duomenų apie mokėjimų vėlavimus, t. y. mokėjimus, atliktus po faktinės mokėjimo dienos, specialiosios paskirties grupės vadovams turi būti pateikta atliktinų mokėjimų ataskaita ir veiklos skyrių atlikta analizė. Dėl tokių kas mėnesį pateikiamų ataskaitų labai sumažėjo pavėluotų mokėjimų, vertinant tiek pagal jų skaičių, tiek pagal sumą.
2. Keitimasis ex post patikrų rezultatais gali padidinti jų efektyvumą ir veiksmingumą			
2.1. Dėl ex ante dokumentų peržiūrų, keitimasis ex post patikrų rezultatais gali padidinti jų veiksmingumą ir efektyvumą. Audito Rūmai nustatė, kad DG EAC sistemingai neplatina rezultatų kitiems DG, ir nenustatė jokių procedūrų. 2006 m. lapkričio mėn. Komisija įdiegė audito sekimo sistemą, kad visų Komisijos departamentų gautus rezultatus būtų galima užregistruoti centrinėje duomenų bazėje, kuri būtų prieinama visiems generaliniams direktoratom. Audito Rūmai nagrinėjo, kaip naudojamosi priemone, ir nustatė, kad DG EAC ją dar nesinaudoja. (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.18–7.23 dalys)	Kaip atsaką į Audito Rūmų pastabą ir įgyvendindama veiksmų plano dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos dalį Komisija nusprendė integruoti audito duomenis į savo finansinę ir apskaitos sistemą, siekdama palengvinti audito koordinavimą ir keitimąsi rezultatais tarp generalinių direktoratų. Tačiau 2007 m. DG EAC vis dar neįgyvendino būtinųjų procedūrų. 2008 m. balandžio mėn. jas vis dar būtina įteisinti ir, naudojantis ABAC sistema, atgaline data įtraukti keitimąsi 2007 m. baigtų ex post auditų rezultatais.	DG EAC turėtų kuo greičiau įgyvendinti keitimąsi visų 2007 m. baigtų ex post auditų rezultatais ir užtikrinti nuoseklų šios procedūros taikymą ateityje vykdomiems ex post auditams.	Darbuotojai buvo mokomi naudotis ABAC sistema ir jiems buvo suteikta prieiga prie šios sistemos. Dabar į sistemą galima įvesti su auditu susijusią informaciją, kaip reikalaujama Komisijos lygmeniu.

10 SKYRIUS

Ekonomikos ir finansų reikalai

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Apžvalga	10.1
Specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	10.2–10.35
Įvadas	10.2–10.15
Audito apimtis	10.4–10.5
Konkretūs politikos srities ypatumai	10.6–10.9
Pagrindinė rizika teisėtumui ir tvarkingumui	10.10–10.15
Audito metu nustatyti faktai	10.16–10.31
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	10.16–10.19
Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas	10.20–10.31
Bendra išvada ir rekomendacija	10.32–10.34
Priežiūros elementai	10.35
Išorės veiksmų garantijų fondo audito rezultatai	10.36–10.39
Likviduojamos EAPB audito rezultatai	10.40–10.42
Atsižvelgimas į ankstesnes pastabas	10.43

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

APŽVALGA

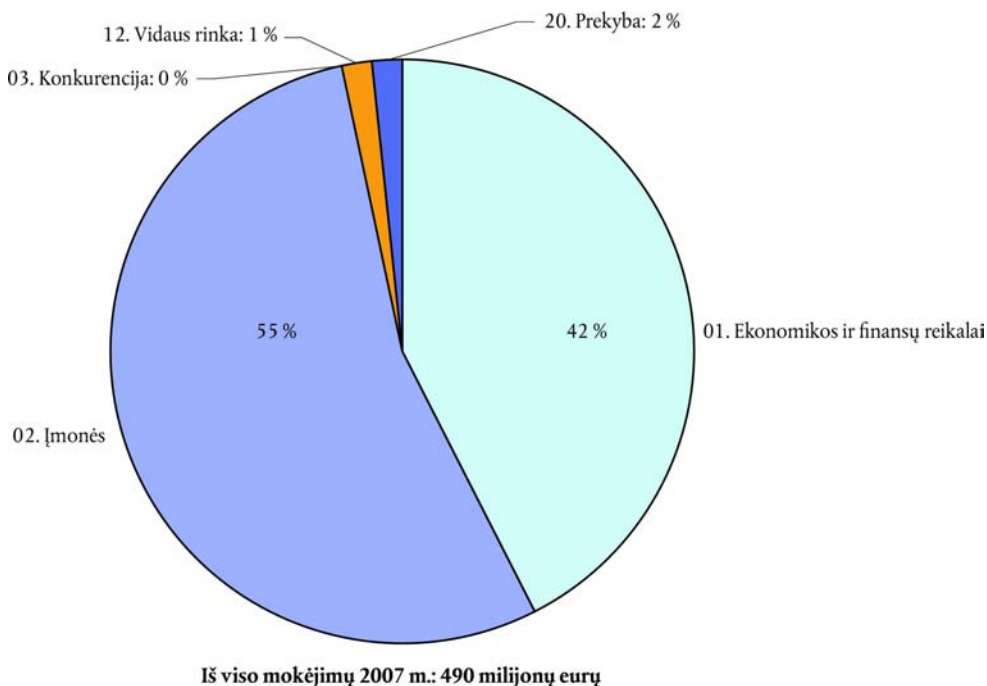
10.1. 10 skyrių sudaro keturios dalys. Pirmiausia pateikiamas specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste (žr. 10.2–10.34 dalis), po kurio aptariami Išorės veiksmų garantijų fondo (žr. 10.36–10.39. dalis) ir likviduojamos Europos anglų ir plieno bendrijos (žr. 10.40–10.42 dalis) reguliariųjų auditų rezultatai. Skyrius baigiamas tolesniais veiksmais, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į ankstesniais metais pateiktas pastabas.

SPECIALUSIS VERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Įvadas

10.2. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai dėl ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupės, kurią sudaro šios politikos sritys: 01. Ekonomikos ir finansų reikalai, 02. Įmonės, 03. Konkurencija, 12. Vidaus rinka ir 20. Prekyba. 2007 m. įsipareigojimai iš viso sudarė 697 milijonus eurų (2006 m. – 639 milijonus eurų), o mokėjimai – 490 milijonų eurų (2006 m. – 501 milijoną eurų). Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis nurodytas **10.1 diagramoje**. Išsamesnė informacija apie finansinių metų išlaidas pateikta šios ataskaitos **I priede**.

10.1 diagrama. Ekonomikos ir finansų reikalai. Mokėjimų pasiskirstymas pagal politikos sritis

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

Pastaba: 03 antraštinė dalis – Konkurencija faktiškai sudaro 0,1 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.3. Dvi pagrindinės veiklos sritys, kuriose daugiausia atliekama mokėjimų, yra politikos sritys „Įmonės“ (266 milijonai eurų) ir „Ekonomikos ir finansų reikalai“ (208 milijonai eurų). 2007 finansiniais metais vykdant biudžetą buvo įtrauktos naujos daugiametės programos taikant 2007–2013 m. finansinę struktūrą. Šioms naujoms programoms skirti mokėjimai vis dar yra riboti, bet palaipsniui bus didinami ateinančiais metais.

Audito apimtis

10.4. Specialusis vertinimas yra grindžiamas:

- a) 2007 m. Komisijos atliktos vienos išsipareigojimų operacijos ir 55 mokėjimų operacijų reprezentatyvios statistinės imties savarankiškais testais. Jie apėmė kvietimų teikti pasiūlymus ir konkursų procedūrų įvertinimą;
- b) šių priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimu:
 - Komisijos atliktų viešųjų pirkimų sutarčių mokėjimų *ex ante* dokumentų patikromis,
 - Komisijos atliktų dotacijų mokėjimų *ex ante* dokumentų patikromis,
 - nepriklausomų auditorių pateiktų projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimu,
 - *ex post* kontrole vykdant Bendrąją šeštosios pagrindų programos (PP6) audito strategiją.

10.5. 55 mokėjimų operacijų reprezentatyvi statistinė imtis apėmė 15 išankstinių ir 40 tarpinių, galutinių arba bendrų mokėjimų; iš 40-ies aštuonioms mokėjimų operacijoms buvo atliktas auditas naudos gavėjų lygmeniu. Šių tarpinių ir galutinių mokėjimų pakankami įrodymai galėjo būti surinkti tik vietoje. Likusioms mokėjimų operacijoms auditas galėjo būti atliktas remiantis Komisijoje turimais dokumentais.

Konkretūs politikos srities ypatumai

10.6. Auditas apėmė mokėjimus, atliktus daugelyje skirtingų politikos sričių arba programų (paprogramių) lygmeniu. **10.1 lentelėje** nurodytos visos politikos sritys ir programos (paprogramės), kuriose atlikti mokėjimai, viršijantys 20 milijonų eurų ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Mokėjimai nebuvo atlikti konkurencijos, vidaus rinkos ir prekybos politikos srityse.

10.1 lentelė. 20 milijonų eurų viršijantys mokėjimai, atlikti pagrindinėse politikos srityse arba politikos srities programų (paprogramių), kurioms 2007 m. atliktas auditas, lygmeniu

Biudžeto antraštinė dalis	Politikos sritis arba programa (paprogramė)	2007 m. mokėjimai (milijonais eurų)	Atitinka visus mokėjimus
02	Šeštoji mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programa	75,60	15,4 %
01	Finansiniai instrumentai pagal daugiametę programą (MAP)	71,60	14,6 %
01	Finansiniai instrumentai pagal Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programą (CIP)	71,40	14,6 %
02	Tradicinių agentūrų finansavimas	52,40	10,7 %
01	EIF kapitalo didinimas	30,63	6,3 %
02	Septintoji mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programa	28,01	5,7 %
01	Makroekonominė pagalba	20,21	4,1 %
02	Suderintas paneuropinių e. valdžios paslaugų teikimas valstybės valdymo institucijoms, verslo subjektams ir piliečiams (IDABC)	20,16	4,1 %
Iš viso		370,01	75,5 %

10.7. Didžiausią mokėjimų dalį sudaro dotacijos galutiniams naudos gavėjams. Tačiau žymios patikrintų mokėjimų operacijų dalies pagrindinės išlaidos yra patirtos pasibaigus viešųjų pirkimų procedūroms. Atliekant mokėjimų operacijų imties savarankiškuosius testus 29 atrinktos mokėjimų operacijos buvo susijusios su dotacijomis, o kitos aštuonios mokėjimų operacijos buvo susijusios su patikos sąskaitomis pagal daugiametę programą (MAP) bei Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programą (CIP). Mokėjimai pagal sutartis, grindžiamas viešaisiais pirkimais, sudarė 15 visų patikrintų mokėjimų operacijų. Dalyvavimas didinant Europos investicijų fondo (EIF) kapitalą sudarė kitas tris patikrintas mokėjimų operacijas.

10.8. Išlaidos daugiausia yra valdomos esant tiesioginiam centralizuotam valdymui. Tačiau pagrindinės programos ekonomikos ir finansų reikalų politikos srityje, t. y. taikant finansinius instrumentus pagal MAP ir CIP programas, yra vykdomos atitinkamai naudojant netiesioginio centralizuoto arba bendro valdymo metodus. Šias programas valdo EIF pagal patikos ir valdymo susitarimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.9. Dėl specifinio šių finansinių instrumentų pobūdžio Komisijos mokėjimų EIF auditas apsiribojo tik lėšų pervedimu į patikos sąskaitas ⁽²⁾. Šiomis patikos sąskaitomis naudojasi EIF, kad vykdytų programas.

Pagrindinė rizika teisėtumui ir tvarkingumui

10.10. Kai kurios dotacijos yra mokamos naudos gavėjams pateikus išlaidų ataskaitas ⁽³⁾. Pagrindinė rizika dotacijų teisėtumui ir tvarkingumui yra ta, kad išlaidų ataskaitų duomenys yra pernelyg padidinami, ir tai nenustatoma Komisijos vykdomos kontrolės metu.

10.10. Rizika, kad paramos gavėjai nurodys per dideles išlaidas, kyla dėl taikomoje reguliavimo sistemoje nustatytų finansinių priemonių, pagrįstų faktinių išlaidų kompensavimu, sudėtingumo. Dėl šios priežasties atsirandančios klaidos gali būti nustatytos auditų vietoje ar dokumentų patikrų metu. Todėl Komisija pritaikė savo vidaus kontrolės sistemą, kad padidindama auditų skaičių ir gerokai praplėsdama apimtį biudžeto atžvilgiu sustiprintų daugiamečio pobūdžio išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimą.

Daugiametės audito programos poveikis pamažu didės per 4 metų įgyvendinimo laikotarpį

10.11. Ši rizika laikoma didele. Dėl didelio išlaidų ataskaitų skaičiaus Komisija negali patikrinti vietoje kiekvienos ataskaitos naudos gavėjų lygmeniu. Tai daugiausia susiję su mokslinių tyrimų projektais, finansuojamais pagal įmonių politikos srities penktąją ir šeštąją pagrindų programas. Žr. taip pat šios metinės ataskaitos 7 skyrių, kuriame nagrinėjamos kitos mokslinių tyrimų išlaidos.

10.12. Skirtingas rizikos vertinimas taikomas kitoms atrinktomis dotacijoms. Makroekonominės pagalbos dotacijos yra mokamos į trečiųjų šalių, kurios sėkmingai vykdo savo ekonomines programas, nacionalinius biudžetus. Nereikalaujama pateikti Komisijai išlaidų ataskaitų. Šiuo atveju neteisėtų arba netvarkingų mokėjimų rizika yra ribota.

⁽²⁾ Šias programas sudaro mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI) skirtos finansinės garantijos ir jų investicinė veikla. Programoms vykdyti reikalingos lėšos pervedamos iš bendrojo biudžeto į patikos sąskaitas, kad būtų padengti galimi būsimi mokėjimai. Šiuos mokėjimus gali reikėti atlikti kažkuriuo programos laikotarpiu – po pradinio lėšų pervedimo į patikos sąskaitas gali praeiti keletas metų. Šiems mokėjimams gali būti taikomas specialusis Audito Rūmų auditas. Taip pat žr. 2003 finansinių metų metinės ataskaitos 10.5–10.27. dalis (OL C 293, 2004 11 30).

⁽³⁾ Patikrintose mokėjimų operacijose dotacijos buvo mokamos pagal penktąją ir šeštąją pagrindų programas, o viena dotacija finansuojama pagal MAP programą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.13. Taip pat nėra laikoma, kad vykdant su finansiniais instrumentais pagal MAP ir CIP programas ir agentūrų finansavimu susijusius mokėjimus į patikos sąskaitas kyla didelė rizika teisėtumui ir tvarkingumui.

10.14. Viešųjų pirkimų sutartyse dažniausiai numatytas nustatytų kainų už prekių pristatymą arba paslaugų teikimą mokėjimas (pvz., pagrindiniai IDABC mokėjimai). Pagrindinę riziką kelia tai, kad prekės nėra pristatomos arba paslaugos nesuteikiamos pagal sutartines sąlygas, ir kad tai nenustatoma Komisijos vykdomos kontrolės metu. Dėl taikomų kontrolės priemonių ši rizika nelaima didele.

10.15. Galiausiai su dalyvavimu didinant EIF kapitalą susiję mokėjimai taip pat nėra laikomi didelės rizikos sritimi teisėtumo ir tvarkingumo požiūriu.

Audito metu nustatyti faktai**Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas**

10.16. Audito Rūmai nustatė teisėtumo ir (arba) tvarkingumo klaidų keturiose iš 55 patikrintų mokėjimų operacijų. Trijų mokėjimų operacijų atveju Komisijai atliekant *ex ante* dokumentų patikras nesugebėta nustatyti klaidų (žr. 10.24 dalį). Šios trys klaidingos mokėjimų operacijos buvo finansuojamos pagal penktąją arba šeštąją mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programas. Visose trijose mokėjimų operacijose rastos rimtos kiekybinės bei kiekybiškai neįvertinamos klaidos ⁽⁴⁾. Šiomis aplinkybėmis nustatytų klaidų tipai atitinka 7 skyriuje nurodytas klaidas.

10.17. Klaidos padarytos esant sudėtingai teisei sistemai, turinčiai daugybę (ne visada aiškių) išlaidų tinkamumo apmokėti kriterijų ⁽⁵⁾. Trijose operacijose aptiktos klaidos padarytos dėl:

- netinkamų pagrindžiamųjų įrodymų (pvz., atitinkamų darbo laiko apskaitos žiniaraščių, siekiant įrodyti su personalu susijusias patirtas išlaidas, arba atitinkamų kelionės išlaidų įrodymų) arba jų trūkumo, siekiant patvirtinti prašomas padengti išlaidas,

10.16. Komisija pritaria, kad trys kiekybinės mokslinių tyrimų bendrosios programos mokėjimų klaidos yra reikšmingos. Komisija pabrėžia, kad, Audito Rūmų nuomone, visos klaidos, siekiančios arba viršijančios 2 % ribą, yra rimtos.

Komisija imasi veiksmų, būtinų išmokėtoms sumoms, susijusioms su netinkamomis finansuoti išlaidomis, susigrąžinti.

⁽⁴⁾ Klaida yra laikoma rimta, jei klaidos dydis siekia 2 % operacijos vertės ar daugiau.

⁽⁵⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.11 dalį (OL C 273, 2007 11 15).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- naudojimosi biudžete numatytais lėšomis, kurios neatitinka sutartinių reikalavimų dėl naudojimosi faktinėmis išlaidomis,
- prašomų padengti išlaidų, kurios buvo patirtos praėjus išlaidų tinkamumo apmokėti laikotarpiui,
- netiesiogiai su finansuojamu projektu susijusių prašomų padengti išlaidų,
- įvairių netinkamų apmokėti išlaidų (pvz., pridėtinės vertės mokesčio) įtraukimo.

10.18. Ketvirtas mokėjimas buvo susijęs su viešųjų pirkimų procedūra, kurios atveju sprendimą sudaryti sutartį 2008 m. kovo mėn. panaikino Pirmosios instancijos teismas ⁽⁶⁾. Dėl šio panaikinimo Europos bendrijai iškilo finansinė rizika, todėl ši finansinė rizika buvo laikoma kiekybiškai neįvertinama klaida.

10.19. Apskritai patikrintose įsipareigojimų ir mokėjimų operacijose nebuvo reikšmingų teisėtumo ir tvarkingumo klaidų. Audito Rūmai nustatė klaidų keturiose iš 55 patikrintų mokėjimų operacijų. Tačiau finansinis poveikis yra mažesnis už 2 % reikšmingumo ribą.

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Finansinės grandinės ir su viešųjų pirkimų sutartimis susijusios *ex ante* dokumentų patikros

10.20. Audito Rūmai įvertino generalinių direktoratų, kurie daugiausia dalyvavo įgyvendinant ekonomikos ir finansų reikalų, įmonių bei vidaus rinkos politikos sritis, finansines grandines ⁽⁷⁾. Finansinės grandinės ir tinkamų *ex ante* dokumentų patikrų nuoseklus taikymas buvo tikrinamas kiekvienoje iš 15 mokėjimų operacijų, grindžiamų viešųjų pirkimų procedūromis (žr. 10.7 dalį), bei su EIF kapitalo didinimu susijusiose mokėjimų operacijose. Papildomi kontrolės testai buvo atliekami generaliniame direktorate, kuris yra iš esmės atsakingas už vidaus rinkos politikos sritį, nes nebuvo sudaryta su ta politikos sritimi susijusių operacijų imtis.

⁽⁶⁾ Byla T-345/03.

⁽⁷⁾ Auditas apsiribojo dviem didžiausių politikos sričių generaliniais direktoratais ir vienu mažos politikos srities generaliniu direktoratu. Kitos dvi mažos politikos sritys „Konkurencija“ ir „Prekyba“ bus tikrinamos ateinančiais metais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.21. Audito Rūmai nustatė, kad finansinės grandinės ir su viešųjų pirkimų sutartimis susijusios *ex ante* dokumentų patikros yra apskritai sumanytos taip, kad užkirstų kelią neteisėtiems ir (arba) netaisyklingiems mokėjimams. Nors vienu atveju vykdamas *ex ante* kontrolę nebuvo aptikta klaida, kurią nustatė Audito Rūmai, viešųjų pirkimų priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos.

10.21. Komisija pritaria, kad finansinės grandinės ir su viešųjų pirkimų sutartimis susijusios *ex-ante* dokumentų patikros yra apskritai sumanytos taip, kad užkirstų kelią neteisėtiems ir (arba) netaisyklingiems mokėjimams ir kad viešiesiems pirkimams taikomos priežiūros ir kontrolės sistemos buvo veiksmingos.

Pagrindinių dotacijų programų *ex ante* dokumentų patikros

10.22. Kiek tai susiję su dotacijų tarpiniais ir galutiniais mokėjimais, atliktais pagal išlaidų ataskaitas, Komisija, prieš kompensuodama deklaruotas išlaidas, atlieka naudos gavėjų pateiktų išlaidų ataskaitų *ex ante* dokumentų patikras. Dotacijos, grindžiamos ne išlaidų ataskaitomis, tikrinamos dėl atitikties dotacijų sąlygoms. Audito Rūmų įvertinimas apėmė kiekvienos mokėjimų operacijos, įskaitant tarpinius ar galutinius dotacijų mokėjimus atrinktose operacijose (23 mokėjimų operacijose), *ex ante* dokumentų patikras.

10.23. Įvertinimas parodė, kad dotacijų, skiriamų remiantis išlaidų ataskaitomis, atveju ⁽⁸⁾ buvo naudojami tinkami patikros lapai ir skaičiavimo žiniaraščiai. Tai padėjo nustatyti tikslumo ir mažesniu mastu – tinkamumo bei tikrumo klaidas.

10.24. Visų pirma *ex ante* dokumentų patikros yra iš esmės ribotos projektų, finansuojamų pagal pagrindų programas, atveju, ir tai yra sistemos trūkumas. Todėl Komisija turi remtis audito sertifikavimu ir (arba) *ex post* kontrole nustatant tinkamumą ir tikrumą (žr. 10.11, 10.16 ir 10.27–10.31 dalis).

⁽⁸⁾ Tai susiję su patikrintomis mokėjimų operacijomis, finansuojamomis pagal daugiamečę programą (1 mokėjimų operacija), penktąją pagrindų programą (1 mokėjimų operacija) ir šeštąją pagrindų programą (7 mokėjimų operacijos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.25. Finansiniame reglamente nustatyta, kad tos pačios išlaidos negali būti du kartus finansuojamos iš bendrojo biudžeto ⁽⁹⁾. Pagal pagrindų programas finansuojamų projektų, kurie grindžiami išlaidų ataskaitomis, atveju Komisija šiuo atžvilgiu dabar negali atlikti nuoseklios *ex ante* dokumentų patikros. Išsami Komisijoje prieinama visus naudos gavėjus apimanti duomenų bazė, kuri leistų vykdyti geresnes patikras, dar nėra sukurta.

10.25. Pareiškėjai pagal mokslinių tyrimų bendrąsias programas ⁽¹⁾ turi deklaruoti, kad pasiūlytas projektas už tą pačią veiklą negauna kitų Bendrijos bendrojo finansavimo lėšų. Jei paaiškėtų, kad paramos gavėjo deklaracija yra neteisinga, paramos gavėjas gali būti ⁽²⁾ pašalintas iš visų Bendrijos finansuojamų sutarčių, nebegauti dotacijų ir jam gali būti taikomos finansinės baudos ⁽³⁾. Paramos gavėjas gali dalyvauti daugiau nei viename projekte ir prašyti padengti atskiras kiekvieno projekto išlaidas. Pagal kitus projektus deklaruotos išlaidos jokių atveju nėra tinkamos finansuoti.

Nors mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai keičiasi duomenimis apie dalyvius, tačiau atsižvelgdama į 6-osios BP struktūrą Komisija nėra įsitikinusi, kad sukūrus *ex-ante* patikrų duomenų bazę, kaip pasiūlyta Audito Rūmų, būtų panaikinta dvigubo išlaidų finansavimo rizika. Pasiūlytoje duomenų bazėje visų Bendrijos finansuojamų projektų, įskaitant įvairių valdymo formų projektus, kiekviena išlaidų ataskaitų eilutė turėtų būti užkoduota visiems dalyviams. Pavyzdžiui, būtų privaloma kiekvieno projekto atveju nurodyti kiekvieną dieną projekto veiklai skirtas valandas, jei tokia informacija apie išlaidas yra privaloma pagal sutartį. Duomenų bazei reikalinga informacija nėra numatyta pagal įprastą paramos gavėjų sutartinę atskaitomybę; Komisija šios informacijos turėtų specialiai paprašyti, nes ją galima gauti tik auditų vietoje metu. Šių duomenų kodavimo, atnaujinimo ir patikrinimo išlaidos būtų pernelyg didelės.

Todėl Komisija šią riziką sušvelnina atlikdama *ex-post* auditus vietoje. Komisija įdiegė audito duomenų keitimosi modelį, kurį taikydami mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai keičiasi informacija apie planuojamus ir atliktus auditus ir kuris padeda jiems koordinuoti darbą, pavyzdžiui, nustatyti galimus išlaidų priskyrimo dubliavimo atvejus.

10.26. Kai dėl kitų į imtį įtrauktų dotacijų ir mokėjimų į patikos sąskaitas ⁽¹⁰⁾, Audito Rūmai nustatė, kad yra naudojami tinkami patikros lapai ir skaičiavimo žiniaraščiai. Atliktos *ex ante* dokumentų patikros iš esmės užtikrina teisėtus ir tvarkingus mokėjimus.

⁽⁹⁾ Finansinio reglamento 111 straipsnis.

⁽¹⁰⁾ Tai susiję su patikrintomis mokėjimų operacijomis, finansuojamomis pagal Konkurencingumo ir inovacijų pagrindų programą (4 mokėjimų operacijos), daugiametę programą (5 mokėjimų operacijos) ir makroekonominę pagalbą (5 mokėjimų operacijos).

⁽¹⁾ Taikant Finansinį reglamentą (111 straipsnį), kuris taikomas visiems, ne tik mokslinių tyrimų programų, paraiškų gauti Bendrijos finansavimą teikėjams.

⁽²⁾ Pagal Finansinio reglamento 94 ir 96 straipsnius ir jo įgyvendinimo taisyklių 134 straipsnio b punktą, ypač pagal 94 straipsnio b punktą dėl neteisingų deklaracijų.

⁽³⁾ Pagal įgyvendinimo taisyklių 134 straipsnio b punktą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Projekto išlaidų ataskaitų audito sertifikavimas

10.27. Apskritai pagal ES finansines taisykles reikalaujama, kad su išlaidų ataskaitomis, viršijančiomis tam tikrą ribą, būtų pateiktas audito sertifikatas. Tikrintoje politikos srityje tai yra ypač taikoma šeštajai pagrindų programai. Šiais atvejais išlaidų ataskaitas turi patvirtinti nuo rangovo nepriklausomas išorės auditorius, o tam tikrų viešųjų įstaigų atveju – kompetentingas valstybės pareigūnas. Šie audito sertifikatai yra pagrindinės Komisijos kontrolės priemonės mokslinių tyrimų projektuose, nes Komisijos *ex ante* dokumentų patikros pagal savo pobūdį yra ribotos (žr. 10.24 dalį).

10.28. Kiekvieno naudos gavėjų lygmeniu patikrinto projekto, kuriam buvo pateiktas audito sertifikatas, atveju Audito Rūmai įvertino, ar ši kontrolės priemonė veiksmingai sumažina tinkamumo, tikrumo ir tikslumo klaidų riziką.

10.29. Audito Rūmai nustatė, kad trijų galutinių naudos gavėjų lygmeniu patikrintų projektų atveju audito sertifikatai buvo reikalingi. Visi šie projektai buvo finansuojami pagal penktąją arba šeštąją pagrindų programas. Visais šiais atvejais sertifikatą išduodantis auditorius pateikė besąlyginę nuomonę, tuo tarpu Audito Rūmai aptiko rimtų kiekybinių klaidų. Be to, auditoriaus nepriklausomumas buvo ginčytinas viename iš šių atvejų, nes asmuo tvirtino sąskaitas, kurias jis iš dalies pats parengė.

10.30. Šis nustatytas faktas atitinka praėjusiųjų metų rezultatus ⁽¹¹⁾ ir pačios Komisijos atlikto įvertinimo rezultatus. Komisija nustatė, kad 38 iš 95 sutarčių, kurioms buvo atliktas *ex post* auditas įmonių politikos srityje, buvo klaidų naudos gavėjų lygmeniu, nors audito sertifikatai buvo pateikti ⁽¹²⁾. Tai rodo, kad audito sertifikatai yra tik iš dalies patikima kontrolės priemonė.

10.29. Komisija pritaria, kad trys kiekybinės bendrosios mokslinių tyrimų programos mokėjimų klaidos yra reikšmingos.

Komisija pranešė paramos gavėjui apie 6-osios BP reikalavimus dėl sertifikatų išduodančių auditorių nepriklausomybės ir paragino jį užtikrinti, kad išlaidų ataskaitas sertifikuotų nepriklausomas auditorius.

10.30. Komisija pritaria, kad 6-osios BP audito sertifikavimo patikimumas nėra visiškai patenkinamas atsižvelgiant į auditų metu nustatytą likutinių klaidų lygį. Nepaisant to, bendras klaidų lygis 6-ojoje BP yra mažesnis, nei nustatytasis su 5-ąja BP susijusiose nesertifikuotų išlaidų deklaracijose. Tai rodo, kad naudojant audito sertifikatus pagerėja išlaidų deklaracijų tikslumas.

6-ojoje BP nėra privalomo sertifikato modelio. Tačiau dauguma pateiktų audito sertifikatų buvo parengti pagal pasiūlytą modelį.

⁽¹¹⁾ Žr. 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 7.17 dalį.

⁽¹²⁾ Skaičiai paimti iš vidinės Komisijos duomenų bazės ir parodo įmonių politikos srityje 2007 m. baigtų pagal šeštąją pagrindų programą finansuojamų projektų *ex post* auditų rezultatus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7-ojoje BP Komisija dar labiau sustiprino audito sertifikatų patikimumą, taikydama „sutartas procedūras“, kuriomis išsamiai nustatoma sertifikatų išduodančių auditorių audito veikla ir skatinamas neprivalomas išlaidų metodikos sertifikavimas.

Ex post kontrolė vykdant Bendrąją šeštosios pagrindų programos (PP6) audito strategiją

10.31. Audito Rūmų nustatyti faktai dėl pagal šeštąją pagrindų programą finansuojamų projektų įmonių politikos srityje yra panašūs į 7 skyriuje pateiktus faktus.

Bendra išvada ir rekomendacija

10.32. Remdamiesi atliktu auditu, Audito Rūmai daro išvadą, kad ekonomikos ir finansų reikalų politikos srityje reikšmingų klaidų nėra. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 10.16 ir 10.17 dalyse nurodytas klaidas, kurias būtina toliau nagrinėti, nors jos ir nėra reikšmingos visos politikos grupės operacijų teisingumui ir tvarkingumui.

10.33. Audito Rūmų vertinimu, priežiūros ir kontrolės sistemos ekonomikos ir finansų reikalų politikos grupėje yra veiksmingos. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 10.24, 10.25 ir 10.27–10.31 dalyse nurodytus trūkumus, kuriuos būtina toliau nagrinėti, nors jie ir nėra reikšmingi visos politikos grupės sistemos veiksmingumui.

10.34. Apskritai Komisija turėtų imtis atitinkamų veiksmų atlikdama mokėjimus pagal mokslinių tyrimų sutartis, kad:

— įgyvendintų supaprastintas finansines taisykles dėl tinkamų apmokėti išlaidų,

10.34.

— Komisija pritaria, kad būtina dar labiau supaprastinti tinkamų finansuoti išlaidų, ypač personalo ir netiesioginių išlaidų, aspektus. Ji atkreipia dėmesį į 7-osios BP teisinius apribojimus ir sunkumus, kylančius nustatant vienkartinės išmokas ir nustatytus dydžius, kurie būtų reprezentatyvūs.

Be to, 7-ojoje BP įvestas išlaidų apskaičiavimo metodikos ex-ante sertifikavimas yra svarbus žingsnis siekiant supaprastinti procesą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- ir toliau naudoti gavėjams ir sertifikatus išduodantiems auditoriams teiktų su audito sertifikavimo procesu susijusią paramą bei užtikrintų veiksmingą PP7 išlaidų ataskaitų sertifikavimui gerinti įdiegtų priemonių įgyvendinimą,
- primintų naudoti gavėjams, kad pasirinkti auditoriai turi būti nepriklausomi ir neturi tvirtinti išlaidų ataskaitų, kurias jie visiškai arba iš dalies patys sudarė,
- sudarytų duomenų bazę, kuri leistų nuosekliai tikrinti, ar tos pačios išlaidos nėra finansuojamos du kartus iš bendrojo biudžeto.

Komisija yra pasirengusi diskutuoti su Audito Rūmais ir kitomis suinteresuotomis šalimis apie alternatyvių finansavimo priemonių (pavyzdžiui, vienkartinį išmokų ir rezultatais pagrįsto finansavimo) plėtojimą ateityje.

- 7-ojoje BP Komisija sustiprino audito sertifikatų patikimumą, taikydama „sutartas procedūras“, kuriomis išsamiai nustatoma sertifikatų išduodančių auditorių audito veikla.

Be to, Komisija skatina taikyti neprivalomą išlaidų metodikos sertifikavimą, remiantis šiuo metu baigiamomis rengti įgyvendinimo priemonėmis.

- Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

- Nors mokslinių tyrimų generaliniai direktoratai keičiasi duomenimis apie dalyvius, tačiau atsižvelgdama į dabartinę technologijų būklę Komisija nėra įsitikinusi, kad sukūrus *ex-ante* patikrų duomenų bazę, kaip pasiūlyta Audito Rūmų, būtų panaikinta dvigubo išlaidų finansavimo rizika. Pasiūlytoje duomenų bazėje visų Bendrijos finansuojamų projektų, įskaitant įvairių valdymo formų projektus, kiekviena išlaidų ataskaitų eilutė turėtų būti užkoduota visiems dalyviams. Pavyzdžiui, būtų privaloma kiekvieno projekto atveju nurodyti kiekvieną dieną projekto veiklai skirtas valandas, jei tokia informacija apie išlaidas yra privaloma pagal sutartį. Duomenų bazei reikalinga informacija nėra numatyta pagal įprastą paramos gavėjų sutartinę atskaitomybę; Komisija šios informacijos turėtų specialiai paprašyti, nes ją galima gauti tik auditų vietoje metu. Šių duomenų kodavimo, atnaujinimo ir patikrinimo išlaidos būtų pernelyg didelės, o poveikis duomenų apsaugai būtų rimtas.

Dėl šių priežasčių Komisija šią riziką sušvelnina atlikdama *ex-post* auditus vietoje. Komisija įdiegė audito duomenų keitimosi modelį, kurį taikydami generaliniai direktoratai keičiasi informacija apie planuojamus ir atliktus auditus ir kuris padeda jiems koordinuoti darbą, pavyzdžiui, nustatyti galimus išlaidų priskyrimo dubliavimo atvejus.

Priežiūros elementai

10.35. Žr. 10.1 priedą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠORĖS VEIKSMŲ GARANTIJŲ FONDO AUDITO
REZULTATAI

10.36. Išorės veiksmų garantijų fondo ⁽¹³⁾ (toliau – Fondas), teikiančio garantijas trečiųjų šalių gaunamoms paskoloms, paskirtis – naudoti gavėjui nevykdant išsipareigojimų išmokėti kompensacijas Bendrijos kreditoriams ⁽¹⁴⁾ ir tokiu būdu išvengti tiesioginių pareikalavimų, nukreiptų į Bendrijos biudžetą. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (ECFIN) vykdo administracinį Fondo valdymą, o EIB yra atsakingas už jo išdaro administravimą ⁽¹⁵⁾. 2007 m. gruodžio 31 d. bendri Fondo ištekliai sudarė 1 152 milijonus eurų palyginti su 1 379 milijonais eurų 2006 m. gruodžio 31 d. Skirtumą iš esmės sąlygoja tai, kad į bendrąjį biudžetą buvo grąžintas 261 milijonas eurų dėl Rumunijos ir Bulgarijos įstojimo į ES 2007 m. sausio 1 d. ⁽¹⁶⁾.

10.37. Nuo 2007 m. sausio 1 d. *ex ante* Fondui skirtų lėšų skyrimas buvo pakeistas *ex post* mechanizmu ir apima tik vieną metinį mokėjimą į Fondą. Siekiant išvengti didelių sumų mokėjimo iš bendrojo biudžeto dėl su paskolomis ir garantuotomis paskolomis susijusių išsipareigojimų nevykdymo, buvo pradėtas taikyti švelninamasis mechanizmas, kuris riboja metinius biudžetinius mokėjimus į Fondą iki 200 milijonų eurų. 2007 m. Fondui nebuvo pateikti jokie garantiniai pareikalavimai.

10.38. EIB Garantijų fondui taiko orientacinį indeksą. Nors 2007 m. metinė Fondo portfelio grąža siekė 3,1 %, tai – 0,16 % žemiau orientacinio indekso.

10.38. Didelė finansinė krizė, prasidėjusi 2007 m. rugpjūčio mėn. ir sukėlusį sąmyšį rinkose, neišvengiamai turėjo įtakos rinkų vertei ir rezultatams. Šios krizės metu orientacinį indeksą viršijanti kredito rizikos obligacijų portfeliai patyrė nuostolių dėl padidėjusio normų skirtumo, kurį lėmė „bėgimas link kokybės“, pasirenkant triple-A reitingo vyriausybės obligacijas.

Nors orientacinis indeksas nebuvo pasiektas, teigiama 3,1 % bendra metinė grąža yra geresnis rezultatas, palyginti su dideliais privačiais pasauliniais obligacijų fondais, nemažai kurių bendra grąža buvo neigiama.

⁽¹³⁾ 1994 m. spalio 31 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2728/94, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą (OL L 293, 1994 11 12, p. 1) su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 89/2007 (OL L 22, 2007 1 31, p. 1).

⁽¹⁴⁾ Iš esmės EIB, bet taikoma ir Euratomo išorės paskoloms bei EB makrofinansinės pagalbos paskolų trečiosioms šalims teikimui.

⁽¹⁵⁾ EIB ir Europos bendrijos valdymo susitarimas su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2002 m. balandžio 28 d. ir 2002 m. gegužės 8 d. Naujas papildomas susitarimas buvo pasirašytas 2008 m. vasario 25 d.

⁽¹⁶⁾ Kadangi paskolos ir garantijos valstybėms narėms iš Fondo neskiriamos, su stojančiomis šalimis susijusi suma turėjo būti grąžinta į bendrąjį biudžetą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

10.39. Audito Rūmai nustatė, kad Garantijų fondas 2007 m. buvo valdomas patenkinamai.

LIKVIDUOJAMOS EAPB AUDITO REZULTATAI

10.40. 2002 m. liepos 23 d. nustojus galioti Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai, EAPB turtas ir įsipareigojimai buvo pervesti Europos bendrijai ⁽¹⁷⁾. Jų grynoji vertė, vadinama likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB(L)), yra skirta anglių ir plieno pramonės moksliniams tyrimams.

10.41. Finansinių EAPB(L) operacijų užbaigimas vykdomas laikantis atitinkamų teisės aktų, tarp jų – daugiamečių finansinių gairių.

10.42. 2007 m. gruodžio 31 d. bendras EAPB(L) turtas sudarė 2 152 milijonus eurų palyginti su 2 174 milijonais eurų 2006 m. gruodžio 31 d. 2007 m. grynasis pelnas siekė 5,3 milijono eurų palyginti su 23,8 milijono eurų 2006 m. Tai buvo daugiausia susiję su nuostoliais pardavinėjant turimas obligacijas ir su kitais finansiniais mokesčiais ⁽¹⁸⁾. EAPB(L) portfelio grąža siekė 2,13 % visus 2007 m., o lyginamasis standartas, kuris yra EAPB(L) orientacinė norma, sudarė 2,75 %. Todėl atitinkama metinė grąža sudarė –0,62 % ir nepatenka į Komisijos apibrėžtas priimtinas –0,44 % ribas.

10.42. *Pelno sumažėjimą (18 mln. EUR), susijusį su operacijų užbaigimu (likviduojama EAPB), daugiausia lėmė sumažėję su veiklos biudžetu susiję bendri nutraukti įsipareigojimai (7 mln. EUR) ir padidėjusios kitos finansinės išlaidos, susijusios su gryniosios esamos vertės apskaičiavimu (11 mln. EUR).*

Normų skirtumo ribos yra valdymo priežiūros priemonė, skirta įvertinti EAPB(L) portfelio elgseną, palyginti su jo orientyru įprastu laikotarpiu.

Tikėtina, kad krizės, kaip, pavyzdžiui, 2007 m. rugpjūčio mėn. pradedusios antrinės būsto paskolų rinkos krizės, metu, normų skirtumas turėtų būti neįprastas, taigi jos viršys ribas, apskaičiuotas pagal ankstesnius ne krizės laikotarpių duomenis.

Nors orientacinis indeksas nebuvo pasiektas, teigiama 2,13 % bendra metinė grąža yra geresnis rezultatas, palyginti su dideliais privačiais pasauliniais obligacijų fondais, nemažai kurių bendra grąža buvo neigiama.

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES PASTABAS

10.43. **Žr. 10.2 priedą.**

⁽¹⁷⁾ Protokolas dėl EAPB sutarties galiojimo pabaigos finansinių padarinių ir dėl Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondo (OL C 80, 2001 3 10, p. 67).

⁽¹⁸⁾ Gryniosios dabartinės vertės pakitimas dėl naujų valstybių narių įnašų į Anglių ir plieno mokslinių tyrimų fondą ir neigiamas išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pasikeitimas.

10.1 PRIEDAS

Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Vertinamoji sistema	Pagrindinė vidaus kontrolės priemonė				Bendras įvertinimas
	Atitinkami patikros lapai	Ex ante patikros	Audito sertifikavimas	Ex post kontrolė	
Viešieji pirkimai			n.d.	n.d.	
Dotacijos, išskyrus mokslinių tyrimų projektams skirtas dotacijas			n.d.	n.d.	
Dotacijos mokslinių tyrimų projektams					

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

Operacijų testų rezultatai

Atrinktų klaidingų operacijų apytiksliai apskaičiuotas santykis	7,3 %
Klaidų lygis	Mažiau nei 2 %

10.2 PRIEDAS

Atsižvelgimas į ankstesnes Audito Rūmų pastabas

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<i>Laipsniškas rizikos kapitalo operacijų užbaigimas</i>			
Savo 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 11.6–11.13 dalyse Audito Rūmai nurodė, kad laipsniškai užbaigiamos penkios rizikos kapitalo operacijos: DG AIDCO valdoma Europos bendrijos investicijų partnerių (ECIP) programa, DG INFSO valdomos MEDIA programos ir trys DG ECFIN valdomos programos (<i>Venture Consort</i> , <i>Eurotech Capital</i> programa ir Bendrųjų įmonių programa). Pagrindinės Audito Rūmų pastabos:			
<i>ECIP programa</i>			
Užbaigdama programą Komisija reikšmingos pažangos nepasiekė, o 1 276 problematiškiausi atvejai vis dar nebuvo išnagrinėti. Daugeliui bylų trūko pagrindinės finansinės informacijos. Klaidingų mokėjimų priežiūra nebuvo toliau vykdoma, o susigrąžinimo pavedimų tolesnė priežiūra arba nebuvo vykdoma, arba jie nebuvo išduoti. 2006 m. kovo mėn. DG AIDCO apskaičiavo, kad suma, kuri vis dar turi būti išieškota, sudaro 21 milijoną eurų.	Savo atsakyme Komisija pareiškė, kad 2006 m. pabaigoje visos bylos bus peržiūrėtos ir kad Komisija sugebės pateikti išsamias ir patikimas finansines ataskaitas. Tuo tarpu buvo įdiegti nauji supaprastinti bylų užbaigimo patikros lapai. 2007 m. gruodžio 31 d. 77 ECIP bylos vis dar nebuvo baigtos, jų bendra suma siekė 6,1 milijono eurų ir sudarė 4,7 milijono eurų vertės sumažėjimą.	Nepaisant pažangos, padarytos užbaigiant bylas, daugiausia dėl su veiksmų baigimu susijusių neaiškumų (svarstomų bylų teisminės tvarkos, finansinio tarpininko ryšių su naudos gavėju praradimo) ir dėl neteisingo vertės suregulavimo atsiradusio vertės nesuderinamumo Audito Rūmai vis dar negali patvirtinti su ECIP susijusių finansinių ataskaitų patikimumo ir išsamumo. Negalima nustatyti ECIP programos likvidavimo pabaigos.	<i>ECIP buvo likvidi ir 2007 m. bei 2008 m. pirmąjį pusmetį. 2008 m. gegužės mėn. pabaigoje reikėjo pabaigti 30 veiksmų, o 2005 m. kovo mėn. nebaigtų bylų buvo daugiau nei 1 700. Nuo tada Komisija susigrąžino daugiau kaip 31,5 mln. EUR. Kai kurių partnerių tyrimas yra sudėtingas ir užėmė daug laiko.</i> <i>Šių tyrimų metu iš partnerių gavę informacijos galėjome patikslinti duomenis. Šie duomenys dažnai kvestionuojami, ir mes atnaujiname ataskaitas tik, jei užtikrinamas tinkamas patikimumo lygis.</i>
<i>MEDIA programos</i>			
Garso ir vaizdo pramonei suteiktoms paskoloms ir subsidijoms buvo taikomos ypač sudėtingos sąlygos, kurias būtina ilgą laiką nuolat stebėti. Iki 2005 m. MEDIA II programą Komisijos vardu administravo techninės pagalbos tarnyba (TAO). Audito Rūmai nustatė, kad iki 2001 m. atliktoms finansinėms operacijoms Komisijos tarnybos neturėjo išsamios programos apskaitos informacijos nei specialaus auditoriaus sertifikato vykdomoms finansinėms operacijoms. Dažnai naujausių operacijų dokumentai buvo neišsamūs ir buvo imtasi netinkamų tolesnių veiksmų, dėl to kai kuriais atvejais susigrąžinimo pavedimai nebuvo išduoti laiku.	MEDIA programų bylų tvarkymą 2006 m. sausio 1 d. perėmė nauja Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA). EACEA nustatė specialią tvarką, sustiprino priežiūros sistemą, užtikrino bylų dokumentų standartizavimą ir sudarė duomenų bazę, kuri turėtų rodyti išsamią kiekvienos bylos finansinę būklę.	Duomenų bazės, naudojamos MEDIA programomis, kurios siekia 35,5 milijono eurų ir sudaro atitinkamą 24,85 milijono eurų vertės sumažėjimą, sukūrimas yra didelis pasiekimas. Tačiau šioje duomenų bazėje buvo nustatyti netikslumai, todėl ją vis dar reikia tobulinti.	<i>Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų pastabą dėl duomenų bazės sukūrimo. Komisija pripažįsta, kad Audito Rūmams padarius išvadą galimų skolinių įsipareigojimų vertę sumažėjo nuo 35,5 mln. iki 35 mln. EUR. Komisija ketina peržiūrėti šiuos skolinius įsipareigojimus, kad nustatytų, ar tai, kad jie yra galimi, neturės įtakos iki šiol taikytiems apskaitos principams.</i>

Audito Rūmų pastaba	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
<i>ECFIN programos</i>			
Atlikus DG ECFIN valdomų trijų programų (<i>Venture Consort</i> , <i>Eurotech Capital</i> programos ir Bendrųjų įmonių programos) auditą, nustatyti programų valdymo, tolesnių veiksmų ir jų baigimo trūkumai.	Savo atsakyme Komisija nurodė, kad ji įgyvendino bendrą aktyvią likusių bylų baigimo strategiją ir kad, jos manymu, ji turi pagrįstą pagrindą tvirtinti, kad su trimis programomis susiję skaičiai yra tikslūs ir išsamūs.	2007 m. pabaigoje <i>Eurotech</i> programa buvo visiškai baigta. Nebaigti du <i>Venture Consort</i> programos projektai, jų pradiniai įnašai sudaro 0,4 milijono eurų; taip pat nebaigti keturi Bendrųjų įmonių programos projektai, jų pradinė investicija siekia 1,1 milijono eurų. Sumos yra nurašytos iki nulio, o Audito Rūmai patvirtino finansines ataskaitas.	Komisija pritaria Audito Rūmų atliktai 2007 m. pabaigos padėties analizei. 2008 m. Komisija pabaigė dar du projektus: vieną – pagal <i>Venture Consort</i> , kitą pagal <i>Joint Venture</i> programą.

11 SKYRIUS

Administracinės ir kitos išlaidos ⁽¹⁾

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	11.1–11.4
Administracinės ir tam tikros veiklos išlaidų ypatumai	11.3–11.4
Specialusis vertinimas patikinimo pareiškimo kontekste	11.5–11.25
Audito apimtis	11.5
Konkrečios pastabos	11.6–11.25
Multiplikatoriaus koeficientas, taikomas apskaičiuojant atlyginimus	11.7–11.11
Parlamentas	11.12–11.13
Taryba	11.14
Komisija	11.15–11.18
Teisingumo Teismas	11.19
Audito Rūmai	11.20
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	11.21
Regionų komitetas	11.22
Europos ombudsmenas	11.23
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	11.24
Bendra išvada	11.25
Europos Sąjungos agentūros	11.26–11.27
Europos mokyklos	11.28–11.29

⁽¹⁾ Žr. 11.1 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

11.1. Šiame skyriuje nagrinėjami Audito Rūmų nustatyti faktai, susiję su Finansinio reglamento 1 straipsnyje numatytų institucijų ⁽²⁾ administracinėmis išlaidomis, kurios yra įtrauktos į Finansinės programos ⁽³⁾ 5 išlaidų kategoriją („Administravimas“), kitomis Komisijos administracinėmis išlaidomis, kurios nėra įtrauktos į pirmiau minėtą 5 išlaidų kategoriją ⁽⁴⁾, ir Bendrojo biudžeto Komisijos skirsnio 24–27 ir 29 antraštinėse dalyse ⁽⁵⁾ nurodytomis veiklos išlaidomis. 2007 m. mokėjimai iš viso sudarė 8 230 milijonų eurų. **11.1 diagramoje** pateiktas mokėjimų pasiskirstymas pagal pirmiau minėtas sritis, **11.1 lentelėje** – pasiskirstymas pagal instituciją.

11.2. Be to, šiame skyriuje nagrinėjamos agentūros ir kitos decentralizuotosios įstaigos bei Europos mokyklos.

Administracinės ir tam tikros veiklos išlaidų ypatumai

11.3. Su administracinėmis išlaidomis susijusius asignavimus institucijos valdo tiesiogiai ir juos panaudoja asmenų, dirbančių institucijose, atlyginimams, išmokoms ir pensijoms mokėti, taip pat nuomos mokesčiams, pirkimams ir įvairioms išlaidoms padengti.

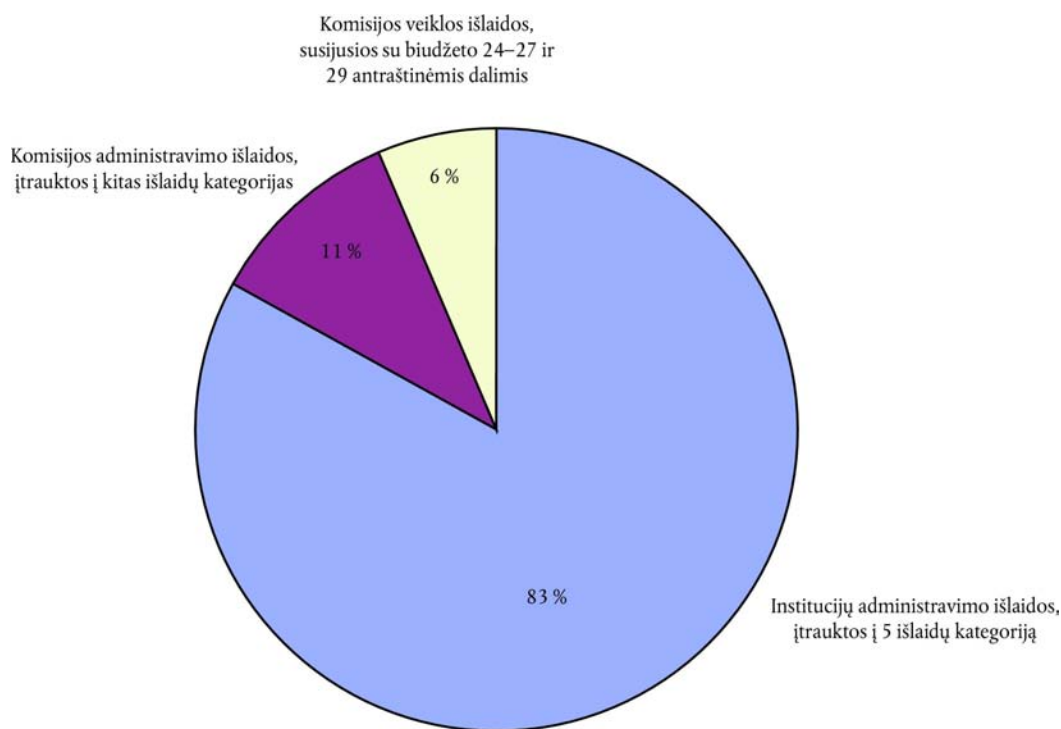
11.4. Ankstesni Audito Rūmų atlikti auditai parodė, kad nustatytos klaidos nebuvo reikšmingos. Tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas, yra nurodyti **11.2 priede**.

⁽²⁾ Europos Parlamentas, Taryba, Komisija, Teisingumo Teismas, Audito Rūmai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Regionų komitetas, Europos ombudsmenas, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

⁽³⁾ Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo (OL C 139, 2006 6 14).

⁽⁴⁾ Finansinio reglamento 41 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Bendrojo biudžeto Komisijos skirsnyje kiekvienos antraštinės dalies administraciniai asignavimai būtų įrašyti į atskirą skyrį. Tai padaryta kiekvienos antraštinės dalies 01 skyriuje. Ne visi šie administraciniai asignavimai yra susiję su 5 išlaidų kategorijoje įtrauktomis administracinėmis išlaidomis; kai kurie asignavimai susiję su kitomis Finansinės programos išlaidų kategorijomis.

⁽⁵⁾ 24 antraštinė dalis „Kova su sukčiavimu“, 25 antraštinė dalis „Komisijos politikos koordinavimas ir teisinės konsultacijos“, 26 antraštinė dalis „Komisijos vykdomas administravimas“, 27 antraštinė dalis „Biudžetas“ ir 29 antraštinė dalis „Statistika“.

11.1 diagrama – Mokėjimai pagal išlaidų sritį

Iš viso mokėjimų 2007 m.: 8 230 milijonų eurų

Šaltinis: 2007 m. metinės finansinės ataskaitos.

11.1 lentelė – Mokėjimai 2007 m.

	(milijonais eurų)
Europos Parlamentas	1 329
Taryba	558
Komisija	4 333
Teisingumo Teismas	265
Audito Rūmai	107
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	109
Regionų komitetas	68
Europos ombudsmenas	7
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	4
Finansinės programos 5 išlaidų kategorija	6 780
Komisijos administracinės išlaidos, įtrauktos į kitas išlaidų kategorijas ⁽¹⁾	932
Komisijos veiklos išlaidos ⁽¹⁾	518
Iš viso	8 230

⁽¹⁾ 2006 m. šios išlaidos buvo nagrinėjamos kituose tų metų Audito Rūmų metinės ataskaitos skyriuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

SPECIALUSIS VERTINIMAS PATIKINIMO PAREIŠKIMO KONTEKSTE

Audito apimtis

11.5. Siekdami pateikti specialųjį vertinimą patikinimo pareiškimo kontekste, Audito Rūmai nagrinėjo, ar 11.1 dalyje apibrėžtų išlaidų sąskaitose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos. Audito metu buvo nagrinėjama iš visų pirmiau minėtų išlaidų atrinkta 56 operacijų reprezentatyvi statistinė imtis ir papildomos operacijų imtys, susijusios su sritimis, kuriose anksčiau auditų metu buvo nustatyta specifinė rizika ⁽⁶⁾. Audito Rūmai taip pat įvertino kiekvienos institucijos taikomas priežiūros ir kontrolės sistemas, siekdami nustatyti, ar jos atitinka Finansinio reglamento reikalavimus.

Konkrečios pastabos

11.6. 2007 m. visose institucijose priežiūros ir kontrolės sistemos, kurios yra privalomos pagal Finansinį reglamentą, veikė patenkinamai ir testuotose operacijose nebuvo reikšmingų teisėtumo ir tvarkingumo klaidų. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į toliau išdėstytus nustatytus faktus, į kuriuos atitinkama institucija turi atsižvelgti, nors jie ir nebuvo tiek reikšmingi, kad paveiktų 11.25 pateiktas bendras išvadas.

Multiplikatoriaus koeficientas, taikomas apskaičiuojant atlyginimus

11.7. Pagal 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusį Tarnybos nuostatų XIII priedo 7 straipsnį, buvo pradėtos laipsniškai taikyti naujos darbo užmokesčio skalės, naudojant multiplikatoriaus koeficientą, kuriuo, lyginant su naujomis, didesnius atlyginimus nustatančiomis skalėmis, sumažinamas iki 2004 m. gegužės 1 d. įdarbintiems pareigūnams mokamas pagrindinis mėnesinis atlyginimas.

11.8. Tarnybos nuostatų 5 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „visiems tai pačiai pareigų grupei priklausantiems pareigūnams taikomos visiškai vienodos įdarbinimo ir kilimo tarnyboje sąlygos“. Toliau išdėstyti nustatyti faktai rodo, kad taikant multiplikatoriaus koeficientą nėra laikomasi šios nuostatos.

11.7–11.11. EUROPOS PARLAMENTO ATSAKYMAI

Pareigūnų tarnybos nuostatų XIII priedo 7 straipsnyje nustatomas sudėtingas mechanizmas (svarbi jo sudėtinė dalis yra koeficientai) siekiant užtikrinti perėjimą nuo senų prie naujų darbo užmokesčio skalių, taikytinų nuolatiniais ir laikiniejiems Europos institucijų darbuotojams. Minėtasis mechanizmas sudėtingas dėl to, kad įtvirtinamas tekste, kuris yra nepaprastai painus (netgi prieštaringas), todėl šio mechanizmo neįmanoma interpretuoti vienareikšmiškai. Parlamentas būtų teigiamai įvertinęs tarpinstitucines konsultacijas arba susitarimą, kaip taikyti šį mechanizmą 2005 m., tada, kai Parlamentui reikėjo sugalvoti artėjančio pareigų paaukštinimo taisyklės, tačiau jokių konsultacijų ar susitarimo nebuvo. Taikydamas sistemą Parlamentas suvokė, kokių didelių sunkumų ir anomalijų gali rastis per labai ilgą pereinamąjį laikotarpį (jis taip pat atsižvelgė į Komisijos prieš reformą paskelbtą aiškinamąjį

⁽⁶⁾ Šios sritys yra multiplikatoriaus koeficiento taikymas apskaičiuojant darbuotojų atlyginimus, sutartininkų įdarbinimas ir perkeltų asignavimų mokėjimai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

11.9. Naujas multiplikatoriaus koeficientas apskaičiuojamas po pirmojo paaugštinimo pareigose ir nuo tada perskaičiuojamas kas dvejus metus, atsižvelgiant į atlyginimų skalėje numatytą atlyginimo kilimą. Visose institucijose, išskyrus Parlamentą, darbuotojai negauna viso atlyginimų lentelėje nustatyto atlyginimo tol, kol perskaičiuotas multiplikatoriaus koeficientas nėra lygus 1. Praėjus dvejiems metams po pirmojo paaugštinimo pareigose, Parlamentas visiems darbuotojams, kurių multiplikatoriaus koeficientas po paaugštinimo yra mažesnis nei 1, taiko multiplikatoriaus koeficientą 1. 2007 m. buvo 503 tokie atvejai. Dėl šios procedūros taikymo buvo padarytos didesnės išlaidos, lyginant su kitų institucijų taikyta procedūra.

11.10. Kai po paaugštinimo apskaičiuotas multiplikatoriaus koeficientas yra didesnis nei 1, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas praėjus dvejiems metams po paaugštinimo, kai atliekamas perkėlimas į aukštesnę pakopą, ir toliau taiko šį multiplikatoriaus koeficientą. Tuo tarpu kitose institucijose multiplikatoriaus koeficientas po pirmo perkėlimo į aukštesnę pakopą sumažinamas iki 1, o pagal vieną viršijančią multiplikatoriaus koeficiento dalį perskaičiuojamas darbo stažas pakopoje. Toliau taikydamas didesnę nei 1 multiplikatoriaus koeficientą užuot vieną viršijančią dalį perskaičiavęs į didesnę darbo stažą pakopoje, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo darbuotojams užtikrina finansinį pranašumą, kurio nesuteikia kitos institucijos.

dokumentą, kuriame buvo numatyta baigti taikyti dvejopą užmokesčio sistemą iki 2006 m.). Dabar jau aišku, kad kitos institucijos elgėsi kitaip, tačiau Parlamentas manė, kad tikslas sutrumpinti pereinamąjį laikotarpį yra svarbus. Reikia pabrėžti, kad abi sistemos gana greitai supanašėja, ypač turint mintyje antrojo paaugštinimo poveikį. Bet kuriuo atveju, siekiant įtvirtinti dabartinę praktiką, galėtų kilti didelių teisinių problemų.

Vis dėlto generalinis sekretorius įsteigs administracinę darbo grupę, kurios užduotis bus išsamiai išnagrinėti šį klausimą ir prireikus pasiūlyti atitinkamų pakeitimų.

11.10. EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO ATSAKYMAI

Komitetas supranta, kad kai kurios kitos institucijos pirmą kartą darbuotojus perkėlus į aukštesnę pakopą didesnę nei 1 daugiklį konvertuoja į darbo stažą „ekvivalentą“. Tačiau Komitetas nėra įsitikinęs, kad tokia praktika yra geriausias Pareigūnų tarnybos nuostatų interpretavimas.

Komitetas žino, kad Komisijos darbuotojai pateikė keletą skundų (remdamiesi Pareigūnų tarnybos nuostatų 90 straipsnio 2 dalimi) ir vieną oficialų skundą Teisingumo Teismui (F-22/07, L/Commission).

Tačiau laukdamas Teismo sprendimo Komitetas ir toliau laikosi savo dabartinės praktikos. Siekiant apsaugoti institucijos interesus, visi suinteresuoti Komiteto pareigūnai buvo informuoti, kad dabartinė Komiteto praktika gali keistis. Komitetas priderins savo veiksmus, jeigu prireiks – ir atgaline data, vadovaudamasis būsimo minėtu sprendimu. Tokiu būdu, jeigu taip pat veiks ir kitos Europos institucijos, su Komiteto darbuotojais bus elgiama taip, kaip ir su visais kitais Europos institucijų pareigūnais.

Komitete iš visų 237 iki šiol suteiktų paaugštinimų įsigaliojus naujoms Pareigūnų tarnybos nuostatoms (2004, 2005, 2006 ir 2007 m.), tik 25 atvejais buvo taikomas didesnis nei 1 daugiklis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

11.11. Su multiplikatoriaus koeficientu susijusios Tarnybos nuostatų normos visose institucijose turėtų būti interpretuojamos ir įgyvendinamos vienodai, siekiant užtikrinti teisėtą ir tvarkingą Tarnybos nuostatų taikymą visose institucijose ir tokiu būdu sudaryti galimybę vienodam šių institucijų darbuotojų traktavimui.

Parlamentas**Perkeltų asignavimų mokėjimai**

11.12. 2006 m. gruodžio 20 d. Parlamentas pasirašė sutartį dėl aukštos raiškos transliavimo kamerų Briuselyje, pastate D5, tiekimo. Sutartyje buvo nustatyta, kad galutinis mokėjimas, sudarantis 30 % bendros kainos, turi būti atliktas pristačius bei sumontavus įrangą. Galutinis 1 486 598 eurų mokėjimas, kuris apėmė pirmiau minėtą 30 % dalį (637 111 eurų), buvo atliktas 2007 m. gruodžio 19 d. Nors įranga buvo gauta, 2007 m. gruodžio 17 d. išduotame galutiniam prekių priėmimo dokumente buvo nurodyta, kad sumontavimas vietoje bus atliktas ne anksčiau kaip 2008 m. birželio mėn. Galutinis mokėjimas (30 %) neturėjo būti atliktas, nes tai dar nebuvo privaloma pagal sutartį, atitinkama iš 2006 m. perkelta asignavimų suma turėjo būti panaikinta ir atliekant bet kurį 2008 m. privalomą sumokėti mokėjimą turėjo būti naudojami 2008 m. biudžeto asignavimai.

Atsižvelgimas į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas

11.13. Atlikus auditą, buvo pareikštos pastabos dėl veiksmų ir sprendimų atsižvelgiant į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas, susijusias su komandiruotės metu patirtomis apgyvendinimo išlaidomis, Europos Parlamento narių padėjėjams skirtomis išmokomis ir papildomomis pensijų schemomis Europos Parlamento nariams, kurios pateiktos **11.2 priede**.

Taryba**Atsižvelgimas į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas**

11.14. Atlikus auditą, buvo pareikštos pastabos dėl veiksmų ir sprendimų atsižvelgiant į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas, susijusias su papildomų nepanaudotų kasmetinių atostogų apmokėjimu, kurios pateiktos **11.2 priede**.

11.12. EUROPOS PARLAMENTO ATSAKYMAI

Didelės skiriamosios gebos transliavimo kamerų D5 pastatui Briuselyje pirkimo sutartyje nustatyta, kad paskutinis 30 proc. visos sutarties vertės mokėjimas atliekamas tada, kai gaunama ir prijungiama visa įranga.

Priėmimas buvo patvirtintas 2007 m. gruodžio 17 d., tačiau įranga nebuvo prijungta, nes į pastatą nebuvo galima įeiti.

Paskutinis mokėjimas buvo atliktas 2007 m. gruodžio 19 d. atsižvelgiant į šiuos punktus: kiekvienos kameros veikimo tikrinimas buvo prilygintas jų prijungimui; sutartyje numatytas garantinis 2 metų laikotarpis skaičiuojant nuo galutinio gavimo dienos buvo pratęstas 6 mėnesiais; tiekėjas instaliavo įrangą iš karto, kai tik buvo galima įeiti į pastatą.

Leidimus duodantis pareigūnas manė, kad šių punktų užteko norint atlikti galutinį mokėjimą naudojant iš 2006 m. perkeltus asignavimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisija ⁽⁷⁾**Nuomos išlaidos (DG RELEX)**

11.15. Už vienos Komisijos delegacijos nuomojamą pastatą mokami miesto mokesčiai, kurie sudarė 44 000 eurų, nuomotojo vardu buvo sumokėti remiantis žodiniu susitarimu, nors pagal Finansinio reglamento 88 straipsnį sutartys turi būti sudaromos raštu. Nuomotojui buvo pateiktas prašymas sumokėti kompensaciją, tačiau jis nebuvo įformintas skolos rašto pavidalu, kuris atitiktų Finansinio reglamento įgyvendinimo taisyklių 78 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus (būtent, nebuvo nustatytas skolos sumokėjimo terminas ir skolininkui nebuvo pranešta, kad laiku nesumokėjus skolos ji bus susigrąžinta tarpuskaitos būdu). Taip pat nebuvo parengtas susigrąžinimo pavedimo raštas. Pirmiau minėtų taisyklių nesilaikymas kelia riziką Europos Sąjungos finansiniams interesams. Jei delegacija būtų laiku pateikusi formaliai teisingą skolos raštą, skola galėjo būti susigrąžinta ją įskaitant kaip 2008 finansinių metų nuomos mokesť.

Perkeltų asignavimų mokėjimai (OIL)

11.16. 2007 m. gruodžio mėn., norėdamas išvengti perkeltų asignavimų panaikinimo, OIL sumokėjo 55 000 eurų penktąjį avansinį mokesť už pastato aptarnavimą ir priežiūrą. Pagal nuomos sutartį turėjo būti sumokėti tik keturi ketvirtiniai avansiniai mokesčiai. Kadangi papildomas avansinis mokėjimas nebuvo susijęs su „tinkamai prisiimtu įsipareigojimu“ (Finansinio reglamento 9 straipsnio 4 dalis), jis neturėjo būti atliekamas ir atitinkama perkeltų asignavimų suma turėjo būti panaikinta.

(7) Už didžiausią dalį administracinių išlaidų atsakingi Komisijos departamentai yra šie: Personalo ir administracijos generalinis direktoratas (ADMIN), Vertimo raštu generalinis direktoratas (DGT), Vertimo žodžiu generalinis direktoratas (SCIC), Komunikacijos generalinis direktoratas (COMM), Išorės ryšių generalinis direktoratas (RELEX), Infrastruktūros ir logistikos biuras Liuksemburge (OIL), Infrastruktūros ir logistikos biuras Briuselyje (OIB), Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO), Europos personalo atrankos tarnyba (EPSO), Leidinių biuras (OPOCE).

11.15. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pripažįsta, kad susijusi delegacija nesilaikė tinkamų administracinių ir finansinių procedūrų. Šiuo metu delegacijos valdymo ir priežiūros sistemos yra nuodugniai peržiūrimos ir prireikus bus imtasi atitinkamų priemonių.

Komisija pritaria Audito Rūmams, kad delegacija į subnuomos sutartį turėjo įtraukti specialų straipsnį, susijusį su miesto mokesčių mokėjimu nuomojamo pastato savininko vardu.

Pritariama Audito Rūmų pastaboms ir komentarams dėl susigrąžinimo pavedimo rašto neparengimo ir mokėjimo termino nenustatymo, nes nebuvo laikomasi Finansiniame reglamente ir jo įgyvendinimo taisyklėse nustatytų tinkamų procedūrų.

Tačiau delegacija į tai atsižvelgė ir susigrąžino visą iš anksto sumokėtą sumą (2008 m. balandžio 14 d. nuomojamo pastato savininkas kompensavo delegacijai visą maždaug 44 000 EUR sumą). Po to, kai buvo kompensuota ši suma, Komisija nepatyrė jokių finansinių padarinių, nors ir nebuvo laikomasi tinkamų procedūrų.

11.16. KOMISIJOS ATSAKYMAI

OIL tvarko tik administracinius asignavimus, kurie pagal Finansinio reglamento 179 straipsnio 1 dalį yra nediferencijuoti asignavimai. Todėl asignavimai, atitinkantys finansinių metų pabaigoje tinkamai prisiimtus įsipareigojimus, gali būti perkelti tik į kitus finansinius metus (Finansinio reglamento 9 straipsnio 4 dalis).

Minėto pastato nuomos sutartyje numatyti keturi avansiniai ir galutinis mokesčių mokėjimas. 2007 m. pabaigoje OIL buvo informuotas, kad pastato bendraturtis atmetė pastato administratoriaus pateiktą 2006 m. galutinę mokesčių sąskaitą. Likusi mokėtina suma yra įvertinta daugiau nei 55 000 EUR.

Siekiant išvengti dvigubo poveikio biudžeto periodiškumo principui – vieną kartą 2006 m. perkeltų ir panaikintų asignavimų atveju ir kitą kartą 2008 m. asignavimų atveju, OIL pateikė raštišką prašymą pastato administratoriui susigrąžinti papildomą 55 000 EUR avansą. 2008 m. birželio mėn. pradžioje galutinė 2006 m. sąskaita dar nebuvo parengta.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Atlyginimo mokėjimai (PMO)

11.17. PMO atliktos *ex post* patikros parodė, kad dėl rinkmenos apdorojimo klaidos 2007 m. sausio mėn. 118-ai laikinų darbuotojų buvo sumokėta 365 000 eurų suma, nors jie nebedirbo Komisijoje. Klaida nebuvo aptikta *ex ante* patikrų metu prieš paskutinį atlyginimų perskaičiavimą – tai rodo, kad nepakankamai kontroliuojami su atlyginimų skaičiavimu susiję procesai. 2008 m. vis dar atliekami susigrąžinimai.

11.17. KOMISIJOS ATSAKYMAI

Incidento metu dauguma darbo užmokesčiui apskaičiuoti naudotų duomenų buvo perduoti iš sistemos Sysper (darbuotojų duomenų tvarkymo sistema – nuo tada pakeista sistema Sysper2) į darbo užmokesčio apskaičiavimo sistemą NAP.

*2006 m. gruodžio 28 d. duomenys sistemoje Sysper buvo ištaisyti klaidingai, todėl buvo perduoti klaidingi duomenys. Tai nebuvo nustatyta nei *ex ante* patikrų metu, nes jos jau buvo atliktos iki tos datos, nei naudojant įprastines paskutinės minutės kontrolės priemones, nes buvo atostogos ir tarnybose dirbo mažiau darbuotojų.*

Klaida buvo nustatyta 2007 m. sausio mėn. viduryje, tačiau sumos jau buvo išmokėtos buvusiems laikiniejiems pareigūnams. Daugumoje atvejų nekilo problemų dėl susigrąžinimo ir šiuo metu (2008 m. liepos mėn.) 9 iš 118 bylos dar nebaigtos (įskaitant kompensavimą dalimis).

*Susijusioms tarnyboms buvo primintos veiklos instrukcijos, susijusios su paskutinės minutės intervencijos terminais, ir sutrumpintas laikas nuo paskutinės *ex ante* kontrolės iki galutinio darbo užmokesčio sumokėjimo.*

Atsižvelgdama į išskirtines aplinkybes Komisija mano, kad tai neduoda pagrindo daryti išvadą, kad šis incidentas rodo kontrolės priemonių nepakankamumą.

Atsižvelgimas į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas

11.18. Atlikus auditą, buvo pareikštos pastabos dėl veiksmų ir sprendimų atsižvelgiant į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas, susijusias su komandiruotės metu patirtomis apgyvendinimo išlaidomis ir šeimos pašalpomis, kurios pateiktos **11.2 priede.**

Teisingumo Teismas

Sutartininkai

11.19. Audito metu nustatyta, kad Teisingumo Teismo administracinio komiteto sprendime, susijusiame su sutartininkų įdarbinimu ir darbu, nėra nustatyta „sutartininkų pagalbinėms užduotims“ atrankos procedūra (Europos Bendrijų kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 3b straipsnis). Tai reiškia, kad Teisingumo Teismas nėra patvirtinęs formalios atrankos procedūros, skirtos trumpalaikėmis sutartimis įdarbinti darbuotojus, kurie galėtų pakeisti tam tikrus asmenis, negalinčius atlikti savo pareigų. Pavyzdžiui, kai vertimo tarnybos kalbų padaliniais reikia pakeisti motinystės atostogų išėjusias vertėjas, pakeičiančių sutartininkų atranka priklauso nuo atitinkamos tarnybos vadovo nuožiūros. Kadangi nėra patvirtintos specifinės „sutartininkų pagalbinėms užduotims“ atrankos procedūros (įskaitant, pavyzdžiui, atrankos komitetų panaudojimą), Teisingumo Teismo taikomos nuostatos neužtikrina, kad šiais atvejais bus visiškai laikomasi Europos

11.19. TEISINGUMO TEISMO ATSAKYMAI

Teisingumo Teismas „3b straipsnyje“ numatytus sutartininkus samdo tik pakeisti pareigūnus arba laikinuosius tarnautojus, kurių nėra dėl motinystės ar ligos atostogų, arba, išimtiniais atvejais – talkinti darbuotojams, kai konkrečioje srityje susidaro neįprastai didelis darbo krūvis. Paprastai jie samdomi trumpam laikotarpiui. Be to, daugiausia reikalingi specializuoti darbuotojai (pavyzdžiui, teisininkai lingvistai), kurie nepasiruošę atvykti į Liuksemburgą dirbti pagal trumpalaikę sutartį.

Šie du faktoriai – darbo sutarčių sudarymas trumpam laikotarpiui ir kvalifikuotų kandidatų trūkumas – paaiškina, kodėl konkrečios atrankos procedūros formaliai nebuvo taikytos „3b straipsnyje“ numatytiems sutartininkams.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Bendrijų kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 82 straipsnio 1 dalies ⁽⁸⁾ ir bus išvengta bet kokios neobjektyvios atrankos rizikos.

Mums nežinomi atvejai, kai buvo galima teigti, kad sprendimams įdarbinti įtakos turėjo neobjektyvios priežastys. Kalbant būtent apie motinystės atostogose esančių vertimo raštu skyrių teisininkų lingvistų, kurias nurodo Audito rūmai, pakeitimą, dėl visų „3b straipsnyje“ numatytų sutartininkų įdarbinimo sprendė sudaryti tarnybos sutartis įgaliota tarnyba (pvz., Teisingumo Teismo kancleris), skyriaus vedėjui pasiūlius ir pasikonsultavus su Vertimų tarnybos generaliniu direktoriumi. Dažnai buvo taikomos ad hoc atrankos procedūros. Visi šioms pagalbinėms užduotims pasamdyti tarnautojai atitiko pareigoms keliamus teisinio išsilavinimo, kalbų mokėjimo ir teisinių vertimų patirties reikalavimus.

Audito Rūmai

11.20. Audito Rūmų auditą atlieka nepriklausoma išorės audito įmonė ⁽⁹⁾, kuri pateikė nepriklausomą patikinimo ataskaitą dėl Audito Rūmų išteklių panaudojimo teisėtumo ir tvarkingumo bei nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2007 m. gruodžio 31 d. taikytų kontrolės procedūrų. Ataskaitoje teigiama, kad, auditoriaus nuomone, „nepastebėjome nieko, kas mus verstų manyti, kad visais reikšmingais aspektais ir remiantis (nustatytais) kriterijais (a) Audito Rūmams skirti ištekliai nebuvo naudojami numatytiems tikslams ir (b) taikomos kontrolės procedūros neleidžia suteikti būtinų garantijų, kurios užtikrintų finansinių operacijų atitikimą galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams“. Ataskaita bus paskelbta Oficialiajame leidinyje.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

11.21. Išskyrus 11.10 dalyje paminėtą klausimą, atlikus auditą nebuvo pagrindo pateikti kokių nors reikšmingų pastabų.

Regionų komitetas

11.22. Atlikus auditą nebuvo pagrindo pateikti kokių nors reikšmingų pastabų.

⁽⁸⁾ „Sutartininkai atrankami iš valstybių narių piliečių, kuo platesnėje geografinėje bazėje, be skirtumo pagal rasinę ar etninę kilmę, politinius, filosofinius ar religinius įsitikinimus, amžių ar invalidumą, lytį ar seksualinę orientaciją ir nedarant nuorodos į jų šeimines ar šeimynines padočių“.

⁽⁹⁾ PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos ombudsmenas

11.23. Atlikus auditą nebuvo pagrindo pateikti kokių nors reikšmingų pastabų.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

11.24. Atlikus auditą nebuvo pagrindo pateikti kokių nors reikšmingų pastabų.

Bendra išvada

11.25. Remdamiesi savo atliktu auditu, Audito Rūmai daro išvadą, kad 11.1 dalyje išvardintų išlaidų sąskaitose atspindimose operacijose nėra reikšmingų klaidų, o įdiegtos priežiūros ir kontrolės sistemos atitinka Finansiniame reglamente nustatytus reikalavimus.

EUROPOS SĄJUNGOS AGENTŪROS

11.26. Atlikus Europos Sąjungos agentūrų ir kitų decentralizuotųjų įstaigų auditus, parengiamos specialiosios metinės ataskaitos, kurios atskirai skelbiamos Oficialiajame leidinyje. 2007 finansiniais metais Audito Rūmai atliko 27 agentūrų auditą. 2007 m. agentūrų biudžetai iš viso sudarė 1 243,5 milijono eurų. Pagrindiniai agentūrų duomenys pateikti **11.2 lentelėje**.

11.27. Audito Rūmai pateikė besąlyginę nuomonę dėl visų audituotų agentūrų ⁽¹⁰⁾ finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, išskyrus Europos policijos koledžą ⁽¹¹⁾ ir Europos GNSS priežiūros instituciją ⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ Audito Rūmų metinės ataskaitos dėl agentūrų finansinių ataskaitų pateiktos Audito Rūmų svetainėje (<http://www.eca.europa.eu>) ir bus paskelbtos Oficialiajame leidinyje, išskyrus Euratomo tiekimo agentūrą.

⁽¹¹⁾ Sąlyginė nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

⁽¹²⁾ Atsisakymas pareikšti nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

EUROPOS MOKYKLOS

11.28. Audito Rūmų specialioji metinė ataskaita dėl Europos mokyklų (neskelbiama Oficialiajame leidinyje) yra teikiama Valdytojų tarybai ir Europos mokyklų direktoriams. 2007 m. mokyklų biudžetas, kuris siekė 240,7 milijono eurų, iš esmės buvo finansuojamas Komisijos dotacijomis (129,2 milijono eurų) ir valstybių narių įnašais (51,9 milijono eurų) ⁽¹³⁾. Pagrindiniai su Europos mokyklomis susiję duomenys pateikti **11.3 lentelėje**.

11.29. Audito Rūmai nenustatė reikšmingų klaidų, kurios leistų suabejoti jų tikrintų finansinių ataskaitų patikimumu ir šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumu ir tvarkingumu.

⁽¹³⁾ Šaltinis: Bendrasis įvadas į 2008 m. Europos mokyklų biudžetą.

11.2 Lentelė – ES Agentūros – Pagrindiniai duomenys

Europos Sąjungos agentūros ir kitos decentralizuotos įstaigos	Būstinė	Pirmieji finansinio nepriklausomumo metai	Biudžetas ⁽¹⁾ (milijonais eurų)		Leistinas pareigybių skaičius	
			2007 m.	2006 m.	2007 m.	2006 m.
Agentūros						
Euratomo tiekimo agentūra	Liuksemburgas	1960	0,3	0,2	—	—
Europos profesinio mokymo plėtros centras	Salonikai	1977	17,4	16,8	97	95
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	Dublinas	1977	20,2	19,8	94	94
Europos aplinkos agentūra	Kopenhaga	1994	35,1	37,1	116	115
Europos mokymo fondas	Turinas	1994	25,5	27	100	105
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėjimo centras	Lisabona	1995	13,8	13	82	77
Europos vaistų agentūra	Londonas	1994	163,1	139	441	424
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	Liuksemburgas	1995	46,1	40,9	200	189
Bendrijos augalų veislių tarnyba	Anžė	1995	13,4	11,2	42	41
Vidaus rinkos derinimo tarnyba	Alikantė	1995	276	211,7	647	675
Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra	Bilbao	1996	14,9	14,1	42	40
Europos pagrindinių teisių agentūra ⁽²⁾	Viena	1998	14,5	9,4	46	37
Europos rekonstrukcijos agentūra	Salonikai	2000	250	271	108	108
Europos policijos koledžas ⁽³⁾	Bramshilas	2006	7,4	5	22,5	22
Eurojustas	Haga	2002	18,4	14,7	147	112
Europos aviacijos saugos agentūra	Kelnas	2003	72	65,7	467	328
Europos jūrų saugos agentūra	Lisabona	2003	48,2	44,7	153	132
Europos maisto saugos tarnyba	Parma	2003	52,2	40,2	300	250
Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra	Heraklionas	2005	8,3	6,8	44	44
Europos geležinkelių agentūra ⁽³⁾	Valansjenas	2006	16,6	14,4	116	95
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	Stokholmas	2005	28,9	17,1	90	50
Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių išorės sienų valdymo agentūra ⁽³⁾	Varšuva	2006	42,2	19,2	49	28
Europos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos priežiūros institucija ⁽³⁾	Briuselis ⁽⁴⁾	2006	7,0	7	39	30
Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūra ⁽³⁾	Vigo	2007	5	—	38	
Vykdomosios įstaigos						
Konkurencingumo ir inovacijų vykdomoji įstaiga ⁽³⁾	Briuselis	2006	6,9	5,6	35	46
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga ⁽³⁾	Briuselis	2006	36	29,2	83	75
Visuomenės sveikatos programos vykdomoji įstaiga ⁽³⁾	Liuksemburgas	2007	4,1	—	28	—
Iš viso			1 243,5	1 080,7	3 626,5	3 212

⁽¹⁾ Mokėjimų asignavimai.⁽²⁾ Anksčiau – Europos rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centras.⁽³⁾ Agentūros, kurios 2006 m. tapo finansškai savarankiškos.⁽⁴⁾ Laikinoji būstinė.

11.3 Lentelė – Europos mokyklos – Pagrindiniai duomenys

Europos mokykla	Šalis	Biudžetas ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Iš Komisijos gauta dotacija ⁽²⁾ (milijonais eurų)		Mokyklos populiacija ⁽³⁾	
		2007 m.	2006 m.	2007 m.	2006 m.	2007 m.	2006 m.
Biuras	Belgija	9,3	8,8	7,5	7,5	—	—
Liuksemburgo I	Liuksemburgas	35,1	34,1	21,1	21,5	3 376	3 285
Liuksemburgo II	Liuksemburgas	7,0	6,9	2,9	3,7	897	922
Briuselio I (Uccle)	Belgija	30,4	27,8	21,0	19,0	3 045	2 954
Briuselio II (Woluwe)	Belgija	29,3	27,6	19,2	18,0	2 893	2 919
Briuselio III (Ixelles)	Belgija	26,2	25,8	16,7	17,0	2 621	2 646
Briuselio IV	Belgija	2,4	—	1,8	—	172	—
Molas	Belgija	11,2	10,9	6,0	6,1	657	654
Varesė	Italija	17,9	16,5	8,8	8,4	1 317	1 317
Karlsruhe	Vokietija	11,9	11,7	3,5	3,4	1 001	964
Miunchenas	Vokietija	18,9	18,5	0,4	1,0	1 666	1 599
Frankfurtas	Vokietija	10,3	10,7	3,8	4,7	978	937
Alikantė	Ispanija	11,3	11,1	4,2	6,0	1 017	990
Bergen	Nyderlandai	9,8	10,0	4,6	5,4	554	563
Kulhamas	Jungtinė Karalystė	11,1	10,8	5,9	5,4	827	832
Iš viso		242,1	231,1	127,4	127,1	21 021	20 582

⁽¹⁾ Visos pajamos ir išlaidos, kaip numatyta kiekvienos Europos mokyklos ir Biuro biudžete, įskaitant visus pirminių patvirtintų biudžetų pakeitimus.

⁽²⁾ Šaltinis: Europos mokyklos, 2007 m. galutinės finansinės ataskaitos.

⁽³⁾ Šaltinis: 2007 m. generalinio sekretoriaus Europos mokyklų valdytojų tarybai skirta metinė ataskaita.

NB: Bendrų sumų skirtumai susidaro dėl apvalinimo.

11.1 PRIEDAS

Administracinių ir kai kurių veiklos išlaidų operacijų testų rezultatai ⁽¹⁾

Klaidų paveiktų operacijų dalies statistinis įvertis	7 %
Klaidų lygis	mažiau kaip 2 %

⁽¹⁾ Ši lentelė neapima agentūrų ir Europos mokyklų duomenų.

Atsižvelgimas į ankstesnėse metinėse ataskaitose pateiktas pastabas

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Atsakymas
<i>Apygyvendinimo išlaidų, patirtų komandiruotės metu, kompensavimas</i> 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 9.6 dalis ir 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 10.7 dalis: Iš dalies pakeistuose 2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojusiuose Tarybos nuostatuose teigiama, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos iki maksimalios kiekvienai šaliai nustatytos sumos, pateikus patvirtinamuosius dokumentus (Tarybos nuostatų VII priedo 13 straipsnis). Priešingai šiai taisyklei, visos institucijos, išskyrus Teisingumo Teismą, Audito Rūmus ir Ombudsmeną, savo vidaus taisyklėse numatė vienodo dydžio sumos, siekiančios nuo 30 % iki 60 % maksimalios leistinos sumos, išmokėjimą darbuotojams, kurie nepateikia jokių patirtas apgyvendinimo išlaidas pagrindžiančių įrodymų.	Tuo tarpu Taryba, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas bei Regionų komitetas atliko savo vidaus taisyklių pakeitimus tam, kad šios atitiktų Tarybos nuostatus.	Parlamentas ir Komisija turėtų atlikti savo vidaus taisyklių pakeitimus siekiant užtikrinti, kad komandiruotės metu patirtos apgyvendinimo išlaidos būtų kompensuojamos pagal Tarybos nuostatus, kurie buvo iš dalies pakeisti Komisijos pasiūlymu, gavus Parlamento sutikimą.	Europos Parlamento atsakymai <i>Europos Parlamento padėtis, palyginti su kitomis institucijomis, išskirtinė, nes labai daug jo pareigūnų, atlikdami savo įprastą darbą, keliauja tarp Briuselio, Liuksemburgo ir Strasbūro. Šios kelionių į tris darbo vietas ir atgal išlaidos sudaro 91 % EP komandiruočių ir 88 % komandiruočių išlaidų. Siekiant patikimai valdyti finansus praktiškiau taikyti vienkartinį išmokų pareigūnams, keliaujantiems į tris darbo vietas ir atgal, sistemą. Vykstant į komandiruotes, kurių vieta nėra minėtos trys darbo vietos, atlyginama pateikus atitinkamus pirminius dokumentus, kaip nustatyta Pareigūnų tarybos nuostatuose.</i> <i>Po ankstesnių Rūmų pastabų dėl Parlamento komandiruočių taisyklių institucijos vidaus auditorius atliko komandiruočių tvarkos auditą. Remiantis jo ataskaitos išvadomis bus pasiūlyta pakeitimų, kuriuos pateiks generalinis sekretorius.</i> Komisijos atsakymai <i>Komisijos komandiruočių vadovas buvo pakoreguotas siekiant atsižvelgti į Audito Rūmų pastabas. Tekstą buvo vėluojama patvirtinti dėl keleto nesutarimų su darbuotojų atstovais, tačiau šie nesutarimai buvo išspręsti. Numatoma, kad dokumentas bus patvirtintas ne anksčiau kaip 2008 m. rugsėjo mėn.</i>
<i>Europos Parlamento narių padėjėjams skirtos išmokos</i> 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 10.10–10.12 dalys: Kadangi didžioji dalis Europos Parlamento narių padėjėjams skirtų išmokėtų sumų vėliau nebuvo pagrįstos atitinkamais Europos Parlamento narių padarytas išlaidas patvirtinančiais dokumentais, Audito Rūmai mano, jog nepakanka dokumentų, rodančių, kad Europos Parlamento nariai iš tikrųjų užsakė ar pasinaudojo vieno ar kelių padėjėjų paslaugomis ir kad pareigos ar paslaugos, minėtos Europos Parlamento narių pasirašytose sutartyse, iš tikrųjų buvo įvykdytos ar suteiktos. Biuras turėtų imtis veiksmų, siekdamas gauti dokumentus, kurie yra būtini įrodant, jog išlaidos buvo pagrįstos. Dera- mu laiku nepateikus šių dokumentų, turėtų būti imamas atitinkamų priemonių, kaip antai laikinas mokėjimų nutraukimas ir (arba) nepagrįstų sumų susigrąžinimo pavedimų išdavimas.	2006 m. gruodžio 13 d. biuras iš dalies pakeitė Parlamento padėjėjų išmokas reglamentuojančias taisykles. Pagal pakeistas taisykles, kurios taikomos 2006 ir 2007 m. išmokėtų sumų atveju, Parlamento nariai nebeturėtų pateikti sąskaitų faktūrų ir mokėjimų pažymų, kurias išduoda mokėjimo tarpininkai ar paslaugų teikėjai, bet privalo jas laikyti patys. Vietoj to Parlamento nariai privalo pateikti mokėjimo tarpininkų ir paslaugų teikėjų išduodamų išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitų kopijas. 2007 m. gruodžio 10 d. posėdyje biuras nusprendė, kad kiek tai liečia laikotarpį nuo 2004 m. liepos mėn. iki 2005 m. pabaigos, išlaidų ataskaitų ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitų taip pat turėtų pakakti. Audito Rūmams baigus 2007 m. auditą didžioji dalis dokumentų, pagrindžiančių 2006 ir 2007 m. išlaidas, buvo pateikti bei juos buvo sutvarkiusi Parlamento administracija. Taip pat buvo pažengta surenkant 2004 ir 2005 m. išlaidų dokumentus. 2008 m. Europos Parlamento vidaus auditorius užbaigė parlamento padėjėjų išmokų auditą ir pranešė apie šioje srityje esančius trūkumus. 2008 m. balandžio 22 d. rezoliucijoje dėl 2006 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo Parlamentas paragino savo administraciją teisingai ir metodiškai taikyti taisykles bei pagerinti įgyvendinimo procedūras ir komunikavimą su Parlamento nariais. Toje pačioje rezoliucijoje Parlamentas taip pat pažymėjo, kad biuras pavedė generaliniam sekretoriui susisiekti su Komisija ir Taryba, siekiant nustatyti naujas taisykles, bei įpareigojo darbo grupę įvertinti, kaip veikia galiojančios taisyklės, ir pasiūlyti būtinus pakeitimus.	Parlamentas turėtų:	

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Atsakymas
		— užtikrinti, kad visi susiję Parlamento nariai už kiekvienus metus pateiktų išlaidų ataskaitas ir išsiųstų sąskaitų faktūrų ataskaitas; — toliau gerinti Parlamento padėjėjų išmokų kontrolę, įskaitant atsitiktinių Parlamento narių turimų sąskaitų faktūrų patikrų atlikimą; — imtis veiksmų užtikrinant, kad nepateikus dokumentų, įrodančių, jog apmokėtos paslaugos buvo suteiktos, turėtų būti imamasi atitinkamų priemonių, kaip antai laikinas mokėjimų nutraukimas ir (arba) nepagrįstų sumų susigrąžinimo pavedimų išdavimas. — toliau tobulinti su Parlamento asistentų išmokomis susijusią reglamentavimo sistemą, siekiant pašalinti jos trūkumus.	Europos Parlamento atsakymai — Administracija daro viską, ką gali, kad užtikrintų, jog dokumentai, pagal kuriuos įforminamos su Parlamento narių padėjėjais susijusios išlaidos, būtų teikiami laikantis taisyklių. Visiems susijusiems nariams 2008 m. vasario ir kovo mėn. buvo išsiųsti laiškai, kuriuose buvo informuojama apie padėjėjų sąrašą ir išlaidas, kurias reikia įforminti, taip pat apie 2008 m. gegužės 31 d. terminą pateikti su 2004 ir 2005 finansiniais metais susijusius dokumentus. Siekiant įforminti 2007 m. išlaidas pirmasis priminimas visiems susijusiems nariams buvo išsiųstas balandžio mėn. Birželio mėn. pabaigoje visi nariai, kurie nepateikė atitinkamų vietų arba kelerių metų dokumentų arba pateikė ne visus dokumentus, gavo administracijos priminimą, pasirašytą generalinio sekretoriaus. Narių, nereagavusių į šį paskutinį priminimą, padėjėjams nebus išmokėti pinigai arba prieš šiuos narius bus pradėta susigrąžinimo procedūra, nustatyta Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklių 27 straipsnio 3 dalyje. 2006 m. išlaidų, susijusių su Europos Parlamento narių padėjėjais, įforminimas baigtas. Visais atvejais, kai trūko dokumentų arba pateikti ne visi dokumentai (0,2 % išlaidų), buvo pradėta susigrąžinimo procedūra. Taip pat bus elgiamasi ir su tų metų (2004 m., 2005 m., 2007 m. liepos-gruodžio mėn.) išlaidomis, kurios dar forminamos. Skyriui, atsakingam už išmokų valdymą, 2007 m. pabaigoje atliekant ex-post kontrolę nustatyti tik keli atvejai, kai nebuvo pateikta socialinio draudimo pažymėjimo. Atsižvelgiant į Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklių 14 straipsnio 5 dalį atitinkamos išmokos nebuvo išmokėtos visai atvejais, kai iki susijusiems nariams pranešto termino nebuvo pateikti visi dokumentai. Dėl 2004 m. ir 2005 m. išlaidų įforminimo. Patvirtinamieji dokumentai, kuriuos nariai atsiuntė iki 2008 m. rugėjo 12 d., apėmė atitinkamai 99,45 % ir 99,33 % išmokėtų pinigų. 2007 m. išlaidų įforminimas atitinkamai apima 99,63 % išlaidų. Turint mintyje visus trejus metus apskritai, šiuo patvirtinamųjų dokumentų nagrinėjimo, kurį atlieka kompetentingi skyriai, etapu, patvirtinamieji dokumentai, pripažinti tinkamais, apima apie 91 % išmokų. Kai kurie gauti dokumentai dar nagrinėjami, dėl kai kurių kitų paprašyta pateikti daugiau informacijos. Atnaujinti duomenys bus pateikti Rūmams iki 2008 m. spalio 15 d. termino. — Biurui buvo pranešta, kad kai baigsis paskutiniame priminime nurodytas terminas, bus taikomas išsamesnės kontrolės, atliekamos kaip atsitiktinės atrankos tikrinimai, principas. — Dėl 2006 m. Generalinis sekretorius dvylikai narių išsiuntė laiškus, kuriuose informuojama, kad dėl taisyklių, susijusių su Parlamento narių padėjėjų išmokomis, nesilaikymo pradėta Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklių 27 straipsnio 3 dalyje nustatyta susigrąžinimo procedūra; generalinis sekretorius apie 10 atvejų nurodė sustabdyti mokėjimus. — 2008 m. kovo 10 d. biuras, laikydamasis pirmininkų sueigos rekomendacijos, įpareigojo generalinį sekretorių užtikrinti, kad būtų nuosekliai laikomasi Europos Parlamento vidaus taisyklių dėl su Parlamento narių padėjėjais susijusių išlaidų, jis pavedė generaliniam sekretoriui susisiekti su Komisija ir Taryba siekiant nustatyti naujas taisykles ir įpareigojo darbo grupę įvertinti, kaip taikomos dabartinės taisyklės, bei prireikus pateikti pakeitimų. Liepos 9 d., taikydamas Parlamento narių statuto įgyvendinimo nuostatų tvirtinimo procedūrą, Biuras patvirtino naujas taisykles, nustatytas atsižvelgiant į darbo grupės rekomendacijas.

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Atsakymas
<i>Papildomų pensijų schema Europos Parlamento nariams</i> 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 10.2 lentelė: Schemoje reikėtų nustatyti aiškias taisykles, kurios apibrėžtų Europos Parlamento ir schemos dalyvių prievolės ir atsakomybę deficitu atveju.	Nėra nustatytos taisyklės, kurios apibrėžtų Europos Parlamento ir schemos dalyvių prievolės ir atsakomybę deficitu atveju.	Turėtų būti nustatytos atitinkamos taisyklės, kurios apibrėžtų Europos Parlamento ir schemos dalyvių prievolės ir atsakomybę deficitu atveju.	Europos Parlamento atsakymai Atsižvelgdamas į statistinį deficitą, kuris 2004 m. pabaigoje sudarė 43 765 745 €, biuras savo 2005 m. lapkričio 30 d. posėdyje apsvairstė klausimus, susijusius su savanoriškos papildomų pensijų sistemos valdymu. Šiame posėdyje jis pritarė savo darbo grupės išvadoms dėl pensijų fondo, būtent: — kad Parlamento narių išlaidų kompensavimo ir išmokų mokėjimo taisyklės turėtų būti iš dalies pakeistos taip, kad bendra įnašo dalis padidėtų nuo 39 iki 45 %, tai taikytina nuo 2006 m. sausio 1 d.; — kad reikėtų paprašyti darbo grupės, jog ji, remdamasi nepriklausomais statistiniais tyrimais pateiktų fondo finansinės padėties priėmus Parlamento narių statutą atskaitai; — Biuras, įgyvendindamas naująjį Statutą, ėmėsi priemonių, siekdamas užtikrinti, kad papildomos pensijos būtų mokamos ir po 2009 m., kai įsigalios naujasis Statutas; — jis pabrėžė, kad patvirtinus šias priemones būtų galima parengti susitarimą dėl atitinkamų Fondo ir Parlamento ryšių ir atsakomybės, kaip minėjo Audito Rūmai. 2005 m. lapkričio 30 d. Biuro patvirtintame priemonių plane nurodoma, kad tik patvirtinus šias priemones būtų galima parengti susitarimą dėl atitinkamų Fondo ir Parlamento ryšių ir atsakomybės, kaip minėjo Audito Rūmai. Taikydamas šią strategiją, Parlamentas įgaliojo atlikti statistikos tyrimus, kurie buvo baigti 2007 m. ir pateikti Biuro darbo grupei, atsakingai už Parlamento narių statuto įgyvendinimo nuostatų rengimą. Įgyvendinimo nuostatų projekto 77 straipsnyje nagrinėjama pensijų fondo padėtis. 2008 m. gegužės 19 d. biuras nusprendė nebetaikyti sistemos, pagal kurią narių įnašai buvo skaičiuojami nuo jų už bendrąsias išlaidas gautos išmokos. Generalinis sekretorius prieš vasaros pertrauką išsiuntė pranešimą, kuriame informavo pensijų fondo narius apie procedūros pokyčius. 2008 m. liepos 9 d. biuras patvirtino įgyvendinimo nuostatas, taigi buvo galima imtis paskesnių veiksmų. Atsižvelgiant į tai, kas šiose nuostatose buvo nuspręsta dėl pensijų fondo ateities, greitai bus pradėta derėtis dėl Susitarimo dėl atitinkamų fondo ir Parlamento ryšių ir atsakomybės, šios derybos tikriausiai bus baigtos ateinančių metų pradžioje.
<i>Tarybos atliekamas papildomų nepanaudotų kasmetinių atostogų apmokėjimas</i> 2004 finansinių metų metinės ataskaitos 9.18 dalis ir 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 10.2 lentelė: Taryboje iki 1997 m. gruodžio 31 d. suteiktos papildomos kasmetinės atostogos kaip kompensacija už viršvalandžius yra apmokamos asmeniui išėjus į pensiją, jei pareigūnas nėra panaudojęs papildomų atostogų. Kadangi A ir B kategorijų personalas neturi teisės gauti kompensacijos už viršvalandžius, tokie mokėjimai neatitinka Tarybos nuostatų 56 straipsnio.	Nors Generalinis sekretoriatas ėmėsi atitinkamų veiksmų, kad palaipsniui panaikintų A ir B kategorijų personalui iki 1997 m. gruodžio 31 d. suteiktas susikaupusias kompensuojamąsias atostogas, 2007 m. mokėjimai vis dar buvo atliekami siekiant kompensuoti papildomas nepanaudotas atostogas.	Turėtų būti nutrauktas papildomų nepanaudotų kasmetinių atostogų apmokėjimas.	Tarybos atsakymai Kaip nurodyta atsakymuose į Audito Rūmų ankstesnių metų ataskaitas, Tarybos generaliniam sekretoriatui žinoma Audito Rūmų pozicija dėl atlyginimo už iki 1997 m. gruodžio 31 d. sukauptas neišnaudotas kompensuojamųjų atostogų dienas ir jis visiškai sutinka su Audito Rūmų pastabomis dėl būtinybės kuo greičiau užbaigti vykdomą suregulavimo procesą. Kaip ir pažymėjo Audito Rūmai, buvo nustatyta privaloma sistema, skirta iki 2009 m. visiškai panaikinti visas sukauptas atostogų dienas. Todėl generalinis sekretoriatas primena, kad laikosi nuomonės, jog šių sukaupytų atostogų dienų laipsniško panaikinimo sistemos tolesnis taikymas iki jos baigiamąjo etapo 2009 m. yra būtina pareigos gerbti įgytas teises bei laikytis Europos teisės pagrindinių principų, susijusių su teisėtai lūkesčiais ir vienodu požiūriu, pasekmė. Be to, generalinis sekretoriatas primena, jog jau 1997 m. buvo imtasi priemonių siekiant neleisti, kad tokia padėtis pasikartotų ateityje. Generalinis sekretoriatas taip pat priėmė sprendimą, kuriuo bus užkirstas kelias su kompensuojamomis atostogomis susijusiems likamiesiems mokėjimams išėjus į pensiją. Taip pat reikėtų pažymėti, kad generalinis sekretoriatas planuoja užbaigti darbą, kuriuo siekiama per 2009 m. panaikinti visas Tarybos nuostatų 56 straipsnio neatitinkančias nefinansines kompensacijas.

Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Atsakymas
<i>Komisijos tolesni veiksmai dėl šeimos pašalpų mokėjimo</i> 2005 finansinių metų metinės ataskaitos 10.12 dalis ir 2006 finansinių metų metinės ataskaitos 10.2 lentelė: Darbuotojų, kurie gauna šeimos pašalpą ir neturi išlaikomų vaikų, ne visuomet prašoma papildyti informaciją naujausiais duomenimis. Nebuvo įrodymų, patvirtinančių, kad 676 iš 1 605 Briuselyje įsikūrusių susijusių Komisijos darbuotojų buvo prašoma patvirtinti ar atnaujinti savo pirmines deklaracijas. Taip pat nebuvo atlikta pakankamai patikrų dėl atvejų, kuomet buvo galima gauti išlaikomo vaiko valstybines pašalpas, o jei taip, jos turėjo būti atskaičiuotos iš išmokų, mokamų pagal Tarnybos nuostatus, sumos. 2006 m. Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų dėl 231 atvejo iš 676 ir planavo per dvejus metus išnagrinėti likusius atvejus.	Su įvairiomis pašalpomis susiję tolesni veiksmai vis dar yra iš esmės grindžiami sava-norišku darbuotojų informacijos perdavimu. 2008 m. vasario mėn. vis dar buvo 703 atvejai, kurių paskutinė patikra buvo atlikta iki 2005 m. ir kurie sudarė 37 % visų Briuselyje dirbančių darbuotojų, gaunančių namų ūkio pašalpą ir neturinčių išlaikomų vaikų.	Komisija turi imtis papildomų veiksmų, skirtų šeimos pašalpų mokėjimui reguliariai tikrinti.	Komisijos atsakymai <i>Šiuo metu pirmenybė teikiama teisės gauti šeimos pašalpą patikrinimui. Kad nebebūtų vilkinamas tikrinimo procesas, nuo 2008 m. gegužės mėn. paskirtas už tai atsakingas vienas darbuotojas. Be to, tikrinamos šeimos pašalpos, gautos tų pačių asmenų iš kitų šaltinių, ir prireikęs sumos pataisomos atgaline data. Vėliau bus tikrinami paskutiniu metu netikrinti kiti asmenys, galintys gauti pašalpas iš kitų šaltinių.</i>

I PRIEDAS

Finansinė informacija apie bendrąjį biudžetą

TURINYS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. Biudžeto sudėtis
2. Teisinis pagrindas
3. Sutartyse ir Finansiniame reglamente nustatyti biudžeto principai
4. Biudžeto turinys ir struktūra
5. Biudžeto finansavimas (biudžeto pajamos)
6. Biudžeto asignavimų tipai
7. Biudžeto vykdymas
 - 7.1. Atsakomybė už vykdymą
 - 7.2. Pajamų vykdymas
 - 7.3. Išlaidų vykdymas
 - 7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas
8. Sąskaitų pateikimas
9. Išorės auditas
10. Biudžeto įvykdymo tvirtinimas ir tolesnės priemonės

PAAIŠKINIMAI

Finansinių duomenų šaltiniai

Piniginis vienetas

Santrumpos ir simboliai

DIAGRAMOS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE BIUDŽETĄ

1. BIUDŽETO SUDĖTIS

Biudžetą sudaro Europos bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) išlaidos. Jį taip pat sudaro bendradarbiavimo teisingumo ir vidaus reikalų srityse bei bendros užsienio ir saugumo politikos administracinės išlaidos, ir visos kitos išlaidos, kurios, Tarybos nuomone, turėtų būti padengtos iš biudžeto, kad būtų galima vykdyti šias politikas.

2. TEISINIS PAGRINDAS

Biudžetas vykdomas vadovaujantis finansinėmis Romos sutarčių ⁽¹⁾ ⁽²⁾ nuostatomis (EB sutarties 268–280 straipsniai ir Euratomo sutarties 171–183 straipsniai) bei finansiniais reglamentais ⁽³⁾.

3. SUTARTYSE IR FINANSINIAME REGLAMENTE NUSTATYTI BIUDŽETO PRINCIPAI

Visos Bendrijos pajamos ir išlaidos turi būti įtrauktos į vieną biudžetą (vieningumas ir tikslumas). Biudžetas sudaromas kasmet tik vieneriems finansiniams metams (metinis periodiškumas). Jo išlaidos negali viršyti pajamų (subalansuotumas). Sąskaitos parengiamos, vykdomos ir pateikiamos eurai (apskaitos vienetas). Pajamos turi būti skirtos visoms išlaidoms finansuoti neišskiriant tam tikrų išlaidų punktų ir, kaip ir visos išlaidos, turi būti įtrauktos į biudžetą, vėliau į finansinę atskaitomybę, be jokių pataisymų (universalumas). Asignavimai klasifikuojami pagal antraštines dalis ir skyrius; skyrius sudaro straipsniai ir punktai (specifikacija). Biudžeto asignavimai naudojami vadovaujantis ekonomiško, efektyvumo ir rezultatyvumo principais (patikimas finansų valdymas). Biudžetas parengiamas ir vykdomas, o sąskaitos pateikiamos laikantis skaidrumo principo (skaidrumas). Tačiau yra keletas nedidelių šių pagrindinių principų išimčių.

4. BIUDŽETO TURINYS IR STRUKTŪRA

Biudžetą sudaro „suvestinė pajamų ir išlaidų ataskaita“ bei „pajamų ir išlaidų ataskaitų“ skirsniai kiekvienai institucijai. Yra devyni skirsniai: I skirsnis – Parlamentas, II skirsnis – Taryba, III skirsnis – Komisija, IV skirsnis – Teisingumo Teismas, V skirsnis – Audito Rūmai, VI skirsnis – Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, VII skirsnis – Regionų komitetas, VIII skirsnis – Europos ombudsmenas ir IX skirsnis – Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

Kiekviename skirsnyje pajamos ir išlaidos klasifikuojamos biudžeto eilutėse (pagal antraštines dalis, skyrius, straipsnius ir, tam tikrais atvejais, punktus) pagal jų tipą ar paskirtį.

5. BIUDŽETO FINANSAVIMAS (BIUDŽETO PAJAMOS)

Iš esmės biudžetas finansuojamas iš Bendrijų nuosavų išteklų: BNPj nuosavų išteklų, PVM nuosavų išteklų, muitų mokesčių, žemės ūkio mokesčių, cukraus ir izogliukozės mokesčių ⁽⁴⁾.

Be nuosavų išteklų yra kitų, nereikšmingų pajamų (žr. **I diagramą**).

6. BIUDŽETO ASIGNAVIMŲ TIPAI

Numatytoms išlaidoms padengti biudžete išskiriami šie biudžeto asignavimų tipai:

a) diferencijuoti asignavimai (DA) skirti finansuoti daugiamečius veiksmus tam tikrose biudžeto srityse. Juos sudaro įsipareigojimų asignavimai (IA) ir mokėjimų asignavimai (MA):

— įsipareigojimų asignavimai leidžia vieneriais finansiniais metais prisiimti teisinius įsipareigojimus veiksams, vykdomiems keiserius finansinius metus;

⁽¹⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.): Europos ekonominės bendrijos (EEB) steigimo sutartis.

⁽²⁾ Romos sutartis (1957 m. kovo 25 d.): Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) steigimo sutartis.

⁽³⁾ Iš esmės 2002 m. birželio 25 d. Finansinis reglamentas (OL L 248, 2002 9 16).

⁽⁴⁾ Pagrindiniai su nuosavais ištekliais susiję teisės aktai: 2007 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas 2007/436/EB (OL L 163, 2007 6 23); 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas 2000/597/EB, Euratomas (OL L 253, 2000 10 7); 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 (OL L 130, 2000 5 31); 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 (OL L 155, 1989 6 7); 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11); 1989 m. vasario 13 d. Tarybos direktyva 89/130/EEB, Euratomas dėl bendrojo nacionalinio produkto rinkos kainomis įvertinimo suderinimo (OL L 49, 1989 2 21), 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (OL L 181, 2003 7 19).

— mokėjimų asignavimais finansuojamos išlaidos, susijusios su einamiesiems arba ankstesniesiems finansiniams metams priimtais įsipareigojimais;

b) nediferencijuoti asignavimai (NDA) užtikrina išlaidų, susijusių su kiekvienų finansinių metų metiniais veiksmais, įsipareigojimus ir mokėjimus.

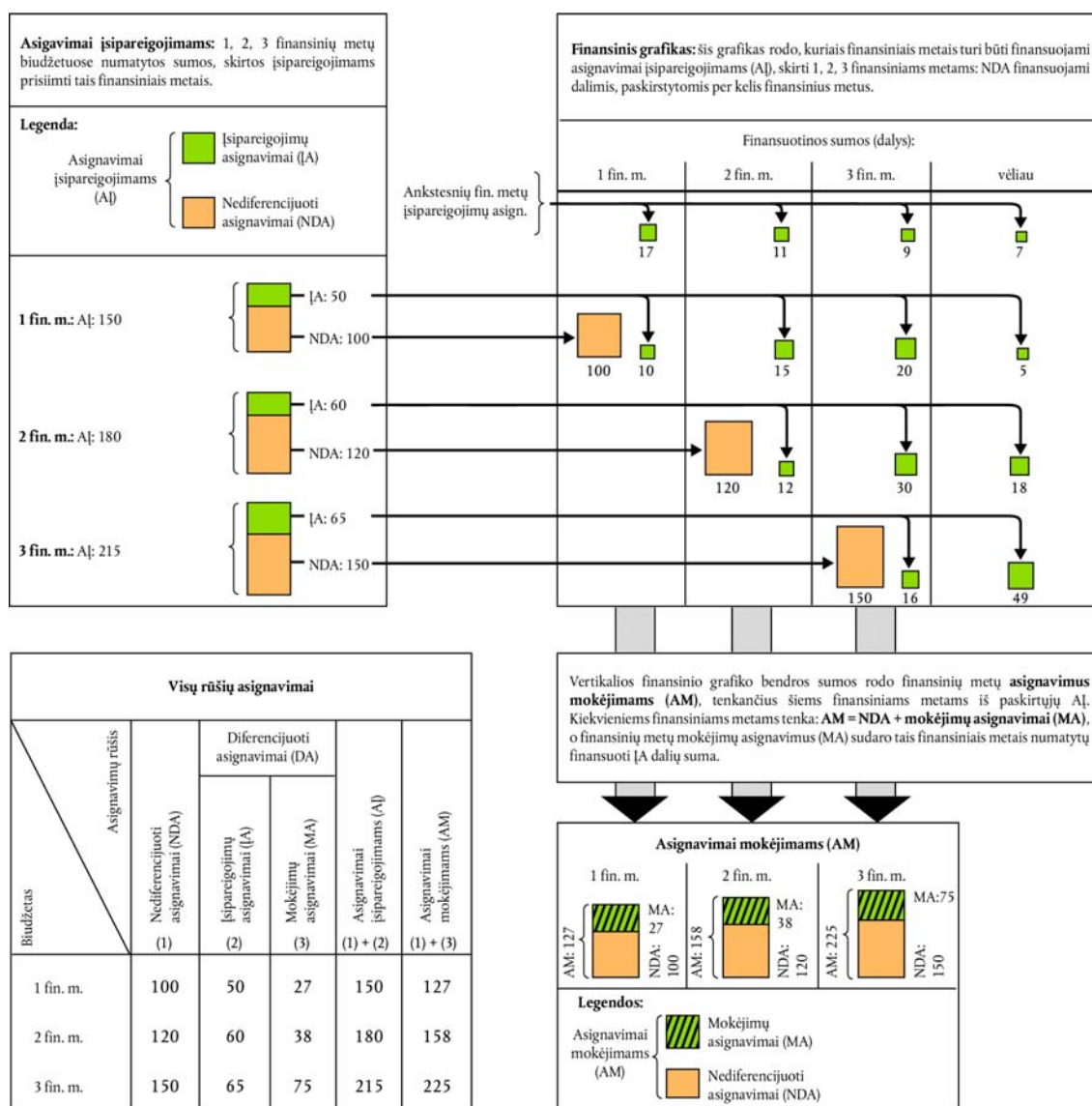
Tokiu būdu svarbu nustatyti dvi kiekvienų finansinių metų bendrąsias sumas:

a) bendroji asignavimų įsipareigojimams (AI) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + įsipareigojimų asignavimai (IA) ⁽⁵⁾;

b) bendroji asignavimų mokėjimams (AM) suma ⁽⁵⁾ = nediferencijuoti asignavimai (NDA) + mokėjimų asignavimai (MA) ⁽⁵⁾.

Budžeto pajamos yra skirtos padengti visus asignavimus mokėjimams. Įsipareigojimų asignavimų nebūtina padengti pajamomis.

Toliau pateikta schema (su fiktyviomis sumomis), kurioje parodytas šių rūšių asignavimų poveikis kiekvieniems finansiniams metams.

⁽⁵⁾ Svarbu skirti „asignavimų įsipareigojimams“ ir „įsipareigojimų asignavimų“ bei „asignavimų mokėjimams“ ir „mokėjimų asignavimų“ sąvokas. Sąvokos „įsipareigojimų asignavimai“ ir „mokėjimų asignavimai“ yra vartojamos tik diferencijuotų asignavimų kontekste.

7. BIUDŽETO VYKDYMAS

7.1. Atsakomybė už vykdymą

Komisija vykdo biudžetą, vadovaudamasi Finansiniu reglamentu, savo pačios atsakomybe ir neviršydamą paskirtųjų asignavimų; ji taip pat suteikia kitoms institucijoms įgaliojimus vykdyti su jomis susijusius biudžeto skirsnius ⁽⁶⁾. Finansiniame reglamente nustatytos biudžeto vykdymo procedūros, bei institucijų įgaliojimus suteikiančių pareigūnų, apskaitos pareigūnų, avansų sąskaitų valdytojų ir vidaus auditorių pareigos. Dviejose pagrindinėse išlaidų srityse (EŽŪGF ir struktūrinių fondų) Bendrijos lėšos valdomos bendrai su valstybėmis narėmis.

7.2. Pajamų vykdymas

Numatytosios pajamos įskaitomos į biudžetą, atsižvelgiant į pataisas, išplaukiančias iš taisomųjų biudžetų.

Biudžeto pajamų vykdymą sudaro gautinų sumų nustatymas ir Bendrijoms grąžintinų sumų (nuosavų išteklių ir kitų pajamų) susigrąžinimas. Jį reglamentuoja tam tikros specialios nuostatos ⁽⁷⁾. Faktinės finansinių metų pajamos yra apibrėžiamos kaip bendra suma lėšų, surenkamų pagal einamųjų finansinių metų gautinas sumas, ir išieškojimų, atliktų pagal ankstesniųjų finansinių metų neišieškotas gautinas sumas.

7.3. Išlaidų vykdymas

Sąmatinės išlaidos yra įskaitomos į biudžetą.

Biudžeto išlaidų vykdymas, t. y. asignavimų kaita ir panaudojimas, gali būti taip apibendrintas:

a) asignavimai įsipareigojimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų įsipareigojimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir ĮA) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + iš ankstesniųjų finansinių metų perkelti įsipareigojimų asignavimai + neautomatiški, dar nepaskirti perkėlimai iš ankstesniųjų finansinių metų + iš ankstesniųjų finansinių metų likę ir vėl paskirti įsipareigojimų asignavimai;
- ii) *asignavimų panaudojimas*: per finansinius metus galutinius asignavimus įsipareigojimams galima naudoti įsipareigojimams prisiimti (panaudoti asignavimai įsipareigojimams = prisiimtų įsipareigojimų suma);
- iii) *asignavimų perkėlimas iš vieno finansinių metų į kitus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į kitus finansinius metus atitinkamos institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeltiami automatiškai;
- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas.

b) asignavimai mokėjimams:

- i) *asignavimų kaita*: bendrą finansinių metų asignavimų mokėjimams sumą sudaro: pradinis biudžetas (NDA ir MA) + taisomieji biudžetai + paskirtosios pajamos + pervedimai + asignavimai, atkelti iš ankstesniųjų finansinių metų kaip automatiški arba kaip neautomatiški perkėlimai;
- ii) *finansinių metų asignavimų panaudojimas*: finansinių metų asignavimai mokėjimams yra skirti mokėjimams atlikti tais finansiniais metais. Jiems nepriklauso asignavimai, perkelti iš ankstesniųjų finansinių metų (panaudoti asignavimai mokėjimams = mokėjimų, įvykdytų pagal tų finansinių metų asignavimus, suma);
- iii) *finansinių metų asignavimų perkėlimas į kitus finansinius metus*: nepanaudoti finansinių metų asignavimai gali būti perkelti į sekančius finansinius metus pačios institucijos sprendimu. Asignavimai, gaunami kaip paskirtosios pajamos, perkeltiami automatiškai;

⁽⁶⁾ Žr. EB sutarties 274 straipsnį, Euratomo sutarties 179 straipsnį ir Finansinio reglamento 50 straipsnį.

⁽⁷⁾ Žr. Finansinio reglamento 69–74 straipsnius ir Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000.

- iv) *asignavimų anuliavimas*: likutis yra anuliuojamas;
- v) *bendra per finansinius metus įvykdytų mokėjimų suma*: mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + mokėjimai pagal asignavimus mokėjimams, atkelti iš praeitų finansinių metų;
- vi) *tikrosios vienerių finansinių metų išlaidos*: išlaidos konsoliduotose biudžeto vykdymo ataskaitose (žr. 7.4 dalį) = mokėjimai pagal finansinių metų asignavimus mokėjimams + finansinių metų asignavimai mokėjimams, perkelti į sekančius finansinius metus.

7.4. Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos ir finansinių metų likučio apskaičiavimas

Konsoliduotos biudžeto vykdymo ataskaitos parengiamos kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jose yra apskaičiuotas finansinių metų likutis, kuris įskaitomas į sekančių finansinių metų biudžetą, naudojantis taisomuoju biudžetu.

8. SĄSKAITŲ PATEIKIMAS

Atitinkamų finansinių metų sąskaitos pateikiamos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams; šios sąskaitos apima finansinę atskaitomybę ir biudžeto vykdymo ataskaitas, pateikiamas kartu su biudžeto ir finansų valdymo ataskaita. Negalutinės sąskaitos pateikiamos ne vėliau kaip iki kitų finansinių metų kovo 31 d., galutinės sąskaitos – iki tų pačių metų liepos 31 d.

Europos Bendrijų 2007 finansinių metų metinės finansinės ataskaitos buvo trečią kartą parengtos pagal kaupimo principu vykdomos apskaitos taisyklės, kurias Europos Bendrijos pradėjo taikyti 2005 m. 2007 m. taip pat buvo atnaujintas Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomas finansinis reglamentas. Naujoji versija įsigaliojo 2007 m. gegužės 1 d.

Reikia pažymėti, kad 2007 finansinių metų konsoliduotose finansinėse ataskaitose:

- Visas turtas nuo 67 332 milijonų eurų 2006 m. išaugo iki 75 720 milijonų eurų. Visi išsipareigojimai nuo 131 550 milijonų eurų išaugo iki 131 646 milijonų eurų. Skirtumas tarp turto ir išsipareigojimų bus finansuojamas balsavimu jau patvirtintomis biudžeto lėšomis artimiausiu metu, arba garantuojamas valstybių narių tolimesnė perspektyvoj.
- Finansinių metų ekonominių rezultatų perviršis nuo 197 milijonų eurų 2006 m. išaugo iki 10 120 milijonų eurų 2007 m.

9. IŠORĖS AUDITAS

Nuo 1977 m. biudžeto išorės auditą atlieka Europos Bendrijų Audito Rūmai ⁽⁸⁾. Audito Rūmai tikrina visų biudžeto pajamų ir išlaidų sąskaitas. Jie pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl sąskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Jie taip pat tikrina, ar pajamos ir išlaidos buvo teisėtos ir tvarkingos, ir įsitikina, ar lėšos buvo patikimai valdomos. Auditai gali būti atlikti prieš uždarant aptariamų finansinių metų sąskaitas; jie atliekami remiantis dokumentais ir, jei reikia, vietoje – Europos Bendrijų institucijose, valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse. Audito Rūmai parengia kiekvienų finansinių metų metinę ataskaitą ir taip pat gali bet kuriuo metu pateikti savo pastabas dėl konkrečių klausimų ir, bet kuriai Europos Bendrijų institucijai prašant, pareikšti nuomones.

10. BIUDŽETO ĮVYKDYMO TVIRTINIMAS IR TOLESNĖS PRIEMONĖS

Nuo 1977 m. yra taikomos tokios nuostatos ⁽⁹⁾: iki antrųjų metų, einančių po aptariamų finansinių metų, balandžio 30 d. Parlamentas, Tarybai rekomenduojant, patvirtina, kad Komisija įvykdė biudžetą. Tuo tikslu Taryba ir Parlamentas patikrina Komisijos pateiktas sąskaitas, taip pat išnagrinėja Audito Rūmų metinę ataskaitą ir specialiąsias ataskaitas. Institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų atsižvelgta į sprendimuose dėl biudžeto įvykdymo pareikštas pastabas, ir atsiskaityti už taikytas priemones.

⁽⁸⁾ Žr. EB sutarties 246, 247 ir 248, Euratomo sutarties 160a, 160b ir 160c ir Finansinio reglamento 139–147 straipsnius.

⁽⁹⁾ Žr. EB sutarties 276 ir Euratomo sutarties 180b straipsnius.

PAAIŠKINIMAI

FINANSINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI

Šiame priede pateikiami finansiniai duomenys yra paimti iš Europos Bendrijų metinių finansinių ataskaitų ir kitų įvairių Komisijos pateiktų finansinių dokumentų. Geografinis paskirstymas nustatytas pagal Komisijos informacinės apskaitos sistemos (ABAC) šalių kodus. Komisija pabrėžia, jog visi duomenys, kuriuos pateikė valstybė narė, tiek duomenys apie pajamas, tiek apie išlaidas, yra aritmetinių operacijų rezultatas, kuriuo nepakankamai perteikiama informacija apie naudą, kurią kiekviena valstybė narė gauna iš Europos Sąjungos. Todėl šie duomenys turėtų būti interpretuojami apdairiai.

PINIGINIS VIENETAS

Visi finansiniai duomenys pateikiami milijonais eurų. Bendrosios sumos yra suapvalintos konkrečių verčių sumos, kurios nebūtinai atitinka suapvalinamų verčių sumą.

SANTRUMPOS IR SIMBOLIAI

AI	Asignavimai įsipareigojimams
AM	Asignavimai mokėjimams
AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bulgarija
BNPj	Bendrosios nacionalinės pajamos
CY	Kipras
CZ	Čekija
D	Biudžeto antraštinė dalis
DA	Diferencijuoti asignavimai
DE	Vokietija
DIA	Diagrama-nuoroda kitose diagramose (pvz. III DIA)
DK	Danija
EAEB arba Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EC	Europos bendrija (Bendrijos)
EE	Estija
EEC	Europos ekonominė bendrija
EL	Graikija
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
ES	Ispanija
ES	Europos Sąjunga
ES-27	27 Europos Sąjungos valstybės narės
FI	Suomija
FNR	2002 m. birželio 25 d. finansinis reglamentas
FR	Prancūzija
HU	Vengrija

IE	Airija
IT	Italija
ĮA	Įsipareigojimų asignavimai
LT	Lietuva
LU	Liuksemburgas
LV	Latvija
MA	Mokėjimų asignavimai
MT	Malta
NDA	Nediferencijuoti asignavimai
NL	Nyderlandai
OL	<i>Europos Sąjungos oficialusis leidinys</i>
PL	Lenkija
PT	Portugalija
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
RO	Rumunija
SE	Švedija
SK	Slovakija
Skn.	Biudžeto skirsnis
SI	Slovėnija
UK	Jungtinė Karalystė
0,0	Duomenys tarp 0 ir 0,05
—	Nėra duomenų

DIAGRAMOS

2007 FINANSINIŲ METŲ BIUDŽETAS IR BIUDŽETO VYKDYMAS 2007 FINANSINIAIS METAIS

I DIA	2007 m. biudžetas – numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams
II DIA	2007 m. biudžetas – asignavimai įsipareigojimams
III DIA	2007 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas
IV DIA	2007 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas
V DIA	Nuosavi ištekliai 2007 m. – Faktinės pajamos pagal valstybes nares
VI DIA	2007 m. kiekvienoje valstybėje narėje įvykdyti mokėjimai

2007 FINANSINIŲ METŲ KONSOLIDUOTOS ATASKAITOS

VII DIA	Konsoliduotas balansas
VIII DIA	Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

I diagrama

2007 m. biudžetas – Numatytos pajamos ir galutiniai asignavimai mokėjimams

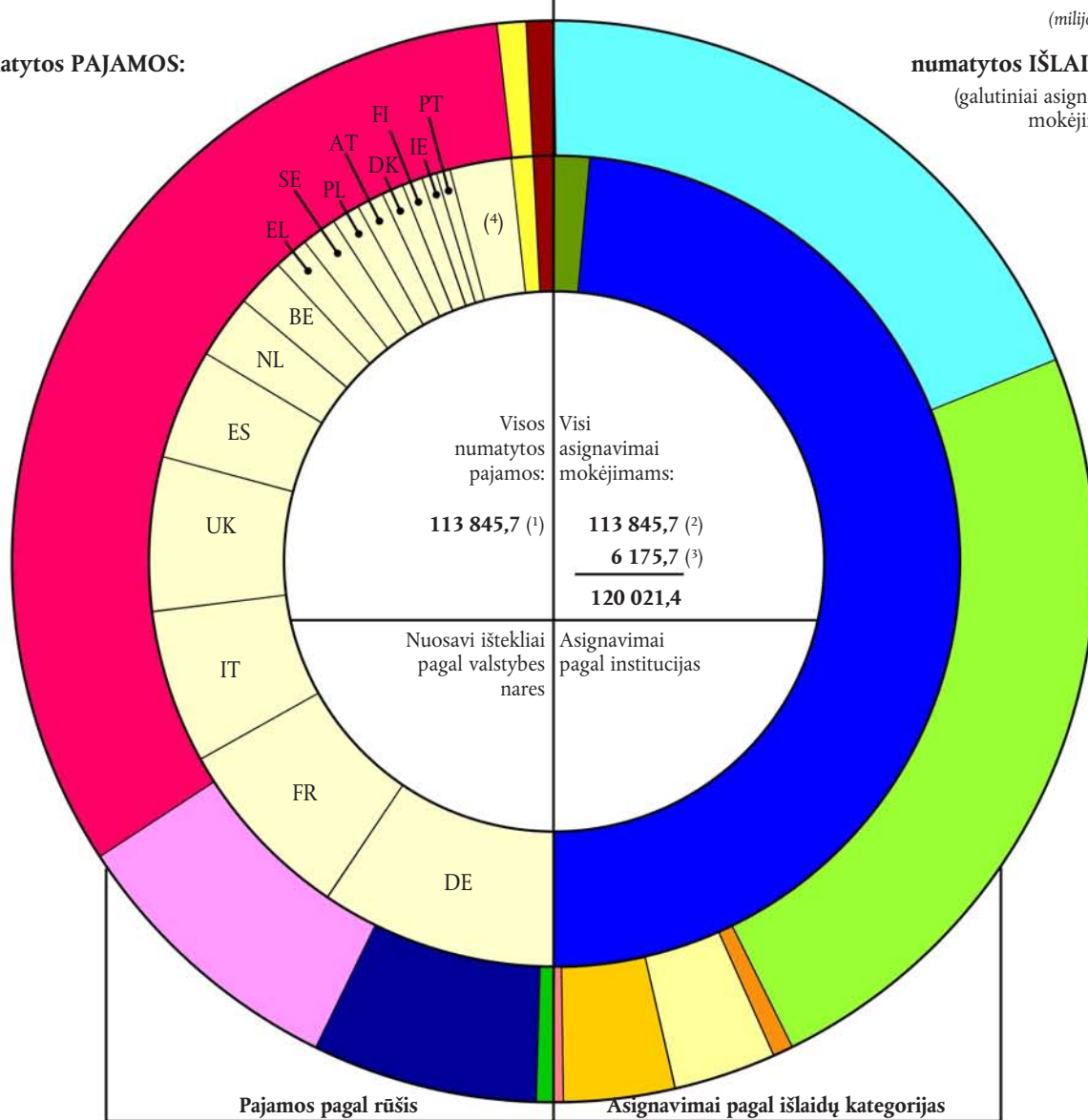
[dėl pajamų kriterijų, žr. 7.2 dalį „Pagrindinė informacija apie biudžetą“; dėl išlaidų kriterijų, žr. 7.3 dalį „Pagrindinė informacija apie bendrąjį biudžetą“, ir dėl detalesnės informacijos, žr. IV diagramos a stulpelį]

(milijonais eurų ir %)

numatytos PAJAMOS:

numatytos IŠLAIDOS:

(galutiniai asignavimai mokėjimams)

Pagrindinės pajamos:

Iš viso nuosavų ištekliai (pagal valstybes nares)		
Žemės ūkio muitai	1 486,8	(1,3 %)
„Cukraus“ ir „izogliukozės“ mokesčiai	– 37,7	(0 %)
Muitai	15 083,8	(13,2 %)
PVM nuosavi ištekliai	19 478,6	(17,1 %)
BNP nuosavi ištekliai	74 022,0	(65 %)
Kitos pajamos	1 703,7	(1,5 %)
Ankstesnių finansinių metų perteklius	2 108,6	(1,9 %)

Pagrindinės išlaidos

Finansinės programos išlaidų kategorijos

1. Tvarus augimas	45 461,8	(37,9 %)
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	57 019,7	(47,5 %)
3. Pilietiškumas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 356,2	(1,1 %)
4. ES – pasaulinė partnerė	7 779,5	(6,5 %)
5. Administracija	7 959,5	(6,6 %)
6. Kompensavimas	444,6	(0,4 %)
Asignavimai, skirti kitoms institucijoms	3 046,6	(2,5 %)
Asignavimai, skirti Komisijai,	116 974,8	(97,5 %)
iš kurių – asignavimai pagrindinei veiklai	112 061,9	(93,4 %)

(1) Po taisomųjų biudžetų.

(4) CZ, RO, HU, SK, SI, LU, BG, LT, LV, EE, CY, MT pajamų įmokos kartu.

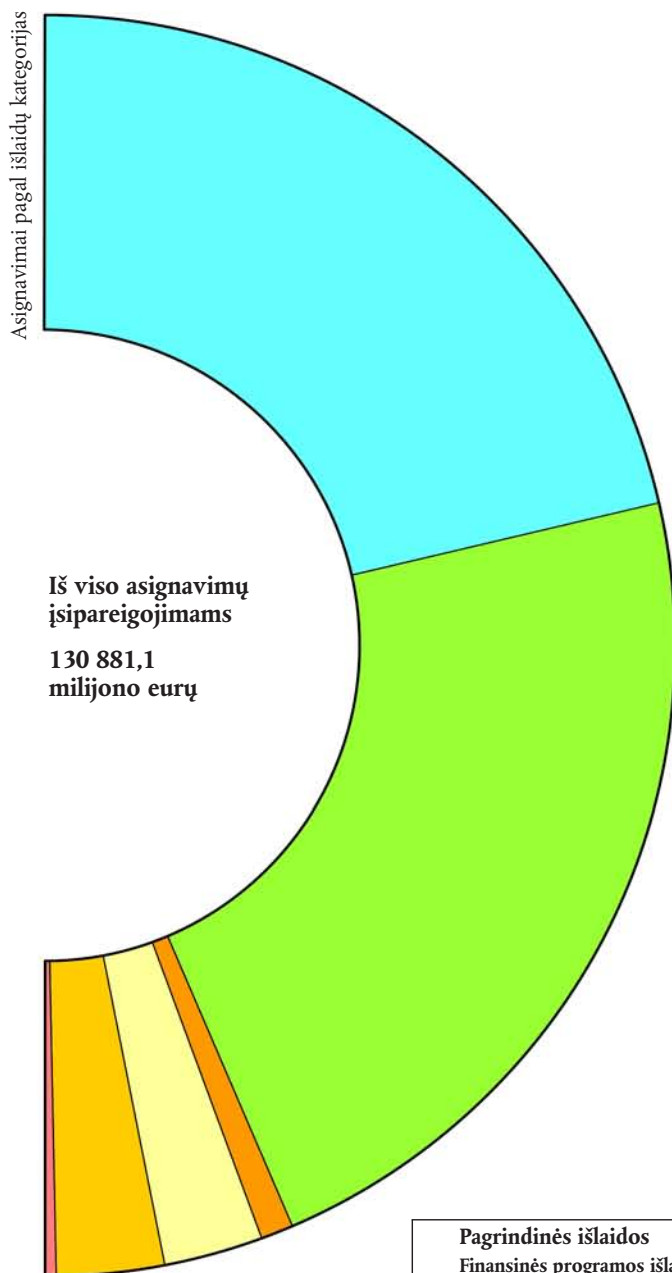
(2) Po taisomųjų biudžetų ir pervedimų tarp biudžeto antraštinių dalių.

(3) Paskirtosios pajamos, atkurtieji ir perkeltieji asignavimai.

II diagrama**2007 m. – Asignavimai įsipareigojimams**

[po taisomųjų biudžetų; dėl detalesnės informacijos, žr. III diagramos b stulpelį]

(milijonais eurų ir %)

Pastaba:

Visų asignavimų įsipareigojimams bendros sumos neatsveria 2007 m. pajamos, kadangi į įsipareigojimų asignavimus įeina sumos, kurias sudarys biudžeto pajamos iš vėlesnių metų.

Pagrindinės išlaidos**Finansinės programos išlaidų kategorijos**

1. Tvarus augimas	56 060,3	(42,8 %)
2. Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	58 399,1	(44,6 %)
3. Pilietiškas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 543,8	(1,2 %)
4. ES – pasaulinė partnerė	7 142,3	(5,5 %)
5. Administracinės išlaidos	7 291,0	(5,6 %)
6. Kompensavimas	444,6	(0,3 %)

III diagrama

2007 m. esami asignavimai įsipareigojimams ir jų panaudojimas

(milijonais eurų ir %)

Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2007 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Finansinė programa	Galutiniai įsipareigojimai		Asignavimų panaudojimas					
		Sumos ⁽¹⁾	Proc. (%)	Prisiimti įsipareigojimai	Panaudojimo proc. dalys (%)	Perkėlimai į 2008 m. ⁽²⁾	Proc. (%)	Anuliavimai	Proc. (%)
		(a)	(b)/(a)	(c)	(c)/(b)	(d)	(d)/(b)	(e) = (b) – (c) – (d)	(e)/(b)
<i>Biudžeto nomenklatūra</i>									
I Parlamentas (I skn.)		1 453,6		1 379,7	94,9	57,2	3,9	16,6	1,1
II Taryba (II skn.)		650,2		532,4	81,9	107,8	16,6	10,0	1,5
III Komisija (III skn.) ⁽³⁾		128 183,3		120 326,5	93,9	4 531,8	3,5	3 325,0	2,6
III.1 Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)		330,3		309,0	93,6	1,3	0,4	19,9	6,0
III.2 Įmonės (02 d.)		575,0		537,5	93,5	28,0	4,9	9,6	1,7
III.3 Konkurencija (03 d.)		74,4		72,0	96,7	1,4	1,9	1,0	1,4
III.4 Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)		10 908,1		10 860,9	99,6	23,0	0,2	24,1	0,2
III.5 Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)		57 040,8		52 026,7	91,2	3 385,7	5,9	1 628,4	2,9
III.6 Energetika ir transportas (06 d.)		1 884,6		1 835,7	97,4	37,9	2,0	11,0	0,6
III.7 Aplinka (07 d.)		373,9		348,5	93,2	13,4	3,6	11,9	3,2
III.8 Moksliniai tyrimai (08 d.)		4 049,5		3 838,8	94,8	204,4	5,0	6,2	0,2
III.9 Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)		1 537,0		1 491,0	97,0	42,0	2,7	4,0	0,3
III.10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)		662,8		401,7	60,6	260,9	39,4	0,2	0,0
III.11 Žuvininkystė ir jūrinių žuvių reikalai (11 d.)		958,9		706,5	73,7	5,3	0,6	247,1	25,8
III.12 Vidaus rinka (12 d.)		57,3		55,3	96,5	0,9	1,5	1,1	2,0
III.13 Regioninė politika (13 d.)		35 434,0		34 880,2	98,4	135,1	0,4	418,8	1,2
III.14 Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)		113,8		100,9	88,7	1,8	1,6	11,1	9,7
III.15 Švietimas ir kultūra (15 d.)		1 440,2		1 326,7	92,1	110,8	7,7	2,7	0,2
III.16 Komunikacija (16 d.)		204,1		196,9	96,5	1,2	0,6	5,9	2,9
III.17 Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)		571,9		502,2	87,8	9,4	1,7	60,2	10,5
III.18 Laisvė, saugumas ir teisingumas (18 d.)		693,2		626,0	90,3	10,6	1,5	56,7	8,2
III.19 Išorės santykiai (19 d.)		3 882,8		3 782,5	97,4	36,9	1,0	63,4	1,6
III.20 Prekyba (20 d.)		73,8		71,6	97,0	0,9	1,3	1,3	1,7
III.21 Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)		1 409,9		1 304,9	92,5	97,3	6,9	7,8	0,6
III.22 Plėtra (22 d.)		1 133,1		1 052,6	92,9	77,7	6,9	2,7	0,2
III.23 Humanitarinė pagalba (23 d.)		759,3		758,0	99,8	0,8	0,1	0,5	0,1
III.24 Kova su sukčiavimu (24 d.)		72,6		68,8	94,7	0,0	0,0	3,8	5,3
III.25 Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)		177,6		169,4	95,4	3,5	2,0	4,7	2,7
III.26 Komisijos administravimas (26 d.)		1 048,1		995,4	95,0	29,1	2,8	23,6	2,3
III.27 Biudžetas (27 d.)		508,8		499,1	98,1	1,8	0,3	7,9	1,5
III.28 Auditas (28 d.)		9,9		9,1	91,8	0,2	1,7	0,6	6,4
III.29 Statistika (29 d.)		130,0		114,1	87,7	2,0	1,6	13,9	10,7
III.30 Pensijos (30 d.)		997,5		994,5	99,7	0,0	0,0	3,0	0,3
III.31 Lingvistinės tarnybos (31 d.)		403,4		389,8	96,6	8,5	2,1	5,1	1,3
III.40 Rezervai (40 d.)		666,7		—	—	—	—	666,7	100,0
IV Teisingumo Teismas (IV skn.)		274,7		266,0	96,8	1,6	0,6	7,1	2,6
V Audito Rūmai (V skn.)		121,5		109,6	90,2	0,3	0,2	11,6	9,6
VI Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)		116,3		106,6	91,6	0,6	0,5	9,1	7,8
VII Regionų komitetas (VII skn.)		68,2		65,7	96,2	0,1	0,1	2,5	3,7
VIII Europos Ombudsmenas (VIII skn.)		8,2		7,4	90,5	—	—	0,8	9,5
IX Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)		5,0		4,3	86,1	—	—	0,7	13,9
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		124 455,0		130 881,1	105,2	122 798,4	93,8	4 699,4	3,6
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		124 455,0		130 881,1	105,2	122 798,4	93,8	4 699,4	3,6
<i>Finansinė programa ⁽⁴⁾</i>									
1 Tvarus augimas		53 978,0		56 060,3	103,9	782,9	1,4	1 021,9	1,8
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas		55 142,0		58 399,1	105,9	3 353,5	5,7	1 923,9	3,3
3 Pilietiškas, laisvė, saugumas ir teisingumas		1 273,0		1 543,8	121,3	46,0	3,0	76,0	4,9
4 ES – pasaulinė partnerė		6 578,0		7 142,3	108,6	273,7	3,8	231,8	3,2
5 Administracija		7 039,0 ⁽⁵⁾		7 291,0	103,6	243,3	3,3	129,9	1,8
6 Kompensavimas		445,0		444,6	100,0	—	—	—	—
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		124 455,0		130 881,1	105,2	122 798,4	93,8	4 699,4	3,6
Iš viso asignavimų įsipareigojimams		124 455,0		130 881,1	105,2	122 798,4	93,8	4 699,4	3,6
Iš viso asignavimų mokejimams		122 190,0		120 021,4	98,2	113 953,3	94,9	4 603,3	3,8
Iš viso asignavimų mokejimams		122 190,0		120 021,4	98,2	113 953,3	94,9	4 603,3	3,8

(1) Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai, susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praėjusių finansinių metų. Todėl kai kuriose finansinių išlaidų perspektyvų kategorijose esantys asignavimai yra didesni už numatytą viršutinę ribą.

(2) Taip pat asignavimai, atitinkantys paskirtas ar įsisavintas pajamas.

(3) III skirsnyje (Komisija) antraštinės dalys (d.) atitinka institucijos nustatytą veiklą (politikos sritis), skirtą veikla pagrįsto biudžeto (ABB) vykdymui.

(4) Finansinės programos išlaidų kategorijų viršutinės ribos apima 2006 m. tarpinstitucinio susitarimo 48 punkte numatytą patikslinimą.

(5) 2006 m. tarpinstitucinio susitarimo priede nurodyta, kad šios išlaidų kategorijos riba yra pateikta grynąja darbuotojų įnašų pensijų schemoje suma, 2007–2013 m. laikotarpiu maksimaliai sudaranti 500 milijonų eurų 2004 m. kainomis. 2007 m. šis sumažėjimas sudaro 75,8 milijono eurų.

IV diagrama

2007 m. esami asignavimai mokėjimams ir jų panaudojimas

(milijonais eurų ir %)

Skirsniai (skn.) ir antraštinės dalys (d.), atitinkantys 2007 m. biudžeto nomenklatūrą ir finansinės programos išlaidų kategorijas	Galutiniai asignavimai ⁽¹⁾	Asignavimų panaudojimas					
		Mokėjimai, įvykdyti 2007 m.	Panaudojimo proc. (%)	Perkėlimai į 2008 m.	Proc. (%)	Anuliuavimai	Proc. (%)
	(a)	(b)	(b)/(a)	(c)	(c)/(a)	(d) = (a) – (b) – (c)	(d)/(a)
<i>Biudžeto nomenklatūra</i>							
I Parlamentas (I skn.)	1 668,2	1 329,1	79,7	308,5	18,5	30,6	1,8
II Taryba (II skn.)	741,4	557,6	75,2	163,0	22,0	20,8	2,8
III Komisija (III skn.) ⁽²⁾	116 974,8	111 506,5	95,3	4 092,6	3,5	1 375,7	1,2
III.1 Ekonomikos ir finansų reikalai (01 d.)	328,7	262,1	79,7	6,9	2,1	59,6	18,1
III.2 Įmonės (02 d.)	549,7	369,8	67,3	62,5	11,4	117,3	21,3
III.3 Konkurencija (03 d.)	81,6	70,7	86,7	8,8	10,7	2,1	2,6
III.4 Užimtumas ir socialiniai reikalai (04 d.)	11 664,4	11 547,4	99,0	27,9	0,2	89,0	0,8
III.5 Žemės ūkis ir kaimo plėtra (05 d.)	55 802,4	53 685,2	96,2	1 965,0	3,5	152,1	0,3
III.6 Energetika ir transportas (06 d.)	1 142,3	918,8	80,4	162,8	14,3	60,7	5,3
III.7 Aplinka (07 d.)	283,9	231,8	81,6	23,0	8,1	29,1	10,3
III.8 Moksliniai tyrimai (08 d.)	3 311,8	2 678,5	80,9	609,4	18,4	24,0	0,7
III.9 Informacinė visuomenė ir žiniasklaida (09 d.)	1 436,4	1 226,7	85,4	180,8	12,6	29,0	2,0
III.10 Tiesioginiai moksliniai tyrimai (10 d.)	656,0	405,9	61,9	238,7	36,4	11,4	1,7
III.11 Žuvininkystė ir jūrinių žuvių reikalai (11 d.)	1 248,1	1 039,0	83,2	13,1	1,0	196,0	15,7
III.12 Vidaus rinka (12 d.)	63,9	54,4	85,2	6,5	10,2	2,9	4,6
III.13 Regioninė politika (13 d.)	26 693,1	26 583,0	99,6	14,2	0,1	95,8	0,4
III.14 Mokesčiai ir muitų sąjunga (14 d.)	122,9	84,7	68,9	7,9	6,4	30,3	24,6
III.15 Švietimas ir kultūra (15 d.)	1 449,8	1 260,5	86,9	162,0	11,2	27,3	1,9
III.16 Komunikacija (16 d.)	223,1	182,8	81,9	20,8	9,3	19,5	8,7
III.17 Sveikata ir vartotojų apsauga (17 d.)	582,5	447,8	76,9	42,6	7,3	92,1	15,8
III.18 Laisvė, saugumas ir teisingumas	428,4	258,8	60,4	97,5	22,8	72,1	16,8
III.19 Išorės santykiai (19 d.)	3 429,3	3 264,6	95,2	67,7	2,0	97,0	2,8
III.20 Prekyba (20 d.)	75,8	65,1	85,9	6,4	8,5	4,3	5,7
III.21 Vystymasis ir santykiai su AKR šalimis (21 d.)	1 343,7	1 192,8	88,8	105,8	7,9	45,1	3,4
III.22 Plėtra (22 d.)	1 793,2	1 748,5	97,5	19,6	1,1	25,1	1,4
III.23 Humanitarinė pagalba (23 d.)	764,3	755,6	98,9	6,9	0,9	1,7	0,2
III.24 Kova su sukčiavimu (24 d.)	75,0	59,7	79,6	5,8	7,8	9,4	12,6
III.25 Komisijos politikos kryptų koordinavimas ir teisinės konsultacijos (25 d.)	194,4	170,2	87,5	18,5	9,5	5,7	2,9
III.26 Komisijos administravimas (26 d.)	1 154,7	965,4	83,6	150,9	13,1	38,5	3,3
III.27 Biudžetas (27 d.)	517,7	497,9	96,2	10,8	2,1	9,1	1,8
III.28 Auditas (28 d.)	10,8	8,9	83,0	1,0	9,4	0,8	7,5
III.29 Statistika (29 d.)	133,6	102,0	76,4	12,6	9,4	18,9	14,2
III.30 Pensijos (30 d.)	997,5	994,5	99,7	0,0	0,0	3,0	0,3
III.31 Lingvistinės tarnybos (31 d.)	415,9	373,4	89,8	36,0	8,7	6,5	1,6
III.40 Rezervai (40 d.)	—	—	—	—	—	—	—
IV Teisingumo Teismas (IV skn.)	288,0	264,7	91,9	14,5	5,0	8,7	3,0
V Audito Rūmai (V skn.)	128,8	107,0	83,1	9,1	7,1	12,6	9,8
VI Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (VI skn.)	127,6	109,3	85,7	7,9	6,2	10,4	8,2
VII Regionų komitetas (VII skn.)	77,7	67,5	86,9	6,2	8,0	4,0	5,1
VIII Europos Ombudsmenas (VIII skn.)	8,6	7,3	84,0	0,6	6,4	0,8	9,6
IX Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (IX skn.)	6,4	4,2	66,7	1,0	16,0	1,1	17,3
Iš viso asignavimų mokėjimams	120 021,4	113 953,3	94,9	4 603,3	3,8	1 464,8	1,2
<i>Finansinė programa</i>							
1 Tvarus augimas	45 461,8	43 713,0	96,2	1 359,1	3,0	389,7	0,9
2 Gamtos išteklių išsaugojimas ir valdymas	57 019,7	54 648,4	95,8	1 957,7	3,4	413,6	0,7
3 Pilietiškas, laisvė, saugumas ir teisingumas	1 356,2	1 049,8	77,4	162,6	12,0	143,8	10,6
4 ES – pasaulinė partnerė	7 779,5	7 291,8	93,7	184,0	2,4	303,8	3,9
5 Administracija	7 959,5	6 805,6	85,5	940,0	11,8	214,0	2,7
6 Kompensavimas	444,6	444,6	100,0	—	—	—	—
Iš viso asignavimų mokėjimams	120 021,4	113 953,3	94,9	4 603,3	3,8	1 464,8	1,2

⁽¹⁾ Galutiniai biudžeto asignavimai, atsižvelgus į pervedimus tarp biudžeto eilučių, asignavimai susiję su paskirtomis ar įsisavintomis pajamomis ir asignavimai, perkelti iš praėjusių finansinių metų.

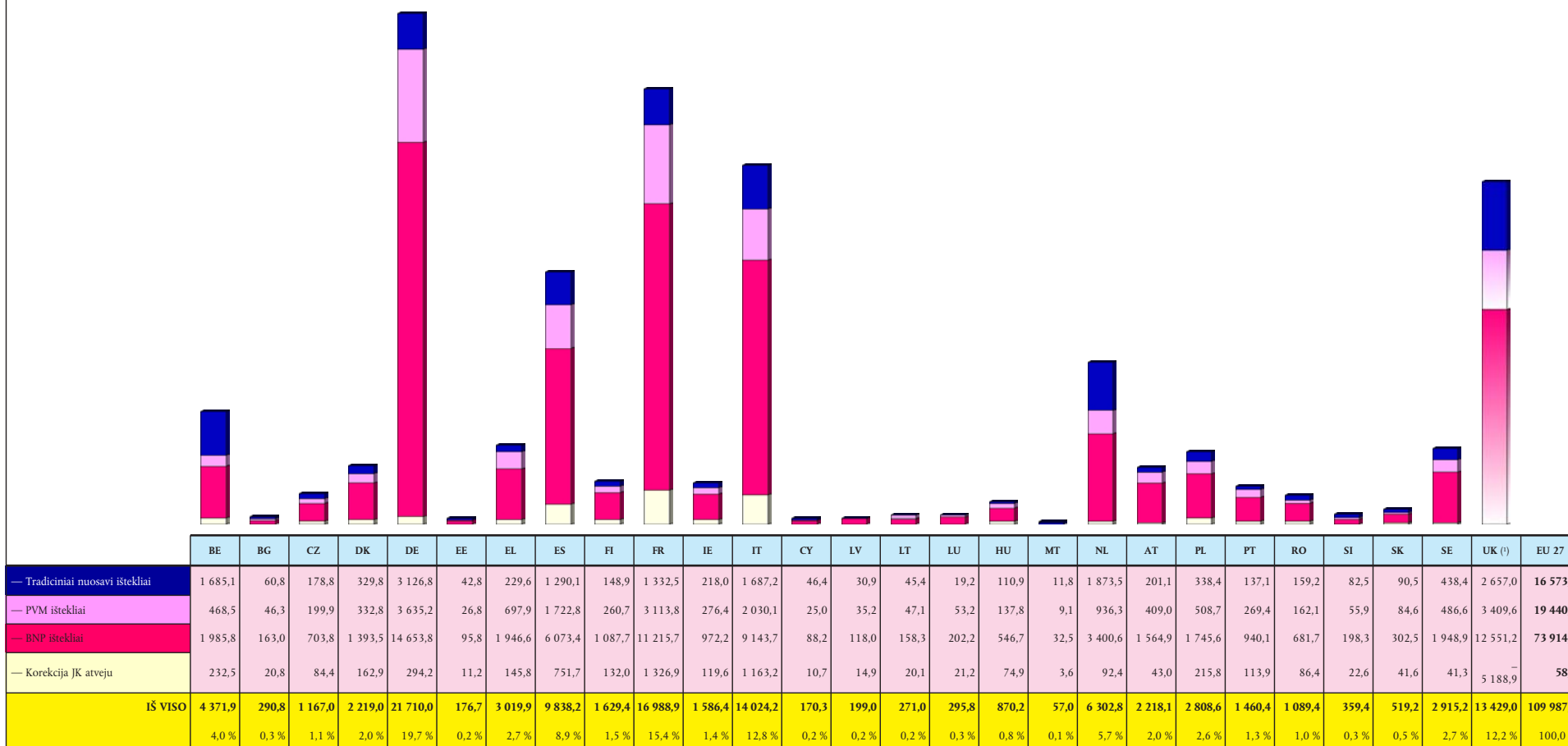
⁽²⁾ III skirsnyje (Komisija) antraštinės dalys (d.) atitinka institucijos nustatytą veiklą (politikos sritis), skirtą veikla pagrįsto biudžeto (ABB) vykdymui.

V diagrama

Nuosavi ištekliai 2007 m. – Faktinės pajamos pagal valstybes nares

Faktinės pajamos

(milijonais eurų ir %)

⁽¹⁾ Jungtinės Karalystės bendriesiems nuosaviems ištekliais (18 617,8 milijono eurų) taikoma (5 188,9 milijono eurų) korekcija. Šios korekcijos finansavimo našta tenka kitoms valstybėms narėms. Ši korekcija yra išimtinai taikoma bendrųjų nuosavų išteklų PVM ir BNP sudedamosioms dalims proporcingai jų dydžiui.

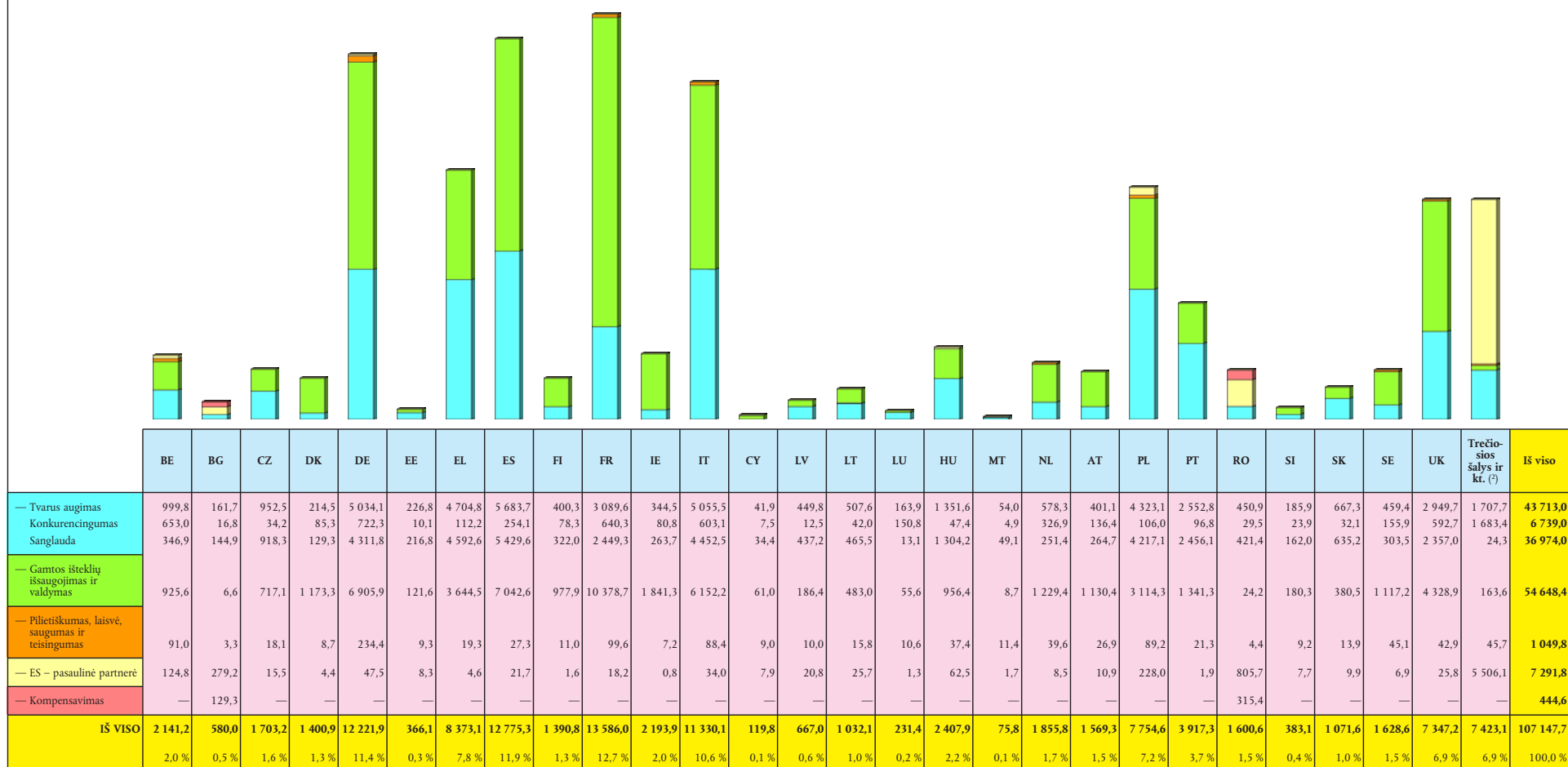
VI diagrama

2007 m. kiekvienoje valstybėje narėje atlikti mokėjimai ⁽¹⁾

Pastaba: 2007 m. atlikti mokėjimai = mokėjimai iš 2007 m. einamųjų asignavimų su iš 2006 m. perkeltais mokėjimais.

Finansinės programos išlaidų kategorijos

(milijonais eurų ir %)

⁽¹⁾ Geografinis suskirstymas yra ne pagal mokėjimus valstybėms narėms, bet pagal išlaidų priskyrimą atsižvelgiant į ABAC Komisijos kompiuterizuotos apskaitos sistemos duomenis.

⁽²⁾ Sumas, stulpelyje „Trečiosios šalys ir kt.“ sudaro išlaidos, susijusios su projektais, įgyvendintais už ES ribų ir prisidedant trečiosioms šalims. Taip pat čia įeina išlaidos, kurių negalima geografiškai priskirti.

VII diagrama

Konsoliduotas balansas

(milijonais eurų)

	2007 12 31	2006 12 31
Ilgalaikis turtas:		
Nematerialus turtas	44,0	37,0
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai	4 523,0	4 586,0
Ilgalaikės investicijos	1 973,0	2 157,0
Paskolos	1 806,0	2 023,0
Ilgalaikis išankstinis finansavimas	14 015,0	22 425,0
Ilgalaikės gautinos sumos	127,0	328,0
	22 488,0	31 556,0
Trumpalaikis turtas:		
Atsargos	88,0	115,0
Trumpalaikės investicijos	1 420,0	1 426,0
Trumpalaikis išankstinis finansavimas	20 583,0	8 055,0
Trumpalaikės gautinos sumos	12 051,0	9 796,0
Grynieji pinigai ir jų ekvivalentai	18 756,0	16 384,0
	52 898,0	35 776,0
Iš viso turto	75 386,0	67 332,0
Ilgalaikiai įsipareigojimai:		
Išmokos darbuotojams	– 33 480,0	– 32 200,0
Ilgalaikiai atidėjimai	– 1 079,0	– 989,0
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 1 574,0	– 1 862,0
Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai	– 1 989,0	– 2 020,0
	– 38 122,0	– 37 071,0
Trumpalaikiai įsipareigojimai:		
Trumpalaikiai atidėjimai	– 369,0	– 379,0
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	– 135,0	– 20,0
Mokėtinos sąskaitos	– 95 380,0	– 94 080,0
	– 95 884,0	– 94 479,0
Iš viso įsipareigojimų	– 134 006,0	– 131 550,0
Grynasis turtas	– 58 620,0	– 64 218,0
Rezervai	2 806,0	2 855,0
Iš valstybių narių reikalaujamos sumos:		
Išmokos darbuotojams (ilgalaiškės)	– 33 480,0	– 32 200,0
Kitos sumos	– 27 946,0	– 34 873,0
Grynasis turtas	– 58 620,0	– 64 218,0

VIII diagrama

Konsoliduota ekonominių rezultatų ataskaita

(milijonais eurų)

	2007 12 31	2006 12 31
Veiklos pajamos		
Pajamos iš nuosavų išteklių ir įnašų	112 084	105 118
Pajamos iš kitos veiklos	9 080	8 368
	121 164	113 486
Veiklos išlaidos		
Administracinės išlaidos	– 7 120	– 6 619
Veiklos išlaidos	– 104 682	– 106 803
	– 111 802	– 113 422
Perviršis iš pagrindinės veiklos	9 362	64
Finansinės pajamos	674	621
Finansinės išlaidos	– 354	– 331
Išmokų darbuotojams įsipareigojimų pokyčiai	– 2 207	108
Asocijuotosioms įstaigoms ir bendroms įmonėms tenkanti grynojo perviršio (deficito) dalis	– 13	– 265
Finansinių metų ekonominis rezultatas	7 462	197

II PRIEDAS

Specialiųjų ataskaitų, kurias Audito Rūmai priėmė po paskutiniosios metinės ataskaitos, sąrašas:

- Specialioji ataskaita Nr. 6/2007 dėl techninės pagalbos veiksmingumo gebėjimų ugdymo kontekste;
- Specialioji ataskaita Nr. 7/2007 dėl su Bendrijos žuvininkystės išteklių apsaugos taisyklėmis susijusių kontrolės, inspektavimo ir sankcijų sistemų;
- Specialioji ataskaita Nr. 8/2007 dėl administracinio bendradarbiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje;
- Specialioji ataskaita Nr. 9/2007 dėl ES mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrųjų programų vertinimo: ar Komisijos taikomas metodas galėtų būti pagerintas?;
- Specialioji ataskaita Nr. 1/2008 dėl 1994–1999 ir 2000–2006 m. programavimo laikotarpių didelės apimties investicinių projektų svarstymo ir įvertinimo proceso;
- Specialioji ataskaita Nr. 2/2008 dėl privalomosios tarifinės informacijos (PTI);
- Specialioji ataskaita Nr. 3/2008 – Europos Sąjungos solidarumo fondas: kaip spartus, veiksmingas ir lankstus jis yra?;
- Specialioji ataskaita Nr. 4/2008 dėl 2004 m. gegužės 1 d. į Europos Sąjungą įstojusių valstybių narių pie-no kvotų;
- Specialioji ataskaita Nr. 5/2008 – Europos Sąjungos agentūros: siekiant rezultatų;
- Specialioji ataskaita Nr. 6/2008 dėl Europos Komisijos reabilitacijos pagalbos, skirtos po cunamio ir Mičo uragano;
- Specialioji ataskaita Nr. 7/2008 – Pažangi energetika 2003–2006 m.

Šios ataskaitos pateiktos susipažinti arba parsisiųsti Europos Audito Rūmų interneto svetainėje:

www.eca.europa.eu

Popierinę kopiją arba CD-ROM formato kompaktinį diskelį galima gauti Europos Audito Rūmams atsiuntus paraišką:

**European Court of Auditors
Communication and Reports Unit
12 rue Alcide De Gasperi
L-1615 Luxembourg
Tel: + (352) 4398-1
e.paštas: euraud@eca.europa.eu**

arba užpildžius elektroninio užsakymo formą EU-Bookshop tinklalapyje.

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi EB sutarties 248 straipsnio 1 ir 4 dalimis, 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1525/2007, 129 ir 143 straipsniais, bei 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 139 ir 156 straipsniais,

Europos Bendrijų Audito Rūmai 2008 m. rugsėjo 24 ir 25 d. posėdyje priėmė

2007 finansinių metų

METINES ATASKAITAS

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos už biudžeto įvykdymo patvirtinimą atsakingoms ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (Pirmininkas), Hubert WEBER, Maarten B. ENGWIRDA, Máire GEOGHEGAN-QUINN, David BOSTOCK, Morten Louis LEVYSOHN, Ioannis SARMAS, Július MOLNÁR, Vojko Anton ANTONČIČ, Gejza HALÁSZ, Jacek UCZKIEWICZ, Josef BONNICI, Irena PETRUŠKEVIČIENĖ, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Kikis KAZAMIAS, Massimo VARI, Juan RAMALLO MASSANET, Olavi ALA-NISSILÄ, Lars HEIKENSTEN, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN.

METINĖ IŠ SEPTINTOJO, AŠTUNTOJO IR
DEVINTOJO EUROPOS PLĖTROS FONDŲ (EPF)
FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA

(2008/C 286/02)

**Metinė iš septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų (EPF)
finansuojamos veiklos ataskaita**

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Išvadas	1–5
I skyrius. Septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF įgyvendinimas	6–13
Finansinis įgyvendinimas	6–11
Komisijos metinė ataskaita dėl EPF finansų valdymo	12–13
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	14–56
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2007 finansinių metų septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų (EPF)	I–XI
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	14–50
Audito apimtis ir pobūdis	14–15
Finansinių ataskaitų patikimumas	16–18
Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas	19–50
Išvados ir rekomendacijos	51–56

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

1. Europos plėtros fondai (EPF) yra Bendrijos ir jos valstybių narių bei kai kurių Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybių (AKR) tarptautinių sutarčių ar susitarimų ⁽¹⁾, o taip pat Tarybos sprendimų dėl užjūrio šalių ir teritorijų (UŠT) asociacijos rezultatas.

1–5. EPF yra pagrindinė Europos Sąjungos AKR šalims teikiamos vystymosi pagalbos priemonė. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei daugeliu klausimų, tačiau kartu norėtų atkreipti dėmesį į didelę EPF valdymo riziką, kylančią dėl:

- naudojamų sumų dydžio,
- silpnos kai kurių šalių partnerių administracijos,
- daugybės problemų (įskaitant ir valdymo trūkumus), su kuriomis susiduria didelė dalis paramą gaunančių šalių.

Atsižvelgdama į tai Komisija sukūrė kontrolės įvairiuose lygmenyse strategiją, kuri apima naudojamąsi priežiūros pareigūnų ir auditorių paslaugomis, sutartis sudariusių šalių vykdomą kontrolę, taip pat tiesioginę Komisijos delegacijų ir centrinių tarnybų kontrolę.

Taikant šią kontrolės strategiją turi būti atsižvelgiama į rizikos vertinimą, taip pat į sąnaudų ir naudos santykį. Komisija mano, kad jos taikomos priemonės yra veiksmingos ir atitinka nustatytus kriterijus. Atsižvelgdama į Audito Rūmų pastabas ir remdamasi savo pačios patirtimi, jau keletą metų Komisija tobulina šią strategiją ir toliau žada tai daryti.

Skaitant Audito Rūmų ataskaitą reikia nepamiršti aplinkybių, kuriomis Komisija dirba, ir atsižvelgti į riziką, susijusią su tokio tipo veikla.

2. Komisija yra atsakinga už didžiausios EPF išlaidų dalies valdymą. Nuo 2003 m. balandžio 1 d. už EPF investicinių priemonių valdymą yra atsakingas tik Europos investicijų bankas (EIB) ⁽²⁾. Šios priemonės nėra įtrauktos nei į Audito Rūmų patikinimo pareiškimą, nei į Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ I Jaundės konvencija buvo pasirašyta 1964 m. Pats naujausias (Kotonu) susitarimas pasirašytas 2000 m. birželio 23 d. ir peržiūrėtas Liuksemburge 2005 m. birželio 25 d.

⁽²⁾ Devintojo EPF atveju pradinė skiriama suma sudarė 13 800 milijonų eurų, iš kurių už 2 200 milijonų eurų valdymą yra atsakingas EIB.

⁽³⁾ Žr. 2003 m. kovo 27 d. devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 96, 103 ir 112 straipsnius (OL L 83, 2003 4 1, p. 1). Nuomonėje Nr. 12/2002 dėl šio reglamento pasiūlymo (OL C 12, 2003 1 17) Audito Rūmai pabrėžė, kad šios nuostatos sumažina Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo įgaliojimus.

⁽⁴⁾ Audito Rūmai šių operacijų auditą atlieka pagal trišalio EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarimo nuostatas (pirmiau minėto 2003 m. kovo 27 d. devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 112 straipsnis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3. Užbaigus programavimą EPF lėšos panaudojamos dviem etapais. Gavusi AKR valstybės paraišką Komisija priima sprendimą dėl finansavimo (finansinėse ataskaitose pateikiamą kaip finansiniai įsipareigojimai). Tuomet Komisija ir AKR valstybė nustato šių sprendimų, kuriuos, atsižvelgiant į finansavimo susitarimą, priims nacionalinis atitinkamos šalies leidimus duodantis pareigūnas ar tiesiogiai Komisija, įgyvendinimo tvarką. Šis pareigūnas sudaro sutartis (finansinėse ataskaitose pateiktas kaip individualūs teisiniai įsipareigojimai) ir Komisijai leidžia tikrinti ir atlikti mokėjimus.

4. Biudžetinė parama nėra šios valdymo sistemos dalis. Finansavimo susitarimai yra teisiniai įsipareigojimai ir pagal juos mokėjimai atliekami nenustatant jokių individualių teisinių įsipareigojimų. Kai Komisija patikrina, ar yra laikomasi Kotonu susitarimo ir finansavimo susitarimo sąlygų, ji pirmą kartą perveda lėšas į paramą gaunančios šalies biudžetą. Pervestos lėšos įsilieja į AKR valstybės biudžetą bei yra panaudojamos ir audituojamos atsižvelgiant į paramą gaunančios šalies teisės aktus ir procedūras. Komisija su kitais pagrindiniais tarptautiniais paramos teikėjais įvertina viešųjų finansų valdymo pažangą šiose šalyse ir skurdo mažinimo rezultatus. Prieš išmokėdama kitas dalis, Komisija patikrina, ar buvo laikomasi finansavimo susitarime nustatytų sąlygų.

5. Komisijoje už didžiosios EPF programų dalies valdymą yra atsakinga EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba (toliau – EuropeAid). Nedidelė EPF projektų dalis ⁽⁵⁾ yra susijusi su humanitarine pagalba. Už jos valdymą yra atsakingas Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO).

I SKYRIUS. SEPTINTOJO, AŠTUNTOJO IR DEVINTOJO EPF ĮGYVENDINIMAS

Finansinis įgyvendinimas

6. 2006 m. uždarius šeštąjį, septintasis, aštuntasis ir devintasis EPF visi kartu buvo įgyvendinti 2007 m. Yra numatyta, kad septintasis EPF bus uždarytas 2008 m.

7. 2007 m. visi valstybių narių įnašai sudarė 2 679 milijonų eurų, kurių 39 milijonai eurų buvo savanoriškos įmokos, skirtos Afrikos taikos priemonei vykdant AKR šalių bendradarbiavimą ⁽⁶⁾. Tais metais Komisija pradėjo kviesti rinkti devintojo EPF lėšas, nes visos aštuntojo EPF lėšos jau buvo išnaudotos.

6–8. Remdamasi Monterejaus ir Paryžiaus deklaracijomis, 2007 m. Komisija ir toliau dėjo daug pastangų, kad pagalba būtų didesnė ir veiksmingesnė. 2007 metai, kaip ir 2006-ieji, buvo labai palankūs EPF įgyvendinimui: ir vėl įvykdyta rekordiškai daug sutarčių ir atlikta rekordiškai daug mokėjimų, itin sumažintas senų ir neveikiančių įsipareigojimų skaičius, padaryta pažanga rengiantis galutiniam 7-ojo EPF uždarymui. Iki 2007 m. pabaigos norėta prisiimti įsipareigojimus dėl visų 9-ojo EPF asignavimų, todėl 2003–2007 m. įvykdyta įsipareigojimų už 15,9 mlrd. EUR, t. y. 100 % 9-ojo EPF lėšų. Tai didžiausia suma per visą EPF istoriją.

⁽⁵⁾ Sudaranti 0,8 % 2007 m. mokėjimų.

⁽⁶⁾ 2007 m. gegužės 25 d. AKR-EB Ministrų Tarybos sprendimas Nr. 2/2007 (OL L 175, 2007 7 5, p. 35).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8. Dešimtas EPF bus skirtas 2008–2013 m. laikotarpiui. Pagal jį Bendrijos parama AKR šalims sudaro 21 966 milijonus eurų. Tai yra 62 % daugiau už devintojo EPF finansinius asignavimus.

9. **1 ir 2 lentelėse** pateikiamas visų Komisijos valdomų EPF lėšų panaudojimas ir finansinis įgyvendinimas. **I ir II diagramose** pateikiamos visos lėšos ir sprendimai pagal intervencijos sektorių. 2005 gegužės mėn. Taryba nusprendė, kad įsipareigojimai dėl devintojo EPF lėšų turi būti įvykdyti iki 2007 m. gruodžio 31 d. (7). Pagal „laikino galiojimo išlygą“ iš esmės visi su devintojo EPF lėšomis susiję įsipareigojimai buvo įvykdyti iki tos dienos. Šis rezultatas buvo pasiektas žymiai (16,7 %) padidinus bendruosius įsipareigojimus, kurie sudarė 3 172 milijonus eurų. Gryniesi mokėjimai išaugo 4,1 % ir pasiekė 2 874 milijonus eurų. Tai yra šiek tiek mažiau, nei buvo numatyta dėl pinigų srautų apribojimų finansinių metų pabaigoje.

10. Tokiu būdu neįvykdyti įsipareigojimai išaugo nuo 10 281 milijono eurų 2006 m. pabaigoje iki 10 579 milijonų eurų 2007 m. pabaigoje. Iš visų neįvykdytų įsipareigojimų 903 milijonai eurų yra susiję su lėšomis, dėl kurių buvo įsipareigota daugiau nei prieš penkerius metus. Bendrieji įsipareigojimai, dėl kurių pastaruosius dvejus metus nebuvo įvykdytas joks individualus teisinis įsipareigojimas ar mokėjimas, sumažėjo gana reikšmingai – iki 100 milijonų eurų finansinių metų pabaigoje. Įsipareigojimų įvykdymo lygis, įvertintas atsižvelgiant į visų nepanaudotų lėšų ir metinių mokėjimų santykį, liko nepakitęs ir sudarė 3,7 metų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kalbant apie kokybę, 2006 m. Komisija pradėjo taikyti praktiką, pagal kurią kokybės užtikrinimo grupė įvertina visus finansavimo iš EPF pasiūlymus nustatymo ir vertinimo etapais. Ši praktika buvo taikoma ir 2007 m.

Komisija toliau dės pastangas siekdama dar labiau pagerinti EPF vykdymą ir užtikrins, kad būtų įgyvendinamos šio proceso metu Audito Rūmų pateiktos rekomendacijos.

21 966 mln. EUR 10-ojo EPF asignavimų (veiklos asignavimai AKR šalims, išskyrus užjūrio šalis ir teritorijas (ŪŠT) yra skirti 6 metams (9-ojo EPF asignavimai buvo skirti 5 metams). Čia kalbama apie pradinę sumą, neskaičiuojant 9 punkte minimų ankstesnių EPF likučio – 13 500 mln. EUR – pervedimo. Kad būtų galima palyginti, lėšos turės būti apskaičiuojamos metams, tuomet nominalus padidėjimas būtų 35,6 %.

9. Pirmą kartą buvo įsipareigota dėl visų EPF lėšų prieš pradėdant veikti kitam EPF. 2003 m. balandžio mėn., kai pradėjo veikti 9-asis EPF, dar buvo neįsipareigota dėl beveik 2 mlrd. EUR 8-ojo EPF lėšų.

10. 2007 m. Komisijos veiklos rezultatai buvo ypač geri: mokėjimai padidėjo 12 %, įsipareigojimai – 9 %, o neįvykdyti įsipareigojimai neviršijo 2,8 %.

Vidutinis 3,7 metų įsipareigojimų įvykdymo laikotarpis atitinka vidutinę projekto įgyvendinimo trukmę.

(7) Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų sprendimas 2005/446/EB (OL L 156, 2005 6 18, p. 19), iš dalies pakeistas 2007 m. lapkričio 26 d. sprendimu 2007/792/EB (OL L 320, 2007 12 6, p. 31).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

11. Socialinės infrastruktūros sektorius, įskaitant švietimą, sveikatos apsaugą, vandens tiekimą ir pagrindines sanitarijos paslaugas buvo pagrindinis ES teikiamos paramos gavėjas. Šiam sektoriui 2007 m. buvo skirta 852 milijonai eurų (31 % visų mokėjimų). Taip pat nemaža paramos dalis, 799 milijonai eurų (28 %), skirta transporto, komunikacijos ir energetikos sektoriui. Bendrieji mokėjimai pagalbos produktais ir bendrosios pagalbos programų srityje, įskaitant pagalbą maistu ir maisto saugą, sudarė 557 milijonus eurų, iš kurių 455 milijonai eurų (16 % visų mokėjimų) buvo skirti bendrosios biudžetinės paramos programoms. Teikiant pagalbą ir toliau buvo būtinas glaudus JT organizacijų ir Pasaulio banko bendradarbiavimas (306,5 milijono eurų, t. y. 10,7 % mokėjimų).

Komisijos metinė ataskaita dėl EPF finansų valdymo

12. Devintajam EPF taikomame finansiniame reglamente ⁽⁸⁾ reikalaujama, kad Komisija kasmet praneštų apie EPF finansų valdymą. Audito Rūmai išnagrinėjo šią ataskaitą, siekdami įvertinti, ar joje teisingai aprašyti pasiekti tikslai, finansinė būklė ir reikšmingi metų veiklai įtakos turėję įvykiai. Taip pat buvo tikrinamas pateiktų finansinių duomenų tikslumas ir tolesnės priemonės, atsižvelgiant į anksčiau pateiktas Audito Rūmų pastabas ir biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos rekomendacijas.

13. Audito Rūmai mano, kad finansų valdymo ataskaitoje pateikiamas tikslus finansiniais metais pasiektų tikslų aprašymas, finansinė būklė ir reikšmingi 2007 m. veiklai įtakos turėję įvykiai. Tačiau Komisijos tolesnių priemonių, atsižvelgiant į Audito Rūmų pastabas, santraukoje kai kuriais atvejais pateikiama nepakankama informacija apie vykdytus ar planuotus veiksmus. Auditų Rūmai savo būklės analizę pateikia **4 lentelėje**. Be to, AKR valstybių informacija apie Stabex fondų ⁽⁹⁾ panaudojimą ir banko likučius šių valstybių bankuose vis dar yra nepatikima dėl priemonės sudėtingumo ir nepakankamos EuropeAid kontrolės. EuropeAid žino šią situaciją ir 2007 m. ketino atlikti Stabex fondų auditus visose atitinkamose AKR šalyse. Tačiau auditai buvo atlikti tik keturiose iš 38 šalių paramos gavėjų.

13. Komisija skiria didžiulį dėmesį Audito Rūmų rekomendacijoms – į visas jas buvo atsižvelgta. Komisija mano, kad apskritai buvo imtasi tinkamų priemonių Audito Rūmų rekomendacijoms įgyvendinti, tačiau ateityje pateiks išsamesnės informacijos.

Nors Lomės IV konvencijos 212 straipsnyje to nereikalaujama, Komisija nusprendė sustiprinti STABEX lėšų kontrolę atlikdama auditus. Iš 38 paramą gaunančių šalių 2007 m. 10-yje šalių neužregistruotas joks šių lėšų judėjimas, o 14-oje atlikti auditai, susiję su STABEX ataskaitų patikimumu (8-iose šalyje) arba iš STABEX lėšų finansuojamais projektais (6-iose šalyse).

⁽⁸⁾ 96 ir 102 straipsniai.

⁽⁹⁾ Stabex programos finansinė svarba mažėja, nes priemonė yra baigiama. 2007 m. pabaigoje Europos saugiosiose sąskaitose, kurias išimtinai kontroliuoja Komisija, buvo likę apie 100 milijonų eurų, palyginus su 192 milijonai eurų 2006 m. pabaigoje. Komisija siekia, kad šios lėšos būtų išmokėtos iki 2010 m. gruodžio 31 d., laikantis visų mokėjimo sąlygų.

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2007 finansinių metų septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų (EPF)

I. Atsižvelgdami į Sutarties 248 straipsnio nuostatas Audito Rūmai išnagrinėjo:

- a) 2007 finansinių metų septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų galutines metines finansines ataskaitas, kurios apima konsoliduotą finansinę atskaitomybę ⁽¹⁰⁾ bei konsoliduotą septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitą;
- b) atsižvelgiant į EPF teisinę sistemą, EPF lėšų dalies, kurios finansinį valdymą užtikrina Komisija, operacijų teisėtumą ir tvarkingumą ⁽¹¹⁾.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal septintajam, aštuntajam ir devintajam EPF taikomus finansinius reglamentus vadovybė ⁽¹²⁾ yra atsakinga už galutinių EPF metinių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą bei operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) su galutinėmis EPF metinėmis finansinėmis atskaitomis susijusi vadovybės atsakomybė apima tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų, tinkamų apskaitos politikų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į EPF apskaitos pareigūno ⁽¹³⁾ patvirtintas apskaitos taisykles, ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Galutines EPF metines finansines ataskaitas patvirtina Komisija.

⁽¹⁰⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė. Į šį patikinimo pareiškimą nėra įtraukta EIB pateikta informacija ir finansinė atskaitomybė (žr. 11 išnašą).

⁽¹¹⁾ Atsižvelgiant į devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 1 straipsnį ir 103 straipsnio 3 dalį patikinimo pareiškimas nėra pateikiamas devintojo EPF lėšų daliai, kurią valdo ir už kurią atsakingas yra EIB.

⁽¹²⁾ Komisijos lygmenyje vadovybė yra institucijos nariai, įgalioti ar perigalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnas ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai, mokėjimo agentūrų bei įgyvendinančių organizacijų vadovai.

⁽¹³⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS), arba Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Vadovaujantis Finansiniu reglamentu, 2007 finansinių metų „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ yra parengta pagal EPF apskaitos pareigūno patvirtintas šias apskaitos taisykles, kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Bendrijos kontekstui, o „konsoliduotos EPF įvykdymo ataskaitos“ ir toliau iš esmės yra renčiamos remiantis grynųjų pinigų judėjimu.

- b) tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius išpareigojimus, priklauso nuo EPF įgyvendinimo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Decentralizuoto valdymo atveju vykdymo užduotys yra perduodamos trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Jungtinio valdymo atveju vykdymo užduotis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos. Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma veiksminga ir efektyvi vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei, prireikus, teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo vykdymo pobūdžio, Komisija yra paskutinė institucija, kuri atsako už EPF fondų finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko remdamiesi IFAC ir INTOSAI tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais, pagal tai, kaip jie yra taikomi EPF kontekste. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikimumas, jog galutinėse EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o operacijos iš esmės yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atsižvelgiant į III dalyje aprašytą kontekstą, auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir informaciją galutinėse konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo EPF teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Atlikdamas šiuos rizikos įvertinimus, auditorius tikrina su galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir tinkamu jų pateikimu susijusią vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal atitinkamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Šiame kontekste audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos politikų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė apie finansinių ataskaitų patikimumą

VI. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, 2007 finansinių metų septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF galutinės metinės finansinės ataskaitos visais reikšmingais aspektais patikimai atspindi EPF finansinę būklę 2007 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusį finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus.

VII. Neprieštaraudami VI dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija neįrodė atidėjimo išlaidoms įvertinimui taikomų prielaidų pagrįstumo, todėl sukauptos išlaidos gali būti įvertintos per maža suma, o prie finansinės atskaitomybės pridedamuose raštuose garantijų suma gali būti įvertinta per didelę suma.

Nuomonė apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą

VIII. Išskyrus IX dalyje pateiktą išvadą, Audito Rūmai mano, kad su pajamomis ir įsipareigojimais finansiniais metais susijusios operacijos iš esmės yra teisėtos ir tvarkingos.

IX. Audito Rūmų audito metu buvo nustatytas reikšmingas klaidų lygis su mokėjimais susijusiose operacijose.

X. Neprieštaraudami VIII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į didelę pasitikėjimo riziką biudžetinės paramos srityje, atsirandančią dėl to, kad Komisija „dinamiškai interpretuoja“ tinkamumo finansuoti kriterijus, todėl prieš gaudamos biudžetinę paramą šalys gali neatitikti minimalių patikimo viešųjų finansų valdymo standartų.

XI. Audito Rūmai pažymi Komisijos atliktus patobulinimus priežiūros ir kontrolės sistemose, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad būtina ir toliau dėti pastangas tikslinant kai kurias svarbias bendrosios kontrolės strategijos sudedamąsias dalis ir tobulinant kai kurių sistemų koncepciją ir (arba) įgyvendinimą.

2008 m. rugsėjo 18 d.

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija***Audito apimtis ir pobūdis***

14. Su EPF finansinių ataskaitų patikimumu susijusio darbo tikslas – gauti pakankamai tinkamų įrodymų, kad būtų galima padaryti išvadą, ar visos pajamos, išlaidos, turtas ir įsipareigojimai buvo įrašyti tinkamai ir ar metinės finansinės ataskaitos patikimai atspindi finansinę būklę metų pabaigoje. Patikinimo pareiškimo VI ir VII dalyse pateiktos pastabos dėl ataskaitų patikimumo yra pagrįstos konsoliduotos finansinės atskaitomybės ⁽¹⁴⁾ ir konsoliduotų septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitų ⁽¹⁵⁾ auditu. Auditą sudarė atitinkamos audito procedūros, kuriomis, atliekant testus, buvo siekiama patikrinti su sumomis ir informacija susijusius audito įrodymus. Audito metu taip pat buvo vertinami taikyti apskaitos principai, svarbios vadovybės parengtos sąmatos ir bendras konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

15. Patikinimo pareiškimo VIII–XI dalyse pateiktos pastabos dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo yra pagrįstos:

- a) EuropeAid centrinių tarnybų ir šešias šalis apimančių penkių delegacijų (Ganos, Bisau Gvinėjos, Nigerio, Madagaskaro ir Sudano) priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimu;
- b) statistiškai atrinktų operacijų visose srityse, išskyrus biudžetinę paramą, imties kiekvienoje aplankytoje delegacijoje patikrinimu. Iš viso buvo audituota 90 mokėjimų ir 15 individualių teisinių įsipareigojimų;
- c) statistiškai atrinktų 30 mokėjimų ir 15 finansinių įsipareigojimų biudžetinės paramos srityje patikrinimu. Ši imtis atitinkamai sudaro 46,0 % ir 62,1 % su visa biudžetine parama susijusių mokėjimų ir finansinių įsipareigojimų. Buvo tikrinami dokumentai ir, 8 mokėjimų atveju, buvo atlikta išsamesnė analizė keturiose aplankytose šalyse (Ganoje, Bisau Gvinėje, Nigeryje ir Madagaskare);
- d) EuropeAid centrinių tarnybų patvirtintų statistiškai atrinktų 30 mokėjimų patikrinimu;

⁽¹⁴⁾ Žr. 2003 m. kovo 27 d. devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 100 straipsnį: finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė.

⁽¹⁵⁾ Žr. 2003 m. kovo 27 d. devintajam EPF taikomo finansinio reglamento 101 straipsnį: finansinio įgyvendinimo ataskaitas sudaro asignavimus, įsipareigojimus ir mokėjimus apibūdinančios lentelės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- e) EuropeAid centrinių tarnybų *ex post* patikrintų statistiškai atrinktų 30 operacijų nagrinėjimu;
- f) statistiškai atrinktų 30 finansinių įsipareigojimų patikrinimu;
- g) EuropeAid generalinio direktoriaus metinės veiklos ataskaitos ir deklaracijos bei šių dokumentų rengimo procedūros patikrinimu.

Finansinių ataskaitų patikimumas

16. Kaip Audito Rūmai jau buvo pažymėję savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽¹⁶⁾, EPF taikyta apskaitos sistema neturi visų ypatybių, kurios yra būtinos pateikiant efektyvias ir rezultatyvias ataskaitas apie kaupimo principu pagrįstą ekonominę informaciją. Tokiu būdu grynųjų pinigų apskaitos principu pagrįstus EPF duomenis perkeliant į kaupimo principu pagrįstą apskaitą atliekama daug rankinio darbo, dėl kurio padidėja klaidų atsiradimo rizika. Be to, valiutos keitimo kurso pokyčių finansinio poveikio negalima nustatyti nei atskirai pagal apskaitos sistemą, nei rankiniu būdu ⁽¹⁷⁾. EPF įtraukimas į Komisijos naudojamą biudžeto išlaidoms skirtą apskaitos sistemą iš pradžių buvo numatytas 2006 m., tačiau dėl techninių sunkumų buvo kelis kartus atidėtas ir dabar planuojamas 2009 m.

17. Metinėse finansinėse ataskaitose yra numatytas atidėjimas išlaidoms, kurios atsiranda ataskaitiniu laikotarpiu, bet už kurias metų pabaigoje nebuvo gautos sąskaitos faktūros. Šis atidėjimas yra statistiškai apskaičiuotas remiantis tam tikromis prielaidomis ir sudaro 2 087 milijonus eurų, t. y. 83 % visų įsipareigojimų. Kaip Audito Rūmai jau buvo pažymėję savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽¹⁸⁾, Komisija neįrodė su projektų išlaidų linijškumo susijusios prielaidos pagrįstumo. Audito Rūmų analizėje nurodyta ⁽¹⁹⁾, kad pagal EuropeAid taikomą metodą sukauptos išlaidos gali būti įvertintos per mažą sumą. Tokiu būdu nėra galimybės įvertinti poveikio konsoliduotam balansui 2007 m. pabaigoje.

16. Nuo 2009 m. pradėjus taikyti naują apskaitos sistemą bus galima įveikti dabartinius sunkumus. Kad būtų sumažinta rizika, rankinis duomenų tvarkymas yra griežtai tikrinamas. Naudojant dabartinę EPF apskaitos sistemą neįmanoma nustatyti finansinio valiutos keitimo kurso pokyčių poveikio, tačiau 2007 finansinių metų grynasis rezultatas apima iš valiutos keitimo kurso skirtumų gautą naudą ir dėl to patirtus nuostolius.

Be to, tik 9 % mokejimų atliekami valiutomis, kurių keitimo kursas kinta. Todėl Komisija nemano, kad šie galimi valiutos keitimo kurso svyravimai svarbūs visoms ataskaitoms.

17. 2007 m. Komisija dar patobulino atidėjimo apskaičiavimo sistemą, kiekvienai sutarčių rūšiai (dotacijų, darbų, paslaugų ir tiekiamų prekių) taikydamą konkretų įgyvendinimo rodiklį.

Atskirai analizuojant kiekvieną sutartį (šiuo metu jų įgyvendinama apie 8 000) reikėtų idėti neproporcingai daug darbo, palyginti su dabar naudojamu matematiniu metodu. Komisija ketina pradėti tyrimą, kad galėtų patobulinti taikant šį metodą naudojamus kriterijus.

⁽¹⁶⁾ 15 dalis (OL C 259, 2007 10 31).

⁽¹⁷⁾ Informaciją apie jį reikalaujama pateikti pagal TVSAS 4 – Užsienio valiutos keitimo kurso pokyčių poveikis.

⁽¹⁸⁾ 17 dalis.

⁽¹⁹⁾ Kadangi informacija apie būklę 2007 m. pabaigoje buvo nepakankama, Audito Rūmai metodo pagrįstumą nagrinėjo tikrindami 2006 m. gruodžio 31 d. atidėjimus pagal 60 statistiškai atrinktų atskirų sutarčių, susijusių su 18 projektų 13 AKR šalių, imtį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

18. Prie finansinės atskaitomybės pridedamame rašte 1.4 garantijų suma 2007 m. pabaigoje sudarė 1 004 milijonus eurų. Audito Rūmai nustatė, kad ši suma buvo 4,1 % per didelė.

18. 2007 m. Komisija dėjo daug pastangų, kad pagerintų į apskaitos sistemą įrašytų duomenų kokybę. Uždarant sąskaitas metų pabaigoje atliktos papildomos patikros ir pataisymai siekiant parengti metines finansines ataskaitas. Todėl poveikis metinėms ataskaitoms yra labai nedidelis ir laikomas nereikšmingu.

Operacijų teisėtumas ir tvarkingumas**Savarankiškas operacijų testavimas****Su projektais susiję įsipareigojimai**

19. Pagal Kotonu susitarimą ⁽²⁰⁾ reikalaujama, kad finansiniai Komisijos ir atitinkamos AKR valstybės ar valstybių susitarimai būtų sudaromi per 60 dienų nuo Komisijos sprendimo priėmimo. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad labai didelė dalis finansavimo susitarimų (aštuoni iš 30 patikrintų Komisijos sprendimų) per šį laikotarpį nebuvo pasirašyti paramą gaunančios šalies.

19. Komisija ir paramą gaunančios šalys nepažeidė Kotonu susitarime numatytos 60-ies dienų taisyklės, kadangi ši taisyklė taikoma ne finansavimo susitarimų pasirašymui, o jų sudarymui. Galutinė finansavimo susitarimų pasirašymo data – $n + 1$ metų gruodžio 31 d., o n metai – tie, kuriais buvo patvirtintas Komisijos finansinis įsipareigojimas (9-ajam EPF taikomo finansinio reglamento 54 straipsnio 2 dalis). Komisija uoliai laikosi šios taisyklės ir beveik visus finansavimo susitarimus ne tik parengia, bet ir pasirašo per 60 dienų nuo Komisijos sprendimo.

20. Aptiktos dažnai pasitaikančios klaidos (penkios klaidos, turėjusios įtakos keturiems iš 15 tikrintų individualių teisinių įsipareigojimų), susijusios su teisiškai nustatytomis banko garantijomis konkursams ir sutartims. Vieno individualaus teisinio įsipareigojimo atveju buvo padaryta išlyga konkursų taisyklėms, nors tai neatitiko teisiškai nustatytos sąlygos.

20. Komisija laikosi nuomonės, kad nėra jokios finansinės rizikos, nes nė vienas mokėjimas neatliekamas, kol negaunama banko garantija.

Komisija mano, kad išlyga pateisinama, nes tai buvo ypatingos skubos atvejis.

Su projektais susiję mokėjimai

21. Vienuolikos atrinktų mokėjimų JT organizacijoms atveju nebuvo įmanoma išsamiai patikrinti dviejų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo, nes Audito Rūmai negalėjo gauti atitinkamų JT organizacijų dokumentų ⁽²¹⁾. Todėl Audito Rūmai negali pateikti išvados apie šių operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Be to, jie atkreipia dėmesį į tai, kad dėl nepakankamo JT organizacijų bendradarbiavimo buvo sudėtinga atlikti kitų JT operacijų auditą ir tik dėl to, kad Komisija laiku ėmėsi priemonių, jas buvo galima pagaliau patikrinti.

21. Komisija visiškai palaiko Audito Rūmų prašymą, kad JT organizacijos pateiktų reikalingus patvirtinamuosius dokumentus, be to, šis principas aiškiai nurodytas Finansiniame ir administraciniame pagrindų susitarime (FAPS). Vos tik Audito Rūmai pranešė Komisijai apie sunkumus gauti šiuos dokumentus, ši susisiekt su savo JT kolegomis siekdama rasti išeitį ir užtikrinti, kad Audito Rūmams būtų pateikta prašoma informacija.

⁽²⁰⁾ 4 priedo 17 straipsnio 2 dalis.

⁽²¹⁾ Jungtinių Tautų gyventojų fondo ir Jungtinių Tautų plėtros programos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

22. Audito Rūmų audito metu nustatytos reikšmingos klaidos delegacijų ir EuropeAid centrinių tarnybų patvirtintuose mokėjimuose (27 klaidos, turėjusios įtakos 24 iš 120 tikrintų operacijų), turėjusios įtakos audituotų operacijų sumai. Dauguma šių klaidų yra rimtos ⁽²²⁾ ir iš esmės susijusios su:

- išlaidų tinkamumu finansuoti, t. y. su mokėjimais, atliktais kitu nei nustatytas laiku, PVM mokėjimu, skirtą biudžetą viršijančiu mokėjimu ir sutartyje nenumatytų išlaidų rūšių mokėjimu (17 klaidų, turėjusių įtakos 15 iš 120 tikrintų operacijų),
- patvirtintu išankstiniu finansavimu, nors išlaidų dar nebuvo turėta (6 klaidos, turėjusios įtakos 6 iš 120 tikrintų operacijų),
- neteisingų sumų mokėjimais dėl skaičiavimo klaidų, tikrovės ir darbų techninių reikalavimų neatitinkančiu mokėjimu už deklaruotus kiekius (3 klaidos, turėjusios įtakos 3 iš 120 tikrintų operacijų).

23. Nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai turėjo užkirsti kelią didžiajai klaidų daliai ar jas nustatyti ir ištaisyti prieš išankstinio finansavimo ar mokėjimų patvirtinimą. Kitos klaidos atsirado dėl nepakankamos priežiūros pareigūnų ar auditorių vykdomos kontrolės, o tai rodo, kad yra trūkumų priežiūros ir kontrolės sistemose (žr. 32–47 dalis). Nors planuotų Komisijos auditų metų būtų galima nustatyti ir ištaisyti kai kurias klaidas, tačiau likusių klaidų lygis tikriausiai išliks reikšmingas (žr. 39 dalį).

24. Audito Rūmų audito metu tai pat buvo nustatytos kitos pasikartojančios klaidos, kurios gali turėti įtakos operacijų sumoms, iš esmės susijusios su teisiškai nustatytais banko garantijomis bei konkursų ir sutarčių reikalavimais (16 klaidų, turėjusių įtakos 15 iš 120 tikrintų operacijų). Taip pat buvo nustatyta operacijų sumoms įtakos neturėjusių klaidų, pavyzdžiui, pirmalaikiai mokėjimai, nepakankamas EPF finansinės paramos matomumas ir netinkamai programos sąmatai priskirtos išlaidos (6 klaidos, turėjusios įtakos 6 iš 120 tikrintų operacijų).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

22. Komisijos taikoma išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo kontrolės sistema paremta išorės auditorių ir priežiūros pareigūnų darbu bei vidaus kontrole. Komisija pripažįsta, kad ši sistema susijusi su likutine klaidų rizika. Tačiau atsižvelgdama į tai, kad neįmanoma patikrinti visų operacijų, nes tokios kontrolės priemonės kainuotų itin daug, Komisija ir toliau tobulins savo sistemą, pagrįstą sąnaudų ir veiksmingumo santykiu ir teikiančią pakankamą patikinimą.

23. Dauguma nustatytų klaidų susijusios su mokėjimais, atliktais remiantis audito ataskaita ir pagrindinio rangovo sąskaitomis, t. y. su išankstiniais mokėjimais, kuriuos vėliau galima koreguoti.

24. Dvi klaidos susijusios su baigiamų įgyvendinti sutarčių banko garantijų pratęsimu. Taigi nebuvo jokios likutinės rizikos. Visais kitais atvejais banko garantijos buvo pateiktos pasirašius sutartį, tačiau nė vienas mokėjimas neatliktas prieš gaunant garantijas. Todėl nebuvo jokios finansinės rizikos.

2008 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė ES išorės veiksmų matomumo vadovą.

⁽²²⁾ Pagal Audito Rūmus rimta klaida yra tuomet, jei ji viršija 2 % ribą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Biudžetinė parama ir įsipareigojimai

25. Kotonu susitarime nustatyta, kad tiesioginė biudžetinė pagalba (biudžetinė parama) gali būti teikiama tuomet, kai viešųjų išlaidų valdymas yra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas⁽²³⁾. Komisija dinamiškai interpretuoja šią sąlygą⁽²⁴⁾. Ji mano, kad viešųjų finansų valdymą veikiantys trūkumai sprendimo dėl finansavimo priėmimo metu netrukdo pradėti vykdyti biudžetinės paramos programą, jei manoma, kad yra valia pradėti įgyvendinti reformas ir pačios reformos yra patenkinamos. Europos Parlamentas abejojo Komisijos vadinamąja biudžetine paramai gauti taikomų tinkamumo finansuoti kriterijų dinamine interpretacija ir manė, kad ji turėtų būti skiriama tik šalims, kurios jau atitinka minimalius patikimo viešųjų finansų valdymo standartus⁽²⁵⁾.

26. Audito Rūmams atlikus auditą paaiškėjo, kad penkių iš 15 tikrintų įsipareigojimų atveju⁽²⁶⁾ biudžetinė parama buvo teikiama tokioms AKR valstybėms, kuriose nebuvo laikomasi Kotonu susitarimo reikalavimų dėl pakankamai skaidraus, patikimo ir veiksmingo viešųjų išlaidų valdymo. Audito Rūmai nustatė rimtų biudžeto vidaus priežiūros, apskaitos sistemų, viešųjų pirkimų ar antikorupcijos priemonių trūkumų. Didelį susirūpinimą kelia negalėjimas parengti laiku audituotų finansinių ataskaitų ir išorės kontrolės neveiksmingumas, nors tai, kaip Audito Rūmai jau buvo pažymėję, yra pagrindinės priemonės pagrindžiant skaidrumą ir atskaitomybę. Šiomis aplinkybėmis tei kiant biudžetinė

25. Komisija žino, kad 2006 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo rekomendacijų įgyvendinimo apžvalgoje Europos Parlamentas suabejojo „dinaminės interpretacijos“ metodu, kaip pabrėžta ir Audito Rūmų pastabose. Tačiau Komisija ir toliau mano, kad šis metodas yra naudingas ir tinkamas, kai taikomas kiekvienai šaliai atskirai, kadangi jis leidžia Komisijai labiau remti viešųjų finansų valdymo (VVF) sistemų tobulinimą ir kartu stiprina bendrą biudžetinės paramos poveikį vystymuisi paramą gaunančiose šalyse. Iš anksto nustačius visoms šalims taikomus rodiklius kiltų ne tik metodinių sunkumų, bet ir sumažėtų Komisijos galimybės remti VVF reformas visose šalyse: ir neatitinkančiose reikalavimų, ir juos atitinkančiose. Taigi Komisijos metodas pagrįstas visapusišku viešųjų išlaidų ir finansinės atskaitomybės (VIFA) vertinimu, patikimos ir tinkamos reformos strategijos poreikiu ir stebėjimu, ar šios reformos įgyvendinimo rezultatai yra teigiami. Todėl kaip ir daugelis kitų donorų (įskaitant „Bretton Woods“ institucijas), Europos Komisija naudoja pradinį VVF įvertinimą kaip įgyvendinant reformos strategiją padarytos pažangos vertinimo pagrindą. Komisija pripažįsta, kad VVF reformos pažangos vertinimas turėtų būti struktūriškesnis ir formalesnis, tačiau ji pabrėžia, kad, daugėjant VIFA vertinimų, iš didėjančio patvirtinamųjų dokumentų skaičiaus bus galima geriau įvertinti šalių padėtį ir jų pažangos tempą. Galiausiai Komisija primena, kad kiekviename programos įgyvendinimo etape tikrinama, ar šalis atitinka kriterijus, ir kad tais atvejais, kai šalis atsiduria sunkioje padėtyje, Komisija valdo susijusią riziką dažniausiai reikalaujama įgyvendinti Tarptautinio valiutos fondo (TVF) programą, apimančią svarbiausias problemas, pvz., grynųjų pinigų valdymą ir išdo kontrolę.

26. Komisija nesutinka su Audito Rūmų vertinimu, susijusiu su keturiomis šalimis. Kaip nurodyta 25 dalyje, visi įsipareigojimai Audito Rūmų minėtose sunkioje padėtyje atsidūrusiose šalyse buvo prisiimti atlikus vertinimą, iš kurio matyti teigiami viešųjų finansų valdymo sistemų pokyčiai; TVF vertinimai ji taip pat patvirtinto. Susijusios šalys ir toliau darė pažangą viešųjų finansų valdymo srityje, joms ir toliau buvo teikiama biudžetinė parama.

Komisija nesuprato Audito Rūmų rekomendacijos nustatyti bazinius visoms šalims taikomus reikalavimus ir, kaip pabrėžta 25 dalyje, nelaiko šios priemonės tinkama. 2007 m. Komisija ir toliau taikė dinaminį metodą, kurį laiko tinkamiausiu.

Kovos su korupcija priemonės nagrinėjamos sudarant finansavimo susitarimus (FS), o jų įgyvendinimas tikrinamas rengiant delegacijų VVF metines ataskaitas.

⁽²³⁾ 61 straipsnio 2 dalies a punktas.

⁽²⁴⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims 28 ir 29 dalis (OL C 249, 2005 10 7).

⁽²⁵⁾ 2008 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento ataskaita dėl 2006 finansinių metų šeštojo, septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų biudžeto įvykdymo patvirtinimo, 32 punktas.

⁽²⁶⁾ 5 įsipareigojimai susiję su Burundžiu, Centrine Afrikos Respublika, Bisau Gvinėja ir Haičiu. Biudžetinės paramos įsipareigojimai šioms šalims 2007 m. sudaro 83,7 milijono eurų, t. y. 24,9 % biudžetinės paramos įsipareigojimų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

paramą atsiranda labai rimta pasitikėjimo rizika. Savo 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽²⁷⁾ Audito Rūmai rekomendavo Kotonu susitarimo laikymąsi įvertinti atsižvelgiant į bazinius reikalavimus. Į šią rekomendaciją nebuvo atsižvelgta.

27. Kai kuriais atvejais (septyni iš 33 tikrintų finansavimo susitarimų), su biudžetine parama susijusių finansavimo susitarimų nuostatos buvo neišsamios ar neaiškios; jose nebuvo pateiktos bendrosios biudžetinės paramos sąlygos, nebuvo aiškiai apibrėžtas išmokų sumų skaičiavimo metodas arba jose buvo nurodyti vyriausybės prisiimti įsipareigojimai, nepatikslinant termino pabaigos ir pasekmių, jei šių įsipareigojimų nebuvo laikomasi.

27. Visuose savo FS ir dalinių mokėjimų vertinimuose Komisija taiko Kotonu susitarimo teises nuostatas. Tačiau Komisija pripažįsta, kad būtų geriau, jei tinkamumo reikalavimų kriterijai būtų aiškiai nurodyti finansavimo susitarimuose ir jų bendrosiose sąlygose, vadovaujantis Bendrosios biudžetinės paramos planavimo, modeliavimo ir valdymo vadovu (Guidelines on the Programming, Design and Management of GBS). Todėl įgyvendindama 10-ąją EPF Komisija stengsis dar labiau gerinti finansavimo susitarimų kokybę. Finansavimo susitarimuose pateikiamas išmokėjimo sąlygų vertinimo tvarkaraštis yra tik orientacinis.

Biudžetinė parama ir mokėjimai

28. Audito Rūmams patikrinus su biudžetine parama susijusius mokėjimus nustatyta reikšmingų klaidų (keturios klaidos, turėjusios įtakos 4 iš 30 patikrintų mokėjimų), turėjusių įtakos tikrintų operacijų sumoms. Nustatytos klaidos yra susijusios su išmokų sumų skaičiavimais, pagrįstais teigiamu tikros situacijos neatitinkančiu viešųjų finansų valdymo pažangos įvertinimu ir finansavimo susitarime nenumatyto skaičiavimo metodo naudojimu. Kitais trim atvejais mokėjimai buvo atlikti atsižvelgiant į neatnaujintas viešųjų finansų valdymo ataskaitas. Tokiu būdu atsiranda abejonių dėl tinkamumo reikalavimų laikymosi.

28. Kiekvienu iš keturių Audito Rūmų minėtų atvejų Komisija stengėsi rasti pagrįstą sprendimą, paremtą racionalių atitinkamų finansavimo susitarimų nuostatų aiškinimu.

Dviem iš trijų atvejų (Botsvanos ir Namibijos) VPV valdymo ataskaitos buvo parengtos remiantis bendrosios biudžetinės paramos vadovu, ir įrodyta, kad laikytasi tinkamumo reikalavimų. Naujosios Kaledonijos atveju (2007BS-EE16) Audito Rūmų minimi įsipareigojimai yra lydimosios priemonės, o ne išmokėjimo sąlygos.

⁽²⁷⁾ 55 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

29. Daugeliu atvejų (6 iš 30 tikrintų mokėjimų), Komisija formaliu ir struktūruotu būdu neįrodė, jog buvo laikomasi su viešųjų finansų valdymu susijusių mokėjimų sąlygų. Tarp nustatytų situacijų galima būtų paminėti pernelyg optimistinių arba pasenušia ir netinkama informacija paremtą pažangos įvertinimą, atitinkama informacija nepagrįstas išvadas, didesnį pasitikėjimą ateities, o ne praeities įvykiais ir netinkamą rodiklių įvertinimą.

EuropeAid generalinio direktoriaus veiklos ataskaita

30. EuropeAid generalinio direktoriaus veiklos ataskaitoje nagrinėjami politikų įgyvendinimo rezultatai, tarnybų valdymo kokybė ir pagrindiniai kontrolės rezultatai. Joje taip pat pateikiamos tolesnės priemonės, kurių ėmėsi Komisija, atsižvelgdama į Audito Rūmų, EuropeAid vidaus audito tarnybos (IAS) ir vidaus audito skyriaus (IAC) rekomendacijas.

31. Veiklos ataskaitoje pateikiami konkretūs teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai ⁽²⁸⁾. Tačiau jie neapima finansinės informacijos, pavyzdžiui audito taikymo srities, įvairių patikrų metu nustatyto klaidų lygio, pateiktų ir apmokėtų susigrąžinimo pavedimų sumų. Todėl nėra aišku, kuo remdamasis EuropeAid generalinis direktorius pareiškė gavęs pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Audito Rūmų audito metu buvo aptikta reikšmingų klaidų bei priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

29. Komisija sutinka, kad reikia struktūriniu būdu ir formaliai įrodyti, kad laikomasi su VFV susijusių mokėjimo sąlygų.

Pagrindinė Komisijos naudojama VFV sistemos vertinimo priemonė yra VIFA vertinimas, kuris papildomas kita informacija apie naujausią VFV reformų pažangą (dažniausiai suderinta su kitais vystymosi partneriais).

Sprendimą atlikti mokėjimą Komisija pagrįs visa turima informacija. Be to, delegacijų prašoma pateikti metinę VFV ataskaitą, kurioje nurodoma informacija apie paskutines ir numatomas reformas. Tačiau Komisija sutinka, kad kai kuriais minėtų mokėjimų atvejais delegacijos turėjo aiškiau nurodyti informaciją, kurią naudojo savo vertinimams atlikti.

Dėl pastabos, susijusios su pernelyg optimistiniu vertinimu, reikia pasakyti, kad Komisija atsižvelgia į VFV pažangą, įtikinamą ir tvirtą įsipareigojimą įgyvendinti būsimas reformas, dialogo su šalimis partnerėmis bei vystymosi partneriais rezultatus ir papildomos paramos teikimą. Taigi priimdama pagrįstą sprendimą Komisija vertina padarytą pažangą, politinį įsipareigojimą įgyvendinti reformas ir problemines sritis.

31. 2007 m. EuropeAid metinės veiklos ataskaitoje ir jos prieduose nurodyti teisėtumo ir tvarkingumo rodikliai, pavyzdžiui, ex post kontrolės ir metinių audito planų įgyvendinimo rezultatai. Generalinis direktorius turėjo duomenis apie EuropeAid tarnybų susigrąžintas sumas ir kitų patikrinimų rezultatus.

Generalinio direktoriaus pakankamas patikinimas neteikiamas mechanškai, remiantis vienu rodikliu. Patikinimas teikiamas įvertinus keletą kriterijų, tarp kurių: reguliari valdymo kontrolės veikla, reguliaraus vidaus kontrolės veiklos vertinimo rezultatai, reguliarios perigaliotų ataskaitų leidimus duodančių pareigūnų ataskaitos, remiantis įvairių kontrolės institucijų rekomendacijomis sudarytų veiksmų planų įgyvendinimas, ex post kontrolės rezultatai.

⁽²⁸⁾ 2007 m. EuropeAid metinė veiklos ataskaita, p. 57.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Priežiūros ir kontrolės sistemos

Bendra kontrolės strategija

32. Atsižvelgiant į Komisijos integruotos vidaus kontrolės sistemos veiksmų planą ir Audito Rūmų rekomendaciją ⁽²⁹⁾ dėl EuropeAid bendros kontrolės strategijos nustatymo, buvo patobulintas pagrindinių valdymo ir kontrolės sistemų aprašymas į EuropeAid generalinio direktoriaus veiklos ataskaitą įtrauktuose vidaus kontrolės modeliuose. Nors tai yra didelė pažanga, vis dar nėra nustatytos svarbios sudedamosios dalys, t. y. gaunamo patikrinimo lygį pagrindžiantys pagrindiniai kontrolės rodikliai, kai kurių patikrų taikymo sritis bei *ex ante* ir *ex post* patikrų koordinavimas.

33. Komisijos darbuotojų skaičius, lyginant su skiriamomis lėšomis, mažėja ⁽³⁰⁾. Be to, nėra numatytas joks reikšmingas darbuotojų skaičiaus padidėjimas, nepaisant to, kad prognozuojamas žymus išsipareigojimų padidėjimas 10-ojo EPF įgyvendinimo metu. Nors yra visiškai teisėta užtikrinti efektyvų žmogiškųjų išteklių panaudojimą, atsiranda rizika, kad darbuotojų trūkumas, netinkamas jų paskirstymas ar specialių įgūdžių ir žinių stoka turės įtakos kontrolei, patikrinimams ir priežiūrai. Susirūpinimą šia tema išreiškė Europos Parlamentas ⁽³¹⁾. Be to, padidėjus iš EPF teikiamai biudžetinei paramai, atsiranda specialių įgūdžių ir žinių poreikis. Audito Rūmai pažymi, kad biudžetinės paramos atveju EuropeAid vidaus kontrolės skyrius (IAC) pasiūlė plėtoti žmogiškųjų išteklių politiką atsižvelgiant į atitinkamų darbuotojų šioje srityje skaičių, įgūdžius ir žinias.

32. EuropeAid yra įsipareigojęs pagerinti nurodytas savo kontrolės strategijos dalis.

33. Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad tinkamų darbuotojų įdarbinimas yra sunki užduotis, ir dėl darbuotojų skaičiaus, ir dėl jų kompetencijos.

⁽²⁹⁾ Žr. Europos Bendrijų Audito Rūmų nuomonę Nr. 2/2004 dėl vieno bendro audito (*single audit*) modelio (ir pasiūlymo dėl Bendrijos vidaus kontrolės sistemos (OL C 107, 2004 4 30), 2005 finansinių metų iš šeštojo, septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF finansuojamos veiklos ataskaitos 40 dalį (OL C 263, 2006 10 31, p. 205) ir 2006 finansinių metų iš šeštojo, septintojo, aštuntojo ir devintojo EPF finansuojamos veiklos ataskaitos 54 dalį.

⁽³⁰⁾ 4,8 darbuotojo 10 milijonų eurų išsipareigojimų 2004 m. ir 4,2 darbuotojo 2007 m.

⁽³¹⁾ 2007 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija su pastabomis, sudarančiomis neatskiriama sprendimo dėl šeštojo, septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų 2005 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį (OL C 74 E, 2008 3 20) ir 2008 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento rezoliucija su pastabomis, sudarančiomis neatskiriama sprendimo dėl septintojo, aštuntojo ir devintojo Europos plėtros fondų 2006 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Igyvendinančios organizacijos

34. Audito Rūmai nustatė, kad nedideli už programų sąmatų valdymą atsakingi subjektai ⁽³²⁾ ir susitarimų dėl dotacijų gavėjai dažnai turi silpnas vidaus kontrolės sistemas. Pavyzdžiui, šie subjektai dažnai turi netinkamą apskaitos sistemą, kurioje įrašomos projektų išlaidos. Be to, atliekant įgyvendinančių organizacijų užsakytus auditus dažnai nenustatomi operacijų teisėtumui ir tvarkingumui įtakos turintys trūkumai.

34. Siekdama pagerinti valdymo subjektų atliekamos vidaus kontrolės sistemų kokybę, Komisija parengė šiems subjektams skirtus vadovus ir nuolat organizuoja mokymus (2007 m. – 22 šalyse), ji taip pat numatė galimybę sukurti bendras apskaitos ir finansų valdymo priemones.

Nuo 2006 m. vasario mėn. tipinės išlaidų tikrinimo sąlygos įtrauktos į dotacijų sutartis (VII priedas). Šiose tipinėse sąlygose aiškiai apibrėžiama, kaip ir kokią metodiką turi taikyti paramą gaunančios organizacijos paskirtas auditorius, jomis taip pat prisidedama prie kontrolės gerinimo.

Priežiūros pareigūnai

35. Svarbioms darbų, tiekimo ar paslaugų sutartims yra skiriamas išorės priežiūros pareigūnas, kuris vadovauja ir (arba) prižiūri sutarties vykdymą. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad tam tikrais atvejais priežiūros pareigūnų vykdytos kontrolės kokybė buvo netinkama ir tai turėjo įtakos operacijų teisėtumui ir tvarkingumui.

35. Komisija paprašė savo delegacijų griežčiau tikrinti priežiūros pareigūnų veiklą. Ji apsvarstys galimybę taikyti priemonę, kuria būtų užtikrinama, kad priežiūros pareigūnų vykdoma kontrolė atitinka operacijų teisėtumo ir tvarkingumo reikalavimus, ir kurią taikant priežiūra taptų veiksmingesnė.

AKR valstybės

36. Komisija ir toliau dėjo pastangas didinant nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų gebėjimus, joms teikdama techninę pagalbą, įrangą ir rengdama mokymus, kad šios tarnybos galėtų veiksmingai kontroliuoti EPF išlaidas. Tačiau daugeliu atvejų dėl nepakankamo AKR valstybių aktyvumo delegacijos gali tik iš dalies pasitikėti nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų tarnybų atliktais patikrinimais, todėl padidėja kontrolės tinkamumą užtikrinančių delegacijų darbuotojų darbo krūvis.

36. Komisija ir toliau teikia pagalbą bei rengia mokymus. 2007 m. 1 430 dalyvių iš 22 AKR šalių dalyvavo visame mokymų, susijusių su EPF finansinėmis bei sutartinėmis procedūromis, cikle.

Delegacijų ir EuropeAid centrinių tarnybų leidimus duodantys pareigūnai

37. Audito Rūmai nustatė kai kuriuos leidimus duodančių pareigūnų atliktų patikrų kokybės trūkumus, visų pirma susijusius su leidimu vykdyti išankstinio finansavimo tvirtinimą ir išlaidas pagrindžiančių dokumentų tikrinimu, įskaitant auditorių darbą ir rezultatus, bei atsižvelgimu į audito metu nustatytus faktus. Taip pat trūko priežiūros pareigūnų darbą prižiūrinčių delegacijų darbuotojų vietoje.

37. Kad būtų užtikrintas Finansinio reglamento nuostatų, susijusių su atsakingo leidimus duodančio pareigūno atliekamu išlaidų tvirtinimu, taikymas, kiekvienai operacijai Komisija taiko finansines procedūras ir naudoja standartinius kontrolinius sąrašus; taip prisidedama prie atliekamų operacijų harmonizavimo ir geresnės jų kokybės.

Komisija primins leidimus duodantiems pareigūnams išankstinio finansavimo tvirtinimo taisykles. Kalbant apie tolesnių priemonių taikymą atsižvelgiant į audito rezultatus, leidimus duodantys pareigūnai išduoda susigrąžinimo pavedimus visuomet, kai tai reikalinga.

⁽³²⁾ Atitinkamos valstybės ar valstybių viešosios ar pusiau viešosios agentūros ar tarnybos arba už operacijos vykdymą atsakingas juridinis asmuo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

38. Delegacijų ir EuropeAid centrinių tarnybų iniciuoti ir privačioms audito įmonėms patikėti išlaidų auditai yra pagrindinė Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemų sudedamoji dalis. Jie turi prisidėti prie EPF išlaidų patikinimo suteikimo.

39. Metinį audito planą sudaro privalomi ir rizikos analize pagrįsti auditai. Nėra aiškus rizikos analizės atlikimo procesas. Dėl nepakankamų rizikos analizės dokumentų nėra aišku, ar delegacijos šį procesą vykdo nuosekliai. Bendras metinio audito plano įgyvendinimo lygis, visų pirma delegacijose, yra žemas ir sudaro 55 % visų planuotų per metus pradėtų auditų, tuo tarpu kiti buvo atidėti arba kartais atšaukti. Tai iš esmės susiję su ribotais delegacijų gebėjimais organizuoti auditus ir vykdyti jų tolesnę priežiūrą. Netgi tuomet, kai auditai pradkami, jų atlikimo ciklas yra labai ilgas, o galutinės ataskaitos parengiamos gerokai po to, kai buvo turėtos išlaidos. Dėl šių sistemų trūkumų bendras gaunamas patikinimo lygis gali būti žemesnis, nei buvo planuotas.

40. Komisija žengė rimtą žingsnį audito srityje 2007 m. spalio mėn. paskelbdama visiems auditams taikomas naujas technines užduotis. Kadangi jos pradėtos įgyvendinti visai neseniai, jų rezultatų dar nematyti, tačiau yra teigiamų požymių, kad šios techninės užduotys padės nuosekliau parengti ataskaitas, visų pirma audito nuomonės formos ir taikomos reiškimo ribos atžvilgiu.

EuropeAid centrinių tarnybų vykdoma priežiūra

41. Pagrindinė delegacijų priežiūros priemonė yra išorės pagalbos valdymo ataskaitos (EAMR) – kas šešis mėnesius delegacijų rengiamos valdymo ataskaitos. Jos yra periodinės informacijos šaltinis, kurio pagalba dekoncentruotos delegacijos EuropeAid centrinėms tarnyboms gali siųsti svarbiausią informaciją apie vidaus organizaciją, projektų įgyvendinimą ir išorės auditus. Vėliau EuropeAid centrinės tarnybos pateikia savo atsiliepimus delegacijoms. Delegacijų ataskaitose nuolat pateikiamos problemos yra susijusios su nacionalinių leidimų duodančių pareigūnų gebėjimų ir išteklių (žr. 36 dalį) bei darbuotojų (žr. 33 dalį) stygiumi.

39. Rizikos analizės atlikimo procesas yra aiškiai aprašytas metinio audito plano ir rizikos analizės veiklos gairėse. Komisija sutinka, kad rizikos analizės pagrindimo dokumentais procesas turi būti sustiprintas.

Metiniame audito plane nustatoma, kokie auditai bus pradėti. Jie dažniausiai susiję su projekto išlaidų tikrinimu. Kai kurie auditai bus pradėti ir jų rezultatai bus gauti tais pačiais metais ($n + 1$), o kiti – metais vėliau ($n + 2$), priklausomai nuo projekto arba programos įgyvendinimo tempo bei paties audito proceso.

Todėl pradinis planas šiek tiek keičiamas, o kiekvienas sprendimas atšaukti arba atidėti auditą turi būti tinkamai pagrįstas. Tai nereiškia, kad visi tais metais nepradėti auditai automatiškai atidedami. 2007 m. audito plano įgyvendinimo lygis po tokių pakeitimų siekia 77 %. Jis atitinka ankstesnių metų planus, kurių atlikimo ciklas buvo 2 metai.

Patikinimas užtikrinamas tuo, kad joks audituotinas mokėjimas neatliekamas, kol negaunami ir neišnagrinėjami audito rezultatai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

42. Nebuvo centralizuotos valdymo informacijos apie 2007 m. delegacijų inicijuotų auditų taikymo sritį ir rezultatus. Todėl patikrinimo lygis, kurį galima būtų nustatyti pagal šiuos auditus, yra daug žemesnis, palyginus su tuo, kuris galėtų būti gautas, jei būtų patikimesnė valdymo informacijos sistema. Naudojama informacinė priemonė, CRIS audit, siekiant supaprastinti jos naudojimą, buvo patobulinta ir nuo 2008 m. sausio mėn. tapo privaloma. Kadangi ji įdiegta visai neseniai, jos veiksmingumą dar sunku įvertinti, tačiau požymiai, liudijantys, kad ji bus naudinga stebint pažangą, yra teigiami. Vis dar reikia kai kurių patobulinimų, kad būtų galima įvertinti su išlaidomis susijusių auditų taikymo sritį ir kad ši sistema galėtų būti naudojama lyginant, analizuojant ir atsižvelgiant į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas, kad būtų atlikti tęstiniai problemų įvertinimai ir užtikrinama, kad, prireikus, bus taikomos skubios ir savalaikės priemonės.

43. Jau seniai EuropeAid centrinių tarybų inicijuotiems auditams taikoma griežta kontrolė ir kasmet rengiama suvestinė ataskaita, kurioje lyginama gauta informacija, siekiant atlikti atitinkamus sistemų patobulinimus. Panašios priemonės buvo taikomos 2007 m., nagrinėjant delegacijų inicijuotus auditus, kurie sudaro didžiąją auditų dalį. Šiuo atveju taikomas metodiškas nagrinėjimo būdas, apimantis pagrindines dominančias sritis, pavyzdžiui, griežtą techninių užduočių laikymąsi. Parengtoje ataskaitoje buvo pateikta daugiau faktinė informacija apie audito metu nustatytų faktų skaičių ir klasifikaciją.

EuropeAid centrinių tarnybų atliekami patikrinimai

44. EuropeAid centrinių tarnybų atliekamus patikrinimus sudaro audito vizitai, siekiant patikrinti delegacijų vidaus kontrolės sistemų funkcionavimą, operacijų *ex post* patikros ir EuropeAid centrinių tarnybų inicijuoti išorės auditai.

45. 2007 m. EuropeAid centrinės tarnybos atliko vieną priežiūros patikrinimą delegacijoje, kad patikrintų priežiūros ir kontrolės sistemų sąrangą ir funkcionavimą. Vizitui buvo pasirengta gerai, buvo parengtos kontrolės sistemų patobulinimui skirtos praktinės rekomendacijos, tačiau tai yra vienintelis tokio pobūdžio vizitas. 2007 m. EuropeAid rengė šiems vizitams skirtą standartizuotą metodiką. Šiuo tikslu įvyko du bandomieji vizitai, kurių metu prioritetą buvo labiau skiriamas veiklos klausimams, o ne priežiūros ir kontrolės sistemų veikimui.

42. EuropeAid parengė tinkamas priemones auditams atlikti, o atlikdamas kokybės kontrolę, konsoliduodamas ir panaudodamas sisteminius audito nustatytus faktus biuras taiko kelis mechanizmus.

Planavimą ir tolesnius veiksmus atsižvelgiant į audito rezultatus užtikrina delegacijos arba centrinės tarnybos. Audituojinam mokėjimui leidimas neduodamas, kol negaunami ir neišnagrinėjami tokio audito rezultatai. Rengiant metinį audito planą atsižvelgiama į ankstesnių auditų rezultatus.

EuropeAid stebi metinio audito plano įgyvendinimą centriniu lygmeniu ir nuo 2005 m. tikrina per metus pateiktas audito ataskaitas. Šio tikrinimo tikslas – prisidėti prie audito veiklos centrinėse tarnybose ir delegacijose kontrolės, taip pat dar labiau gerinti audito sistemą, paremtą, be kitų dalykų, audito nustatytų faktų tipologine analize.

45. 2008 m. kovo mėn. EuropeAid patvirtino šiems vizitams skirtą standartizuotą metodiką.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

46. EuropeAid operacijų *ex post* kontrolės sistema yra veiksmingas mechanizmas, kurį taikant nustatomos klaidos, turinčios įtakos formaliesiems operacijų aspektams, tačiau mažiau svarbus nustatant klaidas, turinčias įtakos mokėjimų sumai. Kaip nurodyta 2006 finansinių metų metinėje ataskaitoje, operacijų *ex post* kontrolė gali tik menkai prisidėti prie bendro patikinimo dėl sistemų ir procedūrų bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Audito Rūmams patikrinus operacijų po *ex post* patikrų imtį taip pat paaiškėjo, kad, kai kuriais atvejais, patikros nebuvo tinkamai dokumentuotos, nebuvo nustatytos kelios klaidos ir ne visuomet laiku, kaip galėjo būti, atsižvelgta į nustatytus faktus.

47. EuropeAid centrinių tarnybų inicijuotų rizika pagrįstų auditų metu nustatytas reikšmingas klaidų lygis. Nepakanka rizikos analizės dokumentų, kad būtų galima įrodyti, jog EuropeAid atrinko visas auditui skirtas didelės rizikos temas.

Vidaus auditas

48. EuropeAid IAC pagrindinis tikslas yra analizuoti ir vertinti vidaus kontrolės sistemą. IAC savo funkciją vykdo efektyviai. Tačiau Audito Rūmai pažymi, kad IAC atliekant rizikos analizę nepakankamai atsižvelgiama į EuropeAid rizikos registrą ir audito programa nėra pakankamai lanksti prisitaikant prie pokyčių tuo metu, kai buvo nustatyta rizika. 2007 m. IAC atliko biudžetinės paramos, bendrųjų ir patikos fondų, nustatymo proceso, vidaus kontrolės standartų atrankos atrinktose delegacijose ir rizikos valdymo delegacijose auditą bei kelis tolesnių priemonių auditus. IAC išvados iš esmės sutampa su Audito Rūmų nustatytais faktais.

49. Komisijos vidaus audito tarnyba (IAS) atliko *ex post* auditą, kurio metu tikrino EuropeAid kontrolės veiklą⁽³³⁾. Jos išvados sutampa su Audito Rūmų nustatytais faktais bendrosios kontrolės strategijos (žr. 32 dalį) bei auditų planavimo ir priežiūros srityje (žr. 38 ir 42 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

46. *Ex post* kontrolės sistemos diegimas ir jos charakteristikų apibūdinimas pagrįstas likutinės rizikos vertinimu ir sistemos sąveika su kitomis kontrolės sistemos sudėtinėmis dalimis. Operacijų *ex post* patikros suteikia papildomą patikinimą vertinant elementus, kuriems turi būti taikoma tokia kontrolė.

Tai apima mokėjimus, susigrąžintas sumas ir Komisijos atliktų išankstinių mokėjimų patvirtinimą. Kiekviena operacija analizuojama sistemai tikrinant, kaip taikomos sutartinės sąlygos.

Ex post operacijų kontrolės vadove aiškiai nurodyta, kokių dokumentų reikia kiekvieno tipo atrinktai operacijai pagrįsti.

47. Komisija sutinka, kad rizikos analizės pagrindimo dokumentais procedūra turi būti pagerinta.

48. IAC rizikos analizė yra jo paties metinio audito plano pagrindas. Be to, EuropeAid rizikos registre nurodyta rizika vertinama atsižvelgiant į jos poveikį audituotinai sričiai. Nors IAC rizikos registre gali būti laikoma, kad tam tikroje srityje egzistuoja didžiulė rizika, gali būti, kad ta sritis neįtraukiama į tų metų audito planą, nes susijusi veikla nebeatliekama generaliniame direktorate arba nebepriklauso tam tikrų programų valdymo ciklui. IAC rizikos registras papildomas keletą kartų per metus, kad būtų atsižvelgiama į visus svarbius EuropeAid rizikos aplinkybių pokyčius.

49. Vidaus audito tarnyba (IAS) auditą atliko tuomet, kai buvo rengiamasi užbaigti kontrolės strategijos kūrimą. Į šio audito išvadas nebuvo galima įtraukti tolesnių pokyčių.

⁽³³⁾ Operacijų *ex post* patikros ir finansiniai auditai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

50. IAS taip pat atliko EuropeAid vykdomo nevyriausybinų organizacijų finansavimo galutinį tolesnių priemonių auditą ir išlaidų tinkamumo pagal bendrąjį finansavimo ir administracinį susitarimą (FAFA) su Jungtinėmis Tautomis auditą. Pastarojo išvados patvirtino, kad FAFA koncepcija yra tinkama, bet kontrolės mechanizmai turi būti dar veiksmingiau ir plačiau įgyvendinami projektų ir partnerių lygmenyje, visų pirma stiprinant mokėjimų kontrolę ir užtikrinant pakankamą patikrinimų skaičių ⁽³⁴⁾.

Išvados ir rekomendacijos

51. Atsižvelgdami į savo audito darbą Audito Rūmai daro išvadą, kad EPF 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį finansinių metų finansinės ataskaitos visais reikšmingais aspektais yra patikimos, tačiau atkreipia dėmesį į 17 dalyje pateiktą pastabą dėl atidėjimo išlaidoms.

52. Atsižvelgdami į savo audito darbą, Audito Rūmai daro išvadą, kad:

- a) išskyrus 19, 20 ir 27 dalyse nurodytas pastabas, su EPF pajamomis ir įsipareigojimais susijusiose operacijose reikšmingų klaidų nėra. Tačiau Audito Rūmai atkreipia dėmesį į didelę pasitikėjimo riziką 25 ir 26 dalyse minėtais atvejais;
- b) reikšmingas klaidų lygis nustatytas su EPF mokėjimais susijusiose operacijose.

53. Audito Rūmai mano, kad Europos plėtros fondų priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos. **3 lentelėje** pateikiama Audito Rūmų atlikto EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo apžvalga ⁽³⁵⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

50. Po 2006 m. ir 2007 m. pradžioje IAS atliktų su FAPS susijusių auditų EuropeAid padarė didžiulę pažangą:

- buvo atliktas oficialus tyrimas, ar Jungtinių Tautų (JT) agentūros atitinka tarptautiniu mastu pripažintus standartus (audito apimtis – 97 %),
- padidėjus Komisijos įnašams į JT, atitinkamai itin padaugėjo tikrinimo vizitų į JT (2007 m. 39, palyginti su 7 2005–2006 m.),
- kasmet sudaromas tokių tikrinimų planas,
- jų rezultatai konsoliduojami,
- Komisija ir JT pasirašė bendras ataskaitų rengimo gaires, kuriomis siekiama pagerinti ataskaitų rengimą.

53. Atsižvelgdama į turimus finansinius ir žmogiškuosius išteklius Komisija mano, kad ji įdiegė kontrolės sistemas, kuriomis suteikiamas pakankamas patikrinimas.

⁽³⁴⁾ Biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai skirta metinė ataskaita dėl 2007 m. atliktų vidaus auditų (pateikta Komisijos (SEC-2008) 2361 galutinis, 2008 7 30).

⁽³⁵⁾ Dėl DG ECHO priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimo, žr. Audito Rūmų 2007 finansinių metų metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 8 skyrių „Išorės pagalba, vystymas ir plėtra“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

54. EuropeAid ir toliau stengėsi taisyti kai kuriuos ankstesnėse Audito Rūmų metinėse ataskaitose nurodytus trūkumus. EuropeAid parengė naujas auditų technines užduotis ir įdiegė valdymo informacijos sistemą CRIS audit, susijusią su auditų taikymo sritimi ir rezultatais. Audito Rūmai palankiai vertina EuropeAid pastangas tobulinant kontrolės strategiją, bet vis dar išlieka neaiškumų, susijusių su kai kuriomis svarbiomis sudedamosiomis dalimis, visų pirma kai kurių patikrų taikymo sritimi, *ex ante* ir *ex post* patikrų koordinavimu bei su generalinio direktoriaus teikiama bendrąją patikinimą pagrindžiančiais pagrindiniais rodikliais.

55. Reikia daugiau pastangų, siekiant patobulinti kai kurių sistemų koncepciją ir (arba) įgyvendinimą. Todėl reikėtų atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- a) į EuropeAid kontrolės strategiją turėtų būti įtraukti generalinio direktoriaus teikiamo patikinimo lygį pagrindžiantys pagrindiniai rodikliai, kai kurių patikrų taikymo sritis, *ex ante* ir *ex post* patikrų koordinavimas bei būtini žmogiškieji ištekliai;
- b) turėtų būti atlikta peržiūra, kad būtų įvertinta, ar EuropeAid centrinės tarnybos ir delegacijos turi tinkamo lygio ir tipo žmogiškųjų išteklių, siekiant užtikrinti kontrolės kokybę;
- c) turėtų būti labiau sustiprintas įgyvendinančių organizacijų valdymas. Tam būtinas intensyvesnis delegacijų darbuotojų vietoje dalyvavimas, kad būtų sustiprintos apskaitos sistemos ir mokymai, visų pirma projektų įgyvendinimo pagal programų sąmatas atveju;
- d) delegacijų atliekamų patikrinimų prieš mokėjimų tvirtinimą atveju turėtų būti atidžiau nagrinėjamos mokėjimo paraiškos, ypač atkreipiant dėmesį į išlaidų tikrumą, tinkamumą ir tikslumą. Turėtų būti geriau prižiūrima priežiūros pareigūnų ir auditorių darbo kokybė;
- e) įdiegta CRIS audit sistema turėtų padėti vykdyti geresnę auditų taikymo srities ir rezultatų priežiūrą. Kokybinė informacija, t. y. parengtos rekomendacijos ir patobulinimai, kuriuos reikėtų atlikti atsižvelgiant į nustatytus faktus, yra ypač svarbi užtikrinant užsakytų auditų galutinių tikslų laikymąsi;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

54. Komisija džiaugiasi, kad Audito Rūmai pripažįsta per paskutinius metus nuolat darytą pažangą.

55.

- a) EuropeAid yra įsipareigojęs pagerinti nurodytas savo kontrolės strategijos dalis;
- b) Komisija pritaria Audito Rūmų nuomonei, kad tinkamų darbuotojų įdarbinimas yra sunki užduotis ir dėl darbuotojų skaičiaus, ir dėl jų kompetencijos; Komisija pasirengusi atlikti vertinimą;
- c) EuropeAid sukurs keletą priemonių, siekdamas pagerinti įgyvendinančių organizacijų valdymą, ir pradės taikyti naujas naujų programų sąmatų auditų technines užduotis;
- d) kad būtų užtikrintas Finansinio reglamento nuostatų, susijusių su atsakingo leidimus duodančio pareigūno atliekamų išlaidų tvirtinimu, taikymas, kiekvienai operacijai Komisija taiko finansines procedūras ir naudoja standartinius kontrolinius sąrašus; taip prisidedama prie atliekamų operacijų harmonizavimo ir geresnės jų kokybės;
- e) 2008 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas CRIS-Audit modulis, kuriame audituotinos sutarties suma bus susieta su audituotina suma, o tai palengvins audito apimties apskaičiavimą, audito nustatytų faktų analizę ir jų skirstymą tipais.

Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija ir kasmet lygina bei analizuoja audito rezultatus, siekdama įgyti patirties ir tinkamai patobulinti sistemą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- f) atliekant operacijų *ex post* patikras reikėtų daug išsamiau išnagrinėti patvirtinančius dokumentus, siekiant užtikrinti, kad operacijose nėra tinkamumo finansuoti ir su tikrove susijusių klaidų, bei patikrinti, ar prieš mokėjimo patvirtinimą atliktos patikros buvo tinkamos;
- g) turėtų būti užbaigta rengti standartizuota priežiūros vizitų metodika ir padidintas šių vizitų skaičius. Pagal naująją metodiką ir toliau dėmesys turėtų būti atkreipiamas į priežiūros ir kontrolės sistemų sąrangos ir funkcionavimo nagrinėjimą.

56. Biudžetinės paramos atveju reikėtų atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- a) Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus, t. y. į laiką paskelbtų ir audituotų finansinių ataskaitų pateikimą, – reikalavimus, kurių privaloma laikytis prieš biudžetinės paramos skyrimą;
- b) naudojami veiklos rezultatų rodikliai turėtų padėti aiškiai nustatyti galimą pažangą viešųjų finansų valdymo srityje. To galima būtų pasiekti sustiprinant rodiklius, kuriais būtų matuojama rezultatų pažanga laike. Jie turėtų būti derinami su pavieniais atvejais susijusiais pažangos rodikliais;
- c) siekdama pateikti tiksliai išvada viešųjų finansų valdymo pažangos srityje, Komisija turėtų užtikrinti, kad sprendimams dėl išmokų naudoti duomenys būtų pagrįsti labiau praeities įvykių vertinimu, o ne ateities spėjimais;
- d) prieš biudžetinės paramos programos vykdymą EuropeAid turėtų įsitikinti, kad buvo atliktas tikslus ir išsamus viešųjų finansų valdymo įvertinimas ir kad paramą gaunanti šalis turi patikimą reformų programą, padėsiančią numatyti laiką pašalinti visus rimtus trūkumus;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- f) Komisija stengiasi nuolat tobulinti sistemą ir skirs ypatingą dėmesį išsamesniam programų sąmatų patvirtinamųjų dokumentų klausimo nagrinėjimui.
- g) 2008 m. kovo mėn. EuropeAid patvirtino standartizuotą šių vizitų metodiką, ir planuojama, kad priežiūros vizitų skaičius didės.

56.

- a) kaip nurodyta 25 dalyje, taikydama dinaminį metodą Komisija naudoja pradinį VFV įvertinimą ir reformų programą kaip kiekvienos šalies padarytos pažangos vertinimo pagrindą ir mano, kad nėra nustatyti bazinius visoms šalims taikomus vienodus reikalavimus;
- b) palyginti su kitais sektoriais, VFV rezultatų rodiklius apibūdinti daug sunkiau ir sudėtingiau. Tačiau, kai tai įmanoma, Komisija skatina naudoti rezultatų rodiklius, iš kurių matyti reformų rezultatai; vertindama reformų programų įgyvendinimo pažangą ji taip pat naudoja proceso rodiklius ir priemones;
- c) vertindama tinkamumą Komisija atsižvelgia į praeities rezultatų ir ateities įsipareigojimų pusiausvyrą. Kartu Komisija sutinka, kad vertinant išmokėjimus didžiausią dėmesį reikėtų skirti rezultatų įrodymui;
- d) Komisija sutinka, kad prieš suteikiant biudžetinę paramą VFV sistemos turi būti įvertintos; Komisija tokį vertinimą linkusi atlikti remdamasi VIFA sistema. Tikimasi, kad visose biudžetinė paramą iš EPF gaunančiose šalyse iki 2008 m. pabaigos bus atliktas VIFA vertinimas. Daugelyje atvejų vyriausybės jau įgyvendina VFV reformų programas, kurias gali tekti pakoreguoti atsižvelgiant į audito nustatytus faktus. Jei reikėtų sudaryti naujas programas, prieš teikiant biudžetinę paramą Komisija turi būti tikra, kad vyriausybė yra įsipareigojusi sukurti ir įgyvendinti reikalingas VFV reformos priemones;

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- e) turėtų būti patobulinta finansavimo susitarimų kokybė, visais atvejais įtraukiant bendrąsias sąlygas, nedviprasmiškas nuostatas ir aiškius reikalavimus stiprinant viešųjų finansų valdymą;
- f) turėtų būti tobulinama žmoniškųjų išteklių politika, atsižvelgiant į įgūdžių ir žinių, reikalingų biudžetinės paramos valdymui, analizę, kadangi šios paramos svarba nuolat didėja.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- e) *Komisija stengsis užtikrinti, kad į finansavimo susitarimus būtų įtrauktos bendrosios sąlygos, o VFV tinkamumas būtų vertinamas struktūriniu ir formaliu būdu. Turi būti aiškiai ir tiksliai nustatyti konkretūs VFV rezultatų rodikliai atskiroms išmokų dalims, kad pažangą būtų galima įvertinti bet kuriuo metu;*
- f) *atsakingos Komisijos tarnybos ne tik derina darbuotojų įdarbinimą su konkrečiais biudžetinės paramos programų reikalavimais, bet ir rengia delegacijose bei centrinėse tarnybose dirbantiems Europos Komisijos darbuotojams daug mokymų konkrečiais su biudžetine parama susijusiais klausimais (VFV, makroekonomikos, rezultatų vertinimo, konkrečioms sektoriams skirtus kursus ir kitus kursus).*

1 lentelė. Visų Komisijos valdomų EPF lėšų panaudojimas 2007 m. gruodžio 31 d.

(milijonais eurų)

	Būklė 2006 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2007 finansiniais metais				Būklė 2007 m. pabaigoje				
	Visa suma	Įvykdymas ⁽²⁾	7-asis EPF	8-asis EPF	9-asis EPF	Visa suma	7-asis EPF	8-asis EPF	9-asis EPF	Visa suma	Įvykdymas ⁽²⁾
A — LĖŠOS ⁽¹⁾	37 269,8		– 71,9	– 211,0	341,8	58,8	10 583,0	10 839,3	15 906,4	37 328,7	
B — PANAUDOJIMAS ⁽³⁾											
1. Finansiniai įsipareigojimai	34 107,2	91,5 %	– 71,9	– 211,0	3 455,1	3 172,2	10 583,0	10 839,3	15 857,1	37 279,4	99,9 %
2. Individualūs teisiniai įsipareigojimai	28 699,1	77,0 %	– 5,5	35,0	3 317,3	3 346,9	10 517,2	10 484,6	11 044,2	32 046,0	85,8 %
3. Mokėjimai	23 826,0	63,9 %	96,7	483,4	2 293,9	2 874,0	10 340,8	9 605,5	6 753,7	26 700,0	71,5 %
C — Neįvykdyti mokėjimai (B1–B3)	10 281,2	27,6 %					242,2	1 233,8	9 103,4	10 579,4	28,3 %
D — TURIMAS LIKUTIS (A–B1)	3 162,6	8,5 %					0,0	0,0	49,3	49,3	0,1 %

⁽¹⁾ Pradiniai 7-ojo, 8-ojo ir 9-ojo EPF asignavimai, palūkanos, įvairios lėšos ir pervedimai iš ankstesnių EPF.⁽²⁾ Lėšos procentais.⁽³⁾ 9-ojo EPF sumos apima valstybių narių savanoriškus įnašus, skirtus Afrikos taikos priemonei (finansiniai įsipareigojimai: 39,1; individualūs teisiniai įsipareigojimai: 37,0; mokėjimai: 29,2).

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitas ir 2007 m. gruodžio 31 d. finansinę atskaitomybę.

2 lentelė. Finansinis įgyvendinimas 2003–2007 finansiniais metais imtinai

(milijonais eurų)

	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.
1. Finansiniai įsipareigojimai	3 395,8	2 375,2	3 035,1	2 718,7	3 172,2
2. Individualūs teisiniai įsipareigojimai	2 742,7	2 746,3	2 652,0	3 072,6	3 346,9
3. Mokėjimai	2 179,5	2 197,8	2 489,1	2 761,9	2 874,0

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitas ir 2007 m. gruodžio 31 d. finansinę atskaitomybę.

3 lentelė. Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Sistema	Pagrindinė vidaus kontrolė									Bendras įvertinimas
	Patikros prieš operacijų patvirtinimą	Priežiūros vizitai		Ex post patikros	Išorės auditai				Vidaus auditas	
		Kokybė	Kiekis		Kokybė	Kiekis (audito plano įgyvendinimas)	Su įvairiais audito metu nustatytais faktais susijusios tolesnės priemonės (efektyvios susigrąžinimo procedūros)	Centrinių tarnybų vykdoma delegacijų pavestų atlikti auditų bendra priežiūra		
EuropeAid centrinės tarnybos										
Delegacijos		n.d.	n.d.	n.d.				n.d.		

Paaiškinimai:

	Patenkinama
	Iš dalies patenkinama
	Nepatenkinama
n.d.	Nėra duomenų: netaikoma arba neįvertinta

Operacijų testavimo rezultatai

	Su projektais susiję mokėjimai	Biudžetinės paramos mokėjimai
Klaidingų operacijų dalis imtyje	30 %	30 %
Klaidų lygis	Daugiau nei 5 %	2 % – 5 %

4 lentelė. Tolesnės priemonės atsižvelgiant į pagrindines patikinimo pareiškimo pastabas

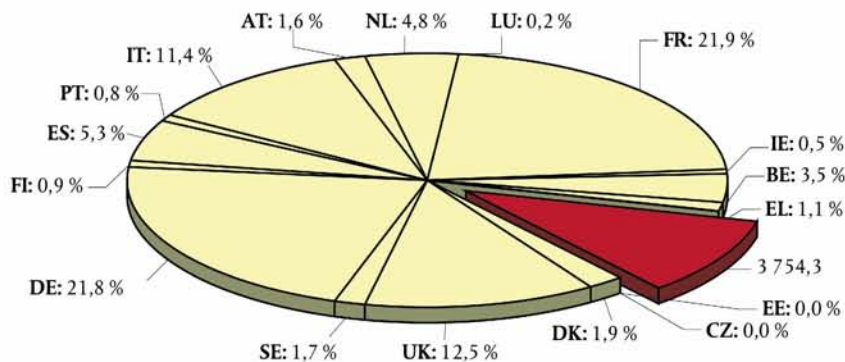
	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
1.	2007 m. pabaigoje turėtų būti parengta ir pradėta vykdyti kontrolės strategija. Kaip Audito Rūmai buvo nurodę, šioje strategijoje turi būti apibrėžti aiškūs ir nuoseklūs tikslai, užtikrintas koordinavimas ir nustatytas patikrų pobūdis ir intensyvumas. Todėl būtina subalansuoti įvairių kontrolės priemonių sąnaudas ir atitinkamą naudą, atsižvelgiant į toleruotiną klaidų operacijose riziką. Kontrolės strategija turėtų būti pagrįsta gerai struktūrizuota ir dokumentuota rizikos analize, formaliai įtraukiant visapusišką delegacijų dalyvavimą (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies a punktas).	EuropeAid parengė savo bendrą kontrolės strategiją ir ją EuropeAid generalinis direktorius įtraukė į veiklos ataskaitą. Joje apibūdinami visų valdymo būdų kontrolės procesai. Tačiau vis dar yra neaiškumų, susijusių su kai kuriomis svarbiomis kontrolės strategijos dalimis, visų pirma kai kurių patikrų taikymo sritimi, <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikrų koordinavimu bei su generalinio direktoriaus teikiama bendrąjį patikinimą pagrindžiančiais pagrindiniais rodikliais.	Į EuropeAid kontrolės strategiją turėtų būti įtraukti generalinio direktoriaus teikiamo patikinimo lygį pagrindžiantys pagrindiniai rodikliai, kai kurių patikrų taikymo sritis, <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> patikrų koordinavimas bei būtini žmogiškieji ištekliai (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies a punktas).	EuropeAid yra įsipareigojęs toliau gerinti nurodytas savo kontrolės strategijos dalis.
2.	Turėtų būti sustiprintas pagal darbo programas finansuojamų projektų valdymas. Jame turėtų intensyviau dalyvauti delegacijų darbuotojai vietoje, kad būtų sustiprintos apskaitos sistemos ir mokymai. Daugiau auditų projektų įgyvendinimo pradžioje taip pat padėtų prižiūrėti ir, prireikus, pagerinti paramos gavėjų įgyvendinamų kontrolės sistemų kokybę (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies b punktas).	EuropeAid ir toliau dėjo pastangas gerindami programų sąmatų forma valdomų projektų kokybę. Tuo tikslu ji parengė naują praktinį vadovą, o AKR šalyse yra nuolat rengiami specialūs mokymo kursai.	Turėtų būti labiau sustiprintas įgyvendinančių organizacijų valdymas. Tam būtinas intensyvesnis delegacijų darbuotojų vietoje dalyvavimas, kad būtų sustiprintos apskaitos sistemos ir mokymai, visų pirma projektų, pasitelkiant programų sąmatas, įgyvendinimo atveju (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies c punktas).	EuropeAid sukurs keletą priemonių, siekdamas pagerinti įgyvendinančių organizacijų valdymą, ir pradės taikyti naujas naujų programų sąmatų auditų technines užduotis.
3.	Delegacijų atliekamų patikrų prieš mokėjimų tvirtinimą atveju turėtų būti atidžiau nagrinėjamos mokėjimų paraiškos, ypač atkreipiant dėmesį į išlaidų realumą, apmokėjimo tinkamumą ir tikslumą. Turėtų būti geriau prižiūrima priežiūros pareigūnų darbo kokybė (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies c punktas).	EuropeAid nesiėmė jokių konkrečių veiksmų. Audito Rūmų auditu metu nustatytos atskirų mokėjimų klaidos patvirtina pastabą, kad turi būti sustiprinta delegacijų vykdoma finansinė kontrolė.	Delegacijų atliekamų patikrinimų prieš mokėjimų tvirtinimą atveju turėtų būti atidžiau nagrinėjamos mokėjimo paraiškos, ypač atkreipiant dėmesį į išlaidų realumą, tinkamumą ir tikslumą. Turėtų būti geriau prižiūrima priežiūros pareigūnų ir auditorių darbo kokybė (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies d punktas).	Suprasdama, kad reikia pagerinti kai kurių sutarčių rūšių įgyvendinimo kontrolę, Komisija apsvarstys galimybę taikyti priemonę, kuria būtų užtikrinama, kad priežiūros pareigūnų vykdoma kontrolė atitinka operacijų teisėtumo ir tvarkingumo reikalavimus. Ji primins leidimus duodantiems pareigūnams išankstinio finansavimo tvirtinimo taisykles.
4.	Reikėtų patobulinti išorės auditorių atliekamų patikrų kokybę, užtikrinant, kad naujose techninėse užduotyse būtų aiškiai nustatytas audito tikslas, taikytinos reikšmingumo ribos, imtis, atliktinų audito procedūrų pobūdis, klaidų taisymo ir išvadų pateikimo gairės. Šios standartinės techninės užduotys taip pat turėtų būti naudojamos visiems delegacijų inicijuotiems išorės auditams (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies d punktas).	2007 m. spalio mėn. EuropeAid paskelbė naujas visiems auditams taikomas technines užduotis. Kadangi jos pradėtos įgyvendinti visai neseniai, jų poveikio dar nematyti, tačiau yra teigiamų požymių, kad šios techninės užduotys padės nuosekliau parengti auditorių ataskaitas, visų pirma audito nuomonės formos ir taikomos reikšmingumo ribos atveju.	Buvo imtasi pakankamų veiksmų.	
5.	Turėtų būti patobulintas delegacijų organizuojamų išorės auditų stebėjimas centriniu lygmeniu, kad rezultatai būtų efektyviai perduodami visiems atitinkamiems vadovų lygiams. Prie to turėtų prisidėti 2007 m. pabaigoje pradėsianti veikti valdymo sistema, teikianti informaciją apie audito procesą ir palengvinanti svarbių audito rezultatų gavimą. (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies e punktas)	Siekiant supaprastinti jos naudojimą, buvo patobulinta informacinė priemonė CRIS Audit, kuri nuo 2008 m. sausio mėn. tapo privaloma. Tačiau vis dar reikia nedidelių pataisymų, kad būtų galima įvertinti audito taikymo sritį ir kad ši sistema galėtų būti naudojama lyginant, analizuojant ir atsižvelgiant į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas.	Įdiegta CRIS Audit sistema turėtų padėti vykdyti geresnę audito taikymo srities ir rezultatų priežiūrą. Kokybinė informacija, t. y. parengtos rekomendacijos ir patobulinimai, kuriuos reikėtų atlikti atsižvelgiant į nustatytus faktus, yra ypač svarbi užtikrinant užsakytų auditų galutinių tikslų laikymąsi (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies e punktas).	2008 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas CRIS-Audit modulis, kuriame audituotinos sutarties suma bus susieta su audituotina suma, o tai palengvins audito apimties apskaičiavimą, audito nustatytų faktų analizę ir jų skirstymą tipais. Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija ir kasmet lygina bei analizuoja audito rezultatus, siekdama įgyti patirties ir tinkamai patobulinti sistemą.

	Audito Rūmų pastabos	Vykdyti veiksmai	Audito Rūmų analizė	Komisijos atsakymas
6.	Turėtų būti sustiprintas EuropeAid centrinių tarnybų atliekamas delegacijų tikrinimas, padidinus audito vizitų skaičių (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 54 dalies f punktas).	Audito vizitai yra parengti gerai, jie padeda parengti kontrolės sistemų patobulinimui skirtas praktines rekomendacijas. Tačiau audito vizitų skaičius nepadidėjo.	Turėtų būti atliekama daugiau priežiūros vizitų. Jų metu ir toliau dėmesys turėtų būti atkreipiamas į priežiūros sistemų sąrangos ir funkcionavimo nagrinėjimą. (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies g punktas).	2008 m. kovo mėn. buvo patvirtinta priežiūros vizitų standartizuota metodika. 2008 m. šių vizitų skaičius padidės.
7.	Kadangi operacijų ex post patikros yra ribotos apimties, jos tik maža dalimi gali prisidėti prie bendro sistemų ir procedūrų bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo užtikrinimo. Be to, jos atliekamos žymiai vėliau, nei buvo numatyta (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 33 ir 42 dalys).	Į operacijų ex post patikrų apimtį vis dar nėra įtraukti su teisiniais įsipareigojimais susiję aspektai bei išsamūs darbo programų išlaidų patvirtinamieji dokumentai.	Atliekant operacijų ex post patikras reikėtų daug išsamesniau išnagrinėti patvirtinančius dokumentus, Siekiant užtikrinti, kad operacijose nėra tinkamumo finansuoti ir su tikrove susijusių klaidų, bei patikrinti, ar prieš mokėjimo patvirtinimą atliktos patikros buvo tinkamos (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies f punktas).	Komisija stengiasi nuolat tobulinti sistemą ir skirs ypatingą dėmesį išsamesniam programų sąmatų patvirtinamųjų dokumentų klausimo nagrinėjimui.
8.	Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus, t.y. į laiku paskelbtų ir audituotų ataskaitų pateikimą. Pateikus aiškias ir oficialias išvadas, būtų tiksliai apibūdinti „dinamiško interpretavimo“ parametrai, tokiu būdu būtų galima įvertinti sprendimų dėl išmokų pagrįstumą (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies a punktas).	EuropeAid neapibrėžė bazinių reikalavimų. Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad 5 iš 15 nagrinėtų įsipareigojimų atvejų, biudžetinė parama AKR šalims teikiama tuomet, kai, Audito Rūmų nuomone, viešųjų išlaidų valdymas nėra pakankamai skaidrus, patikimas ir veiksmingas. Nustatytais atvejais Komisijos intensyviai „dinamiško biudžetinės paramos sąlygų interpretavimo“ taikymui atsiranda labai didelė pasitikėjimo rizika.	Kotonu susitarimo laikymasis turėtų būti įvertintas atsižvelgiant į bazinius reikalavimus, t. y. į laiku paskelbtų ir audituotų sąskaitų pateikimą, – reikalavimus, kurių privaloma laikytis prieš biudžetinės paramos skyrimą (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies a punktas). Prieš biudžetinės paramos programos vykdymą EuropeAid turėtų įsitikinti, kad buvo atliktas tikslus ir išsamus viešųjų finansų valdymo įvertinimas ir kad paramą gaunanti šalis turi patikimą reformų programą, padėsiančią numatytu laiku taisyti visus rimtus trūkumus (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies d punktas).	2007 m. Komisija ir toliau taikė dinaminį metodą, kurį laiko tinkamiausiu. Komisija įsitikins, ar prieš pradedant biudžetinės paramos programos įgyvendinimą buvo atliktas viešųjų finansų valdymo vertinimas (pageidautina, pagal VIFA sistemą) ir ar paramą gaunančioji šalis turi patikimą ir tinkamą reformų programą, kuri padėtų ištaisyti rimtus trūkumus per numatytą laikotarpį. Tai bus griežto Kotonu susitarimo sąlygų dinaminės interpretacijos taikymo ir Komisijos vystymosi tikslus atitinkančio rizikos valdymo garantija. Komisija nesutinka su Audito Rūmų pateiktu penkių minėtų įsipareigojimų vertinimu.
9.	Siekdama pateikti tikslias išvadas, Komisija turėtų užtikrinti, kad sprendimams dėl išmokų naudoti duomenys būtų pagrįsti labiau praeities įvykių vertinimu, o ne spėjimais (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies b punktas).	2007 m. audito metu buvo nustatyta daug atvejų, kai Komisija struktūruotu ir formaliu būdu neįrodė su viešųjų finansų valdymo susijusio Kotonu susitarimo nuostatų laikymosi. Kai kuriuos šių atvejų galima paaiškinti tuo, kad pasikliaujama ateities, o ne praeities įvykiais bei netiksliai vertinami rodikliai.	Siekdama pateikti tikslias išvadas viešųjų finansų valdymo pažangos srityje, Komisija turėtų užtikrinti, kad sprendimams dėl išmokų naudoti duomenys būtų pagrįsti labiau praeities įvykių vertinimu, o ne ateities spėjimais (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies c punktas).	Vertindama tinkamumą Komisija atsižvelgia į praeities rezultatų ir ateities įsipareigojimų pusiausvyrą. Kartu Komisija sutinka, kad vertinant išmokėjimus didžiausią dėmesį reikėtų skirti rezultatų įrodymui.
10.	Naudojami rodikliai turėtų padėti aiškiai nustatyti pažangą viešųjų finansų valdymo srityje. To galima būtų pasiekti naudojant rodiklius, kurie galėtų būti išmatuojami laike ir palyginami įvairiuose laikotarpiuose, priešingai nei su pavieniais atvejais susiję rodikliai (2006 finansinių metų metinės ataskaitos 55 dalies c punktas).	Audito metu nustatyta, kad nebuvo aiškios viešųjų finansų trūkumų analizės programos pradžioje ir struktūruoto metodo, kuriuo vėliau būtų vertinama viešųjų finansų valdymo pažanga. Tokiu būdu sunkiau išsamesiai ir objektyviai įvertinti pažangą.	Naudojami veiklos rezultatų rodikliai turėtų padėti aiškiai nustatyti galimą pažangą viešųjų finansų valdymo srityje. To galima būtų pasiekti sustiprinant rodiklius, kuriais būtų matuojama rezultatų pažanga laike. Jie turėtų būti derinami su pavieniais atvejais susijusiais pažangos rodikliais (2007 finansinių metų metinės ataskaitos 56 dalies b punktas).	Palyginti su kitais sektoriais, VFV rezultatų rodiklius apibūdinti daug sunkiau ir sudėtingiau. Tačiau, kai tai įmanoma, Komisija skatina naudoti rezultatų rodiklius, iš kurių matyti reformų rezultatai; vertindama reformų programų įgyvendinimo pažangą ji taip pat naudoja proceso rodiklius ir priemones.

**2007 m. gruodžio 31 d.
konsoliduotų 7-ojo, 8-ojo ir 9-ojo EPF diagramos**

I diagrama: Lėšos

Iš viso = 37 328,65 milijono eurų ⁽¹⁾

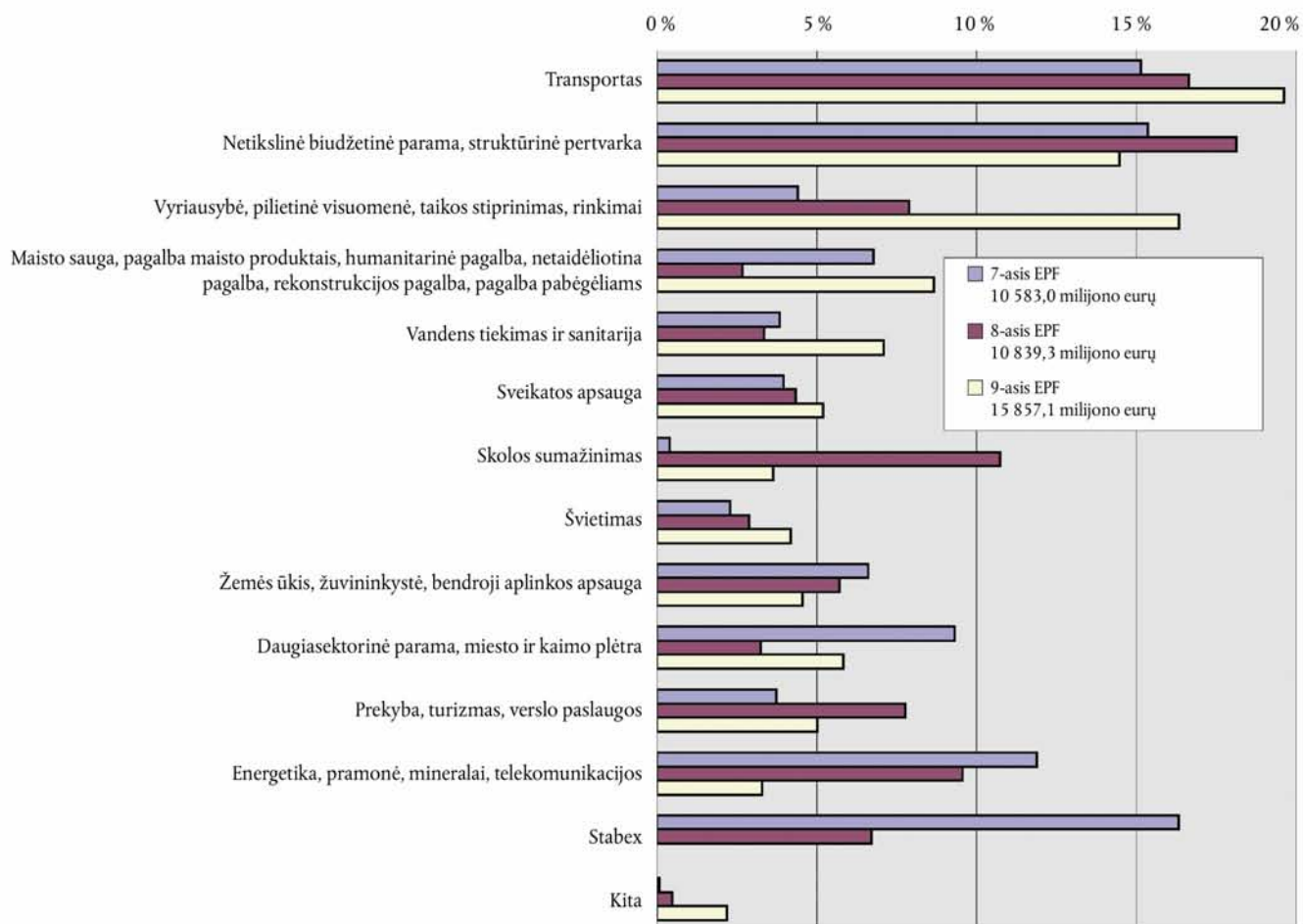

Valstybių narių įmokos

Speciali parama Kongui, Stabex, ankstesnių už 6-ąjį EPF Europos plėtros fondų pervedimai ir kapitalizuotosios pajamos (milijonais eurų).

II diagrama: Sprendimai

Iš viso = 37 279,4 milijono eurų ⁽¹⁾

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal duomenis apskaitos sistemoje.

⁽¹⁾ Lėšų (37 328,65 milijono eurų) ir sprendimų (37 279,37 milijono eurų) skirtumas yra lygus turimam skirtinam likučiui (49,28 milijono eurų).